

Diosta nooki yorem
nokpo

Mayo: Diosta nooki yorem nokpo New Testament

Diosta nooki yorem nokpo
Mayo: Diosta nooki yorem nokpo New Testament

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mayo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
84020f7b-8f34-5f65-803f-a2c6c92b92ea

Contents

San Mateo	1
San Marcos	44
San Lucas	71
San Juan	116
Hechos	150
Romanos	191
1 Corintios	208
2 Corintios	223
Gálatas	233
Efesios	239
Filipenses	245
Colosenses	249
1 Tesalonicenses	253
2 Tesalonicenses	257
1 Timoteo	259
2 Timoteo	264
Tito	268
Filemón	270
Hebreos	271
Santiago	284
1 Pedro	288
2 Pedro	293
1 Juan	296
2 Juan	300
3 Juan	301
Judas	302
El Apocalipsis	304

Jü Evangelio San Mateota Jiojtekähui

*Jesústa yoiyöhuam bannaataka kateme
(Lc. 3:23-38)*

¹ Iri libropo jiojteri Jesucristota bétana áchayhuariapo bat kat-riam, Davidta ä usiatukai bétana entok Abrahamta bétana.

² Abraham Isaacta üusek, Isaac éntok Jacobta, Jacob éntok Judáta entok jume ä sailahuam. ³ Judá juka Faresta entok juka Zarata üusek, Ímëi éntok Tamarta áyekay. Fares juka Esromta üusek, Esrom éntok Aramta üusek. ⁴ Aram Aminadabta üusek, Aminadab éntok Naasónta, Naasón éntok Salmónta. ⁵ Salmón Boozta üusek; iri éntok Rahabta áyekay. Booz Obedta üusek, iri éntok Rutta áyekay. Obed éntok Isaíta üusek. ⁶ Isái réy Davidta üusek, réy David éntok Salomónta iri éntok Uriasta jubekáu áyekay.

⁷ Salomón Roboamta üusek, Roboam éntok Abíasta, Abías éntok Asa ti téhuaakamta. ⁸ Asa Josafatta üusek, Josafat éntok Joramta, Joram éntok Uziasta. ⁹ Uzías Jotamta üusek, Jotam éntok Acazta, Acaz éntok Ezequíasta. ¹⁰ Ezequías Manaséstá üusek, Manasés éntok Amónta, Amón éntok Josiasta. ¹¹ Josías Jeconiasta üusek, entok ä sailahuam. Huámëi taahuarimmet éntok, jume Israeliitam úttiapo Babilooniau bíchaa nuksákahuak.

¹² Huanäi Jeconías Salatielta üusek, Salatiel éntok Zorobabelta. ¹³ Zorobabel Abiudta üusek, Abiud éntok Eliaquimta, Eliaquim éntok Azorta. ¹⁴ Azor Sadocta üusek, Sadoc éntok Aquimta, Aquim éntok Eliudta. ¹⁵ Eliud Eleazarta üusek, Eleazar éntok Matánta, Matán éntok Jacobta. ¹⁶ Jacob Joséta üusek, Mariáta kuuna. Íachi éntok Jesús yeu yoremtuk, jü Cristo.

¹⁷ Júnakoy Abrahamta jiápsay naateka Davidta jiapsäu tájti guoj mamni áma naikimme, jume nat säu tómti kateme. Davidta jiápsay naateka israeliitam Babilooniau bíchaa úttiapo nuksákahuakäu tájti guoj mamni áma naikimme; entok israeliitam Babilooniau bíchaa úttiapo nuksákahuakäpo naateka Cristota yeu yoremtukäu tájti kéchim guoj mamni áma naiki.

*Jesucristota yeu tómtékähui
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Jesucristota yeu tómtékäu inel yeu siika: Ä áyehua María Joséta kunaseka átukay; të kee jee náu am jiápsayo abe asoaka yeu siika, Espíritu Santota bétana. ¹⁹ Të José, Mariáta kunasëihui Diosta bíchäpo lútüla jiápsa, huatem bíchäpo kaa tiusi ä tahuanakë béchibo éhuil ä tö simbáarey. ²⁰ Të áapörík ínëli ä éaysu Diosta ángel tenkuriapo áu yeu machiak huanäi inel au jiaahuak:

—José, Davidta üusi, katë májhueka Mariáta jubiapo mabeta; bueítuk jü Mariáta tómpo asoa bárëu, Espíritu Santota bétana huéiye. ²¹ Huanäi ili usi outa asoanake, entok Jesús të ä téhuaanake, bueítuk Áapo ä pueblouha jínëuriata am máknake bem Dios bejrim bétana.

²² Sime iri yeu siika Señorta nokakäu chúpnakë béchibo profeetata huämi inel ä jiako: ²³ Én éntok jü jámut beme abe asoaka tahuanake huanäi ili outa asoanakë; entokim Emanuel ti ä téhuaanake; itom nokpo: “Dios itomakí”, tiau báare.

²⁴ Huanäi José búsaka, ángelta nésahui yáhuak, ä jámut mabetaka. ²⁵ Të kaa ä jubeka bénasi amak jiápsak, bueítuk késam huépo ili usi outa Mariáta ä asoau tájti; huanäi Jesús ti ä téhuaatuak.

2

Jume magom ä bit báreka áu yájakame

¹ Júnakoy Jesús yeu yoremtuk Belén pueblpo jum Judea buiärapo, ímechi taahuarimmet Herodes áma réytukay. Huanäi jume jita táyame magom táata yeu huë bétana kateka Jerusaléniu yájjak, ² inel jiaka:

—¿Jáksu aane, jü judiömmëu réy yeu yoremtulame? Bueítukte itom buiärapo aneka ä chókihua bitchak, én éntokte äbo yájj-la ä yöri báreka.

³ Íkái jikkajaka, jü réy Herodes kaa yánti ée táytek, entok sime Jerusalénpo jóakame két áamaki. ⁴ Huanäi am núnutebok jume tiöpopo chë nésahueme, jume pueblpo

jiojteleerom entok jume Moiséjta ley am mamajtiame. Huanäi am nátemajek jákun yeu ä yoremtnakêhui, juka Cristota. ⁵ Bempo éntok inel ä yómmiak:

—Belén pueblpo Judea buiärapo; bueítuk inel ä jiojtek, jü profeeta:

⁶ Empo éntok, Belén pueblo, Judá buiärapo joome, katê chë ilitchi, jume Judea buiära pueblom násuku; bueítuk emót yeu huéenake, jü gentetapat huéenakeme, juka in pueblo Israelta suayanakeme.

⁷ Huanäi Herodes jume magom éhuil núnnuk, simeta bétana huitti am temaj báreka, jauhuey juka chókita yeu machiakâhui. ⁸ Huanäi Belén pueblou lül-la am katchahueka, inel ámeu jiaahua:

—Ámanem sájaka simeta nátemaje, iri ili usi outa bétana. Huanärem ä téakátek nee téjhuaanake, bueítuk áman sikane két ä yörinake.

⁹ Huanärim bempo réyta jikkajisuka sájjak. Jü chóki éntok táata yeu hué bétana bem bíchakâu ámepat huéesimey. Áman am yáijboy ili usita ané béppa taahuak. ¹⁰ Juka chókita bíchakam tüisi al-léiyak. ¹¹ Huanärim káriu kimuka ä bitchak. Juka ili usita ä áye Mariátamaki. Ímirim tónommia jápteka ä yörek, entokim tómita béjrek étapoka ä mükak, oro tómita, inciensota entok mirrata. ¹² Chúkula júneehuame tenkupo ámeu yeu machiak, kaa Herodestau bem nóttinakêhui. Huanärim bem buiärau bíchaa nóttek tábui bóochi.

Egiptou bíchaa tennihuakâhui

¹³ Chúkula bempörim sákasuko, jü Señorta ángel tenkupo Josétau yeu machiak. Huanäi inel áu jiaahuak:

—Yejteké juka ili usita nüye, ä áyemaki. Huanäre Egiptou bíchaa siime. Ámaniré taahua, enchí in téjhuäu tájti; bueítuk rey Herodes juka ili usita më báanake.

¹⁴ Huanäi José búsaka, juka usita entok ä áyehua nüka, huäri tukaarit Egiptou bíchaa siika. ¹⁵ Huanärim áman taahuak, Herodesta mukêu tájti, juka Señorta nokakâu chúpna ké béchibo, profeetata inel jákakâhui: “Egipto bétana ná núnnuk, juka in Üusi.”

Rey Herodes jume ili usim súatebok

¹⁶ Huanäi rey Herodes jume magom bétana áu junneriahuak tíaka tüisi öomtek. Huanäi sime ili usi ohuim súatebok, guoy huásuktiriam kóm bíchaa huériame, pueblo Belémpo joome entok áa chíkola, juka tiempota magom nokakâu ámet ä júneakâ pámani. ¹⁷ Huanäi áu chúpapak, juka profeeta Jeremíasta nokakâhui, inel ä jákakâhui:

¹⁸ Ramá pueblpo jikkajituk, jü jiokot jáhui entok buanhuame:

Raquel ä asoam béchibo buaanay, entok kara jápsi yejtey, bueítukim béja kókkolamtukay.

¹⁹ Të chúkula juka Herodesta muksuko, Señorta ángel tenkupo Josétau yeu machiak Egiptopo, inel jáka:

²⁰ —Yejteké ili usita nüye, entok ä áyehua. Huanäre Israel buiärau bíchaa huéiye, bueítukim kókkosuk, jume ili usita më báreihui.

²¹ Sep yejteka, ili usita nüka, entok ä áyehua. Huanäi Israel buiärau bíchaa siika. ²² Arquelao Judea buiärapo réytukay, ä áchay Herodesta réytukaipo. Íkai jikkajaka májhueka taahuak, áman huée béchibo. Të tenkupo júnehuamta jípurek; huanäi Galiléa buiärau bíchaa siika. ²³ Ími yepsaka áma jóatek, jum Nazaret pueblpo, bueítuk inéli áhuä chúpanaké béchibo, jume profeetam nokakâhui, nazareno tä téhuuanä béchibo.

3

Juan Bautistata gentemue nokakâhui

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Huámechi taahuarimmet Juan Bautista áma yepsak mékka ánia see päria Judeapo, Diosta noki noksiméka ² inel jáka:

—Emóem jápsi kúaktia, bueítuk téhuekapo Dios réy nésauro ábo jëla ansime.

³ Íri ájária jü profeeta Isaíasta áa bétana nokakâhui, inel jáka:

Mékka ánia see päriapo chay noki jikkajituk: “Señorta böömëm nanahuite, éntokem jume ili bööm rútktia.”

⁴ Juan camello bóata sánkokay, entok huakábiata huikosakay; ä buäyey éntok buere guóchim entok mumu sitórimtukay. ⁵ Huanäi jume Jerusalénpo, Judeapo, entok Jordán

bathue mayoat jóakame simetakam áu yeu sájjak. ⁶ Bem Dios bejrim am yeu buíseko, áapo am batöay jum Jordán bathuepo.

⁷ Juebena pariserom entok saduseom áu yájjay, emo batö íaaka. Juan am bíchaka ínel ámeu jiaahuak:

—¡Bakot asoarim bénnam! ¿Jábesu júkái enchim téjhuak, juka ára enchim ä tö tennéhui, juka Diosta ómtiraa ábo huémta bétana? ⁸ ¡jú enchim jíapsi kuáktílau, júyata türim taká bénasi enchimmet júnakiachitunake! ⁹ Katem enchim jíápsipo emo jábele: “Abrahamtatte yeu kat-ria” ti éaka, bueítuk ínenne enchimneu jiaahua: Dios ími tétampo ára áma yam kattua, jume Abrahamta úusim. ¹⁰ Entok kétchi, jume tépuam béjam jípuhua, júya nahuam chúktiá béchibo; bueítuk síme júya kaa türik takame chúktiahuaka tájju jímmaana. ¹¹ Lútüriapo, ínapone báampo enchim batöa, jíapsi kuáktihuamta enchim jípunaké béchibo; të hua íno sáu huéeme, katchanne júne ä bocham huériapo yúmala, Diosta bétana Áapo ino béppa chë úttiärata jípureka nésahue. Áapo, Espiritu Santoy enchim batónake, entok tájji. ¹² Jú tirijkom áy huijhujitiahuame ä mámpo óorek; erata entok tútenake, tirijkom éntok náu tójaka, báchiam éeriahuäpo am érianake; juka tirijko ótata éntok táanake, jum táijta kaa tutuképo.

Jesústa batöhuakähui

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Huanäi Jesús Galiléa buiära bétana huéeka Juantau yepsak, jum Jordán bathuepo, áapörík ä batö íaaka. ¹⁴ Të Juan kaa báarey, ínel jíaka:

—Émpë nee batöpo yúmala. ¿Én éntoke émpoisu inou huéiye?

¹⁵ Të Jesús ä yómmiak, ínel jíaka:

—Júnälë ä tójja, bueítuk türi símeta Diostau bíchaa lútula huémta itom chúpanakéhui.

Huanäi Juan ínel ä tójjak. ¹⁶ Jesús entok batösuhuaka, báapo yeu simlataka jikau ä huey téhueka áu étapok. Huanäi juka Diosta Espiritu bítchak, áa béppa guókouta bénasi kóm huémta. ¹⁷ Jáhui nooki téhueka bétana jikkajituk, ínel jíaka:

—Íri in Úusi túisi ín nákéhui; áa bétanane túisi al-leiya.

4

Jesús kaa türikuy jíöbilahuak

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Chúkula jú Espiritu Santo Jesústa núk siika, mékka ánia see päriau bíchaa. Ímíri jú diablo kaa türikuy ä jíöbila báarey.

² Cuarenta taahuarim entok tukaarimmak náuhui kaa jíbuäk; huanäi tébáurek.

³ Huanäi jú yore jíoptua báreme áu yepsaka ínel áu jiaahua:

—Empo Diosta Úusitukátek, ímëi tétammeché nésahue, am páanimtunaké béchibo.

⁴ Huanäi Áapo ä yómmiak, ínel jíaka:

—Diosta nooki jíojteri ínel jiaahua: “Kaa buähumtay jíba jíápsa, jú yoreme, ál-la síme nókta Diosta bétana huémtayi.”

⁵ Chúkula jú diablo buere joära Jerusaléniu bíchaa ä núk siika. Huanäi tíopot chë mejikat ä jámutuak. ⁶ Huanäi ínel áu jiaahua:

—Empo Diosta Úusitukátek, kómë emo tójja. Bueítuk jíojteri:

Ángelesim emou bíttuanake;
bem mámmaea enchi tóboktianake,
em guókim kaa tétat téitinaké béchibo.

⁷ Jesús ínel áu jiaahua:

—Két ínel jíojteri: “Katë juka em Dios Átchay jíöbila báare.”

⁸ Huanäi jú diablo júchi ä núk siika, jum káhuít mejikachikun bíchaa. Huanäi síme huaka ániapo réyim jípureu ä bíttuak, entok juka musála uyjória áusúlik. ⁹ Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Íkáine símeta enchi máknake, inou tónommia kíkteka enchi nee yöreko.

¹⁰ Të Jesús ínel áu jiaahua:

—¡Simëe, Satanás! Bueítuk Diosta jíojteri ínel jiaahua: “Em Dios Áchayté yörinake, éntoke ä nésahui jíba jonake.”

¹¹ Huanäi jú diablo ä tö siika. Sep éntok jume ángelesim áu yájaka ä aniy.

Jesús Galiléapo ä ministerio tékil naatek

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Jesús, Juanta pereesotukäu jikkajaka, Galiléau buiaräu nóttek. ¹³ Nazaret pueblopo yeu sika, Capernáum pueblou yepsak. Huanäi ími jóatek, bahue mayoachi, Zabulón entok Neftalí buiärapo. ¹⁴ Bueituk áhuä chúpanakë béchïbo, juka profeeta Isaíasta nokakähui, ínel ä jïapo:

¹⁵ Zabulón entok Neftalíta buíya, bahuéu bíchaa böo, Jordán bathue huáytana, Galiléa buiärapo kaa judíom jóakaïpo.

¹⁶ Jü pueblo kaa machikuu anéihui, buere machiriata bitchak; entok jume mukia jékka kaa machikuu rejteka kókkolatukaihui, machiria ámeu yuumak.

¹⁷ Júnaköi naateka Jesús ámeu nok táytek, ínel jíaka:

—Emóem jíapsi kúaktia, bueituk Diosta réytaka nésahueu béja äbo jëla ansime.

Jesús naiki kuchulerom núnnuk

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Huanäi Jesús Galiléa bahue mayoat hueramaka, guoyim bitchak emo sailakame: Simmom, Peero ti téhuakáme, entok Andrés ä sailahua. Bahuepom jítërim jimmay, bueitukim kuchuleromtukay. ¹⁹ Huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—Ino sáukem kaate; inapone kuchuleromsi enchim yáanake, yorememmehui.

²⁰ Huanäi bempo sep bem jítërim tójaka, áa sáu sájjak.

²¹ Chë huam jëla huéeka, júchi guoyim bitchak, emo saylakame: Jacobo Zebedeota úusi, entok Juanta ä saylahua. Barcopom bem áchay Zebedeotamak aaney, jítërim chäbuaka. Huanäi am núnnuk. ²² Bempo éntok barcota entok bem áchayhua tójaka, sep áa sáu sájjak.

Jesús juebena gententa majtiay

(Lc. 6:17-19)

²³ Huanäi Jesús síme Galiléapo naa siika, bem sinagogampo am majtiaka, juka tü nokta Diosta réytaka nésahue bétana huémta, entok síme kókoata entok kókosi éehuamta am úhuay, jum pueblompo. ²⁴ Túri nooki áa bétana nokhuame símekut jüneriahuak, Siria buiärapo. Huanärim áu núpahuak síme ják huanterme, kaa al-leaka sirokame bem kókoa bétana, kaa pappeame, lemooniom jípureme, táij múkëram, entok káraktilame. Ímei símem bem kókohua am úhuak. ²⁵ Huanärim yuun áa sáu sájjak, Galiléa buiärapo joomem, entok Decápolis buiära bétana, Jerusalén pueblo bétana, Judea buiära bétana, entok bathue Jordán huáytana bétana.

5

Yúmalasi al-lehuame júya káupo nokhuak

¹ Jesús juebena genteta bíchaka, káhuit jíkau siika huámi yejtek. Huanäi ä discípurom áu yájjak. ² Huanäi am majtia táytek, ínel jíaka:

Jábese yúmalasi al-lenake

(Lc. 6:20-23)

³ —Yúmalasim al-lenake, huame espíritupo poloobem, bueitukim téhuekapo Diosta réytaka nésahuepo jíapsinake.

⁴ 'Yúmalasim al-lenake, jume buaname, bueituk Diosta bétanam jíapsi jóaana.

⁵ 'Yúmalasim al-lenake, jume yánti emo nüyeka kaa emo jábeleme, bueitukim Diosta bétana ania buíata attiapó mabetnake.

⁶ 'Yúmalasim al-lenake, jume tebäureme entok ä báimukeme, juka lútula huémta, bueituk bempom yúmalasi ä mákna, juka ámeu bëyemta.

⁷ 'Yúmalasim al-lenake, jume yore nák jiokoleme, bueituk bempo kët ä mabetnake, juka yore nák jiolihuamta Diosta bétana.

⁸ 'Yúmalasim al-lenake, jume Diosta bíchäpo emo jíapsi báksialame, bueituk bempom Diosta bínnake.

⁹ 'Yúmalasim al-lenake, jume yánti jíapsihuamta huatem béchïbo huáatiaka jíapsame, bueituk bempom Diosta úusimpo náikiatunake.

¹⁰ 'Yúmalasim al-lenake, jume lütüriapo lútula huémta béchïbo guók jájjahuame, bueituk bempom ä áttiaka tahuanake, juka téhuekapo Diosta réytaka nésahuepo.

¹¹ 'Yumálasem al-lenake eme, jikot ino béchïbo kaa bíbitpehuame, ino béchïbo guók jájjahuáteko entok síme hua kaa túri enchim bétana kaa lütüriataka nokhuáteko.

¹² Al-leäem chikti enchim jíapsimaki, bueituk jü téhuekapo enchim mabetnakëu, símek béppa béj-re, bueituk jume profeetam enchimpat kat-riam, guók jájasuakam jikot bíthuak.

Jü ími buíapo oona
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ 'Emem ími buíapo oona. Të یری ona juka chökorata tärükäteko, çjächisu júchi ára chökorata jípunake jáni? Kaa türika tatahua, ál-la päkun yeu guötiahua, yoremem át naa kannake.

Jü ániat machiria

¹⁴ 'Eme, ániachem machiria. Jü buere jóara káhuit jikat kátekame kara éso. ¹⁵ Bueituk kaabe machiriata nuka kajonta bétuk ä mámana, ál-la jikat ä órenake, ínëli jume simem jóapo aneme ä machirianakë béchibo. ¹⁶ Machiriamem ínëli jípure, yoremem bíchäpo, bueituk bempom juka türik enchim joäu bíchaka, enchim Áchay téhuekapo kátekamtam úttileka ä yörinake.

Jesús entok jü ley

¹⁷ 'Eme jamak ley nésauta entok profetam jiojteri kaitapo tahuaria báreka nee äbo yebij-la ti éiyay. Kanne kaitapo ä tahuaria báreka yebij-la, ál-la ä hué páman ä chüpa báreka. ¹⁸ Bueitukne lütüriapo ínel jiaahua, téhuekata entok buíata ketune bíttuyo, huépul letra entok huépul punto júne kaa yeu tahananake, juka leyta hué páman simeta áhuä chúpau tájti. ¹⁹ Ínëli jábetaka junne, juka leypo nésauta chë ilitchik kaa yáakátek, entok ínëli huatem majtiakátek, ilitchisi jípuna, jum téhuekapo réy nésauta ayukäpo. Të jábetaka junne, juka ley nésauta yáakátek, entok ínëli huatem majtiakátek, huatem béppa chë ériana, jum téhuekapo réy nésauta ayukäpo. ²⁰ Bueitukne ínel enchimneu jiaahua, jü lütula huépo enchim joäu kaa jume escribam entok pariserom joäu béppa chë türiakáteko, kaibem áman kimunake, jum téhuekapo réy nésauta ayukäpo.

Náu omtihuatma bétana nokhuame
(Lc. 12:57-59)

²¹ 'Akem ä jikkajj-la, juka bannaataka kat-riamneu nokhuakamta: "Kaabetë ménake. Të jábe junne jábeta mëakátek, yäurata mámpo bétte noki át chúpatunake." ²² Tëne ínel enchimneu jiaahua, jábe junne ä sailabeu öomtekáteko, yäurata mámpo bétte noki át chúpatunake; entok jábetaka junne ä sailahua jájana, aahuame yäura conciliota mámpo yéchatunake. Entok kétchi, jü kaa suamsi bétte nokta jábetat nokakame infiernou tájta béetëu ä huéenakeu át chúpatunake.

²³ 'Bueituk empo juka Diostau bíchaa em näikiari, tiöpo altariu ä tójjseka áman yebiseseka huétek, huanäi huämi áu huáhuaatekáteko, jábetamak júne émomak kaa tüisi tahualatukähui, ²⁴ huämire ä tójjja, juka Diostau bíchaa em näikiari jum tiöpo altarp; huanäre nótteka áu emo jiockoreka áamak emo tüte. Huanäre nótteka, juka Diostau bíchaa em näikiari áu óóre.

²⁵ 'Jábeta emou omtenta ä yäura bíb báareyo, ketune böot náu kateka läutë áamak emo tüte, kee yäurata mámpo enchä yéchayo; bueituk jü emou omteme juezta mámpo enchi yéchanake; íri éntok porista mámpo, enchi páttianä béchibo. ²⁶ Lütüriapone ínel emou jiaahua, ímire kaibu yeu huéenake, bueituk simeta juka em huikiriäu em bëjtuäu tájti.

Jubeka täbui jámuttamak jápsihuatma bétana nokhuame

²⁷ 'Akem ä jikkajj-la, juka bannaataka nokhuakamta: "Jubekame entok kunakame katem täbuimäc jápsinake." ²⁸ Të ínapone ínel enchimneu jiaahua jábetaka junne täbui jámutta bíchaka ä ukulekame, ä jiápsipo ä jubeka tatahua.

²⁹ 'Íari béchibo em bátatana puusim kaa türikum bíchaa enchi am náyote máchirëteko, yehuë am huíketa mékka am jímma; bueituk chë türinake éläposë huépul pusim táru të katë sime takaamak infiernou tájta kaa tutukëu jímmaatunake.

³⁰ Entok jume em bátatana mámmam kaa türikum bíchaa enchi am náyote máchirëteko, akë am chüktiaka mékka am jímma; éläposë huépul mámmam táru, të katë sime takaamak infiernou tájta kaa tutukëu jímmaatunake.

Divorciota bétana nokhuame
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ 'Akem ä jikkajj-la, bannaataka nokhuakamta: "Jábetaka junne ä jubi jímmaakame juezta bíchäpo jiösia divorciota ä máknake." ³² Të ínapone enchimneu ínel jiaahua ä jubi jiösia divorciota ára ä mákka, täbui yoremam ähuä náyotelatuko. Kaa ä junëlituko, ä jubi jiösia divorciota ä mákame, täbuimäc emo náyotehuäpo kúlpaka ä tatahuatua; entok jábe juka jímmaata jubekame két jíba júkai kúlpata huériunake.

Lütüria huitti nokhuame

³³ 'Entok ketchi, akem ä jikkaij-la, bannaataka kat-riammeu nokhuakamta: "Juka em nokakäu Diosta bíchäpo katë kia kaitapä tahuaria báare; ál-lë juka em nokakäu chüpa báreka úttiata yáuhua." ³⁴ Të ínapone ínel enchimmeu jiaahua lütüriata nok béchibo, katë yörisi machik bát kéecha. Téhuekatë kaa bát kéecha, bueituk Dios nésahueka áma káttek. ³⁵ Entok buítaa junne, bueituk Dios áa béppa guókeka káttek; Jerusalénta júne kaa bát kéecha, bueituk ikái buére jóäraata jü Réy símem béppa nésahueme, ä áttiak. ³⁶ Em kóba júne kara bát kéecha, lütüriata nok béchibo, bueituk empo huépul chonta junne, karë tósalsi ö chukulisi ä yáuhua. ³⁷ Bueituk jü enchim nokäu huépülaytunake jíbba: "Jehui, jehui", ö "Ée, ée"; bueituk jü huate íari béppa búruk nokhuame, kaa türik bétana huéeka tatahua.

Kökosi itou jhuamta bétana nöttiriahumta Jesús am majtiak
(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'Akem ä jikkaij-la, juka nokhuakamta: "Senu jábeta pusim tarutuakame két pusimney ä béjtuanake; entok senu jábeta támim ä tarutuakame két támimney ä béjtuanake." ³⁹ Të ínapone ínel enchimmeu jiaahua: Juka kaa türik emou joamta, katë ä béj báare; ál-la bátatana jópemet enchi ä chóchonak, senu jópeme áu óóre. ⁴⁰ Entok két jábeta yáurapo enchi yeu tójaka súpem enchi ä úhua báarey, em béppa súpeme két ä mákka. ⁴¹ Entok jábeta senu kilometropo püaktiriata úttiapo enchi huéria íaay, guoy kilometropë áamak huéiye. ⁴² Entok juka jita emou nétanemta, Akë ä miika; entok juka jita emou rerehuemta, Akë ä mákka.

Atam náknake, jume itom omtiame
(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'Akem ä jikkaijsula, juka nokhuakamta: "Emo náapo anemte náknake, të juka enchi béj-reka éamta, Akë ä omtianake." ⁴⁴ Të ínapone ínel enchimmeu jiaahua: Jume enchim béj-reka éame, akem am nákke; jume béttek enchimmet nokame, Diosta tü éáhuem am nétanria, jume enchim omtiame tühuatem am jorianake; entok jume jiokot enchim joame, Diostahuem am nok-ria. ⁴⁵ Huanärem itom Áchay téhuekapo kátekamta úusimntunake, bueituk Áapo tü yóremem entok kaa tü yóremem béchibo, täata yeu sisimtua; entok lútula jíápsame entok kaa lútula jíápsame béchibo júne yúyuktua. ⁴⁶ Të eme jume enchim nákeme jíba nákétek, çjitasem áma kobanake? Bueituk jume yáura tómita náu tóij-leerom két júkái johua. ⁴⁷ Entok eme jume enchimmak huerim jíba tebotuátek, çjachu buére éehuápo huétche, jü enchim joáhui? Bueituk jume kaa Diosta súaleme, kéchim júkái johua. ⁴⁸ Kaita yeu béakem yúmalasi emo jípure, juka enchim Áchay téhuekapo kátekamta yúmalasi áhuá jípurë bénasi.

6

Jesús entok jü limojnahuame

¹ 'Juka lútula huémta johuápem emo suaya yoremem bíchäpo kia bempörim enchim bít íaaka. Ä ínelituk juka enchim yöokahuem kaa mabetnake, enchim Áchay téhuekapo kátekamta bétana. ² Empo limojnátek, katë pito jíahuita bénasi ä chaaye, bueituk ínëlim ä jojoa, jume kaa tü yoremntaka emo tü yóreme tiame, bem sinagogapo entok böommechi emo bít íaaka, yoremem bétana emo úttinä béchibo. Lütüriapone ínel jiaahua, bempom béja ä mabet-la, juka bem kobalähui. ³ Të empo limojnátek, jü míköri kaa júneenake, juka bátatana em joáhui. ⁴ Bueituk em limojnáu kaabe ä júneríanake; ál-la Dios, Áapo kaabeta bíchäu bíchame, juka em kobakäu enchi máknake, símem bíchäpo.

Jesús entok Diostau nokhuame
(Lc. 11:2-4)

⁵ 'Empo éntok oraciompo Diostau nokátek, katë huame huitti Dios huátateme mamatomta bénasi am báare; bueituk bempom juka oraciompo nokhuamta tüisi musáule, sinagogampo jábueka entok böo ejkinampo, jume yoremem am bít íaaka. Lütüriapone ínel jiaahua, béjam ä jípure juka yólataka bem kobalähui. ⁶ Të empo, oraciompo Diostau nokátek, káripë kibakeka, puertata páttia. Huanäre oraciompo Diostau nooka. Éláposu áma aneka kaa bíttu, bueituk ínëli jü em Dios Áchay kaabeta bíchäpo bíchame, símem bíchäpo em kobari enchi máknake.

⁷ 'Empo éntok nokaka oraciónta joátek, katë kia juebénasi nát béppa nooka, huame kaa Diosta súaleme bénasi; ímëri juebenak nokaka Diostam am jikkajä bénasi éiya. ⁸ Eme éntok katem áme bénasi aane, bueituk enchim Dios Atchay júneya jita

enchimmeu bëyëhui, kee jee enchim áhuä aahuayo. ⁹ Bueituk eme éntok, ínëlem oraciónta jonake:

Itom Átchay téhuekapo kátekame,
em téhuam santotaka täyahua.

¹⁰ Jü em réy nésauro ito násuk itomaktunake;

jü em jo äü imi buiapo yáatunake, téhuekapo bénasi.

¹¹ Jume páanim chíkti táapo itom buäyëhui, én itom buänakëhue itom mákka.

¹² Itom Dios bejrimmeche itom jiookore, jáchin jume kaa türik itou yáalame, itom jiookorë bénasi.

¹³ Katë jum juénakuu itom jijjibila, ál-lë kaa türiku itom yeu huífke.

Bueituk émpë ä áttiak, juka réy nésauro entok juka úttiáraata,
entok juka looriata, síme huásuktiriampo. Júnentunake.

¹⁴ "Të eme jume huate yoremem, juka kaa türik enchimmeu yáakäu, am jiookorékateko, jü enchim Áchay Dios téhuekapo kátekame két enchim jiookorinake. ¹⁵ Të jume huate yoremem kaa enchim jiookoreko, jü enchim Áchay Dios jü Dios bej-ribet, két kaa enchim jiookorinake.

Jesús entok jü ayunahuame

¹⁶ "Eme ayuunáteko, katem Dios huáateme mamato bénasi báare, sirokamta pújbaka, bem ayuunä bétana huatem am júneria iaaka. Lütüriapone inel jiaahua, bempom béja juka bem kobaläu yöla. ¹⁷ Të empo ayuunaka Diosta yöreteko, emoë pújba báksiaka kóbat jita emót teeka, ¹⁸ jume yoremem kaa emochä bínnakë béchíbo juka em ayuunähui; ál-la jü em Áchay áma aneka kaa bí-t-huame. Íri em Áchay kaabeta bíchäu bíchame, símem bíchäpo em kobari enchi máknake.

Símek béppa béj-reka téhuekapo aayuk
(Lc. 12:33-34)

¹⁹ "Katem imi buiapo tómita nat yécha báare, téepärim anëpo entok jita momoyëpo, entok jume lak-roonim áman kimuka jita éekbuäpo. ²⁰ Ál-lem téhuekapo náchá yétcha juka tómita béppa béj-rek; imiri jume téepärim entok jita junne kaitam momoiya, entok jume lak-roonim kara áman kiimu jita ékbuä béchíbo. ²¹ Bueituk juka béj-remta enchim jipurépo, huämi jiba annake jü enchim jíapsi.

Jü takaahuata machiria
(Lc. 11:34-36)

²² "Jume pusim, takaa am machiriak; júntuksan jume em pusim türiako, síme em takahua machiriay tápuninake. ²³ Të em pusim kaa türiako, síme jü em takaa kaa machikuu annake. Të ínëli jü machiria em takat ayukame kaa machitukáteko, ¿jáchisu tepa chukuri jáni jü kaa machiria emót ayukame?

Dios entok yún tómihuame
(Lc. 16:13)

²⁴ "Kaabe ára guoyim teeko, nana beu nésauro am joriaka, bueituk huépülakuu öomtinake jü senumak éntok al-leenake. Juka senuk yörinake; senuk éntok kaa jatterianake. Nana beu kara ä johua Diosta nésehui entok rikotuhumta.

Jíta johuäpo kaa pappéhuame
(Lc. 12:22-31)

²⁵ "Íari béchíbo, ínenne enchimmeu jiaahua: Katem jáchin emo éetua jü jáchin enchim jíapsinakë béchíbo, jita enchim buänakë béchíbo, jita enchim jinakë béchíbo, entok takaa huat jita enchim sánkonakë béchíbo. ¿Jachu jü jíapsihuame kaa buáhuamta béppa chë ériahua, entok jü takahua sánkota béppa chë bát huéiye?

²⁶ Téhuekahuem remteka huikichim bitcha: Katim éecha entokim kaa etta tóboktia. Júnentaka junne enchim Áchay Dios téhuekapo kátekame am jíjibuátua. Të eme, ¿Jachem kaa chë béj-re, imëi huikichim béppa? ²⁷ Entok, ¿Jábesu enchim násuk úttiata joaka senu téchompo ára áu yótutua jáni?

²⁸ "¿Entok jatchiakem sánkota bétana kaa yuuma? Jume liirio sehوامem bitcha: Buíapom síhuilataka yoyötu, kaa jíjoaka entok kaa tekpanuaka. ²⁹ Tëne inel enchimmeu jiaahua, jü réy Salomón yún uyjóriata áttiaka junne kaa áme bénasi uyjorisi áu sánkotuak. ³⁰ Të íri júya ániat yótulataka senu táapo áma óreka yokoriapo tájiu guótiana; të Dios ä süpetua. ¡Eme yoremem kaita súalëram! ¿Jachu kaa enchimmeu chë júne ára túhuata yáa jáni? ³¹ Én éntok katem jáchin emo éetua, inel jiaka: "¿Jítasute buänake jáni?" entok, "¿Jítasute jinake jáni?" entok, "¿Jítasute sánkonake

jäni?" ³² Bueituk jume Diosta kaa súaleme, íkái ániat ayukamtam jíba jária; të enchim Áchay Dios téhuekapo kátekame júneiya, íkái símeta enchimmeu bëyëhui. ³³ Të tua bátchu, akem ä jariunake, juka Dios réytaka ä nésahuëhui, entok lútula huémta; huanäi jú huate enchimmeu bëyeme, kía áapola enchimmeu ayu táytinake. ³⁴ Huä taahuari äbo huémtachem kaa jáchin éiya; jú yoko äbo huéeme két ä nüpanake, juka áapola kaa át yúmahuamta. Bueituk ínëli jú chíkti taahuari juka obisi éehuamta huéria.

7

Béttesi huatemet nokhuame (Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ 'Katem kía jábetat nooka, kaa enchimmet nok iäteko. ² Bueituk íri huatemmet enchim nokäu enchimmet két nónokna, entok jú huatem enchim áy jujünaktëu emem két áy jünaktena. ³ ¿Jatchiakasë juka ili chukta tábui pújpo órekäu bitcha, juka júya chë buëuruk em pújpo órekäu éntoke kaa bitcha? ⁴ ¿Jáchisu jüntukë tábuikuu jiaunake: "Bátchu chúkta pújpo em jípurëune enchi yeu huik-ria báare", empo éntok em pújpo juka júya chë buëuruk jípureka? ⁵ ¿Empo juka Dios huáatihuamta mamatome! Bächë juka júya buëuruk em pújpo jípurëu yeu huíkke. Huanäre tüisi bíchaka tahuanake juka ili chúkta tábui pújpo jípurëu yeu huik-riä béchibo.

⁶ 'Katem juka santosi täyahumta chüummeu guötia báare, entok katem jume perlam béj-reme kohuimmeu guötia báare, bueituk imëri ámechim chépteka am jámtianake, entokim enchimmeu kuákteka enchim kíkkisunake.

Jü noki tómi sahaulita béj-reme entok jú oración (Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ 'Entok jibem jita aahua, huanärem ä mákna; entok jibem jita jaria, huanärem ä téunake; jiben puertata poona, huanärem ä étaporiana. ⁸ Bueituk jábe junne jíba jita aahuame, ä mabetnake; entok jíba jita jariame ä téunake, entok jú jíba puertata poname ä étaporiana.

⁹ ¿Jábe yoremesu juka ä üusihua páanim áhuä aahuayo tétata ä máknake? ¹⁰ ¿Kúchuta áhuä aahuay éntok bakotta ä máknake jäni? ¹¹ Eme, kaa tü yórememtaka junne, enchim üusimem türik mámaka, të chë junne jú itom Áchay Dios téhuekapo kátekame tühuata am máknake jume áu jita aahuame.

¹² 'Ínëli, juka símeta yoremem enchimmeu yáa iäü ánëlem ámehua yáuhua; bueituk jú Moiséjta ley entok jume profeetam ínëlim nookak.

Jü puerta näulay (Lc. 13:24)

¹³ 'Puerta näulay pámanem kiimu. Bueituk jú puerta bueeka entok jú böo emo täruhuäu bíchaa yore huériame, íri böochi juebénakam át kaate; ¹⁴ bueituk jú puerta näulay entok jú böo junne jíapsihuäu bíchaa yore huériame; íkái böotam kaa jaikikam ä téulataka át kaate.

Ä takammey täyana (Lc. 6:43-44)

¹⁵ 'Profeeta ára nókíchiram bétanem emo suaya. Bueitukim kabaram Bénasi sánkoka enchimmeu yáijnake, tem bem sánko bétuk robom Bénasi yoyolim. ¹⁶ Jíta bem joáhuem bíchaka ámet júneenake, júya huichárat kaibu páras takam át téuna, entok chuna takam junne. ¹⁷ Júya türi, türim tataka, të jú júya kaa türi kaa türim tataka. ¹⁸ Jú júya türi kara kaa türim taaka, entok jú júya kaa türi két kara türim taaka. ¹⁹ Sime júya kaa türik takame chúktiahuaka tájta béetëu jímmaana. ²⁰ Júnëlem bem takammey am täyanake.

Jauhuey júnene kaa enchim täyak (Lc. 13:25-27)

²¹ 'Katim síme huame "Señor, Señor", ti inou jáame áman kimunake, jum téhuekapo Diosta réytaka nésahuapo, ál-la hua ín Áchay Dios téhuekapo kátekamta nésahui joame. ²² Júnakoy taahuata yúmako juebénakam ínel inou jiaunake: "Señor, Señor, ¿jachute kaa em téhuampo em noki profeciá nokpo ámeu nookak? Entokte em téhuampo jume lemooniom yeu béebak, entokte em téhuampo juka kaa jaibu jojuhuamta yáuhua, milagro téamta." ²³ Huanäine ínel ámeu jiaunake: "Jauhuey júnene kaa enchim täyak. ¡Mékkem kaate, eme kaa türik jíba joo tékilekame!"

*Jume guoy kári naahuam**(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)*

²⁴ 'Jábetaka junne ín noki jikkajaka entok ín nésahui joame, yoreme tü éehuamta jípurementamkne ä näikianake, ä kári yáaka tétata ä nahuatukamtamaki. ²⁵ Huanäi yúk táyteka, bathuem tápunak entok jekamak huéeka ä béb táytek, ikäi kárita; té kaa huétchek, bueituk tétatat kutti ä nahuakä béchibo. ²⁶ Té jábetaka junne ín noki jikkajaka, té kaa ín nésahui yáakame, jü yoreme kaa tü éehuamta jípurementamkne ä näikianake, hua sèeta béppa káatekamtamaki. ²⁷ Huanäi yúk táyteka, bathuem tápunak entok jekamak huéeka ä béb táyteka ä tátabek, ikäi kárita; ínëli huécheka tüisi jikot machisi taahuak.

²⁸ Chúkula Jesústa ámeu noksuko, jume áma aneme, juka jábeta yörihuäpo ä básulekam taahuak, bem majtiahuakä bétana, ²⁹ bueituk Áapo yäura úttiata jípurementa bénasi am majtiay, té kaa jume escriibam bénasi.

8*Jesús leprata jípurementa tütek**(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)*

¹ Jesústa júya káu bétana kómä siiko juebena gente áa sáu kaatey. ² Huanäi senu yoreme tüisi takahuat sähuaka leprá tiamta jípureka áu yepsaka tónommia áu kíkteka, ínel áu jiaahuak:

—Señor, empo júnel éäteko, arë nee tüte.

³ Jesús mám rütukteka át mámtek, ínel jáaka:

—Jeelui, júnelne éiya; türiäe.

Huanäi jü leprata jípurementa seichúkti kaita jípureka taahuak. ⁴ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—¡Juyú! Katë jábeta téttejhua, ál-lë áman huéiye, jü tiöpopo nésahuemtahui. Juka Diosta baysahueka tiöpou totoiñhuamtë áman huéria, Moiséjta nésahuékä pámani, bempörim júneenakë béchibo.

*Jesús centuriónta jóapo sáyhuamta kökoremta tütek**(Lc. 7:1-10)*

⁵ Capernaum pueblou Jesústa yebisiseyo, senu centurión sontarommeu yäut áu rukteka jikot áu jiaahuak, ⁶ ínel jáaka:

—Señor, jü ín sáhuëhui ín jóapo böka káraktilataka, kökosi kaa huéeläpo áu innëaka.

⁷ Huanäi Jesús ínel áu jiaahuak:

—Ínapone áman sika kókoata ä úhuanake.

⁸ Té sontarommeu yäut ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Señor, kanne ín jóata bétuk enchi mabetpo yúmala; ál-lë kía nokta téhua; huanäi jü ín sáhuëu türinake. ⁹ Bueituk ínapone yöremtaka huatem ino béppa nésahueme jípurementa, entokne sontarom ín nésahue bétuk jípurementa. Huanäi senuk jákun nee ä jaasek áman sisime; juka senuk éntok: "Binë huéiye", ti nee áu jiaay inou sisime; juka ín sáhuëu jita nee ä yáa sáhuëy, ä jojoa.

¹⁰ Huanäi Jesús ínel ä jiaay ä jikkajaka, áa bétana buére éeak. Huanäi ínel ámeu jiaahuak, jume áa sáu katemmehui:

—Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, pueblo Israelpo júnene kaa ä téula, juka Diostat úttesi éehuamta. ¹¹ Inenne két enchimneu jiaahua, juebénakam yáijnake, táata yeu hué bétana entok táata áman huéché bétana; huanärim Abrahamtamak, Isaactamak entok Jacobtamak jotenake, jum téhuekapo Diosta réytkaa nésahuëpo. ¹² Té huame Diosta úusimpo näikiatukaihuim, pákunim kaa machikun yeu bébna; ímirim kökosi éaka buannake, emo tám kumeka.

¹³ Huanäi Jesús sontaro yäuttau ínel jiaahuak:

—Ámanë huéiye, bueituk em ä súalekä páman yáatunake.

Huanäi huämi orapo jü jóapo sáyhuame sep türilataka taahuak.

*Jesús Perota asu kökoremta tütek**(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)*

¹⁴ Jesús Perota jóau yepsak. Huanäi Perota asu bitchak, táij huécheka bökamta. ¹⁵ Huanäi mámpo áachä mámtek, jü táij huéchiria ä tójjak; huanäi yejteka jita am joria táytek.

*Jesús juebena kökoreme tütek**(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)*

¹⁶ Të chúkula tukariu yúmako, juebénakam lemooniom jípureme áu nüpahuak; huanäi jü nokiy jume lemooniom yeu béebak, entok jume kókoreme simem tütek, ¹⁷ juká profeta Isaiasta nokakáu chúpnaکہ béchibo, ínëli ä jiäpo: “Áapo juka itom kókoo nüka entok itom kókosi éau núk siika.”

Jume Jesústat sáu kat báreihum
(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Jesús juka genteta áa chíkola anemta bíchaka, néshahuek bahue huáytana bíchaa kat béchibo. ¹⁹ Senu escriiba áu yepsaka ínel áu jiaahuak:

—Maestro, jákun em huëu bíchane émomak huéenake.

²⁰ Jesús ínel áu jiaahuak:

—Jume ayesim buía guojökum jóuhuak; jume huikichim éntok toosak; të ínapo jü Yoremta Üusi jita mütekaka ín bönakeu júnene kaa jípure.

²¹ Tábui, ä disciipulohua ínel áu jiaahuak:

—Señor, nechë licencia áman sika bát ín áchay ín máanakë béchibo.

²² Jesús ínel ä yómmiak:

—Íno sáukë huéiye, Akë am tójja eläpo jume kókkolam bem kókkolam máanake.

Jesús buere jékata yánti tahuatuak
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Áapörík barcopo jámuko, ä disciipulom áa sáu sájjak. ²⁴ Huanäi buere jéka bahuepo áu tóboktiak; jume báa máresim éntok röakteka barcotam patpattiy; të Áapo kótchey. ²⁵ Ä disciipulom áu yájaka ä bússak, ínel jiaka:

—Señor, ¡itomë jínëu, bueitukte abe kótko!

²⁶ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem májhue, eme yoremem kaita sálëram?

Huanäi yejtega, jü jekatau entok bahuetau kutti nónokak; huanäi síme yánti taahuak.

²⁷ Huanäi jume yoremem áa bétana buere éiyay, ínel jiaka:

—¿Jábesa íri yoreme, juka jekata entok bahueta sáhueme? ¡Ímëi éntok ä nokáu johua!

Jume gadarenom lemooniom jípureme
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Ínëli bahue mayoa huáytana ä yepsako, gadarenom buiapo, guoyikam ä nánkek, lemooniom jípureka, ánimam mamahuäpo yeu sákalataka; jujuëna jéjeyhuiaka chuu yoyolim bénaaka. Íari béchibo íri böot kaabe ára áma huam huéiye. ²⁹ Huanärim chay nónokak, ínel jiaka:

—¿Jitasë itomak jípure, Jesús, Diosta Üusi? ¿Jachë itom kaa pappeetua báreka äbo yepsa, ketune kee tiempota yúmaisú?

³⁰ Ímë éntok ili ámeu mékka juebena kohuim áma jibuä sásakay. ³¹ Huanäi jume lemooniom jìokot áu nookak, ínel jiaka:

—Ítom yeu béebakäteko, huame kohuimmechë itom kimutua.

³² Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahuak:

—Ámanem kaate.

Huanäi bempo yeu sájaka kohuimmet kíimuk; ínëli síme huame kohuim siba bënëku ámanim bahuëu kón huáttega áma kókkok.

³³ Huamë kohuim suayáihui éntok tennek. Huanärim buere jóärau yájaka símeta ettejhuak, jáchin jume lemooniom jípureihui jita ámeu yeu sikähui. ³⁴ Huanäi síme jume buere jóäraapo jóakame, Jesústam nankirika yeu sájjak. Huanärim ä bíchaka jìokochim áu jiaahuak, bem buíáraapo yehuä huëe sáhueka.

9

Jesús káraktilata tütek
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Huanäi Jesús barcopo jámuka, baubáa huáytana bíchaa siika. Huanäi ä pueblou yepsak. ² Ímiri am aneyo, senu yoreme káraktilatata áu nüpahuak, ä jípetekpo bösimeka. Huanäi Jesús Diostat éhuamta ámet bíchaka, jü káraktilatatau ínel jiaahuak: —Katë kóm éiya, ín üusi; em Dios bejrim bétané jìokorihua.

³ Huanäi jume escriibam bem jiápsipom ínel jiaahuay: “Íri Diosta béj-reka nooka.”

⁴ Të Jesús am jüneriaka jita éhuamta am jípureihui huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jatchiakasem kaa tüisi éiya enchim jiápsipo? ⁵ Bueituk, ¿jita nokisu chë kaa obiachi: “Em Dios bejrimmeche jìokorihua”, ö “Yejtekë náa huéiye”? ⁶ Bueituk enchim

jüneeñakë béchïbo, juka Yoremta Üusi ímï buíapo úttiata ä jípurëhui, jume Dios bejrim ä jïokorinakë béchïbo.

Huanäi jü káraktilatau ínel jiaahua:

—Yejteké juka em jípetekta nüka, em jóau bíchaa huéiye.

⁷ Huanäi áapo yejteka, ä jóau bíchaa siika. ⁸ Jü gente éntok ä bíchaka, áa bétanam buere éiyay. Huanärím Diosta úttiley, yoremem úttiata am mákakä béchïbo.

Mateo núnuhuak

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Jesús áma huan huéeka ä bitchak juka yoremta Mateo ti téhuaakamta, yäura tómita náu totoijhuäpo bankopo kátekamta. Huanäi ä núnnuk, ínel áu jíaka:

—Ino sáukë huéiye.

Huanäi kíkteka áa sáu siika.

¹⁰ Ínel yeu siika, huämi jóapo, Áapo mesau kátekay, jume yäura tómita náu totojame kéchim áma yájjak, entok huate yoremem kaa türík joaka jíápsame. Huanärím Jesústamak mesau jotek, entok ä discípulommaki. ¹¹ Jume pariserom íkäi bíchaka, ä discípulommehuim ínel jiaahuak:

—¿Jatchiaka jü enchim Maestro ámemak jíbuä, jume yäura tómita náu totojammaki entok jume kaa türík joaka jíápsammaki?

¹² Jesús íkäi jíkkajaka ínel ámeu jiaahuak:

—Jume kaa kökoreme katim mérikota huátia; të jume kökoreme ál-la. ¹³ Sájakem át suaka ä bitcha, jáchin ä jiau bárëhui: “Emo nák jïokolihuamtane huátia; kaa animaalim sáhuamta.” Bueítuk kanne huame Diosta bíchäpo lútula jíápsame jínëu báreka yebij-la, ál-la Dios bejrita joame, emo am jíapsi kuáktianakë béchïbo.

Ayunota bétana temayhuame

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Huanäi jume Juanta discípulom áu yájjak, ínel jíaka:

—¿Jatchiaka ítapo entok jume pariserom juebénasi áayuna, em discípulom éntok ée?

¹⁵ Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jachu jum emo jubiahua pajkopo núnurim sirokaka áma annake jáni, juka jubemta ketune ámemak aneyo? Ée, të taahuari yúmanake, júka jubemta bem uhuanähui, huanäi ál-lam ayuunanake.

¹⁶ Kaabe süpe mueram sánko bemelamey am chábuänake; bueítuk jü sánko beméla báksiahuakátek náu simnake, huanäi chë buekasi síutinake. ¹⁷ Entok kétchi jü vino bemela kaa huakäbia bóosa örapo tottöhua, ínëli yáahuakátek jü huakäbia bóosa öram süsüite; jü vino entok guötinake, entok jü huakäbia bóosa kaa türíka tatahua, të jü vino bemela, huakäbia bóosa bemelaku tottöhua. Huanäi ínëli náu bibinhuatu.

Jairota maala entok jü jámmut Jesústa sánkobet mámtetekame

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Të bát íkäi áapörík ámeu nokaysu, senu judío sinagogapo tekiakame áma yepsaka áu tónnommea kíktek, ínel jíaka:

—In maala júbuëla muukuk; të áman sika áa béppa enchi mámték jíápsinake.

¹⁹ Huanäi Jesús kíkteka, áa sáu siika, ä discípulommaki. ²⁰ Ínëli ä huéesimey, senu jámut dooce huásuktiaipo ójbo át yeu huéeka kökoreme áma bétana áu rúktek. Huanäi ä sánkobet mámték. ²¹ Bueítuk áapo ä jíápsipo ínel éiyay: “Kíane ä sánkobet mámték junne, türilatakane tahananake.” ²² Huanäi Jesús kuákteka ä bíchaka ínel áu jiaahuak:

—Empo jámmut, katë kóm éiya. Jü Diostat em éau enchi tütek.

Huanäi naateka jü jámut türilataka taahuak.

²³ Jesús éntok sinagogapo tekiakamtau jóau kibakeka am bitchak, jume baka kusiammey jíponame entok juka genteta naa múksi kaa huéeläpo anemta. ²⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—Yehuem kaate, bueítuk í usi jámut kaa mukila, ál-la kótche.

Huanärím ä junneriyay. ²⁵ Të juka genteta yeu sákatuasuk, áman kibakeka, mámpo ä buíssek. Huanäi yejte, jü ili jámmut. ²⁶ Jü ímï yeu sikame síme buíärat buéresi jüneriahuak.

Guoy liliptim bíchakam taahuak

²⁷ Jesústa áma huam huéeyo, guoy liliptim áa sáu sájjak, chay nokpo ínel jíaka:

—Ítomë nák jíokole, empo Davidta Üusi!

²⁸ Të ínëli jóau ä yepsako, jume liliptim áu yájjak. Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jachem ára ikäi nee yáa máchile?

Huanäi bempo inëlim áu jiaahuak:

—Jehui, Señor.

²⁹ Huanäi pújpo ámet mántek, ínel jíaka:

—Enchim ä súalekä páman enchimneu yáatunake.

³⁰ Huanäi bem pusim étapotaka taahuak. Jesús éntok tüisam téjhuak, ínel jíaka:

—Huitti nokhuápo ikäi kaabe ä júneríanake.

³¹ Të bempo huámi buiárapo yeu sájaka, simetam nok táytek, buéresi jita ä joähui.

Senu muro nookak

³² Chúkula bempörim yeu kateyo, huépul muro áu nüpahuak, lemooniota jípureka. ³³ Juka lemooniota yeu béebiak, jü muro nookak. Jü gente éntok áa bétana buére éaka ínel jiaahuay:

—Ímí Israel buiárapo, ¡jahuey júne kaa bíttuk jü én itom bícháhui!

³⁴ Të jume pariserom ínel jiaahuay:

—Jume lemooniommeu yáutta téhuampo jume lemooniom yeu bébba.

Jü et chúpila juebenna

³⁵ Jesús ámet naa huéiyey buére pueblommet entok ili pueblommechi, bem sinagogampo am majtiaka juka réy nésaupo evangeliota; takaa huantiriata entok kókoata pueblolo bem jípuréu am úhuak. ³⁶ Ínëli juka genteta juebenak bíchaka, am jijiokolek, bueítukim kia tójtaka chibejtilatukay, kabaram kaa kabyerokä Bénasi. ³⁷ Huanäi ä discípulommeu ínel jiaahuak:

—Lütüriapo jü et chúpila juebenna, të jume áma tekipanuame éntok kaa jaiki.

³⁸ Áhuem nooka, Señor etta áttiakamtahui, bueítuk tekipanuanakeme etta ayukäu am bíttuanake.

10

Dooce apóstolim yeu púahuak

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Huanäi jume ä dooce discípulom núnuka, úttia yáuraata am mákkak jume lemoonio espíritu chicha machim yeu am bébnakë béchíbo, entok jume huantiriam jípureka kókoreme am tütenakë béchíbo.

² Ímërimme jume dooce apóstolim téhuam: Bát huéeme jü Simmom tíame, Peero ti téhuaakame, entok Andrés ä sailahua, Jacobo Zebedeota úusi, entok Juan ä sailahua, ³ Felipe, Bartolomé, Toomas, Mateo jü publicano, Jacobo Alfeota úusi, Lebeo jü Tadeo ti két téhuaakáihui, ⁴ Simmom jü cananista entok Judas Iscariote, ä nénkinakéihui.

Jume doocem tékkil

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Jesús íméi doocem áman bíttuak. Huitti am téjhuak, ínel jíaka:

—Jume kaa judíom böommechem kaa kannake, entok samaritano jóárahuem kaa kimunake. ⁶ Ál-lem israelita jóammet bát kannake, jume kabaram Bénasi emo tárulammehui. ⁷ Ámanem kateka ä nooka, ínel jíaka: “Jü téhuekapo réy nésauro äbo jëla huéiye.” ⁸ Kókoremem tüte, lepra sähuakame kétchi; kókkolamem jíabitetua, lemooniomem yeu béeba. Kíalem mikpo ä mabet-la; ínëlem huatem ä miika.

⁹ ‘Enchim huikoj bóosapem juka tómi sahalita, tómi tósalita, cobre tómita, katem áma ä huériunake. ¹⁰ Éntokem kaa bóosapo núuka boojonake, éntokem kaa guoy sánkota huériunake, entok kaa guoy páares boocham, entok bóroniata junne; bueítuk jü tekipanuame buáhuamta kía ä mabetnakë béchíbo, lütüriata jípure.

¹¹ Të ják junne buére jóárapo, ö ili jóárapo enchim kimunakepo, nátemajëem jábesu áma Diosta bétana enchim mabetpo yúmala. Huanärem áma taahua, enchim áma yeu sákäu tájti. ¹² Éntok jum jóapo enchim yájäpëm am tebotua. ¹³ Huanäi jume ímí jóakame enchim am mabetpo yúmalatuk, jü yánti éaka enchim Dios huáatëu ámemaktunake; të kaa enchim am mabetpo yúmalatuk, jü yánti éehuaka enchim Dios huáatëu enchimneu nóttinake. ¹⁴ Të jábe ä jóapo kaa enchim mabetakátek, entok juka enchim nokäu kaa jíkajakátek, yehuem kaate huámi jóapo ö buére jóárapo, huanärem enchim guókpo juka tóröchiata tátake, Diosta noki kaa am mabetaka béchíbo. ¹⁵ Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, júnak táapo juka bette nokta chúpëyo, chë júne jiókot machinake, jume ímí jóárapo jóakame béchíbo, bueítuk Sodoomapo entok Gomoorrapo jóakame béppa.

Itom guojajanähui äbo yúmanakeme

¹⁶ 'Ínapone enchim kabaramtukä bénasi robom násukun enchim bíttua. Eme éntok jáchin juka bakotta ára áhuä suaya bénasem emo suaya, entok jáchin juka guókouta kaitau suaka yánti ä jiapsä bénasem emo nüye. ¹⁷ Yoremem bétanem emo suaya, bueítukim yaura conciliou enchim yeu tóijnake, entokim bem sinagogampo enchim bemmuchatebonake. ¹⁸ Gobernadorim entok réyesim bíchäpem yeu tóijna, enchim nee súalë béchïbo. Inëlem juka ino bétana huémta ámeu noknake, bempörimmehui entok kaa judíommehui. ¹⁹ Të yauraata mámpo joahuak, katem jáchin éiya, jita enchim noknakëhui; bueítuk huámi horapo akem ä mákna, jita enchim noknakëhui. ²⁰ Bueítuk eme katem enchim éäpo noknake, ál-la jü enchim Áchay Espiritu enchim tempo yeu ä huéetuanake, juka nokta.

²¹ 'Sailakame ä sailahua yaura mámpo tóijnake ä ménä béchïbo; jü áchayri éntok ä úusihua; usiarihuah am éntok bem áchayrim báj-reka jáptenake, am súaná béchïbo. ²² Simetakam enchim omtianake ín téhuam béchïbo; të jábe ä jiapsäu tájti kaa áu náyoteme, íri jínëutuna. ²³ Ímï buére jóárapo Diosta enchim súalë béchïbo omtiahuátek, tábui jóárau bichem kaate, bueítukne lútúriapo ínel enchimmehui jiaahua: kee jee jume buére jóárau israelitammet enchim naa katchuy, jü Yoremta Úusi yebijnake.

²⁴ 'Jü majtiahuame kaibu ä majtiakamta béppa chë yörisi machinake; jü tekokame júne kaibu ä teko béppa bát huéenake. ²⁵ Jü majtiahuame ä majtiakamta bénasi áu jípu báanake; jü tekokame két ä teko bénatu báanake. Jü familiapo áchaytam Beelzebú tíiya; jume jóapo usiarim éntok chë júnem buére áuna.

Jábetasute máujnake
(Lc. 12:2-9)

²⁶ 'Juari béchïbo, katem am májhue; jü éсотaka ayukame jiba júneriana, entok kaa bíthuäpo órekame júne két júneriana. ²⁷ Juka kaa machikuu enchimmehui ín nokäu, emëem machikuu ä nooka; entok juka lautí kaa kusisi nákampe enchim jíkkajäu, kárichem jíkat jámuka huatemmeu kusisi ä nooka. ²⁸ Entok katem am májhue jume takaata ára mëame, tem juka jíapsita kara mëa; Diosta ál-lem majhuë, huaka jíapsita ára mëamta, entok juka takaata infierno béetëpo ára jímmamta.

²⁹ 'Éntokem át suuhua: ¿Jachu kaa ili guoy huikichim huépuł ili tómipo nénenkihua jáni? Júnentaka junne, huépúlaka júne kaibu buíau kón huénnake, ítom Dios Áchayta kaa ínel éayo. ³⁰ Júnentaka junne, síme enchim kóba chonim náikiarimme. ³¹ Íari béchïbo, katem májhue; eme chë júne báj-re, yún ili huikichim béppa.

Jume yoremem bíchäpo nee täyatebome
(Lc. 12:8-9)

³² 'Entok jábetaka junne yoremem bíchäpo nee täyatebome, ínapone két ä täyatebonake, ín Áchay téhuekapo kátekamta bíchäpo. ³³ Të jábetaka junne yoremem bíchäpo kaa nee áu täya tíame, ínapone két kaa ino ä täya tíanake, ín Áchay téhuekapo kátekamta bíchäpo.

Jesústa béchïbom emo náikimtek
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ 'Të katem ínel emo éetua buíau kóm yebij-la yánti jíapsihuahmta huériaka; bueítukne kaa yánti jíapsihuahmta nüpa báreka yebij-la, ál-la ejparammea náu nássuahumta. ³⁵ Bueítukne yebij-la, juka yoremta ä áchaymak nok nássuatua báreka, entok juka jámut asoahuarita ä áyemaki, entok júka jaborayihua ä asekamaki. ³⁶ Jume ä jóapo yoremtamak aanim, akim ä báj-reka áamak annake.

³⁷ 'Á áchayhua entok ä áyehua ino béppa nákeme, kaa ä jípuo yúmala, ínomak áhuä náikianakëhui; ánëli kétchi ä úusihua entok ä malahua ino béppa nákeme, két kaa ä jípuo yúmala, ínomak áhuä náikianakëhui. ³⁸ Entok hua kaa ä kúruj púaktiaka íno sáu huéeme, két kaa ínomak áu náikiapo yúmala. ³⁹ Á jíapsihua jariaka ä tíakame ä tárunake; hua ä jíapsihua ino béchïbo tárukame éntok ä téunake.

Yore béjtuhuame
(Mr. 9:41)

⁴⁰ 'Jü enchim mabetame, nee mabeta; entok hua nee mabetame, Diosta nee äbo bíttuakamta mabeta. ⁴¹ Jü profetata mabetame ä profetatukä béchïbo, profetata béjtuanä béekik mabetnake; entok hua lútula jíapsamta mabetame lútula ä jíapsä béchïbo, juka lútula jíapsaka béjtuanä béekik mabetnake. ⁴² Jábetaka junne senu vaaso

sébe báam jiba am mikakátek, ímëi ili usim ín discípulomtuká béchíbo, lútúriapone ínel enchimneu jiaahua, kaibu ä tárúnake, juka ä béjtuanähui.

11

Jume Juan Bautista noki huériame

(Lc. 7:18-35)

¹ Chúkula Jesús ä dooce discípulom téjhuasuka jita am jonákë bétana, am majtiaseka yeu siika, ámeu nokaka bem jóáram beekatana.

² Juan Bautista cárcelpo káteka ä jikkajak, Cristota jóähui. Huanäi guoy ä discípulom áu bíttuak, ³ ä temay béchíbo:

—¿Jachë empo ájária jü yebijnakeme, ö tábuikte boobinnake?

⁴ Jesús ä yómniaka ínel ámeu jiaahuak:

—Ámanem sájaka Juanta téjhua, juka enchim jikkajähui entok enchim bíchähui.

⁵ Jume lilíptim bitcha, jume lolóim naa kaate, jume lepra sáhuata jípureme túria, jume nanakapím jikkaja, jume kókkolam jíabite, jume poloobemneu éntok evangelio ámeu nokhua. ⁶ Yúmalasi al-leehuatma jípunake, hua kaa inot téitekame.

⁷ Chúkula bempórim sákayo, Jesús genteta ettejoria táytek, Juanta bétana:

—¿Jábetasem bíb báreka ánia see páriau yeu sájjak? ¿Bakata jekay yoohuatma? ⁸ Ö, ¿jitasem bíb báreka yeu sájjak? ¿Yoremta musála ujyorsi tápsiolai áu sánkotualata? Bueítuk jume musála ujyorsi emo sánkotualame, réyesim jóapom aane. ⁹ Té, ¿jitasem bíb báreka yeu sájjak? ¿Senu profetata? Jehuiteriapone enchim téjhua, áapo chë profetata béppa. ¹⁰ Bueítuk íari bétana jiojteri:

Ínëline ínapo áman ä bíttua, juka ín nésahui émpopat huériamta;

Áapo juka böota tútenake, em huéenake pámani.

¹¹ Lútúriapone ínel enchimneu jiaahua, jume jámuttat yeu yoremtulame násuku, kaabe Juan Bautistata béppa chë ériahuaka áu tóboktiala. Júnentaka junne, téhuekapo réy nésauta ayukápo chë kaa ériahuame áa béppa chë yöhue.

¹² Juan Bautistata taahuarimet naateka én tájti, jü téhuekapo réy nésauri úttiata johua; jume ä nü báareme éntok úttiitam joaka ä nüye. ¹³ Bueítuk síme jume profetam entok jü ley, Juanta yepsäu tájti, Diosta bétanam nookak. ¹⁴ Én éntok, eme ä mabet báretek, áapo ínel jü Elías äbo yebijnakéihui. ¹⁵ Jü jikkaij béchíbo nákakame ä jikkaijnake.

¹⁶ ¿Am jábeta benä tánake jáni, ikái yöremraata? Jume usim jübua yöyótime benamme; jume plaazapo joka bem jálaímneu chayeme, ¹⁷ ínel jáka: “Baka kúsiayte enchim jiponriak, té katem yéka; entokte siroksi enchim buik-riak, éntokem kaa buaanak.” ¹⁸ Entok Juan két äbo yepsak, kaa jíbuäka entok kaita jéyeka; huanärem lemooniom ä jípurë tíiya. ¹⁹ Huanäi ínapo jü Yoremta Úusi yepsak, símeta buäyeka entok símeta jéyeka; huanärem ínel jiaahua: “Jo ími aane, jü yöreme jíbuära entok vino jéyera; Diosta bejrim joame entok yäura tómita náu totójame amiígoka.” Té jü kóba súahua Diosta bétana lútula huéeme tüisi huéeka bíttunake.

Jü pueblomneu kókosi huéenakeme

(Lc. 10:13-15)

²⁰ Huanäi kuttílasí ámeu nok táytek, jume buére jóárapo joomemmehui, bueítuk juka buéresi yún jita ámeu ä yák junne, kaa emo am jíapsi kúaktiaká béchíbo. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

²¹ —¡Empo Corazín, jiokot machisi emou huéenake! Entok, jemohui Betsaida! Bueítuk jum Tiropo entok jum Sidónpo jü buéresi johuame ámet yáahuakátek, enchimneu ä yáahuaká benási, bínhua naatekam chukurik sánkoteka emo jíapsi kúaktiasu éiyey, entokim emo nápojtuaaka bem sirokáu júneriatebo éiyey. ²² Huári béchíbone ínel enchimneu jiaahua, Diosta bíchäpo yäura bíb-huatma taahuari yúmayo, eme chë júnem jiokot emo bínnake, jume pueblom Tiropo entok Sidónpo jíápsame béppa. ²³ Empo pueblo Capernaum, téhuekau tájti emo tóboktia máchileka éame, bétukum inferno tájta béetéhuë kóm júmmaana. Bueítuk jü buéresi emo násuk yáahuakáme, Sodoomapo yáahuakátek, én tájti buére jóáraatu éiyey. ²⁴ Íari béchíbone ínel enchimneu jiaahua, Diosta bíchäpo yäura bíb-huatma taahuari yúmako, eme chë júne jiokot emo bínnake, Sodooma buiárapo jíápsakame béppa.

Inohuem sájaka jimyore

(Lc. 10:21-22)

²⁵ Íkái noksuka Jesús ínel jiaahuak:

—Enchine úttile, ín Átchay, téhuekapo entok buíapo simem béppa yótaka nésahueme; bueituk jume kóba súakame entok jita táyame, íkäre am ésoriak. Huanäre jume ili usimneu yá machiriak. ²⁶ Jeehui, ín Átchay, bueituk émpë junëli ä türek.

²⁷ ‘Simetaka im mámpo tóij-ri, ín Áchay bétana; entok Diosta Üusiapo kaabe nee täya, ín Áchay jíbba, entok ä Áchayhua két kaabe ä täya; ál-la ä Üusihua jíbba të Áapo huame ínel ä éäpo ä täya iäu, ámeu yá machiria. ²⁸ Inohuem kaate, simetaka tekipanualataka lottilame entok püaktilame; ínapone enchim jimyoretuanake. ²⁹ Juka tékilta enchim ín mákähuem nüye, éntokem inot ä täya, juka lütüriata. Kanne béttek jíápsek, entokne yánti ino nüye; júnëlem enchim jíápsipo jimyorehuamta téunake. ³⁰ Bueituk jü enchim ín boojoria iau kaa obiachi; entok jü püaktiria kaa tua bétte.

12

Jimyore táapo discípulom tirijko bújam chúktiy

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Huámëchi taahuarimmet Jesús tirijkom etpo áman huéiyey jimyore táapo. Ä discípulom éntok tébäurey; huanärim tirijko bújam chúktiaka am buä táytek. ² Jume pariserom am bíchaka, ínelim áu jiaahuak:

—¡Akem am bíchka, jó! Jume em discípulom jimyore táapo kaa jojuhamtam johua.

³ Të Áapo ínel am yómiaik:

—¿Jachem kaa ä nok-la, jum jíofteripo, jáchín juka Davidta ayukähui, áapo éntok jume áamak anëihui tebäureka? ⁴ Bueituk, ¿jáchín jum tíöpopo kibakeka, páanim Diostau bíchaa náikiarim buäka, áapo entok jume áamak rejteihui? Katim am buäpo yúmalatukay, ál-la jume sacerdote tékilta tíöpopo joame jíbba. ⁵ ¿Jachem kaa ä nok-la, juka leypo jíojteta, jáchín jum jimyore táapo, jume sacerdotem tíöpopom bem tékil jojoa, entokim kaa Diosta bejre? ⁶ Júntuksanne ínel enchimneu jiaahua: Senu ími aane, tíöpota béppa chë yörisi machika. ⁷ Bueituk eme júniáteko jáchín ä jiau bárëhui: “Juka yore nák jökolihamtane huátia, kaa jume animaalim altarpó Diostau totoijhuamta”, huanäi ál-lem kaa bétte nokta ámet nok éiyey, jume kaita kúlpakammechi. ⁸ Bueituk ínapo jü Yoremta Üusi jimyore táahuarita béppane yaurata úttia nesauta jípure.

Jü yoreme huakiam mámakame

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Huámi áman yeu sika bem sinagoogau yepsak. ¹⁰ Ímiri senu aaney, huakiam mámak. Huanärim Jesúsata nátëmajek, ä nátua báreka:

—¿Jachu lútula huépo türi, jimyore táapo jábeta tüte béchíbo?

¹¹ Áapo ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jábesu enchim násuk senu yoreme huépülak kabaraka, jimyore táapo guójöku kóm ä huécheq, jachu kaa áu mámtéka yeu ä huíknake jáni? ¹² Ä ínelitunakey, ¿jachu kaa chë júne béj-re jü yoreme, kabarata béppa? Íári béchíbo, türi jimyore táapo túhuata yáa béchíbo.

¹³ Huanäi jü yoremtau ínel jiaahuak:

—Em mámamë rütuktia.

Huanäi áapo am rütuktiak; huanärim túrilatata taahuak, jume senu mámam bënasi.

¹⁴ Chúkula jume pariserom yeu sájaka, náu ettejuak, Jesúsata më béchíbo.

Diosta nésauri joame yéu púari

¹⁵ Jesús íkái júneriaka, sékana bíchaa siika. Huanäi juebena gente áa sáú sájjak, entok kóköreme simem tútey, ¹⁶ entok kuttílasi ámeu nookak, kaa yeu áu buijnä bétana. ¹⁷ Bueituk junëli áhuä chúpanakë béchíbo, juka profeta Isaiasta nokakähui, ínel ä jíako:

¹⁸ Jü nésauta nee joriame ími aane;

íkáine yeu púala, ín nákéhui;

ín jíapsi áa bétana al-leiya;

ín Espíritune áa béppa órenake.

Huanäi kaa judíommeu Dios yäura bíh-huamta noknake.

¹⁹ Kaabetamak nok náassuanake, entok kaa chay noknake,

entok kaabe ä nokäu jikkajinake, jum böommechi.

²⁰ Juka sána riutilata kaa bóula kóttianake,

entok kántela pabiilo buiichiamta kaa tuchanake,

áapörík lütüriata jípureka ä nésahuépo ä yosüu tájti.

21 Jume kaa judíom éntok, ä téhuampom át éaka ä boobinnake.

Espíritu Santota béj-reka nokhuame

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Huanäi senu lemooniota jípureme áu nüpuhuak, líptitaka entok múurotaka; të Jesús ä tütek. Ínëli jü lípti entok múuro bitchak, entok nookak. 23 Huanäi sime gente át guómtilatata inel jiaahuay:

—¿Jachu iri ájária jáni jü Davidta Üusi?

24 Të jume pariserom ä jikkajakam inel jiaahua:

—Íri lemooniom yeu bébba, jü Beelzebú lemooniommeu yáutta úttiárayi.

25 Jesús jünéaka jita bénak bem éáihui, inel ámeu jiaahua:

—Sime réy nación kaa nanabeu éaka emo náikimtelame lülüte, entok buére jóära ö kía jóuhua kaa nanabeu éátek, kaibum bínhua ára náu jíapsinake. 26 Entok jü Satanás, Satanásta yeu bébátek, áapo áu náikimtelataka tatahua. ¿Jáchisu jüntuk bínhuatunake jáni, jü réytaka ä nésahuéhui? 27 Bueítuk ínapo Beelzebúta úttiáray lemooniom yeu bébátek, enchim úusim, ¿jábeta úttiáraysum yeu am bébba? Huári béchibo, jü enchim jiop-lápo, bempom yáura juezta bénasi enchim yuktianake. 28 Të ínapo Diosta Espíritu úttiáray lemooniom yeu bébáteko, tua lütüriapo enchimmeu yebij-la, jü Diosta réytaka nésahuéhui.

29 'Bueítuk, ¿jáchisu senu ára áman kibake, jü yorem úttiakamta jóahui, jita ä úhuá béchibo, bueítuk kaa bát ä súmakáteko? Huanäi ál-la juka jóapo ayukamta ára ä úhua.

30 'Jü kaa ínomak éame, nee béj-reka jíapsa; hua kaa ínomak jita náu tójame, ä chíbejtia.

31 'Huári béchibone inel enchimmeu jiaahua, sime kaa túhua entok Diosta béj-reka béttek nokhuame yoremem yáari, jiokorina; të jume Espíritu Santota béj-reka béttek át nokhuame kaibu jiokorina. 32 Entok jábetaka junne Yoremta Üusi béj-reka nokakátek jiokorina; të jü Espíritu Santota béj-reka béttek át nokame, kaibu jiokorinake, imí buíapo entok áman téhuekapo junne.

Jü júya ä takäpo täyana

(Lc. 6:43-45)

33 'Jü júya türi, türik takanake. Të jü júya kaa türi, kaa türik takanake; bueítuk jü júya ä takäpo täyana. 34 'Eme kaa tü yóremem bakot usariem! ¿Jáchisem türik noknake, kaa tü yórememtaka? Bueítuk jíapsipo tápuni jü tempo yeu huéeme. 35 'Jü tü yóreme ä jíapsipo türik ayuká béchibo türik johua; jü kaa tü yóreme éntok, ä jíapsipo kaa türik ayuká béchibo kaa türik johua. 36 Të ínapone enchimmeu inel jiaahua, sime nokta jájana kaa türik yoremem nokakäu, Diosta bíchäpo yáura bít-huamta taahuari yúmakim jüneeake, kaa türik bem nokakähui. 37 Bueítuk em nokakä bétana lútula huémta yáariana, entok em nokakä bétana bétte noki emót chúpána.

Yóremraa kaa tü éame señalta aahua

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 Huanäi huate escriibam entok pariserom akim ä yómmiaka inel jiaahua:

—Maestro, juka kaa jaibu bít-huamta em joáute bít péiya.

39 Huanäi Áapo am yómmiak, inel jíaka:

—Jü yóremraa kaa türik jíapseka ä jubimak kaa huépülsi áu nüyeme, Diosta ára jita jóä señalta aahua; tem tábui señalta kaa mákna, ál-la huaka Jonás profeetatau yeu sikamta jíbba. 40 Bueítuk jáchin jü Jonás báij táapo entok báij tukaapo buére kúchuta tópapo aneká bénasi, junëli kétchi ínapo jü Yoremta Üusi báij táapo entok báij tukaapo buíata bétuk annake. 41 Jume yoremem Nínivepo joomem, Diosta bétana yáura bít-huamta taahuarit yúmak, iri yóremraa én kat-riammakim emo tóboktianake, bétte nokta ámet chúpä béchibo; bueítuk bempom emo jíapsi kúaktiak, Diosta noki Jonásta ámeu nokako. Të én éntok senu imí aane, Jonásta béppa chë yórihuame. 42 Entok senu reina suriu jometaka, jü én kat-ria yóremraatamak áu tóboktianake, Diosta bétana yáura bít-huamta taahuari yúmak, huanäi bétte nokta ámet chúpánake; bueítuk áapo mékka buiära bétana yepsak, juka rey Salomónta tüisi jita täyäu ä jikkaij báreka; të én éntok senu imí aane, rey Salomónta béppa chë yórihuame.

Espíritu jaiti machi nóttekame

(Lc. 11:24-26)

43 'Jü lemoonio espíritu jaiti machi yoremmtat yeu sikátek, huakia buíapo ansisimnake, áma ä jimyorenakeu jariaka; të kaa ä tiakáteko, 44 inel jiaunake: "In jóaune nótti báare,

ín yeu sikähui.” Huanäi áman yepsakátek, kaabeta áma téunake, ál-la chíchikta entok musála yáata. ⁴⁵ Huanäi sika, guoy búsan lemooniom áa béppa chë mamachim núnake. Huanärím át kimuka áma jóatenake. Chúkula iri yoreme chë júne machika tahuanake, bannaataka béppa. Ínëli kétchi ámeu yeu huéenake, jü yóremraa én kat-riammehui.

Jesústa áíye entok ä sailahuam

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Ínëli ketune gentetau ä nokayo, ä áyehua entok ä sailahuam päkunim aaney, áu nok báreka. ⁴⁷ Huanäi senu ínel áu jiaahua:

—Em áíye entok em sailam päkunim aane, émomak nok báreka.

⁴⁸ Áapo ä yómmiak, juka ínëli áu jámta. Huanäi ínel jiaahua:

—¿Jábesu jü ín áíye? Entok, ¿jábesamme, jume ín sailam?

⁴⁹ Huanäi ä discípulommeu lül-la jikau mámtaka, ínel jiaahua:

—Ímirim aane, jü ín áíye entok jume ín sailam. ⁵⁰ Bueítuk jábetaka junne ín Áchay téhuekapo kátekamta nésahui joame, jüri ín saila, ín huaayi, entok ín áíye.

13

Et-leerota ejemplo

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Huäri taahuarit Jesús jóapo yeu siika. Huanäi bahue mayoat yejtek. ² Huanäi juebena gente áu náu yájjak. Áapo éntok barcopo kibakeka, áma yejtek. Jü gente éntok símetaka bahue mayoa see päriapo aaney. ³ Huanäi juebenak am majtiak, ejemplommei ínel jíaka:

—Jü et-leero echiseka yeu siika. ⁴ Huanäi ä echay, huate báchia böo mayoat huáttek. Të huikichim áma yájaka ä buáka. ⁵ Huate éntok tétam násuk huáttek, kaa yún buíata ayukaipo. Huanäi láuti síhuek, kaa yún ä buíakaí béchíbo. ⁶ Të táata yeu sik tájjak, entok kaa ä nahuakaí béchíbo huaakek. ⁷ Huate éntok huícham násuk huáttek. Huanäi jü júya huíchára yótuka, ä jíabi méak. ⁸ Të huate buía türikuu huáttek. Huanäi taakak; huépul báchia síhueka cien báchiam ámuek; jü senu éntok sesentam; senu éntok treintam. ⁹ Jü jíkkajj béchíbo nákakame jíkkajjnake!

Jume ejemplom jita béchíbotukähui

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Huanäi jume discípulom áu rúkteka, ínel áu jiaahuak:

—¿Jatchiakasé ejemplommei ámeu nooka?

¹¹ Huanäi Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Bueítuk eme akem ä mák-ri, juka enchim át júneenakëhui, juka téhuekapo réy nésauta obiachisi maachik. Të bempörím éntok, ée. ¹² Bueítuk jábe junne jita jípureme, chë júne huatek mákna; huanäi chë yún ä jípunake. Të jü kaita jípureme, juka ä jípurëu junne ä úuhuaana. ¹³ Huäri béchíbone ejemplommei ámeu nooka; bueítukim bíchaka kaa bitcha, entokim jíkkajjaka kaa jíkkaja, entokim kaa át júneiia. ¹⁴ Júnëli ámet áu chúppa, jü profeeta Isaíasta nokakähui, ínel jíaka:

Nákakem jíkkajjnake, të katem át júneenake; éntokem bíchaka bínnake, të katem huitti át júneenake.

¹⁵ Bueítuk í pueblota jíapsi námakaka tahaala;

entokim náka páttilatata kaa jíkkaja;

entokim bem pusim páttiala,

pusimmey kaa bit béchíbo,

entok nákammei kaa jíkkajj béchíbo,

entok bem jíapsiy kaa am júneenakë béchíbo.

Të ínëline kaibu ára am anianake.

¹⁶ Të yúmalasi al-leeri enchimmet ayka; bueítukem puseka bitcha, éntokem nákaka jíkkaja. ¹⁷ Bueítuk tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, juebena profeetam entok juebena lútula Dios huátateme, akim ä bit péaka taahuak, juka én enchim bíchähui; të katim ä bitchak. Entokim ä jíkkajj péiyay, juka én enchim jíkkajjähui, të katim ä jíkkajak.

Jesús juka et-leerota ejemplo am téjhuak

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ Akem ä jíkkaja eme, juka ejemplo et-leerota bétana. ¹⁹ Bueítuk jábe junne, juka réy nok nésauta jíkkajjame, të kaa at júniátek, iri báchiat böo mayoat ethuakamta bënna; bueítuk jü diablo áu yepsaka, úttiapo ä úuhuanake, juka ä jíapsipo ethuakamta.

²⁰ Entok ketchi jü tétam násuk ethuakame, یری júnen juka nokta jikkajaka, sep láuti al-leaka ä mabetnake. ²¹ Të kaa tüisi naahuak; jári béchibo kaa bíbinhuatu; bueituk Diosta noki béchibo obiachisi áu huéé táytek entok kaa tüisi bíť táytihuak, tétinake. ²² Jü huicham násuk ethuakame, یری júnen juka Diosta noki jikkajakame; të jü ániat kaa yumasí huéeme, entok jü yún bem tómi péäu, Diosta noki bem mabetakäu nánayote. Huanäi kaa tataka. ²³ Të jü türi buiapo ethuakame, یری júnen nokta jikkajaka át jünéakame. Huanäi takanake. Huépul báchia síhueka cien báchiam ámuenake; jü senu éntok sesentam; senu éntok treintam.

Júya tirijkom násuk ayukame ejemplo

²⁴ Júchi tábui ejemplota ámeu nookak, ínel jíaka:
—Jü téhuekapo réy nésahui, juka yoremta ä huajpo tü báchiata ä echakä béna. ²⁵ Të seenu, tirijkom áttiakamta ée béj-reme, tukaapo jume yoremem kócheyo, júya kaa türi báchiata tirijkom násuk echaka síika. ²⁶ Huanäi juka etta yótuka ä taka táytek, jü júya kaa türi két áma síhueka yótuk. ²⁷ Huanäi jume huajta áttiakamtau tekupanuame ínelim áu jiaahuak: “Señor, ¿jache kaa báchiata türik áma eechak, em huajpo? ¿Játchiaka jüntuk ket júya kaa türika áma síhuek?” ²⁸ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahuak: “Jábe nee béj éame íkái yáhuak.” Huanäi jume áu tekipanuame ínel áu jiaahua: “¿Jaché áman sájaka itom ä popón íaa?” ²⁹ Áapo ínel ámeu jiaahuak: “Ée, bueituk jáchin aykem juka júya kaa türik pónátek, két jume tirijkom áamak popónnake. ³⁰ Akem ä tójja; éläposu nánabeu yótunake, juka etta jójonaka ä tóboktiahuá tájti. Huanäi jume tirijkom chúktia naatehuayo, ínapone am téjhuaanake, jume tirijkom chúktiame, báchem juka júyata kaa türik náu tójaka, lolopola ä súmma, ä táanä béchibo; të jume tirijkomem náu tójaka am éeria, jum jári béchibo kárita ín yáaläpo.”

Mojtaasa báchiata ejemplo

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Júchi tábui ejemplota ámeu nookak, ínel jíaka:
—Jü téhuekapo réy nésahui, mojtasa báchiata senu yoremta ä huajpo ä echakä béna. ³² Të یری báchia lütüriapo síme báchiam béppa ché ilitchi; të yótukátek síme júya júrim béppa ché yoyótu. Huanäi júya buéuruka tatahua. Íneli jume huikichim téhueka bétana áu yájaka áma totosate.

Levaduura ejemplo

(Lc. 13:20-21)

³³ Júchi tábui ejemplota ámeu nokaka, ínel jiaahuak:
—Téhuekapo réy nésahui, levaduura jámutta nükäu béna, báisi jünakteri ari-inampo ä tóak. Huanäi síme náu kúteka huécheka taahuak.

Jáchin Jesúsata ejemplommea am majtiähui

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Jesús íkái símeta ejemplommey ámeu nookak, jü gentetahui. Am majtiátek, ejemplommey jíba ä jojoay, ³⁵ bueituk íkái pfofetata nokakäu áhuá chúpanaké béchibo, ínel ä jákähui:

Ejemplommeyne ín teni étaponake,

huaka ániata késampo naateka éspotane étapoka ä jünariatebonake.

Jesús ä jünariatebo, juka júya kaa türi ejemplota

³⁶ Jume gentem sákatuasuka, Jesús jóapo kibakek. Huanäi jume discípulom áu rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Ítomé téjhua jáchin ä jiau bárèhui, juka júya kaa türi huajpo ayukamta ejemplo.

³⁷ Am yómniaaka Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Ūusi jü tü báchiata echame. ³⁸ Huaj päria ínel jü ánia; jü báchia türi éntok, jume réy nésaupo usiarim; jü júya kaa türi éntok jü kaa tü yóreme diablo usiarim. ³⁹ Jü kaa türik echákame ínel jü diablo yore béj-reka huéeme; jü tirijko chúpila tóboktiahuame éntok ánia lüteme; jume etta tóboktéame éntok ángelesimme.

⁴⁰ Jáchin juka júya kaa türik popónhuaka ä táahuakahui, ilé bėnanake, jü ánia lüteme. ⁴¹ Jü Yoremta Ūusi ä ángelesim áman bíttuanake, jum réytaka ä nésahuèhui, jume kaa túhuata huatem jotuame entok jume kaa türik joame náu am tóijnaké béchibo.

⁴² Huanärim ornata béetėu am guótianake. Ímírim emo tam kumeka buannake. ⁴³ Huanäi jume yúmalasi Diosta nésahui joame, bem Áchay réytaka nésahuəpom taa machiriata bėnasim bélojkosi bíttuanake. ¡Jü jikkaij béchibo nákakame jikkaijnake!

⁴⁴ 'Entok kětchi jü téhuekapo Diosta réy nésauro tómi béjhuata júya päriapo ésota béna. Huanäi senu yoreme ä tiaka, júchi ä éssok. Íari béchibo tüisi al-leaka simeta ä jipuréu nénkaka, huanäi huákai buiata jinnuk.

Jü téta perla yún béj-reme

⁴⁵ 'Entok kětchi jü téhuekapo Diosta réy nésauro juka jábeta jita jinnü béna. Íri türi perlam jariaka am jijnunu. ⁴⁶ Huanäi juka perlata uyyolisi musäla machik téaka, sika simeta ä jipuréu nénkaka, ä jinnuk.

Jume jítërim

⁴⁷ 'Inëli kětchi jü téhuekapo Diosta réy nésauro jítërim béna. Ímëri bahuéu jimmahuakátek, kúchum kaa nánälaim nunüye, tuttürim entok kaa tuttürim. ⁴⁸ Huanäi senu huëpo tápunakátek, mayoau bícham yeu huíhuikhua. Huámirim joteka jume türim yeu püaka, huaripom am öore; jume kaa türim éntokim päkun yeu guóguötia. ⁴⁹ Ilë bénanake jü ánia lüteme: jume ángelesim yeu kannake; huanärim jume kaa túhuata joame náikimtenake, jume yúmalasi Diosta nésauro joame násuku. ⁵⁰ Huanärim horno béetëu guötiana; ímërim emo tam kumeka buannake.

Tómi béj-reme jauhuey huéri entok bemela

⁵¹ Jesús inel ámeu jiaahua:

—¿Jachem símekut júniaka taahua?

Huanäi bempo ä yómmiak, inel jáka:

—Jeehui, Señor.

⁵² Áapo inel ámeu jiaahua:

—Huári béchibo jü escriiba jü téhuekapo Diosta réy nésauro bétana tüisi áu majtialame, senu áchayhuariapo familiata béna. Tómi béj-remta áttiaka, bebëmelak entok kaa bebëmelak áma yeu huíike.

Jesús Nazaretpo aane

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Inëli huëpo chükula, Jesús ejemplom am majtiasuka, áma yeu siika. ⁵⁴ Huanäi ä pueblo Nazareu notteka, am majtiay bem sinagogampo. Huanärim áa bétana buére éiyay, inel jáka:

—¿Jáksu íri ä nüka ä jípure, juka jita táyahuamta? Entok, ¿juka obiachik kara johuamta ä joähui? ⁵⁵ ¿Jachu kaa íri ájária, jü carpinterota úusi? ¿Jachu kaa María ti téhuak, ä áyehua; entok ä sailam, Jacobo, José, Simmom entok Judas? ⁵⁶ ¿Jachu kaa jume síme ä huayim ími itomak aane? ¿Jákübosu júntuk íri íkai simeta jípure?

⁵⁷ Ä nokáhuim kaa béj jóaka éiyay. Íari béchibo Jesús inel ámeu jiaahua:

—Síme profeeta yórihua; té ä buiárapo entok ä jóapo, ée.

⁵⁸ Huámiri kaa yún ä yáhuak, juka obiachisi kara johuamta ä joähui, bempörim kaa ä súale béchibo.

14

Juan Bautistata mëhuakähui

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Júnaköri jü rey Herodes tetaraca, Jesústa bétana buéresi nokhuamta jikkajak.

² Huanäi jume ä sáhuemueu inel jiaahua:

—Íri Juan Bautista kókkolam násuk jábitelame; huári béchibo úttiáraata jípureka ára jita johua.

³ Bueítuk Herodes, Juanta buíseka cadenamnea ä súmaka carcelpo ä yéchalatukay, jámut Herodíasta béchibo. Íkai ä sailahua Felipe ä jubekay. ⁴ Juan éntok inel áu jiaahuay:

—Katë ä jípupo yúmala, juka em saila juubi.

⁵ Herodes éntok ä mëbáarey, té genteta májhuey; bueítuk bempom Juanta táyay, ä profeetatuká bétana. ⁶ Té Herodesta huásuktiriam taahuareka pajkoyo, jü Herodíasta jámut asoa, símem bíchápo yëka. Huanäi Herodes ä türeka taahuak. ⁷ Íari béchibo, ä chúpa rókaka nookak, jita ä ahuaü ä mák rókaka, ä obiachitu násuk junne. ⁸ Áapo ä áye bétana bát téjhuaataka inel jiaahuak:

—Ími puraatopë nee ä mákka, juka Juan Bautistata kóbba.

⁹ Huanäi jü réy sirokaka taahuak; té juka nokta ä nokakäu úttiatakü ä chúpnakë béchibo, entok jume yórisi machim mesau áamak jokame bíchaka, nésauek ä máknä

béchiibo. ¹⁰ Huanäi néсахuek, carcelpo Juanta kóba chúktianä béchiibo. ¹¹ Huanäi jü kóbba, puraatopo nüpahuaikä, jü ili jámut ä mákhuak; áapo éntok ä áyebeu ä tójjak.

¹² Huanäi ä discípulom áma yájaka, ä takaahua nüka ä maäk. Huanärim sájaka Jesústa ettejhuariak.

Mamni mülim jibuätuahuaakähui

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Jesús ikäi jikkajaka, huépul barcota nüka áma yeu siika, sékána mékka päriau bíchaa. Jü gente ä jikkajaka guókimmeyim áa sáu sájjak, buére jóärampo naateka. ¹⁴ Huanäi Jesús yeu sika, juebena genteta bíchaka, am jijiokolek. Huanäi jume áme násuk kökoreme tütek. ¹⁵ Béja tukariu yúma táytey, ä discípulom áu rúktek, ínel jíaka:

—Ími kía päria, entok béja kúpte; Akè am sáka sáuhue, juka juebena genteta, bueitukim pueblommet sájaka buáhuamta jinnunake.

¹⁶ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Kaa úttia bem sákanakèhui; emem am jibuätua.

¹⁷ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Ímíte kaita jípure, mamni páanin jíbba entok guoy kútchum.

¹⁸ Áapo ínel ámeu jiaahuak:

—Ábem ínohuam huéria.

¹⁹ Huanäi juka genteta júya bájta béppa jote sáuhuek. Jume mamni páanim nüka, entok jume guoy kútchum. Huanäi téhuekau jikau remteka, Diosta baysauhuek. Am rébektiaaka discípulommeu am buíssek; imèi éntok gentetahui. ²⁰ Símetakam jibuäk, entokim jóbuak. Huanäi jume rerebem yeu békame, dooce canastam tátapunimim náu tójjak. ²¹ Jume jibuäkame éntok mamni mil ohuimtukay, jáamuchim entok ili usim kaa áma náikiaka.

Jesús bahueta béppa huerama

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Jesús sep ä discípulom barcopo jámutuaka áapat am sákatuak, baa huáyтана bíchaa. Áapo éntok jü gentetamak taahuak, am sákasuü tájti. ²³ Juka juebena genteta sákatuasuka, sékána bíchaa júya káhuit jikau sika oraciónta johuay. Huanäi tukariu yúmak, áapola huámi aaney. ²⁴ Jü barco éntok béja bahue násuk huéiyey, jume baa maaresim éntok emo tóboktiaka át huehuechey. Bueituk jü jeka ä nankirika huéiyey. ²⁵ Tè abe matchuyo, Jesús ámeu yepsak, bahue báata béppa huéesimeka. ²⁶ Huanäi jume discípulom, bahueta béppa huémta bíchakam guómteka, ínel jiaahua:

—¡Jo jü jóusi! Huanärim májhueka chay nookay.

²⁷ Tè huanäi Jesús ámeu nónokak, ínel jíaka:

—¡Katem kom éiya! Ínapone ím aane. ¡Katem majhué!

²⁸ Huanäi Peero ä yómmiak, ínel jíaka:

—Señor, émpotuko, nechè emou bíchaa huéetua, báam béppa.

²⁹ Huanäi Áapo ínel áu jiaahuak:

—Binè huéiye.

Huanäi Peero barcopo kom chépteka, báam béppa huéé táytek, Jesústau bíchaa huéé báreka. ³⁰ Tè juka jeka úttiakamta bíchaka ä mámajhuak, entok kom kikkibak táyteka, chay táytek, ínel jíaka:

—¡Señor, nechè jínèu!

³¹ Jesús sep áu mámtaka, ä buíssek, entok ínel áu jiaahuak:

—¡Yoreme kaa yúmalasi Diostat éame! ¿Jatchiakasè Diostat éehuäpo kom éiya?

³² Huanäi bempörim barcopo jámuko, jü jeka yánti taahuak. ³³ Huanäi jume barcopo anèihui áhuim rúkteka ä yörey, ínel jíaka:

—¡Tua lütüriapo empo Diosta úusie!

Jesús Genesaretpo kökoreme tütek

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Huanärim bahue huáyтана yájaka, Genesaret pueblou kiímuk. ³⁵ Jume yoremem áma jóakame ä tátáyaka, noktam áman bíttuak, síme pueblom beekatana. Huanärim síme kökoreme áu nüpak, ³⁶ entokim jikot áu jiaahuay, ä súpem mantom mayoat jiba mámta rókaka. Huanäi síme jume át mámtékame, tülilatakam taahuak.

15

Juka yoremta jíapsi nanasantume

(Mr: 7:1-23)

¹ Huanárim Jesústau rúktek, huate escriibam entok pariserom, Jerusaléniu joome, ínel jíaka:

² —¿Jatchiaka jume em discípulom juka yoiyöturim boojoriau kaa johua? Bueituk katim bábaijma, páanim buá bárëteko.

³ Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiaka eme këtchi, juka Diosta nésahuekáhuem kaa johua, yoiyöturim boojoriau enchim jo bárë béchíbo? ⁴ Bueituk Dios nésahueka ínel jiaahuak: “Em áтчay entok em áiye, Aké am yöre, të jábe ä áчaybet entok ä áyebet, bétte nokta am bėj-reka ámet nokakátek, kaita át temajeka mëtuna.” ⁵ Të eme inëlem jiaahua: “Jábetaka junne ä áчaybeu entok ä áyebueu ínel jíáteko, jü áy ára enchi ín aniä eyhui, Diostau bíчhaa ná náikiala”, ⁶ huanäi ínëli jíaka, béja kara am aniaka tatahua, jume áчayhuariam. Ínëli jü Diosta nésahui kaita bėj-reka tatahua, juka yoiyöturi boojoriau enchim jo bárë béchíbo. ⁷ ¡Eme Dios huáatihuamta bénasi emo antua! Túisi enchim bétana nookak jü Isaiás, ínel jíakari:

⁸ ¡ri pueblo ä teniay jíba nee yöre, të bem jíapsi mékka inou aane.

⁹ Bueituk kía bėjja, jü bem nee yörehui, doctriinata bénasim yore ä majtia, juka yoremem nésauta.

¹⁰ Huanäi juka juebena genteta núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Akem ä jíkkajaka éntokem át júneiya. ¹¹ Kaa yoremta nasonte, jü tempo kimume; ál-la jü tempo yeu huéeme, íri ál-la yoremta nanasonte.

¹² Huanäi ä discípulom áu rúkteka, ínel áu jiaahua:

—¿Jachë kaa júneiya? Bueituk jume pariserom íkái nokta jíkkajaka, kaa túisi ámeu huétchek.

¹³ Të Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahuak:

—Sime júya óuhuo, téhueka bétana ín Áчay kaa echakäu, nahuamak békti popónna.

¹⁴ ¡Akem am tójja! Liliptimtakam huate liliptim huíksasaka. Bueituk jü líptitaka tábui líptita huíksimëteko, náhuichikam guójökun kóm huáttinake.

¹⁵ Peero ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Ítomë ä téjhua, jáchin ä jiau bárëhui, íkái ejemplota.

¹⁶ Jesús ínel jiaahua:

—¿Jachu eme kët juka kaa júneehuamta jípure? ¹⁷ ¿Jachem kaa át júneiya? Sime tempo kimume tónáu bíчhaa huéiye; chúkula éntok yeu jujuyáutehua. ¹⁸ Të jü tempo yeu huéeme, huájihua jíápsipo yeu huéiye; íri ál-la juka yoremta nanasonte. ¹⁹ Bueituk jíápsipom yeu huéiye, jume kaa tü éerim, jü yore suahuame, jü jubeka entok júchi tábuik jípureme, jü kaa emo jubeka kía náu jíapsihuame, jü jita ékbuahuame, jü kaa lütüriapo jábetat nokhuame, entok jü Diosta bėj-reka béttek nokhuame. ²⁰ ¡ri sime, juka yoremta nasonte; të jü kaa áu mám báksiaka jíbuáhuame, kaa yoremta nanasonte.

Jámut Cananeapo joometa Diostat éahui

(Mr: 7:24-30)

²¹ Jesús jumü yeu sika, Tiro entok Sidón buiärau bíчhaa siika. ²² Senu jámut Canaa buiärapo yeu simlataka, chay nokaka ínel jiaahuay:

—¡Señor, Davidta Ūusi, nechë nák jiokole! In jámut asoa lemoonio át aneka jiokot áhuá bíttua.

²³ Të Jesús huépul nokta júne kaa ä yómmiak. Huanäi ä discípulom jiokot éaka áu rúktek, ínel jíaka:

—Aké ä simtua, bueituk itot chäka huéeka chaysime.

²⁴ Áapo am yómmiaka ínel jiaahuak:

—Israel kabaram emo tárulammeune jíba bíttuari.

²⁵ Huanäi áapo áu rúktek, entok tónommia kíkteka ínel áu jiaahua:

—¡Señor, nechë jinëu!

²⁶ Áapo ä yómmiaka ínel jiaahua:

—Kaibu túrinake, jume itom yeu páanim buá éähui, am úuhuaka ili chüum am mik béchíbo.

²⁷ Të áapo ínel áu jiaahua:

—Jeelui, Señor; të jume ili chüum bem teko mesapo juka lelebelaik kom huáttemta jünem buabuáye.

²⁸ Huanäi Jesús ä yómmiak, inel jíaka:

—Empo jámmut, ¡yún emót aika, jü Dios éehuame! Emou yáatunake, tua em ä huáatäi pámani.

Huanäi ä jámut ásoa türilataka taahuak, huämi orapo naateka.

Jesús juebena kökoreme tütek

²⁹ Jesús huämi yeu sika, Galiléa bahue mayoau yepsak. Huanäi júya káhuit jikau sika áma yejtek. ³⁰ Huanäi juebena gente áu rúktek, lolöim, liliptim, múurom, kaa emo mám yekame, entok huate yún kökoreme huériaka. Huanärim Jesústau am rúktiak, ä guókpo. Áapo entok am tütek. ³¹ Ínëli jü juebena gente buére éiyay, múurom nokame bíchaka, jume kaa emo mám yekame türilame, jume lolöim naa kateme, entok jume liliptim bíchame. Huanärim Israelpo Diosta tüisi úttiley.

Jesús naiki miilim jibuátuak

(Mr. 8:1-10)

³² Jesús ä discípulom núnuka inel jiaahua:

—Juka gentetane jiolölë, bueítukim béja báij taahuare inomak aneka, entokim buáhuamta kaa jípure, jibuä béchibo. Kaa jibuälame sákatua béchibo éntokne kaa báare. Jáchinai júnem böot katétek, tébäi tamunake.

³³ Huanäi ä discípulom inel áu jiaahua:

—¿Jáksute ítapo yún páanim jípure ímí mékka jóa ániapo, simem jóbosi jibuänakre béchibo?

³⁴ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—¿Jaiki páanimsem jípure?

Bempo inel jiaahua:

—Guoy búsanim, entok ili jaiki kútchum.

³⁵ Huanäi nésahuek, juka genteta buíapo jote sáhueka. ³⁶ Huanäi jume guoybusam páanim nuka entok jume kútchum, ínëli Diosta baysausuka, am rébektiaika ä discípulom am mákkak; jume discípulom éntok genteta. ³⁷ Simetakam jibuäk, entokim jóbuaik. Huanäi jume lelebelaim yeu békame náu tójjak, guoybusan canajtam tátapunim. ³⁸ Jume jibuákame éntok, naiki mil ohuimtukaiimme, jáamuchim entok ili usim kaa áma náikiaka. ³⁹ Huanäi jume gentem sákatuasuka, barcopo jámuka buiära Magdala téau yepsak.

16

Huépul señaltam áahuak jume pariserom entok jume saduceom

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Huanäi jume pariserom entok jume saduceom áhuim rúktek, ä jioptua báreka, señalta téhueka bétana áu aahuaka. ² Të Áapo am yómmiaka inel ámeu jiaahua:

—Tukariu yúmamta bichátek: “Türi báare jü tiempo”, tem jijia: “Bueítuk jü ánia téeka sikilisi chátu.” ³ Én kethueytana éntok: “Buére jeknake, bueítuk jü ánia téeka sikilisi namu chátu.” ¡Eme lútula Dios huáatemta mamatome! Akem ä täya, juka téeka ániata jáchin ä huéhui; të juka señal taahuata én huémta, ¡katem át jüneiya! ⁴ Jü kaa tü yóremra kaa huépülsi au nüyeme, señalta áu yáaria íaaka nooka; të kayta señalta éntok jípunake, profeeta Jonásta señal jíbba.

Huanäi am tójaka siika.

Jume pariserom levaduura

(Mr. 8:14-21)

⁵ Jume discípulom huáyтана yájaka, jume páanimim kaa nüpak, ámebia kópteka.

⁶ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—¡Akem ä bitcha, jó! Jume pariserom entok saduceom levaduura bétanem emo suaya.

⁷ Bempo éntok inel éiyay, inel jíaka:

—Kaa páanim itom nüpakä béchibo júnel jiaahua.

⁸ Jesús ä jüneriaka, inel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem inel éiya? ¡Yoremem kaita súalëram: “Katte páanim jípure”, ti éaka! ⁹ ¡Jachem kaa ámeu huáate, jume mamni páanimmehui, mamni mil yoremem béchibo, entok jaiki canajtam enchim náu tójakähui? ¹⁰ Entok jume guoybusan páanimmehui, naiki mil yoremem béchibo, entok jaiki canajtam enchim náu tójakähui, ¡jachem kaa ámeu huáate? ¹¹ ¿Jatchiakasem kaa át jüneiya? Kanne jume páanim béchibo inel enchimmeu jiaahua, ál-la jume pariserom entok jume saduceom levaduura bétana; íari bétanem emo suaya.

¹² Huanärim jünëiak, kaa jü levaduura páanim bétana emo suaya säihuähui, ál-la jume pariserm entok saduceom juka doctrinata yore majtiahumta bétana.

Peero Jesústa yeu buíssek, ä Cristo tíaka
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Jum Cesarea Filipo buiärau yepsaka, Jesús ä discípulom nátemajek, inel jíaka:

—¿Akim ä jábesä tíiya, jume yoremem, juka Yoremta Üusi?

¹⁴ Bempo inel jiaahua:

—Huate enchi Juan Bautistä tíiya; huate éntok Elías; huate éntok enchi Jeremías tíiya, ö jamak huate profeetam.

¹⁵ Áapo inel ámeu jiaahua:

—Emesu, ¿nechem jábesä tíiya?

¹⁶ Símon Peero ä yómmiak, inel jíaka:

—Émpë jü Cristo, Dios jíápsamta Üusi.

¹⁷ Huanäi Jesús ä yómmiak:

—Yúmalasé al-leehumta jípure, Simmom, Jonásta üusi, buéituk kaa kía jábe yoreme emou yä machiriak, ál-la ín Áchay téhuekapo kátekame. ¹⁸ Ínapone két inel emou jiaahua, enchine Peero tíiya. Jü téta buëuruta béppa éntokne ín igleesia yöturianake; jü infierno puertam éntok kaibum áa béppa úttiata jípunake. ¹⁹ Enchine am máknake, jume réy nésaui téhuekapo yábem. Símeta ími buíapo em súmäu, téhuekapo két súmatunake; entok síme buíapo em búttiakähui, téhuekapo két búttiatunake.

²⁰ Kaabeta am téjhua sáhuek, jume ä discípulom, áu Cristotukä bétana.

Jesús ä muknakeu am tejhuak
(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Huanäi naateka Jesús ä discípulom huitti téjhua táytek, buere jóära Jerusalénii ä huéenakeu úttiatakähui, entok jíokot áu yáanähui, jume tíöpopo yoiyöturim bétana, entok jume sacerdote chë néshueme entok jume escriibam bétana, entok méhuaka báij taahuata huéy áu jíabitenakéhui. ²² Huanäi Peero áapolaik sékána bíchaa ä nuk sika áamak ettejhua táytek, inel jíaka:

—¡Señor, emoé jíokolé; bueítuk jü emou yáanäu kaa emou huéepo yúmala!

²³ Të Áapo Perotau kúakteka inel jiaahua:

—In bíchápe mékka huéiye, Satanás! Kialë nee teítituabáare, bueítuk Diosta nokáhué kaa bitcha, ál-la jume yoremem türëu bíchaa jíbba.

²⁴ Huanäi Jesús ä discípulommeu inel jiaahua:

—Jábetaka junne ino sáu huéé bárëtek, kaa áu beutireka áu tóijnake; huanäi ä kúruj púaktiaka ino sáu huéenake. ²⁵ Entok jábetaka junne ä jíápsihua jínëu báareme, ä tárunake; entok jábetaka junne jü inot ä éä béchíbo jíápsihua tárukame, ä téunake.

²⁶ Bueítuk, ¿jítasu áma téunake jü yoreme, jum ániat ayukamta yóokateko, juka ä jíápsihua éntok ä tárukateko? Entok, ¿jaikixsu ára béjtua jü yoreme, ä jíápsihua béchíbo? ²⁷ Bueítuk ínapo jü Yoremta Üusi yebijnake, jum símek béppa ujoyorik ín Áchay áttiapo, entok ä ángelesimmaki. Huanäi hueuhuëpulam am béjtuanake, jita bem yáakau bétana. ²⁸ Tua lütüriapone inel enchimmeu jiaahua, huate ími aneme, katim kókkonake, ál-la taahuata yúmak Yoremta Üusi réytaka yepsamta bíchakátek.

17

Jesústa tábuiasi ä tahuakähui
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Búsan taahuarim simsuko, Jesús am nüka, Perota, Jacobota, entok Juan ä sailahua. Huanäi am nuk siika, júya káhuít jíkahui bempolaim. ² Huanäi bem bíchápo tábuiasi áu yáuhuak. Ä pújbahua táata bénasi bélojkosi bíttuy; ä sánkohua éntok tósalisi aayuk, machiriata bénasi. ³ Ímíri Moisés entok Elías ámeu yeu machiak, áamak ettejhua. ⁴ Huanäi Peero Jesústau inel jiaahua:

—Señor, ¡turi ito béchíbo jü ími anhuame! Enchi inel éayo, báij jótamte ími yáanake: huépúlak emo béchíbo, senuk entok Moiséjta béchíbo, entok senuk Eliasta béchíbo.

⁵ Ketune áapörik ä nokayo, namu machiriaka am róptiak. Huanäi jáhui namupo jíkkajítuk, inel jíaka:

—Íri ájária jü ín Üusi ín nákéhui. Áamakne al-leiia; áapörikem jíkkaja.

⁶ Jume discípulom íkái jíkkajakam tónommey jáptek. Huanärim buíau tájti kom kóbatek, túisi májhueka. ⁷ Huanäi Jesús ámeu rúkteka ámet mámtek, inel jíaka:

—Jáptëem; entok katem májhue.

⁸ Huanäi bempo jikau remteka, kaabetam bitchak, Jesústa áapolaik jíbba.

⁹ Të chúkula júya káhuit kómam sájako, Jesús ám sáhueka ínel ámeu jiaahua:

—Juka enchim bíchakäu, kaabetem ä téttejhua, ál-la chúkula béja kókkolam násuk juka Yoremta Üusi jíabiteko.

¹⁰ Huanäi ä discípulom ä nátemajek, ínel jíaka:

—¿Jatchiaka jüntuk jume escriibam ä úttiä tíiya, júka Elíasta bát yebijnakéhui?

¹¹ Jesús am yómmiak, ínel jíaka:

—Lütüriapo, Elías bát yebijnake; huanäi simeta bemelasi yánake. ¹² Tëne ínel enchimmeu jiaahua, Elías béja yebissuk, të katim ä täyak, ál-lam simeta bem yáa bárëu áu yáuhuak. Ínëli kétchi jü Yoremta Üusi áme bétana jikot yána.

¹³ Huanäi jume discípulom huitti jünëiak, Juan Bautistata bétana ä nokaíhui.

Jesús táij mukërata tütek

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Juka genteta yún anëu am yájako, senu yoreme áu yepsaka tónomme y áu kíkteka ínel jiaahua:

¹⁵ —Señor, ín üusi táij múmukemtë nák jikolë, tüisi jikot áu bíbicha; bueítuk juebénasi táijpo huehueche, entok juebénasi báapo. ¹⁶ Huanäine jume em discípulommeu ä nüpak, të imëri én tájtim kara ä tüte.

¹⁷ Jesús ä yómmiaka ínel jiaahua:

—¡Eme nat tómti kat-riam kaita súalëram, entok símekut kaa türik joame! ¿Jauhuey tájtisune ikäi enchimtem ayukamta enchimmet bit yáatinake jáni? Inohuem ä huéria.

¹⁸ Jesús kuttílasi át nésahuek, jü lemooniotachi. Huanäi iri át yeu siika, jü usitachi. Huanäi naateka türilatata taahuak.

¹⁹ Huanäi ä discípulom bempola sékána Jesústau yájaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jatchiaka itapo kara yeu ä béebak?

²⁰ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Diostat éehuame ilikkik enchim jípure béchibo. Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, eme mojtaasa báchiata béechisi Diostat éatek, iri júya káhuittau ínel jíátek: “Sékänë emo yetcha”, huanäi sékána áu yécha éiyey. Ínëli enchim béchibo kaita kara yáataka tahua éiyey. ²¹ Të jü ilë béna kókoa lemoonio, ayuunopo entok oraciónimmaki jíba yeu sisime.

Jesús ä mënäü bétana júchi nookak

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Galiléa buiárapo bempörim aneyo, Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Üusi yóremem mámpo tóijna. ²³ Huanárim ä mënake; të báij taahuarim huéy jíabitenake.

Huanäi bempo tüisi sirokoka taahuak.

Tiïpo impuestom béjtuahuame

²⁴ Capernaum pueblou am yájako, Perotahuim yájjak, jume impuesto tómita náu totojame, ínel jíaka:

—¿Jü enchim Maestro kaa am bébejtua, jume guoy dracmam?

²⁵ Áapo am yómmiak:

—Jeehui.

Huanäi jóapo ä kibakek, Jesús bát au nookak, ínel jíaka:

—¿Jáchisë ä bitcha, Simmom? Jume ími buíapo réyesim, zjábetasum ä úuhua, júka impuesto tómita: jume bem jóapo uusim, ö jume kaa áma joomem?

²⁶ Peero ä yómmiak, ínel jíaka:

—Jume kaa jóapo joomem.

Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Júnëli jume usim jóapo joome béja kaita béjtua. ²⁷ Júnentaka junne, kaa am omtinakë béchibo, bahuehuë sika anzuelota áman jímma. Huanäi júka kúchuta bát em yeu huíkekäu, Akë ä nüye huanäi ä tem étapokátek. Huanäre áma ä téunake, tómi estaterota. Íkáre nüka am mákka, íno béchibo entok émo béchibo.

18

¿Jábesu chë jü yöhue?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Júnaköri jume discípulom Jesústau yájaka, ínëlim áu jiaahua:

—¿Jábesu chë júne áma yörisi machi, jum téhuekapo Diosta réy nésahuepo?

² Huanäi Jesús ili usita núnuka, áme násuk ä ketchak. ³ Huanäi inel jiaahua:
—Lütüriapone inel enchimneu jiaahua, kaa júchi ili usim bénasi emo núkateko
kaibem aman kimunake jum Diosta téhuekapo réy nésahuepo. ⁴ Júnensan jábetaka
junne kaa áu buérialeka i ili usi ténasi áu nüyeme, ìri júnen chë yöhue jum Diosta
téhuekapo réy nésahuepo. ⁵ Entok jábetaka junne, juka ili usita ilë bénnak ín téhuampo
mabetakame, nee mabeta.

jíokot áu huéenake, hua yoreme yore jioptuamtahui!
(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Jábe junne usi il-lichim nee súaleme, kaa türik am yáatuakame, chë türi éiyey,
buru molino tétata kutánaapo át súmaka bahuéu kóm jimmaahuako. ⁷ jíokot maachi,
jume ániat kaa türikuu yore jioptuame béchibo! Bueituk úttia júkái ayunakêhui, té
jíokot áu huéenake, hua yoreme yore jioptuamtahui!

⁸ 'Ä junëlitunakey, jume em mámam entok em guókim kaa türikum bíchaa enchi
am huéria báareyo, Akë am chüktiaka mékka am guótia. Bueituk chë türinake, kaa
mámaka entok kaa guókeka yü jiapsihuäu em huéenakêhui, té kaa yúmalam mámaka
entok yúmalam guókeka táijta kaa tutukëu em jimmaanähui. ⁹ Bueituk empo, em
pusim kaa türik enchi yáatua báareyo, yeuhuë am huíkeka mékka am jímma. Bueituk
chë türinake, huépülam puseka yü jiapsihuäu em huéenakêhui, té kaa guoyim puseka
táijta kaa tutukëu em jimmaanähui.

Kabara táruri ejemplo
(Lc. 15:3-7)

¹⁰ 'íTüisem át suuhua! Kaabe kía kaitapo am bínnake, huépülak junne, ímëi ili uusim.
Bueituk jume bem ángelesim téhuekapo ín Áchay pújapapo jíbam aane. ¹¹ Bueituk
ínapo jú Yoremta Üusi jume emo tárulamene jínëu báreka äbo yebj-la.

¹² '¿Jáchisem ä bitcha? Senu yoreme cienim kabaraka, té huépülak táruko, ¿jachu kaa
jume noventa y nuevem tósika júyat náa huéé táytinake, huaka áu tárukamta jariaka?
¹³ Té inëli huémta násuk ä tiakátek, lütüriapone inel enchimneu jiau báare, chë júne
al-leenake, hua kabara áu táruka téihuakamta bétana, huame noventa y nuevem kaa
jume tárukame béppa. ¹⁴ Ínëli kétchi, jú enchim áchay téhuekapo anemta nésau éeri,
jume il-lichim ímí aneme, kaabeta áu tárú iaa, huépülak junne.

Jáchisu jíjjiokorihua jú hermaano
(Lc. 17:3)

¹⁵ 'Bueituk Cristota súalhuäpo émomak aanik, kaa türik émou ä yáako, empo éntok
áapo emepolem aneka, kuttilasë áu nooka. Enchi ä jikkajako, Cristota súalhuäpo
émomak anikë yólataka tahuanake. ¹⁶ Té kaa enchi ä jikkajako, huépülak ö guoyimë
émomak huéria; bueituk guoyim ö hájim jikkajäpo sime nokí lütüriatataka tahuanake.
¹⁷ Té bempörim kaa ä jikkajako, igleesiapo náu aneme téjhua. Huanäi igleesiapo náu
anim kaa ä jikkajako, jume kaa judiom entok publicanom bénasë ä jípunake.

¹⁸ 'Lütüriapone inel enchimneu jiaahua, simeta ímí buíapo enchim súmakähui,
áman téhuekapo két súmatunake, entok simeta ímí buíapo enchim búttiähui, áman
téhuekapo két búttiätunake.

¹⁹ 'Júchine inel enchimneu jiaahua, eme guoyika, nanabeu éaka, ímí buíapo jita júne
aahuátek, akem ä yáariana, ín Áchay téhuekapo anemta bétana. ²⁰ Bueituk ják junne,
guoyika ö hájika ín téhuampo náu anemmaki, huámine ínapo áme násuk aane.

²¹ Huanäi Peero áu rúkteka inel áu jiaahua:
—Señor, ¿jaikisusine ä jiokorinake jáni, juka ín hermaano kaa türik inou ä yáako?
¿Guoy búsanisi?

²² Jesús inel áu jiaahua:

—Èe; kaa guoy búsanisi jíbba, ál-la setenta guoy búsanisi.

Jume guoyika huikiriame

²³ 'Iári béchibo jú téhuekapo réy nésauri senu réyta bënna. Ìri jume áu tékipanoame
núnnuk, bempörim juka bem huikiriäu am júnerianakë béchibo. ²⁴ Huanäi cuentam
ä jo táytekó, huépülaka áu yeu tóijhuak, guoj mamni mil talentom ä huikiriame.

²⁵ Ìri kara áu béjtuaka taahuak. Huanäi ä tekohua át nésahuek ä nénkinä béchibo,
ä jubiahua, ä úusihuam, entok simeta ä áttiahua, junëli ä huikiriäu béjtuanaä béchibo.

²⁶ Huanäi jú tekipanuario ä tekobeu tónommia kíkteka, tüisi jiokot áu nookak, inel
jáka: "In teeko, yánti jiápsekë nee boobíchaíhui. Ínapone simeta enchi béjtuanae."

²⁷ Huanäi jú tekipanuariota teeko, jíapsi sóokteka ä búttiatebok, entok ä huikiriäbet
ä jiokorek. ²⁸ Huanäi yeu sika, senuk tékilpo ä jáláihua téhuak, cien denariom ä

huikiriamta. Huanäi kutänapo át chätuka ä jíabi mäey, ínel áu jíaka: “¡Juka em nee huikiriähué nee bejtua!”²⁹ Huanäi jü tekohuápo ä jáläihua, guókpó áu tónommia kíkteka, tüisi jìokot áu nookak, ínel jíaka: “Yánti jíápseké nee boobichaihui. Ínapone símeta enchi béjtuanake.”³⁰ Tè áapo kaa báarek, ál-la carcelpo ä yéchatebok, juka ä huikiriäu ä béjtuäu tájti.³¹ Jume áamak tekípanuaríom juka áma huémta bíchaka, tüüsim sírokaka taahuak. Huanärim bem yöturibeu sájaka ä ettejhuariak, juka símeta áma yeu síkamta.³² Huanäi ä tekohua ä núnuka, ínel áu jiaahua: “¡Tekipanoalero kaa tü yóreme! Símeta huaka em nee huikiriäune enchi át jìokorek, inou enchi jìokot jíakä béchìbo.”³³ ¿Jaché kaa két ínèli ä nák jìokoli máchiakay, juka em jálai, enchi ín nák jìokolekä bénasi?”³⁴ Huanäi ä tekohua omteka, jume yore bébebame mámpo ä tójjak, símeta ä huikiriäu ä béjtuäu tájti.

³⁵ Jesús ínèli jiaahuak:

—Ánèli kétchi, jü téhuekapo ín Átchay két ínèli enchim yáanake, juka enchim béj-reka ayukamta kaa chíkti jíapsimak enchim ä jìokóreko juka em hermanota.

19

Jesús divorciota bétana am majtia

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Chúkula Jesús ikäi nokta noksuka, Galiléa buiärapo yeu sika, Judea buiärau bíchaa síika, Jordán bathue huáyтана. ² Juebenara gente áa sáu sájjak. Huämíri jume kóokoreme tütek.

³ Huanärim áu yájjak, jume pariserom, ä jíoptua báreka, ínel jíaka:

—¿Jachu yoremta béchìbo türi jáni ä jubi ä jímmaanakèhui, kía jita béchìbo junne?

⁴ Áapo am yómmiaka ínel jiaahua:

—¿Jachem kaa ä nok-la, juka jíojteta? Bueítuk júnakoy ániata naateyo, “outa entok jámutta yáhuak”.⁵ Entok két ínel jiaahua: “Íari béchìbo jü yoreme ä áchayhua entok ä áyehua tósika, ä jubibeu rúkteka áamak jíapsinake. Huanärim ínèli huépülak náu takahuanake.”⁶ Júnèlim béja katim náapat guooyi, ál-lam náu huépülak takaanake. Juka Diosta náu rúktiakähui éntok, jü yoreme kaibu am náikimtenake.

⁷ Inèlim áu jiaahua:

—¿Jatchiaka jüntuk Moisés ä jímmaaka divorcio jíösiata ä mák nésahuek?

⁸ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Enchim námakak jíápsekä béchìbo jü Moisés junèli ä yáatebok, jume enchim jáamuchim enchim guótianake bétana. Tè tua késampo naateka kaa junèli huéiyey.⁹ Ínapone ínel enchimmeu jiaahua, jábe ä jubi tábui yoremam áhuá náyotek ára ä jímma. Kaa ä junèlituko, ä jubi jíösia divorciota ä mákaka tábuik jubekátek, adulterio kúlpata jípureka tatahua; entok jábe juka jímmata jubekame két jíba júkái kúlpata huériunake.

¹⁰ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Ä ínèlitunakey, kaa áma huétche, jü emo jubiahuame.

¹¹ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Katim símetaka áma yuuma, ä mabet béchìbo, ál-la huame Diosta bétana júneehuamta mabetame.¹² Bueítuk huate yoremem jauhuey júne kaa jujube; bempo júnèl yeu tómtila. Huate entok tua káponim, yoremem ínel am yáalä béchìbo; huate entok bempo ínel emo yáala, kaitat obisi éaka, juka Diosta tékil joo béchìbo. Juka ikäi mabetakame áma áu yumäu júneriaka ä yáanake; jíba türi éläposu jauhuey júne kaa jubnake.

Jesús tühuata ili usim mákka

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Huanäi ili usim áu tójjuak, áme béppa mámtéka Diostau am buanianaké béchìbo; tè jume discípulom kuttí ámet nónokak, Jesússta kaa múksi bít íaaka.¹⁴ Tè Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ákem am tójja Jume ili usim éläposum inou kannake. Katem júkái am úuhua, bueítuk Diosta téhuekapo réy nésauta, bempom ä áttiak.

¹⁵ Huanäi áme béppa mámtéka yeu síika, jum ä aneípo.

Jü riko júbua yótume

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Huanäi senu áu yepsaka ínel áu jiaahua:

—Türi Maestro, ¿jita tühueatasune yáanake jáni, juka yü jíapsihuaamta jípu béchibo?

¹⁷ Áapo inel áu jiaahua:

—¿Jatchiake nee türi tíiya? Kaabe éntok türi, Dios jíbba. Tè empo jíapsita ayukáu kibak bárëtek, Diosta nésahuim, Akë am ëeria.

¹⁸ Júnel áu jiaahua:

—¿Jíta nésaurim?

Huanäi Jesús inel áu jiaahua:

—Katë yore súuhua. Jubekë kaa tábuimak jíapsa. Katë ékbua. Katë kía jábetat nooka. ¹⁹ Juka em áтчay éntok em áiye, Akë am yöre; éntoke juka emo bënasi yoremta emo bënasë ä ériaka ä bínnake.

²⁰ Jü jübua yötume inel áu jiaahua:

—Íkái simetane ëeriala ín usitukápo naateka. ¿Jita éntok júchi ínou bëye?

²¹ Jesús inel áu jiaahua:

—Empo tua lútula jíapsi bárëteko, sikë juka simeta em jípurëu nénkaka, poloobem ä miika. Huanäre äbo sika ino sáu huéiye. Inëlë simeta joaka, áman téhuekapo ä jípunake, juka juebenak bëj-remta.

²² Íkái jikkajaka jü jübua yötume, kaa al-leaka siika; bueítuk yún jita jípurey, rikotukay.

²³ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua, ä discípulommehui:

—Tuane lütüriapo inel enchimneu jiaahua, tepa obiachi jü riko jum téhuekapo réy nésahueu kibak béchibo. ²⁴ Júchine inel enchimneu jiaunake, chë júne kaa obiachi jü kameyo jíikia pusimpo áman ä huéenakë béchibo, juka rikota téhuekapo Diosta réytaka nésahueu huéenakë bëppa.

²⁵ Jume discípulom ikái jikkajaka, tepam guómtilatata taahuak, inel jíakari:

—¿Jábesu éntok bëja ára jinëutaka tahuanaake jáni?

²⁶ Huanäi ám bíchaka Jesús inel ámeu jiaahua:

—Jume yoremem béchibo íri tepa obiachi; tè Diosta béchibo kaita obiachisi maachi.

²⁷ Huanäi jü Peero ä yömmiaka, inel áu jiaahua:

—Señor ítapo ëni, simeta itom jípurëu tóij-la; huanäite emo sáu kaate. ¿Jítasute, én, jípunake?

²⁸ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone inel enchimneu jiaahua, júnakoy bëja simeta bemelasi tahuako, ínapo Diosta Üusi tua réytaka bankot yejteko jum símek bëppa uyorikuu, eme ino sáu rejtilame, ámanírem két jume dooce rey bankommet jotenake. Jume Israelta dooce tribum béchibem jueezimtumake. ²⁹ Jábe junne juka ä jóuhua, ö áamak huéeri, ö ä áchayhua, ö ä áyehua, ö ä jubiahua, ö ä usihua éntok buíata, ín téhuam béchibo ä tójakame, cientota béekisi áa bëppa ä mabetnake, Diosta bétana, éntok két juka yü jíapsihuaamta. ³⁰ Të juebénaka bát kateme chúkulam kannake; jume chúkula kateme éntok bát kannake.

20

Párasim etpo tekipuanuame

¹ Jü téhuekapo réy nésauri éntok áchayhuari yoremta familiaka bénnä. Íri kethueytana yeu siika, tekipuanuam tákia báreka, ä huajpo páras takam chúktianakeme.

² Huanäi am tákiaka ámemak áu nok tütek, senu táapo huépul denariota am bëjtua rókaka. Huanäi ä huajpo párasim ayukáu am bittuak. ³ Chúkula kethueytana bátanim ják jíay júchi yeu siika. Huanäi huatem bítchak, kaita joaka, plaazapo jokame. ⁴ Huanäi inel ámeu jiaahua: “Emem ket áman kaate, jum huajpo párasim ín él-láhuí. Ínapone juka tua enchim kobanakeu enchim bëjtuanake.”

Huanäi bempo áman sájjak. ⁵ Abe lúl-la yejtey júchi yeu siika, éntok kúptejo abe bájim jíayo; huanäi két alë bënasi aayuk. ⁶ Éntok abe mamnim jíay júchi yeu siika. Huanäi huatem kaita joame téaka, inel ámeu jiaahua: “¿Jatchiakasem kaita joaka síme táapo ími aane?” ⁷ Bempo éntok inel áu jiaahua: “Bueítuk kaabe itom tákiala.”

Huanäi áapo inel ámeu jiaahua: “Emem két áman kaate, jum huajpo párasim ayukáhuí; huanäine juka tua enchim kobanakeu enchim bëjtuanake.” ⁸ Huanäi tukariu yúmako, jü yóturi huajpo párasim áttiakame, ä móoromabeu inel jiaahua: “Jume tekipuanuame núnuka am bëjtua, huépul taahuata, jume chúkula naatekame bátchu, jume bát naatekammeu tájti.”

⁹ Huanäi jume abe mamnim jíay áman yájakaíhuí, hueepulakam huépul denariota mabetak. ¹⁰ Jume bát tékiliu kimukame áman yájaka chem yún emo bëjtua máchiley; tè bempom két hueepulakam huépul denariota mabetak. ¹¹ Huanärim ä mabetaka éhuil náu nookay,

juka familiiatu yöturita bėj-reka, ¹² ínel jíaka: “Ímëi chúkula kimukame senu orata jíbam tekipanuala, éntoke jíba ito bénasi am bėjtuala, ¡táttareka entok bétte tékilta síme táapo itom yáalatuk junne!” ¹³ Huanäi áapo am yómmiaka huepülakuu ínel jiaahuak: “Amigo, kaitane enchi úuhua. ¿Jachune kaa nokta émomak yáuhuak, huépul denariota enchi bėjtua rókaka? ¹⁴ Juka em áttia nükë siime; tē ikäi chúkula kibakemantane em mabetakäu béekinä bėjtua báare. ¹⁵ ¿Jachune kaa lütüriata jípure, juka ín áttia ín yáa bárë páman ín yáanakéhui? Ó, ¿empo envidiata jípure jáni, ín tü yóremtukä béchibo?” ¹⁶ Ínëli jume bát kateme chúkulam kannake; tē jume chúkula kateme, ímëi bát kannake. Bueitukim juebenna, jume núnurim; tērim ílلكi, jume yeu púarim.

Jesús ä muknakeu júchi júneriatebok

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Jesús buere joára Jerusaléniu jikau sika, ä dooce discípulom naatepola am núnnuk. Huanäi böot huéeka ínel ámeu jiaahua:

¹⁸ —Ímíte Jerusaléniu jikau kaate. Ínapo jú Yoremta Üusi éntok jume típopo chē nésahueme entok escriibam mámpo tóijnä. Huanärim nokta át chúpánake, ä mēnä béchibo, ¹⁹ entokim kaa judíom mámpo ä tóijnake. Jiokochim ä joaka ä bemmüchánake. Huanärim kúrusit ä poponnake; tē báij taahuarim huéy jíabitenake.

Jacobota entok Juanta áye aahuähui

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Huanäi jú Zebedeota úusim áye ä asoammaki Jesústau rúkteka, áu tónommia kíktek. Huanäi senu huémta áu aahuak. ²¹ Áapo ínel áu jiaahua:

—¿Jítasë huáatia?

Jü jámut ä yómmiak:

—Ímëi ín guoy asoam, ámechë nésahue, bueituk réytaka em nésahuépom émomak joténake, huépülaka bátatana, senuk éntok míkötana.

²² Huanäi Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Katem júneiya jita enchim aahuähui. ¿Jachem juka báasopo ín jínakeu ára ínomak jéye? ¿Jachu emëe juka jíokot anhuamta ín innénakeu ára ínomak ä innëa?

Huanäi bempo ä yómmiak:

—Jeehui, ámate yuuma.

²³ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Lütüria báasopo ín jínakeu ára enchim jínakéhui, entok juka jíokot anhuau ín innénakeu arem ínomak ä innëa. Tē senuk bátatana entok míkötana, íno náapo jábem joténakéhui, kanne ínapo ä jípure, juka jábem ín ä máknakéhui; ál-la jú ín Átchay áma am náikiala, jume íari béchibo yeu púarim.

²⁴ Jume guojmamni discípulom ikäi jíkkajaka ámehuim öomtek, jume guoyika emo sailakammehui. ²⁵ Huanäi Jesús am núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Jüneäem, jume yáura tékiata naciónimmeu jípureme, bem nésahuépom úttiapo kaa tūrihuamta ámeu johua, entok jume buéresi emo jípureme úttiapom áme béppa nésahue. ²⁶ Tē enchim násuk kaa ínëlitunake, ál-la hua enchim násuk áu yö joame, íri jume huatem nésauta jorianake. ²⁷ Bueituk jábe enchim násuk bát huériata jípu báareme, íri huatem bétuk áu jípunake, nésauta am joriaka. ²⁸ Ínapo jú Yoremta Üusi ábo yepsak, kaa nésauta jabeta nee jooria íaaka, ál-la símem nésauta joria báreka; entok símem béchibo muk báreka ä jíapsi tójjak, juebenam jínëu báreka.

Guoy lílípim bíchaka taahuak

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Jum pueblo Jericópo bempörim yeu sájako, juebena gente áme sáu sájjak. ³⁰ Jesústa áma huam huéy, guoy lílípim böo mayoat jokay. Huanäi ä jíkkajakam kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—¡Señor, Davidta Üusi, itomë nák jíokolë!

³¹ Jü gente éntok ámet kutti nónokak, kaa múksi am jiau sáhueka; tē bempo chē júne úttiaka chaayey, ínel jíaka:

—¡Señor, Davidta Üusi, itomë nák jíokolë!

³² Huanäi Jesús kíkteka am núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem enchimmeu nee yáa ía?

³³ Bempo ínel áu jiaahua:

—Señor, itom pusimte étapo íaa.

³⁴ Huanäi Jesús am jikoleka, pújpo ámet mámtek. Huanärim sep bíchaka taahuak, entokim áa sáu sájjak.

21

Yólataka Jesústa buere joära Jerusaléniu kibakèhui
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Buére jóära Jerusaléniu jèla am kateyo, jum pueblo Betfagéhuim yájjak, káhui Oliivou kaa mékka. Huanäi guoy discípulom áman bíttuak, ² inel ámeu jiaka:

—Ili jóära itobeu kátékáhuem kaate. Huanärem buruta áma chákamta téunake, ili buruta jípuremta. Akem am búttiaka ábam huéria. ³ Tè jábeta jáchin enchimneu jiaj, ínèlem áu jiaunake: Jü Señor am huáatia; láutite ábam nóttianake.

⁴ Síme iri yeu siika, áhuä chúpanakè béchibo, juka profeteeta nokáhui, inel ä jiako: ⁵ Inèlem áu jiaunake, jü buere jóära Siónpo jóakammehui:

“Ímī emou huéiye, jü em réy, kaa áu chèhualeka, buru jámuttat yetsimeka, ili buuru animal asoari ára púaktemtachi.”

⁶ Huanäi jume discípulom áman sájaka, Jesústa nésahuekä páman ä yáhuak. ⁷ Huanärim juka buru jámutta núpak, entok juka ili buruta; imirim jume bem mántom áme béppa óorek. Huanäi Áapo áme béppa yejtek. ⁸ Jü gente éntok tüisi juebénakay. Huanärim bem mántom böot tósakay; huate éntok júya sáhuatam chúktiaka böot ä huáttiasakay. ⁹ Jü gente bát kateme entok áa sáu kateme chayekam inel jiaahuay:

—¡Buéresi al-leehuame Davidta Üusi béchibo! ¡Jü Señorta téhuampo ábo huéeme, tüisi buere al-leehuame áa béchibo! ¡Jikat bétana huéiye, jü buere al-leehuame!

¹⁰ Jerusaléniu ä kibakeko, síme áma jóakame tüisim al-leaka áu yeu sájjak, inel jiaka: —¿Jábesa iri?

¹¹ Huanäi jü gente inel jiaahuay:

—Íri Jesús, jü profetea pueblo Nazaret Galiléa buiärapo joome.

Tiöpopo kaa türík joame yeu béebak
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Jesús jum Diosta tiöpopo kibakeka, simem jita áma nénenkame entok jita áma jinnume yeu am béebak, entok jume tómita áma nakuliame mesam am móbektiriak, entok guókoahuim nénenkame síla-bankom mékka am huótiriak. ¹³ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Ínel jiojteri: “Jü ín káari, oración áma jojhua kári ti téhuaana”; tè eme, tómi lak-ron káu guójoriata bénasem ä jípure.

¹⁴ Huanärim jum tiöpopo áu yájjak, jume liliptim entok lolöim; huanäi am tütek. ¹⁵ Tè jume sacerdotem chë nésahueme entok escriibam, juka buéresi jita ä joäu ä bíchaka, entok jume usim tiöpopo chay nokaka inel jíame: “¡Buére al-leehuame Davidta Üusi béchibo!”, huanärim óomtek. ¹⁶ Huanärim inel áu jiaahua:

—¿Jachë am jikkaja, juka ímëi nokáhui?

Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Jeemui. ¿Jachem jauhuey júne kaa ä nok-la, juka jiojteta? Bueituk ínëli jiaahua: Jume ili usim entok jume chëyeme tempo, ímëri chë yúmalasi enchi am yörinakè béchibo tüise am buiktuala.

¹⁷ Huanäi buére jóäraapo am tójaka yeu siika, pueblo Betaniau bíchaa; huanäi huämi taahuak.

Chuna óguotat bétte nooki
(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Kethueytana buére jóärau nótteka tébäurek. ¹⁹ Chuna óguota böo mayoat huéekamta bíchaka, áu rúktek; tè kaita át téhuak, kía sáhuam jíbba. Huanäi inel áu jiaahua:

—Jauhuey júne kaa júchi takanake!

Huanäi sep huaakek, jü chuna óguo. ²⁰ Jume discípulom ikäi bíchaka, buére éakam át guómtilatata inel jiaahuay:

—¿Jáchisu iri chuna óguo seychúkti huaakek?

²¹ Jesús am yómmiaka inel ámeu jiaahua:

—Lütüriapone inel enchimneu jiaahua, eme Diostat éaka kaa kóm éátek, katem kía ikäi chunammeu ín yáakäu jíba ára jo éiyey; ál-lem inel áu jiaakátek, i júya káhuui:

“Sóoktekē bahuéu emo jímma”, huanäi junēli áu yáa éiyey. ²² Simeta oraciompo súaleka enchim aahuäü, akem ä mabetnake.

Jesústa yäura

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Tiöppou ä yepsako, jume chē áma nésahueme entok jume pueblopo yoiyöturi nésahueme Jesústahuim rúktek, huatem ä majtiayo. Huanärim inel áu jiaahua:

—¿Jíta yäuratasē jípureka ikäi johua? Entok, ¿jábesu enchi ä mákkak, ikäi yäurata?

²⁴ Jesús am yómmiaka inel ámeu jiaahua:

—Ínapone két enchim temaijnake. Enchim nee yómmiako, ínapone két enchim téjhuaanake, jita yäurata jípureka ikäi in joähui. ²⁵ Jú Juanta yore batöahui, ¿jákuöboso huéiye? ¿Téhueka bétana, ö yoremem bétana?

Huanäi bempo náu nookay, inel jiaka:

—Bueituk téhueka bétana ti itom jiayo, Áapo inel ítou jiaunake: “¿Jatchiaka jüntukem kaa ä súalek?” ²⁶ Yoremem bétana ti itom jiay éntok, pueblotate májhue; bueituk simetakam Juanta profeetapo jípureka.

²⁷ Huanärim Jesústa yómmiaka inel áu jiaahua:

—Katte júneiya.

Huanäi Áapo két inel ámeu jiaahua:

—Ínapone két kaa enchim téjhuaanake, jita yäurata jípureka ikäi in joähui.

Guoy usiarim ejemplo

²⁸ Jesús inel ámeu jiaahuak:

—Tē, ¿jáchisem ä bitcha? Senu yoreme guoyim üusekay. Jú huépülakuu rúkteka inel áu jiaahua: “In üusi, i taahuarichē áman párasim ayukäpo tekipanua.” ²⁹ Áapo ä yómmiaka inel jiaahua: “iKanne báare!” Tē chükula áu temajeka ä éapo nótteka áman siika. ³⁰ Jú senukuu rúkteka két inel áu jiaahua. Huanäi áapo ä yómmiak, inel jiaka: “Jeehui, Señor, ámanne huéenake.” Tē kaa áman siika. ³¹ Jume guoyika sáihuakame, ¿jábesu ä áchay nésahui yáuhuak?

Bempo inel jiaahua:

—Jü bát sáihuakame.

Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Lütüriapone enchim téjhua, jume publicanom entok jume jáamuchim júyapo yorememmak rejteme enchimpachim áman kaate, jum Diosta réytaka nésahuéhui. ³² Bueituk Juan enchimneu yepsak, böot lútula huémta huériaka; tē katem ä susualek. Tē jume publicanom entok jume jáamuchim júyapo yorememmak rejteme, imēi ál-la ä susualek. Eme éntok ikäi bíchaka junne, katem emo jíapsi kúaktiak, ä súal béchibo.

Jume kaa tü yóreme tekipanualerom

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ ‘Akem ä jíkkaja, juka täbui ejemplota: Yoreme familiiakamta bétana. Ä huajpo páras óguomo jábuaka am kóräituak. Párasim áma báhua nunühuamta yáaka, tétam náu cháiyak, mejikat tájti simeta bíf béchibo.

Huanäi huatemmeu ä perentaka, mékka bíchaa siika. ³⁴ Huanäi páras takam chúktianäü yúmako, jume ä sáhuéhuim áman bíttuak, ä huajpo párasim suayammehui, juka huajpo yeu huémta am mabet íaaka. ³⁵ Tē jume tekipanualerom jume áman bíttuarim buiseka, huépülakim tüisi kökosi yáuhuak; senuk éntokim méak; senuk éntokim tétamem mámaasuk. ³⁶ Júchi bénasi ä sáhuéhuim chē búrum áman bíttuak; tē jume tekipanualerom jume bát áman bíttuahuakame bénasim am yáuhuak.

³⁷ ‘Ikäi simeta yeu simsü násuku, ä üusihua áman bíttuak: “In üusi ál-lam yörinake”, ti jiaka. ³⁸ Tē jume tekipanualerom, juka huajta áttiakamta üusi bíchaka, náhuim ettejhuaaka inel jiaahua: “Íri jú símek áttiaka tahuaseme. Binem kaate; atä mēnake. Huanäite ítapo símekam tahuanake.” ³⁹ Huanärim páras etpo yä huíkeka ä méak.

⁴⁰ Jú yöturi páras etta áttiakame yepsakétek:

—¿Jáchisu am yáanake jáni, jume tekipanualerom?

⁴¹ Inelim áu jiaahua:

—Jume kaa türik jíapsekame, kaa am jiolekoleka am súanake. Huanäi juka páras etta tattäbuim mámpo ä tóijnake, bueituk tiempota yúmak ä mabet éäu, ä béjtuanä béchibo.

⁴² Jesús inel ámeu jiaahua:

—¿Jachem jauhuey júne kaa ä nok-la, juka Diosta noki jiojteta? Inel jiamta: Jume kaateme, juka tétatam türik yeu tahuariak.

Íri téta éntok ejkinapo nahuataka yeu simla.

Jü Señor íkái yáala.

Íri itom bíchäpo buériasi maachi.

⁴³ Huári béchibone ínel enchimneu jiaahua, jú Diosta réy néosauritem úhuana. Huanäi tábui gente ä mákna, Diosta éä páman türík taka báareme. ⁴⁴ Jábetaka junne, íri tétata béppa huéhekame jámtiatunake; té jú téta senuk béppa kóm huéhekätek jótasi ä tutujnake.

⁴⁵ Ä ejemplom jikkajaka jume sacerdotem tiöpopo chë néšanueme entok jume pariserom jünéakam taahuak, bempörim bétana ä nokaihui. ⁴⁶ Të jáchin bem ä buijnakeu áachim ä jariay; tem pueblota májhuey, bueituk bempom ä profeetatukä bétana ä táyay.

22

Pajko bóoda ejemplo

¹ Jesús am yómmiaka júchi ámeu nookak, ejemplommeyi, ínel jáaka:

² —Jü Diosta téhuekapo réy nésauro, senu réyta bóoda pajkota yáakä benna, ä úusi béchibo. ³ Huanäi ä sáhuëhuim náasam bíttuak, bóodau néjunrim núnu béchibo; té ímëi katim áman kat bábarek. ⁴ Huanäi júchi huatem ä sáhuëhuim áman bíttuak, ínel jáaka: inëlem ámeu jiaahua, jume néjunrimmehui: “In toorom entok animaalim áahuikam súasuri; buáhuamtane béja yáatebosula. Sime béja huéchiapo óorek. Bóodahuem äbo kaate.” ⁵ Të bempo kaa áman kat báreka sájjak, senu ä huasau bíchaa, senu éntok ä tékil bíb báreka siika. ⁶ Huate éntok, jume áman sáhyuakame buiseka, kókosi am yáaka am súuhuak. ⁷ Jú réy íkái jikkajaka öomtek. Huanäi ä yún sontarom áman bíttuaka am súatebok, jume huatem méakame entok bem jóara am táariak. ⁸ Huanäi ä sáhuemneu ínel jiaahua: “Jü pajko bóoda béja yúmalasi huéchiapo óorek; té jume néjuntaka áman kannakeu katim áma náikiapo yúmalatukay. ⁹ Ámanem kaate, jume böom pákun bíchaa yeu katemmechi. Huanärem simem enchim tíau bóodau núnnu.” ¹⁰ Huanäi jume sáhyuame böommet yeu sájjak. Simem jume bem tíakáhuim náu tójjak, tü yöremem entok kaa tü yöremem. Huanärim áma tápunak, jume bóodau néjunrim.

¹¹ “Huanäi jú réy áman kibakek, jume néjunrim bíchaka senu yoremta áma téuhuak, kaa bóoda súpem súpekamta. ¹² Huanäi ínel áu jiaahua: “Amigo, ¿jáchise äbo kibakek, kaa bóoda súpem súpeka?” Huanäi áapo kaa jáleka taahuak. ¹³ Huanäi jú réy ínel ámeu jiaahua, jume sáhyuammehui: “¿Ákem ä súmma, guóqpo entok mámpo! Huanärem pákun bíchaa ä jímma, kut huathuattéhui. Huämíri buannake, támim kumeka.” ¹⁴ Bueituk juebenamme jume núnurim; tem ilikki jume yeu píari.

Yäura impuestom

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Jume pariserom sájaka náu ettejhuak, kaa ínel ä éäpo jita ä nokay ä jaatia báreka.

¹⁶ Bem discípulomim áu jaasek, herodianommaki, ínel jáaka:

—Maestro, jüneate lütüriata em türëhui, éntoke lútula lütüriay Diostau bíchaa huémta am majtia; éntoke kaabeta bétana emo suaya, bueituk juka yoremta, ä jülëbénapo, katë ä bíchaka át suuhua. ¹⁷ Enë itom téjhua: ¿Jáchise ä bitcha? ¿Jachu türi jáni rey Césarta impuestom béjtua béchibo? Ö, ¿ëe?

¹⁸ Të Jesús jünéaka kaa tü éehuamta bem jipuréhui, ínel ámeu jiaahua:

—Emëe kaa tü yörememta emo tü joame. ¿Jatchiakem nee jioptua báare?

¹⁹ Nechem ä bíttua, juka impuesto tómita.

Huanäi bempo huépul denariota áu buíssek. ²⁰ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábesea pújbak, entok jábesam téhuak, jume tómit jiojterim?

²¹ Bempom ä yómmiak:

—Césarta pújba.

Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Juka Césarta áttia, Césartem ä mákka; juka Diosta áttia éntok, Diosta.

²² Íkái jikkajakam buére éeak. Huanärim ä tójaka sájjak.

Kókkolam jíabitë bétana nátemaijhuame

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Huári taahuarichi jume saduceom áu yájjak. Ímëri katim ä súaley, juka kókkohuaka júchi jíabitehuamta. Huanärim Jesústa nátemajek, ínel jáaka:

²⁴ —Maestro, Moisés ínel jiaahua, jábetaka junne kaa üuseka mukukátek, ä sailahua juka jámut jókoptulata ä nüpo yúmala. Huanäi át usiakátek, ímëri ä saila mukilatachím náikiatata tatahua. ²⁵ Yoremem guoy-búsanika, emo sailaka ito násuk aaney. Huépúlaka bát juubek, të kaa üuseka muukuk. Huanäi ä jubi ä sailabeu tö muukuk. ²⁶ Íneli kétchi jü chúkula huéeme entok jü bájikun huéeme, guoy-búsaním yumáu tájtím kókkok. ²⁷ Chúkula símem kókkosuk, jü jámut két muukuk. ²⁸ Jume kókkolam jábítoko, jume guoy-búsanika ä jubekaihui, ¿jábesu júntuk ikái jámutta jubeka tahuanake jáni?

²⁹ Huanäi Jesús am yómíiaka ínel ámeu jiaahua:

—Jiop-läem, juka Diosta noki jíojteta entok ä úttiára kaa täyaka. ³⁰ Bueítuk kókkolam jábítëpo, kaabe jubnake entok kaabe jubtuana; bueítuk téhuekapom Diosta ángelesím bénasi jápsínake. ³¹ Të jume kókkolam jábíténake bétana, ¿jachem Diosta nokakáu jíofterita kaa nok-la, ínel ä jápo?: ³² “Ínapone Abrahamta Dios, entokne Isaacta Dios, entokne Jacobta Dios.” Dios kaa kókkolammeu Dios, ál-la jápsammehui.

³³ Jü gente ä nokihua yore majtiahuamta jákkajakam akím ä úttiley.

Jü buére nésauri

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Huanäi jume pariserom ä jákkajak, Jesúsata jume saduceom kaita am noktuakáhui. Huanárim huépúláy bénasím emo náu tójjak. ³⁵ Senu ámemak joome, Moiséjta ley am mamajtaihui, ä nátemajek ä jioptua báreka, ínel jáka:

³⁶ —Maestro, ¿jita nésaúrisu chë yórisi maachi, jum Moiséjta leypo?

³⁷ Jesús ínel áu jiaahua:

—“Dios em yóturië náknake, síme em jápsiyi, entok síme em espírituyi, entok síme em érimmeyí.” ³⁸ Íri ínel jü tua bát huéeme entok jü nésaúri chë yórisi maachi. ³⁹ Jü chúkula huéeme éntok két alë bénna: “Juka emo bénasi yoremte náknake, em emo náké bénasi.” ⁴⁰ Ímëi guoy nésaúrimmet huíjüte, jü Moiséjta ley entok jume profetaam jíofteri.

¿Jábesu Cristota üusek?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Jume pariserom ketune náu aneyo, ⁴² Jesús am nátemajek ínel jáka:

—Cristota bétana, ¿jáchisem éiya? ¿Jábesä üusek?

Ínelím áu jiaahuak:

—David ä üusek.

⁴³ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasu júntuk David, Espíritu Santota úttiáray nokaka, “Señor”? Ti ä téhuak, ínel jáka:

⁴⁴ Ínel jiaahuak jü Señor ín Señortahui:

“In bátatanë yejte,

jume enchi béj-reka kateme em guókím bétuk nee am órëu tájti.”

⁴⁵ David “ín Señor” ti ä téhuak. ¿Jáchisu júntuk ä üussitunake?

⁴⁶ Kaabe ára ä nok yómíiaka taahuak; entok huári taahuarit naateka kaabe júchi ä nátemajek.

23

Jesús pariserom nátua

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Huanäi Jesús gentetau nookak, entok ä disciipulommehui, ínel jáka:

² —Jume escriibam entok pariserom, Moiséjta bénasím yáurata jípureka emo bíttebo, juka Moiséjta leypo huatem majtiahuápo. ³ Íneli símeta huaka enchímmeu nokaka enchím éria iau, akem ä éria, éntokem ä yáuhua. Të juka kaa túisi aneka bem jápsäu, katem ä joo báare; bueítuk bempom senu huémata yore majtia, tem tábuiasi jápsa. ⁴ Bueítuk ánaatam súsuma béttesi maachik entok kara huériutumta, yoremem jénommetchím am öore; të bempom huépul sútyu júnem kaa át jálo-jálojte. ⁵ Ál-lam símeta bem joáu johua, yoremem bétana emo bít íaaka; bueítuk Diosta nooki jíojteta kóba mejëku entok mám tébiapom ä jípureka, sëbem bem mánto súpem béppa chátcha. ⁶ Entokím pajkopo násuk joka jíbuáhuamta türe, jum sinagogampo entok bankom bát jokammet bem jotenkéhui, ⁷ entok pláazapo bem tebotuanáhui, entok huate yoremem bétana, “¡Maestro, Maestro!”, ti ámeu jiahuamta.

⁸ "Të emëe, katem "kóba yöhue" ti emo téhua íaa; bueituk huépülaka enchimmeu kóba yöhue, jü Cristo; eme éntok símetaka emo saylak. ⁹ Katem jábeta "ín Átchay" ti téttehua báare ímí buíapo; bueituk huépülak jíbate Áchayek, juka téhuekapo kátekamta. ¹⁰ Katem "Maestro" ti emo téhua íaa; bueituk huépülaka enchimmeu Maestro, jü Cristo. ¹¹ Jü enchim násuk chë yörisi maachi, íri enchim nésauta jorianake. ¹² Bueituk jü jikau áu tóboktéame, kóm tahuariana; të jü bétuk áu jípureme éntok, jikau tóboktiana.

¹³ "Të, jjiokot maachi enchim béchíbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Juka téhuekapo réy nésautem yoremem béchíbo páttiaka, eme júne kaa áman kikkimu, entok jume áman kimu báareme júnem kaa áman kimutua.

¹⁴ "Jjiokot maachi enchim béchíbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Jume jámut jókoptula káarim emo áttia mámaka, íachírem jáhuiteka oraciónim tettëbem johua. Íari béchíbo chë bétte noki enchimmet chúpatunake.

¹⁵ "Jjiokot maachi enchim béchíbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Buíachi entok bahuechi mékka tájti náa sájaka, juka religiomo kaa enchimmak anemta enchimmakem á tahuatua. Huanärem ínëli á yáasuka, chë júne enchim béppa béetëu bíchaa ä huéenakeu, ä boo totoja.

¹⁶ "Jjiokot maachi enchim béchíbo, liliptim huatem böota téjhuame! Inëlem jiaahua: "Bueituk jábetaka junne tiöpota bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaitapo tатаhua; të jábetaka junne juka orota tiöpopo ayukamta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, ä béjtuanaké béchíbo úttiataka tатаhua." ¹⁷ "Kaa susuakem liliptim! Bueituk, ¿jítasasu chë yörisi maachi? ¿Jü oro o jü tiöpo orota Diostau bíchaa náikiame? ¹⁸ Inëlem két jiaahua: "Jábetaka junne juka tiöpo altarta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaitapo tатаhua; të jábetaka junne juka ofrendata Diostau bíchaa náikiata altarta béppa órekamta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, ä béjtuanaké béchíbo úttiataka tатаhua."

¹⁹ "Enchim éápem aane, éntokem liliptim! ¿Jítasu chë yörisi maachi? ¿Jü ofrenda Diostau bíchaa náikiari, ö jü altar; juka Diostau bíchaa náikiata äa béppa órekamta santosi joame? ²⁰ Bueituk jü altarta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaa íari béchíbo jíba ä nokäu lütüriate, ál-la jü sime áa béppa órekamta béchíbo kétchi. ²¹ Jü tiöpota bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaa íari béchíbo jíba ä nokäu lütüriate, ál-la Dios áma anemta béchíbo kétchi. ²² Juka téhuekata entok Diosta áma yeyesäu bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, huaka áma kátekamta béchíbo két ä nokäu lütüriate.

²³ "Të, jjiokot maachi enchim béchíbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Bueituk eme juka júya méntata, anísta, entok cominota, diezmota áma yeu huíkeka Diostau bíchaa náikia; tem juka chë yörisi machik Moiséjta leypo huémta yeu tahuaria. Juka lútula huémta, yore nák jikolihuamta, entok Dios éehuamta, ikárem kaa yeu tahuariaka ä yáa éiyey kétchi, të juka huatek kaa kóptiaka.

²⁴ "Liliptimtakem huatem böota téjhua! "Juka huetëpáritem yeu baayu, të juka kameyota éntokem huúktia!

²⁵ "Të, jjiokot maachi enchim béchíbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Bueitukem juka báasota entok puraátota, béppatana túlisem ä bábaksia; të huáijhuatana enchimmet tápuni, jü ékbuahuame entok jü jáchin júne yún jítasu áttia péehuame. ²⁶ "Parisero lipti! Báché juka báasota entok puraátota huáijhua tüte; bueituk junëli béja pákutana két tütetaka ä tahuanaké béchíbo.

²⁷ "Të, jjiokot maachi enchim béchíbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Eme kókkolam sepultura tósalisi béppa bíttu benäem; yeutanem müsala machisi bíttu, të huáijhua éntokem mukira ótammey tápuni, entok sime chícha máchirayi. ²⁸ Inëli kétchi emëe, lütüriapem pákutana yoremem bíchäpo, türík johuamta bénasi emo nüye; të huáijhua kaa tü yóremetakem emo tü johua; kaa tühua éntok enchimmet tápuni.

²⁹ "Të, jjiokot maachi enchim béchíbo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Bueituk jume profeetam sepulturamem johua, entok jume lütüriata boojoriaka kókkolame béppa monumentom sesehuatua. ³⁰ Huanärem ínëli jiaahua: "Bueituk ítapo itom áchayim taahuarimmet jápsakátek, kaibute ámemak chátuka jume profeetam ójbo guótia éiyey." ³¹ Inëlem emesu emo yeu buisse, jume profeetam súakame enchim áchayekä bétana. ³² Eme kétchi, jume bannataka kat-riam naatekähui, jakem ä chúpasu!

³³ "Bakochim! "Bakot usiataka nát tómti kateme! ¿Jáchisem emo ä guójanía máchile, juka bétte nokta infierno tájta béetëu enchim huérianakéhui? ³⁴ Huári béchíbone enchimmeu am bíttua, jume profeetam, entok buére jita táyame, entok jjiotelerom. Ímërem huatem súanake, kúrusit am poponaka; éntokem huatem bemmuchanake,

enchim singoogampo; éntokem huatem jájjanake buére jóäram bëkatana. ³⁵ Jü lütula jápsame ójbo, buiata bëppa guótekame sime enchim bëppatunake, jü Abelta ójbo lütula jápsaka mukukäpo naateka, entok Zacarías, Berequíasta üusi ójbou tájti, ikäi jum tiöpota entok altarta násuk enchim mëakähui. ³⁶ Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Íri sime ámeu huéenake, jume én nát tómti kateka jápsammehui.

Jesús buere joära Jerusalénta jiolekoka buaanak

(Lc. 13:34-35)

³⁷ ¡Emëe Jerusalénpo joome, emëe Jerusalénpo joome! ¡Émem am memësuk, jume profetam, éntoke tétammey am mamaasuk, jume emou bittuarim! ¡Jaikisise jume em üusim náu tóij bábarek, jáchin juka tótorita ili tótorim másam bétuk náhuá totoja Bénasi! ¡Të katem báarek! ³⁸ Én éntok jü enchim jóuhua sipa sóola kaabe áma aneka tahuanake. ³⁹ Bueitukne enchimneu júnel jiaahua: Én naatekem kaa nee bínnake, ál-la júnakoy ínel enchim jáyo: “¡Buére al-leehuamta jípureka itou yebisise, jü Señorta téhuampo huéeme!”

24

Jesús tiöpota tátapná tíaka nooka

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Jesústa tiöpopo yeu simlataka ä huéeyo, ä discípulom áu rúktek, jume tiöpopo káarim ä bittua báreka. ² Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Íkäreem simeta bitcha? Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, kaita ímí téta nát bëppa kateka tahuanake, bueituk sime tátaptaka tahuanake.

Ániata kee lütey señalim ayunake

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Jesústa káu Oliivompo ä kátek, ä discípulom bempolaika áu rúktek, ínel jíaka: —Ítomë téjhua, ¿jahueysu naatenake jáni jü huéenakeme? Entok, ¿jita señalsu ayunake enchi yebijnakeyo, entok ániata lütinakeyo?

⁴ Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¡Tüisem jítat suuhua! Kaabe enchim báitáunake, ⁵ bueitukim juebénaka yáijnake, ín téhuampo emo katë tíaka: “Ínapone jü Cristo”, ti jíaka; entokim juebenam báitáunake. ⁶ Éntokem náu nássuahuamta jikkáijnake, entok náu nássua báahuaka náu ettejhuamta. Katem jáchim emo éetua, bueituk úttia simeta ikäi huéenakähui; të ketune kee jee yuuma, jü taahuari ániata lütinakähui. ⁷ Bueituk huépü nación tábui nacióntamak nássua báreka áu tóboktianake, entok huépü réy nación tattábui réy naciónta béj-reka áu tóboktianake. Tébaa entok kókoa ayunake, entok juebena bëkatana buía áu yoonake. ⁸ Íkái simeta hué násuk, én jübua naatenake, jü kókosi éehuame.

⁹ Huanäi huate jiokot enchim jonakeme, yaura mampo enchim toijnake, éntokem súana, ínomak enchim katë béchibo, sime gentem enchim omtianake. ¹⁰ Juebénakam Diosta bem súalëu tóijnake. Emom béj-reka emo yeu buijnake, entokim kaa emo huáatiaka emo omtianake. ¹¹ Juebénakam emo tóboktianakee profetamtaka Diosta béchibo emo nokä tíaka, entokim juebenam báitáunake. ¹² Juka kaa tühuata áu büruriakä béchibo jü emo nákuhame sipnake. ¹³ pTë jábe ä mukëu tájti ínot éaka jápsakame, Diostamak jíbapo béchibo jápsinake. ¹⁴ Íri evangelio Dios réy, sime ániat jápsammeu nokna; bueituk jume naciónim ä jikkáijanakë béchibo. Huanäi béja yúmanake ániata lütinakähui.

¹⁵ Eme ä bichátek, juka Diosta béj-reka kaa türik áma johuamta, jum tiöpo altar chë yórisi machiku, profeta Daniela jiojtekähui —jü jiojterita nokame, át suaka át jüneenake —, ¹⁶ huanäi jume Judeapo jóakame júya káhuui bícham tenninake. ¹⁷ Jü kárit jikat aneme, kaa kóm sika káapo huáijhua jita nü báanake. ¹⁸ Jü huaj páriapo aneme, kaa amáu nótteka bëppa súpem nü báanake. ¹⁹ ¡Jiokot machinake, jume jáamuchim abe asoame béchibo, entok jume il-lichim asoaka am chítuame! ²⁰ Diostahuem buaana, bueituk juka yeu tennihuäu kaa séberriapo entok kaa jimyore táapo ä huénakë béchibo. ²¹ Júnakoy jiokot emo bit-huame ayunake. Íri ániata júnaktehuak naateka, kaabe ä bil-la, entok chükula junne, kaabe ä binnake. ²² Huámëi taahuarim kaa chüktiahuakáteko, kaabe jínëutu éiyey; të jume yeu púarim ä náké béchibo, huámëi taahuarim chüktiatunake.

²³ Huanäi senuk ínel enchimneu jáyo: “¡Akem ä bitcha! Ímí aane jü Cristo”, ö “Áman aane”, katem ä súale. ²⁴ Bueitukim emo tóboktianake emo Cristo tíaka,

jume yore bñitñhuame, entok emo profetam tíaka buéresim señaalim entok milagrom jonake. Ínëli áma yumáteko jume yeu púarim júnem bñitñu bñanake. ²⁵ Béjane bannaataka enchim téjhuaasula. ²⁶ Íari béchíbo, ínel am jíayo: “¡Akem ä bítcha, jó! Áma aane, áman buéeka páriapo”, katem áman sásaka. Ó, “¡Akem ä bítcha! Buére káapo aane, kárit jíakachi”, katem ä súale. ²⁷ Bueítuk jáchin juka yúku béroktiriata táata yeu hué bétana kóm sika entok táata áman huéchéu tájti ä machiriá bénasi, junéline bíttunake, ínapo jü Yoremta Üusi yepsateko. ²⁸ Bueítuk ják junne takaa mukirata bókäpo, tekuem áma náu yáijnake.

Yoremta Üusi yepsähui

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ ‘Jiokot emo bíthuä násuk chúkula huámechi taahuarimmet sejchúkti, jü tñaa kaa machisi tñahuanake; jü mecha jüne kaa machirianake; jume chókim entok téhueka bétana kóm huáttinake. Jü téhuekapo úttiára éntok áu yoyoonake. ³⁰ Huanäine téhuekapo bíttunake, ínapo jü Yoremta Üusi señalpo. Huanäi síme jü yóremra ánia buíapo náu huéerim buanakam siroknake; entokimne bínnake, ínapo Yoremta Üusi namupo téhueka bétana äbo kóm huéteko, úttiata jípureka entok buéresi símek béppa uiyoríku. ³¹ Trompeta jíahuita kuseka ä ángelesim náa bíttunake, jume yeu púarim náu am tóijnaké béchíbo, jum náiki kátana jekata huépo, jákun buíata yumäu tájti, téekata naatépo entok jákun ä chúpépo tájti.

³² ‘Jume chunam bétanem ä júneria, juka ejemplota, jume mesékiriam básiu táytek, entok jume sáhuam sisiali táytek, jü tasaria béja abe äbo yuuma. ³³ Ínëli kétchi emée, íkái símeta bicháteko, júneäm béja puertapo äbo ä yumaséhui. ³⁴ Lútürípone ínel enchimneu jíaahua, jume ént nat tómti kateme kee jee kókkoy, íri síme bíttunake. ³⁵ Jü téhueka entok jü buíya lütinake; té jü ín nooki jíbapo béchíbotunake.

³⁶ ‘Té juka taahuata entok orata kaabe ä júneria, jume téhuekapo ángelesim junne, ál-la ín Átchay jíbba.

³⁷ ‘Té juka Noéta taahuarimpo jáchin yeu ä sikä bénasi, junéline bíttunake, ínapo jü Yoremta Üusi yepsateko. ³⁸ Bueítuk júnakoy diluviota kee jee naateyo, jíbuákam vino jéyey, emom juubey, huate entok juptuahuay; júnensu taahuari yuumak, Noéta barcopo kibaknakéhui. ³⁹ Katim jünéiak, júnensu yepsak jü diluvio huanäi símem nuksika, inélitunake kétchi, ínapo jü Yoremta Üusi yepsáteko. ⁴⁰ Huanärim guoyika huajpo annake; huépúlaka núk sákana, senu éntok áma tö sákana. ⁴¹ Guoy jáamuchim molinopom tujnake; huépúlaka núk sákana, senu éntok tö sákana.

⁴² ‘Katem koptel-la, bueítukem kaa júneiya, ják ániata huépo ín yebijnakéhui, ínapo jü enchim Señor. ⁴³ Entok ikárem két júneriapo yúmala: jü jóapo néshahueme júniáteko ják orapo juka lak-ronta yebijnakéhui, kaa kócheka ä kaari suaya éiyey, lak-ronta kaa áman kibaknaké béchíbo. ⁴⁴ Ínëli kétchi, eme yúmalasem emo jípureka aane; bueítuk ínapo jü Yoremta Üusi kaa enchim ä boobíchäpone yebijnake.

Jü saulero tüisi tekípanuame entok jü saulero kaa tüisi tekípanuame

(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ ‘¿Jábesu jü sáyhuame suaka ä teko éä páman áu nüyeme? Íri jü sáyhuamta mámpo ä famíliahua tö simnake, tiempopo ä jíbuátuanaké béchíbo. ⁴⁶ Huanäi buére al-leehuame áa béchíbotunake, jü tekípanualerotachi, ä teko yepsayo tekípanuamta tíakáteko. ⁴⁷ Tua lútüríapone ínel enchimneu jíaahua, símeta ä áttiahua ä mámpo yéchanake. ⁴⁸ Té íri tekípanualero ä jíápsipo kaa tüisi ínel ée táyteko: “In teko kara láuti yepsa”, ⁴⁹ áamak tekípanualerom béb táyteko entok vino jíyemmak jíbuáka vino jí táyteko, ⁵⁰ íri yoremta teko yebijnake, hua taahuari kaa ä boobíchäpo, entok ják ániata huéy kaa ä júneäpo. ⁵¹ Huanäi bétte nokta át chúpánake. Kaa tü yóremtaka tü yóremta bénasi emo antuammak yéchatunake; huámírim támim kuchichíti jíautuaka buannake.

25

Guoj mamni jámut bebemem ejempló

¹ ‘Jü Diosta téhuekapo réy nésauro guojmamni jámut bebemem bñanake. Ímëri juka jubemta mabet báreka bem lámparam núka yeu sájjak. ² Mamnikam suamsi emo nüyey; jume huate mamni éntok kaa suamsi. ³ Jume kaa suamsi emo nüyeme bem lámparam núka, tem aceiteta kaa núka. ⁴ Té jume suamsi emo nüyeme, aceiteta boteampo núka, bem lámparammaki. ⁵ Juka jubemta kaa láuti yepsako, símetakam kótchok, yetem ámeu yúmako. ⁶ Huanäi éntok tukaa násuk huéy kusisi chayhuame

jíkkaijtuk: “¡Äbo huéiye, jü jubiseme! ¡Yehuem sájaka ä mabeta!” ⁷ Huanäi síme jume jámut bebemem, jotekam bem lámparam tütek. ⁸ Huanäi jume kaa suamsi emo nüyeme, jume suamsi emo nüyemmeu inel jiaahua: “Aceitetem itom mákka; bueítuk jume itom lámparam tutuke.” ⁹ Te jume suamsi emo nüyeme am yómmiak, inel jíaka: “Kaa itou ä bínaké béchibo, entok enchimmeu junne, ámanem kaate, jume aceiteta nenekammehui. Huanärem ä jínnu, enchim béchibo.” ¹⁰ Të bempörim bát aceiteta áman jínnuyo, jü jubeme yepsak. Huanäi jume yúmalasi emo jípureme, áamaki jum pajko bóodau kíimuk. Huanäi jü puerta páttiahuak. ¹¹ Të chúkula kéchim áma yájjak, jume huate jámut bebemem, inel jíaka: “¡Señor, señor! ¡Puertatë itom étaporia!” ¹² Të áapo am yómmiaka inel jiaahua: “Lútüriapone inel enchimmeu jiaahua, kanne enchim täya.”

¹³ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahuak:

—Katem koptel-la, bueítuk katem jüneiyya jita táapo entok ják ániata huëpo, ínapo jü Yoremta Üusi yebijnake.

Talento tómita ejemplo

¹⁴ Bueítuk jü Diosta téhuekapo réy nésauri, yoremta mékka bíchaa sikamta bénnä. Të kee símekä ä tekipanualerom núnuka, ä tómihua bem mámpo tójjak.

¹⁵ Huanäi huépülak mamni talentom mákkak, senuk éntok guoy talentom, senuk éntok huépul talentota, ínëli hueepulam bem áma yumäpo ámani. Huanäi mékka bíchaa síika. ¹⁶ Huanäi jü mamni talentom mákhuakame, ámey tekipanuaaka júchi mamni talentom koobak. ¹⁷ Ínëli kétchi jü guoy talentom mabetakame, júchi guoy talentom ámey koobak. ¹⁸ Të jü huépul talentota mabetakame, sika jíbuejeka ä teko tómi éssok, ä máakari.

¹⁹ Chúkula yún tiempota simsuko, jü tekipanualerom teko yepsak. Huanäi am núnuka am nátemajek, juka tómita bem mabetakäu bétana. ²⁰ Huanäi jü mamni talentom mabetakame áma yepsak, júchi mamni talentom huériaka, inel jíaka: “In Señor, mamni talentomë nee mákkak; ímirim óorek; júchine mamni talentom áme béppa koobak.” ²¹ Huanäi ä Señorhua inel áu jiaahua: “Türi, empo tü tekipanualero ára emót etu kaa jaikik mabetaka junne tüise tekipanuaak. Én éntokne chë juebenak béppa enchi yéchanake. Señorta al-lerihuápë kibake.” ²² Huanäi jü guoy talentom mabetakame két áma yepsak, inel jíaka: “In Señor, guoy talentomë nee mákkak; ímirim óorek; júchine guoy talentom áme béppa koobak.” ²³ Huanäi ä Señorhua inel áu jiaahua: “Türi, empo tü tekipanualero ára emót etu; kaa jaikik mabetaka junne tüise tekipanuaak. Én éntokne chë juebenak béppa enchi yéchanake. Em Señorta al-lerihuápë kibake.” ²⁴ Të hua huépul talentota mabetakame két áma yepsak, inel jíaka: “In Señor, enchine täya, nésauta béttek em jípurëhui, entok kaa em echakäpo júne enchi jíjichupähui, entok kaita báchiata em guótiakäpo em jita náu totojáhu. ²⁵ Huári béchibone májhueka, sika buíapo ä éssok, juka em tómmi. Ímire ä jípure, juka em áttia.” ²⁶ Ä Señorhua ä yómmiaka inel áu jiaahua: “¡Empo tekipanualero kaa türi entok obëra! Tüise jüneiyay kaa in echakäpo in jíjichupähui, entok kaita báchiata in guótiakäpo in jita náu totojáhu. ²⁷ Jüntuksan empo juka in tómmi, jume bankerommeu ä réutebo éiyey. Huanäi ínapo yepsakäte, juka in tómi mabet éiyey, entok ä kobarimaki.” ²⁸ Huanäi inel jiaahua: “Juka talentotem ä úuhua. Huanärem juka guojmamni talentom jípuremta ä mákka. ²⁹ Bueítuk jü jita jípureme, huatek mákna, chë yún ä jípunaké béchibo; të jü kaita jípureme, jü ilikkik ä jípurëu junne ä úuhuatunake. ³⁰ Íri tekipanualero kaita béchibo türik, pákunem kaa machíkun yehüä jímma. Huámírim támim kuchichüti jiautuaka buannake.”

Naciónim yäura bíttuanähui

³¹ Júnakoy ínapo jü Yoremta Üusi símek béppa uyoríku huéekane yepsayo, entok síme jume santo ángelesim ínomaki, huanäi jum áma jojoahuäpo símek béppa uyoríkune yejtenake. ³² Huámíri jume síme naciónim áu náu tójjna. Huanäi hueepulam huatem násuk náikimtenake, juka kabyerota kabaram chivam násuk am náikimte bénasi. ³³ Huanäi jume kabaram ä bátatana jábuanake; jume chivam éntok ä mikótana. ³⁴ Huanäi jü réy inel ámeu jiaunake, jume ä bátatana jábuekammehui: “¡Binem kaate, emëe in Átchay bétana al-leehuäpo yeu púarim! Akem ä mabeta, juka réytmak enchim béchibo náikiata nesaunakéhui, juka ániata jünaktehuak naateka. ³⁵ Bueítuk nee tébäurey, nechem jibuä miikak; nee báa jí péay, nechem báam miikak; in jóau mékka nee hueramay, enchim jóapem nee mabetak; ³⁶ kaa nee sánkoko, nechem sánkotuak; nee kókorey, inohuem nóiteka nee bitchak; cárcelpo nee kátek, inohuem nóitek.” ³⁷ Huanäi jume lútula jíapsakame ä yómmiakam inel jiaunake: “Señor,

¿jauhueysute tébäuremta bíchaka enchi jibuātuak, entok enchi baa ji péayte enchi báam miikak? ³⁸ Entok, ¿jauhueysute em jóau mékka enchi hueramay, itom jóapo enchi mabetak, entok kaa enchi sánkokte enchi sánkotuak? ³⁹ Entok, ¿enchi kókorey entok cárcelpo enchi kátekte emou nóitek?” ⁴⁰ Huanäi jü réy am yómmiaka, inel ámeu jiaunake: “Lútüriapone inel enchimneu jiaahua, ímëri inomak rejteme chë bétuk emo nýyeme enchim ámeu yáákahuem, inohuem ä yáuhuak.”

⁴¹ ‘Huanäi jume míkötana anemneu inel jiaunake: “Sékäna bichem kaate, eme kaa türükun bíchaa näikiarim, táijta kaa tutukëu bíchaa; ïri jü diablota béchïbo chúpári, entok ä ángelesim béchïbo. ⁴² Bueítuk nee tébäurey, katem nee jibuātuak; nee bäi mukey, katem nee báam miikak; ⁴³ kaa ín jóa bëmu nee hueramay, enchim jóapem kaa nee mabetak; kaa nee súpek, katem nee sánkotuak; nee kókorey, entok cárcelpo nee kátek, katem ínou nóitek.” ⁴⁴ Huanäi bempo két ä yómmiaka inel áu jiaunake: “Señor, ¿jauhueysute tébäuremta enchi bitchak, baa ji péamta, entok kaa em jóa bëmu enchi hueramay, kaa enchi sánkoko, enchi kókoreyo, entok cárcelpo enchi kátek, katte enchi aniak?” ⁴⁵ Huanäi am yómmiaka inel ámeu jiaunake: “Lútüriapone inel enchimneu jiaahua, ímëri kaitapo bí-t-huammeu kaa enchim ámeu yáákäü, ínou jünem kaa ä yáuhuak.” ⁴⁶ Ímëri jíbapo béchïbo bétte nokta ámet chúpëhuim kannake; jume Diosta béchïbo lútula jíápsakame éntok, jíbapo béchïbo jíápsihuáhuim yáijnake.

26

Jü náu nokhuakame Jesústa buj béchïbo

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Jesús símeta ikäi noksuka, ä discipulommeu inel jiaahua:

² —Jüniäem guoy taahuarim jïba bëyëhui, pajko pajkuata yáaná béchïbo. Huanäi inapo jü Yoremta Ūsi huatem mámpo tóijna, kúrusit ín poponnä béchïbo.

³ Huanäi jume tiöpopo chë nésahueme, entok jume escriübam, entok jume pueblop chë yö yáarim, Caifásta tebat jóapom emo náu tójjak, ïri jume sacerdotemneu kobanarotukay. ⁴ Náhuim yájaka nokta náu tütek, Jesústa báitáupo buiseka, ä më béchïbo. ⁵ Tem inel jiaahuay:

—Kaa pajko táapo, bueítuk juka genteta kaa buére éaka emo am tóboktianakë béchïbo.

Musäla juba Jesústat huättiahuk Betaniapo

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Pueblo Betaniapo Jesústa aneyo, Simmom Leproso ti téttehuahuamta jóapo, ⁷ jámut yepsak, botea alabastro perfume taüsi béj-remta áma huériaka. Huanäi Jesústa mesau ä káteko kóbat áachä tóak. ⁸ Ä discipulom ikäi bíchakam öomtek, inel jíaka:

—¿Jatchiakasu ïri kía güotiahua? ⁹ Bueítuk ïri ára nënkity, yún tómipo; huanäi jume póobem áy ania éehuay.

¹⁰ Jesús ä jüneriaka, inel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem ikäi jámutta muksi bitcha? Bueítuk jü ínou ä yáákäü, tuhuata johuápo türi. ¹¹ Bueítuk jume póobem jïbem enchimnak jípunake; nee éntok ée.

¹² Bueítuk ikäi musäla jubak ín takaa béppa tóak, huéchiapo ä tahuatuaka nee máaná béchïbo. ¹³ Lútüriapone inel enchimneu jiaahua, jákun tájti ikäi evangeliota nokhuápo, síme ániachi két nokna, ikäi jámutta yáákähui, áapöríkúu huáatinä béchïbo.

Judas Jesústa buj báareme mámpo tóij rókaka nookak

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Huanäi huépülaka doocemmak näikiari, Judas Iscariote ti téhuaaka, jume tiöpopo chë yö yáarimneu siika. ¹⁵ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem nee máknake, Jesústa enchim mámpo nee ä tójako?

Huanäi bempo treinta tómi tósalita ä mák rókkak. ¹⁶ Huanäi naateka ä jariay, jáchin bem mámpo ä tóijnakëihui.

Yörisi machik kúptey jibuáhuamta Jesús ä yáuhuak

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ Senu taahuata huéy, jume páanim kaa levaduuraaka buáhuaka pajkohuay, ä discipulom áu yájaka inel áu jiaahua:

—Juka pajkua jibuáhuamta yáa béchïbo, ¿jákusé itom ä yáa ïa?

¹⁸ Huanäi áapo inel ámeu jiaahua:

—Ámanem kaate buere jóarä Jerusalénihui, ímirem yoremta áma téunake. Huanärem ínel áu jiaunake: “Jü Maestro ínel jiaahua: Jü tiempo ino bétana béja yúmase; em jóapo nee pajkuata kúptey jibuáhuamta ín discípulommak buä báare.”

¹⁹ Huanäi jume discípulom Jesúsata nésahuekä páman ä yáhuak. Inëlim pajkuata buä béchíbo simeta huéchiapo tójjak.

²⁰ Tukariu yúmak, mesau yejtek, jume dooemmaki. ²¹ Am jibuä násuk ínel ámeu jiaahua:

—Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, huépülaka enchim násuk nee yeu buíseka, huatem mámpo nee tóijnake.

²² Huanärim tüisi sirokaka, hueuhuëpulaka ínel áu jiau táytek:

—Señor, ¿jachune ínapo ájaria jáni?

²³ Huanäi Jesús am yómmiaka ínel jiaahua:

—Huä puraatopo mámam sutéame ínomaki, iri nee yeu buíseka huatem mámpo nee tóijnake. ²⁴ Të lütüriapo ínapo jü Yoremta Üusi ino bétana ä jiojteri páman huéeka inot chúppe. Të ínapo jü Yoremta Üusi nee yeu buísekamta béchíbo, ¡Tüisi jiokot maachi! Íri outa béchíbo chë türi éiyey, kaa yeu yóremtukáteko.

²⁵ Huanäi Judas yä buíseka huatem mámpo ä tóijnakeme ä yómmiaka, ínel jiaahua:

—Maestro, ¿jachune ínapo ájaria?

Huanäi Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Em nokápë empo emo ájaria tüiya.

²⁶ Ínëli am jibuäysu, Jesús páanim nüka, Diosta baysahueka am rébektiak. Huanäi ä discípulom am mákkak, ínel jáka:

—Akem am nüka am buäye; iri ín takaahua.

²⁷ Juka copata nüka, Diostau baysausuka bempörim ä mákkak, ínel jáka:

—Akem ä jëye simetaka. ²⁸ Bueituk iri ín ójbok, nokta yéchaka Diostamak bemelasi emo tütehuäpo. Íri ójbo juebenam béchíbo guótek, bem kaa tü yáarim jiokoriná béchíbo. ²⁹ Inenne két enchimneu jiaahua, én naatekane kaa éntok ä jínake, íkai páras taka báhuata; ál-la júnak táapone júchi bemelasi enchimmak ä jínake, ín Átchay réytaka ä nésahuëpo.

Peero Jesúsata kaa áu ä täya tíanake

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Huanärim himnom buiksuka yeu sájjak, káhui Oliivou bíchaa. ³¹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Emëe simetakem í tukaarit inot éhuamtem tárunake; bueituk ínëli jiojteri: “Kabyero kókosi yána; huanäi jume kabaram chíbejtínake.” ³² Të chúkula kókkolam násuk jábitek, enchimpatne huéénake, Galiléa buiaräu bíchaa.

³³ Peero ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Eläposum simetaka juka bem emót éau tójja, të ínapone kaibu enchi tóijnake.

³⁴ Jesús ínel áu jiaahua:

—Lütüriapone ínel emou jiaahua, í tukaarichi, totorórata kee kusey, baisë kaa nee emo täya tíanake.

³⁵ Peero ínel áu jiaahua:

—Eläposune émomak muuke, tëne kaibu enchi tóijnake.

Huanäi jume huate discípulom két ánëli jiaahuak.

Jesús Getsemanípo oraciónta yáhuak

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Huanäi Jesús bempörimmak Getsemaní tí tehuakäu yepsak. Huanäi ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Ímirem chúbala joye, áman oraciónta ín yäu tájti.

³⁷ Perota entok jume guoy Zebedeota üusim nüka, jápsipo kókosi éaka sirok táytek.

³⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ín jápsi tüisi siroka ín mukëu tájti. Ímirem taahua, éntokem ínomak éaka kaa kótche.

³⁹ Chë huam jëla sika tónommia kíkteka buíau tájti müla kóm chátuka, Diostau buanaka ínel jiaahuay:

—Ín Átchay, juka béttesi jiokot machik inou huéénakemta ára nee úuhuátek, nechë ä úuhua; të kaa ín éäpo ámantunake, ál-la em éä pámani.

⁴⁰ Sep láuti ä discípulommeu yepsaka, kócheme téhuak. Huanäi Perotau ínel jiaahua:

—¿Jachem senu horapo júne kara ínomak taahuak, kaa kóchecha? ⁴¹ Katem kótche, éntokem oraciónta johua; bueituk kaa türikum bíchaa kaa enchim jiponaké béchibo. Jü espíritu jiba óusi éehuamta jípure, të jü takahua kaa áma yuuma.

⁴² Júchi áman sika, guosa huépo Diostau buanaka, ínel jiaahua:

—In Átchay, ikái jiokot éehuamta inou huéenakemta úttiátunakey, éläpo em éäpo ámantunake.

⁴³ Júchi ámeu yepsaka kócheme téuhuak, bueituk bem pusím yetem kaa yüey. ⁴⁴ Am tójaka júchi siika. Huanäi bájikun huépo Diostau buaanak, jiba ä nokáu nokaka.

⁴⁵ Huanäi ä discípulommeu yepsaka ínel ámeu jiaahua:

—Kóchéem, éntokem jimyoore. Jü hora béja yuumak; ínapo jü Yoremta Üusi kaa tü yöremem mámpo tóijna. ⁴⁶ ¡Jáptéem! ¡Jántebu! Akem ä bitcha: itou jëla huéiye, jü nee buíjtebonakeme.

Jesús pereesotehuak

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ketune Jesústa nokay, Judas áma yepsak, jü doocemmak náikiatukaihui. Entok huate juebénaka áamak kaatey, kúkutaka entok ejpararaka, tiöpopo chë nésahueme entok jume pueblopo yö yaarim bétana. ⁴⁸ Jü bem mámpo ä tóijseka huéeme sényata am máklatukay, ínel jíaka:

—Huä ín besiitonakêhui, júri ájaria; akem ä jaatia.

⁴⁹ Huanäi sep Jesústau rúktek, ínel jíaka:

—¡Kétché al-leiya, Maestro!

Huanäi ä besiitok. ⁵⁰ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—In amigo, ¿jítasé äbo nüsek?

Huanärim Jesústa jaatiaka, ä pereesotek.

⁵¹ Të senu Jesústamak anéihui, mámam rútktiaka, ejparam yeu huíkkek. Huanäi juka tiöpopo tékiakamta tekipanualerota náka chúkti béebak. ⁵² Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Em ejparamë éeria; bueituk simetaka ejparammey nássuame, ejparameyim mëna.

⁵³ ¿Jachë én oraciónta kara nee yáa téiyey, ín Áchaybeu nokaka, huanäi áapo ángelesim doce batallónim béppa inou bittua éiyey? ⁵⁴ Huanäi, ¿jáchisu áu chúpa éiyey, jü noki jiojteri? Ínëli ínohuä huéenakeu úttia, tä jiäpo.

⁵⁵ Huämi horapo Jesús ínel ámeu jiaahua, jume gentemmehui:

—¿Ekbualerota jariamta bénasem yeu sákala nee jaatia báreka, kúkutaka entok ejpararaka? Enchimne majtiaka chúkti táapo tiöpopo enchimmak yeyesay, të katem nee jaatiak. ⁵⁶ Sime iri ínëli yeu siika, jume profeetam jiojtekäu áhuä chúpanaké béchibo.

Huanäi ä discípulom simetaka ä tö sájaka tennek.

Jesús buére yäurata bíchäpo jípuhuay

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Jume Jesústa buisekame sacerdotemmu kobanaro Caifástahuim ä núk sájjak. Simetakam ámani aaney, jume escriibam entok jume pueblopo yö yaarim. ⁵⁸ Peero mékkariat Jesústa sáu huéiyey, jü sacerdotemmu kobanaro káriu kimuhuäu tájti. Huämi áman kibakeka, jume tiöpota suayame násuk yejtek, juka jáchín ä chúpnaque bíb báreka.

⁵⁹ Huanäi jume tiöpopo chë nésahueme entok jume yö yaarim, jume tiöpo buére yäurammakí, ímëri jábeta kaa lütüriata jípureka Jesústa nátuanakemtam jariay, ínëli át nésahueka ä mënä béchibo. ⁶⁰ Tem kaita át téuhuak. Ä junëlituk junne juebénakam Jesústa béj-reka kaa lütüriata nookay. Të chúkula guoyikam áma yájjak, Jesústa béj-reka kaa lütüriata nokaka, ⁶¹ ínel jíaka:

—Íri ínel jiaahuak: “Arane ikái Diosta tiöpo tátabe, entokne báij táapo ára ä tóboktia.”

⁶² Huanäi jü sacerdotemmu kobanaro kíkteka ínel áu jiaahua:

—¿Jachë jáchin júne kaa am yómmia? ¿jítasum ímëi emót nooka?

⁶³ Jesús éntok kaa jíaley. Huanäi jü sacerdotemmu kobanaro ínel áu jiaahua:

—Dios jíápsamta téhuampo, itomé téjhua: ¿Jachë empo jü Cristo, jü Diosta Üusi?

⁶⁴ Jesús ínel áu jiaahua:

—Émpë ínel jiaahua, entokne két ínel enchimmu jiaahua, én naatekem nee bínnake ín Yoremta Üusitukáhui, juka Diosta úttiárapo ä bátam bétana kátekamta, entok téhueka bétana namupo yepsamta.

⁶⁵ Huanäi jü sacerdotemmu kobanaro, ä sánko súpem siuti huíkkek, ínel jíaka:

—Diosta bėj-reka béttek nookak. ¿Jachu testiigom ketune áma bëye? Ímirem eme ä jikkaja, Diosta bėj-reka béttek ä nokähui. ⁶⁶ ¿Jáchisem ä bitcha emëe?

Huanäi bempo ä yómmiaka inel jiaahua:

—¡Mukiapo yúmala!

⁶⁷ Huanärim pújbat át chit huáttek, entokim ä chónnay; huate éntok jópemmet ä bébbay, ⁶⁸ inel jíaka:

—¡Bueituk empo Cristotukátek itome tejhua! ¿Jábesu enchi bébak?

Peero Jesústa kaa áu täya tíya

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Peero päkutana kátekay tebatpo. Huanäi senu jámut áma nésauta joame áu rúktek, inel jíaka:

—Empo két áamak aaney, Jesús Galiléapo joometamaki.

⁷⁰ Të áapo símem bíchápo kaa áu ä täya tíya, inel jíaka:

—Kanne jüneiya jita em nokähui.

⁷¹ Áapörík puertau bíchaa yeu ä sik, tábuika ä bitchak. Huanäi am téjhuak, jume áma aneme:

—Íri két áamak aaney, Jesús Nazarenotamaki.

⁷² Të áapo júchi kaa áu ä täya tíya, yörisi machik bát kéechahuamta nokaka, inel jíaka:

—Kannä täya, júkái yoremta.

⁷³ Júchi chúkula, jume áma ják aneihui, áman rúktekam inel jiaahua, jü Perotahui:

—Tua lútüriapo empo két ámemak aani, bueituk jü em nokáu enchi yeu buísse.

⁷⁴ Huanäi áapo jájaana nok táytek, entok yörisi machik bát kéechahuamta nookak:

—Kannä täya, ikái yoremta.

Huanäi jü totoróra kúkusek. ⁷⁵ Huanäi jü Peero áu huáhuatek, jü Jesústa noki inel jámtahui: “Totororata kee kúseyo, baisé kaa nee emo täya tánake.” Huanäi päkun yeu sika, ä jiápsipo chíbusi éaka kókosi buaanak.

27

Jesús Pilatou yeu tóijhuak

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Kethueytana, síme jume tiöpopo chë nésahueme entok jume pueblopo yö yáarim, náhuim emo tójaka nokta náu tútek, Jesústa mëtebo báreka. ² Huanärim Jesústa súmaka ä núk sájjak; inélim Poncio Pilato gobernadortau ä tójjak.

Judasta mukukähui

³ Huanäi Judas, yö buiseka bem mámpo ä yéchakame, juka bétte nokta át chúpëu bíchaka, áu temajek. Huanäi jume treinta tómi tósalim ámeu nóttiriak, jume tiöpopo chë nésahuemmehui, entok jume yö yáarimmehui, ⁴ inel jíaka:

—Diosta bíchápone kaa tüisi ayula. Juka kaita juénak yáalata yeu buiseka enchim mámpón tójjak, ä mënë béchibo.

Të bempo inel áu jiaahua:

—Ítapote kaita áma jüneria; të, jempo ál-la!

⁵ Huanäi tiöpopo juka tómi tósalita guótiaka, yeu sika áu cháyyak.

⁶ Huanäi jume tiöpopo chë nésahueme, akim ä núka, juka tómi tósalita, inel jíaka:

—Kaibu türinake, tiöpopo tómmak ä kuutia béchibo, bueituk ójbo tómmi.

⁷ Chúkula náu ettejosuka, babuta tekipanuahtau huaj buía áy jinnuhuak, jume kaa áma joomem áma máa béchibo. ⁸ Íari béchibo én tájti iri huaj buíya, “Ójbo Buíya”, ti téhuak. ⁹ Inéli áu chúppa, jü profeeta Jeremíajta nokakähui, inel ä jíako: “Huanärim am núka, jume treinta tómi tósalim (juka nákhuahtau bėj-ri, israeliitam ä béjhua aahuaka pámani). ¹⁰ Babuta tekipanua huaj buía áy jinnu béchibo taahuak, Señorta nésauta nee mákaká pámani.”

Pilato Jesústa nátemajek

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Jesús áma huéekay, gobernadortau lúl-la. Huanäi ä nátemajek, inel jíaka:

—¿Jachu empo jü judíommeu réy?

Huanäi Jesús ä yómmiak:

—Émpë inel jiaahua.

¹² Jume sacerdotem kobanarom entok jume yöyoturi pueblopo chë nesahueme bétana nátuahuaka junne, entok Jesús kaa jíalek. ¹³ Huanäi Pilato inel au jiaahua:

—¿Jachë kaa am jíkkaja, juebenak bétana enchi nátuame?

¹⁴ Të Jesús huépul nokta júne kaa ä yómmiak. Íari béchïbo jü gobernador tüisi buére éiyay.

Jesústa mënäü yäura noki át chúpahuak
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

¹⁵ Ínëli huémnta násuku, pajko táapo costumbreta jípuhuä pámani, jü gobernador pueblota bíchäpo huépul peresota butbüttiay, jábeta bem huáatíahui. ¹⁶ Júnakoy éntokim peresota áma jípurey, Barrabás ti téhuaakamta; iri buéresi jita yáalataka täyahuay. ¹⁷ Ínëli bempörim náu emo tóij-latuk, Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasem nee búttia íaa: Barrabásta, ö Jesústa, Cristo ti téhuaakamta?

¹⁸ Bueítuk júneiyay, kía át kopteka áma yeu ä tóijtukaíhui.

¹⁹ Juka Pilatota, jume yäura tribunalim jojoyëpo ä kátek, ä jubiahua nokta áu búttuak: “Katë áu suuhua, hua símeku lútula huémnta joamtahui, bueítuk éni túisine jantiachisi tenkula, áapörík béchïbo.”

²⁰ Të jume sacerdotem kobanarom entok jume pueblopo yöyoturim, juka gente juebenaratam téjhuak, chë türínake tíaka, Barrabásta búttianäü, Jesústa éntok mëtebonähui. ²¹ Jü gobernador am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasu júntukne búttianake, jume guoyim násuku?

Bempo éntok ínel jiaahua:

—Barrabásta.

²² Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem júntuk nee áu yáa ía, jü Jesús Cristo téamtahui?

Símetakam ínel jiaahuak:

—¿Kúrusichë ä popontebo!

²³ Huanäi jü gobernador ínel ámeu jiaahua:

—¿Jíta juénaksu júntuk yáala?

Të bempo chë júne chaayey, ínel jíaka:

—¿Kúrusichë ä popontebo!

²⁴ Jü Pilato juka yáa báahuamta bát bíchaa huémnta bíchaka, entok juka kaa nanabeu éehuamta chë jikau chätuyo, huanäi báam aahuaka áu mám báksiak símem bíchäpo, ínel jíaka:

—Kaitane áma kúlpak, íkái yoremnta ójbopo lútula huéeka ä jíápsäpo, bueítuk kaitane juénak át téuhua, ä mënä béchïbo. Enchim mámpo taahua.

²⁵ Huanäi síme pueblo áma aneme ä yómmiaka, ínel jiaahuak:

—Éläpo ä ójbohua ito béppatunake, entok itom úusim béppa.

²⁶ Huanäi Barrabásta búttiak. Jesústa éntok bemmuchateboka, bem mámpo ä tójjak, kúrusit ä poponnä béchïbo.

²⁷ Huanäi jume gobernadorta sontarom, Jesústam núk sájjak, Pretoriou bíchaa. Huämírim áa chükola síme jume sontarom emo náu tójjak. ²⁸ Huanárim ä sánkohua ä úuhuaka, sikilik ä sánkotuak. ²⁹ Huanárim huíchata huikö päaka ä coroona yáaka kóbat áachä yétchak, ä mám bátatana éntok baka kútata. Huanárim áu lúl-la tónommia jápteka, ä junneriyay, ínel jíaka:

—¿Yántë jíápsa, judíommeu réy!

³⁰ Entokim át chít huathuattey, juka baka kútata mámpo ä jípurëu núkam, kóbat ä bébbay. ³¹ Chúkula ínëli ä junneriasuka, entok kókosi ä yáasuka, jume súpé mántom ä úuhuaka, ä sánkohua ä sánkotuak. Huanárim ä núk sájjak, kúrusit ä poponboka.

Jesús kúrusit poponhuaka muukuk
(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Huanäi yeu am kateyo, yoremntam nánkek, Cirene jóärau joometa, Simmom ti téhuaakamta. Íkárim úttiapo kúrujta püaktituak, ä huériunakë béchïbo.

³³ Júnëlim kateka áman yájjak, jum Gólgota ti téhuaakähui. Íri “Mukila Kóba Káuhui”, tiaü báare. ³⁴ Vinotam Jesústa jítua báarek, sikaramak kútiata; të ä jihueka kaa ä jëkak.

³⁵ Kúrusit ä poponsukam ä sánkobeche nat játeka náchá náikimtek. Íri ínel yeu siika, juka profeetata nokakäu áhuä chúpanakë béchïbo: “In súpemim nat náikimtek, entokim in sánkom nat játek.” ³⁶ Júnëlim huämi ják jotek, ä suayaka. ³⁷ Huanárim ä kóba béppa jiojteta yétchak, jita béchïbo ä mëhuakahui, ínel jíamta: “Íri Jesús jü judíommeu réy.”

³⁸ Huanäi guoy lak-ronim áamak kúrusit poponhuak, huépülaka bátatana, senu éntok míkötana. ³⁹ Jume áma huam kateme, akim ä junneriaka juénasi jáaka kóba huíutey, ⁴⁰ ínel jáaka:

—Empo juka tiöpota ára tátabeme entok báij táapo júchi ára ä yécheme, íempé emo jínëu! Bueítuk empo Diosta Üusitukátek, ¡kúrusitche kóm huéiye!

⁴¹ Ínëli kétchi jume sacerdotemueu kobanarom, jume escriibam entok jume pueblopo yöyoturim, akim ä junneriaka ínel jiaahuay:

⁴² —Huatem jínëuk; ¡áapo éntok kara áu jínëu! Bueítuk áapo Israeltau réytukátek, jén kúrusit kón huéenake! Huanäite ä súalnake. ⁴³ Áapo Diostat áu éä tíiya; éläpo áapo ä jínëunake, ä huáatiáteko; bueítuk áapo ínel jiaula, “Diosta Üusine”.

⁴⁴ Kétchi jume lak-ronim, áamak kúrusit popontukaihui, akim ä junneriaka juénasi ä aahuay.

Jesústa mukukähui

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Lúl-la kátek naateka, kúptey bájim jiau tájti kaa machisi taahuak, síme ániachi. ⁴⁶ Kuptilamak abe bájim jiay, Jesús kusisi cháchayek, ínel jáaka:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —itom nokpo ínel jiau báare: In Dios, in Dios, ¿jatchiakasé nee ínapola tóij-la?

⁴⁷ Jume huate áma aneka ä ¡jkkajame, ínělim jiaahuay:

—Í Elíasta núnnu.

⁴⁸ Huanäi huépülaka áma aneme láuti ejponjata nuka, vinak-repo ä kómoniak. Huanäi baka tebet ä óreka, jikau áhuá nóitiriak ä jínaké béchibo. ⁴⁹ Të jume huate ínel jiaahuay:

—Akem ä tóija. Boobichäem; jamak Elías ábo ä jínëunake jáni.

⁵⁰ Të Jesús júchi huépo kusisi cháchayeka, ä espírituhua tójaka muukuk. ⁵¹ Huanäi éntok jume velom jum tiöpopo chákame síutekam guoyisi emo yáhuak; jikat naateka bétukun tájtim síutek. Jü buía éntok áu yoyoak; jume buere tétam éntok riutek. ⁵² Jume sepulturam éntok emo étapok, entok Cristota sualhuäpo nau anim takahua kókkolame násukim jotek. ⁵³ Chúkula Jesústa ¡jabitesuk, ímëri sepulturapom yeu sájjak. Huanärim buere jóära Jerusaléniu juebenammeu yeu machiak.

⁵⁴ Jü centurión entok jume huate áamak áma Jesústa suayaihui, juka buíata junëli áu yoyoakamta bíchaka, entok símeta jita áma yeu sikamta, tüisim guómtek. Huanärim ínel jiaahua:

—¡Íri tua yö lútüriapo Diosta Üusitukay!

⁵⁵ Juebena jáamuchim áma aaney, mékka jábueka ä bíchaka. Ímëri Jesústamaksim rejtilatukay, Galiléapo naateka ä aniaka. ⁵⁶ Áme násuk aaney jü María Magdalena, María Jacobota áiye entok Joseta, entok jü Zebedeota úusim áiye.

Jesús mãahuak

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Tukariu yúmako, senu yoreme rikotaka áma yepsak, Arimatea jóárapo jometaka. Íri José ti téhuakay, entok két Jesús ä discipulokay. ⁵⁸ Íri Pilatota sika, Jesústa takaahua áu aahuak. Huanäi Pilato nésahuek, Jesústa takaahua ä mákná béchibo. ⁵⁹ Huanäi José juka Jesústa takaahua nuka, sábanam báksiarimpo ä bitiak. ⁶⁰ Huanäi káu guójöku sepultura bemelapo ä teekak. Íkái sepulturata José áapo áa béchibo ä yálatukay. Huanäi tétata buéuruk röaktiaka áman kíkkmuhuäpo ä órek. Huanäi siika. ⁶¹ Entokim két áma aaney, María Magdalena entok hua senu María; sepulturata pújapom jokay.

Jesústa sepultura sontarom ä suayay

⁶² Júchi yokoriápo jimyore táapo, jume tiöpopo chë nésahueme entok jume pariserm emom náu tójjak, Pilatota bíchápo, ⁶³ ínel jáaka:

—Yöturi, áute huáate, hua yore baítáttáusukame ketune jiápsaka ínel jiaahuak: “Báij taahuarim simsukne ¡jabitenake.” ⁶⁴ Íari béchibo amané am bíttua, jume sepulturata suayanakeme báij taahuarim simsuu tájti. Jáchinay junne jume áamak rejteihui tukaapom áman sájjaka ä ékbuanake. Huanärim jü gentetau ínel jiaunake: “Kókkolam násuk ¡jabitek.” Ä ínělituk, jü chúkula bem öbiakáu chë obiachinake, jü bát bem öbiari béppa.

⁶⁵ Huanäi Pilato ínel ámeu jiaahua:

—Júmürem am jípure, jume sontarom. Ámanem sájaka enchim júneä páman ä suayatebo.

⁶⁶ Huanärim áman sájaka tüisi ä páttiak, juka sepulturata, yäura seyoy ä seyotuaka, juka téta puertata; entokim sontarom áma tö sájjak.

28

Jesús kókkolam násuk jíabitek

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Jimyore taahuata simsuko, entok jume guoy búsan taahuarim naatëpo, matchümakim áman sájjak, jum Jesústa maahuakäipo ä bit báreka, María Magdalena entok jú senu María. ² Huanäi jú buía tüisi áu yoyoak, buëituk jú Señor Diosta ángel, téhueka bétana kóm yepsaka, juka tétata sékána ä biaktiaka, áa béppa yejtek. ³ Ä bíthuäpo yúku béroktiriata bénasi bélojkosi machiakay. Jú ä sánkohua éntok sápa tósalim bēnaakay. ⁴ Jume sontarom ä bíchaka májhueka emo yoohuay, entokim kókkolam bēnasi taahuak. ⁵ Tē jú ángel am yómiaaka ínel ámeu jiaahua, jume jáamuchimrehui:

—Katem májhue emēe, buëituk ínapone júneiya, Jesústa enchim jariähui, juka kúrusit poponhuakamta. ⁶ Kaa ím aane; kókkolam násuk jíabitek, ä jákã bēnasi. Binen kateka ä bitcha, juka Señorta máahuakäipo. ⁷ Läutem áman sájaka ä discípulom téjhua: “Kókkolam násuk jíabitek, entok Áapo enchimpat huéenake Galiléau buiaräu bichaa. Huämirem ä bínnake.” Íkáine enchim téjhua.

⁸ Huanärim bempo yeu sájjak, jum ä máahuakäipo, májhueka entok tüisi al-leaka. Tennekam bemela nokta Jesústa discípulom téjhua báarey, entok ínēli íkãi nokta huériaka am kateisu ä discípulom téjhua báreka, ⁹ Jesús am nankiseka ámeu yeu siika, ínel jáka:

—Íántem jíápsa!

Huanäi bempo áu rúkteka guókpo ä íbaktiaka, ä yörek. ¹⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—ÍKatem májhue! Ámanem sájaka jume ínomak huéerim nok bemelata am mákka, buëituk Galiléau am kannakē béchibo. Ámanirim nee bínnake.

Sontarom juka bem bíchakäu nookak

¹¹ Ímēi jáamuchim ketune boojoaísu, jume sontarom buére jóärau bíchaa sájaka, am téjhua, jume sacerdotemueu kobanaro, jáchin símeta yeu sikähui. ¹² Huanärim emo náu tójjak, jume pueblopo yöiyoturim. Ímēri nokta náu tüteka, jume sontarom yún tómita mákkak, ¹³ ínel jáka:

—Ínēlem jiaunake emēe: “Ä discípulom tukaapo itom kóchey äbom yájaka ä ékbua.” ¹⁴ Tē juka gobernadorta íkãi jíkkajako, ítapote áamak ettejonake, tüisi ä éenakē béchibo; entok kaita enchimueu huéenakē béchibo, ítapote enchim anianake.

¹⁵ Huanäi bempo juka tómita núka ä yáuhuak, bem téjhuaahuakä pámani. Íri noki täyahuak judiom násuku, júnakoy naateka én tájti.

Jesús ä majtiähui m tékilta mákkak

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Tē jume once discípulom, Galiléa buiaräu bícham sájjak. Ími júya káupo Jesús ámanam núnulatakay. ¹⁷ Ä bíchakam ä yörek; tē huate katim ä ajária teiye. ¹⁸ Jesús ámeu ruktek, huanäi nokaka ínel ámeu jiaahua:

—Sime úttiātane mák-ri, áman téhuekapo entok ími buíapo. ¹⁹ Íari béchibo, síme ániachem kaate, naciónimrehui, jume gentem ín discípulomtu íaaka. Huanärem am majtiasuka am batöa, Dios Áchayta téhuampo, entok Diosta Úusi téhuampo, entok Dios Espíritu Santota téhuampo. ²⁰ Emem am majtianake, juka enchimmet ín nésahuekähui, bempörim ä boojorianakē béchibo. Ínapo éntok nee enchimmak aane, chíkti táapo, ániata lütēu tájti. Júnentunake.

Jü Evangelio San Marcojta Jïojtekähui

Juan Bautistata nooki

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Jü tü nooki Jesucristo Diosta Üusi bétana nokhuakame ínëli naatek.

² Jü profeta Isaíasta jïojterita inel jiäpo:

Ínapone émpat áman ä bíttua, juka ín noki huéiriamta, huaka böota em huéenake páman ä tütenaké béchïbo.

³ Ánia see päriapo chayemta jáhуй inel jiaahua:

“Señorta böotem tüte;

éntokem jume ili böom rútktia.”

⁴ Bueítuk, Juan, yepsaka ánia buéeka päriapo batöay, entok jíapsi kúakteka emo batöhuamta bétana ámeu nookay, bem Dios bejrimmet bem jïokoriná béchïbo.

⁵ Huanäi sime Judea buiärapo bétana entok buere joära Jerusalémpo jóakame áu yeu sájaka batöhuak jum Jordán bathuepo, bem Dios bejrim yeu buíseka.

⁶ Jü Juan entok, camello bóata sánkoka huéiyey, entok huaka beata huikosaka. Jü ä buáyeu éntok mumu sitörim entok jume buere guöchim. ⁷ Huanäi huame géntemmeu nookay, inel jiäka:

—Chúkula senu chë ino béppa útteakame yebisisë. Chachane júne áu rúkteka, kóm chätuka júne, ä bocha huíkyam búttiapo yúmala. ⁸ Lútulay ínapo báammea enchim batöla; të Áapo Diosta Espíritu Santoy enchim batónake.

Jesústa batöhuakähui

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Huámechï taahuarimmet Jesús Nazaret Galiléa bétana áma yepsak. Huanäi Juan ä batök jum Jordán bathuepo. ¹⁰ Sep éntok jum báapo yeu huéeka, juka téhuekata au étapomta bitchak, entok juka Espíritu Santota guókouta bénnak at kóm huémta.

¹¹ Huanäi jáhуй téhueka bétana kóm yuumak, inel jiäka:

—Empë ín Üusi huä tua ín nákéhui; émot ayka jü ín al-leähui.

Jesústa jioptua báahuähui

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Sep éntok Diosta Espiritu Santo ä núk siika huam ánia see päriau bíchaa. ¹³ Huämi anek cuarenta taahuarimpo. Jü Satanás éntok huämi au yepsak ä jioptua báreka. Entok huämi animaalm kara búktume násuk aaney. Diosta ángelesim éntok ä aniy.

Galiléapo Jesús ä tékia naatek

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Juanta peresotuk, Jesús Galiléau yepsaka juka evangelio Diosta bétana huemta ámeu nookak, ¹⁵ inel ámeu jiäka:

—Béja taahuari yúmala; Dios reyta nésahueu äbo yúmase. Emóem jíapsi kúaktiaka evangeliota súale.

Jesús naiki kuchuleom núnnuk

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Huanäi Galiléa bahue mayoat huéesimeka, Símonta téhuak entok Andrésta ä sailahua jítë jímmame; bueítukim kuchuleromtukai. ¹⁷ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Ino sáukem kaate. Ínapone enchim kuchulero majtianake, yoremem evangeliou enchim núnunaké béchïbo.

¹⁸ Huanärim sep bem jítërim tójaka, áa sáú sájjak.

¹⁹ Huanäi huam jëla sika juka Jacobota bitchak, entok Juanta ä sailahua, Zebedeota úusim. Bempo ket bem canoapo aneka jítërim chäbuay. ²⁰ Huanäi am núnnuk.

Bempo éntok bem áchay Zebedeota canoapo tekipanualerommeu tó sájaka, Jessústa sáú sájjak.

Yoreme chicha machi espírituta jípurey

(Lc. 4:31-37)

²¹ Huanärim pueblo Capernaumpo yájjak. Huanäi Jesús jum sinagogapo jimyore táapo kibakeka, am majtiay. ²² Jü gente éntok ä yöríhuäpo buere éaka taahuak, jü bem majtíahuáubechi, bueítuk jábe tua útteakamta bënasi am majtiay, kaa huame judíom

ley am mamajíame bénasi. ²³ Senu yoreme sinagogapo aaney, chícha machi espírituta jípureka chay nokaka. Huanäi ínel jiaahua kusisi chayeka:

²⁴ —Jesús Nazareno, ¿jítasë itomak júneria? ¿Kíalë kaitäpo itom yáa báreka yebij-la? Júneane em jábétukähui. Empo tua jú Diosta yeu púari.

²⁵ Huanäi Jesús kutti át nóookak, ínel jáka:

—Katë jíaleka át yeu huéiye.

²⁶ Huanäi jú lemoonio náasä tápsuka entok tüisi chayeka yeu siika. ²⁷ Huanärím sime guómteka, át emo nátemajey:

—¿Jítasa íri? ¿Jítasa i bemela yore majtiahuame? ¡Tua útteak! Maasu jume lemooniom sáuhue, bempo éntok ä nok jíkkaja.

²⁸ Huanäi sime Galiléa buiära chíkola jíkkajituk jú Jesústa yáari.

Jesús Perota asu kókoremta tütek

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Huanäi Jesús Jacobo entok Juántamaki, sinagogapom yeu sájaka, Simmom entok Andrésta jóahuim yájjak. ³⁰ Huämi jóapo éntok jú Símonta asu taijuhécheka bó kay. Huanärím ä kókore bétana Jesústa ettejhuariak. ³¹ Jesús éntok áman au rúkteka, mámpä buíseka ä yétchak. Huanäi sep jú taijuhéchiria ä tójjak; huanäi jita am joria táytek.

Jesús juebena kókoreme tütek

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Huanäi huäri taahuarit táata áman huétchuko, sime huame kókoreme áu nau tójjhuak, entok huame lemooniom bem jíápsipo jípureme. ³³ Júnëli sime puéblopo jóakame áman nau rúktek jum puertahui. ³⁴ Jesús éntok juebenam tütek, kókoata jípureme. Juebena lemooniom yeu béebak, entok kaa am noktuaq, bueítukim béja júnei yay ä jábétukähui.

Jesús Galiléapo naa siika géntemmu nokaka

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Yokoriapo kethuey, ketune unna kútkoako, Jesús yejteka yeu siika ánia see páriau bíchaa. Huämi oraciónta yáuhuaq. ³⁶ Huanäi jú Simmom, entok huame áamak áma aneíhuim, akim ä jariak. ³⁷ Ä téakam ínel áu jiaahua:

—Sime enchi jaria.

³⁸ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Jántebu sékána pueblommeu bíchaa, bueítukne ámani ket ámeu noknake; huäri béchíbone yebij-la.

³⁹ Huanäi sime Galiléat naa siika ámeu nokaka bem sinagogapom, entok lemooniom yeu béebaka.

Jesús senuk leprata jípuremta tütek

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Senu yoreme Jesústau yepsak sáhua leprata jípureka. Huanäi tónommia kíkteka jíokot ínel áu jiaahua:

—Júnëli éátekë ín kókoo ára nee úhua.

⁴¹ Jesús éntok ä náq jíokoleka, ä mámam áu rútuaktiak. Huanäi át mámtëka ínel au jiaahua:

—Jeehui, júnelne éiya; túriäe.

⁴² Júnëli ä noksuk jíbba, jú sáhua lepra kókoo kaitatuk; huanäi túriak. ⁴³ Të tüisi ä téjhuasuka ä simtuak, ínel áu jáka:

⁴⁴ —Katë jábetau jíale. Ámanë huéiye jú tíöpopo nésahuemtahui. Emoë bíttebo, éntoke jita júne áman tójjja, Moiséjta nésahuekäpo bénasi, em túriakä bétana, entok bempörím júneenakë béchíbo.

⁴⁵ Të jú yoreme yeu sika jíba ä nok táytek, huaka áu yáahuakamta. Huanäi símekut júneriatuk hua áu yáahuakame. Jesús béja kara júne machisi áma aaney, jum pueblopo. Mékka ániapo jíba an sísimëy. Huáamírím áu yayajay símekut bétana.

2

Jesús káraktilata tütek

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Chúkula jáiki taahuarim huéy, Jesús júchi pueblo Capernáumpo yepsak. Huanäi jíkkajihuak, jóapo anë téaka. ² Huanäi juebena gente áu nau yájjak. Jóata pújbapo júnem kaa békiakay. Áapo éntok Diosta noki ámeu nookay. ³ Huanäi naikika

káraktílata nau huériakam Jesústau yájjak. ⁴ Tem genteta juebena béchibo kara Jesústau kiimuy. Huanárim jü kárit jámuka ä anèbeu béppa ä guójoktiak. Huanárim huámi áman áu kómá teekak, huaka káraktílata, áachä böyëumak chíkti. ⁵ Jesús bem Diosta súalëu bíchaka, ínel au jiaahua jü káraktílatahui:

—In üusi, bejë jìokorihuak em Dios bejrimmechi.

⁶ Jume maestrom leyta yore majtíame éntok áma jokay, bem jiápsipo ínel éaka: ⁷ “¿Jatchiakasu iri junëli nooka, Diosta béj-reka? ¿Jábesu Dios bejrim ára jìokore? Dios jìbba.”

⁸ Jesús éntok ä espíritupo bem jiápsipo éau jüneriaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem enchim jiápsipo junëli eiya? ⁹ ¿Jáchisu chë kaa obiachi jü káraktílatau jiau béchibo: “Em kaa tü yáarimmeché jìokorihuak”; o, “Yejteké em at böyëu tóboktiaka naa huéiye”? ¹⁰ Të enchim jüneeakë béchibo, juka Yoremta Üusi ími buiapo úttíata ä jípurëhui, jume Dios bejrim yore ä jìokoriná béchibo.

Huanäi jü káraktílatau ínel jiaahua:

¹¹ —Emoune ínel jiaahua: Yejteké em at böyëu tóboktiaka huéiye em jóau bíchaa.

¹² Huanäi áapo yejteka; éntok, juka áachä böyëu nuka, símem bíchäpo yeu siika. Huanäi éntok síme at guómteka Diosta úttílek, ínel jíaka:

—Jauhuey júnete ílë bénak kaa bil-la.

Jesús Levíta núnnuk

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Jesús júchi bahue mayuau bíchaa siika. Juebena gente éntok áu náu yájjak. Huanäi am majtiay. ¹⁴ Ama huam huéeka, Levíi, Alfeota üusi, bankopo kátekamta bítchak, jum yáura tómíta nau totóijhuäpo. Huanäi ínel au jiaahua:

—Ino sáukë huéiye.

Huanäi Levíi kíkteka áa sáu siika.

¹⁵ Ínëli yeu siika: Jesústa Levíta jóapo jíbuäka mesau ä káteko, juebénaka jume impuestom náu totójame éntok huate Dios bejrita boojoríame mesahim Jesústamak jotek, éntok ä discípulommaki. Bueítukim juebénaka Jesústamak réjtey. ¹⁶ Huanäi huame maestrom leyta yore majtíame éntok jume pariseerom ä bítchak, jume yáura tómíta nau toij-lerommak éntok Diosta bejri boojoríammak ä jíbuäyo. Júnëlim ámeu jiaahua, ä discípulommehui:

—¿Jatchiaka jüri ámemak jíbuä, jume Dios bejrita boojoríammaki, éntok yáura tómíta nau toij-lerommaki?

¹⁷ Jesús éntok am jíkkajaka, ínel ámeu jiaahua:

—Huame kaa kókoreme kaa mérikota huáatia, ál-la huame kókoreme. Kanne huame lútula jiápsame núnuseka ábo yebij-la, ál-la huame Dios bejrita boojoríame.

Jesústam ayuunota bétana nátémaje

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Jume Juanta discípulom éntok jume pariserom ayuunay. Huate gente Jesústau yájaka ínel áu jiaahua:

—¿Jatchiaka jume pariserom discípulom éntok Juanta discípulom ayuunota johua, jume em discípulom éntok, ée?

¹⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu jume emo jubiahua núnuri ayuunanake jáni, juka jubemta ámemak aneyo? Ée; karam ayuuna, juka jubemta ámemak aneyo. ²⁰ Të taahuarim yúmanake, juka jubekamta am tö simnakëhui; huanäi ál-lam ayuunanake.

²¹ ‘Kaabe bemela sánkota sanko muerapo cháchäbua, bueítuk jü bemela sanko muerapo chäbua huak, chëhuasu síutinake. ²² Éntok kaabe vino bemelata huaka bea bóosa örampo tóttöa, bueítuk jü vino bemela jume bóosa öram síutianake. Huanäi éntok guótinake; jume bóosam éntok nasóntunake. Kíaliku jü vino bemela huaka bea bemelampo tóttöhua.

Jimyore táapo discípulom tirijko bújam jíusakay

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Júnaksu jimyore táapo Jesústa et páman huey, jume ä discípulom áamak kateka jume tirijko bújamim jíusakay. ²⁴ Huanäi jume pariserom ínel au jiaahua:

—¿Jatchiaka em discípulom jimyore táapo íkai johua, kaa jo mátkhik?

²⁵ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchem jauhuey júne kaa ä bit-la, juka jíojteta Davita yáakäu bétana, jìokot éaka, tébäureka, áapo éntok jume áamak aneíhuim? ²⁶ Abiatarta sacerdoote tékilpo chë ä néshahueyo, David huam Diosta jóapo kibakek. Huanäi huame páanim Diostau bíchaa

näikiarim buäka, huame áamak kateme kětchi. Huámëi páanim jume sacerdoote tékilta joame jíbam ára am buäyey, kaa kia jábe junne.

²⁷ Jesús kët ínel ámeu jiaahua:

—Jü jimyore taahuari yoremta béchibo yáari; tē kaa jü yoreme jimyore taahuata béchibo. ²⁸ Íari béchibo ínapo, jü Yoremta Üusi jimyore taahuata béppane yótaka nésahue.

3

Yoreme huakiam mámakame

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Júchi éntok Jesús sinagogapo jume judíom nau yayajäpo kibakek. Huámi éntok yoreme aaney, huépülam huakiam mámaka. ² Huate éntok Jesústachim suaka ä bitchay, ä nätua báreka, jimyore táapo huaka kökoremta ä tüte máchileka. ³ Huanäi jü yoreme huakiam mámakamtau Jesús ínel áu jiaahua:

—Yejteké ími násuk kíkete.

⁴ Huanäi jume géntem temajek, ínel jíaka:

—¿Türi jáni jimyore táapo túhuata yáa béchibo, o kaa túhuata yáa béchibo? ¿Türi jáni senu jíapsita jínëu béchibo, o jábeta ä úhuä béchibo?

Tē bempo kaa jíaleka taahuak. ⁵ Jesús éntok omtoka éntok sirokaka áme bēkatana reemtek, námakak bem jíapsekä béchibo. Huanäi hua yoremtau ínel jiaahua:

—Jume em mámamē rútktia.

Ä rútktiak éntokim türika taahuak. ⁶ Huanäi jume pariserom yeu sájaka, noktam nau tütek Herodianommakí, Jesústa mēbáreka.

Juebena gente bahue mayuat aneme

⁷ Huanäi Jesús bahuéu bíchaa siika, ä discípulommaki. Gente éntok Galiléa buiära bétana tüsi juebénaka áman au yájjak; álē bénasi Judea buiära bétana, ⁸ Jerusalén, Idumea buiära, Jordán huáyтана bétana, Tiro éntok Sidónpo pueblompo chíkola jóakame. Júnëli tüisi juebénaka au nau yájjak, nokta jíkkajaka buéresi jíta ä jóau bétana. ⁹ Huanäi Jesús jume ä discípulom téjhuak, juka canoata huéchiapo am jípu sáhueka, áma yejte báreka, juka genteta kaa ä pittianakē béchibo. ¹⁰ Bueítuk Áapo juebenam kökoreme tútelatukay. Júkärím júneriaka, huame kökoata jípureme áa béppa emo tábbey, at mánte báreka. ¹¹ Jume espíritu chícha mamachim ä bíchakam tónommey áu japjaptey. Huanärím chayeka ínel jiaahuay:

—¡Émpē jü Diosta Üusi!

¹² Áapo éntok kutti ámeu nookak, kaa au yeu machiria nésahueka.

Huame dóoce apóstolim yeu púari

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Huanäi káhuit jámuka, huame ä huáatiáhuim núnnuk; bempo éntok au yájjak. ¹⁴ Huanäi ímëi dóocem au yájakame tékiata am mákkak, áamak am annakē béchibo, éntok náasam bíttua báreka, huame gentemueu am béchibo, ¹⁵ éntok áapörík bétana yáura útteata am mákkak, huaka kökoata am tútenakē béchibo, éntok lemooniom yeu am bébnakē béchibo: ¹⁶ Ímërim jume yeu púarim: jü Simmom, Peero ti ä téhuaatuakáhui, ¹⁷ éntok jü Jacobo éntok Juan ä sailahua, Zebedeota úusim, Boanergem ä téhuaatuakáhui, yúku jímmaata jáhui uusim tiau báare, ¹⁸ éntok Andrés, éntok Felipe, éntok Bartolomé, Mateo, Toomas, Jacobo Alfeota úusi, Tadeo, Simmom jü cananista, ¹⁹ éntok Judas Iscariote, hua ä nénkakame.

Espíritu Santota bēj-reka nokhuame

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

Chúkula, Jesústa ä discípulommak jóau ä yepsak, ²⁰ jü gente júchi au nau yájjak; junëlim kara júne ay jíbuäy. ²¹ Huanäi jume áamak huéerim ä jíkkajaka au yájjak, yeu ä huéria báreka, bueítukim ä kóba rókotulá túiyay.

²² Jume escriibam Jerusalén bétana áma yájj-lame:

—Beelzebútam ä jíapsipo jípurē túiyay, éntokim Beelzebú lemooniomueu yáutta téhuampo jume lemooniom yeu ä bebä túiyay.

²³ Jesús éntok am núnuka, ejemplota ámeu yétchak, ínel ámeu jíaka:

—¿Jáchisen Satanás juka Satanásta yeu bébnake? ²⁴ Jíta rey yáura júne au náikimtelataka anétek, íri rey yáura kaibu jíba béchibo yáuratunake. ²⁵ Éntok jume jóapo emo bēj-reka emo náikimtelatuk, íri jóuhua kaibu bínhuatunake. ²⁶ Jü Satanás

au bėj-reka au tóboktiak, au näikimtenake, entok kaibu bínhuatunake, bueítuk jiba luutinake.

²⁷ 'Kaabe júne jábe yorem útteakamta jóau kibakeka ára jita ä úhua, kaa bát ä súmako; të ä súmakátek ál-la ára jita ä úhua.

²⁸ 'Tua lútúriapone inel enchimneu jiaahua, síme jume yoremem Dios bejri yáarimrechim jìokoritunake, entok hua nooki Diosta bėj-reka nokhuame; ²⁹ të kia jábe junne Espiritu Santota bėj-reka nokame kaibu jìokoritunake, të hua bétte noki at chúpatunake jíbapo béchibo.

³⁰ Inel jiaahua bueítuk bempom espírituta chicha machik ä jìpuré tíiyay.

Jesústa áíye entok ä sailahuam

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Chúkula, jume ä sailahuam entok ä áyehua ámam yájjak. Huanärim päkun tahuaka ä núnutebok, juka Jesústa. ³² Huanäi hua gente juebénaka áa chíkola jokame inel au jiaahua:

—Ímirim päku aane, jü em áíye entok jume em sailam enchi jariaka.

³³ Áapo éntok, inel ámeu jiaahua:

—¿Jábesu jü in áíye, entok jume in sailam?

³⁴ Jume áa chíkola jokame bíchaka éntok inel jiaahua:

—Ímëi ámëria jü in áíye, entok jume in sailam. ³⁵ Bueítuk jábe junne Diosta eäu joame, iri ájaria jü in saila, entok in huaayi, entok in áíye.

4

Et-lerota ejemplo

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Jesús júchi bemelasi am majtia táytek jum bahue mayoachi. Huanäi juebena gente au nau yájjak. Jesús éntok canoapo yejteka bahuéu kibakek. Huämi aaney canoapo, síme gente éntok báa mayoachi. ² Huanäi juebenak am majtiay, ejemplom ámeu jójjoaka, huanäi nokaka inel am majtiay:

³ —Íkarem jikkaja: Jü et-leero echíseka yeu siika. ⁴ Júnaksu éntok ä echay, jü huate báchia böo mayoat huáttek. Huanäi jume huikichim au yájaka ä buäka. ⁵ Jü huate éntok téta buiapo huáttek, huam kaa yün buíata ayukäpo. Huanäi láuti síuhuek, kaa yün ä buiakä béchibo. ⁶ Täata yeu sik tájjak, entok kaa mékka kömä nahuaka béchibo huaakek. ⁷ Huate éntok júya huíchärata sísihuepo huáttek. Huanäi hua júya báchia síhueka, áapat yötuka ä jíabi mëak, huaka báchia ethuakamta. Huanäi éntok kaa taakak. ⁸ Të jü huate buía túriku huáttekame síuhuek, entok yötuka taakak. Huanäi jü senu báchia treinta báchiam nénkak, senu éntok sesentam, senu éntok cientom.

⁹ Entok ket inel ámeu jiaahua:

—Huä júnee báareme at suaka ä jikkajinake.

Jume ejemplom jita béchibotukähui

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Huanäi, huaka juebena genteta sákasuk Jesústa áapola ä tahuak, jume dóoce entok jume huate áma anëhuim Jesústa temajek, hua et-lerota bétana ä nookakähui, jáchin ä jiau bárëhui. ¹¹ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Eme ä täyatuahua, juka éhuil Diosta reyataka nésahuëhui. Të huame päkun aneme éntok, ejemplomeyi símeta. ¹² Entokim bíchaka júne kaa bínnake, kaa at júnee béchibo, entokim ä jikkajaka júne kaa at júneenake, entokim kaa jíapsi kúaktinake, jum bem Dios bejrimmechi kaa bem jìokorinä béchibo.

Jesús el-lerota ejemplo am majtia

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Huanäi inel ket ámeu jiaahua:

—¿Katem át júneiya i ejemplochi, et-lerota bétana huémtachi, jáchin ä jiau bárëhui? ¿Jáchisu júntukem ámet júneenake, síme ejemplom ínëli huémmechi? ¹⁴ Jü echame júri nokta eecha. ¹⁵ Íri inel hua báchia böo mayoat huéhekame: huame tü nokta ámeu nokhuakäu, jikkajisuka chúkula Satanás ámeu yepsaka, huakä nokta bem jíapsipo ethuakámta am kóptituanake. ¹⁶ Ket áma huámsu hua téta buiapo eechi: huame nokta jikkajame, láutim al-leaka ä mabetnake. ¹⁷ Të kaa ámet naahuak, kia chúbala jíbam bem jíapsipo ä jípunake. Huanäi huakä jìokot anhuamta ámeu ayu táytek, entok nokta béchibo guojája táytek, sepim kaa al-lee táytinake, entokim ä tóijnake. ¹⁸ Ímëi éntok huame júya huíchärata násuk eechi: huame nokta jikkajame, ¹⁹ të ím ániapo

ayukamtat bem jiápseskä béchibo, entok hua buéresi ríkora yore bätáttáhuamtat bem jiápseskáhui, entok kaa huéelápo bem áttea péau ámeu ayu táytek, hua noki bem jiápsipo ethuakame kaa útteaata tatahua, entok kaa chúchupe. ²⁰ Ímëi éntok jume buía türiku ethuakame: huame nokta jikkajaka tua ä mabetakame, jü báchia ténasi bem jiápsipo chúpanake. Jü báchia chúpuk senu treintata nénkinake, senu éntok sesentata, senu éntok cientota.

Sime éhuil ayukame yeu machinake
(Lc. 8:16-18)

²¹ Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—Jü machiria nühuakátek, ¿jachu kajóna bétuk entok totóhua bétuk mánana jáni? Èe, ¿jachu kaa jum jita ä machiria máchiku jikat mánatunake? ²² Bueítuk kaita hua ésoni kaa yeu mamachiamé, entok kaita éhuil ayuka kaa júneriatunakeme. ²³ Huá huénee báareme at suaka ä jikkajinake.

²⁴ Ket ínel ámeu jiaahua:

—Áachem suuhua, hua enchim jikkajäubechi. Huá enchim jita jábeta ay jünakteriäubey, Dios ket enchim ay jünaktenake. Bueítukem huatek áa béppa mabetnake. ²⁵ Bueítuk hua jita jipureme júchi huatek mabetnake; hua kaita jipureme éntok, júkái ili ä jipuréu júne úhuaana.

Báchia síhueka yótukame

²⁶ Huanäi Jesús júchi ínel jiaahua:

—Ílë benna, jü Diosta reytaka nésahuéhui, jáchin jü yoreme báchiata buíapo echame. ²⁷ Huanäi áapo tukariu yúmak kótnake, yokoriapo éntok yejtenake. Huá báchia éntok kaa ä júneápo síunake éntok yótunake. ²⁸ Bueítuk hua báchia buíata úttiäray yótuka chúchupe. Késam huépo óguotunake, júchi éntok móanake, chúkula éntok takanake. ²⁹ Huanäi huaka báchiata chúpilatuk, huame osam au kibachana, bueítuk béja yúmala, jü taahuari etta tóboktianiáhui.

Mostaza báchiata ejemplo
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Jesús ínel ket jiaahua:

—¿Á jítasute benä tiánake jáni, juka Diosta reytaka nésahuéhui? entok, ¿jita ejemplotate ä benä tiánake? ³¹ Mostaza báchia ténasi maachi. Huári báchia ché júne ílitchi, huame huate báchiam ím buíapo ayukame béppa. ³² Të ethuakátek yótunake, ché bueürusi yótunake, huate júya siarita béppa. Bueerem mesékirianake. Júnëli huame huikichim ä jékkaa bétuk júne ára kópana, entokim ára at tosate.

Jesús ejemplom jiba yáhuuak
(Mt. 13:34-35)

³³ Júnëli Jesús juebena ejemplom joaka ámeu ä nookay, juka nokta, bem ára ä jikkajápo núkisi. ³⁴ Kaa ejemplommei kaa am mamajtiay; të jume ä discípulom bempola aney, símeta machisi am téttejuay.

Jesús buere yúku jékata yánti tahuatuak
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Huári taahuarit, kúpteyo, ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jante, huáyтана bíchaate kannake.

³⁶ Huanärim huaka gente búrraata sákatuaka, hua canoa ä kátekaipom ä núk sájjak. Entok huate canoam ket amam jipuhuay. ³⁷ Huanäi buere jéka yúkumak au tóboktiaka, jume máarem canoam beb táytek Júnëli béja báammey tápunak. ³⁸ Áapo éntok jum canoapo áma bétana böka kórchimey, kojínim béppa kobaka. Huanärim ä búsaaka ínel áu jiaahua:

—¡Maestro! ¿Jachë kaachin éiya itom kókkoy junne?

³⁹ Huanäi yejteka, jekatau kutti nónookak ä kíkte sáhueka:

—¡Empo baahue katë jiale yántë taahua!

Huanäi kíktek jü jeeka, entok síme yanti taahuak. ⁴⁰ Huanäi Jesús jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—¿Jatchiakasem tüisi májhue, éntokem kaita síuale?

⁴¹ Huanärim buéresi májhueka ínel nau jiaahua:

—¿Jábesu íritaka? Jü jeeka ä nok jikkaja, entok jü bahue junne.

5

*Jü yoreme Gadareno lemooniom ä jiápsipo jípureme**(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)*

¹ Huanärim bahuéu huáyтана бétана áма yájjak, jum Gadarenom buiarähui.
² Jübuachä Jesústa jum canoapo kömä chéptilatuko, jü yoreme ä jiápsipo lemooniom jípureme ä nankirika siika, jum kau guójóku kókkolam totóiñhuápo yeu simlataka;
³ bueituk áма jóakay. Të kara jábe yánti ä jípurey, kia cadenammay ä súmaka junne. ⁴ Bueituk juebénasi sisiguokimmey entok cadenammay súsumahuay, të am chukchuktaiy, éntok huame sisiguookim júne kotkóttaiy. Ínëli kaabe ä yüey. ⁵ Bueituk jíba taahuarit entok tukaarit naa búrujti jum kau guójóku kókkolam totóiñhuápo entok jum káhuimmet chay sisimey, tétammet kókosi áu joaka. ⁶ Të Jesústa mékka bíchaka, áu tájti búiteka áu tónommia kíktek. ⁷ Huanäi tüisi chayeka ínel jiaahua:

—¿Jítasë ínomak júneria, empo Jesús, Dios jíkat téhuekapo kátekamta Üusi? Diosta béchíbo, katë nee jìokot johua.

⁸ Tí jiaahuak bueituk Jesús ínel áu jiaahuay:

—Empo lemoonio, jü yoremtachë yeu huéiye.

⁹ Huanäi Jesús ä temajek:

—¿Jáchisë téhuaak?

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Legión tine téhuak, bueitukte juebenna.

¹⁰ Huanäi jü yoreme tüisi jìokot áu jiaahua kaa huämi buiarapo yeu am bep íaaka.

¹¹ Huämi kau mayoachi juebena kohuim áma rejteka jíbuäy. ¹² Huanäi jume lemooniom áu jìokot jiaahua, ínel jíaka:

—Huame kohuimmehuë itom jaase; éläpote ámet kimunake.

¹³ Jesús éntok am jehuiteriak. Huanärim yoremtat yeu sájaka, kohuimmechim kímmuk. Jume kohuim éntok, jíbatua guoy múltukay. Huámëi siba bahuéu kóm huáttek; huanärim áma kókkok.

¹⁴ Jume kohuim suayähui éntok tenneka, jume pueblpo jóakammeu jünee huamta ámeu tójjak, entok jume huasammet jóakammehui. Huámëi éntok áma yeu sikamta bíb báreka áman yeu sájjak. ¹⁵ Jesústahuim yájaka júka yoremta bíchak lemooniota jíápsipo jípureka kókoreka, Legiónim jípurëuta, sánkotelatata áma kátekamta, entok yúmatalasi suaka; huanärim guómték. ¹⁶ Huanäi huame ä bíchakame am ettéjhuariak jáchin hua lemooniota jípurëitau yeu sikamta, entok huame kohuimmehui. ¹⁷ Jume áma jooe éntok Jesústau jìokot jiaahuay huämi bem buiarapo yeu ä huëe sáhueka.

¹⁸ Huanäi Jesústa béja sim báreka jum canoapo ä jámuyo, jü lemooniom jíápsipo jípureihui áu jìokot jiaahuay áamak an rókaka. ¹⁹ Të Jesús kaa báarek, ál-la ínel áu jiaahuak:

—Em jóahuë huéiye, em huahuajimmehui. Akë am ettéjhuaria júka Señorta buéresi emou yáakähui, entok jáchin enchí ä nák jíokolekähui.

²⁰ Huanäi siika júka nokta chíbejtia táytek. Decapolis buiarata yúmou tájti, jáchin Jesústa buéresi jita áu yáakähui. Huanäi síme át guómtilamtaka taahuak.

*Jáirota maala, entok jámmut Jesústa sánkot jálojtekame**(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)*

²¹ Jesús júchi canoapo huéeka bahue huáyтана yeu ä yepsak. Gente éntok juebénaka áu nau yájjak, huämi bahue mayoat ä anëpo. ²² Senu éntok sinagogapo chë nésahueme, Jáirö tí téhuakä, áma yepsak. Jesústa bíchaka ä guókpö tónommia kíktek. ²³ Huanäi tüisi jìokot ínel áu jiaahuak:

—In maala béja mukíapo aane; ámanë siika át mámte, ä túrinakë béchíbo, huanäi jíápsinake.

²⁴ Huanäi Jesús áamak siika; gente éntok juebénaka áamak sájjak. Júnëli ä huë páman nau ä píttiasakay. ²⁵ Senu jámmut éntok béja doce huásuktiapo ä kókoa kaa chúkteka át huéiyey, kaa tutúriaka áma aaney. ²⁶ Túisi jìokot au siika, juebena jittoleerom mámpo; símeta júka ä átteahua luutialatukay. Të jíba kaita hua jittoá áu túriakay, ál-la chëhuasu kókorey. ²⁷ Të Jesústa бétана nokta jíkkajaka, amá бétана áamak kateme násuk áu rúkteka ä sánkobet jálojtek, ²⁸ bueituk ínel éiyay: “Kiane ä sánkobet jálojtek júne túrinake.” ²⁹ Huanäi áachä jálojtek jíba jú ójbo kíktek. Entok ä túriakäü ínnëak, jü jíbebeata бétана. ³⁰ Huanäi Jesús ä takaahuapo úttiärata át yeu sikamta ínnëaka, huame áamak katemmeu kúakteka ínel jiaahua:

—¿Jábesu ín sánkommet jálojtek?

³¹ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Juka juebenaraata enchi pitpittiamtë bitcha, éntoke nátemaje, “¿Jábeta émot jálojtekähui?”

³² Të Jesús nate chíkola náasam bitchak huaka at jálojtekamta bit báreka. ³³ Huanäi jü jámmut máujrimmey, áu yoaka, entok jünéaka jita áu yáahuakähui. Huanäi áu tónommia kíktek, entok simeta juka ä kökoa bétana ä téjhuak, jáchin áu ä sikähui. ³⁴ Huanäi Jesús inel au jiaahua:

—In maala, jü em nee súalë béchibë türiak. Én éntoke yanti jiápseka huéiye, em kökoa bétanë türikä tahuala.

³⁵ Júnëlä nokaisu, huate huam bem nau yayájäpo nésauhuemta joa bétana áma yájjak inel au jiaka:

—Em mala béja muúkuk. ¿Jatchiakasë ketune juka Maestrotta muksi éetua?

³⁶ Jesús éntok ikäi jíkkajakä inel au jiaahua hua nésauhuemtahui:

—Katë jáchin eiya; kial jibe nee súale.

³⁷ Huanäi kaabeta éntok áamak kat íai Perota, éntok Jacobota, éntok Juanta Jacobota saíla jíbba. ³⁸ Jesús éntok hua nésauhuemta joau yepsaka, huaka naa muksi huemta bitchak, éntok buanhuamta jíkkajak, éntok jiokot jiáihuamta. ³⁹ Huanäi áman kibákeka inel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasu naa muksi huéiye, éntokem buaana? Jü usi jámmut kia kotche, kaa mukila.

⁴⁰ Huanärim ä junnériataitek. Të Áapo símëm yeu béebaka, hua ili jámutta jápchimak, éntok ä áyemak, éntok huame áamak katëummak áman kibákek huam múkilata bökaihui. ⁴¹ Huanäi juka ili jámutta mampo buíseka inel au jiaahua:

—Talita kumi —itom nokpo inel jiaubáare: Ili jámmut, éomoune inel jiaahua, yejtë.

⁴² Jü ili jámmut éntok sep yejteka naa hueetáitek, bueítuk béja dóoce huásuktiriam huériai. Huanärim tüsi at guómték. ⁴³ Jesús éntok tüisi am téjhuak kaabeta ä ettéjhuaria nésauhueka, éntok ä jíbuátua nésauhuek.

6

Jesús Nazaretpo aaney

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Jesús huämi yeu sika ä buiarau yépsak, jume ä discípulommaki. ² Jímoyre taahuata yúmak éntok jum sinagogapo am majtiataitek. Huanäi juebenakä ä jíkkajakä at guómték inel jiaka:

—¿Jákübo bétanasu íri ikäi täya jáni? ¿Jita suáhuasa jáni íri ä jípurëhui, éntok hua milagrom ä jóahui, jítasasu nok báare jáni? ³ ¿Jachu kaa íri inel jü carpínteero, Mariata asóa, Jacobota, éntok Joseta, Judasta, éntok Símonta saayi? ¿Jáchum kaa ket im itomak aane jume ä huáyihuam?

Huanärim áa bétana jájana jiautáitek. ⁴ Jesús éntok inel ámeu jiaahua:

—Kial jábe profeta júne yórihua, të huam ä buiaräpo, éntok ä jóapo ä huahuajim násuk ée.

⁵ Huanäi jume milagrom júne kara áma yáuhuai, Kia huame kökoremmet kaa jáikimmet jíba mámtéka am tütek. ⁶ Huanäi kaa at al-léakä taahuak hua kaíta bem súalëubechi. Huanäi Jesús jume huate puéblommé naa siikä am majtiaka.

Jume dóoce comisionpo yeu jaahuak

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Jume dóoce yeu púarim nau núnuka, guoquóyím naa bíttuak, útteata am mákakä diáblom yoremem jiápsipo yeu bébnakë béchíbo. ⁸ Éntok kaíta am huéria sauhue böot béchíbo, morralta, éntok páanim junne, tómita junne; boróoniata jíbba. ⁹ Éntok am béräbochate sauhue, éntok kaa guoyik sánkotam huéria sauhue. ¹⁰ Ket inel ámeu jiaahua:

—Kia jak jóapo enchim mabethuakäpëm aane, jum puéblopo enchim yeu kátëpo tajti. ¹¹ Símekut huam kaa enchim mabethuakäpo, éntok huam kaa enchim nok jíkkabahuäpo, yeu katëtekem huaka tóröchiata enchim guókímmet chätulata ámeu tátaknake, bem júneenakë béchíbo kaa tüisi bem ayúkähui. Tua lútüriapone enchimeu inel jiaahua, huame Sodóma teäpo éntok Gomórrapo joomem chë jìokoritunake hua taahuari bette nokta chúpeyo, huame puéblopo kaa enchim mabethuakäpo joomem béppa.

¹² Huanäi jume dóoce yeu púari yeu sájakä géntemmu ä noktáitek, huaka yoremem emo temajeka am jíapsi kuáktinakëhui. ¹³ Éntokim juebena diáblom yoremem jiápsipo anëu yeu bebbai, éntok juebena kökoremem tütek aceiteta ámet óreka.

*Juan Bautista mēhuakāhui**(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)*

¹⁴ Jü rey Herodes éntok Jesústa bétana buériata jikkajak, bueituk ä téhuam símekut yeu machiak. Huanäi Herodes inel jiaahua:

—Juan jü batöaihui jíabitela, jume kókkolam násuku. Kíaliku úttiärata jípure milagrom ä jonáké béchibo.

¹⁵ Huate ä Elías tíyay. Huate éntok huame huate profeetam násuk ä profeeta tíyay.

¹⁶ Íkai jikkajakä jü Herodes, inel jiaahua:

—Íri jü Juan ín kóba chúktiabokāhui. Áapo kókkolam násuk jíabitela.

¹⁷ Bueituk áapo juka Juanta buíjtebokä ä carcelpo ä páttiabokay, Herodíasta béchibo, Felípetä juubi ä sailahua; bueituk áapo, jü Herodes, Herodíasta jípurey.

¹⁸ Bueituk Juan Herodestau inel jiakay:

—Kaa türi juka em saila jubi em jípurēhui.

¹⁹ Herodías, éntok át kopteka ä mēpéiyay, të kaa áma yuumay, ²⁰ bueituk Herodes Juanta bétana májhuey, bueituk júneiyay Juanta lútula éntok Diostau bíchaa náikiatāka ä jíápsāihui, éntok ä suayay. Ä jikkajakā kaachin an máchika tatahuay, të tü éaka ä jíjikkajay. ²¹ Taahuari yuumak, Herodesta huásuktiriam yúmariaka pajkoy. Kúptey am äbosek, huame áamak nésahueme, sontaro yáuram, éntok Galiléapo ché nésahueme. ²² Huanäi Herodíasta jámut ásoa yísimeka áman kibakek. Herodes éntok túsä müsäuleka taahuak, éntok huame mesau áamak jokaihuim. Huanäi jü rey hua ili jámuttau inel jiaahua:

—Em huáatiāhué inou aahua; ínapone enchä máknake.

²³ Éntok ä nokāu bát kéchaka ä lütüriatebok, inel jiaka:

—Símeta em inou aahuāune enchí máknake, reytaska ín nésahuēpo násuk áman junne.

²⁴ Huanäi hua ili jámmut yeu sika ä áyebeu nátemajek:

—¿Jítasune áunake jáni?

Ä áyehua éntok inel au jiaahua:

—Juka Juan Bautistata kóbba.

²⁵ Áapo éntok sep áman kibakeka, jü reytau inel jiaahua:

—En láutine puraato bueirupo ä huátia, juka Juan Bautistata kóbba.

²⁶ Huanäi jü rey tüisi kaa al-léek. Të juka ä nookakāu ä lütüriatebokä béchibo, éntok huame áamak mesau jokame tihueka, kara ée ti au jiaka taahuak. ²⁷ Huanäi sep sontarota Juanta kóba chúktiaka áu ä huéria sáuhuek. ²⁸ Jü sontaro éntok áman sika jum ä páttiatakāpo ä kóba chúktiak. Huanäi juka kóbata jum puraatopo yéchaka, jü ili jámuttau ä tójjak; jü ili jámut éntok ä áyebehui.

²⁹ Huanäi jume Juanta discípulom ä jikkajakā, áman sájaka ä takaahua nükä ä núk sájjak. Huanärim kókkolam mamāhuäpo ä maāk.

*Jesús mamni miilim jibuātuak**(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)*

³⁰ Jume apóstolim éntok júchi Jesústau nau yájjak. Huanärim ä ettejhuariak, símeta bem yáakāhui éntok bem am majtiakāhui. ³¹ Áapo éntok inel ámeu jiaahua:

—Emepolem ímin ínomak kaate ánia see päriahui; ámanírem chúbala jimyorenake.

Bueituk juebénakam sákkay, éntok juebénakam yájjay; junélim kara júne ámey jibuäy. ³² Huanärim jum canoapo sájjak ánia see päriahui, kaabeta anēhui. ³³ Huä gente éntok am bitchak yeu am sájako, éntokim am tátáyak. Huanäi juebénaka huate pueblom bétana guókimmea áman yájjak, ámepachi. Huanärim áu nau yájjak. ³⁴ Jesús éntok canoapo kom chépteka huaka juebenarata bíchaka tüisam jikokley, bueitukim kabaram kaa kabyerokä bénasi áma aaney. Huāmi juebenak am majtia táytek. ³⁵ Béja tüisi kúptey éntok, jume ä discípulom áu rúkteka inel áu jiaahua:

—Ímí ánia see päria, éntok béja kúpte. ³⁶ Aké am sáka sáuhue; élapom pueblommet éntok ranchommet sájaka páanim emo jinnurianake, bueitukim ímí kaita buä mátkhi.

³⁷ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Akem am jibuātuä emēe.

Bempo éntok inel au jiaahua:

—¿Jachute áman sájaka guoy cien denariom béjhuay páanim jinnuka am jibuātuānake jáni?

³⁸ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—¿Jaiki páanimsem jípure? Ámanem sájaka am bitcha.

Bempo éntok am bíchaka ä téjhuak:

—Mamni páanim entok guoy kútchum.

³⁹ Huanäi simem báso síaripo am jote sáuhuek, nátepolá, ⁴⁰ cicientom náuhui entok cincucuentam náuhui. ⁴¹ Huanäi jume mamni páanim entok jume guoy kútchum nūka, téhuekau reemteka, Diosta tü éau ámet chúpaka jume páanim rébektíak. Huanäi jume ä discípulom am mákkak, am mik sáhueka. Jume guoy kúchum entok simemmet náikimtebok. ⁴² Huanäi síme jǐbuáka jóboak. ⁴³ Jume pan rérebeim entok jume kúchum buä bëterim dooce canajtam tátapunika áma tóboktiahuak. ⁴⁴ Huame áma jǐbuákame éntok mamni mil oohuimtukay.

Jesús báata béppa huerama

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Chúkula Jesús jume ä discípulom canoau am jámutuak, ápat huáyтана pueblo Betsaidau am yaij íaaka, ápörík huaka juebenarata am sákatuáu tájti. ⁴⁶ Chúkula genteta sákatuaka, jum káhuui bíchaa síika, Diostau oraciompo nok báreka. ⁴⁷ Huanäi tukariu yúmay jú canoa báa násukun aaney. Jesús éntok buíapo ápola aaney. ⁴⁸ Béja bájim jápo matchú bíchaa, canoata buaatiaka lotteme bitchak, bueítuk jú jeka am nankirika búitey. Huanäi ámeu síika, báata béppa huéeka, áme huam síka ámpat yebij báreka. ⁴⁹ Bempo éntok báata béppa huémta bíchaka, akim ä jóusí téyey. Huanárim cháchayek, ⁵⁰ entokim simetaka ä bíchaka sum éiyay. Të áapo sep ámeu nóookak, ínel jíaka:

—ǐUsem eiya, katem májhue, ínapone ájária!

⁵¹ Huanäi canoapo ámeu ä jámuk, jú jeka yánti taahuak; bempo éntok naa muksi éakam át guómtilatukay. ⁵² Bueítukim ketune kaa júneyay, jáchin jume páanim búrusi yáahuakáhuui, bem námakak jíápsékä béchíbo.

Jesús Genesaretpo kókoreme tütek

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Huáyтана bíchaa sákasukam Genesaret buíarau yájaka, mayoahuim yeu yájjak. ⁵⁴ Huanäi bempörim canoapo yeu sájak, jú gente Jesústa tátáyak. ⁵⁵ Huanárim huámi buíarapo símekut naa tenneka, jume kókoreme au nau toij táytek, bem ámet töyemmak chíkti, huam jak Jesústa anéi tíapo. ⁵⁶ Bueítuk jak júne ä kibakeipo, jum pueblompo entok ranchompo, jume kókoreme böo mayoat yeu totojhuay jíokot jíaka, kia ä sánko mayoammet jálojti péaka. Huanäi síme huame át jálojtekame türiak.

7

Yoremta jíapsi nasontume

(Mt. 15:1-20)

¹ Huanäi jume pariseerom Jesústau yájjak, entok huate escriibam, Jerusalén bétana áma yáij-latukaihuui. ² Huanárim huate ä discípulommet suuahuay, bueítuk kaa leyta já páman bájmaka páanim bem buáye béchíbo mamam chichá machimmea. Huanárim béttesi áme bétana noktaitek. ³ (Bueítuk jume pariseerom entok síme jume judíom, huame yoiyöturim boojoria páman, juebénasi kaa mam bájmakatekim kaa jíǐbuáy. ⁴ Entokim plaza bétana yájak, kaa emo mam báksiako, katim jíǐbuáy. Entok huate juebénaka jita aykak bem yöreihui: jume vasom ámey jíhuame, jume saarom, jume sisíguok vaasom, entok jume bem ámet töyéhui.) ⁵ Huanäi jume pariseerom entok jume escribam Jesústa temajek, ínel jíaka:

—ǐJatchiakasu jume em discípulom kaa huame yoiyöturim boojoria páman kaate? Bueítukim kaa ito bénasi bájmkaka páanim buáye.

⁶ Huanäi Jesús ínel ámeu jáahua:

—ǐEme Dios huáatemta bénasi emo antuame! Ál-láku Dios profeeta Isaiásta tempo enchim bétana nookak, entok áapo ínel ä jíojtek:

Ímëi gentem bem teniy jíba nee yöre,

të bem jíapsihua mékka inou aane.

⁷ Kaita béj-re jú bem nee emo yöre tíahuui,

bueítukim yorem nésauta Diosta nésautukä bénasi emo ä majtia.

⁸ Diosta nésahui tójakem, jume yoiyöturim boojoriauem johua: jume sarom báksiahuamta, entok vasom ámey jíǐhuame; entok juebenak ílë bénakem johua.

⁹ Entok ket ínel ámeu jáahua:

—ǐJachem tüisi emo anë téiyey? ǐBueítukem júka Diosta nésahui kaitápo johua, júka yoiyöturim boojoriau enchim yöri bárë béchíbo! ¹⁰ Bueítuk Moisés ínel jáahua: “Em áchayë yöre, entok em áiye. Jú ä áchaybet entok ä áyebet bettek nokátek, kaita át temajhuaka mëna.” ¹¹ Eme éntok ínel jáahua: “Tüisi jáunake jú yoreme ä áchaybeu

o ä áyebeu inel jíaŕteko: Simeta huaka ín áttea ay enchi ín ania éähui, Diosta béchibo náikiari.” (Corbánta jiau bárè bénasi.) ¹² Júnélem huaka yoremta ä atchai éntok ä áíye kaitápem ä aniatua; ¹³ éntokem huaka Diosta nookakäu kaa béj jóuhua, huame yoiyóturim boojoriau huatem majtiaka, éntokem juebenak ílè bénak johua.

¹⁴ Huanäi síme juebena genteta núnuca inel ámeu jiaahua:

—Nechem jikkaja simetaka, át jünee béchibo: ¹⁵ Kaita ayka yeutana jü yoremta kimuka ä jápsi násonŕenakeme, ál-la hua ä jápsipo yeu huéeme. ¹⁶ Huä jünee báareme át suaka ä jikkajñake.

¹⁷ Huanäi juebena genteta tö sika senu jóapo kibakek. Huanäi jume ä discípulom ä temajek, juka ejemplota ámeu ä yéchakä bétana. ¹⁸ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—¿Jáchem eme két kaitat jüneiya? ¿Jáchem kaa jüneiya, huaka yeutana yoremta kimumta kaabeta jápsi násonŕenakéhui? ¹⁹ Bueítuk jü buáhuame kaa jápsipo kiimu, ál-la sihuampo, entok chúkula yeu huéenake.

Íkái nokaka síme buáhuamta túri tíiyay. ²⁰ Ket inel jiaahua:

—Huä yoremta jápsipo yeu huéeme, huári ä jápsi nasonte. ²¹ Bueítuk jum yoremta jápsipom yeu kaate, jume juéna éerim, omot jubiahuame, éhuil jáamuchim jípuhuame, yore súahuame, ²² ékbuahuame, kaa huéelápo jita jípu péehuame, entok juénasi anhuame, jü yore báitáihuame, jü kaa túra, senukut jita innéhuame, juénasi yoret nokhuame, hua emo buérialihuame, entok jume kaa suasi emo núhuame. ²³ Síme íméi kaa tú yáarim yoremta jápsipom yeu huéiye, entokim ä nasonte.

Jámmut Diostat éähui sirofenicia naciompo jometukay

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Huanäi Jesús huámi yeu sika Tiró éntok Sidón buiárau bíchaa silka. Huanäi huámi jak jóapo kibakek kaabeta ä bíŕ íaaka. Tè kara au éssyo. ²⁵ Bueítuk senu jámmut áma aaney, ili jámut espíritu chícha machik jápsipo jípuremta asoaka. Huanäi jámmut áatana nokta jíkkajaka, áu sika ä guókpo áu tónommia kíktek. ²⁶ Áapo griegotukay, entok Sirofeniciapo jometukay. Huanäi jìokot áu jiaahuay, juka espíritu chícha machik ä jámut asoabet yeu ä bep sáhueka. ²⁷ Tè Jesús inel au jiaahua:

—Élápo bat jume usiarim jóbonake, bueítuk kaa túri jume usiarim páanim úuhuaaka ili chüummeu am guótia béchibo.

²⁸ Áapo éntok inel áu jiaahua:

—Ammále jiaahua, Señor, tè jume ili chüum jume pan rérebeim mesata bétuk usiarim kóm huáttílame buabuáye.

²⁹ Huanäi Jesús inel áu jiaahua:

—Íñeli em jíakä béchibo noitè huéiye. Jü lemoonio béja yeu simla, jü em jámut asoabechi.

³⁰ Huanäi ä jóau yepsaka, juka ä asoahua ä böyèpo bókamta téhuak, béja juka lemoonio át yeu simlata.

Jesús nákapì nēota tútek

³¹ Jesús júchi nóttek jum Tiro buiára bétana. Huanäi jum Sidonpo naa búrujti siika, Galiléa bahuéu bíchaa, jum Decápolis buiárapo ámani. ³² Huanäi jü gente nákapì nēota áu nüpaka jìokot au jiaahuay, áa béppa ä mámta sáhueka. ³³ Huanäi ápolaiik yeu núk sika, Jesús nákapo ä sútuteriak, entok ä suntu chíttuaka nínit ä kómoniak. ³⁴ Huanäi téhuakau reemteka bueürim jíabitek, entok inel áu jiaahua:

—¡Efata! —inel jiau báare: ¡Étapotunakee!

³⁵ Huanäi sep jume náka guójóriam emo étapok, entok ä nín jísumaria búttek. Huanäi jünakiachisi nookak. ³⁶ Huanäi Jesús juka genteta téjhuak, kaabeta am ettejoria néсахueka, juka bem bíchakähui. Tè chë túisi junéli ä néсахuey junne, chéhuasum ä ettejhuay. ³⁷ Entokim túisi át buere eeyak, inel jíaka:

—¡Simeta túisi johua! ¡Jume nákapim jíkkajñtua, entok múurom júne noktua!

8

Jesús naiki mílim jibuátuak

(Mt. 15:32-39)

¹ Huáméchi taahuarimmet túisi juebena genteta áma aneyo, entok kaita am buá máchiako, Jesús jume ä discípulom núnuca inel ámeu jiaahua:

² —Juka genteta juebenak ínomak anemtane jìokolé, bueítukim béja baj taahuare ínomak aneka, entokim kaita buá máchi. ³ Bueítuk kaa jíbuálame bem jóau sákatuak, bóochim tébái huáttínake, bueítuk huate mékka bétana ábo yájñ-la.

4 Huanäi jume ä discípulom ínel ä yommiak:

—¿Të jákúbosu jábe páanim ámeu nüpaka am jóborianake jáni? Bueítuk ímí ánia páriapo kaita aayuk.

5 Áapo éntok am temajek:

—¿Jaiki páanimsem jípure?

Bempo éntok inel jiaahuak:

—Guoy búsaním.

6 Huanäi huaka genteta buíapo jote sáuhuek. Entok jume guoy búsan páanim nüka, Diosta baysausuka am rébektiak. Huanäi jume ä discípulom am mákkak, genteta am mik sáhueka. Bempo éntok am nüka, juebenara gentetau am tójjak. ⁷ Ili kúchumim ilíkkim ket áma jípurey. Huanäi Diosta tü éáu ámet chúpaka, ámeu am tóij nésahuek. ⁸ Huanärim jíbuäka jóboak. Entok jume rérebeim yeu békame guoy búsan canastam tátapunika tóboktiahuak. ⁹ Jume jíbuäkame éntok naiki miltu máchiakay. Huanäi am sákatuak. ¹⁰ Áapo éntok jume ä discípulommak canoapo yejteka siika. Huanäi Dalmanuta buíarau yepsak.

Jü señal kaa jaibu jojohuamta áyhuame

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Huanäi jume pariserom áu yájaka, áamak nok nássua táytek. Entokim señalta áu aahuak, téhueka bétana huentá, ä jioptua báreka. ¹² Huanäi ä jíapsipo bueürum jíabiteka ínel jiaahua:

—¿Jatchiaka i gente én huéeme señalta kaibu jojohuamta aahua? Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua, i gente kaita señalta mákna.

¹³ Huanäi júchi jum canoau jámuka, huáyтана bíchaa am tó siika.

Jü pariserom levaduura

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Jume ä discípulom páanim kóptiaka, barcopom huépul páanim jíba huériay.

¹⁵ Huanäi am téjhuak, ínel jíaka:

—Jítachem suuhua, éntokem emo suaya jú pariserom levaduura bétana, entok Heródesta levaduura bétana.

¹⁶ Huanäi jume discípulom nahuim nookay, ínel jíaka:

—Páanim kaa itom nüpakä béchíbo ínel jiaahua.

¹⁷ Jesús am júneriaka jita am nokáhui, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem páanim kaa enchim nüpakä béchíbo ínel nee jáá tíiya? ¿Jachem kaa át suuhua, éntokem kaa át júneiya? ¿Ketunem námakak jíápsek? ¹⁸ ¿Pusekem kaa bitcha, entok náka guójöriakem kaa jíkkaja? ¿Jachem kaa áu huáate, ¹⁹ huame mamni páanim ín náikimtekäubehui, huame mamni mílimmechi? ¿Jaiki canastamsu rérebeimnea tátapunika tóboktiahuak?

—Dóocem kanastam —tim áu jiaahua.

²⁰ —Entok júnak huame guoy búsan páanim naiki mílimmet náikimtehuakame, ¿jaiki canastamsu rérebeimnea tátapunika tóboktiahuak?

—Guoy búsanika —tim áu jiaahua.

²¹ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchem ketune kaa át júneiya?

Betsaidapo jú lipti bíchakame

²² Sep pueblo Betsaidau yepsak. Huanärim Jesústau líptita nüpak, jíokot au jíaka áa béppa ä mámté sáhueka. ²³ Áapo éntok júka líptita mámpo buíseka, huámi pueblopo yeu ä núk siika pákun bíchaa. Ámani béja ä pusimpo chít huáttek, entok áa béppa mámtéka ä temajek:

—¿Jaché ára jita bitcha?

²⁴ Áapo éntok pujteka ínel jiaahua:

—Yorememne júyam bénasi bitcha, të naa kateme.

²⁵ Júchi ä pusim béppa mámték. Huanäi bitchak, jú yoreme, simeta machisi.

²⁶ Huanäi ä jóau bíchaa ä sim sáuhuek, ínel áu jíaka:

—Katé pueblou kíkkibake, éntoke kaa jábetau ä etjejhua, huámiri.

Jü Peero Jesústa Crísto tíiya

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Huanäi Jesús jume ä discípulommak pueblommet siika, Cesarea Filiipo buíarahui. Huanäi ä discípulom böot am temajek:

—¿Nechim jábë tíiya, jume yoremem? —ti ámeu jiaahua.

- ²⁸ Bempo éntok inel jiaahua:
 —Enchim Juan Bautistá tíiya; huate éntok enchi Elías tíiya; jume huate éntok enchi hua jábe profetaa tíiya.
- ²⁹ Huanäi Jesús am temajek:
 —¿Emesu? ¿Nee jábë tíiya?
 Peero éntok inel jiaahua:
 —Émpë jü Cristo.
- ³⁰ Të Jesús am téjhuak, ikäi áa bétana kaabeta am ettejhuaria nésahueka.

Jesús ä mëna bétana nookak
 (Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

- ³¹ Huanäi am majtia táytek, juka Yoremta Üusi tüisi jiokot ä yáanähui, éntok jume yoiyöturim, jume tiöpopo chë nésahueme, éntok jume escribam ä omoutenakëhui, éntok mëhuaka báij taahuarim huéy ä jábitenakëhui. ³² Íari bétana machisi nookak. Huanäi Peero áapolaik yeu núnuka kuttílasi áu nookak, kaa ä türi tiaka juka ä nokähui.
- ³³ Të Áapo kúakteka ä discipulom bíchaka, Perotau kutti áu nonokak, inel jáaka:
 —¡Mékkë huéiye, Satanás! Bueitukë kaa Diosta bétana huémtat suuhua, ál-la yoremem bétana huémtat jibba.
- ³⁴ Huanäi juka genteta núnuka, éntok ä discipulom, inel ámeu jiaahua:
 —Jü jábe júne inot chäka huée báareme kaa áu beutireka kúrujta púaktiaka ino sáu huéenake. ³⁵ Bueituk hua ími buíapo ä jápsi jínëu báareme ä tárúnake; hua ino béchibo éntok evangeliota béchibo ími buíapo ä jápsi tárúkame, huári ä jínëunake. ³⁶ Bueituk, ¿jita túhuatasu bínnake jáni jü yoreme, sime ániapo ayukamta kobakátek junne, ä jápsi éntok tárúkáteko? ³⁷ Éntok, ¿jítasasu bëjtuanake jáni jü yoreme, ä jápsi béchibo? ³⁸ Bueituk hua inoy tihuekame éntok jü in nokibeyi, íri gente én huéeme kaa türik joame omot jubiahuamta türeme; éntok Diosta bej-reka jápsame násuku. Ínapo jü Yoremta Üusi ket ái tiunake, júnaköri ín Átchay loriapo yepsáteko jumé santo ángelesimmaki.

9

- ¹ Jesús ket inel ámeu jiaahua:
 —Tua lütüriapone enchimueu inel jiaahua, huate ími aneme katim kókkonake, huaka Diosta yäura chíkti ä úttiárammak äbo yepsäu tájti.

Jesús ä takaahuapo tábuiasi aayuk
 (Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

- ² Chúkula búsan taahuarim huéy, Jesús juka Perota, Jacobota, éntok Juanta núka, bempolaim yeu núk silka, jum káhui mejikau bíchaa. Huanäi tábuiasi machisi taahuak bem bíchápo. ³ Jume ä sánkohuam bélojkosi taahuak, éntok tüisi tósalsi, sáпам bénasi, kia jábe jípaksialeero júne ím buíapo joome kaibu junëli am basuanake.
- ⁴ Huanäi bempo Eliasta éntok Moiséjta ámeu yeu machiamta bitchak, éntokim Jesústamak ettejhuay. ⁵ Huanäi Peero nónokaka, Jesústau inel jiaahua:
 —Maestro, ¡túisite ími aane! Báij jótamte yáanake: huépülak emo béchibo, éntok Moiséjta béchibo seenuk, éntok Eliasta béchibo ket seenuk.
- ⁶ Junëlim áu jiaahuak jume discipulom bueitukim guómtilamtukay, Peero éntok kaachin jiau máchika. ⁷ Huanäi jü namu ámeu yúmake ámet jékkaatek. Jáihui éntok jum namu bétana yeu sika inel jiaahua:
 —Íri ájaria jü ín Üusi ín nákëhui; áapöríkem nok jikkaja.
- ⁸ Huanärim sejchúkti naa remteka, kaabeta éntokim bitchak ámemaki, Jesústa jibba.
- ⁹ Huanäi jü káuhuit kóm kateka, am téjhuak kaabetau ä ettejhuaria nésahueka juka bem bíchakähui, juka Yoremta Üusi kókkolam násuk ä jábitek jübua. ¹⁰ Huanärim bem jápsipo jiba ä jípurek júkái nokta, jáchisu jiaubáare jáni tí éaka kókkolam násuk ä jábitenakëhui. ¹¹ Huanärim Jesústam temajek:
 —¿Jáchisu jüntuk huéeka jume judíom ley am mamájtéame útteä tíiya juka Eliasta bat äbo yebjñakëhui?

- ¹² Áapo éntok am yommiaka inel jiaahua:
 —Huá Elías ál-la lütüriapo bat äbo yebjñake, éntok äbo yepsakátek simeta huéchiapo ä órekay bénasi ä tóijnake. Të, ¿jáchisu jüntuk ket jiaahua jü jiojteri Yoremta Üusi bétana? Jiokot ahuá bitna bétana, éntok kaitápo ä bitna bétana. ¹³ Tëne inel enchimeu jiaahua, jü Elías béja yebissuk, éntokim simeta bem au yábárëu au yáuhuak, áa bétana jiojteripo bénasi.

Jesús juka usita diáblota ä jápsipo jípuremta tütek
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Huanäi jume huate ä discípulommeu yepsaka, juebena genteta bitchak áme chikola aneme, éntok jume judiom ley am mamájtífame ámemak noknássuame. ¹⁵ Huanäi, síme jü gente Jesústam, bíchakä guómtek, éntokim au tenneka ä tebótuak. ¹⁶ Huanäi Áapo am temájek:

—¿Jítasem ámemak noknássua? —ti ámeu jiaahua.

¹⁷ Senu éntok áme násuk ä yómmiakä inel jiaahua:

—Maestro, ín úsine emou huéria, múuro espírituta jípuremta. ¹⁸ Huári jak ä jaatiakäpo, ä tatabeka éntok támmim kumeka sómóchiata yeu pujpujtía. Júneli béja nama sutalayka tatahua. Em discípulommeu éntokne nookak juka espírituta chichä machik yeä béebria sáhueka, tem kára yeä béebriakä taahuak.

¹⁹ Huanäi Áapo inel ámeu jiaahua:

—¿Eme gente kaíta súalëram! ¿Jahuéi tájtisune enchimmak annake jáni? ¿Jahuéi tájtisune enchim kaíta súalëu innënake jáni? Ínohuem ä huéria.

²⁰ Huanärim au ä núk sájjak. Jü diablo éntok Jesústa bichaka, juka jübua yotumta náasä jímmaataitek, éntok buíapä röaktitaitek, sómóchiata éntok yeu pujtíataitek.

²¹ Huanäi Jesús ä atchaihua temájek:

—¿Jahuéi naatekasu iri au aika?

Ä áchaihua éntok inel jiaahuak:

—Ä ílitchiak naateka; ²² éntok juebénasi jü espíritu chichä machi báapo éntok taijpo júne ä tabbei ä mëbáreka. Të empo áma yumátek, itómë anía ito bétana jiokot éaka.

²³ Huanäi Jesús inel au jiaahua:

—Enchä súalnakéyo, bueítuk hua ä súalemta béchibo síme kaa obíachi.

²⁴ Huanäi jü usita atchai úttiaka inel jiaahua:

—Jeehui, anä súale; nechë anía chë ín ä súalnakë béchibo.

²⁵ Jesús éntok juka juebena genteta au rúktemta bíchaka, jü espíritu chichä machitau kutti nonokak, inel jáika:

—Empo espíritu chichä machi múuro éntok nákapi, ínapone enchi at yeu huee sáuhue jü usítachi, éntoke yeu sikátek kaa júchi au nonnotte.

²⁶ Huanäi jü espíritu cháchayek, huanäi júchi túisi náasä tápsuka, yeu siika. Huanäi jü usi mukúkamta bénasi taahuak, jüntuk búrukä ä mukila túiyai. ²⁷ Të Jesús mámpo ä buíseka, ä tóboktiak; huanäi jü usi kíktek.

²⁸ Huanäi jum jóapo Jesústa kibákek, jume ä discípulom áapolaik áma aneyo ä temájek:

—¿Jatchíakasu ítapo kara yeä béebai jáni?

²⁹ Áapo éntok inel ámeu jiaahua:

—Ílëbena diablo kaítai éntoko ára yeu beptu oraciónta juaka éntok ayunahuamtay jíbba.

Jesús ä mëna bétana júchi ámeu nookak
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Huanäi huämi yeu sákalamtaka, Galiléa buiära páman kaatei; të Jesús kaabeta ä júneriä íai. ³¹ Bueítuk jume ä discípulom majtiaka inel ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Úsi yoremem mampo tóijhuaka mëna. Të ínapo mukuk, baij taahuarim hueine jábitenake.

³² Të bempo kaa at júneiyyai iri nokit jachin ä jiau bárëhui, éntokim at temae báare júne majhuéi.

¿Jábesu jü chë yöpo tahuánakeme?
(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Huanäi huam pueblo Capernáumpo yájaka, huam jóapo aneka, Jesús am temájek:

—¿Jítasem nau nok nássuasakai jum böochi?

³⁴ Bempo éntok kaa jálek, bueítukim jum böochi jábeta chë yöpo tahuánakëhuim nau noksakai. ³⁵ Huanäi Jesús yejteka, jume dóocem núnuka, inel ámeu jiaahua:

—Jü jábe chë yöpo tahuu báareme, huári chúkula huéenake símem béppa, éntok símem nésauta joríanake.

³⁶ Huanäi ili úsita nuka, áme násuk ä ketchak. Ä íbaktiaka inel ámeu jiaahua:

³⁷ —Huä ín téhuampo huaka ili úsita ílëbenak mabetakame, nee mabetnake; éntok hua nee mabetakame, kaa nee jíba mabetnake, huaka nee äbo bíttuakamta ket mabetnake.

Huä kaa itom béj-reme, itomak huéiye

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Huanäi jü Juan ínel jiaahua:

—Maestro, senukte bitchak em téhuampo jume espíritu chichä machim yeu bébamta, téte júkai ä táktiriak, bueítuk kaa itomak huéiye.

³⁹ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Katem júkai ä taktiria, bueítuk kaabe aane ín téhuampo milagrom joákä chúkula éntok juénasi ínot noknákeme. ⁴⁰ Bueítuk hua kaa itom béj-reme itomak huéiye.

⁴¹ Éntok jábe júne ín téhuampo senu vaso bäam enchim mikakame, Cristota enchim átteakä béchíbo, lütüriapo jíba ä mabetnake juka béjhuata.

Diosta bejreu yore jioptua máchika ayukame

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Kia jábe júne ili usi nee súalemta Dios bejrita yatuakame, áa béchíbo ché türi éiyeey kee júkai yáaka, téta át tútujhuamta kutánaapo át súmahuaka bahuéu kóm jímmaahuako. ⁴³ Júnëli jume em mámmam Dios bejrita enchi jóotuanakey, Aké am chúkta. Bueítuk ché türinake emo béchíbo huépulam mámaka yúu jíapsihuäu em huéenakèhui, guoyim mámaka infiernou tájta kaa jutuképo em huéenakeu béppa,

⁴⁴ huam buíchiam kaa lülütépo, éntok huaka tájta kaa jaibu jutuképo. ⁴⁵ Éntok jume em guókkim Dios bejrikuu enchi huérianakey, Aké am chúkta. Bueítuk ché türinake emo béchíbo huépulam guókeka yü jíapsihuäu em huéenakèhui, guoyim guókeka infiernou tájta kaa jutuképo em jímmaanäu béppa, ⁴⁶ huame bem buíchiamta kaa mumuképo, entok huaka tájta kaa jaibu jutuképo. ⁴⁷ Éntok jume em pusim Dios bejrita enchi bíttuay, yehué am huíkke. Bueítuk ché türinake emo béchíbo huépulam puseka Diosta lóoriau em huéenakèhui, guoyim puseka infiernou tájta kaa jutuképo em jímmaanäu béppa, ⁴⁸ huam buíchiam kaa lülütépo, entok huaka tájta kaa jaibu jutuképo.

⁴⁹ 'Bueítuk síme tájiay jíokot machisi ontuatuna, entok síme hua Diosta bíchäpo órehuame ontuatunake. ⁵⁰ Türi jü oona, té juka onta kaa chókoak, ¿jítasuysem ä tü tátabnake? Omtem jípureka jíápsa, éntokem al-leehumta nau jípure.

10

Jesús divorciota bétana nookak

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Huanäi Jesús Capernaumpo yeu sika, Judea buiárau yepsak, entok bathue Jordán huáyтана. Gente éntok júchi au nau yájjak, huämi júchi am majtia táytek, bannaataka bénasi. ² Huanäi jume pariserom áu yájaka ä temajek, ä jioptua báreka, jachu türi jáni, juka jubekamta ä jubi jímmaanakèhui. ³ Huanäi ínel am yommiak:

—¿Jáchisu jüntuk enchim sáuhuek jü Moisés?

⁴ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Moisés licenciata nénnak, jíosia divorciota yáaná bétana. Huanäituk senu ä jubi ára jímma.

⁵ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Enchim námakak jíápsakä béchíbo íkai nésaute enchimneu jíojtek. ⁶ Të Dios ániata yáaka outa yáhuak, entok jámutta. ⁷ “Íári béchíbo jú yoreme juka ä áchayhua entok ä áyehua tósika, ä jubimák jíápsinake. ⁸ Huanäi jume guoyiakáhuim huépul takahuatunake.” Júnëlim béja kaa guoyinake, ál-lam huépul takahuatunake jíbba. ⁹ Huári béchíbo hua Diosta nau rúktiakähui, jú yoreme kaa ä náikimtepo yúmala.

¹⁰ Jóapo ä aneyo, jume ä discípulom júchi ä temajek huári bétana. ¹¹ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Jábe júne ä jubi jímmaaka tábuik jubekátek, bát ä jubiarí béj-reka adulteriopo náikiatunake. ¹² Jú jámut júne ket ä kuna jímmaaka tábuik kunakátek, bát ä kunahua béj-reka adulteriopo náikiana.

Jesús ili usimmet tü nokta chúppak

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Huanärim Jesúsatau ili usim au rúktiay, áme béppa ä mamté íaaka. Ä discípulom éntok ámeu omtey, jume usim áu huériammehui. ¹⁴ Huanäi Jesús júkai bíchaka, kujti éaka ínel ámeu jiaahua:

—Akem am tója, jume ili uusim, éläpom inou kannake. Júkarem kaa am üuhua, bueítuk bempörim bénasi éame ä átteak, juka Diosta rey nésaui. ¹⁵ Tua lütüriapone

ínel enchimmeu jiaahua, kia jábe júne kaa ili úsita bénasi éaka juka Diosta rey nésauro mabetakame, kaibu áman kibaknake.

¹⁶ Huanäi am nüka am íbaktiak, entok áme béppa mámtaka tü nokta ámet chúppak.

Jü riiko jübua yótume Jesústamak nooka
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Huanäi Jesústa yeu sika hueyo. Senu búiteka au yépsak, huanäi ä bíchäpo tónommia kíkteka, ínel au jiaahua:

—Türi Maestro, ¿jitasune yáakátek, yü jíapsihumta jípunake jáni?

¹⁸ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—¿Jatchiake nee türi tüiya? Kaabe éntok aane türika, huépülaika jíbba, jú Dios.

¹⁹ Jume Diosta nésauimé täya: “Katé omot jubiata jípunake. Katé yore súuhua. Katé ekbua. Katé jábetat kia nooka. Katé jábeta báitättähua. Em áchayé yöre, entok em áiye.”

²⁰ Jú yoreme ä yommiak:

—Maestro, íméi nésauimne yáala, ín kaa yótukäpo naateka.

²¹ Huanäi Jesús ä bíchaka tüisi ä nákeka taahuak, éntok ínel au jiaahua:

—Senu huéeme emou béye: siké símeta em jípuréu nénkaka póobem ä miika. Huanäré áman téhuekapo yún bėj-remta jípunake. Jíokot anhuäpe em kúruj püaktiaka ino sáu huéiye.

²² Të áapo iri nokta béchíbo kaa al-leaka siika, bueítuk yún jita buéresi áttiakay.

²³ Huanäi Jesús nate chíkola reemteka, ä discípulommeu ínel jiaahua:

—¿Tepam obiachisi huam Diosta reyataka nésauépo kimunake, jume yún jita buéresi áttiakame!

²⁴ Jume ä discípulom éntok guómtek, júnél ä jíakä béchíbo. Të Jesús júchi ínel ámeu jiaahua:

—In úusim, ¿tua obiachisim Diosta reyataka nésauépo kimunake, jume yún jita buéresi áttiaka at éame! ²⁵ Ché júne kaa obiachi camellota jum jíikia pusim páman yeu ä huéenakéhui, yún jita buéresi áttiakamta Diosta reyataka nésauépo ä kibaknake béppa.

²⁶ Huanärim ché júne májhueka nau ínel jiaahua:

—¿Jábesu júntuk ára au jínëunake jáni?

²⁷ Të Jesús am bíchaka ínel jiaahua:

—Yoremem béchíbo obiachí, të Diosta béchíbo ée; bueítuk síme ayukame áa béchíbo kaa obiachi.

²⁸ Huanäi jú Peero ínel au jiaahua:

—Én itapo símetate itom jípuréu tö sákalamtaka émomak rejte.

²⁹ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lútüriapone enchimmeu ínel jiaahua, jábe junne juka ä jóa tö simlame, o ä saayim, ä sailam, ä ákorom, ä huayim, ä átchay, ä áiye, ä juubi, ä úusim, ä buía junne, ino béchíbo entok evangeliota béchíbo, ³⁰ ími tiempopo cientopo cienim mabetnake, jume jóuhuam, sailam, ákorom, áiyem, úusim, entok buíyyam, guok jájjahuaka junne; jume taahuarim ábo huéemet éntok, juka yü jíapsihumta. ³¹ Të juebénaka huame bát kateme chíkula kannake; chíkula kateme éntok bát kannake.

Jesús júchi ä múknake bétana nookak
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Huanärim buere jóara Jerusaléniu, jikau kaatey; Jesús éntok ámepat huéiyey. Bempo éntok guomtilatakam ä guojaasey, entokim májhueka áamak kaatey. Huanäi júchi jume dóocem sékana bíchaa yeu núk sika, am téjhuak huaka jita au huéenakemta.

³³ Huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—Ímite Jerusaléniu jikau kaate. Ínapo jú Yoremta Üusi éntok tíopopo ché nésaueme entok escribam mámpo tóijtunake. Huanärim bette nokta át chúpanake, ä métebo béchíbo, entokim kaa júdiom mámpä tóijnake. ³⁴ Bempo éntok ä junneriasuka ä bemmuchanake. Áachim chít huáttínake, entokim ä ménake; të bajj taahuata huey jíabitenake.

Jacobo entok Juanta aahuakähui
(Mt. 20:20-28)

³⁵ Huanäi Jacobo entok Juan, Zebedeota úusim, au rúktek ínel au jíaka:

—Maestro, itom aahuäute enchi itom yáaria íaa.

³⁶ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—¿Jitasem nee enchim yáaria íaa?

³⁷ Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—Em lóoria nésahuépo itom jotetua, seenu em báta bétana, senu éntok em mikóri bétana.

³⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Katem jüneiya jita enchim aahuáhui. Juka vaasopo jikot máchiraata ín jinakeu, ¿eme ket ára ä jëye? Entok ín batóna bénasi, ¿eme ket ára emo batóa?

³⁹ Bempo éntok ínel ä yommiak:

—Amate yúma.

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapo, eme ä jinake, huaka vaasopo jikot máchiraata ín jinakéhui, entok ín batóhuakápo bénasi eme ket batóna; ⁴⁰ të hua enchim ín báta bétana jotenakeu entok ín mikóri bétana, kárane jábeta ä mákka, huame jábem béchibo náikiari huámëi ál-la ä mabetnake.

⁴¹ Huanäi jume guojmamnika ä jikkajaka, jü Jacobotau omti táytek, entok Juantahui.

⁴² Huanäi Jesús am núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya jume naciónim násuk huaka chë nésahuemta au buérialëhui, entok jume buéresi emo ériame emo nésaulëhui. ⁴³ Të enchim násuk kaa junëli huéenake, ál-la jábe jüne enchim násuk yösi au éria báareme, huäri nésauta enchim jorianake.

⁴⁴ Jábe enchim násuk bát huéé báareme, huäri símem nésauta jorianake. ⁴⁵ Jáchin ínapo jü Yoremta Üusi äbo yepsak, kaa nésauta nee joria íaaka, ál-la jábem jita yáariaseka, entok ä jipsi néнка, búrum jinëu báreka.

Jesús juka lípti Bartimeota tütek

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Huanärim pueblo Jericóu yájjak. Huämi ä discípulommak yeu siika, entok yun juebena gentetamaki. Jü Bartimeo, hua lípti, Timeota üusi, böo mayoat káteka nétaney.

⁴⁷ Huanäi ä jikkajaka Jesús Nazarenota áma hueíhui, chayeka ínel jiau táytek:

—¡Jesús, Davidta Üusi, nechë nák jiokolë!

⁴⁸ Huanäi juebénakam au omtey, kaa ä jial sáhueka. Të áapo chë úttia chayeka ínel jiaahuay:

—¡Davita Üusi, nechë nák jiokolë!

⁴⁹ Huanäi Jesús kíkteka, ä núnutebok.

Huanärim líptita tejhuak, ínel áu jíaka:

—Katë jáchin éiya. Kíktëe; enchi núnnu jü Maestro.

⁵⁰ Huanäi áapo ä jíniam jímmaaka, kíkteka Jesústau siika. ⁵¹ Huanäi Jesús ä temajek:

—¿Jitasë nee enchi yáaria íaa?

Jü lípti éntok ínel jiaahua:

—Maestro, nechë bíttua.

⁵² Huanäi Jesús ínel au jiaahuak:

—Simeë; em nee súalë béchibë bitcha.

Huanäi jü lípti sep bíchaka taahua, huanäi Jesústa sáu siika jum böochi.

11

Yólataka buere joära Jerusaléniu kimuhuame

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Huam Jerusaléniu kaa mékka aneka, Betfagé, entok Betánia pueblom náapo aneka, Oliivo káhuu pújapó, Jesús guoy ä discípulom áman bíttuak. ² Júnel ámeu jiaahua:

—Katëem, huam pueblou enchim pújapó kátekamtahui. Ámanem yájakátek ili buru belameta áma chákamtem téunake; huächí jábe yoreme jüne kee jee át yejte. Akem ä búttiaka äbo ä huérianake. ³ Huanäi jábeta enchiméu ínel jiaay: “¿Jatchiakem júkai johua?” Huanärem juka Señorta ä huáatä tánake, entok chúkula ä nóttiria rókka.

⁴ Huanärim áman sájaka, juka ili buruta téuhuak áma chákamta puértapo yeutana, böota tottépo. Huanärim ä búttiak.

⁵ Huate áma aneme ínel ámeu jiaahua:

—¿Jitasem johua? ¿Jatchiakem juka ili buruta butbúttia?

⁶ Huanäi bempo Jesústa nésahueká páman am yommiak. Huanärim am tójjak.

⁷ Huanärim juka ili buruta Jesústau nüpaka, bem sánkom at töak. Huanäi Áapo at yejte. ⁸ Gente éntok juebénaka bem sánkom böot áapat tósakay; huate éntok júya sáhuam chúktiaka, ket böot áapat am tósakay.

⁹ Jume bat kateme chay sákay entok jume amapo kateme ínel jíaka:

—¡Looria! ¡Diosta tü eäu at chúpari jü Diosta yaura úttiäray téhuampo yebisiseme!
¹⁰ ¡Diosta tü eäu áa béchibo, jü David itom áchay nésahuépo ábo huémta béchibo!
 ¡Buéresi al-leehuame téhuekau tájti!

¹¹ Huanäi Jesús buere joära Jerusaléniu yepsaka, jum tiöpou kibakek. Huanäi nate chíkola reemteka, simeta áma ayukamta bitchak. Bueituk beja kúptey huanäi pueblo Betániau bíchaa yeu siika, jume dóoce discípulommaki.

Chuna óguotat bette noki chúpari
 (Mt. 21:18-19)

¹² Huanäi yokóriapo Betaniapo yeu am sájako, Jesús tébäurek. ¹³ Huanäi mékka chuna óguota bitchak yún sáhuakamta. Áu rúktek takam áu téu máchileka, tè kaita at téhuak, sáhuam jíbba, bueituk kee jee yuumay bem takanakéhui. ¹⁴ Huanäi Jesús ínel au jiaahua hua chuna óguotahui:

—Kaibu jábe éntok em taka buánake, jíba béchibo.
 Á discípulom éntok ä jikkajak ínel ä jáyo.

Tiöpopo jita nénkame yeu jaase
 (Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Jum Jerusaléniu yájaka, Jesús jum tiöpou kibakeka, jume jita áma nénkame entok jita jínnume pákun yeu bep táytek. Entok jume tómita nakuliame mesam naa guötiriak, entok jume guókohuim áma nénkame bankom kétchi. ¹⁶ Kaabeta jum tiöpopo áman kia jume vasom júne yeu huéria íay. ¹⁷ Huanäi am majtiaka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu kaa ínel jiojteri? “In káari áma Diostau oraciompo nok béchibo káari ti téhuaanake entok síme géntem béchibo.” Eme éntok lak-ron kári guójoriäpo ä tahuaríala.

¹⁸ Jume escribam éntok jume tiöpopo nésahueme ä jikkajaka, at tekípánoa táytek, jáchin bem ä mëtebonakéhui, bueitukim ä májhuei, síme jume géntem ä yosireka at guómtilatuká béchibo hua áapörík am majtiáubechi. ¹⁹ Tukáriu yúmak éntok Jesús áma yeu siiká jum puéblo.

Chuna ogou béttesi at nokhuakame huakek
 (Mt. 21:20-22)

²⁰ Huanärim yokóriapo kethueitana böot kateka, juka chuna óguota bitchak huakiata nahuapo naateka jikau tájti. ²¹ Huanäi Peero au huahuáateka ínel au jiaahua:
 —Maestro, Aké ä bitcha hua chuuna nokta béttesi em at nokakau huakía.

²² Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Dióstachem eiya. ²³ Bueituk tua lútaüriapone enchimeu ínel jiaahua, jábe júne í kautau ínel jíakame: “Sóokteké, bahuéu emo jímma”, éntok ä jíapsipo kaa tábuiasi éaka tua ä súalétek ä nokákáhui, huanäi ä nokáká páman yaatunake. ²⁴ Kíalíkune enchimeu ínel jiaahua, síme hua Diostau oraciompo enchim aahuáhui, akem ä súale enchim ä mabetnakéhui, huanäi jíba enchimeu ayúnake. ²⁵ Diostau oraciompo nokátekem emo jiojore, jabetamak emo béj-reka ayulaatukátek, huaka enchim Átchay téhuekau kátekamta ket enchim jiojorínaké béchibo, huame enchim Dios bejrimmechi.

²⁶ Bueituk enchim kaabeta jiojoreyo, enchim Átchay téhuekau katekame ket kaibu enchim jiojorínake enchim Dios bejrimmechi.

Jesústa yäura úttiära
 (Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Huanärim júchi Jerusaléniu bíchaa nóttek, éntok áapörík jum tiöpopo huajihua hueramai, jume tiöpopo nésahueme éntok jume escribam Jesústahuim yájjak, éntok jume koba yoiyoöhuem. ²⁸ Huanärim ínel au jiaahua:

—¿Jita lütüría úttiatasé jípureka íkái johua? Éntok, ¿Jábesu enchä mak-la juka lütüría úttiata íkái em yáanaké béchibo?

²⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Senu huémthane enchimneu nátemajínake ínapo kétchi. Enchim nee téjhuakne ket enchim téjhuanake jita lütüríai íkái ín joáhui. ³⁰ Jü Juanta yore batóau, ¿jachu téhueka bétana nésautukai jáni, ö im buíapo yoremem bétana? Nechem téjhua.

³¹ Huanäi bempo júnen nau jiaahuay:

—Téhueka bétana tí itom jiai junne, ínel itou jiaunake: “¿Jatchiáka júntukem kaa ä súalek?” ³² Yoremem bétana tí itom jíái éntok kaa túrinake.

Ínelim jiaahuay bueitukim juka genteta majhuéi, bueituk simetakam Juanta tua lütüriapo ä proféta tíyai. ³³ Huanärim Jesústau ínel jiaahua:

—Katte júneiia.

Huanäi Áapo inel am yommiak:

—Ínapo ket kaa enchim téjhuana ke jita lútüria úttiärai íkái ín joähui.

12

Jume tekipanualeerom jujjuëna

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Huanäi Jesús ámeu noktáitek ejemplom ámeu jójjoaka, inel ámeu jiaahuak:

—Senu yoreme párasim eechak, éntok ä kóräituak, éntok áma párasim áma chirjítia béchibo erata yauhuak. Torejta éntok áma yáuhuak, jikat káteka etta suáyä béchibo.

² Huanäi párasim takai, huépülak ä säuhuëu áman jaasek etta tekipánoammehui, huaka áma chúpukamta ä nüsäuhueka. ³ Të bempo ä buiseka, kökosä yáakä éntok kayta ä makaka ä simtúak.

⁴ Huanäi juchéntok senuk ä säuhuëu ámeu jaasek. Huákárim éntok mamásukä köbat kökosä yáuhuak, éntokim tiusi ä yáakä ä simtúak. ⁵ Juchéntok senuk áman bittuak, huákárim éntok mëak; éntok huate juebenam áman bittuak, huatémim kökosi yáuhuak, huatémim éntok súhuak.

⁶ Të chükula, ketune senu au bëyei, ä üüsühua ä nákehui. Ket ámeu ä bittuak inel jáka: “Jamak jünem ín üusi yörinake.” ⁷ Të huame etta tekipánoame jünen nau jiaahua: “Íri ájária jü ä átteanakeme, átä mënake, huanäi itou tahuánake jü ä attea éañhui.” ⁸ Huanärim ä buiseka, ä mëaka, etpo yeutana ä jimmak.

⁹ Huanäi Jesús am temajek:

—¿Jáchisu ayúnake jáni hua nésahueme, párasim átteakame? Äbo sika, ímëi tekipanualeerom súanake, éntok jume ä páras échim tattábuim mampo tóijnake.

¹⁰ ¿Jáchem íkái jiojteta júne kaa bit-la? Ínel jámta:

Huä tetta huame káateleerom kaa huáatiakähui, huári inel jum kari eskinapo tahuala éni.

¹¹ Jü Señor ä yáala íkári, éntok itom bíchäpo símek béppa musäla maachi.

¹² Huanärim at tekipanuatáitek jachin bem ä bujitebonakähui, bueítukim at jüneiak áme bétana inel íkái ejemplota ä nokákähui. Tem juka juebena genteta majhuëi, huanärim ä tójakä sájjak.

Impuesto tómita bétana nátemaijhuame

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Huanäi huate pariseerom éntok Herodíanom au bittuak jita nokpo júne bem ä jaatíanakë béchibo. ¹⁴ Huanärim au yájaka, inel au jiaahua:

—Maestro, jünéate lütüriata em boojóoriahui, éntok kaabeta bétana emo suáyähui, bueítuk yoremta jachin ä machiakäubeché kaa suuhua, ál-lë tua lütüriai am téjhua juka Diosta böo. ¿Jachu lütüria jáni rey Césarta tómita itom maknakähui? ¿Ata maknake ote kaa ä máknake?

¹⁵ Të Jesús éntok ámet jüneakä jítat júne bem ä jaatíabarëhui, huanäi inel ámeu jiaahua:

—¿Jachíakasem nee jóptua báare? Bueítukem juka tómita inou huéria ä bit béchibo.

¹⁶ Bempo éntok au ä tójjak. Huanäi inel ámeu jiaahua:

—¿Jábesu íri jü tómit yáari, éntok í jiojteri jábeta tehuampo yáari?

Huanäi bempo inel au jiaahua:

—Rey César ä átteak.

¹⁷ Huanäi Jesús inel am yommiak:

—Juka Césarta áttea Césartem ä mákka. Juka Diosta attea éntok Diostem ä mákka.

Huanärim at guómtek hua ámeu ä nokákäubechi.

Kókkolam nasuk jábitehuau nátemaijhuame

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Huanäi huate saducéom au yájjak, jume kókkolam kaa júchi jjiabité tíame. Huanärim ä temajek:

¹⁹ —Maestro, Moisés inel jiojtek, bueítuk jábe ä sai mukuk, juka ä jubíahua kaa asóakamta tahuak, ä sailahua ä jubeka at usianake ä saila tehuampo. ²⁰ Guoibúsanikam emo sayekai. Jü bathuëeme jubek huanäi muúkuk, të kaa usim jípurek. ²¹ Huanäi jü áa sáu huéeme ä juúbek, të ket muúkuk; huári júne kaa usim at jípurek. Éntok jü bájikun huéeme ket jíba bénasi. ²² Jume guoibúsanika ä juúbek, tem kaa usim at jípurek. Chükula éntok jü jámmut muúkuk. ²³ Jum kókkolam jábitëpo, bempörim jábetek, ¿jábesu ä jubnake jáni, bueítuk jume guoibúsanika ä jubekai?

²⁴ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Aachem tüisi jijjioibe bueituk juka Diosta nooki jjojterita kaa enchim taaya béchibo éntok juka ä úttiára. ²⁵ Bueituk kókkolam násuk jiabitehuäpo kaabe emo jubnake, éntok kialim jume Diosta ángelesim téhuekapo aneme bénasi jiba emo jipunake. ²⁶ Én éntok jume kókkolam jiabitelatunakéhui, çjachem kaa ä bit-la Moiséjta jjojteri, Diosta jachin au nokákáhui huam ili júya, zarzapo? Júnel ä jiapo: “Ínapone Abrahamta Dios, Isaacta Dios, éntok Jacobta Dios.” ²⁷ Dios kaa kókkolámeu Dios, jiapsámeu ál-la. Júnëlem tüisi jiób-la.

Huä nésauro chë bathuéeme
(Mt. 22:34-40)

²⁸ Huanäi senu escriba áma yépsak nau am noknássuai am jikkajlataka, éntok Jesúsata tüisi am yómmiakau jünériaka, huanäi ä temajek:

—¿Jítasu jü Diosta nésauro bat huéeme símem béppa?

²⁹ Huanäi Jesús inel ä yommiak:

—Jü nésauro símem béppa bathuéeme iri ájaria: “Íkáre jikkaja Israel, jü Señor itom Dios, jü Señor huépulai jibba. ³⁰ Éntoke em Dios Átchay náknake chikti em jiapsimaki, éntok síme em ái jünéribeyi, éntok síme em úttearammea.” Iri inel jü nésauro bathuéeme. ³¹ Jü áa sáú huéeme éntok ket álë benna: “Emo bénasi yorémte náknake em emo ériä bénasi.” Kaíta éntok nésauro chë bej-re ímëi béppa.

³² Huanäi jü judíom ley am mamájtíame inel au jiaahua:

—Türi, Maestro, lútüriate nooka Diosta huépulaitiaka, bueituk kaabe éntok aane áapörík béppa. ³³ Éntok jü ito bénasi ä náknä bétana chikti itom jiapsimaki, éntok síme itom ái jita jünériäubeyi, éntok síme itom úttearammea, éntok ito bénasi yoremta náknáhui itom ito ériä bénasi, chë júne bej-re síme hua Diosta bíchäpo naïkiari éntok animáalim taijpo tattahuame béppa.

³⁴ Huanäi Jesús tüisi ä yómmiakäu jikkajaka, inel au jiaahua:

—Katë mékka áu aane Diosta reyataka néсахuebeyhui.

Huanäi naateka kábe jita au nátémaij báreka taahuak.

¿Cristota jábesä ä üusek?
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Huanäi Jesús tíopopo am majtiaka inel ámeu jiaahua:

—¿Jáchisu jüntuk jume escribam juka Cristota Davidta üusi tüiya? ³⁶ Bueituk jü Espíritu Santo Davidta teniai inel jiaahua:

Jü Señor inel ín Señorbeu inel jiaahua:

“In bata bétané yejte, huame enchi béj-reme em guókkim bétuk ín tahuáriäpo tajti.”

³⁷ Jü David, áapo ä Señor rókka, çjáchisu jüntuk ä üusek téehua?

Huä gente juebenara éntok tua al-léakä ä jikkajai.

Jesús escribam nátuak
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Huanäi inel ámeu jiaahua am majtiaka:

—Émoem suáya jume escribam bétana, téttëbem súpeka rejteka emo türeme, éntok jum plázapo bem tetébotuahuäu musäuleme. ³⁹ Éntok jume baankom bat jokame türeme bempörim béchibo jum nau yayáijhuäpo, éntok jibuähuäpo junne; ⁴⁰ éntok huame jámut jókoptulam bem attea üuhuame, éntok emo bit-íaka téebesim oraciónim jожoua. Ímechi chë júnee noki jikot machisi ámet chúpatunake.

Jü jámut jókoptulata ofrenda
(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Huanäi Jesús huam tíopopo tómita nau totoijhuapo pújbapo káteka am bitchay, jachin huaka genteta tómita áma órehui jum kajompo, éntok juebena rikom yún tomita áma óreme. ⁴² Jü jámmut éntok póobetakä éntok jókoptulatakä áma yépsak. Huanäi guoi tómi kaa jaikik bejremta áma jóiyak. ⁴³ Huanäi Jesús ä discípulom núnuka, inel ámeu jiaahua:

—Tua lútüriapone enchimmeu inel jiaahua, i jámmut póobe jókoptula chë yún áma ä jóiyak símem béppa jum kajompo; ⁴⁴ bueituk síme huaka bem ámeu yeu bilata áma óorek; iri éntok ä póobétukä násuk juka símeta ä jipurëu áma jóiyak, juka áy ä jibuä éäu junne.

13

Jesús tiöpota tátaptna bétana nooka

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Huanäi tiöpopo Jesússta yeu sik, huépul ä discipulo inel au jiaahua:

—¡Maestro, imëi téttame bitcha éntok jume káarim!

² Jesús éntok inel au jiaahua:

—¿Jaché am bitcha imëi bueere káarim? Kaíta téttam nat béppa joka tahuanake síme kom tataptunake.

Ániata luutísey séñalim ayúnake

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Tiöpota beu Oliivo káuhuit ä kátek, akim ä temajek bempóla aneka Peero, Jacobo, Juan, éntok Andrés, inel jiaka:

⁴ —Itómë téjhua, ¿jahueisu iri ayúnake, éntok jita séñasu ayúnake béja símeta ikäi hueenakeyo?

⁵ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Jítachem suuhua kaabe enchim báitáunake. ⁶ Bueítukim juebenakä yáijnake in téhuampo. Huate inel jiaunake: “Ínapone jü Cristo”; éntok juebenam báitáunake.

⁷ ‘Nássuahuá téamtem jikkajátek, o nássuabaahuá tí jiaihuatma, katem emo maujtua, bueítuk junéli huéenake; teé ke taahuari yumánake ániata luutínakéhui.

⁸ Bueítuk jume naciónim, emo bék-reka emo tóboktianake, éntok yáuram emo bék-reka. Buía éntok au yoyóonake símekut jak junne; éntok tüisi tébaatunake, éntok kia naa muksi huéenake. Íri huéeme kia jita innétáitihuápo bénasi maachi.

⁹ ‘Émoem suáyá bueítukem jume nésauhueme mampo tóijtuna, éntok sinagogapom bemmóchatunake. Réyim éntok gobernadorim bíchapem yeu núnuna ino béchíbo, huámi enchim ino bétana noknáké béchíbo. ¹⁰ Uttea ikäi evangelio síme naciónimmeu bat noktúnakéhui. ¹¹ Éntokem áman yeu tóijhuaka bem mampo jóahuako, katem at jachin eiya hua jita enchim noknakebechi. Huaka nokta huámi orapo Diosta enchim mikähui, huákárem noknake; bueítuk kaa emé inel noknake, jü Espíritu Santo ál-la noknake enchim teniyi. ¹² Huámechi taahuarimmet senu ä sailahua mëtebonake, éntok áchahuarim bem úsim síatebona; usíarim éntok bem atchaim bék-reka emo tóboktianake, éntokim am súanake. ¹³ Éntok kaabe enchim huáatianake in téhuam béchíbo; të ä jiápsäpo tajti tüisi áma yeu sikame, huári jiápsi jinéutunake.

¹⁴ ‘Akem ä binnake juka juéna yöremta túhuata kaitápo tahuariamta. Profeta Danielta jiákä bénasi kaa ä óorépo órenakeme —jü jiojteta nokame at jünenake—, huanäi jume Judéa buíaräpo joome juya kauhuuu bícham tenninake. ¹⁵ Jü kari jikat aneme éntok kaa kóm sika kariu kibákeka jita áma núnake; ¹⁶ éntok jü huajpo tékipanoame kaa ä joau nótteka ä kaapam núnake. ¹⁷ Jíokot machínake huame abe asoame béchíbo, éntok huame ili ússim chítuame béchíbo huámëi taahuarimmechi. ¹⁸ Dióstahuem buaana kaa séberiaipo ikäi yumánakéhui huaka enchim yeu tennínakéhui. ¹⁹ Bueítuk huámëi taahuarim kókosi machínake, hua jakhuéi júne kaa ayúakaihui Diosta ániata yáakäpo naateka én tajti, éntok kaa jalbu júchi ayúnake. ²⁰ Juka Señorta kaa huámëi taahuarim ilíkisi yáako, jábe júne kaa jiápseka tahua eiyei. Të huame áapórik yeu púakäu béchíbo kaa jáikisi am yáuhuk.

²¹ ‘Jábeta enchimeu inel jíai: “Akema bitcha, imí aane jü Cristo”, o “Huámi aane ta jíayo, katem ä súale.” ²² Bueítuk Cristom ára nókichim yáijnake, éntok ket profeta aranókichim, éntok señáalim jonake éntok jita júne ániat yeu machíriana jábeta báitäu báreka, áma yumátek jume yeu púarim junne. ²³ Të eme, jítachem suuhua; simetane enchim téjhuala bat huépo naateka.

Yoremta Úusi yebísiseyo

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ ‘Huámëi taahuarimmet hua jíokot éehuatma simsuko, jü tää kaa machisi tahuánake éntok jü meeche kaa machíríata jípunake; ²⁵ jume chókkim éntok téeka bétana kóm huáttinake; hua útteara téekat ayúkame éntok au yoyóonake. ²⁶ Huanárim ä binnake huaka Yoremta Úusi namupo ábo kóm huemta, tüisi útteakamta éntok yujorisi machíríakamta. ²⁷ Huanäi jume Diosta ángelesim naa sáunake jume yeu púarim nau am tóijnaké béchíbo norte bétana, sur bétana, táata yeu hué bétana, éntok táata áman hueché bétana, buiata yumäu núkisi éntok téekata yumápo tajti.

²⁸ ‘Jü chuná óguochem suuhua júnee béchíbo jachin ä machíakähui: hua chuná otta basíhueka sáhuatunake, huanárem júnéenake béja kaa mékka ä bëyehui juka

tebujriata sime juyam takanakêhui. ²⁹ Júnëli ket ikäi bichâtekem jünéenake béja kaa jaiki taahuarim in yebijnakeu béyehui. ³⁰ Tua lütüriapone enchimeu inel jiaahua, jü gente én kat-ria kaa luutínake simeta ikäi ayuäu tajti. ³¹ Jü téeka éntok jü buíya luutínake, té jü in nooki ée.

³² 'Huaka taahuata éntok orata áachä yebijnakeu kaabe ä jüneria; kial huame Diosta ángelesim áman téhuekapo aneme junne, éntok inapo jü Usiari junne. Áapo jíbba, jü áchahuari.

³³ 'Áachem suuhua, katem koptel-la, éntokem Diostau buaana, bueítukem kaa jüneiya jahuéi ikäi hueenakêhui. ³⁴ Yoremta ä jóa tö sika mékka bíchaa sikamta Bénasi maachi; jachin jü yoreme ä sáhuëu lütüriata máknake ä jóapo am nésaunaké béchibo, éntok nátepolá tékilta bem jonákéu am máknake; puértata suáyamta junne kaa kotcháunake, bueítuk au boobit íaaka. ³⁵ Huámëi Bénasi emé kaa koptélnake, bueítukem kaa jüneiya jahuéi juka jóakamta yebijnakêhui, jamak kúpteýo, o tukáa násuk huéeyo, o totorórata kuseyo, o kethuei bíchaa; ³⁶ Huanäi Áapo yepsákátek bueítuk kaa enchim kócheme téunake. ³⁷ Enchimmeu in nokákáhui simemmeunä nooka: katem koptel-la.

14

Noki nau tütehua Jesústa buijnä béchibo

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Guoi taahuarim béyëi pájko paskuata huenaqueo, éntok jume páanim kaa lévaduuraka áma buábuame. Jume tüöpopo nésauhueme éntok jume escribam áachim tekípánoai jachin Jesústa báitáhuaka bem ä buijnakêhui ä më béchibo. ² Huanärim inel jiaahua:

—Kaa pajko táapo türi buijbéchibo, bueítuk jü gente jachinaik jünne au tóboktianake.

Jamut, báa musála jubak Jesústat töak jum Betániapo

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Huanäi Jesús jum pueblo Betániapo Simmom jü sáhua leprata jípurëuta jóapo aneka jübuái. Senu jámmut éntok áma yépsak nardo báhuata musála jubak ili teta sótópo huériaka, tüisi béj-remta. Huanäi juka ili sótóta teniapo jámtiaka, kóbat aachä töak.

⁴ Huanäi jume huate áma aneme omteka inel nau jiaahuay:

—¿Jatchiákasu i ili báa inëli kia guötiahuak? ⁵ Bueítuk i bai cien taahuari tékilta bejhua béekipo nénkitu éehuai, póobem ania béchibo.

Huanärim jámutta bétana kaa türük nookai.

⁶ Té Jesús inel jiaahua:

—Akem ä tojja. ¿Jatchiákasem muksi ä éetua? Túhuata inou yáala iri jámmut.

⁷ Jume póobem jibem enchimmak jípunake, éntok inel éatekem ára túhuata ámeu yauhua; té nechem kaa jíba im jípunake. ⁸ Íri jámmut ára ä jóäu inou yáuhuak, bueítuk au bamijtuaka juka ili báata takahuat ínot töak in máánä béchibo. ⁹ Tua lütüriapone enchimeu inel jiaahua, kial jak júne ikäi evangeliota nokhuäpo, sime ániachi, ikäi jámutta yáakäu ket noktúnake au huáatinä béchibo.

Judas, Jesústa bejreme bem mampo ä tojrokak

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Huanäi Judas Iscariote, jume dóocemmak náikiatukáhui, jume sacerdotem chë áma nésauhuemmeu siika, Jesústa bem mampo toij báreka. ¹¹ Huanäi bempo ä jíkkajakä tüisi al-léiak, éntokim tómita ä makrókakä taahuak. Huanäi Judas jachin Jesústa bem mampo ä toijnakeu jaríai.

Santa Ceenata jo néσαιhuame

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Huanäi jume páanim kaa lévadurakame buáhuá taahuarim naatépo, kabáram súahuakä pajkota béchibo, jume ä discípulom inel au jiaahua:

—¿Jákusé itom ä tütëia pajkóata em buánakepo?

¹³ Huanäi guoyim ä discípulom áman jaasek inel ámeu jíaka:

—Ámanem kaate huam puéblohui. Enchim nankínake jü yoreme báam báchiapo huériaka. Akem ä guojáanake. ¹⁴ Ä kibákekápo jóakamtauem inel jíáunake: “Jü Maestro inel jiaahua: ¿Jákusu káttek jü kari áma yore mamábethuame, pajkóata áma in buanakêhui in discípulommaki?” ¹⁵ Huanäi Áapo enchim ä téjhuanake juka buëuru kárit jíkachí béja tüteta. Huámírem ito béchibo juka buáhuamta yáanake.

¹⁶ Huanäi ä discípulom buere joaräu yájaka. Bem ä téjhuahuaka páman simeta téhuak. Huanärim paskuata béchibo ä tütek.

¹⁷ Huäri kúpteyo, tukáriu yumái áman siiká jume dócemmaki. ¹⁸ Huanäi mesáu joká am jibuäi, Jesús inel jiaahua:

—Tua lútüriapone enchimeu inel jiaahua, huépülaká enchim násuk ínomak jibuáme kaa nee huatíame mampon toijnake.

¹⁹ Huanäi bempo siróктаitek, éntokim simetaka huepülaka júnelim nau jiaahua:

—¿Ínapo ájaria jáni?

Éntok jü tábuika kétchi:

—¿Ínapo ájaria jáni?

²⁰ Huanäi Jesús inel jiaahua:

—Jüri ájaria jü huepülaka enchim dócem násuku puraatopo ínomak páanim kónoniam. ²¹ Tua lútüriapo, ä böot huéiye jü Yoremta Üusi, ä bétana jiojteripo bénasi, té jjiokot hua yoreme ä bejreme mampo ä tojame juka Yoremta Üusi! Türi eiyei huäri yoremta béchibo jahuéi júne kaa yeu tómtoko.

²² Huanäi bempörim jibuäi, Jesús jume páanim nuka, Diosta tü eäu ámet chúpaka am rébektiak, éntok am miikak inel jíaka:

—Akem am buäye; iri jü ín takahua.

²³ Juka vásota nuká éntok Diostau buanaka, ket am miikak, huanäi simetakam áma ä jéka. ²⁴ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Íri jü ín ojbo, juka bemela nokta itom nau lütüria yáari útteata máknakeme, éntok búrum béchibo guótinakeme. ²⁵ Tua lútüriapone inel enchimeu jiaahua, kanne júchi ikái páras báhuata jinake júnak jübua bemélasí áman hua taahuarit Diosta rey nésahupeo anéteko.

Peero Jesústa kaa au táya tíanake

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Huanärim huepul buikim buiksuka, Oliivo káuhuii bíchaa sájjak. ²⁷ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Simetakem inoi májhueka nee tóteéninake én tukáapo, bueítuk inel jiojteri: “Kabyerótane kókosi yáanake, huanäi jume kabáram chíbejtinake.” ²⁸ Té chúkula béja jíabitekne enchímpat huéenake buiára Galiléau bíchaa.

²⁹ Huanäi jü Peero inel au jiaahua:

—Éläposu simetaka emoi majhué, té inapo ée.

³⁰ Huanäi Jesús inel au jiaahua:

—Tua lútüriapone inel emou jiaahua, émpé, én tukáapo, totorórata kee guosa kuséi, baised kaa nee emo táya tíanake.

³¹ Té áapo ché júne jiaahuay inel jíaka:

—Émomak júnene ket muknake, tène kaibu kaa enchi ino táya tíanake.

Síme ket ánéli jíba jiaahuay.

Jesús Getsemanipo oraciompo Diostau nookak

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Huanärim huerto Getsemaníu ti tehuakähui yájaka, Jesús ä discípulommeu inel jiaahua:

—Ímirem joye huám Diostau ín oraciompo nokáu tajti.

³³ Huanäi juka Perota, éntok Jacobota, éntok Juanta núnuka, yam núk siika, huanäi tüisi sirókaka ä jíápsipo kókosi eetaitek, ³⁴ éntok inel ámeu jiaahua:

—Tepa tüisi siroká jü ín jíapsi. Béjane mukém cheiya. Ímirem nee boobíchaihui. Katem kókoche.

³⁵ Huanäi huam jëla sika, buíau tajti mülaa chatuka Diostau oraciompo nookak: Ínel éatek huákái orata kaa au ä yumátua sáhueka, ³⁶ ä oraciompo inel jíaka:

—Abba, ín Átchay, síme jita júne kaa obiáchi emo béchibo. Katé nee ä jitua juka jjiokot emo bit huapo vásota; té kaa inel ín éä béchibo, ál-la em ä türé pámané ä yauhua.

³⁷ Huanäi discípulommeu yepsaka, kócheme téhuak. Perotau éntok inel jiaahua:

—Simmom, ¿jáché kotche? ¿Jáché senu oram júne kara kotcheka aane? ³⁸ Katem kókoche, éntokem oraciompo Diostau nooka juéna éerita kaa enchímet ayúnaké béchibo. Jü jíapsi lútüriapo óusi éä jíöbe, té jü takahua kaa útteak.

³⁹ Huanäi júchi áman nótteka, Diostau oraciompo nookak, huakái jíba nokaka.

⁴⁰ Huanäi nótteka, júchi kócheme téhuak, bueítuk yetem útteaká ámet huéchilatukai.

Huanärim kaachin ä yommia máchiakai. ⁴¹ Huanäi bájikun júchi nótteka, inel ámeu jiaahua:

—Kóchëem én ál-la, éntokem jimyore. Béja, jü ora yúmala. Ímï, jü Yoremta Üusi jume Diosta bejreme mampo toijna. ⁴² Jáptëem, jántebu: hua nee nénkakame äbo jëla huéiye.

Jesústa peréesotehuakähui

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Ketune ä nokaisu Judas áma yépsak, jume dóocemmak náikiatukaihui. Juebena gente éntok áamak kaatei esparaka éntok kúkutaka. Ímëi jume juebena gente éntok áamak kaatei esparaka entok kúkutaka. Ímëi tiöpopo nésauhueme bétana kaatei, éntok escribam bétana, éntok jume yoiyöturim bétana. ⁴⁴ Huä ä nénkinakeme éntok séñata am máklatukai inel jáika:

—Huä ín besütonakëhui, huári ájária; akem buíseka, kuttílasi ä huéria.

⁴⁵ Huanäi Judas áma yepsaka, au rúkteka inel au jiaahua:

—Maestro, Maestro.

Huanäi ä besütok. ⁴⁶ Huanäi bempo at jaateka ä peréesotek.

⁴⁷ Senu éntok áma aneme ejparam yeu huíkeka juka tiöpopo chë nésauhuemta sauleero nakä chukti mámäkok. ⁴⁸ Huanäi Jesús gentetau inel ámeu jiaahua:

—¿Ékbualata buij báaremta bénasem esparakä éntok kúkutaka yeu sákala nee buij báreka? ⁴⁹ Chikti táapone enchimmak aaney jum tiöpopo enchim majtiaka, tem kaa nee peréesotek. Të ïri ínëlituk juka Diosta noki jjojeri chúpnaké béchíbo.

⁵⁰ Huanäi sime jume discüipulom Jesústam tötënnëk.

Jübua yötume yeu búitekame

⁵¹ Të senu jübua yötume ä guojáasek kia sábanampo au bítialataka, huate áma aneme éntok ä buissek; ⁵² të áapo au yeu huíkeka sábanam ámeu töbüitek. Huanäi kaa sánkokä búitek.

Jesús yäurapo yeu toijhuak

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Huanärim Jesústa hua sacerdote tékilta buéresi nésahuemta mampo ä tojjak. Huanäi jume sacerdosio tékilpo chë nesahueme, jume yoiyöturim, éntok jume escribam emom nau tojjak. ⁵⁴ Peero éntok mékkäriat ä guojáasei huam sacerdote tékilpo buéresi chë nésahuemta tebat huaijhua tajti. Huanäi tájimmeu kátekai súkkähueka jume porisimmaki.

⁵⁵ Jume sacerdote tékilpo buéresi chë nésahueme éntok sime jü concilio yäura; nokta Jesústa ä bej-reka huemta ä kobnákemtam jariai, ä mëtebo béchíbo; tem kara ä teuhuai. ⁵⁶ Bueituk juebenakä ä béjreka aranókichiata nookai, të hua bem nokihua kaa nánancha hueiyei. ⁵⁷ Huanäi huate jápteka, aranókichiata áatana nookak inel jáika:

⁵⁸ —Ítapote ä jikkajila inel jiamta: “Íkáine tiöpota mámammea yáata tátabnake, éntok bajj taahuata hueine tábuik yáanake kaa mámameyi yáata.”

⁵⁹ Të kia junëli júne jíba kaa nánancha chätui jü nooki.

⁶⁰ Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésahueme áme násuk kíkteka, Jesústa temajek:

—¿Jachin júne kaa am yommia? ¿Jítasu ímëi émo bétana nooka?

⁶¹ Të Áapo jíba kaa jáleka. Kaa am yommiak. Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésahueme júchi ä temajek:

—¿Jache empo jü Diosta yeu púari Cristo titéhuaakame, jü chë Yörihuamta Üusi?

⁶² Huanäi Jesús inel au jiaahua:

—Ínapone ájária. Akem ä bínnake huaka Yoremta Üusi Dios tua útteakamta bata bétana kátekamta, éntok namupo äbo huemta thúeuka bétana.

⁶³ Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésahueme ä supem siutiaka inel jiaahua:

—¿Jítasu éntokte at boobinnake ä bejreme nokame jariaka? ⁶⁴ Akem ä jikkajisuk juka juena nokta Diosta bej-reka ä nokakähui, ¿jachisem ä bitcha?

Huanäi simetakam bettek at nonokak, ä túrinake tiaka ä mëna béchíbo.

⁶⁵ Huanäi huate at chit huatti taitek entokim ä puj summaka ä chonnay, inel au jáika:

—¿Diosta bétane nooka jabeta enchi chonähui!

Jume alguacilim entok jopemmet ä chonnai.

Peero Jesústa kaa au taaya tíiya

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Perota tebatpo bétuk ä aaneyo, jü jamut sumo sacerdoteta, tékil nésauta joriame áma yépsak. ⁶⁷ Huanäi Perota sukkahuemta bíchaka inel jiaahua:

—Empo ket Jesús Nazarenotamak aaney.
⁶⁸ Të Peero kaa ä lütüria tüya ínel jiaka:
 —Kanne ä täya, éntokne kaa jüneiyya jita em nokähui.
 Huanäi pakun bíchaa yeu sika, totoröra entok kukusuk. ⁶⁹ Jü áma saihuame entok júchi ä bíchaka, jume áma aanemmeu ínel jiautáitek:
 —Íri ámemak joome.
⁷⁰ Të áapo júchi kaa ä lütüria tüya, të chúkula jume áma anéihui júchim Perotau ínel jiaahuay:
 —Tua lütüriapo empo am jáläek, bueituk empo Galileo; em nokaü entok bem nokaü benna.
⁷¹ Huanäi juénasi jiautáitek, ä nokihua bat kechaka kaa ä lütüria tiaka:
 —Kannä täya íkäi yoremta enchim áa bétana nokähui.
⁷² Huanäi jü totoröra júchi kúkusuk. Huanäi Peero juka Jesústa au nokákäubeu huahuáatek ínel au ä jákáubehui: “Kee jee juka totorórata guosa kúseyo, baisé kaa nee emo täya tianake.” Huanäi júnéaka, kaa at al-léakä tüisi buaanak.

15

Jesús Pilátota bíchäpo aane

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Yeu máтчuk jíbba, jume tiöpopo ché nésauhueme, yoiyöturimmaki, escibammaki, éntok jü concilio, sime nau rúktek nokta nau tüte báreka. Huanärim Jesústa súmaka, Pilátota mámpo ä tójjak. ² Huanäi Pilato ä temajek:

—¿Empo ínel jü judíomeu rey?

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Jéehui, em já bénasi.

³ Jume tiöpopo ché nésauhueme éntok juebenak bétanam ä nátuai. ⁴ Jü Pilato entok júchi ä temajek:

—¿Jachin jüné kaa am yommia? Jita chikti bétanam enchi nátua.

⁵ Të Jesús jíba kaa ä yommiak. Jü Pilato éntok at guómtek kaa ä jálekä béchibo.

Jesústat noki chúpahuak ä mëna béchibo

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Jü Pilato pajko táapo jíba huépul perésota butbüttiai, kia jábeta junne bem aahuähui. ⁷ Senu áma aaney Barrabás ti tehuaka, perésotak ä jáläimmaki; yäurata béj-reka emo tóboktiahuakäpo yore súalataka. ⁸ Huanäi jü gente juebénaka Pilátotau kimuka, au nookak jíba bénasi huaka ámeu ä jojóau ä yáasáuhueka. ⁹ Huanäi jü Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Huaka judíomeu réytem búttia ía?

¹⁰ Bueítuk jüneiyai jume tiöpopo ché nésauhueme kia huaka buéresi jita ä jóau at innéaka au ä tójjtukáihui. ¹¹ Të jume tiöpopo ché nésauhueme juka juebena genteta nok téjhuak ché ä türinake tiakä huaka Barrabásta ä búttiana béchibo. ¹² Huanäi jü Pilato júchi am temajek:

—¿Jítasem jüntuk nee au yáa ía hua judíomeu réipo enchim täyábehui?

¹³ Huanäi bempo juchéntok chaitáitek ínel jíaka:

—¡Kúrusiché ä popóntebo!

¹⁴ Të jü Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jita juénaksu jüntuk yáala?

Bempo éntok ché júne chaayey ínel jíaka:

—¡Kúrusiché ä popóntebo!

¹⁵ Huanäi jü Pilato huakä genteta al-leetua báreka, Barrabásta yeu béebak; Jesústa éntok bemmúchateboka, bem mámpo ä tójjak kúrusit ä popónnä béchibo.

¹⁶ Huanäi jume sontaarom áman huaijhua paláciopo ä tójjak, pretoriopo; huanärim sime huate sontarom nau núnnuk. ¹⁷ Huámirim lilata ä sánkotuak, éntokim huíchata huiköpäaka ä corona yáaka, kóbat áachä yétchak. ¹⁸ Huanärim éntok ä tetébotuataitek ínel jíaka:

—¡Jíbë jíapsinake judíomeu rey!

¹⁹ Éntokim bakai kóbachä bebbai. Achim chithuathuattei, éntokim tónommia jápteka au mujtei. ²⁰ Huanärim tüisi ä junnériasuka éntok lila sánkota ä úhuaka, ä sánkohua ä sánkotuak. Huanärim yeu ä núk sájjak kúrusit ä popómboka.

Jesús kúrusit popontakä muúkuk

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Huanärim senú yoremta huasá bétana huemta, Simmom Cireneu joometa, Alejándro éntok Rúfota atchai, jukarim kúrusta püakittuak ä huériunaké béchibo.

²² Huanärim Jesústa Gólgota tí tehuakäu bíchaa núk sájjak, itom nokpo Mukila koba kauhui tí jiaubáare. ²³ Huanärim vinota mirrámak nau kuutiata ä jítua báarei, tè Áapo kaa ä jéka. ²⁴ Huanärim huámi kúrusit ä popónsuka, ä sánkohuam náikimtek nat ä sortiároaka, jábesu ä átteanake jáni tí jiaka.

²⁵ Huanäi kúrusit ä ponhuái béja bátanim jiaahuay kethuéitana. ²⁶ Huä nooki kúrusit jiojtetukähui jita béchibo ínel ä yáahuakähui, ínel jiaahuay: “Íri jü judíomeu Rey.” ²⁷ Guóyika éntok ékbuallatakä ket äa beu kúrusit popónhuak, seenu ä batatana, senu éntok ä míkkótana bétana. ²⁸ Huámi chúppuk hua jiojteri ínel jíame: “Éntok jume juéna yórememmak náikiatuk.”

²⁹ Huanäi jume áma huam kateme ä junneriai koba huíuteka éntok ínel jiaka: —Jajáa, empo Diosta tiöpo tátabeka éntok baji táapo júchi ä yéchanakeme, ³⁰ émoé jínéuka. Kúrusit kóm huéiye.

³¹ Alé bénasi jume tiöpopo ché nésauhueme ket ä junnériaka ínel nau jiaahuay jume escribammaki:

—Huatem jínéuk, Áapo éntok kara au jínéu. ³² Jü Cristo, Israéltau au Rey tíame, élapo éni kúrusit kóm huéenake, huanäi tè ä bichátek ä súalnake.

Jume áamak kúrusit popóntukähui éntok, kéchim ä junneriai.

Jesústa mukukähui

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Huanäi dóocem jái, kaa machisi taahuak síme ániachi bájim jiäu tajti. ³⁴ Huámi bájim jái, Jesús tüisi kusisi cháchayek ínel jiaka:

—Eloí, Eloí, ¿lama sabaktani? —itom nokpo ínel jiaubáare: In Dios, In Dios, ¿jatchíakasé nee ínapola toijla?

³⁵ Huate áma aneme éntok ä jikkajaka, ínelim jiaahuay:

—Jó, Elíastau chaaye.

³⁶ Huanäi senu áman búiteka, juka espónjata vinágrepo kómoniak, éntok bakat ä óreka ä jítuak ínel jiaka:

—Boobicháem, áta bínnake juka Elíasta jachu au yepsakä kómá yéchanake jáni.

³⁷ Tè Jesús tüisi kusisi chachayeka muúkuk. ³⁸ Huanäi jü cortina tiöpopo órekau násuk áman síutek, jikat naateka kóm tajti. ³⁹ Huanäi jü capitán romapo joomé Jesústa pújbapo huekähui, kusisi chachayeka ä mukuk bíchaka, ínel jiaahuak:

—Lütúriapo i yoreme ájáriatukai jü Diosta Úusi.

⁴⁰ Jaamuchim éntok ket mékkáariat aneka ä bitchai. Íméi násuk aaney jü María Magdalena, éntok María Jacobo jü ché ilitchi, Salomé, éntok Joseta áiye. ⁴¹ Íméi jáamuchim Jesústa jum Galiléa buiárapo ketune anéi áamakim rejtei, éntokim nésauta ä joríai. Éntok huate jáamuchim ket juebenakä áamak buere joára Jerusaléniu jikau sájakäu áma aaney.

Jesús máahuak

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Huári taahuarit tukariu yúmako, símeta tüisi toijbárekam obisi aaney, bueituk jimyore taahuari yokoriapo yúmasey. ⁴³ Kíalíku José, pueblo Arimateapo joomé, yáuraapo tékiakame tüisi táyahuakä éntok yörihuame. Ket huaka Diosta reyataka nésahueu boobicháihui, áma yepsaka, kaa májhueka Pilátotau kibákek; huanäi Jesústa takahua aahuak. ⁴⁴ Pilato at guómtek Jesústa lautí mukuk tiaka. Tè juka capitanta núnuka, ä temajek ä múksuka bétana. ⁴⁵ Capitanta ä téjhuak jibba, huanäi Joseta mámpo ä tójjak juka Jesústa takahua. ⁴⁶ Huanäi José sábanam jinnuka, kómá yéchaka, áma ä bitiak. Huanäi sépultuura, téta buéjtukaipo, ä teekak. Témeta éntok sépultuura puertau bíaktiakä ä páttiak. ⁴⁷ María Magdalena, éntok María Joseta áiye, akim ä bitchai jak ä tekhuakähui.

16

Jesús kókkolam násuk jábitek

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Juka jimyore taahuata simsuk, María Magdalena, Salomé, éntok María Jacobota áiye, juka musála jubakim jinnuk Jesústa takahuat ä óre báreka. ² Huanäi kethuéitana, lominko táapom jum sépultuura yájjak, béja táata yeu simsúlatuko. ³ Huanärim nau ínel jiaahuay:

—¿Jábesu juka téta sépultuurata puértapo kátekamta itom mékka bíaktirianake jáni?

⁴ Huanärim áman remteka juka tétata mékka bíaktiata bitchak; jü teta éntok tüisi buéuruakai. ⁵ Huanärim sépulturapo kimuka, senu yoremta jübua yötumta batatana bétana áma kátekamta bitchak, tósalik tebek sánkokamta; huanärim guómték. ⁶ Të áapo ínel ámeu juahua:

—Katem majhué. Jesús Nasarénotem jaría, huaka kúrusit popónhuakamta. Béja jíabitela; kaa imí aane. Akem ä bitcha im ä tekhuákaipo. ⁷ Ámanem sájakä juka Perota téjhua, éntok jume huate ä discípulom. Ínelem ámeu jiaahua: “Áapo enchímpat huéiye áman pueblo Galiléau bíchaa; huámirem ä bínnake, enchimeu ä jíakäpo bénasi.”

⁸ Huanäi bempo jum sépultuurapo yeu sájakä teénnek, mauj-rimmei emo yoáka. Tem kaabetau jíalek, guómtilatata.

Jesús María Magdalénatau au yeu machíriak
(Jn. 20:11-18)

⁹ Jesús éntok jü lominko táapo kethuéitana jíabitelatata, María Magdalénatau bat yeu machiak, iachí éntok guoibusan lemoniom yeu béblatukai. ¹⁰ Áapo éntok sika huame áamak anlatukamme jünéehumta am makkak; huáméi éntok sirókakä éntok buanaka áma aaney. ¹¹ Të bempo ä jíabitelatukäu jíkkajakä, éntok áapörík au ä bil-la tíau jünem kaa ä súalei.

Jesús guoi ä discípulommeu au yeu machíriak
(Lc. 24:13-35)

¹² Chúkula, tábuiasi guoyímmeu au yeu machíriak, huaj páman am kateyo, sékána pueblou bíchaa. ¹³ Huanäi huáméi ket áman sájaka jume huaatem tejhuak; të bempörím júne kaa súsalek.

Jesús, apóstolim huatem majtiasimeka ániat am katchauhue
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Chúkula béja óncemmeu, au yeu machíriak mesáu jokammehui. Huanäi kuttílasi ámeu nokak bem kaíta súalé béchíbo, éntok námakak bem jíapsekä béchíbo. Bueítukim kaa am súaley huame ä jíabitelatukäu ä bíchakame. ¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Síme ániachem kaate, éntok íkái evangeliotem ámeu noknake síme géntemmehui. ¹⁶ Huä ä súalekame éntok au batótebokame jínéutunake. Huä kaa ä súalekame éntok jikot machisi noki at chúpatunake. ¹⁷ Éntok íméi señalim huérianake huame ä súaleme: In téhua úttearammeay lemoniom yeu bébnake; éntokim bemela nokta noknake; ¹⁸ bakóchimim mámammea buijnake; éntokim ójyta jék jünem kachin ayunake; jume kókoreme béppa mámtékim am tütenake.

Jesús téhuekau jikau siika
(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Huanäi jü Señor junéli ámeu noksuka, áman téhuekapo jikat mabethuak, éntok Diosta bata bétana yéjtek. ²⁰ Huanäi bempo yeu sájaka, juka tü nokta nookak símekuchi. Jü Señor éntok am aníai juka nokta lütüría jóakä huame señaalim bem joaíbeyi. Júnentunake.

Jü Evangelio San Lucajta Jïojtekähui

Lucasta Teóflotau jïojtekähui

¹ Juebénaka éaka áu kikkimusula tua lútula ä jïojte báreka juka ímï ito násuk tua yö lütüriapo yeu sikamta, ² jume késampo naateka bem pusimmea ä bichakame jume itom ä majtiakame, éntokim ä tekipanuay ikä Diosta nooki. ³ Ínapo éntok chúkula béja át nátemajisuka jáchin ä naatekähui éntok símekut tüisi suasuka, kétné éμου ä jïojte báreka taahuak ä huépo bénasi, empo Teófilo huatem násuk yörihuame, ⁴ em ä táyanaké béchïbo huaka em majtiahuakähui ä lütüriatukähui.

Jü Juanta yeu tómtinake bétana nokhuame

⁵ Juka Heroodesta Judeapo reytuko, senu sacerdote Zacarías ti téhuaaka tiöpopo tékiakay, Abíasta géntepo jometukay. Á jubi éntok Arónta familiapo jometukay, éntok Elisabet ti téhuaakay. ⁶ Náhuichikam lútula jíapsay Diosta bíchäpo, éntok kaita juénasi jita áme bétana nokhuay, bueítukim Señorta nésauro johuay. ⁷ Të katim üusekay, bueítuk Elisabet kaa áasoay, éntokim, béja yoiyötukay.

⁸ Sejtul táapo, sacerdoote tékil hué páman Zacaríasta tiöpopo Diosta bíchäpo jita ä joaysu, ä tékiakä pámani, ä yoiyöturim ä huériapo bénasi, ⁹ jume tiöpopo tékiakame ä huéria pámani, Zacarías áma yuktiahuak, juka inciensota ä táanaké béchïbo, Señorta altariu huáijhua kibakeka. ¹⁰ Huanäi síme jü pueblo päku aneka Diostau oraciompo nokay, inciensota táahuayo. ¹¹ Huanäi Diosta ángel Zacariastau yeu machiak, incienso altarta bátam bétana hueka. ¹² Huanäi, Zacarías ä bíchaka guómtek, éntok kaachin an máchika majhuéy. ¹³ Të jü ángel ínel áu jiaahua:

—Zacarías, katë májhue, jü em nétanëu Dios enchi jíkkajak. Jü em jubi Elisabet ili outa asoanake. Juan të ä téhuaatuanake. ¹⁴ Huanäi tüisi al-leehuame éμου ayunake, éntok juebénaka al-leaka tahuanake yehuä tómtékä béchïbo, ¹⁵ bueítuk jü em üusi yörisi jíputunake Diosta bíchäpo. Vinota o jita ái nanaa kóhuamta kaa ä jínake, éntok kee yeu yoreka Espiritu Santoy tápunitunake. ¹⁶ Juebena Israelitam Dios Señortau bíchaa am jíapsi kúaktianake. ¹⁷ Huári Espiritu úttiära Elías profetatat anëi bénasi áamak annake, huári úttiäray Señortapat huéenake, jume áchayhuarim bem úusimëu bíchaa kaa bëttek jíapsitam jípunaké béchïbo, éntok huame kaabeta yöreme jábetam yörinaké béchïbo. Júnëli béja jume Señortau rúktinakeme tüisi majtianake túlisi Señorta am mabetnaké béchïbo.

¹⁸ Zacarías ínel áu jiaahua jü ángeltahui:

—¿Jáchisune ikäi jüneríanake? Bueítukne öla, éntok ín jubi júne jámyöla.

¹⁹ Á yómniaka ínel áu jiaahua jü ángel:

—Ínapone Gabriel, Diosta bíchäpo aneme. Ábone bíttuari ikäi bemela nokta enchi téjhua sáyhuaka. ²⁰ Enë kara noknake, éntoke múurotaka tahuanake, ikäi ínel yeu simëu núkisi, kía juka ín éμου noki kaa em súalekä béchïbo. Íri síme lütüriataka yeu huéenake, taahuata yúmako.

²¹ Huä génte éntok Zacariasta boobícháihuiy, éntok emom temajey huaijhua tiopopo ä bínhuatü béchïbo. ²² Të Zacarías pákun yeu sika béja kara ámeu nokaka taahuak. Huanärim béja jünëiak jita áu yeu machiakähui jum santuariopo, áapo éntok señampo ámeu nookay, junëli béja múurotaka taahuak.

²³ Huanäi juka ä tékia áma yásuka, jume taahuarim yúmariasuka, béja ä jóau bíchaa siika. ²⁴ Chúkula huame taahuarim simsko, béja ä jubiahua Elisabet abe asoaka yeu siika. Huanäi ä jóapo kaa yeu siika, mamni metpo, ínel jíakari: ²⁵ “Íkai inou yáuhuak, jü Señor íméi taahuarim huépo, béja nee ä úhuak, juka tüisi máchiraata símem bíchá násuku.”

Jü Jesústa yeu tómtinake bétana nokhuame

²⁶ Búsan mecham huéeyo, jü ángel Gabriel áman bíttuahuak Diosta bétana, Galiléa buere jóarahui Nazaret ti téhuakähui, ²⁷ jámut bemetahui. Huári éntok áuritukay, ili yoreme jübua yötume ä jubisey, José ti téhuaakame. Davidta familiampo jometukay. Jü jámut beeme éntok María ti téhuaakay. ²⁸ Huanäi ä anëpo kibakeka, ínel áu jiaahua jü ángel:

—¡Dios enchi ania al-leäe! Señor émomaki. Áapo túhuata emo bétana náikiala síme jáamuchim násuku.

²⁹ Të áapo ángelta bíchaka, kaachin an máchika taahuak, juka ä nokakä béchibo. Huanäi inel éiyay:

—¿Jíta teboterisa jäni iri?

³⁰ Huanäi jü ángel inel áu jiaahua:

—María, katë májhue. Diosta tü eähue jájamla. ³¹ Én éntok abe asoake tahuanaake. Usi outë asoanake, éntok JESÚS të ä téhuaatuanake. ³² İri buéresi ériana. Jikat bétana usiari ti téhuaana, jü Dios Señor éntok juka ä áтчay David Rey nésauro ä máknake. ³³ Huanäi Jacobtamak huéerimmak reyataka nésaunake jiba béchibo. Huä ä reyataka ä néсахueu éntok kaa lütinake.

³⁴ Huanäi María inel áu jiaahua jü ángeltahui:

—¿Jáchisu éntok iri huéenake, bueítuk inapo kennee kuuna?

³⁵ Huanäi jü ángel ä yómmiaka inel áu jiaahua:

—Jü Espiritu Santo emo béppatunake. Huanäi jü jikat anemta úttiara ä jékkay enchi jékkatuanake. Huäri béchibo jü santo ili usi yeu yoremtnakeme, Diosta Üusi ti téhuaana. ³⁶ Éntok két jü em huahuaji Elisabet, áapo két abe asoaka tahuala, ä jámyólatukä násuku, én béja búsan meeча, abe asoakari, jü kara asoame ti täyahuame, ³⁷ bueítuk Diosta béchibo kaita obiachisi maachi.

³⁸ Huanäi béja María inel jiaahua:

—Ímine aane, Señorta nésau yáa báreka. Éläpo inot chúpatunake jü enchi inou nokakähui.

Huanäi béja jü ángel ä tö siika.

María Elisabetta jóau nöitisek

³⁹ Huámechi taahuarimmet María bamsipo yeu siika, buere joära Judeau bíchaa; iri pueblo júya kähui násuk taahuay. ⁴⁰ Huanäi Zacariasta jóau kibakeka, Elisabetta tebotuak. ⁴¹ Huanäi jü Elisabet Mariata teboteri jíkikajaka, jü ili usi tómpo chéptek. Huanäi éntok Elisabet Espiritu Santoy tápunak, ⁴² éntok tüisi kusisi inel jiaahua:

—Diosta tü eäu emo bétana náikiari sime jáamuchim násuku, éntok ä tü eäu tápuni jü em tómpo yoremtulame. ⁴³ ¿Jatchiakasu inapo áma yeu púari, juka in Señorta áye nee äbo bínnakë béchibo? ⁴⁴ Bueítukne em teboteri jáhuia im nakammeu yúmako, ili usi al-lerimnea in tómpo chéptek. ⁴⁵ Úttesi al-leehuamta jípunake jü ä súsualekame, bueítuk lütüriatata yeu huéenake juka Señorta bétana émou nokakähui.

⁴⁶ Huanäi María inel jiaahuak:

In jíapsi buéresi Señorta úttile.

⁴⁷ In espíritu éntok al-leiya, Dios in jinëulerotachi.

⁴⁸ Bueítuk kaita nee béj-riay junne, nee yeu púhuak, áapörík nésau jiba joamta, éntok, én naatekam Diosta tü eäu nee jájamla tianake sime nat tomti kateme.

⁴⁹ Bueítuk jü Dios jita jo árahueме buere túhuata inou yáhuak.

Santomme, jume ä téhuam.

⁵⁰ Diosta yore nak jiokolëu jiba sime nat tomti kateme béchibo.

Jume ä majhuéka ä yöreme.

⁵¹ Ä mámammea yún jita bueere yáala,

am chíbejtiaк jume bem jíapsipo kaa tü eerim emo buérialéka aneme.

⁵² Jume úttiakame reyta yeyesäpo yeu am jaaseк; éntok jume bétuk emo nüyeme éntok jikau tóboktiak.

⁵³ Huame tébäureme buéresi túhuata miikak; huame rikom éntok kaita am makaka am sákatuak.

⁵⁴ Juka nación Israelta ä néсахui joamta aniak, yore ä nak jiokolibeu kaa koptiaka ä jiokoreк.

⁵⁵ Júkái ámeu nookak, itom yoiyóhuammehui, Abrahamtamak, éntok jume ä úsusimmaki, jíbapo béchibo.

⁵⁶ Huanäi María báij metpo jäni Elisabetamak taahuak. Chúkula béja ä jóau nótteк.

Juan Bautistata yeu tómtékähui

⁵⁷ Jü Elisabet jume taahuarim yúmariasuka, outa asoak. ⁵⁸ Diosta jüneli ä nak jiokoleka béchibo. Huanäi jume áa chíkola jóakame éntok jume ä huahuayriam ámanim ä bitchak. Huanärим úttesi al-leakam taahuak, Diosta junéli ä jiokoreкä béchibo. ⁵⁹ Guoj náiki taahuarim yúmako, ä circuncidaroatebok, juka ili usita. Huanärим ä áтчay téhuam, Zacaríasim, ä téhuaatua báarey. ⁶⁰ Të jü ä áyehua inel ámeu jiaahua:

—Ée; Juan ti téhuaanake.

⁶¹ Huanärим inel áu jiaahuak:

—¿Jatchiaka? Kaabe junéli téhuak enchim huahuayrim násuku.

⁶² Huanärim séñampo juka ä áchaytau nátemajek, jáchin juka ili usita ä téhuatua bárehui. ⁶³ Huanäi ili tablata aahuaka, inel át jiojtek: “Juan ti téhuak.” Huanäi simetaka át guómtilataka taahuak. ⁶⁴ Senu huéchiapo áu étapok jü teeni. Júchi ára nokaka taahuak, éntok Diosta úttíl táytek. ⁶⁵ Huanäi sime jume áme chíkola jóakame át guómtaka taahuak. Sime jume Judea buiärapo káu jómem, íari bétanam jíba nookay. ⁶⁶ Sime ä jikkajakame bem jíápsipo ä ériasakay, inel jíakari:

—¿Jábesa jáni íri uusi?

Señorta mámam éntok jíba áamak aaney.

Zacariásta profetisarukähui

⁶⁷ Huanäi Zacarías, ä áchayhua, Espiritu Santoy tápunika, Diosta bétana nookak, inel jíakari:

⁶⁸ Úttesi türi jü Senor, jü pueblo Israelta Dios.

Ä pueblou yebij-la, ä jinëu báreka.

⁶⁹ Ítom jinëunakemta tua úttiakamta itom násuk toboktiak,

jukä nésaute ä yáarialamta Davidta familiapo.

⁷⁰ Jume santo profetam tenimmeyi nokakä bénasi, jume késamriapo kateme:

⁷¹ Ítom omtíame násuk itom yeu jábuak; jume kaa itom bíbit péau mámpo itom yeu huíkkek.

⁷² Juka itom yoiohuam jiokolinake bétana ä noki kaa koptiak,

éntok huaka nokta ä yechakähui, túhuata itou ä yáa rókähui.

⁷³ Abraham ítom áchaymak nokta chúpala, juka ítom ä mák rókähui,

⁷⁴ ítom omtíame násuk yeu huíktaka,

kaabeta májhueka, áapörík ítom jo íau ítom jonáké béchíbo,

⁷⁵ santosi ito núyeka, éntok lútula jíapsihuamta jípureka, áapörík béchíbo, ítom kókkou núkisi.

⁷⁶ Émpé éntok, ili uusi, hua jikat anemta bétanë profeetapë täyana, bueítukë Señortapat huénake ä böom rúktiasimeka.

⁷⁷ Éntoke ä téjhuaanake juka pueblota, jáchin ayuka ä jinëutunaké béchíbo,

Diosta bejrimmet am jiokorina béchíbo.

⁷⁸ Dios tüisi ä jíápsipo huáijhua naateka ítom nákke,

jikat bétana bemela taahuari machiriata ítom miikak,

⁷⁹ huame kaa machiku aneme éntok mukia jékkaapo aneme, machiria báreka,

türi böou ítom yeu jábua báreka, kaa huanti jíapsihuapo böochi.

⁸⁰ Huä ili usi éntok yótusimey, éntok ä espírituhua úttiata nüsimey, éntok mékka ániapo jóakay Israelta pueblou áu yehuä machiriäpo tájti.

2

Jáchin Jesústa yeu tómtékähui

(Mt. 1:18-25)

¹ Huamechí taahuarimmet inel yeu siika sime ániat rey Augusto César néсахuek símem áu censaruak sáuhuek. ² Íri censo bat yáahuak Cireniota Síriapo gobernador-tuko. ³ Huanäi sime bem pueblom békataná sájjak emo censarua báreka. ⁴ Íaribéchíbo, José Nazaret pueblo bétana Galiléa buiärapo jikau siika, Judea buiaräu bíchaa, Davidta pueblou Belén ti téhuaaakähui, Davidta familiapo ä jomë béchíbo. ⁵ Ámanim sájjak, emo censaruateboseka. Mariata juubiapo ä máktaka ä huériay, tè kee ä juubey, áapo éntok abe asoay. ⁶ Bempörím áma aneysu jume taahuarim yúmariak, ä asoanakhui. ⁷ Huanäi béja ä jípurek, juka késam asoata, sánkompo ä bítiak. Éntok pesebrepo animaalim jíjibuäpo ä teekak. Bueítuk sime hotelim tátapuniakay.

Jume ángelesim éntok jume pastorim

⁸ Huämi buiärapo két pastorim aaney, tukaapo kabaram suayaka, kaa kocheka. ⁹ Huanäi éntok Señorta ángel ámeu yeu machiak. Jü Diosta lóoria éntok natechíkola, am machiriak. Huanärím tüisi guómték. ¹⁰ Të jü ángel inel ámeu jiaahua:

—Katem májhue, bemela tü noktane enchim téjhuaasek, úttesi al-leehuasi maachi, símem béchíbo. ¹¹ Davidta pueblou, enchim béchíbo yeu tómték, éni, jü yore jinëunakeme, jü CRISTO jü Señor. ¹² Ímirem át suanake, ä jüneria béchíbo: Ili usitem sánkompo bítiata téunake, pesebrepo animaalim jíjibuäpo bókamta.

¹³ Huanäi ángeltamak senu huéchiapo juebena huate ángelesim, Diostamak téhuekapo aneme, áma yeu machiak, yörisi Diosta úttileka éntok inel jíaka:

¹⁴ ¡Lóoria Diosta béchíbo téhuekapo!

¡Buíapo yánti jiápsihuame, entok tü eeri yoremem béchibo!

¹⁵ Huanäi jume ángelesim téhuekau bíchaa am sájjako. Jume pastorim ínel náu jiaahua:

—Jánte pueblo Belénihui, ámate ä bínnake juka áma yeu sikamta, juka Señorta itou yeu machiriakähui.

¹⁶ Tüüsim bamsipo yeu sájjak. Huanärim Mariáta éntok Joséta téhuak, éntok juka ili usita pesebrepro bökamta. ¹⁷ Ä bíchaka, akim ä jüneriatebok, juka ili usita bétana ámeu nokhuakähui. ¹⁸ Simetaka ä jikkajakame áachim guómtilatata taahuak, jume pastorim ámeu nokähui. ¹⁹ Tè María simeta ä jiápsipo ériasimey, áu huáateka. ²⁰ Huanäi jume pastorim tüüsi Diosta looria úttileka entok al-leaka nóttek simeta buere jita bem bichakähui, éntok bem jikkajakäu béchibo, bueituk sime bem téjhuaripo áman chüppuk.

Jesústa tiöpu nüpahuaakähui

²¹ Guoj naiki taahuarim yúmako, usitam circuncidaroa báreka. Huanäi Jesús tim ä téhuaatebok. Ímëi téhuam jü ángel ä mákakay, ketune kee jee Mariáta tómpo ä yoremtyo.

²² Jume taahuarim yúmako, Moiséjta ä nésahuekä páman chichä machiku yeu sika türika tahuak, buere joára Jerusalénihuim ä nüpak, Señorta mámpo ä tóij báreka. ²³ Señorta leypo ä jiojteri bénasi: “Sime ili ou késampo yorekame, Santopo náikiatunake Señortau bíchaa.” ²⁴ Señortau am toij béchibo, leyta jiá bénasi, guoy möelim o guoy guókoahuim, sacrificiata béchibo.

²⁵ Senu yoreme, Simeón ti téhuaaka, Jerusalémpo aaney. Íri yoreme lütüla jiápsay, éntok Dios huáatey. Israelta jiápsi yechanáu Diosta ä jínëunakéhui boobíchaihuíy. Espiritu Santo éntok áa béppa aaney. ²⁶ Espiritu Santo au yeu ä machirialatukay, kee jee mukeka juka Señorta bétana yeu púata, ä pusimnea ä binnakéhui. ²⁷ Jü Espiritu Santo ä innëtuak, huanäi tiöpu bíchaa sika. Ä áchayhuam ili usi Jesústa tiöpu ä nüpako, áu ä yá béchibo juka leyta jiápamani. ²⁸ Jü Simeón, juka ili usita mámpo ä nüka, Diosta baysahueka, ínel jiaahua:

²⁹ Én ál-la, ín Señor, ín simepé.

Yanti nee jiápsitua, em noki jiápamani,

³⁰ bueituk ín pusim ä bitchak, juka em jínëuria.

³¹ Sime pueblom bichápo, itomë ä téjhuaasuk:

³² Áapo jü machiria, jume kaa Israeltamak huéerim, am machirianakë béchibo, jü gente Israelita yorihuame.

³³ Ä áyehua éntok José, guómtilatatakam ä jikkajay, simeta júkai áa bétana nokhuayo.

³⁴ Jü Simeón Diosta tu eäu am makkaka. Jü Mariáta, Jesústa áyebue, ínel jiaahuak:

—Én éntok i usi juebenam kóm tátab béchibo, huatem éntok tóboktiä béchibo, jume pueblo Israelpo joomem. Éntok ími jünakiachitunake: juebénakam ä omoutenake.

³⁵ Ínëli yeu huéenake: ejparam em jiápsipo naa búrujti emót kíktenake. Juebenak jita éhuil jiápsipo éehuamta yeu buijtunakë béchibo.

³⁶ Ama aaney, kétchi, senu jámmut, juka bát bíchaa ayunakemta jüneriame. Aana ti téhuaaka, Fanuelta maala, Aserta familiapo jometukay. Áapo béja tüüsi jámyölatukay. Bemetaka kunak huanay guoy búsan huásuktiapo jiba amak jouhuak. ³⁷ Tè béja jókoptulataka ochenta áma naiki huásuktey. Buere tiöpopo kaa yeu huéiyey, taahuarit tukaarit naa búrujti, Señorta tekipanuariaka, ayuunaka éntok oracionim joaka. ³⁸ Ana huámi horapo, Diosta baysahueka, jü ili usi Jesústa bétana ámeu nok táytek, sime huame Jerusalénta jínëunakemta boobíchaihuimmehui.

Nazareu bícham, júchi nóttek

³⁹ Chúkula juka Señorta leypo huémata áma yáasuka, Galiléahuim nóttek, buere joára Nazareu bíchaa. ⁴⁰ Jü ili usi yötuy, éntok úttiata nüyey, éntok yún jita táyasimey. Diosta tü eäu éntok áamaktukay.

Jü ili üsi Jesús tiöpopo

⁴¹ Jume ä áchayhuam chíkti huásuktiapom jum Jerusaléniu yayajay pajko pájcuapo an báreka. ⁴² Pájcuva pajkota yúmak, bem ä boojoria bénasi, Jerusaléniu bícham sájjak. Jesús béja dooce huásuktiriam yúmaria. ⁴³ Pajkota chúpuko, nottilatata am kateyo, jü usi Jesús Jerusalémpo taahuak. José éntok ä áyehua katim jüneiyay. ⁴⁴ Béja senu taahuapom boojouhuay, genteta násukim ä hué téiyey. Kaa ä téaka éntok, akim ä jariu táytek, bem huahuayrim éntok bem táyame násuku, ⁴⁵ tem kaa ä téaka, Jerusaléniu bíchaa nóttek, ä jariuboka.

⁴⁶ Chúkula báij taahuarim huéy, akim ä téhuak jum tööpopo, jume maestrom leyta yore majtíame násuk káteka, am nok jikkajaka éntok ámeu nátemajeka. ⁴⁷ Huanärím síme át guómtilatata ä jikkajay tüisi jita ä täya tíakari, éntok tepa áma huéchiási jíba am nok yómmiá béchibo. ⁴⁸ Huanärím ä bíchaka, át guómték. Huanäi jü ä áyehua inel áu jiaahuak:

—In asoa, ¿jatchiakasé inel itom yáhuuak? Ínapo, éntok em áchay, tüisite jiápsipo kókosí éaka enchi jariay.

⁴⁹ Huanäi áapo inel ámeu jiaahuak:

—¿Jatchiakasem nee jaria? ¿Jachem kaa jüneiya ín Átchay tékilpo ín annakéhui?

⁵⁰ Té bempo kaa jüneiyay jita ámeu ä nokakáhui.

⁵¹ Huanäi ámemak nóttek, Nazareu bíchaa. Huanäi jíba áme bétuk áu nüyeka yötuy. Á áyehua éntok, símeta íkári ériásimey ä jiápsipo. ⁵² Jesús éntok chéhuasu éntok ä takahuapo yötusimey, éntok Diosta tü eápo éntok yoremem bíchápo.

3

Juan Bautista géntemmu nookak
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Quince huásuktiriampo juka rey Tiberio Césarta yáura Romapo néshahueyo, jum Judea buiárapo éntok Poncio Pilato gobernadortukay, Herodes éntok Galiléa buiárapo yáuratukay, ä saila Felipe Itureapo éntok Traconite buiárapo, Lisaniás éntok Abiliniapo yáuratukay. ² Anasta éntok Caifásta sumo sacerdotetuko, Diosta bétana nokí áu yepsak, Juan, Zacariasta úusibehui, mékka ánia see páriapo ä aneyo. ³ Huanäi áapo síme Jordán bathue mayoamak géntemmu noksiméka huéiyey, batóhuamta éntok Diostau bíchaa jiápsi kúaktiahumta jume bem Dios bejrim jikoriná béchibo. ⁴ Isaías profetata jiojteri bénasi inel ä jiápo:

Jiahui mékka ánia see páriapo chaaye:

“Señorta böomem tüte,

ili böom éntokem rútuaktia.

⁵ Síme huame buía jójoroim nanahuittena,

jume chopöriam, éntok káhuuim,

jume böo chachakuim éntok rútuaktiana;

éntok jume böo rúrumuyim tütena.

⁶ Huanäi síme génte ä bínnake Diosta jínéuria.”

⁷ Juebena yöremra au yeu sájjak emo bató iáka, huanäi inel ámeu jiaahuak:

—¿Eme géntem bakot úusiarim! ¿Jábesu enchim majtiala emo ä tö tenni sáhueka huaka Dios omtirata yebijnakemta? ⁸ Túri takame jipu báreka eiya, emo jiápsi kúaktiaka. Éntok katem enchim jiápsipo ée taite: “Béjate Abrahamta itom áchaypo jípure”; senu huémtane enchimemu nooka, Dios kía ími tétampo júne ára am toboktia, jume Abrahamta úusim. ⁹ Bueítuk két jume tépuam béja júyam nahuapo kéchari, síme jü júya kaa túrik takame chúktiahuaka tájju jímmaana.

¹⁰ Huanäi jü génte béja ä temajek, inel áu jíakari:

—¿Jítasute, júntuk yáanake?

¹¹ Huanäi Juan am yómmiaka inel ámeu jiaahua:

—Jü guoyik sánkokame, juka kaita jípuremta huépulam máknake; jü buáhuamta jípureme, juka kaita jípurementa miknake.

¹² Jume yáura tómita náu tótojaihui két áu yájjak emo bató iáka. Huanärím inel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jítasasute yáanake?

¹³ Áapo inel ámeu jiaahua:

—Katem úttiapo jita aahua enchim sáyhuakápo áman jíbba.

¹⁴ Huate sontarom két ä nátemajek inel jíakari:

—Ítaposu, ¿jítasasute yáanake?

Huanäi inel am yómmiak:

—Katem jabetau kaa huéelápo jita aahua, ál-la enchimmet nésayhuakápo áman jíbba. Katem yáurapo emo tekípanoá tíaka, jábeta guómtiaka jítasu ä úhua. Enchim béjtuahuá beyem al-leiya.

¹⁵ Jü gente éntok át suaka ä bitchay símeta juka huémta, bem jiápsipo éntokim emo nátemay, inel jíakari: “Jamak Juan ájária jáni jü Cristo.” ¹⁶ Huanäi Juan símemmu inel jiaahua:

—Lútuluy inapo báampo enchim batöa; të äbo huéiye senu ino béppa chë yörisi maachi, éntok chë néshahue. Huakäi béja inapo katchanne júne áu kóm chátuka bocha huíkyam ä búttiriapo yúmala. Huäri béja enchim batónake Espíritu Santoyi éntok tájiji. ¹⁷ Äi huijhuijtiahuame ä mámpo óorek, juka erata túlisi ä tüte báreka. Chúkula éntok jume tiríjkom érianake jum kaa am nasontenakepo, juka pajata éntok náu yéchaka jum tájita kaa tutuképo ä táanake.

¹⁸ Íkäiri éntok huate jita ámeu nokaka, am téjhuay, juka genteta tühua bemela nokta bétana. ¹⁹ Huanäi jú Juan kuttílasi áu nookay jú rey Heroodestahui ä saila Felipeta jámut ä jipuré tiaka (Í jámut Herodias ti téhuaakay), éntok huate jita búruk kaa türík ä yáalä béchibo. ²⁰ Júnéli jita kaa huéchiasi yáalataka jú Herodes, júchi áa béppa, Juanta páttiatebok jum cárcelpo.

Jesús batöhuak

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Júnäköri sime pueblota emo am batöayo, Jesús két batöhuak. Huanäi Diostau oraciompo ä nokayo, jú téhueka áu étapok. ²² Espíritu Santo át kóm siika, guókouta bénasi takahuaka. Téhuekau bétana éntok áu nokhuak, inel jáakari:

—Émpë ín Üusi ín yeu púari, éntok ín nákéhui.

Jesústa yoiyöhuam bannaataka kateme

(Mt. 1:1-17)

²³ Áapo jú Jesús ä tékilhua naatekari, jíba tua jamak treinta huásuktiriam huériay. Huä Joséta üusi ti ériahuame. José éntok Elíta áchayekay. ²⁴ Elí éntok Matatta áchayekay. Matat éntok Levíiita áchayekay. Levíi éntok Melquíta áchayekay. Melqui éntok Janata áchayekay. Jana éntok Joséta áchayekay. ²⁵ José éntok Matatiasta áchayekay. Matatías éntok Amósta áchayekay. Amós éntok Nahumta áchayekay. Nahum éntok Eslíta áchayekay. Eslí éntok Nagáita áchayekay. ²⁶ Nagai éntok Maatta áchayekay. Maat éntok Matatiasta áchayekay. Matatías éntok Semeíta áchayekay. Semeí éntok Joséta áchayekay. José éntok Judáta áchayekay. ²⁷ Judá éntok Joanata áchayekay. Joana éntok Resata áchayekay. Resa éntok Zorobabelta áchayekay. Zorobabel éntok Salatielta áchayekay. Í Salatiel éntok Nerita áchayekay. ²⁸ Neri éntok Melquíta áchayekay. Melqui éntok Adíta áchayekay. Adi éntok Cosamta áchayekay. Cosam éntok Elmodamta áchayekay. Í Elmodam éntok Erta áchayekay. ²⁹ Er éntok Josuéta áchayekay. Í Josué éntok Eliezerta áchayekay. Eliezer éntok Jorimta áchayekay. Jorim éntok Matatta áchayekay. ³⁰ Matat éntok Levíiita áchayekay. Levíi éntok Simeónta áchayekay. Simeón éntok Judáta áchayekay. Judá éntok Joséta áchayekay. José éntok Jonánta áchayekay. Jonán éntok Eliaquimta áchayekay. ³¹ Eliaquim éntok Meleata áchayekay. Melea éntok Mainánta áchayekay. Mainán éntok Matatata áchayekay. Matata éntok Natánta áchayekay. ³² Natán éntok Davidta áchayekay. David éntok Isaíta áchayekay. Isái éntok Obedta áchayekay. Obed éntok Boozta áchayekay. Booz éntok Salmónta áchayekay. Salmón éntok Naasónta áchayekay. ³³ Naasón éntok Aminadabta áchayekay. Aminadab éntok Aramta áchayekay. Aram éntok Esromta áchayekay. Esrom éntok Faresta áchayekay. Fares éntok Judáta áchayekay. ³⁴ Judá éntok Jacobta áchayekay. Jacob éntok Isaacta áchayekay. Isaac éntok Abrahamta áchayekay. Abraham éntok Taréta áchayekay. Taré éntok Nacorta áchayekay. ³⁵ Nacor éntok Serugta áchayekay. Serug éntok Ragauta áchayekay. Ragau éntok Pelegta áchayekay. Peleg éntok Heberta áchayekay. Heber éntok Salata áchayekay. ³⁶ Sala éntok Cainánta áchayekay. Cainán éntok Arfaxadta áchayekay. Arfaxad éntok Senta áchayekay. Sem éntok Noéta áchayekay. Noé éntok Lamecta áchayekay. ³⁷ Lamec éntok Matusalénta áchayekay. Matusalén éntok Enocta áchayekay. Enoc éntok Jaredta áchayekay. Jared éntok Mahalaleelta áchayekay. Mahalaleel éntok Cainánta áchayekay. ³⁸ Cainán éntok Enósta áchayekay. Enós éntok Setta áchayekay. Set éntok Adánta áchayekay. Adán éntok Diosta áchayekay.

4

Satanás Jesústau jibek ä jioptuabáreka

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Jesús, Espíritu Santoy tápunika, Jordán bathue bétana yepsak. Huanäi mékka ániayu see päriayu bíchaa ä núk siika, jú Espíritu, ² cuarenta taahuarimpo. Huanäi jú diablo tepa áamak aaney, ä jioptua báreka, kaa tühuaata ä yáa íaka. Sime huameri taahuarimmechi kaa jibuák, huamei taahuarim simsuko tébäurek. ³ Huanäi jú diablo inel áu jiaahuak:

—Bueituk empo Diosta Ûusituko, ikäi tétatê emo pan yáa sáuhue.

⁴ Jesús ä yómmiaka inel áu jiaahuak:

—Júnel jïojteri: “Kaa kía páanimmea jíba jíapsinake jü yoreme, ál-la síme Diosta nokiýi.”

⁵ Huanäi jü diablo káhuit chë jikat ä núk siika, huanäi chúbalaposu rey nesaupo attiata ä bíttuak, pueblo tüisi uýjorim éntok bueerem, ä bíttuak. ⁶ Huanäi inel áu jiaahuak jü diablo:

—Enchine ä máknake síme úttiárata, enchi ä sáunakê béchïbo. Éntok juka bem looria. Bueituk inapo ä mak-ri; éntok jabeta ín ä makbareu ä maknake. ⁷ Tê ál-lê inou tónommia kíkteka nee yörinake. Huanärê símeta ikäirê áttianake.

⁸ Huanäi Jesús ä yómmiaka inel áu jiaahuak:

—Mékkê siime, Satanás, bueituk inel jïojteri: “Juka Señorta em Diostê yörinake, éntoke áapörík jíba nésauta jorianake.”

⁹ Huanäi buere joára Jerusaleñiu bíchaa ä núk siika. Huámi béja buere tiöpot chë jikat ä kéchaka inel áu jiaahuak:

—Empo Diosta Ûusituko, buíahuê emo kóm tójja, ¹⁰ bueituk inel jïojteri: Dios jume ä ángelesim émou bíttuanake, enchi am anianakê béchïbo.

¹¹ Éntokim mámammea enchi tóboktianake,

em guókím kaa tétat tétinakê béchïbo.

¹² Jesús ä yómmiaka inel áu jiaahuak:

—Ínel két nok-ri: “Katê Diosta em Señorta jíoptuanake.”

¹³ Huanäi jü diablo, kaachin béja ä báitäu máchika, chubala ä tó siika.

Jesús ä tékilhua naatek

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Huanäi Jesús, Espíritu Santota úttia huériaka, Galiléa buiárau nóttek. Buéresi tayahuay, síme buíachi ä chíkola. ¹⁵ Huanäi éntok bem sinagogampo am majtiay. Símetakam ä úttiley ä looriapo.

Jesús jum pueblo Nazaretpo

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Bueituk Nazaretpo yepsak, ä yötulápo. Jíba ä boojoriapo bénasi, jimyore táapo sinagogapo kibakek, huanäi jïojterita nok báreka kíktek. ¹⁷ Huanäi éntok profeta Isaiasta librom áu tójjuak, librom étapoka, inel jïojteta áma bitchak:

¹⁸ Señorta Espíritu ino béppa aane,

áapo nee áma yeu púala túhuata bemelasi huémta jume poloobemmeu nee ejtejhüá iaaka.

Jume jïokot sirokamta jíapsekame nee tüte iaaka nee äbo bíttuak,

pereesommet éntok chay iaaka jáchin bem búttiatunakêhui,

éntok liliptim puj etaponakê béchïbo,

éntok jume jïokot núhuame am búttiaseka,

¹⁹ jume túri huásuktiriam Señorta bétana ámeu yebijnakêhui, ámeu nee nok iaaka.

²⁰ Huanäi jume librom páttiaka, jü áma tékiakamtau am buíssek. Huanäi yejtek. Síme jume sinagogapo aneme áachim puseka taahuak, ²¹ huanäi inel ámeu nok táytek:

—Én ími enchim bíchäpo lütüriataka chúppe, íri jïojteri.

²² Éntok símetaka uýjorisi jíba äa bétana nookay, éntokim át guómtilataka ä jíkkajay, juka nokta tua huéchiasi huémta jíba ä tempo ä yeu hué tíaka. Huanárim inel jiaahua:

—¿Jachu íri kaa Joséta úusi?

²³ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahuak:

—Jamakem juka nokta inel huémta inou nok báare: “Mérico, émpê emo jíto. Yúnte jita jíkkaj-íla pueblo Capernaumpo em yáakähui. Ímire em buiárapo két ä yáuhua.”

²⁴ Huanäi éntok két inel jiaahuak:

—Kaabe profeta tüisi mabethua ä buiárapo. ²⁵ Tua huitti nokhuäpone inel jiaunake, jum nación Israelpo juebena jáamuchim jókoptulame aaney, profeta Eliasta taahuarimmechi. Júnaköri báij huásukti áma búsan metpo kaíta yúkukuto, buéresi tébaa siika, síme ániachi. ²⁶ Tê kaabetau éntok bíttuahuak jü Elías, huári huépul jámut jókoptula, Sarepta Sidón buiára tíapo jometau jíbba. ²⁷ Éntok juebena lepra sáhuata jípureka Israelpo aaney, Eliseo profetatata taahuarimmechi. Kaabe éntok áma túriak, huári Naamán Síriapo joome jíbba.

²⁸ Íkai jíkkajaka síme jum sinagogapo aneme, tüisim öomtek. ²⁹ Huanárim emo tóboktiaka, pueblopo yeu ä jaasek. Huanárim káhuit jíkau ä núk sájjak, ámani káhuit

jikat kóm ä jímmaa báreka. Bempo juka bem pueblota huári káhuichim ä yáalatukay.
³⁰ Të áapo áme násuk yeu sika, siikak.

Huépül yoreme, lemooniota ä jiápsipo jípurey
 (Mr. 1:21-28)

³¹ Jesús pueblo Capernaumpo yeu yepsak, Galiléa buiärapo. Huanäi sábala jimyore taahuarit am majtiay. ³² Tepam ä yosireka ä bitchay, jáchin yore ä majtiá bétana, bueituk jü ä nokíhua, yäura nokta úttiära jípurey.

³³ Huépül yoreme sinagogapo aaney, lemoonio espíritu chicha machik jípureka. Huári béja tüisi kusisi tēka:

³⁴ —Itomé tójjá; ¿jítasē empo itomak huáatia, Jesús Nazareno? ¿Jachē itom lütiaseka äbo huéiye? Ínapo enchi täya, enchi jábétukähui Diosta Santöe.

³⁵ Huanäi Jesús kutti áu nónokaka, ínel áu jiaahuak:

—¡Múksē kaa jiaahua, éntoke át yeu huéiye!

Huanäi jü lemoonio, áme násuk buiápo ä tátabeka, át yeu siika, éntok kaa kókosi ä yáuhuak. ³⁶ Huanärim síme át guómtilatata taahuak, éntokim náu nookay, ínel jákari:

—¿Jita nokisa iri? ¡Yáurata úttiäray am sáuhue, jume lemoonio espíritu chicha maachim, éntokim yeu sásaka!

³⁷ Huanäi jü buéresi ä bétana hueme jikkaj táytihuak, síme jume pueblo natechíkola tahuammechi.

Jesús juka Perota aasu, kókoata úhuak
 (Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Huanäi Jesús kikteka sinagogapo yeu siika. Huanäi Símonta jóapo kibakek. Jü Símonta asu éntok tüisi táijhuétchey, huanärim Jesústau ä nok-riak. ³⁹ Huanäi Jesús, át müla kóm chátuka, táijhuéchiriatat kusisi át nónokak, huanäi ä tójjak, jü táijhuéchiria. Läutiposu yejteka, jita am joriay.

Jesús juebena kókoreme tütek
 (Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Täata áman huécheyo, génte yún buere jita kókoata jípureka áu nüpahuak. Áapo béja huehuépulammet mámtēka am tütek. ⁴¹ Juebenammet éntok két lemooniom yeu kaatey, tepa chayeka, ínel jákari:

—¡Émpē Diosta Úusi!

Të áapo lemooniommet kutti nookay, éntok kaa yún am noktuy, bueituk bempo tüisi jüneyay, áapo jü Cristo äbo yebisnakēihui.

Jesús, Galiléa buiärapo naa hueiyey am majtiaka
 (Mr. 1:35-39)

⁴² Béja taahuapo, Jesús kethueysu, mékka päriau bíchaa siika. Jume géntem éntok ä jariay, áu yájaka éntok. Katim ä sim íaaka, tepa áamak jiaahuay. ⁴³ Jesús éntok ínel ámeu jiaahuak:

—Të úttia huate buere jóárammeu ín huéenakeu két ikäi tühua bemelasi nokta, Diosta reyta nésahue bétana ámeu nokpo yúmala. Bueitukne huári béchibo äbo bíttuari.

⁴⁴ Huanäi Galiléa sinagogampo, juka Diosta nookí ámeu nookay.

5

Kaa júnel machisi kúchum yun buíjhuakähui
 (Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Júnēli yeu siika: Genesaretta baubäa mayoat Jesústa aneyo, juebena génte áu náu yájaka buéresi ä pítpittiy, Diosta noki jikkaj báreka. ² Huanäi guoy canoam bitchak, baubäa mayoachi, éntok jume kúchureom báapo jábuekame, bem jítërim báksiaka. ³ Huanäi Jesús, Símonta canoapo jámuk. Huanäi mayoat huáijhua jēla báau ä rúktia sáuhuek. Huanäi Jesús canoapo káteka am majtiay jume géntem. ⁴ Noksuka béja, Símontau ínel jiaahua:

—Canoatem báa násukun bíchaa huéria. Huanärem enchim jítërim áman jímma kúchum buíj béchibo.

⁵ Símon éntok ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—Maestro, síme tukaatate tekipanuak éntokte kaita buíssek; tēne én em nokpo áman am jímmánake jume jítërim.

⁶ Áman am jímmaaka, juebena kúchum áma jaatiak jume jítërim éntok béja abe sítey. ⁷ Huanärim senu canoapo rejtemmeu buáktek, emo ania íaaka. Huanäi jume

huate ámeu yájaka, am aniak. Huanärim guoy canoam tápuniak ímëi tapunika abe róptey. ⁸ Símon Peero, ikäi bíchaka, Jesústau tónommia áu kíkteka, ínel jiaahuak:

—Katë inou rukrukte, Señor! Bueitukne yóremtaka Dios bejrita jípure.

⁹ Bueituk jume kúchum yún bem buiseká béchïbo, jü máuj-ra ä jaatiak, éntok simetaka áamak aneme kët guómték. ¹⁰ Jacobo éntok Juan, Zebedeota úusim, jümëi kët tepa guómték. Bempo Símontamaksim tekípanuay. Të Jesús Símontau ínel jiaahuak:

—Katë májhue; én naatekë kúchu jaasem tenasë yoremem nununake Diosta béchïbo.

¹¹ Huanäi jume canoam päkun yeu tójaka, simetam tö sájaka, Jesústam guojaasek.

Jesús leprata jípurementa tütek

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Jesústa senu buere joárapo aney, yoreme síme takahuat leprapaka áu yepsak. Huanäi Jesústa bíchaka, áu tónommia kíktek, éntok ä pújba buíau kóm yúmarialataka jìokot ínel áu jiaahuak:

—Señor, ínel éátek, empo ára ín kókoa nee úhua.

¹³ Huanäi Jesús áu mám rútukteka át mámtek, ínel jiaka:

—Enchine türi íaa. Türiäe.

Ínel ä jiak, jiba jü kókoa ä tö siika. ¹⁴ Huanäi éntok ínel ä sáuhuek katë jábeta téttejhua. Ínel jiaka:

—Ál-lë tiöpou huéiye áma nésahuemtahui, éntoke huaka Moiséjta nésahuekäu yáanake em türiakäu béchïbo, juka genteta jüneenakë béchïbo em türialatukä bétana.

¹⁵ Të jü síme jita ä joäu jüneria táytihuak, símekut chíbejtek mékka jákun tájti. Juebena génte náu yayajay ä jíkkaij báreka, éntok kókoata emo úhua íaaka. ¹⁶ Të áapo mékka bíchaa sísimey, kaita genteta anëu bíchaa, orciempo Diostau nok báreka.

Jesús káraktílata tütek

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Séjtul táapo ínel yeu siika Jesústa am majtiayo, jume pariseerom éntok jume leyta am mamajtiame áma jokay jümëi béja ili pueblom békataná jometaka áma yáij-latukay, Galiléa buíara bétana éntok Judea éntok Jerusalén bétana; Diosta úttiara éntok áamak aaney kókoreme tüte báreka. ¹⁸ Júnensu huate yoremem áma yájjak, jípetampo senu yorem káraktílatam huériay, huáijhuam ä núk kimuka, Jesústa guókpom ä óre báreka éiyay. ¹⁹ Të karam áma kimuka taahuak, juka genteta tüisi búru béchïbo. Huanärim kári jikat jámuka, tejampo guójjoriata yáaka, áma huámim kóm ä yétchak, chíkti ä jípetekimaki, áme násuk, Jesústa pújbapo. ²⁰ Jesús, Diostat ehuamta ámet bíchaka, kokoremtau ínel jiaahuak:

—Empo yoreme, jume em Dios bejrimmeche jìokoritu.

²¹ Huanäi jume leyta am mamajtiame éntok jume pariseerom kaa tüisi áatana éaka taahuak, ínel éakari: “¿Jábese íri Diosta béj-reka nokame? Kaabe ára Dios bejrita jìokore, ál-la Dios jíbba.”

²² Të Jesús bem éerita jüneriaka, ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jatchiakasem enchim jíapsipo kaa yánti éiya? ²³ ¿Jítasu chë júne kaa obiachi, ínel jiau béchïbo: “Em Dios bejrimmeche jìokorituk”, o ínel jiau béchïbo: “Kíktekë, huerama?” ²⁴ Enchim júkai jünerianakë béchïbo, ínapo jü Yoremta Úusi ímí buíapo yáurata ín jípurë bétana jume Dios bejrim jábeta ä jìokorinakë béchïbo.

Huanäi jü káraktílatata ínel jiaahua:

—Emoune ínel jiaahua, yejtekë em jípetekta núka em jóau bíchaa huéiye.

²⁵ Senu huéchiapo, jü káraktíla, símem bíchápo kíkteka, juka ä jípetekta tóboktiaka, ä jóau bíchaa siika Diosta úttílsimeka. ²⁶ Huanäi simetaka át guómtílatata taahuak, éntokim yórisi Diosta looriata makkay, tüsim májhueka, ínel jiaahuay:

—Énte bejja ä bítchak juka kaa jaiibu bíbithuamta.

Jesús juka Levíita núnnuk

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Chúkula ikäi símsuko Jesús yeu siika, senu yáura tómita náu tój-lerota bítchak, Levíi tí téhuakamta, jum tómita tótoijhuápo kátekamta. Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Ino sauke huéiye.

²⁸ Huanäi kíkteka, símeta tójaka, áa sáu siika.

²⁹ Chúkula éntok, Levíi ä jóapo buéresi pajkok, Jesústa béchïbo, huanäi juebénaka jume yáura tómita náu tój-lerom mesahuim jokay, éntok huate yoremem ámemaki.

³⁰ Huanäi jume leyta am mamajtiame éntok jume pariseerom jume discípulom junneria jiaka, ínel ámeu jiaahuay:

—¿Jatchiakem jume yäura tómita náu tóij-lerommak éntok jume juëna yorememmak jïbuä, éntok jita jëye?

³¹ Jesús am yómmiaka, ínel ámeu jiaahua:

—Jume kaita ják innëame katim mérikota huáatia, të jume kökoreme ál-la. ³² Ínapo kaa huame lütüla jíápsame núnuseka äbo siika, ál-la Dios bejrita joame, am jíapsi kúaktinä béchïbo.

Ayuunota bétana natemajhuame

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Huanäi bempo ínel Jesústau jiaahuak:

—¿Jume Juanta discípulom éntok jume pariseerom discípulom kaa jíjïbuä ayuunaka éntokim élaKa Diostau oraciompo nooka, jume em discípulom éntok èe? ¿Jatchiakasu?

³⁴ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem jum bóodau núnurim buáhuamta emo táktiria máchile, juka jubemta ámek ama aneyo? ³⁵ Të taahuarim yúmanake, juka jubemta núk sákahuako. Huanäi ál-la huamei taahuarimmechim kaa jïbuänake.

³⁶ Íkai ejemplota két ámeu yétchak:

—Kaabe súpe bemelampo ili sánkota áma chúkchuktia, súpe öram chäbuä béchïbo. Të ínel ä yák éntok, jume súpe bemelam nasontenake, éntok kaa jüri jïbba, kaa áamak útti jü sánko bemela öramaki. ³⁷ Kaabe jü vino bemelata huaka bea bóosa örapo ä töttöa. Áma ä kimakátek éntok, jü vino bemela ä síutianake juka huaka bea bóosata. Huanäi éntok, jü vino guötinake, éntok jume huaka bea bóosa júne kaa türika tahanake. ³⁸ Júnen béchïbo, jü vino bemela huaka bea bóosa bemelapo töttöhua. Júnëli náhuichikam kaachin ayunake. ³⁹ Jábe júne juka vino jauhuey huémta jëyëteko, kaibu júchi juka bemelasi yáata jï báanake. Bueítuk ínel jiaunake: “Jü vino jauhuey naateka ëriari chë türi.”

6

Jumé Jesústa discípulom jimyore táapo tirijko bújam chúktiak

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Séjtul sábalá táapo, Jesústa jum etpo aman huéy, jume ä discípulom tirijko bújam chúktiaka; mámammea am biitiaka am buäyey. ² Huanäi huate pariseerom ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem jum jimyore táapo juka kaa jojuhuamta johua?

³ Jesús am yómmiak:

—¿Jachem íkai júne kaa jum jïojtepo ä nok-la juka Davidta yáakähui júnakoy jauhuey áapo tüisi tébäureka éntok jume áamak aneme? ⁴ Jáchin jum Diosta jóapo kibakeka jume páanim Diosta bíchäpo órekame, buäka, éntok jume áamak aneme két am miikak, huame páanim kaa kía jábe júne am buabuäye jume tiöpopo nésahueme jïbba.

⁵ Ínel két ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Üusi chë nésahue sábalá taahuarita béppa.

Jü yoreme huakiam mámakame

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Chúkula sábalá táapo két ínel yeu siika, Jesús jum sinagogapo kibakeka am majtiay. Huanäi yoreme áma aaney jum bátam bétana huakiam mámaka; ⁷ huanäi jume judíom ley am mamajtiame éntok jume pariseerom Jesústat suaka ä bitchay, ä bíb báreka jachu jum sábalapo ä tútenake jáni tí éaka, huáachí jáhuiteka ä nátua báreka. ⁸ Të áapo tüisi bem érim táyay, huanäi jü yoreme huakiam mámakamtau ínel jiaahua:

—Kíktëe, násukë emo kétcha.

Huanäi áapo kíkteka, áme násuk huéeka taahuak. ⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Senu huémthane enchimneu nátemaj báare: ¿Jachu türi jáni sábalapo túhuata yáa béchïbo, o kaa túhuata yáa béchïbo? ¿Jíapsita jínëu béchïbo, o jíapsita úhua béchïbo?

¹⁰ Huanäi jume äa chíkola aneme bíchaka, jü yoremtau ínel jiaahua:

—Em mámamë rútuaktia.

Huanäi áapo ínel am yáhuak. Huanärim türika taahuak. ¹¹ Huanäi jume pariseerom éntok jume judíom ley am mamajtiame tepam kujtiaka taahuak. Huanärim náu ejtejuay, jáchin ayuka juka Jesústa kaa tüisi ä tahuaria báreka.

Jume dooce apóstolim yuktiahuakähui

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Huamēi taahuarimmechi Jesús béja júya káhuui siika, áman Diostau oraciompo nok báreka. Sime tukaapo Diostau nookak. ¹³ Yeu máтчuk béja, jume ä discípulom núnnuk. Huanäi senu loseenam áma símem násuk yeu púhuak. Huanäi béja jume apóstolim ti am téhuaatuak: ¹⁴ Jü Símon, Peero ti ä téhuaatuak, éntok jü Andrés ä sailahua, Jacobo éntok Juan, Felipe éntok Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Toomas, Jacobo Alfeota üusi, Símon Zeloote ti téhuaakame, ¹⁶ Judas Jacobota saila, éntok Judas Iscariote, ámak anekasu ä nénkakame.

Jesús juebena géntemta aniak
(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Huanäi ámemak kóm yepsak. Huämí béja bueka päriapo taahuak, ä discípulommaki éntok huate géntemmak jume Judeapo jomeme, Jerusalémpo éntok bahue mayoat Tiropo éntok Sidónpo jomemtaka. Jesústam jikkaij báreka áma yáij-latukay, éntok bem kökoa emo úhua íaaka. ¹⁸ Jume kaa yánti jíapsekame, lemoonio espíritu chícha machik bem jípuré béchíbo tütehuay. ¹⁹ Huanäi sime jü génte át jálojti báreka tepa éiyay, bueítuk jü úttiára át yeu huéiyey. Júnéli béja síme kókoreme túriay.

Jü al-leehuame éntok sirokuame
(Mt. 5:1-12)

²⁰ Huanäi Jesús jikau remteka ä discípulom bíchaka, ínel jiaahuak:
—Al-leäem eme jume poloobem, bueítuk eme ä áttiak juka Diosta reyataka néšanuéhui.

²¹ 'Al-leäem jume én tébäureme, bueítukem jóboriana.

'Al-leäem eme én buaname, bueítukem chúkula atnake.

²² 'Al-leenakéem eme jume yoremem enchím omtiayo, éntok enchím am omouteyo, éntok enchím am bueere aahuayo, éntok enchím téhuam júne kaa jíkkaij péehuayo, Yoremta Üusi, enchím súalé béchíbo. ²³ Túisem emo al-leetua hua taahuarichi, bueítukem buéresi túhuata mabetnake jum téhuekapo. Bueítuk bem yoiyoturim két ínel ámemak aayuk, jume profetammaki.

²⁴ 'Té jikot machi enchím béchíbo, riikom, bueítukem ími buíapo béja ä jípusuk, juka enchím al-leähui.

²⁵ 'Té jikot machi enchím béchíbo, eme én jojóborime, bueítukem chúkula tébaurinake.

'Té jikot machi enchím béchíbo, eme én acheme, bueítukem chúkula sirokaka buannake.

²⁶ 'Té jikot machi enchím béchíbo, eme síme genteta túhuata jíba enchím bétana nokayo, bueítukim junéli ámemak aaney, jume bem áchayhuarim jume profetam ára nókíchimnaki.

Itom omtíame nák sáyhuame
(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Té eme íkái jíkkajame, enchimmeune ínel jiaahua: Enchím kaa bíbit péame, akem am nákke. Jume enchím omtíame éntok, túhuatem ámeu johua. ²⁸ Juka Diosta tuhua am makka, jume béttesi enchímmet nokame. Jume emo bétana kaa túisi nokame, oraciompo Diostahuem am nok-ria. ²⁹ Jábeta jópemmēt enchi chóchonako, jume senu jópeme au óóre. Jábeta sakom enchi úhuak, éláposu két em súpem huériunake. ³⁰ Jábeta émou nétaneyo, Aké ä miika. Em áttia enchi ä úhuak junne, katé áu ä áhua. ³¹ Jíta enchimmeu yáaria íähui, júkarem ámeu yáuhua, jume huatemmehui.

³² 'Eme jume enchím nákeme jíba nákéteko, ¿jita túhuatasem ché áa béppa johua? Bueítuk jume juéna yóremem két íkái johua. ³³ Éntokem huaka genteta túhuata enchimmeu joamta, huame jíba túhuata joátek, ¿jita túhuatasem áma jájamnake? Bueítuk jume juéna yóremem két íkái johua. ³⁴ Éntokem huaka enchím ä nóttirianakemta jíba jita réreuhuáteko, ¿jita túhuatasem áma jájamna? Bueítuk jume juéna yóremem jita emo réreuhua, ánéli beekik mabet báreka. ³⁵ Bueítukem am nákke, jume kaa enchím bíbit péame, túhuata ámeu joaka. Jítem réutebo, kaita ámet jita boobíchaka. Júnéli hua buéresi túhuatem jájamnake. Éntokem jü Dios ché símem béppa néšanuemta úussitunake. Bueítuk áapo tua túri, huame kaita baysahuemmeu bíchaa, éntok huame juéna yorememmeu bíchaa. ³⁶ Jábetem jikolë, itom Dios Áchayta jábeta jikolë bénasi.

Kaita huitti júneriaka jábetat nokhuame
(Mt. 7:1-5)

³⁷ Katem jabetat bettesi nooka, huanärem kaa Dios yäurata bínnake. Katem jábetat bettek nooka. Huanärem Diosta bétana kaa bette nokta mabetnake. Jábetem jiookore. Huanäi Dios két enchim jiokorinake. ³⁸ Jábemem jita mímika. Huanärim két enchim miknake. Kojtalimpo, tüisi yoyoata éntok pittiata kía abe guótemta enchim mámampo ä máknake. Bueituk Dios jü ili kúyap enchim jujúnakteyi, huayírem júnaktena.

³⁹ Jesús ikái ejemplota ámeu yétchak:
—¿Jachu jü lípti senu líptita ára huériunake jáni? ¿Jachum kaa náhuichika guójöku kóm huáttinake? ⁴⁰ Jü discipulo kaibu ä maestrotá béppatunake. Të hua ä maestrotá ä majtiakäu ä chúpako, ä maestrotá bénanake.

⁴¹ ¿Jatchiakasé juka ili chúkita jabetat púppo órekamta bitcha, huaka kúta buëuruta em púppo bókamta éntok, ée? ⁴² Të huaka kúta buëuruta em púppo órekamta kaa bitchatek. ¿Jáchisintuke ínëli áu jiaunake em sailabehui: “In saila, juka ili chúkta em púppo em jípuréu, enchine yáa huik-ria báare”? ¿Dios huatihuamta mamatome! Báché juka kútata em púppo órekamta yeu huikke. Huanäi ál-lë tüisi bíchaka juka ili chúkta em saila púppo ára yeu ä huikrianake.

Jü júya ä takam béchibo táyahua
(Mt. 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ Jü júya türi kaibu kaa türim takanake. Jü júya kaa türi éntok, kaibu türim takanake. ⁴⁴ Bueituk síme jü júya juka takata béchibo táyana: Jume chunam kaa júya huíchakame am tataká; jume párasim júne táchíno kaibu am takanake. ⁴⁵ Jü tü yóreme tühuata johua, bueituk jü ä tü éerihua ä jiápsipo ayka. Huä juéna yoreme éntok, kaa tühuata johua, bueituk jü juéna éeri ä jiápsipo ayka. Bueituk hua ä noki ä tempo yeu huéeme hua jiápsipo ä jípuré bétana huéiye.

Jume guoy kaari nahuam
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ ¿Jatchiakasem, “Señor, Señor”, ti inou jiaahua, ín nésau kaa joaka junne? ⁴⁷ Enchímne téjhua báare, huaka inou yepsaka nee nok jíkkajamta éntok ín nésau joamta, jábeta bénasi ä machiakähui: ⁴⁸ hua senu yoremta káatë bénasi maachi. Huári béja mékka kóm jíbuejeka, juka kárita tétachä nahuatuak. Huanäi baniata yepsako, bathue jíkau siika. Huanäi jü báa tepa úttia át yeu siika, jü kárichi, të kaa ä tátabek, bueituk jü kári tétat nahuakäy. ⁴⁹ Të hua ín nooki jíkkajame éntok kaa ín nésau joame, hua yoreme buía buálkopo kári kaa nahuakamta ä yáakamta bénasi maachi. Huanäi baniata yepsako, bathue jíkau siika. Huanäi jü báa tepa úttia át yeu siika, jü kárichi. Huanäi mójti huétchek, éntok kaita béj-reka taahuak.

7

Jesús centuriónta sáulero tütek
(Mt. 8:5-13)

¹ Chúkula Jesús jü gentetau noksuka, pueblo Capernaumpo kibakek. ² Senu sontarommeu yáut áma jóakay iri éntok nésaulerota áma jípurey ikái éntok áapo tüisi ä nákkey, të mukiaipo kókorey. ³ Jü centurión, Jesústa bétana nokhuamta jíkkajaka, yorem yoiyóturim gente Israelpo joomem áu bíttuak áman ä núnuka ä nésaulerota ä jíttö íaaka. ⁴ Huanärim bempo Jesústau yájaka, jiokot áu jiaahua, ínel jíakari:

—Íri capitan ikái át ä buanahué áu yáapo yúmala, ⁵ bueituk áapo juka itom génte nákke; huépü sinagogata itom yáariala.

⁶ Huanäi Jesús ámemak siika. Të abe ä jóau ä yebisisey, jü centurión huate ä amiigohuam áu bíttuak, ínel jíakari:

—Señor, kate jáchin éiya, kanne áma náikiapo yúmala jum ín jóa jöta bétuk inou em nóitinakéhui. ⁷ Huári béchibo ínapo kanne áman émou siika kaa tüisi ino ériaka. Ímire ín jóa páku nésauta nooka, huanäi béja jü ín jóapo ín sáulero türinake. ⁸ Ínapo két yáurata bétuk káttek, éntokne yáurata jípure. Huanäine huépü sontarotau ínel jiaunake huéë, huanäi huéenake; senukuhui éntok binë huéiye, huanäi inou huéenake; éntok ín sáuleroita jita nee ä yáa sáhuëu, ä yáanake.

⁹ Huanäi Jesús, ikái jíkkajaka át guómték, huanäi jume géntem ä guojaasemmeu kúakteka ínel jiaahua:

—Ínapone én ínel jiaahua, Israelpo júnene kaa ínëli úttesi Diostat ehuamta téula í yoremat bénasi.

¹⁰ Huanäi jume áman sáyhuakáme jóau nótteka, huaka kókoremta türilata téuhuak.

Jesús jámut jókoptulata asoa jíabitetuak

¹¹ Chúkula Jesús jü pueblo Naín tí téhuakäu bíchaa huéiyey, jume ä discípulommaki éntok juebena gentetamaki. ¹² Pueblopo áman kíkkimuhuäpo ä yepsako, mukilata hueriyhuamta bitchak, ä mäabokam kaatey, i mukila jámut jókoptula ä asoakay kaabeta éntok jípurey. Juebénaka huate áamak kaatey pueblopo jóakame. ¹³ Huanäi Señor ä bíchaka, ä jókoleka, ínel áu jiaahua:

—Katè buaana.

¹⁴ Huanäi jü ánimatau rúkteka kajat mámtek; huanäi jume ä huériame jáptek. Huanäi Jesús mukilatau ínel jiaahua:

—Jübua yótume, émoune ínel jiaahua: ¡Yejtée!

¹⁵ Huä mukilatukäu vejteka nok táytek, huanäi Jesús ä áyehuata ä mákkak. ¹⁶ Íkái bíchaka, simetaka guómtilatata taahuak, éntokim Diosta úttíl táytek, ínel jáaka:

—Senu profetea kaa náksi yórisi machika ito násuk áu tóboktiala.

Ínëlim ket jiaahua:

—Dios ä pueblo ania báreka äbo kóm yebij-la.

¹⁷ Huanäi sime Judea buiárapo éntok áa chíkola jikkaijhuak juka Jesústa yáakähui.

Juan Bautistata bétana Jesústau sáyhuakäme

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Juan Bautistata íkái jita simeta bemelasi huémta ä jüneriak, bueítuk jume ä discípulom ä ejtejhuariak. Huanäi guoy ä discípulom núnnuk, ¹⁹ huanäi Jesústau am jaasek ä temaij íaaka: ¿Jachu áapörík ájáriatukähui jü Cristo yebijnakeme, o tábuik bem boobinnakähui? ²⁰ Jume Juanta áman jaasekäu, Jesústahuim rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Juan Bautista itom émou bittuak enchi itom temaij íaaka: ¿Jachè émpotuk ájária jáni jü Cristo yebijnakeme, öte tábuik boobinnake?

²¹ Sep huämí horapo, Jesús juebena kókoreme éntok juéna kókoata jípureme tütek, éntok kaa türi espíritum jípureme yeu am béb-riak, éntok két juebena lílptim bíttuak.

²² Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Sájakem juka enchím bíchakäu ä ejtejhuaria juka Juanta éntok enchím jikkajakähui. Jume lílptim bitcha; jume lolóim naa kaate; éntok huame sähua lepra téamta jípureme türia, nanakapim jikkaja, kókkolam jábite, éntok huaka nokta yore jínëhuamta bétana huémta poloobemueu nokhua. ²³ Túhuata jájamlá jü nee süaleka kaa áu náyoteme.

²⁴ Jume Juanta áman jaasekäu am sákasuk, Jesús jume géntemueu nok táytek jü Juanta bétana, ínel jáaka:

—¿Jítasem bíb báreka éiyay jum see päriapo? ¿Júya bakuliata jekay yoohuamta jáni?

²⁵ Éntok jútchi, ¿jítasem bíb báreka áman yeu sájjak? ¿Senu yoremta túlisi sánkokamta jáni? Tè jume yórisi túlisi sánkokame, éntok jume túlisi kaitat obisi éaka, éntok simeta jípureka ími buíapo jíápsame, reyím jóapom aane. ²⁶ Tè, ¿jítasem bíb báreka áman yeu sájjak? ¿Senu profetea Diosta bétana nokamta jáni? Jeehui, tua lútüriapo senu profeteata béppa chë yórisi maachik. ²⁷ Íri Juanta bétana huéeme jiójteri:

In noki huériamtane emopat jaase,

juka böota em huéenake páman tütenakè béchibo.

²⁸ Enchimmeune nooka sime géntem násuk kaabe chë yórisi maachi jü Juan Bautistata béppa; tè jünentaka junne, huam Diosta reyataka néshauapo jü chë lílptichisi ériahuame huári chë yórisi maachi áa béppa.

²⁹ Huanäi íkái jikkajaka, sime gente éntok jume impuestom tómi náu totojame, Juanta batóhuamta mabet-latukähui, Diostam súsualek éntokim ä lütüria tíaka taahuak. ³⁰ Tè jume pariseerom éntok huame leyta am mamajtiame, katim Juantau emo batótebokähui, ínëlim béja kaitapo ä yáuhuak juka Diosta áme bétana náikiari. ³¹ Huanäi Señor ínel jiaahua:

—¿Jábeta bénasine am bínnake jáni, jume yoremem én kat-riame? ¿Éntok, jita benamsamme? ³² Jume usim pláazapo jokame benasim ántuari éntok náu nokaka éntok ínel jáame: “Baka kusiaite enchím jiponriak tè eme kaa yëkak. Buikimte siroksi machisi jáame enchimme buiikak jíöbe tè eme kaa buaanak.” ³³ Bueítuk Juan Bautistata yepsak, kaa páanim buäyey éntok kaa vino jëyey, huanärem Juanta lemooniota ä jíápsipo jípuré tíiya. ³⁴ Huanäi jü Yoremta Úusi ím yepsak, jibuäka éntok vino jëyeka; huanärem ínel jiaahua, i yoreme tepa jíjijüba éntok vino jëjeye. Jume yáura tómita náu tóij-lerommaki éntok jume kaa Diosta yöremmaki túisi áu huéria. ³⁵ Jü kóba süahua Diosta bétana huéeme ä úusimmet bíttu.

Jesús, Símon pariserota jóapo aane

³⁶ Senu parisero juka Jesústa jibuä núnnuk, huanäi ä jóau kibakeka mesau yejtek.
³⁷ Huanäi senu jámut áma pueblopo jóakame kaa tühuata boojoriaka, jünéaka Jesústa Símonta jóapo mesau kátekäü, ili téta sótopo perfumeta musäla jubak, áma nüpak.
³⁸ Áma bétana áu sika ä guókpo áu yejtek, buanaka ópuammea ä kómoniria táytek jume guókkim. Éntok ä chonimnea am huaachaka, am bebesiitoy éntok báa musäla jubak ámet toäk. ³⁹ Jü parisero Jesústa jibuä núnulame ikäi bíchaka, ä jiápsipo inel éiyay: “Í yoreme tua profeetatuko, ä jüneria éiyey ä jábe jámuttukähui, i jámut chícha machik jiápssek, éntok kaa tü böota boojoria, éntok áachä mámmatua.” ⁴⁰ Huanäi Jesús inel áu jiaahua:

— Símon, senu huémtane émou nok báare.

Huanäi inel áu jiaahua:

— Nokäe, Maestro.

⁴¹ Huanäi Jesús inel áu jiaahua:

— Senu yoreme guoy yoremem tómita am réuhuakäy. Huépülaka mamni cien denariom ä huikiriyyay, senu éntok cincuentam. ⁴² Huanärim kaitay ä béjtua máchika taahuak. Të áapo náhuichim jiokekorek junëlim béja kaita ä huikiriaka taahuak. Nokäe, ¿bueituk jábesu jüntuk chë júne ä nákeka taahuak?

⁴³ Símon ä yómmiaka inel áu jiaahua:

— Jíba tua jü chë juebena tómit jiokekorihuakame.

Jesús inel áu jiaahua:

— Tepë tüisi ammáli jiaahua.

⁴⁴ Huanäi Jesús, jámuttau kúakteka, Símontau inel jiaahua:

— ¿Íkai jámuttë bitcha? Em jóaune kibakek, të bäam júne kaa nee miikak ín guókim béchíbo; të i jámut ín guókim ä ópuammea kómoniala, éntok ä chonimnea am huaachak. ⁴⁵ Katë nee besitok, të i jámut éntok, nee ím yepsak naateka, kaa chúkteka ín guókim bebesiito. ⁴⁶ Katë aceiteta júne kóbat inot huáttiak; të i jámut báa musäla jubak ín guókimmet huáttiak. ⁴⁷ Huári béchibone inel émou jiaahua, jume ä yún Dios bejrimmet jiokekoriuri; bueituk tüisi kaa béttek ä jiápseskä béchíbo. Bueituk hua jábe kaa jaiki béchíbo jiokekorihuakame, kaa tua jábeta nákke.

⁴⁸ Huanäi Jesús jü jámuttau inel jiaahua:

— Béjé jiokekorihuak em Dios bejrim bétana.

⁴⁹ Huanäi jume mesau áamak jokame, náhuim inel jiau táytek:

— ¿Jábesea írì, jume Dios bejrim júne jábeta jiokekoreme?

⁵⁰ Të áapo jámuttau inel jiaahua:

— Jü chíkti em jiápsimak Diosta em súalekäu enchi jínëuk. Kaitachë jáchin éaka huéiye.

8

Jume jáamuchim Jesústa aniakame

¹ Chúkula inel yeu siika. Jesús síme buere pueblommechi éntok il-lichimmechi ámeu noksisimey éntok am téjhuaasimey juka bemela nokta Diosta reytaaka nésahue bétana huémta. Jume dooce discípulom éntok áamaki. ² Éntok huate jáamuchim kaa türi espíritumnea éntok kókoammey túrialame áamakim kaatey, áme násuk entok María jü Magdalena ti téhuaakame, íachiri guoy búsan lemooniom át yeu sákalatukay; ³ Juana, jü Chuuzata juubi, Heroodesta móoroma, éntok Susana, éntok huate jáamuchim bem jita jípurëmakim ä aniy.

Et-leerota ejemplo

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Juebena génte áma joome, éntok sékána joome, áma áu náu yájjak, Jesústahui ä bíb báreka, huanäi ikäi ejemplota ámeu nookak, inel jiakari:

⁵ — Jü et-leero yeu siika juka ä báchiahua echíseka. Ä echay éntok, huate böo mayoat huáttek huanäi át chéptihuak, éntok huikichim jikat bétana yájaka ä buäka. ⁶ Huate báchia tétao huáttek. Huanäi síuhuek, të huaakek, bueituk buífa kaa báaritikay. ⁷ Huate báchia éntok júya huíchata sisihuépo huáttek. Huanäi jü júya huícha áamak síhueka ä jiabi mëak. ⁸ Huate éntok türi buíapo huáttek. Huanäi yótuka tüisi chúppuk, huépü báchia cien báchiam nénekak.

Íkai noksuka, Jesús tüisi kusisi inel ámeu jiaahuak:

— ¡Júkä ín nooki jíkaij báareme ä jíkaijnake!

Jíta béchibosum türi jume ejemplom
(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Huanäi jume ä disciipulohuam ä temajek:

—¿Jáchisu ä jiau báarehui ikäy ejemplota?

¹⁰ Huanäi áapo inel ámeu jiaahua:

—Eme yeu púari ä jüneria iaahuaka juka kara át jünee huamtachi Diosta reyta ä néshuepo ayukamta. Të jume huatemmeu éntok, jita ámeu nok bárëteko, ejemplomney jíbba. Bueituk bíchakam júne kaa bínnake, éntok jikkajakam júne kaa át jünee nake.

Jesús el-lerota ejemplo ámeu nooka
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ Inel jiau báare, jü ejemplo: Jü báchia jü Diosta nooki; ¹² jü báchia böo mayoat huáttekame jume ä jikkajame, huanäi sep jü diablo ámeu yepsaka, juka noki bem jíapsipo ayukamta am úhuakaanake kaa ä süaleka bem jinëutunaké béchibo. ¹³ Jü báchia tétapo huáttekame, jume inel ä jikkajame. Al-leakam ä mabeta, të katim naahuak; imó chúbala ä süsuale, huanärim ili obiachisi ä huéé táytek amáu bícham nóttinake. ¹⁴ Jü báchia huíchapo huáttekame imó inel jume ä jikkajame të katekasum jü yún jitat obisi éehuame, jü yún jita kaa naksi jípu péehuame éntok jü uyjória tüisi imó át jíapsihuame ä jíabi ménake, huanäi béjam kaa takanake. ¹⁵ Të jü báchia türi buíapo huáttekame imó inel jume türi jíapsimak éntok yö lúl-la nokita bem jikkaj-läu éeríame, imó inel yü tutti takata nénkame.

Jü machiriata ejemplo
(Mt. 4:21-25)

¹⁶ Kaabe machiriata bébeetia sótöriy ä páttia báreka, éntok kaibu tariimata bétuk júne ä órenake; ál-la metjikat chöla ják ä órenake, áman kimume ä machirianaké béchibo. ¹⁷ Bueituk kaita jita ják éhuil óorek síme jauhuey júne yeu machinake; éntok kaita ják éhuil ésoni, kaa jüneriatunake ti kaa maachi, bueituk síme yeu machinake.

¹⁸ Aachem suaka, ä jikkaja; bueituk síme jume jita jípureme, júchi huateg mákna, të jü kaita jípureme, éntok juka ä jípu máchirëu júne úhuaana.

Jesústa áiye éntok ä sailahuam
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Huanäi jü ä áyehua éntok jume ä sailahuam áu yájjak, tem karam áu rúktey juka geteta büru béchibo. ²⁰ Huanäi senu ä téjhuak, inel áu jíaka:

—Em áiye éntok em sailam pákum aane enchi bit báreka.

²¹ Të áapo inel ámeu jiaahua:

—Jume Diosta noki jikkajame éntok ä joame, imó ámëria jü ín áiye éntok ín sailam.

Jesús jekata yánti tahuatuak
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Séjtuul táapo Jesús canoapo ámemak huéeka ä disciipulommaki, inel ámeu jiaahuak:

—Baubäa huáytanate kannake.

Huanärim áman bíchaa sájjak. ²³ Të áman bíchaa am katey, Jesús kótchok. Huanäi senu huéchiapo jeka úttiaka naatek, báa násuku. Jü canoa éntok báam jajjayu táytek, éntok rópti machisi jínhua aaney. ²⁴ Huanärim Jesústa bússak, inel áu jíaka:

—¡Maestro! ¡Maestro! ¡Béjate abe rópte!

Huanäi áapo yejteka, úttiaka áu nónokak jü jekatahui éntok jume máaremmehui; huanäi síme kikte éntok síme yánti taahua. ²⁵ Huanäi béja ä disciipulommeu inel jiaahua:

—¿Jáksu ayka jü enchim Diostat éhuame?

Të bempo, at guómtilatata, kaa jáchin an máchika taahuak huanärim náu inel jiaahuay:

—¿Jábese i yoreme, báata éntok jekata júne sáuhue, éntokim ä nok jikkaja?

Jü yoreme gadareno lemoonio kame
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Gadarenom buíarapom yeu yájjak, baubäa huáyтана, Galiléau lul-la. ²⁷ Jesústa canoapo kóm chéptek, senu yoreme áma pueblolo jometaka ä nankirika siika. İri bínhua naateka lemoonioa jípurey. Kaa sánkokay, éntok kaa ä jóapo jíapsay; ál-la kókkolam mamáhuäpo násuk jíba aaney. ²⁸ Huanäi Jesústa bíchaka, guótko tónommia áu kiktaka, kusisi chayeka:

—¿Jítasë inomak jípure, Jesús, Dios jikat kátekamta Üusi? Emoune ikäi aahua, katë nee jiokot johua.

²⁹ Jesús éntok béja kutti át nónokak jü kaa türi espíritutachi yoremntat yeu ä huéë sáhueka. Béja bínhua át jóakay jü kaa türi espíritu; jü gente cadeenamnea ä susumay guókpo éntok mámpo; té áapo am chükchuktiay huanäi jü lemoonio ä núk sisimey mékka ánia see päriahui. ³⁰ Huanäi Jesús ä nátemajek:

—¿Jáchisë téhuak?

Áapo éntok ínel ä yómmiak:

—Legión tine téhuak.

Bueituk juebena lemooniom át kimulataka át jóatelatukay. ³¹ Huanärim Jesústau jiokot jiaahuak, kaa jum kaa machikun guójoria mékka kömi emo bíttua iaaka.

³² Ámanim káupo büru koohuim rejtey ámam jibuásasakay, huamechirim kimu rókaka áu nookak; Jesús éntok am jehuiteriak ámecham kimunakë béchibo. ³³ Huanäi jume lemooniom yoremntat yeu sájaka kohuimechim kimuk íméi éntok simetaka jum sibapo emo kóm guótiaka háapo kóm huáttekam, áma ropteka kókkok.

³⁴ Huanäi jume kohuim suayame, ikäi bíchaka, guómtilamtaka tennek huanärim am téjhuak jum pueblopo éntok ranchommechi. ³⁵ Huanäi jü génte yeu sájaka ä bitchak juka jita áma yeu sikamta. Huanärim Jesústau yájaka, juka yoremnta áma téhuak juka lemooniom át yeu sákalatukäuta, Jesústa guókpo kátekamta, sánkokamta éntok yúmalasi suakamta. Huanärim májhueka taahuak. ³⁶ Jume ä bíchakame, am ejtejhuariak jáchin ä tütehuakähui juka lemooniom jípurëuta. ³⁷ Íaribéchibo, sime jü génte juebénaka áma aneme jü Gadara buiärapo éntok huíkola ják jóakame, Jesústam sim sáhueka áamak jiaahuay, bueitukim tüisi májhuey. Huanäi jü Jesús, canoapo kibakeka, siika. ³⁸ Jü yoreme lemooniom yeu béb-riari áamak jiaahuay, áamak huéë rókaka. Té Jesús ä simtuak, ínel áu jíakari:

³⁹ —Em jóahuë nótte; Akë am ejtejhuaría jáchin machisi buere jita Diosta émomak yáakähui.

Huanäi áapo siika, ä noksimeka sime pueblopo jita buéresi Jesústa áamak yáakähui.

Jairota maala éntok jü jámut, Jesústa mantommet jalojteka

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Juka Jesústa nótteko, büru génte al-leaka ä mabetak, bueituk simetaka ä boobíchaihui. ⁴¹ Senu yoreme Jairo ti téhuaaka áu yepsak, tíopopo kóba yóturi. Jesústa guókpo tónommia kíkteka, jiokot áu jiaahuay ä jóau ä kibak iaaka. ⁴² Bueituk huépülak jíba malakay, dooce huásuktiriam jamak ják huériay; únna kókoreka béja abe muukey. Huanäi juka Jesústa áman bíchaa ä huéesimeyo, büru gentetamaki huanärim tüisi ä pítpittiy.

⁴³ Té senu jámut éntok béja dooce huásuktey mecha kókoata bénasi ójbo kaa chükteka át huéiyey sime juka ä tómita ä jípurëu am mák-latukay jume mérikom, té kaabe ára ä úhuay juka kókoata. ⁴⁴ Amatana Jesústau sika jume ä mantommet át jálojte, huanäi senu huéchiapo áma horapo kíktek jü ójbo át yeu huéeme.

⁴⁵ Huanäi jü Jesús ínel jiaahua:

—¿Jábesu inot jálojte?

Kaabeta béja áu yeu buísek, jü Peero éntok jume huate áamak aneme ínëlim jiaahua: —Maestro, jü génte büruka enchi pítpittia éntok enchi yuyüa jákübo junne, éntoke nátemaje: “¿Jábeta emót jálojtekahui?”

⁴⁶ Té Jesús ínel jiaahua:

—Jábe inot jálojte, bueituk ínapo ä ínnëak, úttiärata inot yeu sikähui.

⁴⁷ Huanäi jü jámut, ä bíchaka áu júneriahuahakähui, áu yoosimeka áu rúktek huanäi Jesústa guókpo tónommia kíktek. Sime genteta jíkkajäpo áu yeu buísek jita béchibo áachä jálojtekahui, éntok jáchin bénasi láutipo áu türiakähui. ⁴⁸ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—In maala, jü em Dios eäu enchi tütela. Yánti jíápsekë huéiye.

⁴⁹ Ketune Jesústa nokaysu, senu áma yepsak, tíopopo kóba yóta jóa bétana, Jairotau ínel jíakari:

—Em mala béja muukuk; katë juka Maestrotá múksi bitcha.

⁵⁰ Jesús ä jíkkajaka ínel áu jiaahuak:

—Katë májhue; chíkti em jípsimake nee súale, huanäi türianake.

⁵¹ Jum jóau yepsaka, kaabeta tábuik éntok áamak áman kibaktuak, Perota jíbba, Jacobota, Juanta, ä paahua, éntok juka ili usi jámutta áiye. ⁵² Simetakam buaanay, éntokim tüisi ä sirok-riay. Té Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Katem buaana. Kaa mukila jü ili usi jámmut, kía kótche.

⁵³ Tem kía ä akbuay, bueituk bempo tüisi jüneiyay ä mukilatukähui. ⁵⁴ Të áapo, mámpo ä buíseka úttiaka áu nónokak inel jákari:

—Empo ili usi jámmut, yejtëe.

⁵⁵ Huanäi jü jiápsi áu nóttek, éntok sep yejtek; huanäi Jesús ä jibuätua néshahuek. ⁵⁶ Jume ä áchayhuam éntok tepam át puj jáptek; të Jesús tüisi am téjhuak kaa jábetau am jial sáhueka juka áma yeu sikamta bétana.

9

Jume dooce yeu bíttuahuakäme tekkil

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Jesús jume ä dooce discípulom náu tójaka, yäura úttiata am mákkak, jume lemoioniom yeu am bébnaké béchibo, éntok kökoreme tütenaké béchibo. ² Huanäi yeu am bíttuak, huaka Diosta reytaka néshahue bétana géntemmu am nok íaaka, éntok kökoreme am tüte íaaka. ³ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Katem jita huéhueria böot béchibo, boroniata junne, bóosata, páanim, tómita junne. Huépülam jibem süpeka kaate, kaa guooyim. ⁴ Jáq jóapo enchim yájakäpem aane, enchim sájau tájti. ⁵ Jáq pueblopo kaa enchim mabethuakäpem yeu kaate, enchim guókim ámeu töróchiata tátakeka, bem jüneenaké béchibo kaa tüisi bem ayukähui.

⁶ Bempo éntok yeu sájaka, síme pueblom békataana naa kaatey, juka tü nokta Diosta bétana huémta ámeu nokaka éntok símekut jume kökoreme tüteka.

Juan Bautistata mukukä bétana nokhuame

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Jü rey Herodes kobanaro néshahue Jesúsata bétana nokhuamta jikkajak, jita benak ä jo sisimëhui. Huanäi át guómtilatukay. Bueituk huate inel jiaahuay: “Juan kókkolam násuk jiaabitela.” ⁸ Huate, juka profeta Eliasta yeu machiak tíiyay. Huate éntok, jábe profetam jume bannaataka kat-riam jábitek tíiyay. ⁹ Huanäi Herodes inel jiaahua:

—Tësune ínapo juka Juanta kóba chúktiatebok. ¿Jábese jüntuk íri jü juebena jita ín áa bétana jikkajähui?

Júnëli jü Herodes ä bit báreka éiyay.

Jume mamni mil jibuätuahuakame

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Jume apóstolim júchi yeu yájaka ä ejtejhuariak juka Jesúsata símeta juka bem yáaká bétana. Huanäi am núka, am núk siika, mékka ánia pária pueblo Betsaida ti téhuaakähui. ¹¹ Të jü génte ä jüneriaka, áa sáukim sájjak. Huanäi am mabetaka juka tü nokta Diosta reytaka néshahue bétana huémta ámeu nookak, éntok huame tua jikot éame kókoata am úhuak.

¹² Të huanäi éntok kúpti táytek. Huanäi jume doocem Jesústau rúkteka, inel áu jiaahuak:

—Juka géntetë sákatua. Élápom sájaka pueblom o ranchom jariunake, buáhuamta éntok ják bem jimyorenakëhui. Bueituk mékkate aane, ánia páriapo, kaabeta jóakäpo.

¹³ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Emem am jibuätua.

Huanärim inel jiaahua:

—Mamni páanim éntok guoy kúchum jíbate jípure. Jëitu, jamak ítapo áman sájaka buáhuamta am jinnurianake, íri búru genteta béchibo.

¹⁴ Jíba tuam jamak mamni mil yorememtukay. Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua jume ä discípulommehui:

—Móchalem náu am jóiya, sincuecuentam.

¹⁵ Júnëlim símem náu jóiyak. ¹⁶ Huanäi jume mamni páanim éntok jume guoy kúchum núkari, téhuekau jikau remteka, tü nokta ámet chúppak. Huanäi am náikimteka, jume ä discípulom am mákkak, jü gentetacham náikimte néshahueka.

¹⁷ Huanäi síme jibuák, éntokim jóbuak. Huanärim dooce canastam tápuniak, yeu békamtayi.

Peero, Jesúsata Cristo tíiya

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Júnakoy jünen yeu siika. Jesúsata áapola Diostau buanayo, jume ä discípulom áamak aaney. Huanäi am temajek, inel jákari:

—¿Nechim jábë tíiya?

¹⁹ Bempo ä yómmiak:

—Huate enchi Juan Bautistá tiiya. Huate, Elías. Huate éntok, jábe profetea jauhuey huéria mukilatata jñabitelame.

²⁰ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Emesu, ¿jáchisem ino bétana jiaahua? ¿Nechem jábê tiiya?

Huanäi Peero ä yómmiaka, inel jiaahua:

—Émpê jü Diosta Cristo äbo yebisnakêhui.

Jesús ä muknaeku bétana am téjhuak

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Tê Jesús kúttilasi am téjhuak, kaabetau íkái am nok sáhueka jáchin huéy junne, ²² éntok két inel jiaakari:

—Ínapo jü Yoremta Üusi yún jita kókosi kaa béj máchika inou huéenake. Jume yoiyóturim bétana, éntok jume típopo ché áma nésahueme, éntok jume escribam nee omoutenake. Huanärim nee nénake, tê báij taahuarim huéyne jñabitenake.

²³ Huanäi simemmeu inel jiaahua:

—Jábe júne ino sáu huée bárêteko, tókti áu nénkaka, chíkti táapo ä kúrus pñaktiaka, ino sáu huéiye. ²⁴ Bueítuk síme juka ä jíapsi jínêu báareme, ä tárúnake, éntok síme jábe ino béchibo ä jíapsi tárúkame, íri ä jínêunake. ²⁵ ¿Bueítuk jítasu áma téunake jü yoreme síme ániata yóoko, áu lútiátek, o áu tárúkáteko? ²⁶ Bueítuk jü inot tíhueme éntok ín nokiyi, inapo jü Yoremta Üusi kéténe ái tiunake, júnakoy lóoriapo yepsateko, éntok ín Átchay lóoriapo, éntok jume santo ángelesim lóoriapo. ²⁷ Têne én tua lútüriapo inel jiaahua, jume huate imí aneme, katim bát kókkohuamta bínnake, Diosta reyataka nésahuéu bíchákatek júbua.

Jesústa takahua tábuiasi áu yáuhuak

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Jesústa íkái noksuko, guoj naiki taahuarim simsuko, inel yeu siika. Perota, Juanta éntok Jacobota núk siika, káhuit jikau bíchaa, áman Diostau buan báreka. ²⁹ Diostau ä buanayo, jü ä pujba tábuiasi bíttuk. Á sánkohua éntok tósalisi éntok bélojkosi aayuk. ³⁰ Huanäi éntok guoy yoremem áma yeu machiak, áamak ejtejhuaka. Moisés éntok Elíastukay. ³¹ Huanäi áme chíkola Diosta lóoria am machirialatukay. Jachin Jesústa simnake bétanam nookay, Jesús buere joára Jerusalémpo ahuá chupátuanakêihui. ³² Peero éntok jume áamak aneme, tüüsim yetem jípurey. Tem búsalataka, Jesústa lóoria ujyória bitchay, éntok jume guoy yoremem áamak aneme. ³³ Huanäi bempörim Jesústa tó sájako, jü Peero inel áu jiaahua:

—Maestro, ¡túri imí ito béchibo! Báij jótamte imí cháanake, huépúlaik emo béchibo, senuk Moiséjta béchibo, senuk éntok Elíasta béchibo.

Tê Peero kaa júneiyay jita ä nokáhui. ³⁴ Íkái ä nokaysu, namu áme béppa yéjtekam páttiak. Huanärim guómtek, namupo kimuka. ³⁵ Huanärim jiahuita jíkkajak jum namupo, inel jíamta:

—Íri ín Üusi ín nákêhui; áapöríkem nok jíkkaja.

³⁶ Chúkula juka nokta jíkkaijsukam juka Jesústa áapolaik áma anemta bitchak. Bempo kaabeta ejtejhuaariak. Huanäi huámechi taahuarimmechim kaabetau jíalek juka bem bíchaká bétana.

Jesús usita lemooniota jípuremta túutek

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Yokoriapo, káhuit kóm sájaka, génte juebénaka am nankirika sajjak. ³⁸ Huanäi jume géntem násuk senu yoreme tüüsi kusisi inel jiaahuak:

—Maestro, émounä nétane ín usiê nee bít-ria. Júkái huépúlaik jíbane üusek. ³⁹ Íkái jípure, huépul lemoonio espíritu ä jaajaatia. Senu huéchiapo chay tátayte. Huanäi huécheka sítatäti an tátayte. Tempo áman sósomóchia. Huanäi jü lemoonio espíritu kókosi ä tátabeka kaa ä tóij bábbare. Júnéli jiokot ä antuasuka béja ä tóttója. ⁴⁰ Em discípulommeune jiokot jáusuk lemooniota yeu ä jaaria sáhueka, tê katim áma yuumak.

⁴¹ Jesús ä yómmiaka, inel jiaahua:

—¡Eme géntem kaita sáléram éntok jujuéna! ¿Jauhuey tájtine enchimmak annake jáni, éntok enchimmet kaa yúmaka? Inohué ä huéria juka em úusi.

⁴² Huanäi juka usita áu yebisiseyo, jü lemoonio buíapo ä tátabeka, úttia sítatäti ä antuak. Tê jü Jesús juka lemoonio espíritu jaiti machik béj-reka nónokak. Huanäi ä tútek juka usita. Huanäi ä áchaytau ä nóttiriak. ⁴³ Síme ä yosireka taahuak, juka buéresi Diosta joáhui.

Jesús ä múknake bétana am téjhua

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Sime át guómtilataka ä bitchay, juka Jesústa joähui. Huanäi éntok ä discípulommeu ínel jiaahua:

⁴⁴—Íkãrem tüisi jikkaja, éntokem kaa ä koptia. Ínel yeu huéenake: ínapo, jü Yoremta Üusi ti téhuaakame, yoremem mámpo yéhana.

⁴⁵Të bempo kaa át jüneiyay, iri nokichi. Dios ketune kee am pujtetuay, íkãi nokta bem jünerianakë béchibo; át nátemay báreka jünem májhuey iri nokichi.

¿Jábesu chë yöhue?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶Huanäi jume discípulom náu nok nássua táytek, jünee báreka jábesu áme násuk chë jüne nésaunake jáni tíaka. ⁴⁷Huanäi Jesús am jüneriaka jita benak am éhahi bem jíapsipo, ili usita núka, áa náapo ä kétchak. ⁴⁸Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Jábe jüne íkãi ili usita ín téhuampo mabetako, nee mabeta; jábe jüne nee mabetakame, juka nee ábo bittualata mabeta. Bueítuk jü enchim násuk hua kaa áu jitaleme, huári chë yórisi maachi.

Huá kaa itom béj-reka huéeme, ito bétana huéiye

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹Huanäi jü Juan ä yómmiaka, ínel jiaahua:

—Maestro, senukte kët bitchak, lemooniom yeu jaasemta em téhuampo. Të kaa itomak huéiye; kíalikute ä táktiriak.

⁵⁰Jesús ínel áu jiaahua:

—Katem ä taktaktiria; bueítuk jü kaa itom béj-reka huéeme, ito bétana huéiye.

Kuttilasi ámeu nookak, jü Jesús, Jacobotahui éntok Juantahui

⁵¹Jesús, téhuekau jikau ä mabennäu tiempota yúmasey, jíapsita tutti yéchaka, kíkteka böota núka Jerusaléniu bíchaa huémta. ⁵²Jume nokta huériame áapat bittuak, sájakam Samaritanom pueblou kiímuk, áa bia simeta tüte béchibo jum ä yebijnakepo.

⁵³Të katim mabethuak, bueítuk böo Jerusaléniu bíchaa huémntat bem katë béchibo. ⁵⁴Ä discípulom íkãi bíchaka, Jacobo éntok jü Juan, junëlim jiaahua:

—Señor, ¿jache táijta jikat bétana itom ámet kóm bittua íaa, júnak táapo Eliásta am yáaká bénasi?

⁵⁵Huanäi áapo ámeu kúakteka, tepa béttesi ámeu nónokak, ínel jíakari:

—Eme kaa jüneiya jita espírituta enchim jípurëhui. ⁵⁶Jü Yoremta Üusi kaa jume yorem jíapsim mëseka ábo siika, ál-la am jínëuseka.

Huanárim sékana pueblou bíchaa sájjak.

Jume Jesústa guojaa báareme

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷Böot am bojoay, Jesústau senu ínel áu jiaahuak:

—Señor, jákun em huëu bíchaa jünene emót chäka huéenake.

⁵⁸Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Jume ayesim guojóriam jípure, jume huikichim jikat rejteme, toosam; të jü Yoremta Üusi jítat ä mutekaka ä bönakeu jüne kaa jípure.

⁵⁹Jenukuu éntok ínel jiaahuak:

—Ino sáukë huéiye.

Áapo éntok ínel ä yómnia:

—Señor, nechë licencia bátne ín áтчay máa báare.

⁶⁰Jesús ínel áu jiaahua:

—Akë am tójja; éläpo jume espíritupo kókkolam bem kókkolam maanake. Émpë yeu sika juka tü nokta Diosta reyataka néshahue bétana nooka.

⁶¹Huanäi tábuika kët ínel áu jiaahuak:

—Señor, enchine guojaa báare, Señor, të bächë nee tójja amanne ín jóapo aneme tebotuaka sim báare.

⁶²Huanäi Jesús ínel áu jiaahuak:

—Jábe jüne arau manseeram buísek, amáu remtekáteko, kaibu tüisi áma huéenake jum Diosta reyataka néshahuepo böochi.

¹ Chúkula simeta ikái simsukäpo, jü Señor setentam áma yeu púhuak. Huanäi béja guoguoyim náu áman bíttuak áapachi, síme pueblompo o jákun ä yebijnakêhui. ² Ínel ámeu jiaahua:

—Lütüriapo jü echi chúpeme juebenna, jume tekipanualerom éntok kaa jaiki. Huári béchibo jü etta áttiakamtahuem nooka, huate tekipanualerom áman ä bíttuanaké béchibo, jukam etta tóboktianake. ³ Ámanem kaate. Ínapone enchim áman bíttua, kabara asólam robom násukun bénasi. ⁴ Katem nüuta áma huéhueriahuame, tómita éntok bocham junne, kaa huéhueria. Katem jápteka böot jábeta tetebotua. ⁵ Já k jápo enchim kimukäpo, ínëlem bát jiaunake: “Yánti jiapsihuame ìri jóata béchibo.” ⁶ Huanäi jábe yánti jiápsekamta áma aneyo, jü enchim yánti jiápsekähui áa béppatunake. Kaa júnentukäteko, enchim yánti tü jiapsi, júchi enchimue nóttinake. ⁷ Éntokem huári jóapo jiba tahuanake, jita enchim mikhuamtem buäye, éntokem jëye. Bueítuk jü tekipanuaime jiba jita kobapo yúmala. Katem huate jóahuammet an sásaka. ⁸ Já k pueblompo junne, enchim kimukäpo, éntok enchim mabethuakäpo, enchim ábojhuakämtem buäye. ⁹ Éntok jume kökoreme áma anemem tüte, éntokem ínel ámeu jiaahua: “Huä Diosta reyta ä nésahuero kaa mékka enchimue aane.” ¹⁰ Të ják pueblompo enchim kimukäpo, éntok kaa enchim mabethuakäpo, böommehuem yeu sájaka, ínel jiaunake: ¹¹ “Jü tóróchia ímí pueblompo ayukame junne, itom guókpo chätulame, enchim béj-rekate ä tataknae. Ál-lem ikái jüneríanake, jü Diosta reyta ä nésahuero kaa mékka enchimue aane.” ¹² Tëne enchim téjhua hua taahuari nokta chúpey, chë júne noki béttesi chúpatunake, huári pueblotachi, hua pueblo Sodoomä téamta béppa.

Huame pueblom kaa emo jiapsi kúaktia báareme
(Mt. 11:20-24)

¹³ ‘Jiokot maachi, emo béchibo, empo pueblo Corazín! Jiokot maachi, emo béchibo, empo pueblo Betsaida! Bueítuk huam Tiropo éntok Sidón pueblompo huaka kaa jaibu jojohuamta áma yáahuak, enchim násuk yáahuakamta, jauhuey bétanam emo jiapsi kúaktiasu éiyey, éntokim chukurim súpete éiyey, éntok kóbat emo nápojtua éiyey. ¹⁴ Të hua taahuari nokta chúpey, eme chë júne jiokot máchiraata binnake, hua génte pueblo Tiropo éntok Sidón pueblompo joomem béppa. ¹⁵ Éntok empo pueblo Capernaum, ¿jache téhuekau tájti emo tóboktia máchile? ¡Të áman tájita kaa tutuképo tájtë kóm jimmaana!

¹⁶ ‘Jü enchim nok jikkajame, nee nok jikkaja; jü enchim omouteme, nee omoute; jü nee omouteme éntok, juka nee ábo bíttualata omoute.

Jume setentam yeu yájjak

¹⁷ Huame setentam tüisim al-leaka yeu yájjak, éntokim ínel áu jiaahuak:
—Señor, jume lemooniom júne itom nok jikkaja, em téhuampo.

¹⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahuak:

—Jehui, ínapo juka Satanásta bitchak téhueka bétana kómhuéchemta yúku jimmaa bénasi. ¹⁹ Ínapone én úttiata enchim mákka bakochim éntok machilim béppa enchim rejtinaké béchibo, éntok síme kaa Dios huáatemem kobanake, éntok kaita enchim kókosi yáanake. ²⁰ Katem jume lemooniom emo yeu jajjasé béchibo al-leaka chépte; al-leakem jikau chépte, jume enchim téhuam áman téhuekau jiojteri béchibo.

Jesús buere al-leiya
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Huámi horapo Jesús Espiritu Santopo tüisi al-léiak. Huanäi ínel jiaahuak:

—Ínapone enchi úttile, ín Átchay, téhuekata éntok buíata áttiakame, jume tüisi jita táyame éntok jítat suame empo ikái am ésoriala jume ili usimue yeu ä machiria báreka. Jehui, ín Átchay, empo júnël ä huáatiak.

²² ‘In Átchay simeta ín mámpo tóij-la. Kaabe ä täya juka Dios Usiarita, ä Áchayhua jibba; éntok jábeta Dios Áchaytukähui, ä Üusihua jibba; éntok ä téjhua bárëu ä téjhuaanake, ä Üusihua.

²³ Ä discípulommeu bempolammeu kúakteka, ínel ámeu jiaahuak:
—Al-leehuamtam jájamla jume ä bíchame juka enchim bíchähui; ²⁴ bueítukne én ínel jiaunake, juebena profetam éntok reyim tüisim ä bíf péiyay, juka én enchim bíchähui, tè katim ä bitchak; enchim jikkajähui jikkaj péiyay, tè katim ä jikkajak.

Samaritanota ejemplo

²⁵ Séjtlul senu tüisi leyta täyame kíkteka ínel áu jiaahuak, Jesústa tiusi tahuaria báreka:

—Maestro, ¿jítasune yáakátek juka yü jíapsihumta jípunake?

²⁶ Huanäi Jesús ínel áu jiaahuak:

—¿Jáchisu áma jiojteri jum leypo? ¿O jáchise ä bítcha juka áma jiojteta?

²⁷ Huanäi áapo, ä yómmiaka, ínel áu jiaahuak:

—“Em Señor Dioste tüisi náknake, chíkti em jíapsimaki, éntok chíkti em kóba súáramaki, éntok chíkti em úttiárammaki, éntok chíkti em júneerimaki. Juka yoremta emo beu anemté em emo ériä bénasi ä náknake.”

²⁸ Huanäi jú Jesús ínel áu jiaahuak:

—Tüise ä yómmiak. Íkäre yáuhua; huanäre jíapsinake.

²⁹ Të áapo tüisi áu tahuaria báreka, Jesústau ínel jiaahua:

—¿Jábesu jú yoreme ino beu aneme?

³⁰ Jesús, ä yómmiaka, ínel áu jiaahuak:

—Senu yoreme buere joára Jerusalén bétana pueblo Jericóu kóm huéiyey, huanäi jume lak-ronim mámpo huéchék jüméi béja simeta ili ä huériäu ä úhuak; kókosim ä yáaka sájjak, huanärim tamurata áma tö sájjak. ³¹ Huanäi éntok sacerdoote tiöpopo tékiakame Jerusalén bétana két huäri böot kóm huéiyey. Huanäi ä bíchaka ä naj-riak. ³² Huanäi két senu levíta tiöpopo tekipuaname áman áu jëla huéekasu, éntok ä bíchaka, sékána áman siika. ³³ Të senu Samaria buiárapo jometaka, két boojokari, áu jëla yepsak, éntok ä bíchaka, ä jíapsipo tüisi ä jiokoleka taahuak. ³⁴ Áu rúkteka kókosä ayuläpo, aceitey éntok vinoy ä jíttok. Huanäi ä kábáit jikachä yéchaka, ä núk siika. Mesooniu ä tójjak, éntok ä suayak. ³⁵ Yokoríapo béja sim báreka, tómita ä bóosapo yeu huikkek, guoy taahuari tékilta huéeläpo. Huanäi juka mesompo tékiakamta ä mákkak, éntok ínel áu jiaahuak: “Nechë ä suayaria. Bueítuk huate tómita át kimako, ínapone nóttek enchí ä béjtuanake.” ³⁶ Bueítuk, ¿jábesu ímëi bájímipo chë emo beu aane jume lak-ronim mámpo huéchékamtau huám sájakame?

³⁷ Áapo ínel jiaahuak:

—Jü ä jiokoleka tühuata áu yáakame.

Huanäi béja jú Jesús ínel áu jiaahua:

—Siké két ánëli áayu.

Jesús Martata éntok Mariata jóapo äbojhuak

³⁸ Júnel két yeu siika: Jesústa böot huéekasu, senu pueblou yepsak. Senu jámut Marta tí téhuuaka ä jóapo ä mabetak. ³⁹ Íri María tíamta huayekay. Huäri béja Jesústa guókpo yejteka, ä nokäu jikkajay. ⁴⁰ Të jú Marta éntok kaa yúmaka jita johuay, yún jita tékilta jípureka. Huanäi áu rúkteka, ínel jiaahua:

—Señor, ¿jache kaa át suuhua, jú ín huayibechi? ¡Kaa nee aniaka jita johua! Nechë ä ania sáuhue.

⁴¹ Jesús ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—Marta, Marta, yünë jita kaa náksi joaka, kaa át yuuma, ⁴² të senu huéeme jíba chë bát huéiye. Jú María juka chë türík áma yeu púala. Júkái béja kaabe kaiibu ä úhuana.

11

Jesús jú Diostau bíchaa nokhuamta am majtia
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Séjtlul Jesús Diostau nookay. Huanäi béja áu noksuka, senu ä disciipulo ínel áu jiaahua:

—Señor, itomë Diostau nok majtia, Juanta ä disciipulom ä majtiakä bénasi.

² Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Eme Diostau nokáteko, ínëlem jiaunake:

Itom Átchay téhuekau kátekame,
em téhuam yöreka am noknake.

Éläpo em reyataka nésahuepo äbo ito násuk yebijnake.

Em nésau yáatunake, téhuekau bénasi, ímí buíapo két jíba ánëli, áman bénasi.

³ Jume páanim chíkti táapo itom buáyëhui, éntok én itom buänakëhui itome am mákka.

⁴ Itom Dios bejrimmeche itom jiokore, bueítuk ítapo két am jiokore jume itom huikiriame.

Katë kaa türikum bíchaa itom táktia, ál-lë itom áma yeu huikke.

⁵ Jesús ket ínel jiaahuak:

—Jábesu eme senu amiigota jípureka, tukaa násuk ä jóau ä yepsako ínel áu jiaunake: “In amigo, báij páanime nee réuhua. ⁶ Bueituk senu ín amigo ín jóapo yebij-la, mékka bétana huéeka, éntokne kaita ä äboj mátkhi.” ⁷ Huanäi huári, béja huáijhua jákun ä yómmianake, ínel áu jáka: “Katè múksi nee bitcha. Jü puerta béja páttiari, éntok jume ín usimne núk böka. Karane yejteka enchi ä mákka, juka em huáatiáhui.”

⁸ Ínapo én ínel jiaahua: Éläposu kaa yejteka kaa ä mákka, ä amiigoka junne. Tè jamak múksi ä bíchä béchibo, yejteka ä máknake, simeta juka ä huáatiáhui. ⁹ Bueituk ínapo én enchimneu ínel jiaahua: Jítem aahua huanärem mikna; jítem jaria, huanärem ä téunake; puertatem popona, huanärem ä étaporiana. ¹⁰ Bueituk sime jita aahuame, ä mabetnake; jü ä jariame ä téunake; jü puertata poname, ä étaporiana.

¹¹ ‘¿Jachu jábe júne áchayhuari enchim násuk, ä úusi páanim aahuayo, tétata ä miknake jáni? O, ¿chë kúchuta ä aahuayo, kúchuta ä mik íaakasu, bakotta ä miknake jáni? ¹² O, ¿tótori kábata ä aahuayo, machilta ä miknake jáni? ¹³ Eme jujúenaka junne, ára türík enchim usim miika. ¡Hua itom Átchay téhuekau kátékame chë ä miknake, juka Espiritu Santota jume áu ä aahuame!

Jesústam nátua diablota úttiára ä jípuré tíaka

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

¹⁴ Jesús yorem múurotat lemooniota yeu jaasey. Huanäi juka lemooniota át yeu simsuko, jü múuro ára nokaka taahuak. Jume áma aneme éntok túisi át guómtilataka taahuak. ¹⁵ Tè huate bempörim násuk ínel jiaahuak:

—Íri yoreme, Beelzebúu lemoonionmeu yáurata úttiáray yeu am bébba, jume lemooniom.

¹⁶ Huate éntok kaa túisi ä tahuaria báreka, téhuekau bétana señalta áu aahuay. ¹⁷ Tè áapo am júneriaka jita éerita am jípuréu, ínel ámeu jiaahuak:

—Jábe reyta nésahuepo kaa túisi náu éaka tekipanoáteko mójaktinake. Két senu familia élaka náu nássuame, emo náikimtena. ¹⁸ Júnéli két jü Satanás áu náikimtekátek, ¿jáchisu ä reyta ä nésahuepo jiba béchibotunake? Bueituk ínelém jiaahua emë: Beelzebúuta úttiáray nee jume lemooniom yeu bébä tíya. ¹⁹ Enchim jiápo ámani, ínapo Beelzebúuta téhuampo yeu am bébáteko, jume lemooniom, ¿jume enchim úusim jábeta nokposum yeu am bébba? Huári béchibo, bempo enchimneu yáuchimtuñake; juka enchim kaa túisi yári enchim yuktirianake. ²⁰ Tè ínapo Diosta úttiáray jume lemooniom yeu bébáteko, kaa báreka júnem túisi át suuhua, jü Diosta reyta ä nésahueu enchimneu yebij-la.

²¹ ‘Jü yoreme úttiakame, túisi huikóreka, ä kári suaya. Síme jita áma ayukamtáu, kaita áu huéenake. ²² Tè senu áa béppa chë úttiakame áu yepsakátek, ä kobanake. Huanäi huaka sonto áttiata éntok huiköta ámechä éau ä úhuanaanake. Huanäi huatemet ä náikimtenake, juka nássuaka ä yookáhui.

²³ ‘Jü kaa ínomak huéeme, nee béj-reka huéiye. Jü kaa ínomak jita náu yéchame, ä chíbejtia.

Jü lemoonio chícha machi yoremtat yeu sika júchi nóttékame

(Mt. 12:43-45)

²⁴ ‘Jü lemoonio chícha machi yoremtat yeu sikátek, jum huaki ániapo naa huéenake, ják ä jimyorenakeu jariaka. Kaita téak éntok, ínel jiaunake: “Júchine ín jóau huéé báare, ín yeu sikáhui.” ²⁵ Huanäi áman yepsakáteko, chíchikta éntok huechiasi túlisi yáata téunake. ²⁶ Huanäi sika júchi guoy búsan lemooniom chícha machim áa béppa chë juejuenam núpanake. Huanäi síme huame yoremtat kimuka, ä jiápsipo jóatenake. Huanäi huári yoremtau chë júne kaa túisi huéenake, bannaataka béppa.

Jü tua lútüriapo al-leaka jíapsihuame

²⁷ Juka Jesústa ínéli nokaysu, senu jámut jum genteta násuk cháchayek:

—¡Tua úttílsi maachi, enchi yeu tómtiriakame, éntok enchi chítuakame!

²⁸ Tè áapo ínel áu jiaahuak:

—¡Úttílsi maachi, chë junne, jume Diosta noki jíkkajame, éntok ä joame!

Huä génte juëna, señalta kaa jaibu jojohuamta bíť rókka

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Jü génte jiba bénasi Jesústau náu yájjay. Áapo éntok ínel ámeu jiaahuay:

—Í génte én huéeme túisi juëna, kíalíku señalta kaa jaibu johuamta bíť rókka; tè kaachín tábui señalta bittuana huaka profeta Jonásta señal jíbba. ³⁰ Jáchin hua Jonás jume géntem buere jóara Nínivepo joomem béchibo señaltukaihui, alé bénasi két ínapo, ínapo jü Yoremta Úusi ket jü génte én kat-riata béchibo señaltunake.

³¹ Jü reina suuriu joomé áu tóboktianake, ímëi yoremem én kat-riam béj-reka, juka lütüriata am yuktiria báreka, éntok nokta béttek ámet chúpánake. Bueítuk áapo ániata nahuau bétana áman yepsak, juka rey Salomóna ujyorisi jita täyäu jikkaijseka. Ímí éntok aane, huépülaika Salomóna béppa chë yörisi machika. ³² Jume yoremem Nínivepo jomeme emo tóboktianake, ímëi géntem én kat-riam béj-reka, juka lütüriata am yuktiria báreka, éntokim két nokta ámet chúpánake: Bueítuk hua génte Nínivepo joomé jiapsi kúaktek, Jonásta huaka nokta Diosta bétana huémta ámeu ä nokako. Të én ímí chë Jonásta béppa yörisi machika aane.

Jum machiriapo kaita tukaari

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ 'Kaabe juka machiriata táalataka ä éeso, éntok cajóna bétuk junne, kaa ä öore. Ál-la jum jikat chöla ä órenake; jume áman kimume juka machiriata bínnake. ³⁴ Em pusim senu lámparata bénasi maachi, em takahua béchibo. Jume em pusim türiako, em takahua két símekut tülisi machiriata jípunake. Të jume em pusim kaa türiako, jü em takahua két kaa machiku annake. ³⁵ Áachë suuhua, jü machiria emót ayukame em emo jípurë tíau jamak kía kaa machiria. ³⁶ Júnëli béja, juka síme em takahua machikuy tápuniatuko, kaita senu lébelay júne kaa machiriata jípuréteko, síme tülisi kálajkosi machitunake, lámparata tüisi úttiaka enchi boojoria bénasi.

Jesús jume pariseerom éntok leyta mamajtiame yeu am buissek

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Juka Jesústa ámeu noksuk, senu pariseero ä jóau ä jíbuä núnnuk. Jesús éntok áman yepsaka, jum jóau kibakeka, mesau yejtek. ³⁸ Jü pariseero át guómtilataka taahuak, kaa áu báijmatuaka, ä jíbuä täytekä béchibo. ³⁹ Të jü Señor ínel äu jiaahuak:

—Eme jume pariseerom juka vaasota yeutana jíba ä bábaksia, éntok juka puraátota. Të jum huájhuatanam ái tápuni jü kaa tíurayi, éntok jita juéna éeriyi. ⁴⁰ ¡Tótkem kaa susuak! ¿Jachem kaa júneiya, huaka yeutana huémta yáakamta két huaka huájhua huémta yáala? ⁴¹ Të eme enchim tü jíapsipo ayukamtayi, jábetem jita mílka. Júnëli síme tü huénnake.

⁴² ¡Obiachisi enchimneu chäka, eme pariseerom! Bueítukem huaka sehua óguota menta, jum cientopo guoj mamnik Diostau bíchaa nanáikia. Alé bénasi juka rúda tíamta, éntok síme íli júya buabuáhuamta. Tem huaka lütüriata omoutela, éntok huaka Diosta nákuhamta. Íkari éntok juka senuk júne katem ä koptia éiyey, simetem nanahuit boojoria éiyey.

⁴³ ¡Obiachisi enchimneu chäka, eme pariseerom! Bueítukem jum tíöpopo náu yayajihuápo jume bankom bát órekame nákke, éntokem huam böommet yörisi machisi emo tebotua íaa.

⁴⁴ ¡Obiachisi enchimneu chäka, eme jume leyta am majtiame éntok pariseerom, ára nókichiam! Bueítukem huame cajón ánimakame máari bénasi maachi. Jume yoremem éntok áme béppa naa rejte, kaa júnéaka.

⁴⁵ Huanäi senu leyta mamajtiame ínel ä yómmiak:

—Maestro, empo ikäi nokaka itomë két tiusi béa.

⁴⁶ Jesús ínel jiaahuak:

—¡Obiachisi enchimneu chäka, eme leyta majtiame! Bueítuk huame yoremem béttesi püaktitua. Júkai püaktita jábe yoreme júne kaa ä yuuma. Eme éntok, kía huépul sútuy júnem kaa át jálo jálojte.

⁴⁷ ¡Obiachisi enchimneu chäka! Bueítukem jume profetam béchibo bóoberam jojoa, huame enchim yoiyóhuam súakähui. ⁴⁸ Bueítuk eme ä bitchak, enchim yoiyóhuam yáarimmak emo al-leä tía báare. Bueítuk bempo am súhuak, eme éntok bóoberam am joria.

⁴⁹ Kíaliku jü Dios ä júneeräpo ínel jiaahua: “Profetam éntok apóstolimne ámeu bíttunake. Tem huatem súanake. Huatem éntokim guojajjanake.” ⁵⁰ Júnëli béja í génte én kat-riammet béppa yéchatunake, jume síme profetam ójbo guótiálame jauhuey ániata naatekápo naateka, ⁵¹ Abelta ójbopo naateka Zacariasta ójbou tájti, altarta éntok buere tíöpota náu násuk mukukame. Jeehui, éne ínel jiaahua, jü génte én kat-riat át huénnake; huamei ä yómmianake.

⁵² ¡Obiachisi enchimneu chäka, eme jume leyta mamajtiame! Bueítukem jita táyahuamta llavem ésola. Të eme júne kaa áman kiimu, éntok kía huatem júne kaa áman kimutua.

⁵³ Juka Jesústa ikäi ámeu nokay jume leyta am majtiame éntok jume pariseerom tüüsim áu öomteka taahuak. Huanärím juebenak jita áu nátemajey, éntokim tüüsi yún

ä noktuay. ⁵⁴ Akim ä aamuy jita ä nokähui, ili ä rábiktek ä nokäpo, júmüri béja ä nätua báreka.

12

Jü Jesús ia bétana am majtiak, jü kía áu úttil iaaka jita joame

¹ Tepa may kaa náksi búru génte náu áu tójjak. Kíalim nat tétteney. Huanäi Jesús inel jiau táytek, tē jume ä discipulommeu bátchu:

—Jume pariseerom levaduura bétanem emo suaya; jüri inel kía áu tü yórem tíaka täbuiasi áu nüye. ² Bueituk kaita éhuil éсотaka ják ayka, kaa yeu machinakeme. Éntok kaita éhuiltaka ayka, kaa jüneriatunakeme. ³ Huanäri, simeta kaa machiku enchim nok-läu, machiku jákkaijtunake. Éntok sime nákapo éhuil nok-ri, mékka kárit jikat jáptehuaka chayna.

¿Jábetasute máujpo yúmala?

(Mt. 10:26-31)

⁴ ‘Éntokne kēt inel jiaahua, ín amiigom: Katem juka takahuata méamta májhue. Huári béppam béja kaita éntok ára yáaka taahua. ⁵ Tēne enchim majtianake, jábeta enchim máujnakēhui. Huakārem májhue, huaka jíapsita enchim úhuuasuka, ä úttiariimēa jum tájui ára enchim kóm jímma. Jeehui, inapone enchimēu inel jiaahua, íkārem májhue.

⁶ ‘¿Jachu kaa mamni huikichim guoy tómipo nénenkihua? Tē jü Dios kía huépülai jume kaa koptia. ⁷ Bueituk jume em chonim júne sime náikiari. Katem májhue, bueituk eme chē júne bēj-re, juebena huikichim béppa.

Jume kaa emo ésome yoremem bíchäpo Cristota súalhuäpo

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ ‘Énne inel jiaunake, hua jábe junne yoremem anēpo nee áu täya tíame, inapo jü Yoremta Úusi inone ä täya tianake, Diosta ángelesim bíchäpo, ⁹ tē jü kaa nee áu täya tíame yoremem anēpo, ámani Diosta ángelesim bíchäpo kēt kaa täyana.

¹⁰ ‘Kía jábe junne Yoremta Úusi bēj-reka nokame, jikoritunake. Tē hua Espiritu Santota bēj-reka nokame, jauhuey júne kaibu jikoritunake.

¹¹ ‘Huam tiöpopo náu yayaijhuápem yeu tóijhuak, yáurata bíchäpo, katem jáchin éiya, jáchin enchim am yómmianakēhui, éntok jáchin enchim jiaunakēhui, ¹² bueituk horata yúmak jü Espiritu Santo enchim majtianake, jita enchim noknakēhui.

Jínhua maachi, hua kaa náksi jita jípuhuame

¹³ Senu juebenam násuku, Jesústau inel jiaahuak:

—Maestro, ín sayibehuē nooka. Juka itom átchay itou tō mukukähui, inomake ä náikimte sáuhue.

¹⁴ Tē áapo inel ä yómmiak:

—Ómme, ¿tē jábesu jita náikimte béchibo enchimēu nee yäut yéchala?

¹⁵ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Tüisem át suuhua. Katem úttesi jita yún jípuhuamtat kopti báare. Jü yoremta jíapsähui kaa yún jita jípuhuamtat aayuk.

¹⁶ Huanäi ikäi ejemplota ámeu yétchak:

—Senu yoreme rikotaka ím aaney; ä buíampo tüisi jíchupaka. ¹⁷ Huanäi hua riko juebenak ée táytek: “¿Jáchisune ayunake jáni? ¡Kaitäpone ä kima mátkhi, juka ín chúpakähui!” ¹⁸ “Én ál-lane júneiya jita ín yáanakēhui”, ti éiyak. “Jume kárim ín jípurēu áma jita ín kikkimähui, anam tátabeka chē júne bueerem yáanake. Huanäine simeta huaka ín chúpakäu érianake, éntok simeta huaka ín éjipurēhui. ¹⁹ Huanäine ín jíapsibeu inel jiaunake: In jíapsi, juebenak jíte ériala, juebena huásuktiriam béchibo. Jimyorēe, jíbuäe, jēyēe, emoē al-leetua.” ²⁰ Tē Dios inel áu jiaahuak: “¡Kaa suära! Én í tukaarichi em jíapsi ábo émou aübaahua. Jü jita em náu tóij-ri, ¿jábesä áttiaka tahuanake jáni?” ²¹ Júnēli áu huéenake hua yoremtau buéresi jita áa béchibo náu tójamtahui. Diostau bíchaa éntok, jita júne kaa jípure.

Dios simem ä úusihuam suaya

(Mt. 6:25-34)

²² Huanäi sep ä discipulommeu inel jiaahuak:

—Huári béchibone inel enchimēu jiaahua: Katem úttesi kaa yúmasi emo éetua: “Ímí jíapsihuamta bétana, ¿jítasute buänake? ¿Takahuata béchibo junne, jítasute sánkonake?” ²³ Huä jíapsihuame chē bēj-re, buáhuamta béppa; éntok hua takahua

chë bėj-re, sánkota béppa. ²⁴ Jume kaaktërammechëm suuhua. Kaa éechaka junne, éntokim kaa etta tobotoboktia. Éntokim kaitapo ä nü machik jípure. Toroosam ják bem ä huátia machikim kaa jípure, éntok Dios am jibuátua. ¿Jachem kaa chë bėj-re huikichim béppa? ²⁵ ¿Jábesu hua enchim násuk aneme tüisi áu bamijtuaka méedio metropo ára áu yöturia? ²⁶ Bueituk kía huaka ilikkik jünem kara joátek, ¿jatchiakem huatekut emo bamijtua?

²⁷ 'Áachem suuhua, jáchisu jume sehuam líriom yötu. Huame kaa tekipanua, éntokim kaa jíjjoa. Tëne ínel enchimueu jiaunake, hua rey Salomón kía síme ä uyjóriay júne kaa huame bénasi áu sánkotuak. ²⁸ Të íneli Dios ä sásankotua juka júyata huajpo ayukamta. Yokoriápo éntok ornopo táana. ¿Jachu eme kaa chë júne tülik sánkotuana, yoremem kaita súalëram? ²⁹ Eme, bueituk, katem jáchin át éiya, jita enchim buánakëhui, éntok jita enchim jinakëhui. Katem kaa yúmasi emo éetua. ³⁰ Bueituk síme jú génte ím ániapo jíápsame, íkái símeta guojaase. Të eme huépülak Áchayek, júneamta jita enchimueu bëyëhui. ³¹ Juka Diosta reyta nésauritem bát jaria. Huanäi síme jú huate béja kía áapo élaka enchimueu yebijnake.

Jum téhuekapo buéresi jita jípuhuame
(Mt. 6:19-21)

³² 'Katem májhue, eme ín kabaram. Eme ilikki, të jú enchim Átchay reytaka ä nésahuépo enchim ä mák péaka enchim ä mákka. ³³ Huaka enchim jípurëu nénkakem poloobem miika. Júnëlem bóosam kaa momoyeme emo yáarianake, éntok chë bėj-rek téhuekapo ayukame kaa lülütemta, áman lak-ronta kara kibakepo, éntok téepärim kaa ä momoiyápo. ³⁴ Bueituk jita enchim áttiata jípurëpo, huámi annake, jú enchim jíapsi.

Itote suayaka jíapsinake

³⁵ 'Katem koptel-la. Tülisem sánkotelataka, enchim lámparam táalataka aane. ³⁶ Huame sáyhuame bénasem emo jípure, bem teko jubiahua bétana nóttëu boobíchaihuimta bénasi. Ä yepsak puertata ä pononak sep ä étaporianake. ³⁷ Al-leenakemme, huame sáyhuame, jú bem tekohua yepsaka kaa kócheme téako. Lütüriapone enchimueu ínel jiaahua: Huä bem tekohua, áapöisu jita áu huikojtuaka, mesau am jóaka am ábojnake. ³⁸ Kía tukaa násuk huéy yepsak junne, éntok kía marikarapo yepsak junne, kaa kócheme tiákátek, huame sáyhuamet al-leehuari áme béchibotunake. ³⁹ Senu huémtachem suuhua: Jú yoreme jóapo nésahueme júneátek ják horapo juka lak-ronta áma yebijnakeu, kaibu kónnake, éntok kaibu juka kári puertata étafona, áma ékbuanä béchibo. ⁴⁰ Eme kéchem kaa kótche. Bueituk kaa ínel enchim éáposu, ínapo jú Yoremta Üusi yebijnake.

Jü jóapo sáyhuame kaitat jíápsekame
(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Huanäi jú Peero ínel ä temajek:

—Señor, ¿jache íkái ejemplota ito béchibo nooka, o símem béchibo?

⁴² Jú Señor ínel ä yómmiak:

—Bueituk, ¿jábesu jüntuk hua móoroma nésauta joame éntok jitat júneame, ä tekohua jume ä jóapo aneme béppa yechanähui, huam tua horapo am jibuátuanakë béchibo? ⁴³ Huä sáyhuame tua tüisi al-leenake, ä teko yepsako, huaka nésauta joaka téihuakame. ⁴⁴ Të lütüriapone ínel jiaahua, símeta ä áttiata béppa ä mámpo ä yéchanake. ⁴⁵ Të huári sáyhuame ä tekohua kaa láuti yebij máchileka, jume tekipanualerom éntok jume jáamuchim jóapo sáyhuame béttesi ámemak huéé táytekátek, éntok kía buáhuamta huíutia táytek, éntok vino jýeyeka naamuk táyteko, ⁴⁶ huanäi jú ä tekohua yebijnake, hua taahuari kaa áachä boobit-huáubechi, éntok ják horapo jáni kaa ä júneriahuápo. Huanäi béttesi nokta át chúpanake, éntok jum kaa túhuata joammak ä náikianake.

⁴⁷ 'Huä sáyhuame júneame jita ä tekohua huáatiäu, éntok kaa ä sáyhuä páman anétek, tüisi bépsunake. ⁴⁸ Të jú kaita táyaka kaa huéchiasi ayukame, két bépsunake, të kaa tua tüisi. Bueituk hua jábesu yún jita mákhuakame, yún jita áu huátiana, éntok hua yún jita suayatuahuame, chë yún jita áu auna.

Jesús jume géntem emo náikimtetua
(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ 'Ínapo táijta yáaseka ím ániua ábo kóm siika. ¿Jítasune huátia? ¡Bueituk jamak béja béete! ⁵⁰ Senu batórihuat kaa báreka júnene batónake. ¡Tepane kaa al-leiya inochá chúpëu tájti! ⁵¹ ¿Jachem yánti anhuamta ím ániapo nee nüpakä bénasi éiya? Ée, tine enchimueu jiaahua. Ál-la jume géntem chíbela emo náikimtehuamtane nüpa.

⁵² Én ímí naateka, huépü jóapo mamnika annake, kaa náu anisi éaka. Bájika jume guoyimmak kara jíapsinake, jume guoyika éntok, jume bájimmak két alé bénasi. ⁵³ Jú áchayhuari ä üusimmak kara emo bínnake; hua usiari éntok, ä áтчay két alé bénasi. Huä áyehuari ä jámut asoamak kara emo bínnake; hua jámut asoari éntok, ä áyemak kétchi. Jú asuhuari ä jakaray két kara bínna; hua jakarayria éntok, ä asu két alé bénasi.

Íkai tiempota, katem ä júneria báare

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Jesús jú gentetau éntok két ínel jiaahuak:

—Jum taata áman huéché bétana, namuta yeu huéy, sepem ínel jiaunake: “Bäa äbo huéiye.” Éntok ínel yeu sisime. ⁵⁵ Sur bétana jekay éntokem ínel jiaunake: “Tátta báare.” Huanäi ínel yeu sisime. ⁵⁶ ¡Eme ára nókichiram! Júneäem jita huéenakeu jum téhuekapo, éntok jum buíapo. ¿Maasem íkai tiempota én ito át anéhui kaa ä júneria?

Jábeta kókosi yáakáteko chúkulé ámak ejtejhua

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ ¿Jatchiaka eme kaa náu nokaka lütüriata emo yáaria? ⁵⁸ Jabeté yáurau enchi nátuak bööché bát áamak ejtejhua, ä tüte béchibo, juka kaa enchim át yumähui, huam yáurata bíchäpo kaa enchi yeu ä tóijnaké béchibo. Bueítuk júneltuk hua yáura policiaata mámpo enchi yéchanake. Huári policia éntok cárcelpo enchi páttianake. ⁵⁹ Enchine téjhua, huámiré kaa yeu huéenake, kaa huaka síme tómita em áma huikiriähui em bëjtuäu tájti.

13

Emóem jíapsi kúaktia, örem kókkonake

¹ Huámechi taahuarimmet huate Jesústau yájaka, áhuim ejtejhua jáchin juka Pilatota jume huate yoremem Galiléa buiärapo joomem ä súakähui, éntok jáchin juka bem ójbohuata animaalim ójbomak ä kuutiakähui, jum bem animaalim sússuaahuäpo. ² Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachem ínel éiya, ímëi galileommeu kaa túhua ámeu siika, bem kaa tü yóremem béchibo, síme galileom béppa? ³ Ée tine enchimmeu jiaahua. Eme júne kaa jíapsi kúaktek, kéchem símetaka áme bénasi kókkonake. ⁴ O, ¿huame dieciochotaka kókkokame, Siloéepo kári buëuru nat béppa jokame, ámet huéchékähui, eme huamei ché júne cúlpaq téiyey, jume huate yoremem Jerusalémpo jóakame béppa? ⁵ Ée tine enchimmeu jiaahua. Eme júne kaa jíapsi kúaktek, kéchem símetaka áme bénasi kókkonake.

Huä chuna óuguota kaa tatakamta ejemplo

⁶ Jesús huanäi íkai ejemplota ámeu yétchak:

—Senu yoreme chuna óuguota ä buíapo kéchalatukay. Huanäi áman sika takata át jariaka, kaita át téuhuak. ⁷ Huanäi hua yoremtau buíata suayamtau ínel jiaahuak: “¡Juyu! Báij huásuktiapone nat chätuka äbo yeyepsa, i óuguou, jume takam jariaka. Tëne jauhuey júne kaita át téuhuak. Aké ä chúktia. ¿Jáchisen kía béja buíata jínëulatunake?” ⁸ Të hua buíata suayame ínel ä yómmiak: “Señor, Aké ä tójjä, íari huásukturiat junne. Buíatane ä buálkoteria báare, éntokne ä tü tátabnakemta áu óre báare. ⁹ Takak júne türinake, kaa ä takak éntoke ä chúktianake.”

Jesús jimyore táapo juka jámutta müläita rútkiak

¹⁰ Sábalo jimyore táapo am majtiay jú Jesús jum tiöpopo. ¹¹ Senu jámut áma aaney, lemoonio kókoata jípureka dieciocho huásuktiapo; ókola chäka jíba hueramay. Kaachin ayuka áu rútkia máchiakay. ¹² Jú Jesús éntok ä bíchaka, áu ä rúkti sáuhuek. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, em kókoa bétanë búttiaritaka taahua.

¹³ Huanäi áa béppa mámték. Huämi horapo hua jámut rútkitek. Huanäi Diosta úttit táytek. ¹⁴ Të jú tiöpopo tua nésahueme, Jesúsata sábalapo ä tütek tiaka, jume símemmeu ínel jiaahua:

—Búsan taahuarim aayuk, ámet tekipanoä béchibo. Huamechi taahuarimmechem äbo kaate. Huanäem emo jítotebo, té kaa jimyore táapo.

¹⁵ Huanäi jú Señor ínel ä yómmiak:

—¡Empo ára nókichira! ¿Eme jábe júne jachem kaa enchim bues o buruta butbüttia jimyore táapo, báam ä jíta béchibo? ¹⁶ Íkai jámutta, két Abrahamtat yeu simlamta Satanásta súmalatukaihui jum dieciocho huásuktiapo, ¿jachu kara búttiatui jáni i kókoata bétana, jum jimyore táapo?

¹⁷ Juka Jesústa ínëli jáak, síme huame áu omteme titihuek. Të hua síme génte al-leiyay, huaka Jesústa buéresi ä joäu bíchaka.

Jü mostaaza báchia ejemplo
(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Huanäi Jesús inel jiaahua:

—¿Jíta bénasa, jü Diosta reytaka ä néshuepo? ¿Éntok jita bénasite ä bínnake? ¹⁹ Jü mostaaza báchiata senu yoremta ä buíapo echakä bénasi maachi. Yótuka béja júya bueürusi ayka, jume huikíchim jikat rejteme ä mésëkiriammechi tosatek.

Jü levaduurata ejemplo
(Mt. 13:33)

²⁰ Inel két ámeu jiaahua jü Jesús:

—¿Jíta bénasite ä bínnake jáni, juka Diosta reytaka ä néshuepo? ²¹ Juka levaduurata senu jámut senu quintal hariinammak náu kuutiakä bénasi maachi, juka síme hariinata buaatiata huénnakë béchibo.

Jü puerta náulay
(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Jesús pueblommechi éntok ranchomet huéiyey, am majtiasimeka, buere joära Jerusaléniu bíchaa, éntok laulauti ansimey. ²³ Senu éntok inel ä temajek:

—Señor, ¿katim jaiki jume jínëurim?

Áapo éntok inel jiaahua:

²⁴ —Úttiatem yáuhua jum puerta ilikkani páman kimu béchibo, bueítuk inel enchimmeune jiaahua, juebénakam áman kimu báanake, tem kaa áma yúmanake. ²⁵ Chúkula juka jóakamta yejteka juka puertata ä páttiak, eme páku tahualame juka puertata ponaka inel jiaunake: “Señor, Señor, Akë ä étapo.” Të áapo inel enchim yómmianake: “Kanne jüneiya jákunem joome jáni, éntokne kaa enchim táya.” ²⁶ Huanärem inel jiau táytinake: “Émomakte jibuála, éntokte émomak jila, éntok empo itom majtiala huam itom pláazapo.” ²⁷ Të áapo inel enchim yómmianake: “Béjane enchim téjhuak, kanne jüneiya jákun enchim jometukähui, éntokne kaa enchim táya. ¡Mékkem kaate, eme kaa türik jiba joame!” ²⁸ Ámani béja huéenake jü buanhuame éntok támim kumhuame, juka Abrahamta bíchaka, Isaacta, Jacobta, éntok síme huame profeetam Diosta bétana nokame jum Diosta reytaka ä néshuepo aneme. Eme éntok páku yeu tahuanake. ²⁹ Bueítuk génte yáijnake táata yeu hué bétana, táata áman huéché bétana, norte bétana, éntok sur bétana jum mesau jote báreka jum Diosta reytaka ä néshuepo. ³⁰ Huanäi huate jume amáu kateme bát kannake. Huate bát kateme éntok amáu kannake.

Jesús jü Jereusalénta béchibo buaana
(Mt. 23:37-39)

³¹ Huäri taahuarit huate pariseerom yájaka inel áu jiaahua:

—Ímë yeu huéiye, bueítuk jü rey Herodes enchi mēbáare.

³² Të áapo inel am yómmiak:

—Ámanem sájaka inel áu jiaahua jü kaa tihueratahui: “Éni éntok yokone jume lemoonio yorem jiaápsipo yeu bébnake, éntokne jume kóokoreme tútenake. Huanäine báij taahuarim huéy ín tékil chúpánake.” ³³ Júnentaka junne, éni éntok yoko, éntok machuko jibane huéepo yúmala ín böo huériaka, bueítuk kaa áma huétche, juka profeetata Jereusalémpo páku ä muknakéhui.

³⁴ Jereusalén pueblo, Jereusalén pueblo, émpë jume profeetam Diosta bétana nokame sússuame, éntoke téttammea am mamaasula jume émou bíttuarim! Jaikisusune kaa émou jiop-la em usim náu tóij báreka jáchin juka tótorita ä masam bétuk ä asólam náu ä totojá bénasi, enchimme náu tóij bábarek, të katem báarek. ³⁵ Áachem suuhua, eme, bueítuk enchim jóa silasoola tahuanake, éntokne enchim téjhua, katem júchi nee bínnake, júnak taahuata yúmak júbua, inel enchim ino bétana jiaunakéhui: “¡Tüisi mabettunake jü Señorta téhuampo äbo huéeme!”

14

Jü Jesús juka yoremta takahuapo baa bóosam jipuremta tütek

¹ Senu huéeme yeu siika, jum jimyore táapo. Jesús senu pariseero néshuemta joäu ä jibuásek. Huate pariseerom ä jojottuay. ² Huämi két senu yoreme aaney, ä

bíchäpo kökoreka, ä takahuapo bäa bóosam jípureka. ³ Huanäi jü Jesús jume leyta am mamajtiameu éntok jume pariserommeu nookak, ínel jíakari:

—¿Jachu áma huéche jáni jimyore táapo senuk tüte béchíbo?

⁴ Huanäi bempo kaa jíalek. Huanäi áapo, juka kökoremta nüka, ä tütek. Huanäi ä simtuak. ⁵ Jume pariserommeu ínel jiaahuak:

—¿Jábetaka junne, enchim násuku, juka ä buruhua o buesta posopo kóm huétchek, kaa láuti yeu ä huiknake jáni? Éläposu jimyore taahuari.

⁶ Huanárim kaachin ä yómmia máchika taahuak.

Jume bóodau núnurim

⁷ Jü Jesús jume néjunrim bíchaka jáchin huame bankom chë néshueme béchíbo náikiarim yeu púay, ikái ejemplota ámeu yétchak, ínel jíakari:

⁸ —Empo bóodau núnutuko, katé em amígom, em saayim, em huahuayim, em veciino rikom náu núnnu, bueítuk bempo két enchi jíbuä núnunake. Huanäre ä béjtuatunake. ⁹ Huanäi áma ä yepsako jü enchim náhuichim néjúnekame ínel émou jiaunake: “Íkæe júkai bankota mákka.” Huanäre titíhueka mékka amáu yejtenake. ¹⁰ Ál-lë néjunhuak, áman amáu yejte, huaka enchi néjúnekamta yepsak ínel émou jiaunaké béchíbo: “Empo ín amigo, ábe huéeka jume banko yeu púarim náikiarimmet yeesa.” Huanäre ä mabetnake, hua chë em yörihuähui, huame mesau émomak jokame bíchäpo. ¹¹ Bueítuk hua chë áu buérialeme kóm tahuanake, hua bétuk áu jípureme éntok tóboktiatunake.

¹² Inen két áu jiaahua hua ä jíbuä núnukamtahui:

—Senuké jíbuä núnukátek, katé em amígom, em saayim, em huahuayim, em veciino rikom náu núnnu, bueítuk bempo két enchi jíbuä núnunake. Huanäre ä béjtuatunake.

¹³ Ál-lë áboj bárëteko buáhuamta yáaka, póobeme náu núnnu, éntok jume mám lolöim, guók lolöim, éntok jume liliptim. ¹⁴ Huanäre tüisi tahuanake, bueítuk bempo kara enchi béjtua. Tërë huame kökkolam túhuata jájamlame jíabite taahuarit ä mabetnake, juka béjtuahuamta.

Jü kuptey buere jíbuáhuame ejemplu

(Mt. 22:1-10)

¹⁵ Senu mesau áamak kátekame ikái jíkkajaka, ínel áu jiaahuak:

—Túhuata jájamnake jü Diosta reytaka ä néshuapo páanim buákame.

¹⁶ Huanäi jü Jesús ínel áu jiaahuak:

—Senu yoreme kúptey buáhuamta yún yáhuak. Huanäi juebenam áman núnnuk.

¹⁷ Huanäi kúptey jíbuä éehuay horata yúmak, hua ä saúlerommak ínel nokta ámeu bíttuak, huame néjunrimmehui: “Binen kaate, bueítuk síme béja chúpila.” ¹⁸ Të simetaka kaa áma emo yumä tía táytek. Huä bát téjhuahuakame ínel jiaahuak: “Júbua jíbane hacienda jinnuk. Én éntokne áman ä bit báare. Neché ät jìokore, kaa ín áman yumä béchíbo.” ¹⁹ Senu éntok ínel jiaahua: “Júbua jíbane mamni yúnta buéesim jinnuk. Én éntokne áman am júneria báare jáchin machisim ára jíhuike jáni. Neché ät jìokore, kaa ín áma yumä béchíbo.” ²⁰ Senu éntok ínel jiaahua: “Júbua jíbane juubek; kíalikune kaa áma yuuma.” ²¹ Jü sáyhuame nótteka, ikái simeta ä téjhuak, juka ä tekohua. Huanäi öomtek, jü jóapo áchayhuari; jü ä saulerotau ínel jiaahuak: “Läutë huéiye jume pláazammechi éntok jume pueblo böommechi. Jume poloobemem ábo nüpa, jume lolöim éntok jume liliptim.” ²² Huanäi jü sáyhuame ínel jiaahua: “Señor, em néshuekápo ámannä yáhuak, éntok ketune áma aayuk, ják bem jotenakéhui.” ²³ Jü ä tekohua béja ínel áu jiaahua jü sáyhuamtahui: “Böommechi éntok ranchommeché huéiye. Úttiapë áman am kiima, éläpo tápunnake jü ín káari. ²⁴ Bueítukne enchimmet ínel jiaahua, kía jábe júne ín bát núnukáu kaa ä buánake, juka buáhuamta ín yáatebokáhui.”

Béttesi maachi, Cristota guojaa béchíbo

(Mt. 10:37-38)

²⁵ Túisi yún juebena génte Jesústamak kaatey. Huanäi kúakteka ínel ámeu jiaahuak:

²⁶ —Kía jábe júne ino sáu huéé bárëtek, ä áтчay kaa tójaka, ä áyehua, ä jubiahua, ä úusim, ä saayim, ä huáyihuam, kíal ä jíapsihua junne, kaibu ín éá páman huéeka ín disciipulotunake. ²⁷ Éntok jü ino béchíbo jíokot áu huemakemta kaa huatiaték púaktiaka ino sáu síkame, kara ín disciipulopo náikiatu. ²⁸ Jachu eme jábe júne juka kári tüisi buéuruta yáa bárëtek kaa huam yejteka báchá júneria báanake, zjaikí tómita áma kimunakéhui, éntok jaikí ä jípurëu ái ä chúpánakéhui? ²⁹ Jáchinaik junne, chúkula kári nahuata chúpásuko, juka huatek kara ä chúpánake. Huanäi síme jume ä bíchame ä junneria táytinake, ³⁰ ínel jíakari: “Í yoreme káate táytek; én éntok kara ä

chúpaka taahuak.” ³¹ O jábe reysu, täbui reyrtamak nássuaseka yeu sikátek, ¿kaa huam yejteka báchá jüneria báanake? ¿Jachu guojmamni mil sontarommak ä kobanake jáni, huaka veinte mil sontarom jípurementa? ³² Kaa áma yumáteko, juka senuk ketune mékka ä aneyo, nokta áu bíttuanake kaa áamak nássua rókaka. ³³ Bueítuk jábe junne eme kaa juka simeta ä jípureü kaa tójáteko, kara ín disciipulopo náikiatu.

Jü ona juka chökorata tärük kaa türinake

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ 'Jü ona türi; të juka chökorata ä tärük, ¿jítaisu júchi chökosi ayunake? ³⁵ Buíata béchíbo júne kaa türi, éntok kía huate jítamak náu kuutiahuk junne, kía guötiana ál-la. Jü jikkaj béchíbo nákakame jikkajjake.

15

Ili kabara tärurita ejempló

(Mt. 18:10-14)

¹ Síme huame yáura tómita náu tóij-leerom éntok jume juéna yóremem Jesústau rúktek, ä nok jikkaj báreka. ² Jume pariseerom éntok leyta am mamajtáme áa bétana nokaka ä kitébuay, inel jáaka:

—Í yoreme jume juéna yórememmak au türe, éntok ámemak jibuá.

³ Jesús íkái ejemplota ámeu yétchak, inel jáaka:

⁴ —¿Jábe yoremesu enchim násuk, cienim kabaraka, huépulaik áma täruka, kaa jume noventa áma bátanim mékka see päriapo tö sika juka ä täruri jariuseka simnake ä tíau tájti? ⁵ Huanäi ä tiaka, tüisi al-leaka jöot ä püaktianake. ⁶ Huanäi ä jóau yepsaka, ä amioghuaam éntok áa chíkola jóakame núnuka, inel ámeu jiaunake: “Ínomakem al-leiya, juka kabara ín täruri ín téakä béchíbo.” ⁷ Enchimmeune én inel jiaunake, junéli két ché júne al-leehuame ayunake jum téhuekahui, huépul juéna yóremta jípsi kúaktek, huate noventa áma bátani tü yóremem kaa jípsi kúaktihuaamta ámeu béyeme béppa.

Jü ejempló tómi tärurita bétana

⁸ 'O kétchi, ¿jábe jámutsu guojmamni taahuari tékil tómita jípureka, huépu tékil taahuarita tärükátek, kaa juka machiriata táaka, jíchikeka át jíapseka ä jariunake ä téau tájti? ⁹ Ä téakátek, ä amioghuaam éntok áa chíkola jóakame núnuka, inel ámeu jiaunake: “Ínomakem al-leiya, juka tómita ín täruri ín téakä béchíbo.” ¹⁰ Júnéli kétchi tine enchimmeune jiaahua, al-leehuame ayunake jume Diosta ángelesim násuku, huépul juéna yóremta jípsi kúakteko.

Jü ejempló jübua yötumta ä jóapo yeu sikamta

¹¹ Két inel jiaahuak:

—Senu yoreme guoyim üusekay, ¹² huanäi jü ché kaa yöhue ä áchaybeu inel jiaahuak: “In áтчay, síme juka herenciata ín áttia, nechè ä mákka.” Huanäi simeta bem áttiahuaamta ámet náikimtek. ¹³ Chúkula kaa jaiki taahuarim huéy, jü ä úusihua ché kaa yöhue simeta huaka ä jípureü náu tójaka siika, mékka buiárau bíchaa. Ámani béja juka tómita kía guótiak, kaa túhuata joaka. ¹⁴ Të béja simeta ä tejsaluk, buere tébaa siika, huámi buiárapo. Huanäi tébauri táytek. ¹⁵ Huanäi senu yoremtau huámi buiárapo jometau rúktek. Huári ä buíammeu ä jaasek, kohuim ä suaya sáhueka. ¹⁶ Huanäi béja jume kohuim buá bëteri kóm huáttemta júne buá péaka am bitchay, të kaabe ä mimikay. ¹⁷ Huanäi béja áu temai táytek, éntok inel ée táytek: “¿Juebena tekipanualerom ín áтчay jóapo yún buáhuaamta jípure! jínapo éntok ími tébäi muke! ¹⁸ Kíktekane ín áchaybeu huéé báare. Huanäine inel áu jiaunake: In áтчay, kanne tüisi tahuala Diosta bíchäpo éntok em bíchäpo junne; ¹⁹ béjane kaa em úusi ti júne ino téhuaapo yúmala; kía huate em tekipanualerom bénasè nee bitcha.” ²⁰ Huanäi kíkteka, ä áchaybeu bíchaa siika.

'Huanäi jü ä áтчay, ketune mékka ä huéysu, ä téhuak. Huanäi tüisi ä jíokoleka ä bitchak. Huanäi búiteka ä nankirika siika. Ä íbaktiak, éntok ä besiiotok. ²¹ Huanäi hua ä úusihua inel áu jiaahuak: “In áтчay, Diosta bíchäpone kaa túhuata yáala, éntok em bíchäpo. Béjane kaa em úusi ti júne ino téhuaapo yúmala.” ²² Të jü ä áchayhua jume ä sáyhuaammeu inel jiaahuak: “Sánkotem ché áma türik yeu huíkeka ä sánkotua, éntokem mámpo aniota át yétcha, éntokem ä bochatua. ²³ Huaka beceerota ché áhuikem yeu tójaka ä méa. Jíbuánakete, jéntokte al-leerimmea buere pajkonake! ²⁴ Bueítuk íri ín úusi mukilata bénasi náikiahua; én éntok jíabitela. Tärutukay; të béja téuri.” Huanárim al-leerimmak áboj táytek.

²⁵ Jü ä késam üusi áman jákun huasau aaney. Huanäi ä yepsau, ä jóau kaa mékka ä huéyo, juka jiponhuamta éntok juka yíhuamta jikkajak. ²⁶ Huanäi senuk áma sáyhuamta temajek jita áma huéhui. ²⁷ Áapo ínel áu jiaahuak: “Jü em saila yepsak. Huanäi jü em áтчay beceero áhuik mäak, al-leaka túrik yúmalata yepsakä béchíbo.” ²⁸ Tè hua usiari ché yöhue öomtek. Huanäi éntok kaa áman kibak báarey. Á áchayhua yeu sika jiotok áu jiaahuak, áman ä kibak sáhueka. ²⁹ Áapo éntok ä áchaybeu ínel jiaahuak: “Empo júneiya jaiki huásuktiapone enchi aniala, em nésau joaka, tè jauhuey júne kaa chiva asólaata júne nee mik-la ín amiigom ín ábojnaké béchíbo. ³⁰ Tè ikä em üusi jume jáamuchim kaa titihueme búru yorememmak rejteme, huaka em tómita ámet tejalek. Én éntok ä yepsako, juka beceero áhuiriahuamta júne mëtebok, áa béchíbo.” ³¹ Huanäi jü ä áchayhua ínel áu jiaahuak: “In üusi, empo jiba ínomak aane, éntok simeta huaka ín áttia, empo ä áttiak. ³² Tè éni tua túri al-leerimmea pajko béchíbo, bueítuk jü em saila mukpotä náikialatukay, tè júchi jíabitek. Täruritukay, tè béja téuri.”

16

Jü móoroma kaa tüisi tahuakamta ejemplo

¹ Jesús ä discíipulommeu két ínel jiaahua:
—Senu yoreme rikotaka móoromata jípurey. Huanäi ejtejuariahuaik ikäi móoromata huaka ä áttiahua kía ä guótiä bétana. ² Huanäi hua ä tekohua ä núnuka ínel áu jiaahua: “¿Jítasu íri emo bétana ín jikkajähui? Jume júsiom cuentam áma em jípuréu inou tójja, bueítuké béja kaa móoromatunake.” ³ Huanäi hua móoroma búruk ée táytek: “¿Jáchisune annake jáni éni ín teko béja tékilta nee úhuak? Kanne úttiak jíbuejeka buíata ín tekipanuanaké béchíbo, éntokne tiihue júne ín nétannaké béchíbo. ⁴ Béjane júneiya jita ín yáanakéhui, huatem bem jóapo nee bem mabetnaké béchíbo, béja kaa nee móoromatuko.” ⁵ Huanäi jume ä tekohua huikiriame huehuépulaim núnuk. Jü bát huémtau ínel jiaahua: “¿Jaikiksé ä huikiriya juka ín teeko?” ⁶ Áapo éntok ínel áu jiaahua: “Cien barril aceteta.” Huanäi ínel áu jiaahua: “Ímí jíosiapo jíojteri jü em ä huikiriähui. Läutè yejteka, cincuenta barrilim jiba áma jíojte.” ⁷ Chúkula júchi senuk temajek: “Émposu, ¿jaikiksé ä huikiriya?” Áapo éntok: “Cien sako tirijkom tí au jiaahua.” Huanäi ínel áu jiaahua: “Ímí jíosiapo jíojteri jü em ä huikiriähui. Läutè yejteka, ochenta sakom jiba áma jíojte.” ⁸ Huanäi hua ä tekohua juka móoroma kaa tüisi huémta úttileka taahuak, ä kóba súakä béchíbo. Jume géntem én kat-riame tüisim kóba súhuak, jume Diosta úsim machiriata jípureme béppa.

⁹ Éntokne két ínel jiaahua: Ím ániapem kaa tú tómita huámem am kooba, jume amiigom. Huanäi béja ikäi simeta lútek, ámanem mabetna, enchim yú jíapsinakepo.

¹⁰ Huä kaa jaikik jita jípureka júne tüisi áu huériame, kía juebenak jita jípureka júne tüisi áu huérianake; éntok hua kaa jaikik jita jípureka júne kaa tüisi áu huériame, két juebenak jita jípureka júne kaa tüisi áu huérianake. ¹¹ Bueítuk kaa tú rikoapo kaa tüisi enchim ayuk, ¿jábese juka tua tú rikorata enchim mámpo yéchanake jáni? ¹² Huaka kaa enchim áttia kaa enchim suayako, ¿jábese huaka tua enchim áttia enchim mák báanakejáni?

¹³ Jü senu sáyhuame kara guoy tekemmeu tekipanua; bueítuk huépuilaik omtianake; juka senuk éntok náknake. Juka huépuilaik ché érianake; juka senuk éntok, kaitäpo ä bínnake. Karem Diosta nésau johua, éntok tómit jiba éaka jíapsa.

¹⁴ Simeta íkäm jikkajak jume pariseerom, bueítukim tüisi tómit jíapsekay. Huanärim ä junneriay. ¹⁵ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínel jume emo tú yóremem tíame jum genteta bíchäpo, tè Dios enchim jíapsi júneria; bueítuk jume yoremem ché ériäu, Diosta bíchäpo jaiti maachi.

Diosta reyta ká nésahuei

¹⁶ Moiséjta ley éntok jume profeetam Juan Bautistatau tájti jiba siika. Huanäi naateka jú tú noki Diosta reyta ká nésahue bétana huéeme nokhua. Búruka éntok úttiata johua, áman kimu báreka.

¹⁷ Ché kaa obiachi téhuekata éntok juka buíata lútinakéhui, huaka huépul léetrata leypo huémta kaa chúpanakeu béppa.

Jesús emo jubeka guótiahuamta bétana nooka (Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ Síme jábe ä jubiahua jímmaakame, éntok júchi tábuik jubekáteko, Diosta bíchäpo kaa tüisi tahuala. Éntok jú jámut jímmaarita nükame junne, két Diosta bíchäpo kaa tüisi tahuala.

Jü riiko éntok jü Láazarota

¹⁹ 'Senu yoreme riko aaney, tüisi finok sásankoka éntok bėj-remta, éntok chíkti táapo buéresi uyorisi äbojteboka. ²⁰ Senu két aaney netaneka jiápsay, Láazarota ti téhuaaka, huakaí puertapo au huiksisimey simet takahuat sähuaka. ²¹ Rikota mesapo kóm huáttemta júne buá péiyay jobobáreka. Chüum júne béja áu sájaka, jume sähuam ä tetébuariay. ²² Jauhueka muukuk, jú netanéra. Huanäi jume ángelesim ä núk säjjak, áman Abrahamta anéhui. Jú riko éntok két muukuk; huanäi máahuak. ²³ Áman táijpo jikot éaka, jikau remtek. Huanäi béja mékka jákun juka Abrahamta bitchak, Láazarota éntok áamak kátekamta. ²⁴ Huanäi chaayeka inel jiaahua: "¡In áтчay Abraham, neché jiololé! Juké Láazarota ä sútu púnta báapo kómonika nee äbo níta síparia säuhue. Bueitukne tüisi jikot éiya imi béetépo aneka." ²⁵ Tè jú Abraham inel áu jiaahua: "Üusi, áahué huáate, empo síme túhuata jípurey áman buíapo jiápsaka, jú Láazarota éntok jikot máchiraata bitchak. Én éntok, áapo juka túhuata mabet-la, empo éntok juka jikot máchiraata. ²⁶ Éntok két senu huéeme áma aayuk: Siba tüisi mékka kómitaka áma óorek enchim éntok ito násuku. Júnéli béja jume imi áman bíchaa enchimueu kat báareme, kara áman kaate. Huannábotana bina bíchaa júnem kara äbo kaate." ²⁷ Huanäi inel áu jiaahua: "Emoune nok buaana, in áтчay Abraham, juké Láazarota in áтчay jóau jaase, ²⁸ bueitukne mamnim sailak. Áman íkái ámeu noknake, kaa ímin jikot machikun am téunaké béchibo." ²⁹ Huanäi Abraham inel áu jiaahua: "Moiséjta éntok jume profetamim jípure; ¡huamerim jikkajínake!" ³⁰ Huanäi áapo inel jiaahua: "Èe, in áтчay Abraham, tè senuk jume kókkolam bétana ámeu yepsakim jiápsi kúaktinake." ³¹ Tè Abraham inel áu jiaahua: "Juka Moiséjta éntok jume profetam kaa am nok jikkaj bárètek, kéchim huaka kókkolam násuk jiabitekamta bíchak júnem kaibum emo jiápsi kúaktianake."

17*Jioptuahumta bétana jiojteri*
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Jesús jume ä discípulommeu inel jiaahua:

—Jíba ayunake huaka genteta jioptuaka kaa túriu bíchaa ä núnume. ¡Tè jiokochia hua yoremta béchibo jábeta jioptuame! ² Ché tüisi áu huéé éiyey, juka téta át tutujhuamta kutánaapo át súmahuaka bahuéu kóm jímmaahuako, tè kaa am jioptua éiyey ímèi ili uusim. ³ ¡Emem emo suaya!

'Juka em saila kaa tüisi émomak tahuak kuttilasé áu nooka; áu ä jiápsi kúaktek éntok, Aké ä jiojore. ⁴ Senu táapo guoy búsanisi kaa tüisi émomak ä tahuako, guoy búsanisi émou ä nótteko: "Kanne júchá yáanake tá jíay", Aké ä jiojore.

Huaka jita súalhuamta jáchin machisi úttiakähui

⁵ Jume apóstolim Señortau inel jiaahua:

—Diosta súalhuamté itot búruria.

⁶ Huanäi jú Señor inel jiaahua:

—Tua lútüriapem Dios ehuamta súalètek, kía mostaaza báchiata beletchisi junne, arem inel jiäu éiyey jú júya sicómoro téamtahui: "Emoé póponaka bahuepo emo kétcha", huanäi jú júya enchim nésahuépo áman ayu éiyey.

Sáyhuamta yä éähui

⁷ Jábesu eme, senu enchim sáhuemta möitemta o ché animaalim suayamta, huasa bétana ä yepsayo, ¿sep inel áu jiaunake: "Biné huéiye, mesahué yejte"? ⁸ Èe, ál-la inel áu jiaunake: "Buáhuamté yáuhua, tábui sánkompè kóbate. Huanärè nee miika. Nee jíbuásuko éntok nee jita jisuko, bėjé jíbuá, éntoke jita jéye." ⁹ ¿Jachu ä Dios buánianake, huaka ä sáhuéhui ä nésahui ä yák tíaka? Jíba tua èe. ¹⁰ Júnéli két eme síme juka Diosta nésahui enchim át sáyhuá chúpak, ínèlem jiaunake: "Ítapo nésauta joame kaita béchibo túri; itom át sáyhuäu jíbate yáuhuak."

Guoj mamni leprosom

¹¹ Jú Jesús jum buere joára Jerusaléniu bíchaa huéeka, jú Samaria éntok Galiléa buíarata náu násuk áman siika. ¹² Senu pueblou yebisiseka ä huéiyo, guojmamni yoremem sáhua leprá téamta kókoaka ä nankirika yeu säjjak. Huanärim ili mékka jápteka, ¹³ kusisi chayekam inel jiaahua:

—¡Jesús, Maestro, itomè jiojore!

¹⁴ Áapo éntok am bíchaka inel ámeu jiaahua:

—Ámanem tiöpopo tékiakammeu kaate.

Huanärim katekasu türiak. ¹⁵ Huanäi huépülaka áu bíchaka éntok áu türi jüneriaka, tüisi kusisi chayeka éntok Diosta úttileka áu nóttek. ¹⁶ Jesústau tónommia kíkteka, ä pújba buíau kóm yúmariak, ä Dios buaníaka. Í yoreme éntok huam Samariapo jometukay. ¹⁷ Huanäi Jesús inel jiaahua:

—¿Jachum kaa guojmamniakay jume türiakame? ¿Jáksum aane, jume huate bítan yoremem türiakame? ¹⁸ ¿Jachu íri huépúlaika kaa itom pueblopo jomesu nóttek, Diosta baysahueka?

¹⁹ Huanäi inel áu jiaahua:

—Diosta em súalëu enchi jínëuk. Yejteké siime. Tüiriläe.

Jächin juka Diosta reytaka nésahuëhui itou yebijnakëhui

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Jume pariseerom juka Jesústa temajek, jauhuey juka Diosta reytaka ä nésahueu yebijnake bétana. Huanäi áapo inel ámeu jiaahua:

—Juka Diosta reytaka ä nésahueu yepsay kaachinte itom pusimnea ä bínnake.

²¹ Kaabe inel jiauna: “Ími aane”, o “Júmü aane”; bueítuk jü Diosta reytaka ä nésahuepo én ími enchim násuk aane.

²² Huanäi jume ä discípulommeu inel jiaahua:

—Të tiempo yúmanake ínapo Yoremta Üusi kía huépül taahuata júne enchim bít peenakëhui, të katem ä bínnake. ²³ Huanäi inëlim enchimmeu jiaunake: “Ím aane”, o “Áman aane.” Të katem áman sásaka, éntok katem áme sáu rejte. ²⁴ Bueítuk juka yúku béroktita téhueka bétana sejchúkti ániata nahuau tájti ä machiriakäpo bénasi, junëline bíttunake ínapo jü Yoremta Üusi taahuarita yepsayo. ²⁵ Të úttia ketune juebena jiokot máchiraata ín bínnakëhui, éntok huaka génte én huémta nee omoutenakëhui. ²⁶ Noéta taahuarimpo bénasi, ánëli két huéenake, jü Yoremta Üusi yepsayo. ²⁷ Jíbuáhuay, éntok vino jíhuay, emo jubiahuay éntok emo kunahuay, Noéta arcau kibakeu tájti. Huanäi béja yepsak, jü buere bánia diluuvio. Huanäi simetaka kókkok. ²⁸ Ánëli két siika, jume Lotta taahuarimmet: jíbuáhuay, jita jíhuay, jita jínnuhuay, jita nénkihuay, éntok ethuay, éntok káatehuay; ²⁹ të juka Lotta jum Sodoomapo yeu ä sik jíbba, táji yúkkuk, éntok azufre téhueka bétana. Huanäi simetaka kókkok. ³⁰ Júnëli huéenake júnakoy táapo Yoremta Üusi yepsayo.

³¹ Huäri taahuarit hua jábe kárit jikat aneme, éntok juka áttiahuata káapo jípurëtek, katem kóm sika áman kibakeka ä nü báanake; senu éntok áman huajpo anëtek, kaa ä jóau nótti báanake. ³² Huä Lotta jubiaheu yeu sikamtahuem huáate. ³³ Síme jume ä jíapsi jínëu báareme ä tárunake. Éntok síme jume ä tárukame ä jínëunake.

³⁴ Énne enchimmeu inel jiaahua, huäri tukaariachi guoyikam jípetampo náu tónake. Huépúlaka núk sákana; senu éntok áma tö sákana. ³⁵ Guoy jáamuchim nanahuit jábueka tujnake. Huépúlaka núk sákana; senu éntok áma tö sákana. ³⁶ Guoy yoremem huajpo annake; huépúlaka núk sákana; senu éntok áma tö sákana.

³⁷ Huanärim ä yómmiaka, inel áu jiaahua:

—¿Jákusu huéenake jáni íri, Señor?

Huanäi áapo am yómmiak:

—Jum mukirata bókäpo, huámirim náu yáijnake, jume tekuem.

18

Jámut jókoptulame éntok jü juez kaa lütüriata joame

¹ Jesús senu ejemplota ámeu yétchak, jíba Diostau buanhuamta itou bëyë bétana, kaa kóm éaka, ² inel jíakari:

—Senu pueblopo yáut aaney, Diosta kaa májhueka éntok yoremem kaa yöreka. ³ Huämi pueblopo két aaney, senu jámut jókoptulataka, élaka hua jueztau yeyepsaka, lütüriata áu yáaria íaaka jü áamak nok peleytamtamaki. ⁴ Jü juez éntok kaa báarey; juebena taahuarim béja huéiyey. Të chúkula béja ä jíapsipo inel jiaahua: “Éläposune kaa Dios huáate, éntokne kaa jábe yoremta yöre, ⁵ të í jámut jókoptula múksi jíba nee bítcha. Júnel béchibone ä anianake, jamak koloptune nee öomtituanake.”

⁶ Huanäi inel jiaahua jü Señor:

—Akem ä nok jikkaja, juka juezta námakak jíapsekamta. ⁷ ¿Jachu jü Dios kara lütüriata am yáaria jáni jume ä ériáhuim, jume taahuapo éntok tukaarit naa búrujti áu buaname? ¿Jachu tebe tiempota simsuko, béja am nok mabetnake jáni? ⁸ Enchimmeune

inel jiaahua läuti lütüriata am yáarianake. Të juka Yoremta Ūusi yepsak, zjachu ketune ayunake jäni jü Dios ehuame imi buíapo?

Pariserom éntok tómita náu tóijleero

⁹ Jesús tábui ejemplota ámeu yétchak, jume huate emo tü yóremem tíaka, huatem éntok kaa tüisi bíchammehui. Ínel ámeu jiaka:

¹⁰ —Guoy yoremem tiöpou kiímuk, Diostau buanboka. Senu pariserotukay, senu éntok yäura tómita náu tóij-lerotukay. ¹¹ Jü pariseero huéeka ínel ä jíapsipo Diostau buaanay: “Dios, enchine baysauhue bueítukne kaa jume huate yoremem bénna; ékbualerom, éntok kaa lütüriata boojoriamé. Kanne kía ják jáamuchim jípure, éntok í yäura tómita náu tóij-lerota bénasi júnene kaa ántuari. ¹² Semanapone guosa ayuuna, entok sime ín kobäune diezmo.” ¹³ Të jü yäura tómita náu tóij-leero éntok, mékka tónommia huéeka, jikau júne kaa remti báarey. Táhuit jíba áu chónaka, ínel jiaahuay: “Dios, neché jìokore, nee kaa tü yóremtukä béchibo.” ¹⁴ Ínapo ínel jiaahua íri ä jóau kóm siika béja jìokoritaka, të jü pariseero ée. Bueítuk hua áu buérialéme kóm tahuariana; hua áu kóm tahuariamé éntok tóboktiana.

Jesús ili usimmet tü nokta chuppak

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Jume ili usim áu nüpahua, ámecham mánte íaaka. Jume discípulom, júkai bíchaka, ámehuim öomtek, jume áu am nüpakammehui. ¹⁶ Të Jesús am núnuka ínel ámeu jiaahua, ä discípulommehui:

—Akem am tóija, éläpo jume ili usim inou kannake, éntokem katem jukaram taktiria; bueítuk juka Diosta reyataka ä nésahuepo jüméi bénasi emo nüyeme ä áttiak. ¹⁷ Lütüriapone ínel enchiméu jiaahua, hua kaa ili usita bénasi éaka Diosta reyataka ä nésahue mabetakame, kaibu Diosta reyataka nésahuepo annake.

Jü júbua yótume riiko

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Senu yoreme yäurapo kátekame ä temajek, ínel jíakari:

—Tü Maestro, zjitasune yáanake, juka yü jíapsihuahta jípu béchibo?

¹⁹ Jesús ínel ä yómniak:

—¿Jatchiakasé nee tü yóreme tíiya? Kaabe éntok ché türi imi buíapo, jü Dios jíba.

²⁰ Jume mandamientomé táya: “Katé kía ják jáamuchim jípunake; katé jábeta méa; katé ékbua; katé jábeta bétana ára nókichiata nooka; em áchayé yöre, éntok em áiye.”

²¹ Huanäi áapo ínel jiaahua:

—Símetane íkai huéria ín usitukäpo naateka.

²² Jesús ikai jikkajaka ínel áu jiaahua:

—Ketune senu huéeme éμου béye: símete juka em jípuréu nénkaka, poloobem ä miika; huanäre téhuekapo rikoata jípunake; éntoke inou rúkteka nee guojaase.

²³ Huanäi áapo íkai jikkajaka kaa al-leaka taahuak, bueítuk tüisi yún tómekay.

²⁴ Jesús ä bíchaka, siirokaka taahuak. Huanäi ínel jiaahua:

—¿Tepa tüisi obiachi Diosta reyataka ä nésahuepo am kimunaké béchibo, jume riikom!

²⁵ Ché júne kaa obiachi jiiikia pusimpo camellota áma huam yeu huéenaké béchibo, jü yún tómekamta Diosta reyataka ä nésahuepo ä kibaknakéhui.

²⁶ Huanäi huate íkai jikkajaka, ínel áu jiaahua:

—Huanäisu, zjábesu jüntuk jínéutunake?

²⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jum yoremem kara árahuépo, Diosta béchibo kaa obiachi.

²⁸ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, ítapo símeta ítom jípuréu tö sájjak, enchi guojaa báreka.

²⁹ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—Lütüriapone ínel enchiméu jiaahua, kía jábe júne ä jóa tö sikame, ä áchayhuam, ä sailahuam, ä jubiahuata, éntok ä úusim, Dios reyataka ä anépo an báreka, ³⁰ ché júne áa béppa ä jípunake imi ániapo; huame taahuarim äbo huémmet éntok, yü jíapsihuahta jípunake.

Jesús ä muknakeu ámeu nooka

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Jesús jume doocem bempolaím móchala núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Énte buere joära Jerusaléniu bíchaa jikau kannake, símetaka jume profeetam Diosta Ūusi bétana jìojtekäü chúpneké béchibo. ³² Bueítuk jume kaa judíom mámpo tójna. Huanäi ámanim béja tüisi ä junnerianake, éntokim ä buere áunake, éntokim át

chít huáttinake. ³³ Huanärim tüisi ä bemmuchaka, akim ä mënake; të báij taahuarim huéy jáabitenake.

³⁴ Të bempo tóktim kaa át jünéaka taahuak, jita ä nokähui. Ì noki áme béchibo kaa jünakiachitukay; katim át jüneiyay jita ámeu ä nok bárèhui.

Senu lípti bitchak, Jericópo joome
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Ìnel yeu siika: Jesústa pueblo Jericóu yebisiseyo, senu lípti böo mayoat káteka nétaney. ³⁶ Juka genteta juebenak katemta jikkajaka, jü lípti nátamajek jita huéhui. ³⁷ Huanärim ä téjhuak, juka Jesús Nazarenota áma huam hué bétana. ³⁸ Huanäi kusisi chay táytek, ìnel jáakari:

—¡Jesús, Davidta Üusi, nechë jiokore!

³⁹ Jume bát kateme éntok ä nok pappattiyay, kaa múksi ä jiau sáhueka. Të áapo chëhuasu úttia chaayey:

—¡Davidta Üusi, nechë jiokore!

⁴⁰ Huanäi Jesús kíkteka ä núnutebok, ä anëu bíchaa. Huanäi áu ä yepsako, ä temajek:

⁴¹ —¿Jítasë nee éμου yáa ía?

Huanäi jü lípti ìnel jiaahua:

—Señor, bít-huamtane huátia.

⁴² Jesús ìnel áu jiaahua:

—¡Akë ä mabeta! Em nee súalë béchibë bíchaka taahua.

⁴³ Huämi horapo jü lípti bíchaka taahuak. Huanäi éntok juka Jesústa guojaasek, Diosta baysahueka. Jü sime génte ikäi bíchaka két Diosta úttileka taahuak.

19

Jesús éntok jü Zaqueo

¹ Jericóu kibakeka jü Jesús, jum pueblopo násuk áman huéiyey. ² Huanäi ìnel yeu siika: Senu yoreme Zaqueo ti téhuakame, jume tómita náu tójj-lerommeu yáuttukay, éntok rikotukay. ³ Jesústa bít báreka éiyay, jünee báreka ä jábétukähui. Të kaa áma yuumay, juka genteta büru béchibo, buéituk tüisi kómëlatukay. ⁴ Huanäi ä bít báreka, áapat büiteka júya buëurukut jámuk, sicómoro téamtachi, Jesústa huéenakepo ámani. ⁵ Jesúsa béja áman yepsaka, jikau remteka ä bitchak. Huanäi ìnel áu jiaahua:

—Zaqueo, emoë bamijtuaka kóm huéiye, buéitukne em jóau yebijnake ëni.

⁶ Huanäi jü Zaqueo láuti kóm sika tüisi al-leaka ä mabetak. ⁷ Íkai bíchaka, simetaka kaa türik Jesústa bétana nok táytek, senu kaa tü yóremta jóapo ä tahuak tíaka. ⁸ Huanäi Zaqueo kíkteka, Señortau ìnel jiaahua:

—Juyu, Señor, jume poloobem násuk áman juka ín jípürëune am mik báare; senuk báitáhuaka ä ékbuariak junne, naikisi áa béppane ä nóttirianake.

⁹ Huanäi Jesús ìnel jiaahua:

—Ën íari taahuarit ími jóapo yepsak, jü yore jínëiuhuame, áapörík két Abrahamta úusituká béchibo. ¹⁰ Bueituk ìnapo jü Yoremta Üusi ábo siika, juka áu tárulata jariuseka ä jínëu báreka.

Jü yoreme tómita mákhuaka ä búruria iaahuaka ejemplo
(Mt. 25:14-30)

¹¹ Íkai am jikkajisuk, jü Jesús ejemplota ámeu yétkak, Jerusaléniu kaa mékka ä anéi béchibo. Bempo éntok ìnel éiyay: Jü Diosta reyataka nésahueu én ími horapo abe yepsa. ¹² Huanäi ìnel ámeu jiaahua:

—Senu yoreme yáura usiarimmak huéeritaka ím aaney. Huanäi mékka senu buiärau bíchaa siika, ámani reyta báreka, chúkula éntok ábo nótti báreka. ¹³ Huanäi béja sim báreka, guoj mamni ä tekipanualerom núnuk. Yún tómita nátepolá am mákkak, ìnel ámeu jáka: “Íkarem tómita tekipanuatua ín yepsáu tájti.” ¹⁴ Të jume áma pueblopo joome katim ä huáatiay. Huanärim genteta náu tójaka áa sáu am jaasek nokta huériame, ìnel áu jáakari: “Katte ikäi ito béppa yáuttu íaa.” ¹⁵ Huanäi béja áapo nótteka, juka yáurata mabetchulataka, am núnutebok huame ä tekipanualerom jume tómita núlame, am júneria báreka jáchin machisi am tekipanuakähui. ¹⁶ Senu bát áu yepsak, ìnel jáakari: “Señor, jü em tómi, guojmamnik áa béppa koobak.” ¹⁷ Huanäi áapo ìnel áu jiaahua: “Türi, tüise ára sáutu; jum ilikkiku tüisi em tekipanuaká béchibo, guojmamni pueblommehuë yáuratunake.” ¹⁸ Senu júchi áu yepsak, ìnel jáakari: “Señor, jü em tómi mamnik áa béppa koobak.” ¹⁹ Huanäi íau két ìnel jiaahua: “Empo kétchi mamni pueblom béppé yáuttunake.” ²⁰ Senu júchi áu yepsak, ìnel jáakari: “Señor,

ímí óorek jü em tómmi; payumpone kutti ä súmmak, ²¹ bueitukne enchi májhuey, em yórem juënatukähui, kaa em ják óreri nunüyë tiaka, kaa em echakäu júne tobotoboktiä tiaka.” ²² Huanäi jü rey inel áu jiaahua: “¡Empo kara sáutu! Juka nokta em tempo yeu sikamta, jükäine emót kúaktianake. Tüise júneiya nee yorem juënatukähui, kaa in ják ériari in nunüyëhui éntok kaa in echakäpo nee jita tobotoboktiähui. ²³ Jatchiakasu çjüntukë kaa jüka in tómi bancopne óorek, én juka bancotane yore bebejtuáu mabet éiyey?” ²⁴ Huanäi jume áma anemmeu inel jiaahua: “Juka tómitem ä mák-ri ä úhua; juka guojmamni tómita áa béppa kobalatem ä mákka.” ²⁵ Bempo éntok inel áu jiaahua: “Señor, béja juka guojmamni tómita jípure.” ²⁶ Áapo éntok inel am yómmiak: “Inelne enchimmeu jiaahua, hua jita jípureme júchi huatek máktunake; hua kaita jípureme éntok, hua ilikkik ä jípureü júne ä úhuaatunake. ²⁷ Éntok két huame nee béj-reka kateme, jume kaa áme béppa nee yáuttu íaame, júmëi éntok inohuem am huéria. Huanärem in bíchäpo am kóba chükta.”

*Jesús tüisi mám tájtirihuaka buere joära Jerusaléni kibakek
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)*

²⁸ Íkai noksuka, bát kíktek buere joära Jerusaléni jikau böochi. ²⁹ Béja abe huame pueblommeu yepsaka, Betfagéu éntok Betaniahui, jü kähui Oliivo téamta náapo aneka, guoyim ä disciipulom áman jaasek, ³⁰ inel ámeu jiaka:

—Huä pueblou ito beu kaa mékka kátekamtahuem nóite. Áman yájakem buruta áma chákamta téunake; kaabe jee át jote. Akem ä búttiaka, ábo ä huéria. ³¹ Jábeta enchim temajek jita béchibo enchim ä búttiähui, ínëlem áu jiauna: “Jü Señor ä huáatia.”

³² Jume ä disciipulom sájaka, ä téhuak, Jesústa am téjhuaakäpo bënasi. ³³ Huanäi juka buruta am búttiay jume ä áttiakame am temajek, inel ámeu jiaka:

—Jatchiakem juka buruta butbúttia?

³⁴ Bempo éntok inel jiaahua:

—Bueituk jü Señor ä huáatia.

³⁵ Huanärim Jesústau ä nüpak. Jume bem sánkomim burutat óreka, Jesústa át jikat yétchak. ³⁶ Huanäi ä huë pámani jume sánkomim áapat guótiasakay. ³⁷ Béja áman jëla kóm kateka kahui Oliivo ti téhuaakapo, síme jume ä disciipulohuam áa sáu kateme chay táytek, al-leaka éntok Diosta úttileka, jume jauhuey kaa bíbithuame bem bíchakä béchibo. ³⁸ Inëlim jiaahua:

—Yórisi maachi, jü Rey Diosta téhuampo itou yepsame! ¡Yánti jíapsihuame áman téhuekahui, éntok lóoria jikachi!

³⁹ Huanäi huate pariseerom jume genteta násuk aneka áu inel jiaahua:

—Maestro, em disciipulome chay yáatiria.

⁴⁰ Áapo am yómmiak, inel jíakari:

—Enchimmeune inel jiaahua, ímëi kaa jíaleyó, jume tétam chay táytinake.

⁴¹ Béja kaa mékka áman huéeka, juka buere joära Jerusalénta bíchaka, áa béchibo buaanak, ⁴² inel jíaka:

—¡Empo júneátek kía íari em taahuarit junne, jítasu hua yánti jíapsihuamta yore mákka! Të én huári ésoni, éntoke kara ä bícha. ⁴³ Enchimmehuim huéiye jume taahuarim, jume enchi omtiame enchi kóräituanake. Huanärim enchi kóntiaka nate chíkola éμου kimunake. ⁴⁴ Huanärim buíau enchi tátabnake; jume em úusim éntok símeta juka em áttiak, kaitapo ä tahuarianake. Kaita téta nat béppa joka tahuarianake, kía juka éμου bítuata, enchi jínëunakemta kaa em ä mabetakä béchibo.

*Buere tiöpopo jita nénkiriom yeu jaahuakame
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)*

⁴⁵ Huanäi tiöpopo kibakeka, jume áma jita nénkame éntok jita áma jínnume päkun yeu am bep táytek, ⁴⁶ inel jíakari:

—Júnel jiojteri: “In kári Diostau áma nok béchibo”; të eme lak-roonim áma éusu béchibem ä jípure.

⁴⁷ Huanäi chikti táapo tiöpopo am majtiay; të jume tiöpopo nésahueme, leyta am mamajtiame, éntok jume yoremem jum pueblopo chë yörihuame, ä mēbáreka jiba éiyay. ⁴⁸ Të kaitachim jahuite máchiakay, bueituk síme jü génte tüisim át suaka ä jkkajay.

¹ Séjtul táapo Jesús jum tiöpopo juka genteta am majtiayo entok tü nokta yore jinëuhumta bétana huémta ámeu am nookay, ámam náu yájjak jume tiöpopo tékiakame, jume judíom leyta mamajtiame, éntok jume ou yoiyöturim. ² Huanärim ínel áu jiaahua:

—Itomë téjhua, ¿jábeta téhuamposë íkái johua? O, ¿jábe yäurasu íkái licenciata enchi mák-la?

³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Ínapone két senu huémta enchimneu nátemajnake. Nechem ä yómmanake:

⁴ ¿Jábese juka Juanta ábo bíttuak ä batónakë béchibo? ¿Dios, o jume yoremem?

⁵ Huanärim bempo náu nok táytek, ínel jákari:

—¿Jáchinsutä yómmanake? Ítapo Diosta bétana huéiye ti ä yómmiako, ínel itou jiaunake: “¿Jatchiaka jüntukem kaa ä súsualek?” ⁶ Yóremraata bétana huéiye, jü pueblo itom mamaasunake; buëituk síme juka Juanta profetapo ä táyay.

⁷ Huanärim kaa emo júneä tíaka taahuak, jábeta juka Juanta yäurata ä mák-latukähui. ⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo júne kaibu enchim téjhuaanake jita yäurata nee ä licenciakähui.

Jume tekipanualero jujuënam ejemplo

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Sep íkái ejemplota ámeu nok táytek jume géntemmhui:

—Senu yoreme párasim eechak, yorem tekipanualerom ä réuhuak. Huanäi mékka jákun buiárau bíchaa sílka éntok bínhua áman aane. ¹⁰ Huanäi béja juka etta chúpey, senuk ä sáhuëu áman jaasek huame tekipanualerommehui, juka áma chúpemta ä jájamëu ámeu ä au sáhueka. Të bempo tüisi ä bépsuka, kaita ä mákaka ä simtuak.

¹¹ Huanäi jü etta áttiakame júchi senuk ä sáhuëu áman jaasek. Íkärím éntok, buere áusuka kéchim ä bépsuka, kaita ä mákaka ä simtuak. ¹² Júchi béja bájim huëpo senu ä sáhuëu áman bíttuak; íkärím júchi kókosi ä yáaka pákun yeu ä béebak.

¹³ “Huanäi jü huaj etta áttiakame ínel jiaahua: “¿Jítasune jüntuk én yáanake? Juka ín üusi chë ín nákéune én áman bíttuanake; jamak júnem íkái bicháteko ä yörínake.”

¹⁴ Të jume etta suayema ä bíchaka, náhuim nookak, ínel jákari: “Íri jü síme ettamak tahuaseka huéeme. Atä ménake. Huanäi jü echi itom mámpo tahuanake.” ¹⁵ Huanärim huajpo pákun yeu ä tójaka, ä mëak.

Huanäi Jesús am natemajek:

—¿Jáchisu jüntuk am yáanake jáni, jü páras etta áttiakame? ¹⁶ Ábo sika síme huame tekipanuaareom súaka, huanäi ä buía tábuik ä máknake.

Huanärim bempo íkái jikkajaka, ínel jiaahua:

—¡Dios áapo itom áma yeu huíknake!

¹⁷ Të áapo am bíchaka, ínel jiaahua:

—Huanäi ¿jáchisu jüntuk jiau báare jáni jü jiojteri? Ínel jiaka:

Jume kárita joame jü téta bem omoutekähui, huári téta tua jum ejkinapo káata naatenäpo huéiye.

¹⁸ Kía jábe júne huári tétat huéhekame, chíbela kóttínake; júri téta éntok jábetat kóm huécheko, tókti ä jótanake.

Jume impuestom béjtuahuame

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Jume tiöpopo tékiakame sáhueme, éntok jume judíom ley am mamajtiame Jesússta buij bábarekay huámi horapo, buëitukim át jünëiak bempörím bétana ä nokakáu juka ejemplota ä yéchákhui. Tem juka genteta májhuey. ²⁰ Huanärim éhuil huatem áu jaasek, tü yóremem bënasi emo am nü sáhueka, áamak ejtejhuaaka jita nokpo júne yäurata béj-reka huëpo ä jaatia báreka, yäuratau ä nätua báreka. ²¹ Huanärim ä nátemajek, ínel jákari:

—Maestro, júneate tua juka lütüriata enchi nokähui, éntok huéchiasi enchi am majtiähui, kaabeta áma yeu púaka juka Diosta böo lütüria em majtiähui. ²² Itome tejhúa: ¿jachu ítapo juka rey Césarta jume impuestom mákpo yúmala, jehui o ëe?

²³ Të áapo, ámet jünéaka jáchin am jiau báreka júkai am nokähui, ínel ámeu jiaahua: —¿Jatchiaka eme junëli nee huite cháaria áma nee tátab báreka? ²⁴ Huépul tómitem nee bíttua. ¿Jábese íkái pújbak, éntok jábesu am téhuak jume áma jiojterim?

Huanärim ínel ä yómmiak:

—Bueituk jü César.

²⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Juka Césarta áttia Césartem ä mákka; juka Diosta áttia éntokem Diosta ä mákka.

²⁶ Huanärim kaitachä jaatia máchika taahuak, jita nokpo júnem kara ä jaatiay, jü genteta jikkajäpo. Áachim guómtilataka taahuak, ä jikkajaka jáchin am nok yómmiakähui. Huanärim kaa jáleka taahuak.

Júchi jábitechuamta bétana nátamaijhuame

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Huanärim áma yájjak huate saduceom, jume kókkolam júchi jábitenakeu kaa súaleme. Huanärim ä temajek:

²⁸ —Maestro, jü Moisés ä jjojteri tò sikäpo inel jiaahua: Senu yoremta ä jubiahua tò mukuk áa bétana kaa usim jípurek, ä sailahuatuk ára ä nüye huaka jámut jókoptulata, usim áachä jípunaké béchibo ä saihua mukukamta béchibo. ²⁹ Bueitukim ímí aaney, guoy búsanika emo sailaka. Huä bát huéeme juubek; té muukuk, kaa üuseka. ³⁰ Jü ä saila áa sáu huéeme juka jámutta tò kókkota nüka. Huanäi két muukuk, kaa üuseka. ³¹ Huä bájim huépo júri kéchá nüka. Júneli síme jume guoy búsanikam ä juubek, éntokim kókkok, kaa usim át jípureka. ³² Chúkula éntok két jü jámut muukuk. ³³ Huanäisu júnakoy jum kókkolam jábitépo, ¿jábesu jüntuk hua tua ä jubnakeme? Bueituk síme jume guoy búsanika ä jubekay.

³⁴ Huanäi jü Jesús inel ámeu jiaahua:

—Ímí ániapo jume óhuim juube; jume jáamuchim éntok kukuna. ³⁵ Té huame tüisi tahualame, áman téhuekau yúmakame éntok kókkolam jábitechuamta jájamekame, ámani kaabe emo juube, nim kaabe kukuna, ³⁶ bueitukim kara júchi kókkoka tahuanake; ángelesim bėnanakemme. Kókkolam násuk bem jábitekä béchibo, Diosta úusimtunakemme. ³⁷ Áapo, jü Moisés junne, jum ä jjojteripo jü zarza béetemta bétana ä nokäpo, itom ä téjhua kókkolam júchi jábitenakėhui. Huámi inel jiaahua: Jü Señor Áapo Abrahamta Dios, éntok Isaacta Dios, éntok Jacobta Dios. ³⁸ Bueituk Dios kaa kókkolammeu Dios, ál-la jápsammehui; bueituk áapórik béchibo símetaka jápsa.

³⁹ Huanäi huate judíom ley am mamajítame inel jiaahua:

—Maestro, huéchiasé ä nookak.

⁴⁰ Kaitam éntok áu nátamaij péaka taahuak.

¿Jábesä üusek juka Cristota?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Jesús inel ámeu jiaahua:

—¿Jáchisuntukim juka Cristota Davidta úusi túiya? ⁴² Bueituk David Salmompo inel jiaahua:

Jü Señor ín Señorbeu inel jiaahua:

“In bátam bėtanė yejte,

⁴³ jume enchi bėj-reka kateme em guókim bėtuk ín tójäu tájti.”

⁴⁴ ¿Jáchisu jüntuk jü Cristo Davidta úussitunake, áapórik Davidta áu ä Señor tíateko?

Jesús jume judíom ley am mamajítame nátuaka nookak

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Síme Pueblo ä jikkajay, huanäi Jesús ä discípulommeu inel jiaahua:

⁴⁶ —Jume judíom ley am mamajítame bėtana, tüisem emo suaya. Tüisim ä musäule juka tettebek bem sánkonakėhui, áman pláazapo yórisi bem tetebotuahuhui, jum tiópopo bát bankommet bem jonakėhui, éntok jum jįjbuahúapo jume bankom bát jokammet bem jotenakėhui; tüisim ä básule. ⁴⁷ Jume jámut jókoptulame símeta íli bem jípuruėhuim am úuhuaka, bempola jıba ä nüye, éntok bem kaa túhua yáarim éso báreka bınhua Diostau buabuana. Ímei inel jume chė jiokot máchiraata mabetnakeme.

21

Jü jámut jókoptulata limojnari

(Mr. 12:41-44)

¹ Jum tiópopo Jesús jume yún tótomekame bitchak, jum kajapo tómitam joayo, limojna tómita óorehuäpo. ² Huanäi senu jámut jókoptulata tüisi poloobeta bitchak, guoy íli cobre tómita áma ä joayo. ³ Huanäi inel jiaahua:

—Lütüriapone inel enchimmeu jiaahua, í jámut jókoptula póobe símem béppa chė yún ä nénkak; ⁴ bueituk síme jume huate áma ä óorek, Diosta ofrenda béchibo, juka nakulia ámeu yeu bilata. Té áapo ä poloobėtukä násuk junne, símeta ä jipuruė ai ä jápsinakeu áma óorek.

Jesús juka tiópota tátabná bėtana nookak

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Huate jü töpota bétana náu ejtejuay, uyorisi ä bíttu bétana téta uyyoyorimmea ä yáari béchibo, éntok huate jítasu jáni áma Diostau náikiaritayi. Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

⁶—Taahuari yúmanake ikái simeta enchim bíchau tátabnähui. Kía huépul téta júne kaa nat béppa joka tahuanake.

Jume señalim ániata lütiseyo

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Huanärim inel ä temajek:

—Maestro, ¿jahueysu ayunake iri? ¿Jíta señalsu ayunake ikái huéé báareyo?

⁸ Jesús éntok inel jiaahua:

—Jítachem suuhua, kaabe enchim bätäunake. Bueituk büruka yáijnake in téhuampo, inel jiaka: “Ínapone jü Cristo”, éntok inel jiaka: “Íri ájária jü taahuari.” Të eme katem am guojaanake. ⁹ Éntokem juka nássuahuamta bétana nokhuay jikkaijnake. Éntok genteta emo béj-reka emo tóboktiay, katem guómte; bueituk jiba iri bát huéenake; të kee jee yuuma, juka ániata luutinakéhui.

¹⁰ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Jume naciónim huate naciónim béj-reka emo tóboktianake; jume reyim éntok huate reyim béj-reka náassuanake. ¹¹ Jü buía buere áu yoyoonake; tüisi tébaatunake; génte éntok máujnake. Kókoa ayunake kía ják junne; jum téhuekapo éntok buere señalim ayunake.

¹² Të simeta ikái kee huéy, enchimim buijnake, éntokim enchim guojajanake. Huanärem sinagogammeu yeu tóijna, éntokem páttiana cárcelimpo. Reyimhueuem yeu tóijna, éntok gobernadorimmehui, in nésahui enchim jo bárë béchibo. ¹³ Íri enchimmeu huéenake enchim ino bétana túhuata ámeu noknakë béchibo. ¹⁴ Katem át obisi éiya enchim jiápsipo, jáchin o jita enchim noknakeu emo jínëu báreka. ¹⁵ Bueituk ínapo huaka nokta enchim téjhuaanake, éntok júnehuamta enchim miknake. Huámakirim béja am kóba jáptetuanake; karam enchim nok béj-reka tahuanake. ¹⁶ Të kía enchim áchayim junne, enchim sailam, enchim huahuajim, éntok enchim amiigom yäura mámpo enchim jóanake. Huatemim enchimmak kateme stianake; ¹⁷ simetaka enchim kujti érianake, in nésahui enchim jo bárë béchibo; ¹⁸ të hua huépul chonita júnem kaa tárunake. ¹⁹ Yánti enchim jiapsä béchibem yónake, yü jiápsi béchibo.

²⁰ ‘Eme béja juka buere joára Jerusalénta sontarommea kóntiata bicháteko, júneäem láuti ä tátabnähui. ²¹ Huanäi jume Judea buiárapo aneme élapom káhuui huáttinake. Huame Jerusalémpo aneme élapom áma yeu kannake; huame bem et buíapo aneme kaa áman nóttinake. ²² Bueituk iméi jume taahuarim jikot máchiraata ámet huéenakéhui, simeta ä jíofteri jiápo áman yeu chúpunake. ²³ ¡Poloobesitomme, huame abe ásaomo, éntok huame ili usim ujúume huamechi taahuarimmehi! Bueituk tüisi jikot máchira huéenake imi ániapo; Diosta omtira iri pueblota béppatunake. ²⁴ Ejparammeyim mëna. Huate preeesomtaka núk sákana, sékana buiárau bíchaa. Huanäi béja jü Jerusaléntat jume kaa judíom át chéptisunake, jume kaa judíom tiempota yumäu núkisi.

Jáchin jü yoremta üusi yebijnakéhui

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ ‘Huanäi jum täapo señal ayunake, éntok mechapo, éntok chókimpo; jum buíapo éntok jume naciónim jikot éenake, éntokim guómtilatata annake, hua máusi machisi bahueta omtëu jikkajaka, éntok jume máarem. ²⁶ Huá génte máuj kókkonake, hua im ániapo huéenakemta bíchaka; bueituk hua téhuekapo úttiára ayukame júne áu yoyoonake. ²⁷ Huanärim ä binnake, juka Yoremta Üusi, namupo yepsamta ä lóoriamaki, éntok ä úttiaramaki. ²⁸ Íkái huéé táytekem emo óusi éetua, éntokem jikau kóbate, bueituk enchimmeu jëla ansime jü tü taahuari Diosta bétana enchim jínëuria.

²⁹ Két ikái ejemplota ámeu yétchak:

—Jukem chuna óguoat suuhua, éntok kía tábui júyatat junne. ³⁰ Béja jume ili sáhuam yeu basihuey, emem júneenake, juka tebuji-riata yebijnakeu kaa mékka bëyehui. ³¹ Júnëli két eme, ikái jita huémata bicháteko, júneenakeem itou jëla ä ansimëhui, juka Diosta reytaaka imi nésaunakéhui.

³² ‘Tua lütüriapone inel enchimmeu jiaahua, sime iri huéenake, kee juka genteta én huémata luuteyo. ³³ Jü téhueka éntok jü buíya luutinake, të in noki jiba bënasi huéenake.

³⁴ ‘Emóem suaya; katem juka enchim jiápsi námakasi johua, kaa huéelápo jübuáhuamtay éntok vino júhuamtay, éntok buere kaa yúmahuamtayi, kaa huakái taahuata enchim jaatianakë béchibo kaa inel enchim éapo. ³⁵ Bueituk huiteriy am

choilakamta bénasi áme béppa huénnake, jume síme ímí buíapo anemmechi. ³⁶ Katem kótche. Jíba yú tutti Diostahuem nokaka jíápsa, íri huéenakemta bétana enchim áma yeu yorenaké béchibo. Júnëlem kaitat jáchin éaka, Yoremta Ûusi bíchäpo emo yeu jábuanake.

³⁷ Jesús jum tiöpopo taahuapo am majtiay; tukaapo éntok káhui Oliivo ti téhuaakamtau bíchaa sísimé. ³⁸ Kethueytana éntok síme génte áu náu yayajay, tiöpopo ä nok jikkaj báreka.

22

Náu nok tütehua Jesústa mée béchibo

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Béja kaa jaikika béyey juka buere pajkota yúmanakéhui, jume páanim kaa levaduura buabuáhuáhui, pájcuata ti téhuaakame. ² Jume tiöpopo tékiakammeu ché nésahueme, éntok huame leyta am mamajtiame át tekpanuay jáchin juka Jesústa bem métebonakéhui, bueítukim juka genteta májhuey.

³ Huanäi jü Satanás Judastat kibakek, hua dooce apóstolimmak náikiatukaihui. ⁴ Íri huame tiöpopo tékiakammeu ché nésahuemmeu nookak, éntok huame yáuchimmeu tiöpota suayammehui, jáchin juka Jesústa bem mámpo ä tóijnake bétana. ⁵ Bempo al-leaka taahuak, éntokim tómita ä mák rókaka nookak. ⁶ Áapo béja júkai yáa rókaka taahuak. Huanäi át tekpanua táytek, jáchin ayuka kaa búru genteta bíchäpo bem mámpo ä tóijnakéhui.

Señorta Santa Cena jo nésayhuame

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Jü taahuari páanim kaa levaduura buabuáhuá yuumak, huaka ili kabarata át ménähui, pájcuata ti tétehuaahuame. ⁸ Huanäi Jesús juka Perotau éntok Juantau ínel jiaahua:

—Ámanem sájaka juka abe jëla itom buána keu yáabo, pájcuata.

⁹ Bempo éntok ä temajek:

—¿Jákusë itom ä yáa ía?

¹⁰ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Huam pueblou kimútekem senu yoremta bínnake, sótöpo báam huériamta. Áa sáukem kaate, ä jóau ä kibakek tájti. ¹¹ Huanärem jü jóakamtau ínel jiaunake: “Jü Maestro ínel nokta émou bíttuak: ¿Jáksu jüntuk káttek, jü káari juka pájcuata áma buá béchibo ín discipulommaki?” ¹² Huanäi áapo enchim ä téjhuaanake, juka cuartota buëuruk jikat kátékamta béja tüteta. Huámírem ä yáanake huaka itom buánakéhui.

¹³ Bempo éntok áman sájaka ä téhuak, juka simeta Jesústa am téjhuaaká bénasi, éntokim ä yáhuak, pájcuata bem buanakéhui.

¹⁴ Juka horata yúmak, jü Jesús jume apóstolimmak mesau yejtek. ¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¡Tepane íkai pájcuata enchimmak bua péiyay, ketune kee jiokot nee yáahuayo!

¹⁶ Bueítukne ínel enchimmeu jiaahua, kanne júchi pájcuapo jíbuánake, júnakoy júbua áman Diosta ché yótaka ä kátékäpo áu ä chúpayo.

¹⁷ Huanäi juka vaasota núka Diostau baisásusuka ínel jiaahua:

—Íkàrem núka nachä náikimte; ¹⁸ bueítukne enchimmeu ínel jiaahua, kanne júchá jínake, íkai páraj taka báhuata, júnakoy júbua áman Diosta ché yótaka ä kátékäpo äbo kóm ä yepsayo.

¹⁹ Chúkula jume páanim núka, Diostau baisásusuka, ámecham náikimtek, ínel jíaka:

—Íri jü ín takahua enchim béchibo nénkitunakeme. Íkàrem johua, inou enchim huáatinaké béchibo.

²⁰ Két jíba ánëli, chúkula jíbuásusuka, juka vaasota núka, ínel jíakari:

—Íri vaaso ínel jü bemelasi Diostamak nokta náu yáarime; ín ójbo guótekamtay béjhuata jípunake, enchim béchibo guótekame.

²¹ Të én ín mesapo ínomak aane, jü nee nénkinakemta mámmam. ²² Tua lútulay jü Diosta Ûusi jíba huéesime juka áa bétana náikiarita jíapo ámani; ítë tepa jiokochia huári yoreme jü bem mámpo ä tóijnakeme!

²³ Huanäi bempo emom temaj táytek, ä jábétukáhui jáni hua ä nénkinakeme.

Jábeta ché yöpo tahuanakéhui

²⁴ Huanärim náu nok nássua táytek, jábeta ché yöpo tahuarianähui. ²⁵ Të áapo ínel ámeu jiaahua:

—Jume naciónimmeu reyim tüüsim buéresi emo nésaule sîmem béppa, éntok sîme jume géntemmeu yáuchim áme béppa nésaheueme, huamerim inel tú yöremem tíya. ²⁶ Tê eme kaa junéli emo núnake. Ál-la hua ché yöpo áu jîpureme, usi jübua yötu sáyhuamta bénasi áu érianake; hua nésaheueme éntok, két sáyhuamta bénasi áu érianake. ²⁷ Bueítuk, ¿jábesu jü ché yörihuame, hua mesau yejteka jibuáme, o buáhuamta áu totojame? ¿Jachu kaa lütüriapo ájária hua mesau kátekame? Tê inapo enchim násuk aane, hua sáyhuamta bénasi.

²⁸ 'Eme áméria huame jîba ínomak aneme, huam jìokot máchiraata inou sikäpo. ²⁹ Inapone ínêli enchim ä mákka, juka rey nésaute enchim jîpunakêhui, ín Átchay nee ä mákakä bénasi, ³⁰ enchim huam ín mesapo ínomak jîbuanakê béchîbo éntok ínomak jînakê béchîbo ín reytaqa nésaheuapo, éntok huam yöris machiku joteka jume doceo Israelta üusimmet yeu kat-riammet nokta enchim chúpanakê béchîbo.

Jesús, Perota kaa ä täya tia bétana nookak
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Inel két jiaahuak jü Señor:

—¡Símon, Símon, áachê suuhua! Jü Satanás enchim áula, tirijkom yoohuä bénasi naa múksi enchim emo bit íaaka; ³² tê inapo enchi nok-riak Diosta em sualêu kaa émou bínakê béchîbo. Empo éntok nóttekâtek, jume émomak huéerimmeu nooka, óusi am éenakê béchîbo.

³³ Peero éntok inel áu jiaahua:

—Señor, huittine eiya cárceliu ín huéenakê béchîbo, éntok émomak ín muknakê béchîbo.

³⁴ Jesús éntok inel áu jiaahua:

—Peero, émoune ínen jiaahua, éni kee juka tótorórata kusey, baisê kaa nee emo täya tianake.

Jesústau jìokot máchira áu yúmase

³⁵ Huanäi jü Jesús am temajek:

—Júnak nee enchim yeu jaaseko kaa morraaleka, kaa tómeqa, éntok kaa bochaka, ¿jachu jita enchimmeu bëka?

Bempo inel au jiaahuak:

—Kaíta.

³⁶ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Tê én ál-lem hua morraalim jîpureme am huérianake, éntok juka tómi bóosata; hua kaa epparam jîpureme ä kapam nénkaka am jînnunake. ³⁷ Bueítukne inel enchimmeu jiaahua, inot chúpatunake hua jìojteri ínen jíame: "Jume juéna yörememmak náikíahuak." Bueítuk sime hua ino bétana jìojteri chúpanake.

³⁸ Huanäi bempo inel jiaahuak:

—Señor, ími guoy epparam óorek.

Huanäi áapo inel ámeu jiaahua:

—Júmemaq türi.

Jesús Getsemanípo oraciónta yáuhuak

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Huanäi Jesús Oliivo káuta kátekäu bíchaa siika, jîba ä aánê bénasi. Jume ä discípuulom éntok ä guojaasek. ⁴⁰ Áman yepsaka inel ámeu jiaahua:

—Diostahuem oraciompo nooka, kaa jum jìobilahuápo huet béchîbo.

⁴¹ Huanäi Jesús ili mékka bíchaa siika, tétata jímä bëmu. Huanäi tónommia kíkteka, Diostau oraciompo nookak, ⁴² inel jíakari:

—In Átchay, empo inel íateko, ímêi báam kókosi ín ínnênakeu, nechê ä táktiria kaa ín am jînakê béchîbo. Tê kaa ín ä huáatiápo ámantunake, ál-la em ä huáatiápo ámani.

⁴³ Huanäi ángel áu yeu machiak téhueka bétana, úttiata ä mák báreka. ⁴⁴ Huanäi tüüsi jìokot aneka, chéhuasu úttiaka Diostau oraciompo nookay. Huanäi jü ä báarútti kía ójbo ténasi chákteka buíau tájti kóm huáttey.

⁴⁵ Huanäi Diostau oraciompo noksuka kíkteka, ä discípuulommeu bíchaa siika. Huanäi kócheme téhuak, bueítuk kaa al-leerimmea yetem ámet huéchilatukay.

⁴⁶ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem kótche? Jotekem, Diostau oraciompo nooka huaka enchim jìoptua báaremta kaa enchim ä yúmanakê béchîbo.

Jesús perezotaka núk sákahuak

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Jesús ketune nookay, juka genteta juebenak áma yájako. Huä Judas ti téhuakame, jume docee ä discípulommak näikiatukaihui, ámepat huéiyey. Huanäi Jesústau rúkteka ä besiiito bábarek.

⁴⁸ Huanäi Jesús inel áu jiaahua:

—Empo Judas, ¿jache besiiyto ä nénka, juka Yoremta Üusi?

⁴⁹ Jume áamak aneme juka huée báaremta bíchaka, áu inel jiaahua:

—Señor, ¿jachute epparammea kókosi am yáanake?

⁵⁰ Huanäi huépülaka juka tiöpopo ché nésahuemta sáhuëu mámákoka nákam báta bétana huéeme ä chúkiriak. ⁵¹ Huanäi Jesús am yómmiaka inel ámeu jiaahua:

—Akem am tójjá, béjja.

Huanäi Jesús hua náka chúkiahuakamtat mámtaka ä tütek. ⁵² Huanäi Jesús jume tiöpopo nésahuemmeu éntok tiöpota suayammeu yáuchimmeu, éntok ou yoiyöturim pueblou yeu púarimmeu, áman ä nübokammeu inel jiaahua:

—¿Nee lak-rontuká bénasi eme epparaka éntok kúkutaka inou yeu sájjak? ⁵³ Huam tiöpopo chíkti táapone enchimmak aaney. Kia júnem inou kaa mám rúttukteka nee jaatiak. Të íkái horata, eme ä áttiak; jü kaa máchiraa nésahue.

Jü Peero juka Jesústa báisi kaa áu ä täya tíya

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Huanärim Jesústa pereesoteka, ä núk sájjak, jü tiöpopo ché nésahuemta jóau bíchaa. Peero éntok mékkáriat ä guojaasey. ⁵⁵ Huanäi jume sontarom tebat násuk náaka, nate chíkola áma jotek. Peero éntok két áme násuk yejte. ⁵⁶ Të senu jámut jóapo sáyhuaame, Perota tájimmeu kátekamta bíchaka, inel jiaahua:

—Í yoreme két áamak aaney.

⁵⁷ Të áapo “ée” ti áu jiaahua:

—Empo jámmut, kannä täya.

⁵⁸ Chúkula júchi senu ä bíchaka inel jiaahua:

—Émpé két ámemak joome.

Të Peero inel jiaahua:

—Ómme, ínapo kaa ájária.

⁵⁹ Jíba tua senu horata simsuko, tábuika két áu ä täya tíaka nookak, inel jíaka:

—Tua lútúriapo íri két áamak aaney, bueítuk Galiléapo joome.

⁶⁰ Huanäi Peero inel jiaahua:

—Ómme, kanne jüneiya jita em nokähui.

Huárit cháka, ketune áapörík nokaysu, jü tótoróra kukusek. ⁶¹ Huanäi jü Señor kúakteka juka Perotat suhuak. Huanäi jü Peero jü Señorta áu nokakáubeu huahuaatek, inel áu ä jíakähui: “Kee juka tótorórata kusey, baised kaa nee emo täya tianake.” ⁶² Huanäi jü Peero pákun yeu sika tüisi siroksi buaanak.

Jesús bépsuhuak éntok buere áusuhuak

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Jume yoremem Jesústa suayame tüisim ä junneriay, éntokim ä bébbay. ⁶⁴ Éntokim ä puj súmaka, pújbachä bébbay. Huanärim ä nátemajey, inel áu jíakari:

—Aké ä seetaroa, ¿jábesu enchi bébba?

⁶⁵ Éntok huatek búrukim juénasi ä pújbapo áa bétana nookak.

Jesús judíom yáurau yeu tójjahuak

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Yeu matchukim emo náu núnnuk, jume ou yoiyöturim judíom pueblou yeu púari, jume tiöpopo nésahueme, éntok jume leyta am mamajtíame. Huanärim juka Jesústa bem bíchápo yeu tójjak. Huanärim ä temajek:

⁶⁷ —Itomé téjhua, ¿empo ájária jü Cristo?

Áapo éntok inel am yómmiak:

—Jeehui ti nee jíay junne, kaibem nee súalnake. ⁶⁸ Enchimmeu nee nátemay junne, kaibem nee yómmianake, éntokem kaibu nee búttianake. ⁶⁹ Të én naateka jü Yoremta Üusi juka Diosta simem béppa úttiakame bátam bétana yejtenake.

⁷⁰ Huanäi sep síme ä nátemajek:

—¿Huanäi empo jü tua Diosta Üusi?

Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Eme lútúriapo nee ájariä tíya.

⁷¹ Huanäi bempo inel jiaahua:

—¿Jita béchibosute testiigom huáatia? Ítapote ä tempo ä jikkajak.

23

*Jesús Pilatotau yeu tóijhuak**(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)*

¹ Huanäi jü génte juebénaka áu tóboktiaka, Jesústam Pilatotau núk sájjak.

² Huanärim ä nätua táytek, ínel jíaka:

—Íkáite téula, juka naciónta tábuiasi majtiamta. Rey Césarta kaa impuestom mák nésahue. Aapo Cristopo áu nanáikia; junéli éntok áu rey tíiya.

³ Huanäi jü Pilato ä temajek, ínel jíaka:

—¿Jachë empo jume Israelpo judíommeu Rey?

Huanäi Jesús ä yómmiak:

—Empo lútüriapo ínel jiaahua.

⁴ Huanäi Pilato ínel ámeu jiaahua jume tiöpopo nésahuemmehui, éntok jume géntemmehui:

—Kaitane juénak át téuhua, i yoremtachi.

⁵ Të bempo chë úttiata johuay, ínel jíaka:

—Juka genteta síme Judea buiärapo jometa áu tóboktitua jü ä majtiäubeyi. Jum Galiléa buiärapo naateka, éntok jíba ä josimey, äbo tájti.

Jesús rey Herodestau yeu tóijhuak

⁶ Huanäi jü Pilato, Galiléa buiärapo ti jíayhuamta jikkajaka, nátemajek:

—¿Jachu i yoreme Galileo?

⁷ Huanäi jeehui ti áu jiaihuak, Herodesta nésahuempo joome. Huanäi Herodestau ä bíttuak. Huámechi taahuarimmet éntok jü Herodes buere joära Jerusalémpo aaney.

⁸ Herodes juka Jesústa bíchaka, túisi al-leaka taahuak. Bínhua naateka ä bit péiyay.

Yún jita áa bétana jíkkaij-latukay, éntok kaa jaibu johuamta ä bíchäpo ä yáanakeu

ä bit péiyay. ⁹ Juebénasi ä temajek, të Jesús kaa ä nok yómmiak. ¹⁰ Ámam aaney,

két jume tiöpopo tékiakammeu nésahueme éntok judíom ley am mamajtiame. Katim

chúktemta nokaka ä nátuay. ¹¹ Huanäi jü Herodes éntok jume ä sontarohuam kía

kaitäpo ä bit táytek. Huanärim ä junneria báreka reyta bénasi ä sánkotuak, bėj-remta

éntok ujyorik. Huanäi jü Herodes júchi jü Pilatotau ä bíttuak. ¹² Huanärim náu türi

táytek Pilato éntok Herodes huäri taahuarit naateka; bueítuk bannaatakam kaa náu

türiakay, náhuim oomtilatukay.

*Jesústat chúppuk, jü noki ä muknakéhui**(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39–19:16)*

¹³ Huanäi jü Pilato jume tiöpopo tékiakammeu yäuchim náu núnuka, éntok huate yäuraata, éntok juka genteta, ¹⁴ ínel ámeu jiaahua:

—Eme iká yoremta inou núpak, genteta áu ä tóboktituá tíaka; të ínapo búrusine ä temajek enchim jíkkajäpo; bėjem jüneiya kaitane juénak át téuhuak, enchim áa bétana

ä nátuähui. ¹⁵ Éntok Herodes junne, kíalíku itou ä bíttuak. Bėjem ä bitcha; kaita

béttesi yáala, juka nokta mukiapo át chúpanaké béchíbo. ¹⁶ Anä bemmuchateboka ä

búttia báare.

¹⁷ Jü Pilato jum pajko táapo huépul preeesota butbúttiay, jíba bem ä boojoriapo

bénasi. ¹⁸ Të síme jü génte senu huéchiapo huépúlay bénasi jíjiak, ínel jíakari:

—¡Pákunem yeu ä huéria júkari, áman ä më béchíbo! ¡Barrabásta éntoke itou ä búttiatebo!

¹⁹ Íri cárcelpo jípuhuay. Yäurata bėj-reka huatemmaak áu tóboktialatukay jum pueblolo; senuk éntok két mēlatukay. Huäri béchíbo páttiatukay. ²⁰ Jü Pilato juka

Jesústa búttiatebo báreka, júchi ámeu nookak, ²¹ të bempo júchi chë kusisi chay táytek, ínel jíakari:

—¡Kúrusichem ä popontebo! ¡Kúrusichem ä popontebo!

²² Bájikum huépo, jü Pilato júchi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiaka jita juénaksu yáala? Ínapo kaita át téula mukiapo nokta át chúpnaké béchíbo. Anä bemmuchateboka ä búttianake.

²³ Të bempo jíba júchi chë kusisi chay táytek, kúrusit ä popon nésahueka. Huanäi jü bem jiahuia éntok jume tiöpopo chë nésahueme jiahuia, akim ä yüyüuk. ²⁴ Huanäi béja

jü Pilato nokta át chúppak, ä mëna béchíbo bempörim ä aahuäpo ámani. ²⁵ Huanäi béja ä búttiak, juka yäurata bėj-reka huatemmaak áu tóboktiakäuta, éntok senuk mēlataka

cárcelpo yéchatukäuta. Jesústa éntok bem mámpo yétchak, bem ä yáa bárëpo áman ä yáa íaka.

*Jesústa kúrusit poponhuakä ä mukukähui**(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)*

²⁶ Jukam Jesústa huériaka kúrusichä poponboka, senu yoremtam buissek, Cireene buiärapo jometa Simón téamta, huasa bétana huémta. Huanärim juka kúrujta ä púaktituaka, Jesústa säu ä huériutuaya.

²⁷ Huanäi génte tüisi búruka pueblopo jometaka äa säu kaatey, éntok jáamuchim ä buanria sákame, éntokim ä sirok-riay. ²⁸ Të Jesús ámeu kúakteka ínel ámeu jiaahua:

—Jerusalémpo malariam, katem ino béchibo buaana, ál-lem enchim béchibo buaana, éntok enchim úusim béchibo. ²⁹ Bueítuk taahuari yúmanake, ínel jaunähui: “Al-leenakemme, jume kaa asoame éntok jume jauhuey júne kaa asoalame, jume kaabeta chituakame.” ³⁰ Huanärim káhuimneu ínel jiau táytinake: “¡Ito béppem huátte!” Jume ili júya káhuimneu éntok: “¡Itomem éssó!” ³¹ Bueítuk jü kúta siarita íneli joatek, çjítasum áu yáanake jáni jü kúta huakiahui?

³² Guoy juéna yórememim huériay kétchi, Jesústa béucham méboka. ³³ Áman mukila kóba káhuí téau yájakam juka Jesústa kúrusit poponak, éntok huame guoy juéna yóremem äa béuchi, huépülak ä bátam bétana, senuk éntok ä míkóri bétana. ³⁴ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—In Átchay, Aké am jiokore, bueítukim kaa júneiya jita bem joähui.

Jume sontarom éntok, juka Jesústa sánko náikimtek. Huanäi náhuim ä játek. ³⁵ Jü génte éntok ä bitchay, éntok jume kobanarom júne két ä junneriay, ínel jiakari:

—Jume huatem jínëuk. Én éntok éläpo áu jínëunake, áapo tua jü Cristotuko, jü Diosta yeu púari.

³⁶ Jume sontarom júne ä junneriaka áu rúkteka, báa chibuta ä jítuay, ³⁷ ínel áu jíaka:

—Empo judíomneu reytuk, emoë jínëu.

³⁸ Jü jiojteri éntok ä kóba béppa yáatukay. Griego nokpo jiojteritukay, latínpo éntok hebreopo, ínel jíaka: “Íri ájária jü judíomneu Rey.”

³⁹ Senu juéna yoreme áabeu chákame ä junneria jiaahuay, ínel jíaka:

—Empo jü Cristotukáteké emo jínëu, éntok itom kétchi.

⁴⁰ Të jü senu áu omteka ínel áu jiaahua jü senukuhui:

—¿Jachë kaa Diosta májhue, empo két jíba alë bénasi jiokot machisi nokta emót chúpilatuk junne? ⁴¹ Lutúriapote itapo ä innëa, juka tüisi itou johuamta. Kaa túhuatate mabeta juka itom yáakä béchibo; té i yoreme kaita juénak yáala.

⁴² Huanäi Jesústau ínel jiaahua:

—Inohué huáate, béja reytaka äbo yepsáteko.

⁴³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Lútúriapone ínel émou jiaahua, enë sep ínomak annake, áman paraísöpo.

*Jesús muukuk**(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)*

⁴⁴ Jíba tua béja lúl-la kátekay. Huanäi síme ániat kaa machika taahuak, bájim jiäu tájti. ⁴⁵ Huanäi jü taa kaa machisi taahuak. Jum tiöpopo éntok, jü cortina násuk áman siutek. ⁴⁶ Huanäi Jesús tüisi kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—In Átchay, em mámpone juka ín espíritu yétcha.

Íneli jiausuka muukuk.

⁴⁷ Huanäi hua romapo sontaro yäut íkái bíchaka, Diosta úttileka taahuak, ínel jíaka:

—Lútúriapo i yoreme lútüla jíapsihuamta jípurey.

⁴⁸ Síme jü génte juebena áma anëihui, íkái íneli huémta bíchakame, táhuit emo chónaka sájjak. ⁴⁹ Të síme jume Jesústa täyáhuim, éntok jume jáamuchim Galiléau naateka áamak kateíhuim, mékkáariat tahuaka ä bitchak, juka huémta.

*Jesús mãahuak**(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)*

⁵⁰ Senu yoreme áma aaney, tü yóremtaka éntok lútüla jíapsaka, José tí téhuaka, jum pueblo Arimateapo jometaka, Judea buiärapo. Áapo jum judíom buere yäurapo tékiakay. ⁵¹ Íri két juka Diosta reytaka ä nésaunakeu boobíchaihuiy. Kaa ámebeu ä túrey, juka jita benak Jesústau am yáakähui. ⁵² Pilatotau sika Jesústa takahua áu aahuak. ⁵³ Kúrusit kóm ä yéchaka, sábanampo ä bítiak. Huanäi téta guójória bemelapo étapopo ä óorek; kaabe áma jee órehuay. ⁵⁴ Huäri taahuarit síme huéchiapo óorehuay, bueítuk jü jimyóre taahuari abe naatey.

⁵⁵ Jume jáamuchim Jesústamak áma yáij-latukaihuim Galiléa bétana, ámanim sájjaka ä bitchak, jum téta guójóriapo ä maahuakäpo; éntokim át suuhuak, ják ä tekhuakähui

juka ä takahua. ⁵⁶ Huanärim bem joau nótteka, yünim jita musäla jubak yáhuuak, éntok unhuentom. Huanärim jimyore taahuapo jimyoorek, Diosta leyta ä jiäpo bénasi.

24

Jesústa mukilatata ä jiábitekahui

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Lominko taahuata yúmak, kethueysu, jume jáamuchim ä maahuakäpo yájjak, juka báata musälam jubak huériaka bem yáakähui. Huate jáamuchim éntok, ámemak kaatey. ² Huanärim juka téta guójöriata étaפורita téhuuak. Jü téta ái páttiari sékana órekamtam bitchak. ³ Huanärim áman kimuka, juka Señor Jesústa takahua kaa áma téhuuak. ⁴ Guómtilamtakam kaachin an máchiakay. Huanärim guoy yoremem bitchak, áme náapo jábuekame bélojkok sánkokame. ⁵ Bempo májhueka, buiau tájti kóm müla cháhtuk. Huanärim ínel ámeu jiaahuak, jume yoremem:

—¿Jatchiakasem kókkolam násuk juka jiápsamta jaria? ⁶ Kaa ím aane; béja jiábitek. Áhuem huáate jita enchimieu ä nokakähui, ketune Galiléa buiärapo aneka, ⁷ ínel jiákari: “Tepa jiba jume yoremem jujuénam mámpo tóijna jü Yoremta Üusi, éntok kúrusit mëtunake. Huanäi éntok báij taahuarim huéy mukilatata jiábitenake.”

⁸ Huanäi bempo áu huahuaatek, jü Jesústa nokibehui. ⁹ Huanäi bempo campo santo bétana nótteka, jume once apóstolimieu simeta ikái nookak, éntok jume huatemehui. ¹⁰ Jume ikái nokta apóstolimieu tójakame: jü María Magdalena, Juana, María Jacobota áiyé, éntok huate jáamuchim. ¹¹ Të jume apóstolim ikái nokta kaa ä süaratukä bénasi ä ériay; kíalikum kaa am súaley.

¹² Të jü Peero yejteka, ä máariu bíchaa búitek. Huanäi béja huáijhua kibakeka, jume sánkom bempolaim bitchak. Huanäi juka áman yeu sikamtat bíchaka, guómtilatata ä jóau bíchaa siika.

Jum Emaús böochi

(Mr. 16:12-13)

¹³ Bueítuk huári taahuarichi, guoyika Jesústamak rejteihuim náhuim kaatey, pueblo Emaús ti téhuaakäu bíchaa; once kilometropro Jerusaléniu taahuay. ¹⁴ Juka simeta áma yeu sikamta, náhuim ä ejtejhuaasakay. ¹⁵ Júnéli náu am nok sákaysu éntok náu am nok nássuay, Jesús ámeu rúktek. Huanäi ámemak boojo táytek. ¹⁶ Të ä bíchaka, júnem kaa júneyay ä jábétukähui, bueítuk lútüriata bem júnerianakeu kee jee ámeu yeu machiay. ¹⁷ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jitasem náu ejtejhuaasime, éntok jatchiakasem siroka?

¹⁸ Jü senu ä yómmiak, Cleofas ti téhuaakame. Huanäi ínel áu jiaahua:

—¿Jachu empo jiba kaa ím jometaka juka én ím taahuarimmet Jerusalémpo jita yeu sikamta kaa júneria?

¹⁹ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jitasu áma yeu siika?

Huanärim ínel áu jiaahua:

—Jü Jesús Nazarenota bétana, bueítuk áapo senu profetatukay, tua úttiata jípureme jume jita ä joäpo éntok ä nokäpo, Diosta bíchápo éntok síme pueblota bíchápo; ²⁰ éntok jáchin huame típopo tékiakammeu ché nésahueme éntok itom yáuram nokta át chúppak, ä ménä bétana kúrusichä poponteboka. ²¹ Ítapo ä boobíchaihuiy, áapörík juka Israelta jínëunakähui. Éni íari béppa, béja báij taahuarim huéiyé, íri simlataka. ²² Të két jume huate jáamuchim ito násuk aneme két itom guómtiak, bueítuk marikaroapom ä maahuakäu nóitek. ²³ Huanärim éntok juka ä takahua kaa áma téaka, itou yájaka itom ejtejhuariak, Diosta ángelesim benam emo bíchak tíaka. Íméi éntok Jesústa jiápsä tíiya. ²⁴ Jume huate itomak joome áman nóitek, jum campo santohui, ä maahuakäpo. Huanärim jume jáamuchim jiákäpo áman emo ä bíchak tíiya, tërim áapörík kaa bitchak.

²⁵ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—¡Tepem kaitat suuhua, éntokem kara jita súale enchim jiápsipo, simeta jume profetam nokakähui! ²⁶ ¿Jachu kaa junéli kókosí áu ä huénakeu úttiatakay jáni jü Cristotahui, kee jee lóoriau ä kibakeyo?

²⁷ Huanäi béja juka jjojteta áa bétana nokamta ámeu nok táytek, Moiséjta librompo naateka jume profetam librommeu tájti.

²⁸ Jum pueblou bem sájakäu yájaka, Jesús jiba ä böo huéria báarem ténasi ayka. Huanäi bempo kía úttiapo bénasi ä tahuariak, ínel jiákari:

—Itomake taahua, emo bia kúpte, jü tää béja áman huétche.

Huanäi Jesús áman kibakek, ámemak tahua báreka. ³⁰ Huanäi béja ámemak huame mesau káteka, jume páanim núka Diosta tü eáú ámet chüppak. Huanäi am náikimteka, bempörim miikak. ³¹ Ímiri jume bem pusim étapotuk. Huanärim ä tatáyak, të áapo sep áma kaabétuk. ³² Huanärim ínel náú jiaahuay:

—¿Lútula huépo, jachute kaa itom jíapsipo táijta Bénasi ä ínnéay, itou ä nokayo jum böochi, éntok juka jíojteta itom ä téjhuayo?

³³ Huanäi huámi horapo jáptekam, Jerusalénihuum nóttek. Huanärim jume once discípulommeu éntok jume ámemak anemmeu yájjak. ³⁴ Ímèi ínel jiaahuay:

—Jü Señor tua yö éaka jíabitek; Símontau yeu machiak.

³⁵ Jume guoyika éntok két am ejtejhuariak jita jum böot ámeu sikähui, éntok jáchin emo ä tatáyakähui, jume páanim ä náikimteko.

Jesús jume ä discípulommeu áu yeu machiriak

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Ketune bempörim íari bétana náú nokay, Jesús áme násuk áu yeu machiriak, ínel ámeu jíaka:

—Yánti jíapsihuame enchimmaktunake.

³⁷ Huanärim guómtéka éntok májhueka, espíritutam emo bíchá Bénasi éiyay. ³⁸ Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem guómtila? ¿Jítasa jáni ti emo éetua? ³⁹ In mámamem bitcha, éntok ín guókkim. Ínapone ájária. Inochem mánte, éntokem nee bitcha; bueítuk jú espíritu kaa tekhuak, éntok kaa óttak, enchim nee bíchápo Bénasi.

⁴⁰ Huanäi ínel ámeu jíaka, jume mámam éntok jume guókim am bíttuak. ⁴¹ Të bempörim ketune kaa ä súalé béchíbo huame al-leerimmea éntok bem át guómtilamtuká béchíbo, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítem buá máchik ím jípure?

⁴² Huanärim kúchu jisobata rébbeik ä mákkak, éntok mumu sítörim. ⁴³ Huanäi am núka, am buáka bempörim bíchápo. ⁴⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Íkái noktane enchimmeu nookak, ketune enchimmak aneka: Símeta huaka Moiséjta leypro jíojteta ino bétana chúpnakéhui, éntok huame profetam libropo jíojteta éntok libro salmompó.

⁴⁵ Huanäi juka júneehuamta am étaporiak, jume jíofteritat am júneenaké béchíbo. ⁴⁶ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ínéli jíofteri: juka Cristota jìokot yáanahui, éntok ä muknakéhui, ⁴⁷ éntok áapörìk téhuampo síme géntemmeu ä noknä bétana, Jerusalémpo naateka, ámeu nokaka bem jíapsi kúaktinake bétana, éntok bem Dios bejrim jìokörina béchíbo. ⁴⁸ Emem íkái bit-lataka én testiigom. ⁴⁹ Áachem suuhua, ínapone enchimmeu ä bíttuanake, juka ín Átchay nokaka enchimmeu ä bíttua-rokakähui. Të ímem taahua, Jerusalémpo, huaka úttiata jíkat bétana huémta enchim mabetäu tájti.

Jesús téhuekau jìkau siika

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Huanäi Jesús pákun yeu am núk siika, pueblo Betaniau bíchaa. Huanäi jìkau mámtéka, Diosta tü eáú ámet chüppak. ⁵¹ Huanäi Diosta tü eáú ámet chúpasuka, am tö siika. Téhuekau jìkau bíchaa núk sákahuak. ⁵² Bempo chúkula ä yörisuka, Jerusaléni nóttek, tüisi al-leaka. ⁵³ Huanärim típopo jíba aaney, Diosta úttileka éntok jìkau ä chatchaka. Júnentunake.

Jü Evangelio San Juanta Jiojtekähui

Jü Diosta noki áu yorem yáuhuak

¹ Késam huépo jü Noki béja aaney. İri Noki Diostamak aaney, éntok inéli jıba Diostukay. ² İri jü késam huépo jıba Diostamak aneihui. ³ Sıme ayukamta áapo ä yáala. Kaa áapörık béchıbotuk kaitatu éiyey. ⁴ Áapörıkut aykay, jü jíapsihuame. Jü jíapsihuame éntok, jü yoremem jíapsita machiriame. ⁵ İri machiria tachiriata bénasi kaa machıku béete; jü kaa machiria éntok kara ä tuucha.

⁶ Senu yoreme Diosta bétana äbo bıttuataka imı aaney, Juan ti téhuaaka. ⁷ İri machiriata bétana nok íaahuaka äbo bıttuahuak, sımem ä súalnaké béchıbo, áapörık huämi. ⁸ Juan kaa jü machiriaturukay; ál-la hua machiriata bétana ä noknaké béchıbo äbo bıttuaturukay. ⁹ Huä tua lütüriapo machiria, sıme yoremem machiriame, im ániapo kóm yebısey.

¹⁰ İmı ániapo aaney; Dios éntok ikäi ániata áapörık huam ä yáuhuak. Të huame imı ániapo joome, katim ä tatäyak. ¹¹ Ä géntemmu yepsak; imı éntok, katim ä mabetak. ¹² Sıme huame ä téhuam súaleme, éntok ä mabetakame, äa bétanam Diosta usiarımtaka taahua. ¹³ İméri katim yorem áchayhuariapo usiarim benna, éntokim kaa imı buıapo yoremem yeu totomtëpo benna, éntokim kaa yorem éerim ínel éä béchıbo. Ál-lam tua Diosta bétana yeu yoremıtula.

¹⁴ Éntok iri Noki áu yorem yáuhuak, éntok ito násuk jíapsak. Éntok ä loriatate bıttak, Áchayta looria huépülay Usiarıtachi. Sıme tua lütüria éntok túhuara át ayka. ¹⁵ Jü Juan äa bétana nookak. Chayeka ínel jiaahua:

—İri ájaria hua ínel äa bétana in jähui: Huä chúkula ino sáu yebıjnakeme, chë néshue ino béppa, bueıtuk áapo béja inopat jíapsay.

¹⁶ Éntok jü yún ä jípurü bétana, nat béppate ä mabeta. ¹⁷ Bueıtuk Moıséjta huámte juka leyta mákhuak, të jü tua túhua éntok jü lütüria Jesucristota huämi, itou yepsak. ¹⁸ Jauhuey júne kaabe Diosta bıll-la; ál-la hua huépul Usiari jıbba, tüisi nákhuae, áapo itom ä täyatuala.

Juan Bautista Jesucristota bétana nookak

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ İri ájaria jü Juanta nokakähui, júnak jume júdiom buere joära Jerusalén bétana jume sacerdotem, éntok leviitam áu bıttuahuako, ä temaj-iaahuaka ä jábétukaihui.

²⁰ Áapo éntok huıtti nokaka, áu yeu búissek:

—İnapone kaa ájaria jü Cristo.

²¹ Huanärim ä temajek:

—Empo, ¿jábese júntuko? ¿Jachë Elías?

Huanäi Juan am yómmiak:

—Èe, kanne Elías.

Huanärim ä temajek:

—¿Huanäisu empo hua profeeta yebıjnakeme jani?

Am yómmiaka:

—Èe, ti ámeu jiaahua.

²² Huanärim ä temajek:

—¿Jábese júntuko? İtomë téjhua itom äbo sáhuekame júneetua béchıbo.

²³ Huanäi ínel jiaahua:

—İnapone jü júya ánia bueka päriapo yeu kıkteka chayemta jáhui bénasi jiaahua: “Bóotem lütulaik étapo Señorta huéenake pámani” —profeeta Isaiasta jáká bénasi.

²⁴ Jume áu bıttuahuakame éntok, pariseromtukay. ²⁵ Huanärim ä temajek, ínel jáka:

—¿Jatchiakasë júntuk batöa, empo kaa Cristotaka, éntok kaa Eliastaka, éntok kaa profetataka?

²⁶ Juan éntok ínel am yómmiak:

—İnapo báammea batöa; të enchim násuk aane, senu kaa enchim täyähui. ²⁷ İri ínel jü chúkula ino sáu yebıjnakeme. Áapo ino béppa néshue; katchanne júne áu kóm chätuka, ä bocha huıkyam búttiapo yúmala.

²⁸ İri áma yeu sıika Betábarapo, Jordán bathue mayoa huáitanachi, Juanta batöaıpo.

Jesús, jü Diosta Ili Kabara

²⁹ Yokoriapo jü Juan juka Jesústa áu bíchaa huémta bitchak. Huanäi ínel jiaahuak:

—Íri, ájaria jü Diosta ili Kabara, jü én ím ániapo huaka kaa tühua yáarita yore úhuaame. ³⁰ Íri ájaria hua ín áa bétana ínel jákaihui: “Chúkula senu yoreme yebijnake, ino béppa chë úttiata jípureme; bueítuk áapo ínopat béja jiápsay.” ³¹ Ínapone kaa ä täyay; tene huári béchibo yepsak, báammea yore batóaka Israelitammeu yeu ä machinaké béchibo.

³² Ínel kët jiaahuak, jü Juan:

—Ínapone ä bitchak, juka Espíritu Santota guókouta bénak téhueka bétana át kóm sika áa béppa tahuakamta. ³³ Ínapo kaa ä täyay; tē hua nee äbo bíttuakame báammea ín batónaké béchibo, huári ínel inou jiaahuak: “Huà jábetachē Espírituta át kóm huémta bíchakátek, éntok át ä tahuako, íri ájaria jü Espíritu Santoy yore batóame.” ³⁴ Ínapone ä bitchak, éntokne áa bétana nooka, tua Diosta ä Üusituká bétana.

Jume kësampo discípulom

³⁵ Yokoriapo jü Juan júchi áma aaney, éntok guoy ä disciipulohuam. ³⁶ Huanäi Juan, Jesústa huämi ják hueramay ä bíchaka, ínel jiaahua:

—¡Juyú! ¡Íri ájaria jü Diosta ili Kabara!

³⁷ Jume guoyika Juanta majtiähui, Jesústam jíkkajaka, áa sáu sájjak. ³⁸ Huanäi Jesús amáu remteka áa sáu kateme bíchaka, ínel jiaahuak:

—¿Jítasem jaria?

Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jáksē jóuhuak?

³⁹ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Bínem kateka ä bitcha.

Huanärim áamak sájaka ä bitchak, ják ä jóakaipo. Huanärim áamak áma taahuak, huári taahuarichi; bueítuk kúpteka náikim ják jiaahuay.

⁴⁰ Jü Andrés, Símon Perota saila, íri jume guoyim násuk juka Juanta nok jíkkajaka Jesústa sáu sikame. ⁴¹ Íri béja juka Símonta ä sailahua bát téhuak. Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Juka Mesíastate téhuak —Cristo ti téhuaakamta.

⁴² Huanäi Andrés Símonta Jesústau tójjak. Jesús éntok ä bíchaka ínel áu jiaahua:

—Empo jü Simmom, Jonásta üusi; émpē Cefas ti téhuanake. (Ímēi téhuam éntok Peero tím jiau báare.)

Jesús, Felipeta éntok Natanaelta núnmuk

⁴³ Yokoriapo Jesús Galiléa buiarähui bíchaa sim báreka, Felipeta téaka ínel áu jiaahua:

—Ino sáukē huéiye.

⁴⁴ Íri Feliipe Betsaida pueblopo jometukay. Ímī kët jometukay jü Andrés éntok Peero.

⁴⁵ Feliipe juka Natanaelta téaka ínel áu jiaahuak:

—Béjate ä téula huaka Moiséjta áa bétana huam leypo jiojtekähui, éntok kët huam PROFEETAM jiojtekäpo, huaka Jesústa, Joséta üusi, Nazaretpo jometa.

⁴⁶ Natanael éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jachu Nazaret jóarapo jita tühua yeu huée máchti?

Huanäi ínel áu jiaahua jü Feliipe:

—Äbe sika ä bitcha.

⁴⁷ Jesús éntok Natanaelta áu jēla huémta bíchaka, ínel áa bétana jiaahuak:

—Ímī aane, jü tua israelita; i óutachi jü ára nókichiria kaita át ayka.

⁴⁸ Natanael éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisē nee tatáyak?

Huanäi jü Jesús ínel ä yómmiak:

—Felipeta kee enchi núnuyo, chunam bétuk enchi kátekne enchi bitchak.

⁴⁹ Huanäi Natanael ínel ä yómmiak:

—Maestro, ¡émpē jü tua Diosta Üusi! ¡Émpē jü israelitammeu Rey!

⁵⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachē kíal chunam bétuk enchi kátekne enchi bitchak ti nee emou jáká béchibo nee súale? Én éntoke huatek chē íári béppa machik junne bínnake.

⁵¹ Jesús kët ínel au jiaahuak:

—Lútüriapone enchimmeu inel jiaahua: Én naateka téhuekatem áu étapomta binnake, Diosta ángelesim Yoremta Üusi béppa kóm kateme, éntok áa béppa jikau kateme.

2

Jü bóoda Caná Galiléa buiärapo

¹ Báij taahuarim huéy, pueblo Caná Galiléa buiärapo boodatukay. Jü Jesústa áiye két áma aaney. ² Jesús éntok ä discípulom, kéchim áman núnuritukay, jum boodahui.

³ Juka vinota lütek, Jesústa áiye inel áu jiaahuak:

—Kaitam vinota jípure.

⁴ Jesús inel ä yómmiak:

—¿Jítasë ínomak jípure jámmut? Ketune kee jee yuuma, jü ín hora.

⁵ Ä áyehua éntok inel ámeu jiaahua, huame áma sáyhuammehui:

—Simetem áapórik enchim yáa sáhuëu yáuhua.

⁶ Huämi éntok búsan téta sótörim báam béchíbo áma mánekay, bem ä boojoriapo bénasi, báam áma jípureka, jume judíom bem sáyhuakä pámani emo bábaksiahuäpo. Huämi huépul sótópo ochenta o cien litrom báam áma bekiakay. ⁷ Jesús inel ámeu jiaahua:

—Ímëi sótörimem báammea tápunia.

Huanärim jikau tájti am tápuniak. ⁸ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Ilikkikem nüka, jü áma nésahuemtau am huéria.

Huanärim áu am tójjak. ⁹ Huä áma nésahueme éntok, jume báam vinosi ayulame jihueka ä tütürek, kaa jünéaka jákun ä nútukaihui. Të jume áma sáyhuame ál-la jüneiyay, jume báam jákun bem nukaihui. Huanäi juka jubemta núnuteboka, ¹⁰ inel áu jiaahua:

—Sime yoremem juka vino türík bácham jjíitua; chúkula béja yünam jilatuk, huaka kaa tua türík am jjíitua. Të empo huaka vino chë türík érialatukay, én tájti.

¹¹ Jesús ímëi señaalim bát huéeme yáuhuak, jum Caná Galiléapo, éntok yeu ä machiriak juka chë yórisi machik át ayukáhui. Huanäi huame ä discípulom ä súaleka taahuak.

¹² Chúkulam Capernaum pueblou kóm sájjak, Jesús éntok ä áyehua, ä sailahuam, éntok ä discípuuluhuam. Huämírim kaa jaiki táapo áma aanek.

Jesús tiöpopo jita nénkiriom yeu béebak

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Jü taahuari abe yuumay, pájcua téamta béchíbo, judíom boojoriähui. Huanäi Jesús buere joära Jerusaléniu jikau siika. ¹⁴ Huanäi jum buere tiöpou kibakeka, jume buéyesim áma nénenkame téuhuak, éntok kabaram, éntok guókoheim, éntok jume tómita nanakuliaka áma jokame. ¹⁵ Huanäi huiteri jibebiatá yaaka, tiöpopo simem yeu béebak, bem kabarammaki, éntok bem buéyesimmaki. Jume tómita áma nakuliame chíbela am guótiriak; mesam éntok chíbela tátabek. ¹⁶ Huanäi jume guókoheim nénkammeu inel jiaahua:

—¡Ikárem mékka huéria, éntokem ín Áchay kári kaa mercado káapo jípure!

¹⁷ Huanäi ä discípulom jíojetetau huáhuaatek, inel ä jiäpo: “Em káari ín yörë béchíbo ín jiápsipo nee sasábuania.”

¹⁸ Huanäi jume judíom ä yómmiak inel áu jiaka:

—¿Jíta señaltasë itom bíttua, íkái em joä béchíbo?

¹⁹ Jesús éntok inel am yómmiak:

—Íkái tiöpotem mójaktia; huanäine báij taahuata huéy júchi ä tóboktianake.

²⁰ Huanäi jume judíom yauchim inel áu jiaahua:

—Cuarenta áma búsan huásuktiriapo yáari íri tiöpo; ¿empe éntok báij táapo emo ä tóboktianake tíya?

²¹ Të áapo ä takaahua tiöpo bétana nokaka inel jiaahuay. ²² Huäri béchíbo jume kókkolam násuk ä jábitek, jume ä discípulom áu huáhuaatek, íkára nokakaihui. Huanärim juka jíojeteta súaleka taahuak, éntok Jesústa nokakaihui.

Jesús sime yoremem jiápsi jüneria

²³ Jesús Jerusalémpo aneka, judíom kabara jisobahuakä papajkópo. Huanärim juebénaka ä téhuam súualeka taahuak, huame señaalim ä joay ä bíchaka. ²⁴ Të Jesús kaa tua am súaleka taahuak, bueítuk simem jiápsipo jüneriy, ²⁵ éntok kaabeta ä téjhuaanakeu boobícháihuy, jume yoremem bétana; bueítuk áapo jüneiyay yoremta jiápsipo jita ayukáhui.

3

Jesús éntok Nicodemo

¹ Senu yoreme pariserom násuk aaney, Nicodemo ti téhuuaka. Íri chë yörihuay, jume judíom násuku. ² Íri tukaapo Jesústau yepsak. Huanäi inel áu jiaahua:

—Maestro, jüneate Diosta bétana em äbo yebij-latukähui; bueituk kaabe ímëi señaalim em joäu ára johua, kaa Diosta áamaktuko.

³ Jesús éntok ä yómmiaka inel áu jiaahua:

—Tua lütüriapone inel emou jiaahua, huä kaa bemélasí yeu yoremtukame, téhuekapo rey néosaurita kaa bínnake.

⁴ Nicodemo éntok inel áu jiaahua:

—¿Jáchisen jü yoreme yótaka júchi ára yeu tómté? ¿Jachu júchi ä áye tómpo ára kibake jáni? ¿Júchi yeu ä yoremunaké béchíbo?

⁵ Jesús inel ä yómmiak:

—Tua lütüriapone inel emou jiaahua, kía jábe junne báapo éntok Espíritu Santota bétana kaa yeu yóremtukátek, téhuekapo rey néauripo kaibu áman kibaknake.

⁶ Yoremta bétana yeu yoremtulame yoreme; té Espíritu Santota bétana yeu yorem-tukame éntok espíritu. ⁷ Katé át emo guómtia inel nee emou jáká béchíbo: “Úttea júchi bemélasí enchi yeu yóremtunakéhui.” ⁸ Jü jeka ä huéé bárëu bíchaa huéiye. Ä jiahuité jikkaja. Të jákübo ä huëu, éntok jákun bíchaa ä huëu kaibute jüneenake. Ilë bénomme, síme huame Diosta bétana Espíritupo yeu yoremtulame.

⁹ Nicodemo éntok inel ä yómmiak:

—¿Jáchisu íri ára yáatu?

¹⁰ Jesús éntok inel áu jiaahua:

—¿Jachë empo, israelitam mamajtiaka, íkái kaa täya? ¹¹ Tua lütüriapone inel emou jiaahua: Juka itom täyáute ettejhua, éntok huaka itom bíchakäu bétanate enchimneu nooka; té íkái itom enchimneu nokäu, katem ä súale. ¹² Eme juka ími buiápo ayukamta bétana nee enchimneu nokayo, katem nee súale. ¿Jáchisu jüntukem ä súalnake jáni, huaka téhueka bétana huémta nee enchimneu nokayo?

¹³ ‘Kaabe téhuekau jikau símla, hua téhueka bétana äbo kóm yebij-lame jíbba, hua Yoremta Üusi äbo bittuari, áman téhuekapo kátekame. ¹⁴ Jáchin juka Moiséjta mékka ánia see páriapo sisíguok bakotta ä tóboktiakä bénasi, junéli úttea, juka Yoremta Üusi tóboktiatunähui, ¹⁵ bueituk simetaka ä súalekame, katim emo tárunake; ál-lam yü japsihuamta jípunake.

Dios síme genteta ániat jíapsame nákke

¹⁶ ‘Dios, jume ími ániapo jíapsame úttesi am nákeka, huépülak jíba Üuseka síme genteta mámpo ä tójjak, bueituk jábetaka junne ä súsualekame kaa muknake, ál-la jíbapo béchíbo jíapsinake. ¹⁷ Dios ä Üusihua ániau kóm bíttuak, huame ániat jíapsammet kaa béttesí nokta ámet ä chúpnanaké béchíbo, jume bem Dios berjim am jíakörinaké béchíbo áapörík huämi.

¹⁸ ‘Huä áapörík súaleme kaa noki béttesí át chúpila; té hua kaa ä súaleme, béja noki béttesí át chúpila, bueituk Diosta huépül Üusi téhuam kaa ä súaleká béchíbo. ¹⁹ Íari béchíbo jü noki béttesí yorememmet chúpári, bueituk jü machiria ím ániau kóm yepsak; té huame yoremem huaka kaa máchiraata chë türeka taahuak, bueituk huaka bem joäu kaa türi béchíbo. ²⁰ Bueituk síme huame kaa túhuata joame juka machiriam kaa türe, éntokim machiriau kaa ruk-rukte, juka bem joäbet kaabeta béttesí ámet ä nok íaaka. ²¹ Të hua lütüriata joame machiriatau rúkte, bueituk huaka ä joäu ä jüneriatunaké béchíbo, Diosta bétana ä huéhui.

Jü jubemta amigo

²² Íkái noksuka, Jesús jume ä discípulommak Judea buiärau yepsak. Huanäi ámemak aneka batóay. ²³ Juan két jum Enón ti téhuuakapo batóay, Salím ti téhuuakä náapo, bueituk huämi báam búruakay. Huanäi jü génte áu yájaka batóhuay. ²⁴ Bueituk jü Juan ketune kee peresotehuay.

²⁵ Huanärim náu nok nássuak, Juanta discípulom éntok jume judíom, emo bábaksiahua bojóríahua bétana. ²⁶ Huanärim Juantau yájaka inel áu jiaahua:

—Maestro, hua Jordán bathue huáytana émomak aneihui, hua äa bétana em itou nokakähui, batóa éntok síme áu yájja.

²⁷ Huanäi Juan inel am yómmiak:

—Jü yoreme kaita ára mabeta, kaa Diosta bétana ä máktuko. ²⁸ Emem nee jíkkajak inel nee jáako: Ínapone kaa ájária jü Cristo yebijnakeme, ál-lane áapat hue íaahuaka

äbo bíttuari. ²⁹ Huä jubekame ä jubi jíba jípunake, të hua jubekamta amigo ä chákäku huéeka ä nok jikkajame tüisi al-leaka tahuanake, ä noki jikkajako; ánëli két jü in al-leäu béja chúpila. ³⁰ Áapo jikau bíchaa huéenake, ä yörihuäpo; inapo éntokne kóm bíchaa huéenake.

Jü jikat bétana äbo yebij-lame

³¹ Huä jikat bétana äbo yebij-lame simem béppa nésahue. Huä buíapo joome éntok buíyya, éntok jíba im buíapo ayukamta bétana nooka. Huä téeka bétana huéeme simem béppa nésahue. ³² Huaka ä bíchakäu éntok ä jikkajakäu bétana nooka, të kaabe ä nokakäu súale. ³³ Huä ä nokihua súaleme, iri juka Diosta noki lütüria tíiyya. ³⁴ Bueituk hua Diosta äbo bíttuakäu Diosta noki nooka; Dios éntok juka Espirituta kaabeta ámpolsi ä mákka. ³⁵ Jü in Átchay juka ä Üusi nákke, éntok sime ayukamta ä mámpo tóij-la. ³⁶ Jü ä Üusi súaleme jíbapo béchibo jíapsihumta jípure; të jü Diosta Üusi kaa súal báareme kaibu huaka jíapsihumta jájamnake, ál-la hua Diosta ómtira jiba äa béppatunake.

4

Jesús éntok jü jámmut samaritana

¹ Jü Señor jünëiak jume pariserom inel jíayhumta jikkajakaihui: Jesús chë yún am majtia éntok am batöa, Juanta béppa. ² (Të huitti nokhuäpo, Jesús kaa am batöay jjöbe, ä discípuulom ál-la.) ³ Huanäi Judea buiärapo yeu siika, naa búrujti Galiléa buiärau bíchaa.

⁴ Éntok Samaria buiära páman ä huéenakeu útteatukay. ⁵ Huanäi senu pueblo Samaria buiärapo kátekame Sicar ti téhuaakäu yepsak. Iri pueblo kaa mékka taahuay, Joséta herencia Jacobta ä mik-latukai náapo. ⁶ Huämirim mánekay Jacobta pozom. Huanäi Jesús, boojo lottilatata, jum pozom náapo vejtek. Abe lúl-la vejtey jëla. ⁷ Senu jámut Samariapo jometaka áma yepsak, báchiseka. Huanäi Jesús inel áu jiaahua:

—Bäämé nee miika.

⁸ Ä discípuuluhuam éntok pueblou bíchaa sákalatukay, buähumta jinnuboka.

⁹ Jü jámut samaritana éntok inel áu jiaahua:

—¿Jáchisen empo judíotaka báam inou nétane, nee jámut samaritanotuk junne? (Bueituk jume judíom éntok jume samaritanom katim emo huáatia.) ¹⁰ Jesús éntok inel ä yómmiak:

—Empo jüneäteko Diosta jita yore mák bárëu éntok jábeta báam emou nétanëhui, empë inou am au éiyey. Huanäine baa jíapsame enchi mik éiyey.

¹¹ Jü jámut éntok inel áu jiaahua:

—Señor, jume pozom mékka kómi, éntoke kaitay yeu am huík mátkchi. ¿Jáksë jüntuk am jípure, jume báam yore jíapsituame? ¹² ¿Jaché empo chë yöturi jáni, itom áchay bát kat-riam Jacobta béppa? Imëi pozom itom miikak, áapörík áma baa jëkähui, ä üusihum éntok ä huakasihum.

¹³ Jesús éntok inel ä yómmiak:

—Kía jábe júne imëi báam jëkame, júchi Bénasi bäi muknake; ¹⁴ të hua báam in ä miknakeu jëkame, kaibu júchi bäi muknake, ál-la huame báam in ä miknakeu, ä jíapsipom tápunika búitínake, ä yü jíapsinakë béchibo.

¹⁵ Huanäi jü jámut inel áu jiaahua:

—Señor, jümëi báamë nee miika, kaa bäi muk béchibo éntok kaa äbo sika yeu am huík béchibo.

¹⁶ Huanäi Jesús inel ä yómmiak:

—Ámanë em kuna núnuka, äbo huéiye.

¹⁷ Jü jámut éntok inel ä yómmiak:

—Kanne kuunak.

Jesús éntok inel áu jiaahua:

—Lütüriatë nooka, kanne kuunak ti jíaka; ¹⁸ bueitukë mamnim béja kunala; juka én em jípurëu éntoke kaa kuunak. Lütüriatë nooka, inëli jíaka.

¹⁹ Huanäi jü jámut inel áu jiaahua:

—Señor, jibatua empo Diosta profeeta. ²⁰ Itom áchayim bát kat-riame imi káupom Diosta yörek; eme éntok ä yöri béchibo, Jerusalémpo ä ájariä tíiyya.

²¹ Jesús éntok inel áu jiaahua:

—Jámmut, nechë súale, taahuari yúmanake, juka Dios Áchayta enchim yörinakëhui, kaa imi káupo, éntok kaa buere joära Jerusalémpo jöbba. ²² Eme huaka kaa enchim täyähuem yöre; itapo éntokte huaka itom täyäu yöre, bueituk jü jínëuria judíom bétana huéiye. ²³ Të taahuari yúmanake, éntok én ájaria: jume lütula huëpo Dios

Áchayta yöreme, espíritupom lútüriapo ä yörinake; bueituk jü Dios Átchay junéli áu yöri íaa. ²⁴ Dios Ápo Espiritu. Jume ä yöreme, espíritupom lútüriapo ä yörinake.

²⁵ Huanäi jü jámmut inel áu jiaahua:

—Jüneane juka Mesíasta yebijnakêhui, Cristo ti téhuaakamta. Áapo yepsak, simeta itom téjhuaanake.

²⁶ Jesús éntok inel áu jiaahua:

—Jü Mesías ti téhuaakame, inapone ájária, jü émomak nokame.

²⁷ Júnëlam nokaysu, jume ä discípulom áma yájjak. Huanärim át guómtek, jámuttamak ä ettejoä tíaka. Të kaabe ä temajek: “¿Jítasé áu nátemaje?” o, “¿Jítasé áamak ettejhua?” ²⁸ Huanäi jü jámmut, ä bächia áma tó sika, pueblou bíchaa siika. Huanäi áman yepsaka, jume yorememmeu inel jiaahua:

²⁹ —Ábem kateka ä bitcha, juka senu yoremta. ¡Bueituk simeta ín josukáu huitti nee ettejhuariak! ¿Jachu jü Cristo yebijnakeme jáni?

³⁰ Huanärim jum pueblou yeu sájaka áu yájjak. ³¹ Jume ä discípulom éntok chë júne áu nookay, inel jíaka:

—Maestro, jübuäe.

³² Ápo éntok inel ámeu jiaahua:

—Ínapo senu buáhuamta ín buänakeu jípure, enchim kaa täyähui.

³³ Jume ä discípulom éntok inel náu jiaahuay:

—¿Jachu jábe áu jübuä tójak jáni?

³⁴ Jesús éntok inel ámeu jiaahuak:

—Íri ájária jü ín buáhuame: jü nee äbo bíttuakamta nésahui ín yáanakêhui, éntok ä tékil ín chúpnanakêhui. ³⁵ Inëlem jijia emée: “Ketune naiki mecham bëye, juka huajpo etta chúpnanakêhui.” Të ínapo inel enchimmeu jiaahua, jikau remtekem huasam bitcha, bueituk jü echí béja saa bíakteka jójoni. ³⁶ Jü jíchupata tóboktéame béjtuaana, éntok jíbapo béchíbo jíapsihuamta ä jípunaké béchíbo náu ä tóijnake, hua echákamtamak nánancha bem al-leenaké béchíbo. ³⁷ Bueituk ími lútüria hua noki inel jíame: “Jü echame seenu, jü ä tóboktéame éntok, tábui.” ³⁸ Bueituk ínapo naa bëkatana enchim bíttuala, huaka kaa enchim echakáu enchim tóboktianaké béchíbo. Huate bát echaka áma tekípanuak, eme éntok bem tekípanuakápo túhuata mabeta.

³⁹ Huámi pueblou juebena samaritanom Jesústa súaleka taahuak, jámutta inel jíaká béchíbo: “Simeta ín yáari nee téjhuak.” ⁴⁰ Huanäi jume samaritanom áma yájaka jíokot áu jiaahua, áma ámemak ä tahua sáhueka. Huanäi guoy táapo áma taahuak.

⁴¹ Huanärim júchi chë júne juebénaka ä súsualek, áapórik ámeu nokaká béchíbo.

⁴² Huanärim jámuttau inel jiaahua:

—Béjate kaa kía inel em jíá béchíbo ä súale, bueitukte ítapo itom nákammea ä jíkkaja, éntokte júneiya tua lútüriapo íkái ájáriatukáhui, jü yore jínëunakeme, jü Cristo.

Reytau tékiakamta úusi títek, jü Jesús

⁴³ Chúkula guoy taahuarim simsuko, huámi yeu siika, Galiléa buiárau bíchaa.

⁴⁴ Bueituk Jesús áapo inel jiaahua, juka profetata tua ä buiárapo, kaa ä yörihuá tíiya.

⁴⁵ Jume áma jomeme ä mabetak, Galiléau ä yepsako, simetaka Jerusalémpo ä yáakáu bíchaka jum pájcuva taahuaripo, bueituk bempo két áman nótilatukay, jum pájkohui.

⁴⁶ Jesús júchi Caná Galiléa buiárau yepsak, huam báam ä vino yáakápo. Senu yöreme yáurapo reytau kóba yöhue, ä úusihua túisi kókoremta jípurey, jum pueblo Capernaumpo. ⁴⁷ Íri juka Jesústa jum Judea bétana Galiléau ä yepsak ä jíkkajaka, ä úusi mukiapo anemta ä jítto íaaka áman siika, jíokot áu jíaka. ⁴⁸ Huanäi Jesús inel áu jiaahua:

—Katem jume señaalim éntok kaa jaibu johuamta bichátek, kaibem nee súal éiyey.

⁴⁹ Huanäi jü reytau kóba yöhue inel áu jiaahua:

—Señor, ámané kóm huéiye, kee ín úusi mukeyo.

⁵⁰ Jesús éntok inel áu jiaahua:

—Bamseké huéiye, jü em úusi béja túriak.

Huanäi jü yöreme Jesústa nokakáu súsualeka siika. ⁵¹ Jume ä sáhuëhuim áman kómä huéy, yehuim sájaka ä nánkek. Huanärim ä téjhuak, inel áu jíaka:

—¡Béja túriak, jü em úusi!

⁵² Huanäi am temajek, ják horapo ä túri táytekáhui.

—Tuuka, senu horam jíay jü táj huéchiria ä tójjak —tim áu jiaahuak.

⁵³ Huanäi jü ä áchayhua jünëiak huámi horapo juka Jesústa inel áu jíakáhui: “Em úusi béja túriak.” Huanäi ä súsualeka taahuak, áapo, éntok síme ä jóapo joomem.

⁵⁴ Jesús ikäi señalta yáhuak, guosa huëpo Judea bétana Galiléau yepsaka.

5

Jü yoreme káraktila Betesdapo joome

¹ Chúkula ikäi jita simsuko jume judíom bem papajkou áma johuay. Huanäi Jesús jum buere joära Jerusaléniu jikau siika. ² Huämi Jerusalémpo, jum kabaram puerta ti téttehuakäu kaa mekka, ili baubäa áma männek, hebreo nokpo Betesda ti téhuaaka. Huäri éntok mamni portaalim jípurey. ³ Ímí juebena kókoreme tókay, liliptim, lolóim, káraktilam, jume bäam náu kuutemta boobíchaka. ⁴ Bueítuk senu Diosta ángel jamak huéytuk jum baubäau kóm sisimey; huanäituk jume bäam náu kuukuutiay. Ínëli jume bäam náu kuutiahuak, jü bát áman kóm sikame türlichatuk tatahuay, kía jita kókoata ä jípure bétana junne. ⁵ Huämi éntok senu yoreme aaney, béja treinta áma guoj naiki huásukteka kókoreka. ⁶ Huanäi Jesús bókamta bíchaka, éntok jünéaka junëli béja juebena tiempota ä huériähui, ínel áu jiaahua:

—¿Jachë türi péiya?

⁷ —Señor —ti ä yómmiak jü kókoreme—, kaabe jum bäau nee kóm huéria mátkhi, náu am kuutiahuako. Bueítuk nee áman huéyo, tábuika jáibusu ínopat áman kóm sisime.

⁸ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Yejtekë, em át bókäu nuka huéye.

⁹ Huanäi laütüposu jü yoreme türika taahuak, éntok áachä bókäu nuka naa huéé táytek. Huäri taahuarit éntok jimyore taahuaritukay. ¹⁰ Huanäi jume judíom ínel áu jiaahua hua kókoreka türilatukähui:

—Jimyore taahuari éni; katë ä püanampo yúmala, juka em át boböyëhui.

¹¹ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Huä nee tütekame, áapo ínel inou jiaahuak: “Em át böyëhuë nuka huéye.”

¹² Huanärim ä temajek:

—¿Jábese jüri: “Em át böyëhuë nuka huéye”, ti emou jíakame?

¹³ Jü türialame éntok kaa jüneiyay ä jábétukaihui, bueítuk Jesús jume géntem áma aneme tö sika sékana bíchaa siika. ¹⁴ Chúkula Jesús jum buere tiöpopo ä téaka, ínel áu jiaahua:

—Béjë türila; Dios bejritë kaa éntok johua, kaa chë béttesi machik jita emou nóttinakë béchíbo.

¹⁵ Huanäi hua yoreme sika jume judío yauchim téjhuak, ä tütekamta Jesús tíuya.

¹⁶ Íari béchíbo jume judío yäuchim juka Jesústam guójjajasey ä mëbáreka, bueítuk ikäi ä joä béchíbo, jimyore táapo. ¹⁷ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—In Átchay én tájti tekipanua, éntok ínapo két tekipanua.

¹⁸ Íari béchíbo jume judío yäuchim chë júne át koptey ä mëbáreka, bueítuk juka jimyore taahuata béj-reka jíba ä huë tíaka, të két juka Diosta tua áu ä Áchayek tíä béchíbo, éntok Diosta bénasi áu ä joä béchíbo.

Jü Usarita yäura

¹⁹ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Jü Usiari kara ä éä páman jita yáuhua, ál-la huaka Áchayta joäu bíchau jíbba. Éntok símeta juka Áchayta joähui, jü ä Üsuhua két alë bénasi ä johua. ²⁰ Bueítuk jü Áchayhuari ä Üusi nákke, éntok símeta ä yáa bárëu áu yeu ä machiria. Éntok chë buéresi machik áu yeu machirianake, enchim át guómtisi maachik. ²¹ Bueítuk hua Áchayhuarita kókkolam ä tobotoktiä bénasi, éntok jíapsihuatma am mámakä bénasi, junëli kétchi jü usiari huame ä mák bárëhuim jíapsihuatma am mákaka. ²² Bueítuk jü Áchayhuari áapo kaabetat nokta chúppa, ál-la ä Üsuhua símeta jábetat nokta ä chúpanakë béchíbo, yáurata ä mák-la, ²³ símem Diosta Üusi bem yörinakë béchíbo, Áchayhuarita bem yörë bénasi. Huä Üusi kaa yöreme két huaka Áchayhuarita kaa yöre, äbo ä bíttuakamta.

²⁴ “Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua: Huä ín noki jíkkajame, éntok nee äbo bíttuakamta súaleme, jíbapo béchíbo jíapsihuatma jípure, éntok kaa noki béttesi át chúpatunake, ál-la mukilatata jíapsihuatma jájamla. ²⁵ Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua: Taahuari yúmanake, éntok én ájária: huame kókkolam Diosta Üusi noki jíkkajinake, huámëri jíapsinake. ²⁶ Bueítuk jáchín jü Dios Áchayhuaritat ayka jü jíapsihuame, junëli két ä Üusi ä mák-la, jíapsihuatma át ayunakëhui, ²⁷ éntok

két yäura úttiata ä mák-la, jábetat bette nokta ä chúpnaneké béchibo, bueituk áapörík Yoremta Úusiarituká béchibo. ²⁸ Katem íari nokit emo guómítitua; bueituk taahuari yúmanake: sime jume kókkola máarim ä noki jáhuita jikkajnaake. ²⁹ Huanäi huame türík yáalame yeu sájaka jíbapo béchibo jíapsinake; huame kaa türík yáalame éntok yeu kannake, té nokta béttesi ámet chúpatunaké béchibo.

Cristota testiigom

³⁰ 'Kía ín éäpo kaitane ára yáuhua; ín ä sáyhuaka pámanne jíba nokta chuppa. Huä noki ín chupau yäura éntok lütüria, bueitukne kaa ín éäu jo báreka éiya, ál-la hua nee äbo bíttuakamta éähui, jü ín Áchayhuari. ³¹ Ínapo ino bétana jiba nokáteko, hua ín nokäu kaa lütüria. ³² Täbuika ino bétana nooka, éntokne jüneiya huaka ino bétana ä nokäu lütüriatukähui. ³³ Eme huatem Juantau bíttuak, ä nátemajj íaaka; áapo éntok lütüriata bétana nookak. ³⁴ Té kaa inou béye, juka jábe yoremta ino bétana noknakähui. Ál-la íkaine nooka, ínëli enchim jínëutunaké béchibo. ³⁵ Juan jü lámpara béetemta bénaka, tájeka machiriay. Eme éntok huam ä machiriapo chúbala emo al-leetuak. ³⁶ Té ínapo chë türík nokta jípure, Juanta noki béppa. Bueituk huaka tékilta ín Áchay nee mákakähui ín ä yáanaké béchibo, huári tékil ín joäu, nee täyatebo, juka Dios Áchayhuarita nee äbo bíttualatuka bétana. ³⁷ Két hua Dios Áchayhuari nee äbo bíttuakame ino bétana nooka. Jauhuey jünem kaa ä jáhui jikkajj-la, éntokem kaa ä bil-la, ä jáchinatukähui. ³⁸ Ä nokíhua éntok kaa enchim jíápsipo jíápsa; bueituk áapörík äbo bíttuakäu, katem ä süale. ³⁹ Elakem Diosta nooki jiojterita bitcha; bueitukem jümü emo ä téu máchile, juka jíbapo béchibo jíapsihumta. Té ál-la jü Diosta noki jiojteri ino bétana jiba nooka. ⁴⁰ Té katem inou rúkti báare, jíbapo béchibo enchim jíapsinaké béchibo.

⁴¹ 'Juka looria yoremta bétana humentä kannä mabeta. ⁴² Bueituk, ínapo enchim täya éntokne jüneiya Diosta kaa enchim nákéhui. ⁴³ Ínapone ín Átchay bétana äbo yebij-la, éntokem kaa nee mabeta. Té täbuika kia ä éäpo äbo yepsakáteko, júkai ál-lem mabetnake. ⁴⁴ ¿Jáchisu jüntuk eme nee súalnake, enchim emo buerialëu nat mamabetaka? Éntok huaka úttihumta Diosta bétana jiba huémta, ¿katem ä jaria! ⁴⁵ Katem jü Dios Áchayhuarita enchim ín nátuanakeme bénasi éiya. Ál-la hua Moisés ájaria, jü enchim nátuanakeme, hua enchim áa bétana túhuata boobichähui. ⁴⁶ Bueituk eme Moiséjta súalëtek, nee súal éiyey, áapörík ino bétana jiojteká béchibo. ⁴⁷ Tem áapörík jiojtekä kaa súalëtek, ¿jáchisu jüntukem ín noki súalnake?

6

Jesús mamni mil yoremem jibuätuak

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Chúkula Jesús Galiléa bahue huáyтана bíchaa siika, Tiberiäu bíchaa. ² Huanäi tüisi juebenakam áa sáu kaatey, bueituk jume señaalim ä joäu bíchaka, jume kóköremmechi. ³ Huanäi Jesús júya káhuit jikau siika, ä discípulommaki. Huanärím áma jotek. ⁴ Abe áu yuumay, pájcuahui, jume judíom pakohui. ⁵ Huanäi Jesús jikau remteka juebena genteta áa sáu katemta bíchaka, Feliipetau ínel jiaahua:

—¿Jákusute páanim jinnunake jáni? ¿Ímëi jibuätua béchibo?

⁶ Té ínel jiaahuak, kía ä jiöbila báreka; Jesús béja jüneiyay jita áu yáanakähui. ⁷ Feliipe éntok ínel ä yómmiak:

—Guoy cien denario tómiy páanim jinnuk, huehuëpulammet kía ili rérebeim júne kaibu ámet yúmanake.

⁸ Senu ä discípulohua, Andrés, Símon Perota saila ínel áu jiaahua:

⁹ —Senu usi ím aane, mamni cebada páanim jípureka éntok guoy ili kútchum; té ¿jaiki jáku ímëi juebenam béchibo?

¹⁰ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Jume géntemem jote sáuhue.

Huämi éntok ili júya síari búruakay. Huanärím áma jotek, bueituk jamakim mamni mil oohuintukay. ¹¹ Huanäi Jesús jume páanim núka Diosta baysausuka, huanäi béja am náikimtek jume ä discípulommechi, huámëi éntok jume jokammechi; ánëli kétchi huame kútchum, bem jóboäpo tájti. ¹² Béja am jóboasuk, Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jume rérebeim yeu békamem náu tójja, kaita táru béchibo.

¹³ Huanärim jume rérebeim náu tójaka, dooce canastam ámey tápuniak, huame mamni cebada páanim kaa buásuhakame. ¹⁴ Huanäi jume yoremem, juka seňalta Jesústa yáakäu bíchaka, ínel jiaahua:

—Tua lütüriapo iri ájaria hua profeta imi ániau yebijnakëihui.

¹⁵ Të Jesús jünëiak útteapo buíjhuaka reypo áu yecha báahuaihui; huanäi áapola káhuu bíchaa siika.

Jesús báam béppa hueramak
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Tukariu yúmay, jume ä discípulom bahuehuim kóm sájjak. ¹⁷ Canoapom jámuka, bahuet naa búrujtím kaatey, Capernaum pueblou bíchaa. Béja kaa machiakay; Jesús éntok jiba kee ámeu yepsay. ¹⁸ Jü bahue éntok áu jikau tóboktiay, jü jeka úttea huémtayi. ¹⁹ Béjam jamak mamni o búsan kiloometropom kaatey canoata hueriaka, huanärim Jesústa bítchak. Bahue báata béppa huéesimeka canoau jëla ansimey. Huanärim májhuey. ²⁰ Të áapo ínel ámeu jiaahua:

—¡Inapone, katem májhue!

²¹ Huanäi bempo al-leaka ä mabetak jum canoapo. Huanäi sep lautëlam áman yájjak, jum bem sájakáhuu.

Jü génte Jesústa jariay

²² Yokoriapo jü génte bahue huáyтана aneme ikäi jünëriak: huépul canoata jiba áma bókaíhuu. Jesús éntok ä discípulommak kaa áma jámuk, ál-la ímëi bempola sájjak. ²³ Të huate canoam áma yájjak, pueblo Tiberia bétana. Huanärim áman yájjak, jum Diosta baysausuka páanim bem buakä náapo. ²⁴ Huä génte jünéaka juka Jesústa kaa áma anëihui éntok jume ä discípulom junne, canoapom jámuka sájjak, Capernauniu bíchaa, Jesústa járiuboka.

Jesús, jume páanim ámey jíapsihuame

²⁵ Huanärim bahue huáyтана ä téaka ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jahueysë äbo yepsak?

²⁶ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tua lütüriapone enchimue ínel jiaahua: Eme nee jaria, kaa jume seňaalim enchim bíchakä béchibo, ál-la páanimmea enchim jóboakä béchibo. ²⁷ Tekipanoäem, kaa hua buáhuame lülütemta béchibo, ál-la hua buáhuame jíbapo béchibo ayunakeme. Jü Yoremta Üsi enchim ä máknake; bueítuk ikäi yeu púhuak, jü Dios Átchay.

²⁸ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jitasute yáanake jáni, juka Diosta tékil yáa béchibo?

²⁹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Íri jü Diosta tékkil, hua áapörík äbo bíttuakäu enchim súalnakëhui.

³⁰ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jíta seňaltasë itom bíttua, ä bíchaka enchi itom súalnakë béchibo? ¿Jíta tékiltasë johua? ³¹ Itom áchayim juka manáta buáka mékka ánia see päriapo, Diosta noki jíojteri jíá bënasi: “Páanim téhuekapo joomem am buátuak.”

³² Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimue jiaahua: jü Moisés kaa enchim am miikak, jume páanim; ál-la jü ín Átchay tua lütüriapo páanim téhuekapo joomem enchim miika. ³³ Bueítuk jume páanim Diosta yore mímikäu, jümëi tua ájaria: jü téhueka bétana kóm sikame, éntok ím ániapo joomem jíapsihuamta mikame.

³⁴ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Señor, ímëi páanim jíbe itom mímika.

³⁵ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Inapone ájaria jume páanim ámey jíapsihuame. Huä inou rúktekame jauhuey júne kaa tébaurinake, éntok hua nee súaleme kaibu éntok júchi báí muknake. ³⁶ Tëne béja enchimue ínel jiaula: Nechem bil-lataka júne katem nee súale. ³⁷ Sime huame ín Áchay nee mákäu inohuim rúktinake; éntok kaibune yeu am bébnake, huaka inou rúktekamta. ³⁸ Bueítukne téhueka bétana äbo kóm yebij-la, kaa ín éau jo báreka, ál-la huaka nee äbo bíttuakamta éau chúpa báreka. ³⁹ Íri éntok jü Dios Áchayta éähui, hua nee äbo bíttuakame: huame símem nee ä mákakäu, kaabetane tárunake, ál-la huaka taahuata äbo huémta yúmakne am jíabitetuanake. ⁴⁰ Íri éntok hua nee äbo bíttuakamta éähui síme huame Diosta Üsi bíchame éntok ä súaleme, jíbapo béchibo jíapsinake; inapo éntokne am jíabitetuanake huaka taahuata äbo huémta yúmakó.

⁴¹ Huanäi jume judíom kaa tüisim ä bétana nookay, Jesústa ínel ä jáakä béchíbo: “Ínapone jume páanim téhueka bétana äbo kóm yebij-lame.” ⁴² Huanärim ínel jiaahuay:

—¿Jachu kaa یری jü Jesús, Joséta üusi, ä áchayhua éntok ä áyehua itom täyähui? ¿Jáchisu jüntuk یری téhueka bétana áu kóm yebij-la tüiya?

⁴³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Katem enchim násuk ino bétana kaa tüisi náu nooka. ⁴⁴ Kara jábe inou rúkte, kaa juka Dios Áchayta nee äbo bíttuakamta inou ä rúktituayo; ínapo éntokne ä jiaabitetuanake, huaka taahuata äbo huémta yúmako. ⁴⁵ Jum profetam librompo ínel jiojteri: “Dios símem majtjanake.” Jüntuksan síme huame Diosta noki jikkajame, éntok äa bétana jita täyame, inou rúkte.

⁴⁶ Kaabe Dios Áchayta bil-la jöbe, ál-la hua Diosta bétana äbo yepsakame. Íri ä bil-la, juka Dios Áchayta. ⁴⁷ Tua lütüriapone enchimneu ínel jiaahua: Huä nee súaleme jíbapo béchíbo jiápsihumta jípure. ⁴⁸ Ínapone jume páanim ámey jiápsihuame. ⁴⁹ Enchim áchayim mékka ánia see páriapo manáta buäka junne, tem jíba kókkok. ⁵⁰ Íri ájaria jume páanim téhueka bétana kóm yepsakame, bueítuk jábe am buäkame kaa muknake. ⁵¹ Ínapone jume pan jiápsame téhueka bétana kóm yebij-lame; jábe júne ímëi páanim buäkame jíbapo béchíbo jiápsinake. Jume páanim ín am máknakëhui, ín takaahua. Íkáine am miknake, jume síme ániapo jomeme bem jiápsinakë béchíbo.

⁵² Huanäi jume judíom náu nok nássuay, ínel jáaka:

—¿Jáchisen یری ä takaahua itom buätuanake?

⁵³ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Eme juka Yoremta Üusi takaahua kaa buäkátek éntok kaa juka ä ójbo jékátek, katem jiápsinake. ⁵⁴ Huä ín takaahua buäkame éntok ín ójbo jékame jíbapo béchíbo jiápsihumta jípure; ínapo éntok ä jiaabitetuanake, jü taahuata äbo huémta yúmako. ⁵⁵ Bueítuk jü ín takaahua tua jü buáhuame; jü ín ójbo éntok tua huame báam jijíhuame. ⁵⁶ Huä ín takaahua buäkame éntok ín ójbo jékame ínot jiápsa, ínapo éntok áachi. ⁵⁷ Huä Dios Áchay jiápsame nee äbo bíttuak, ínapo éntok Dios Áchayta béchíbo jiápsa; kíaliku juka ín takaahua buäkame két ínoy jiápsinake. ⁵⁸ Ímëi jume páanim téhueka bétana äbo kóm yepsakame. Kaa huame enchim áchayhuarim buäkáu bénna, bueítukim jíba kókkok. Të hua ímëi páanim buäkame jíbapo béchíbo jiápsinake.

⁵⁹ Pueblo Capernaumpo íkái nookak, am majtiaka jum sinagogapo.

Jíbapo béchíbo nooki áy jiápsihuame

⁶⁰ Jume juebena discípulom ä jikkajaka ínel jiaahua:

—¿Béttesi maachi, i nooki! ¿Jábesu én ä jikkaj jiaanaake?

⁶¹ Jesús éntok ä discípulom jüneriaka, kaa tüisi náu am nokayo, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu یری enchim kaa al-leetua? ⁶² ¿Jáchisem éenake jáni, juka Yoremta Üusi bannaataka ä anëu nótteka jikau ä huéy ä bíchákateko? ⁶³ Jü Espíritu Santo ínel juka jiápsihumta yore miika; jü takaahua éntok kaita yánti jiápsihumta yore mákka. Huä nooki ín enchimneu nokakáu, jüri Espíritu éntok jiápsihuame. ⁶⁴ Të huate enchim násuk aane, kaa ä súaleme.

Bueítuk Jesús béja júneyay kësampo naateka am jábétukähui jume kaa ä súaleme, éntok jábeta ä nénkinakëihui. ⁶⁵ Huanäi ínel jiaahua:

—Íári béchíbone ínel enchimneu jiaula: Kía jábe júne kara inou rúkte, kaa juka Dios Áchayta ínel éayo.

⁶⁶ Júnakoy naateka juebena ä discípulom amáu nóttek; béjam kaa áamak rejtey.

⁶⁷ Huanäi jü Jesús jume doocemneu ínel jiaahuak:

—¿Jachem eme két sáka báreka éiya?

⁶⁸ Huanäi jü Símon Peero ínel ä yómmiak:

—Señor, ¿jábetausute kannake? Empo jíba ä jípure, juka jíbapo béchíbo jiápsihumta. ⁶⁹ Ítapo éntok ä sual-la, éntokte júneya enchi jü Cristotukähui, jü Dios jíbapo béchíbo jiápsamta Üusi.

⁷⁰ Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachu kaa ínapo jume doocem yeu púala? ¿Të huépúlaka enchim násuk diablo!

⁷¹ Judas Iscarioteta bétana nookay, Símonta üusi, jume doocemmak náikiatukähui; یری jü ä nénkakame.

7

Jesústam kaa súaley, jume ä sailahuam

¹ Chúkula ikái simsuko, Jesús Galiléa buiärapo naa huéiyey; kaa Judea buiärapo naa huéé báarey, bueítuk jume judío yauchim ä mebáreka éiyay. ² Kaa jaikika bëyey jume judíom pajkou yúmanaké béchibo, pajko tabernáculohui. ³ Huanäi jume ä sailahuam inel äu jiaahua:

—Ímire yeu sika Judeau bíchaa siime, jume em discípulom áman aneme juka em tékil am bínnaké béchibo. ⁴ Bueítuk jábe júne áu täyatebo báareme kaa éhuil jita jojoa. Empo ikái joátek, siime genteta ániat jomemtau emo yeu buíj éiyey.

⁵ Bueítuk jume ä sailahuam júne kaa ä súaley. ⁶ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Jü taahuari ino béchibo kee jee yuuma, të jü enchim taahuari jauhuey júne jiba türi. ⁷ Jü génte kaibu enchim kaa bibitpenake, të nee ál-lam kaa bibitpeiya, bueítuk inapo áme bétana nooka, bem boojoriau kaa türiakähui. ⁸ Emem áman jikau kaate jum pajkohui; inapone chúkula áman huéé báare, bueítuk in taahuari kee jee yuuma.

⁹ Ikái ámeu noksuka, jum Galiléapo taahuak.

Jesús pajko jótampo aaney

¹⁰ Të chúkula jume ä sailahuam áman jikau sákasuk, áapo két áman jikau siika jum pajkohui, të éhuili kaa simem bíchäpo. ¹¹ Jume judíom éntok jum pajkopo ä jariay, inel jiaka:

—¿Jákusu aane jáni huäri?

¹² Huanäi buéresi áa bétana náu nokhuame huéiyey juebenara genteta násuku. Bueítuk huate inel jiaahuay: “Áapo tü yöreme”; të huate entok ket inel jiaahuay: “Èe, kía genteta báitattähua.”

¹³ Të kaabe huateme jikkajäpo áa bétana nookay, judíom májhueka.

¹⁴ Të huam pajkota násuk huépo, Jesús buere tiöpuu jikau siika huämi am majtita táytek. ¹⁵ Huanäi jume judíom yauchim át guómteka taahuak, inel jiaka:

—¿Jáchisu iri am täya jume letram, kaa majtiataka?

¹⁶ Jesús éntok inel am yómmiak:

—Jü in am majtiäu kaa ino bétana huéiye, hua nee äbo bíttuakamta bétana ál-la. ¹⁷ Jü Diosta éä páman huéé báareme, jüneenake juka in am majtiähui Diosta bétana huéhui ö kía ino bétana. ¹⁸ Jü áa bétana nokame ä úttilhuaata jaria; të jü äbo ä bíttuakamta úttilhuamta jariame, iri tua lütüriata nooka, éntok jü kaa lútula jiápsihuame kayta át ayka.

¹⁹ ¿Jachu kaa jü Moisés juka leyta enchim mák-la? Të eme kía jábe júne, huákäi leyta nokä páman kaa ä boojoria. ¿Jatchiakasem nee më báare?

²⁰ Huanäi jü génte juebenara inel ä yómmiak:

—Lemoonioté jiápsipo jípure. ¿Jábesu enchi më báare?

²¹ Jesús éntok inel am yómmiak:

—Senu tékiltane yáhuak jimyore táapo, eme éntok át guómtek. ²² Lütüriapo jü Moisés juka circuncisiónta enchim mákkak. Jü circunción éntok (jü ili usi ou bicho bia punta chuktirihuame), të kaa Moisés ä átteak, ál-la jume itom áchayhuariam bát kat-riam, të eme jum jimyore táapo junne ili usita circuncisiónta joria. ²³ Të éni, eme juka circuncisiónta ä jorjia jimyore táapo juka ili usita, Moiséjta ley kaa béj-re báreka. ¿Jatchiaka jüntukem inou omte, jimyore táapo juka yoremta yúmalasi in tütekä béchibo? ²⁴ Katem kía jábetat bíchaka nooka kaa huiti jünéaka, ál-lem juka tua lütüriata jiba yáa báreka éiya.

¿Jachu iri ájaria jü Cristo?

²⁵ Huate éntok buere joära Jerusalémpo joomé inel jiaahua:

—¿Jachu kaa iri, hua më báahuaka jariuhuame? ²⁶ Áachem suuhua, kaa éhuil nooka, éntok kaabe áu jiale. ¿Jachum lütüriapo ä tatáyak jáni jume nesahueme ikái Cristotukähui? ²⁷ Ítapote jüneiya ikái jákun jometukähui; të juka Cristota yepsak, kaabe jüneenake jákun ä jometukähui.

²⁸ Huanäi ikái jikkajaka, Jesús, jum tiöpopo am majtiaka kusisi inel jiaahua:

—Jamakem nee täya jáni, éntokem jüneiya jákun in jometukähui; tëne kaa in éäpo äbo yebij-la; ál-la jü tua lütüriata jípureme nee äbo bíttuak, hua kaa enchim täyähui. ²⁹ Të inapo ä täya bueítukne áapörikut yeu simla, éntok áapo nee äbo bíttuak.

³⁰ Huanärim ä peresote báreka éiyay, të kaabe ä buissek, bueítuk kee jee ä taahuari yuumay. ³¹ Huä génte juebenara násuk búrukam ä sússualeka taahuak, éntokim inel jiaahuay:

—Jü Cristo äbo yepsakätek, ¿jachu huate señaalim yáanake jäni íkái yáakäu béppa?

Jume pariserom Jesústau sontarom áu bíttuak ä peresote iaka

³² Jume pariseerom juka genteta jikkajak Jesústa bétana éhuil am nokayo; Huanäi jume tiöpopo tékiakame éntok jume pariseerom sontarom áman áu bíttuak ä buj iaka. ³³ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Ketunene ili jaiki táapo enchimmak annake; huanäine hua nee äbo bíttuakamtau júchi huéenake. ³⁴ Nechem jariunake jiöbe të katem nee téunake. Bueituk eme kara áman yáijnake huam ín annakepo.

³⁵ Huanäi jume judío yáuchim náu ínel jiaahua:

—¿Jákunsu huée báare jäni ii, jachute kara ä téunake jäni? ¿Jamak jume judíom griegom násuk chíbejtillammeu huéenake? Éntok, ¿jume griegom majtianake jäni? ³⁶ ¿Jáchisu jiau báare jäni ínel ä jiákähui? “Nechem jariunake, të katem nee téunake, ti jiaahuak; éntok, ¿eme kara áman yáijnake, huam ín annakepo!”

Bääm ámey jiápsihuame

³⁷ Pajkota chúpépo i buere taahuarichi, Jesús kíkteka kusisi nónokak, ínel jiaka:

—Kía jábe junne bäi mukeme, inou rúkteka bää jinake. ³⁸ Huä nee súaleme, Diosta noki jjojteta jáá bénasi, bathue bää jiápsame bénasi ä jiápsipo búitinake.

³⁹ Iayiri Jesús ínel jiau báarey juka Espíritu Santota am mabetnake bétana jume ä súaleme; bueituk kee jee äbo yepsay jü Espíritu Santo, bueituk Jesús kee jee lóoriapo mabethuay.

Juka genteta kaa nánancha éahui

⁴⁰ Huanäi juebena genteta násuk, huate íkái jikkajaka, ínel jiaahuak:

—Lútula huépo iri ájaria jü profeeta yebijnakeme.

⁴¹ Huate éntok ínel jiaahuay:

—Íri ínel jü Cristo yebijnakeme.

Huate éntok két ínel jiaahuay:

—¿Jachu jü Cristo Galiléa buiära bétana yebijnake jäni? ⁴² Jü Diosta noki ínel jiaahua Davidtamak huéerim, éntok pueblo Belén Davidta jomépo ä yebijnake tíiya, juka Cristota.

⁴³ Huanäi jü génte katim nanabeu ée táytek, Jesústa bétana. Huanärim emo náikimtek. ⁴⁴ Huate éntok ä bujítebo báreka éiyay; të kaabe át mámték.

Jü yaura katim Jesústa súaley

⁴⁵ Jume sontarom tiöpota suayame jume áma nésahuemmeu nóttek, éntok paris-erommehui, huanärim ínel ámeu jiaahua, jume porisimmehui:

—¿Jatchiakem kaa ä nüpak?

⁴⁶ Jume sontarom éntok ínel am yómmiak:

—¿Jauhuey júne kaa jábe yoreme íneli nok-la íkái yoremta nokä bénasi!

⁴⁷ Huanäi jume pariseerom ínel am yómmiak:

—¿Eme két báitáihuak? ⁴⁸ ¿Jachu jábe yáurapo nésahueme o jábe pariserom ä súualek jäni? ⁴⁹ Të i génte Diosta ley kaa táyame, bétte noki ámet chúpári.

⁵⁰ Nicodemo, hua tukaapo áu nóitekáihui, ket pariserotukai; éntok ínel ámeu jiaahua: ⁵¹ —Jü itom ley jia pámani katte yoremta yáura bíchäpo nátuana kee bát ä nok jikkajaka éntok kee jünéaka jita ä yáalatukähui.

⁵² Huanärim ínel ä yómmiak:

—¿Jachu empo két Galiléapo joome? Diosta jjojteritë bitcha éntoke át suuhua, jauhuey júne jum Galiléapo profeeta kaa áu tóboktiala.

Jámut tábuik éhuil kunakame

⁵³ Huanäi hueuhuépulakam bem jóau bíchaa sájjak.

8

¹ Huanäi Jesús júya kähui Oliivou bíchaa siika. ² Kethueytana éntok tiöpou yepsak. Huanäi búru génte áu yájjak. Áapo huämi káteka am majtiay. ³ Huanäi jume leyta am mamajtiame éntok jume pariseerom jámuttam tábui yoremta éhuil áu kunatualata téaka áu ä nüpak. Huanärim násuk ä kéchaka, ⁴ Jesústau ínel jiaahua:

—Maestro, i jámut ä kuna kaa ä bíchäpo tábui yoremtamak böka téihuak. ⁵ Jü Moiséjta ley éntok ínel jiaahua: Jume jáamuchim junéli emo nüyeme am mamaasuka am súa nésahue. Émposu, ¿jáchise jiaahua?

⁶ Bueitukim inéli jíaka, ä jioptuaka ä nätua báarey. Të Jesús, buíau kóm chätuka, súttuy buíapo jiojte táytek. ⁷ Tem naa múksi kaa nok yáateka, élaaka ä temajey. Huanäi kíkteka inel ámeu jiaahua:

—Huä enchim násuk kaa juënak yáalame, huäri tétata bát nüka áu jímma.

⁸ Júchi éntok kóm chätuka jum buíapo jiojte táytek. ⁹ Të bempo, ikäi jikkajaka, bem jiápsipo nátuahuakame benasim emo innéay, bem Dios bejri bétana. Huanärim hueepulaka yeu kat táytek, ou yoiyöturimpo naateka chë kaa yoiyöhuemmu tájti. Huanäi Jesús áapola áma taahuak, jü jámut éntok áa náapo. ¹⁰ Huanäi Jesús kíkteka, kaabeta áma bítchak, huaka jámutta jíbba. Huanäi inel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jáksu aane jume enchi nátuame? ¿Jachu kaabe nokta béttesi emót chüppak?

¹¹ Huanäi inel ä yómmiak:

—Ée, kaabe, Señor —ti áu jiaahua.

Huanäi Jesús inel áu jiaahua:

—Ínapo jünene kaa bétte nokta emót chüppa. Simée, të katë júchi Dios bejrita johua.

Jesús jü ániata machiriame

¹² Jesús éntok júchi gentetau nookak, inel ámeu jíaka:

—Ínapone jü ániata machiriame; hua ino sáu huéeme kaibu kaa machiku hueram-nake, ál-la huaka machiriata ay jiápsihuamta jípunake.

¹³ Huanäi jume pariseerom inel áu jiaahua:

—Empo emo bétana jíba nooka. Huä em emo bétana nokäü kaa lütüria.

¹⁴ Jesús éntok inel am yómmiak:

—Eláposu ínapo ino bétana nooka, të ín nokäü lütüria; bueitukne jüneiya jákübo ín äbo yebij-latukähui, éntok jákun bíchaa ín huéenakähui. Të eme katem jüneiya jákübo ín äbo yebij-latukähui, éntok jákun bíchaa ín huéenakähui. ¹⁵ Eme kía yoremem ä türë páman nokta jábemmet chüchupa. Ínapo éntok kaabetat nokta chüchupa. ¹⁶ Të ínapo jábetat nokta chüpátek, jü ín nokäü lütüria; bueitukne kaa ínapola jíba jábetat nokta chüppa. Ál-la hua nee äbo bíttuakame, jü Dios Átchay, jábetat ínomak nokta chüppa.

¹⁷ Enchim leypo inel jiojteri: Guoy oóhuim nánálaisi nokäü jíba lütüria. ¹⁸ Ínapone jü ino bétana nokame; hua ín Átchay nee äbo bíttuakame két ino bétana nooka.

¹⁹ Bempo éntok inel áu jiaahua:

—¿Jáksu aane, jü em Átchay?

Jesús éntok inel am yómmiak:

—Eme katem nee täya, éntok ín Áchayta junne. Nechem täyátek, ín Áchaytem két täya éiyey.

²⁰ Jesús ikäi nokta nookak, tiöpopo am majtiaka jum tómita náu totoijhuápo. Të kaabe ä buíssek, bueituk ä taahuari kee jee yuumay.

“Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja”

²¹ Jesús júchi inel ámeu jiaahua:

—Ínapone siime, éntokem nee jariunake; tem huam enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake. Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja.

²² Huanäi jume judío yäuchim inel jiaahuay:

—¿Jamak áapo áu më báare? Huäri béchibo inel jiaahua: “Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja.”

²³ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Eme ím buíapo joome; ínapo éntok jikat téhuekapo joome. Eme ím ániapo joome; ínapo éntok kaa ímí ániapo joome. ²⁴ Kíalíkune inel enchimneu jiaahuak: Enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake. Bueitukem kaa nee súalétek ín ájariatukäü, enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake.

²⁵ Huanärim inel áu jiaahua:

—Émposu, ¿jábesäe?

Huanäi Jesús inel am yómmiak:

—Béjane késampo enchim téjhuaasuk. ²⁶ Juebenakne jita enchimneu nok machik jípure, éntokne enchimmet nokta chüpanake. Të hua nee äbo bíttuakame tua lütüriata jípure. Ínapo éntok huaka ín áa bétana jikkaj-läü ím ániapo anemmu nooka.

²⁷ Tem kaa jünéaka taahuak, Dios Áchayta bétana ámeu ä nokähui. ²⁸ Jesús éntok inel ámeu jiaahua:

—Júnak jübua huaka Yoremta Ûusi jikau tóboktiahuakem jüneenake in ájariatukähui, éntok kaa kía in éäpo in jita joähui; ál-lane hua Dios Áchayta nee majtiakäu jiba nooka. ²⁹ Bueituk hua nee äbo bíttuakame inomak aane; kaa nee inapola tóij-la, jü Dios Átchay, bueitukne áapörík türëu jiba johua.

³⁰ Íari bétana ä nokayo, juebénakam ä súaleka taahuak.

Jü lútüría jísuariata ára itom búttiria

³¹ Huanäi Jesús jume judíom ä súalekammeu inel jiaahua:

—Emëe huam in noki huë páman jiba anëtek, tua lútüriapem in discípulomtunake;

³² Éntokem lútüriata táyanake. Huä lútüría éntok súmaripo enchim búttianake.

³³ Bempo éntok inel ä yómmiak:

—Ítapo Abrahamtatte yeu sákala, éntok jauhuey júne kaabeta bétukte ito jípula. ¿Jáchisu jüntuk empo inel jiaahua: “Búttiatunakëem”?

³⁴ Jesús éntok inel am yómmiak:

—Tua lútüriapone inel enchimmeu jiaahua, síme huame kaa tühuaata joame, kaa tühuaata bétukim jiápsa. ³⁵ Huä tekoka sáyhuaame kaibu jiba béchíbo jóapo tahuanake; të hua usiari ál-la jiba béchíbo áma tahuanake. ³⁶ Júnëli juka Diosta Ûusi jísuwapo enchim búttiako, lútüriapem jísuwapo búttiatata tahuanake. ³⁷ Júnëane Abrahamtat enchim yeu sákalatukähui; tërem nee mëbáreka éiya, bueituk in noki kaa enchim jiápsipo huétche. ³⁸ Ínapo huaka Dios Áchaytamak aneka in bíchakäu enchimmeu nooka; eme éntok huaka enchim áchay bétana huémta enchim jikkajäu johua. Eme diablota áchayek.

³⁹ Huanärim inel ä yómmiak:

—Abrahamtate áchayek.

Të Jesús inel ámeu jiaahua:

—Eme Abrahamta úusimtuk, Abrahamta boojoriähuem jo éiyey. ⁴⁰ Tem én nee mëbáreka éiya, lútüriata enchimmeu in nokakä béchíbo, hua Diosta bétana in jikkajakahui. ¿Abraham íkái kaa yáhuak! ⁴¹ Eme huaka enchim áchay joäu johua.

Huanärim inel áu jiaahua:

—Ítapo kaa kía ják éhuil usiari; huépülak jíbate áchayek, juka Diosta.

⁴² Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Eme juka Diosta Áchayeko, lútula huëpem nee nák éiyey, bueituk inapo Diostat yeu simlatata äbo yebij-la. Kanne in éäpo äbo yebij-la; áapo nee äbo bíttuala. ⁴³ ¿Jatchiakem kaa in nokibet jüneiya? Bueituk kaa in noki enchim jikkaij bäre béchíbo. ⁴⁴ Eme diablota átteam, jü enchim átchay; éntok áapörík éähuem johua. Bueituk áapo yore súhua, kësam huëpo naateka, éntok jauhuey júne kaa lútüriata yáala, bueituk kaita lútüría át ayka. Bueituk ára nókichiriata nokátek, ä áttea bétana nooka; bueituk áapo ára nókichi, éntok ára nókichi áchayhuaria. ⁴⁵ Nee éntok lútüriata nokay junne, katem nee súale. ⁴⁶ ¿Jábesu enchim násuk ára nee nätua, kaa türík nee yáalä tíaka? Bueituk lútüriata nee nokay, ¿jatchiaka eme kaa nee súale? ⁴⁷ Huä Diosta áttea Diosta noki jikkaja; íari béchibem kaa ä jikkaja, bueitukem kaa Dios áttearim.

Cristo Abrahamtapat bát huéiye

⁴⁸ Huanäi jume judío yäuchim inel ä yómmiak:

—¿Jachute kaa tüisi jiaahua ítapo, enchi samaritano tíaka, éntok lemooniota enchi jípürëhui?

⁴⁹ Jesús éntok inel am yómmiak:

—Ínapo kaa lemooniota jípure. Ál-lane in Átchay jikau chátcha; eme éntok kía kaitapo nee bitcha. ⁵⁰ Juka símek béppa musála machik, kanne ino béchíbo ä jaria. Të aane, hua ino béchíbo ä jaria. Áapo hua nokta yoret chúpame. ⁵¹ Tua lútüriapone inel enchimmeu jiaahua: Huä in noki huë páman áu jípureme, kaibu muknake.

⁵² Huanäi jume judío yäuchim inel áu jiaahua:

—Én ál-late tua jüneiya lemooniota em jípürëhui. Abraham muukuk, éntok jume profetam júne kókkok. Empo éntok inel jiaahua: “Jü em noki huë páman áu jípureme, kaibë ä múknake tíiya.” ⁵³ ¿Jachë empo chë yöhue itom áchay Abrahamta béppa, jü mukukame? Éntok profetam júne kókkok. ¿Jábeta bénasisë emo éria?

⁵⁴ Huanäi Jesús inel am yómmiak:

—Inapoisune ino úttlitétek, in ino úttlëu kaita bėj-re. Huä in Átchay, Áapo nee úttile, hua enchim emo Diosek tíähui. ⁵⁵ Të eme kaa ä täya. Ínapo ál-la ä täya. Kanne ino ä täya tíátek, kiane ára nókichitu éiyey, enchim bénasi. Tëne ä täya, éntokne ä nokihua

yöre. ⁵⁶ Abraham enchim áтчay áu al-leetuak, huaka ín taahuari áu bínnake tíaka. Huanäi éntok ä bíchaka, al-leaka taahuak.

⁵⁷ Huanäi jume judío yáuchim ínel áu jiaahua:

—Empo kee cincuenta huásukturiam huéria, ¿éntoke Abrahamta emo bit-la tíiya?

⁵⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua: Kee jee Abrahamta yeu tómtey, ínapone huéiye.

⁵⁹ Huanärim téttam núka ä mamaasu báarey. Të Jesús am éusuriaka, típopo yeu siika, áme násuk ámani.

9

Jesús líptita pujtetuak

¹ Áma huam huéeka Jesús senu yorem líptita yeu yoremtulata bitchak. ² Huanäi ä discípulom ínel ä temajek:

—Maestro, ¿jábesu Dios bejrita yáuhuak, íkái ínëli líptitaka yeu ä yoremtukä béchíbo? ¿Áapo, o ä áchayhuam?

³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Kaa áapo éntok ä áchayhuam junne, katim Dios bejrim yáuhuak, líptitaka yeu ä yoremtukä béchíbo; ál-la Diosta tékilta át bittunaké béchíbo. ⁴ Úttea hua nee ábo bíttuakamta tékil ín yáanakéhui, huaka taahuata kee simeyo. Tukaari yebijnake; huanäi jábe júne kara tekipanuanake. ⁵ Ím ániapo ín anépo tájti, íkái ániatane machiria.

⁶ Íkái noksuka, buíapo chít huátteka, techoata yáuhuak. Huanäi súttuy ä núka, líptita pusimmet ä teekak. ⁷ Huanäi ínel áu jiaahua:

—Ámanë sika emo báksia báam manékäpo Siloë teäpo. (Siloë “áman bíttuari” tiau báare.)

Áapo áman sika áu báksiak; huanäi éntok bíchaka nóttek. ⁸ Huanäi jume áa náapo jóakáihui, éntok jume bannaataka ä táyäu ä líptitukau, ínëlim náu jiaahuay:

—¿Jachu íri kaa áman káteka nénetaneihui?

⁹ Huate ínel jiaahuay:

—Áapo ájária.

Huate éntok:

—Èe, kaa ájária. Alë béna.

Áapo éntok ínel jiaahuay:

—Ínapone ájária.

¹⁰ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisë ayuka én ára bitcha?

¹¹ Huanäi ínel am yómmiak:

—Huä yoreme Jesús tiame techoata yáaka pusimpo ínot teekak, ínel inou jíaka: “Ámanë báam manékäu Siloéu sika emo báksia.” Huanäine áman sika ino báksiaka bíchaka taahuak.

¹² Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jáksu aane, jú yoreme?

Áapo éntok:

—Ínel jiaahua —kanne júneiia.

Jume pariseerom ä temajek juka líptitukäuta

¹³ Jume pariseerommeu yeu tóijhuak, jú líptitukáihui. ¹⁴ Jímoyore taahuaritukay, juka Jesúsata techoata yáaka, juka líptita pujtetuakáihui. ¹⁵ Huári béchíbo, júchi benásim ä temajek, jume pariseerom, jáchín ä pujtekä bétana. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Techoata pusimpo ínot teekak. Huanäine ino báksiaka bitchak.

¹⁶ Huanäi huate pariseerom ínel jiaahuay:

—Jü yoreme kaa Diosta bétana huéiye, bueítuk jímoyore taahuata kaa yöre.

Huate éntok ínel jiaahuay:

—¿Jáchisen juëna yóremtaka ímëi señaalim jonake?

Júnëlim kaa nanabeu éaka náu nok nássuay. ¹⁷ Huanärim júchi ínel áu jiaahua, jú líptitukäutahui:

—¿Jáchisë jiaahua empo, hua enchi pujtetuakamta bétana?

Áapo éntok am yómmiak:

—Ínapo, ä profeeta tíiya.

¹⁸ Tê jume judíom katim ä súaleka taahuak, kaa bíchaka ä pujtekä bétana. Huanärim juka líptitukäuta áchayim núnotebok. ¹⁹ Huanärim am temajek:

—¿Jachu iri jü enchim üusi, hua kaa bíchaka enchim yóremtula tíahui? ¿Jáchisu jüntuk én bitcha?

²⁰ Jume ä áchayim entok inel am yómmiak:

—Jüneate íkái itom üusekähui, éntok líptitaka yeu ä yóremtukähui; ²¹ të én jáchin ä bíchäü, éntok jábeta ä pujtetuakäü, katte jüneiya. Áapo béja yöhue; akem ä temaje. Áapo noknake.

²² Ä áchayhuam ínëli jiaahuak, judíom májhueka. Bueítuk ímëi nokta náu yáalatukay, inel jíaka: “Kía jábeta junne Jesústa Mesías tíayo, jum tiöpopo yeu béeptunake.” ²³ Huári béchibom inel jiaahuay, jume ä áchayim: “Béja yöhue; áapöríkem nátemaje.”

²⁴ Huanärim júchi juka yoremta líptitukäuta núnoteboka, inel áu jiaahua:

—Diosta bíchäpe lütüriata itom téjhua. Ítapote jüneiya íkái yoremta juëna yöremtukähui.

²⁵ Áapo éntok inel am yómmiak:

—Ä juëna yóremtukäü, ínapo kaa jüneiya. Të senu huémtane ál-la jüneria: ínapo kaa bitchay, tëne én ál-la bitcha.

²⁶ Júchim éntok inel áu jiaahuak:

—¿Jítasu emou yáuhuak? Éntok, ¿jáchisu enchi pujtetuak?

²⁷ Áapo éntok inel am yómmiak:

—Béjane enchim téjhuaala, të katem nee nok jíkkaja. ¿Jatchiakasem júchi ä jíkkajj báare? ¿Jachu két eme ä discípulomtu báare?

²⁸ Huanärim áu omteka inel áu jiaahua:

—Empo jü yoremta discípolo; të ítapo Moiséjta discípulomte. ²⁹ Ítapo jüneiya Diosta Moiséjtau nokakähui; të íári bétana, katte jüneiya jákun ä jometukähui.

³⁰ Jü yoreme éntok inel am yómmiak:

—Íri tua át guómtisi maachi, áapörík nee pusim étaporiakähui, éntok enchim kaa ä jüneriähui jákun ä jometukähui. ³¹ Júnëate jume Diosta bejri joame Diosta kaa am nok jíkkajähui; të jábe junne Diosta yöreka, entok ä éá páman áneme, huákái nok jíkkaja.

³² Jauhuey júne kaabeta bétana jíkkajj-ri líptitaka yeu yóremtulataka ä bíchakä bétana.

³³ Í kaa Diosta bétana huétek, kaita ára yáa éiyey.

³⁴ Huanärim inel ä yómmiak:

—Empo Dios bejripo yeu yöremtulataka junne, ¿itomë majtia báare? Huanärim áma yeu ä jaasek.

Jü Diosta noki kaa täyame líptita bënna

³⁵ Jesús ä jíkkajak, áma yeu ä simtuahuaka bétana. Huanäi ä téaka, inel áu jiaahua:

—¿Jachë empo Diosta Üusi súale?

³⁶ Áapo éntok inel ä yómmiak:

—Señor, nechë téjhua ä jábétukähui, ín ä súalnakë béchibo.

³⁷ Jesús éntok inel áu jiaahua:

—Akë ä bil-la; ínapone ájária, jü émomak nokame.

³⁸ Huanäi tónommia kíkteka ä yörek, inel jíaka:

—Señor, enchine súale.

³⁹ Jesús éntok inel jiaahua:

—Bette nokta chúpa bárekane ím ániau yepsak, huame kaa bíchame bínnakë béchibo, huame bíchame éntok kaa bíchamta bénasi am tahananakë béchibo.

⁴⁰ Huanäi huate pariseerom áamak anëu, íkái jíkkajaka, inel áu jiaahua:

—¿Jachu ítapo két lílptim?

⁴¹ Jesús éntok inel am yómmiak:

—Líliptimtukem, jü Dios bejri kaa enchimmet ayu éiyey. Të én enchim emo bíchä tíä béchibo, jü Dios bejri enchimmet taahua.

10

Jume kabara kóräim ejemplo

¹ ‘Tua lütüriapone inel enchimmeu jiaahua: jü kaa kabara kóräi puerta páman kibakekame, të sékána áman túbuktekame, lak-ron, éntok útteapo jábeta jíta üuhua.

² Të hua puerta páman kibakekame, áapo jü kab-yeero. ³ Jü puertata suayame, íkái ä étaporia. Jume kabaram éntok juka kab-yeerota nok täya. Áapo éntok jume ä

kabarammeu bem téhuampo ámeu nokaka, yeu am béeba. ⁴ Huame síme ä átteahuam yeu am bebaka ámepat huéenake. Jume kabaram éntok ä guojaanake, bueitukim ä nok täya. ⁵ Të kaa bem täyähuium kaibu guojaanake, ál-lam ä tö tenninake, bueitukim täbuik nok jahuita kaa täya.

⁶ Íkai ejemplota ámeu yéttchak, jü Jesús; të bempo kaa jünéaka taahuak, jita bétana ámeu ä nokaihui.

Jesús, jü tü kab-yeero

⁷ Jesús éntok júchi ámeu nookak, ínel jíaka:

—Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua: Ínapone ájária jü kabara kóräi puerta. ⁸ Síme huame ínopat äbo yájakame, útteapom jábem jita úuhua, éntokim éekbua; të jume kabaram katim am nok jikkajak. ⁹ Ínapone jü puerta; hua ínot éaka kabara kóräiu kibakeme, jínéutuna. Kóräipo kikkibaknake, éntok yeu hueramnake, éntok básota téunake.

¹⁰ 'Jü lak-ron kía ékbua báreka yebijnake, éntok jábeta mëbáreka éntok jita chíbejtiaika ä tejal báreka. Të ínapo äbo yebij-la jíapsihumta enchim jípunakë béchíbo, éntok búruk béppa yún enchim ä jípunakë béchíbo. ¹¹ Ínapone jü tü kab-yeero. Huä tü kab-yeero ä jíapsi nénkinake ä kabaram béchíbo. ¹² Huä tómpo kabaram suayame, kaa tua tü kab-yeero, éntok kabaram kaa átteak. Robota áu huémta bichátek, kabaram tö búitinake. Huanäi jü robo ámeu yepsaka am kikkisuka chíbelam am jaanake. ¹³ Júnéli hua tákiatata kabaram suayame búitinake, bueituk kía tómpo am suaya. Kabaram tárük junne, kaita áma táru.

¹⁴ Ínapone ájária jü tü kab-yeero. Jume ín kabaramne täya; huame ín kabaram éntok, nechim täya. ¹⁵ Alë bénasi jü ín Áchay nee täya, éntok ínapo két ín Áchayne täya. Éntokne ín jíapsi nénka jume kabaram béchíbo. ¹⁶ Huate kabaramne jípure, të huámëi kabaram kaa ímí kóräipo joome. Huámëine két äbo huérianake, éntokim két nee nok jíkkaijnake. Huépul bénasim náu anna; éntok huépü kab-yerotunake.

¹⁷ 'Jü ín Áchay huári béchíbo nee nákkë, bueitukne símem béchíbo ín jíapsi nénka; chíkula éntokne júchi ára ä nüye. ¹⁸ Kaabe nee ä úhua; ál-lane ínel ín éä béchíbo muuke. Útteatane jípure ín múknakë béchíbo, éntokne útteata jípure júchi jíapsita ín núnakë béchíbo. Íkai nésautane mabetak, ín Áchay bétana.

¹⁹ Kaa nanabeu éaka, júchim náu nok nássua táytek, jume judío yäuchim, íri nokta béchíbo. ²⁰ Juebénakam ínel jiaahuay:

—Lemooniota jípure. Rokotula. ¿Jatchiakem ä nok jíkkaja?

²¹ Huate éntok ínel jiaahua:

—Jábe lemooniota jípureme kaibu ilë bénasi noknake. ¿Jachu jü lemoonio ára pusim am étaporía, jume lílípim?

Jume judíom Jesústa omoutek

²² Buere tiöpota chípukäu huáatihuau pajkotukay, jum buere joára Jerusalémpo. Huamëi taahuarimmechi éntok sébe tiempotukay. ²³ Jesús éntok áma naa huéiyey, tiöpopo, Salomónata portaalimpo. ²⁴ Huanäi jume judíom ä kóntiaka ínel áu jiaahua:

—¿Jauhuey tájtisë itom jíapsi kaa al-leetuanake? Empo jü Cristotukátek huittë itom téjhua.

²⁵ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Enchimme ä téjhuaasula, të katem nee súale. Huä tékil ín yáari ín Áchay téhuampo, huári ino bétana nooka; ²⁶ të eme kaa ä súale, bueitukem kaa ín kabaram, ín enchimmeu jíakä bénasi. ²⁷ Jume ín kabaram nee nok täya; ínapo éntok am täya, éntokim nee guojaase. ²⁸ Ínapo éntok jíbapo béchíbo jíapsihumta am miika. Bempo kaibu emo tárunake jauhuey junne, éntok kaabe ín mámpo yeu am huíknake. ²⁹ Huä ín Áttchay nee am mikakame, chë símem béppa nésahue, éntok kía jábe júne kara ín Áttchay mámpo yeu am huíkke. ³⁰ Ínapo, éntok ín Áttchay, náute huépülay.

³¹ Huanäi jume judíom júchi tétam nüka, ä mamaasu báreka. ³² Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Juebenakne türi tékilta enchim bíttuala, ín Áttchay bétana huémata. ¿Jíta tékilta béchíbosem nee mamaasu báare?

³³ Jume judíom éntok ínel ä yómmiak:

—Huä tü tékilta béchíbote kaa enchi mamaasu báare, ál-la Diosta béj-reka em nokakä béchíbo; bueituk empo yóremtaka junne, Diosta bénasi emo johua.

³⁴ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachu kaa ínel jjojteri enchim leypo: “Ínapo ínel jiaahua, emem diosim?”
³⁵ Huame Diosta noki mabetakame diosim tíya. Huaka jjojterita kaabe ára tábuiasi ä yáuhua. ³⁶ Bueítuk Dios Áchay nee yeu púhuak; ím ániau nee kóm bíttuak. ¿Jatchia júntukem Diosta béj-reka nee nokä tíya, ínapo Diosta Üusi ti nee jákã béchibo? ³⁷ Juka ín Áchay tékil kaa nee joay, katem nee súalpo yúmala. ³⁸ Të nee ä joay ál-la, éláposem nee kaa súale, të huaka tékilta ín joáhuem súale, enchim jüneenakë béchibo, éntok enchim ä súalnakë béchibo, juka Dios Áchayta ínot anëhui, éntok ín át anëhui.

³⁹ Júchim éntok mámpo ä tatab báreka tekípanuay, të áapo bem mámpo áu yeu huíkkek.

⁴⁰ Huanäi Jesús júchi siika, Jordán bathue huáyтана bícha, áman késam huëpo Juanta batöaípo. Huanäi huämi taahuak. ⁴¹ Huanärim juebénaka áu yájjak, ínel jíaka:

—Juan lütüriapo kía jita señalta júne kaa yáhuak; të síme Juanta íari bétana nokakäu lütüriatukay.

⁴² Huanäi huämíri juebénaka ä súsualeka taahuak.

11

Láazarota mukukä bétana nokhuame

¹ Senu yoreme Láazarota ti téhuaka júnaköri kókorey, Betaniapo jometaka, María éntok Marta ä ákorohua pueblolo. ² María, Láazarota kókoremta huaayi, íri ínel jü Señortat juka perfuumeta át töak, éntok ä chonimmey guókpö ä huaachak. ³ Láazarota huaayim Jesúsau nokta bíttuak, ínel jiamta:

—Señor, jü em nákéu kókore.

⁴ Jesús éntok ä jíkkajaka ínel jiaahua:

—Í kókoa kaa áy kókko béchibo, ál-la juka Diosta looria át bíttunakë béchibo, éntok két ä Üusibet ä bíttunakë béchibo.

⁵ Jesús éntok Martata nákkey, éntok ä huayihua, éntok Láazarota. ⁶ Të íkái jíkkajaka, ä kókorë bétana, júchi guoy táapo áma taahuak, ä aneípo. ⁷ Huanäi chúkula jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jánte jum Judea buiárau bíchaa.

⁸ Huanäi jume ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Maestro, én jume júdiom enchi jariay, tetammey enchi mamaasu báreka. Éntok, ¿júchë áman huéë báare?

⁹ Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachu jü taahuari kaa dooce horam jípure? Huä taahuapo hueramame kaibu téitinake, bueítuk ímí ániapo machiriy bítcha; ¹⁰ të hua tukaapo hueramame téitinake, bueítuk jü machiría kaa át aika.

¹¹ Íkái noksuka, chúkula ínel ámeu jiaahua:

—Huä itom amigo Láazarota kótche; tëne áman huéíye ä búsa báreka.

¹² Huanäi jume ä discípulom ínel jiaahua:

—Señor, kóchétek, yún éenake.

¹³ Jesús ínel jiaahua, Láazarota mukukä bétana. Të bempo kócheka jimyorehuamta bétana ä nokä téiyey. ¹⁴ Huanäi Jesús huitti ínel ámeu jiaahua:

—Láazarota béja muukuk. ¹⁵ Enchim béchibone al-leiya, kaa áman itom anekä béchibo, enchim nee súalnakë béchibo. Të ámante áu kannake.

¹⁶ Huanäi hua Toomas, Guoguöri téame, ínel jiaahua huame áamak discípulommehui:

—Ítapo kette áamak kannake, áamak kókko béchibo.

Jesús jü júchi jíabitehuame éntok jíapsihuame

¹⁷ Jesús áman yepsaka tejuahuak: Láazarota béja naiki taahuarey, máataka. ¹⁸ Betania pueblo éntok kaa mékka Jerusaléniu taahuay, jiba tua batte báij kiloometro. ¹⁹ Juebena júdiom ámeu yájj-latukay Martatau éntok Mariatahui, am yánti jíapsi joa báreka, bem ábachi mukukä béchibo. ²⁰ Huanäi Marta Jesúsata áman huë tíay ä jíkkajaka, ä nankiseka yeu siika; María éntok jóapo taahuak. ²¹ Huanäi Marta Jesúsatau ínel jiaahua:

—Señor, enchi ím aney ín ábachi kaa muk éiyey. ²² Të énne két júneiya, símeta Diostau em aahuä, Dios enchi ä máknake.

²³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Em ábachi jíabitenake.

²⁴ Marta éntok ínel áu jiaahua:

—Ínapo jüneiya ä jíabitenakëu júnak simem jíabiteyo, huaka taahuata yúmako.

²⁵ Jesús éntok inel áu jiaahua:

—Ínapone jü yore jíabitetuame éntok jü jíapsihumamta yore mákame. Huä nee súaleme mukilataka júne júchi jíapsinake. ²⁶ Éntok sime hua jíapsaka nee súaleme jíbapo béchibo kaibu muknake. ¿Jachë ikäi súale?

²⁷ —Jeehui, Señor —ti áu jiaahua—. Ínapo ä súale, enchi Cristotukähui, jü Diosta Üusi ím ániau kóm yebij-lame.

Jesús Láazarota määripo huéeka buaanak

²⁸ Marta éntok ikäi noksuka áman sika, juka Mariata ä huayhua núnnuk, éhuil inel áu jíaka:

—Jü Maestro ím aane; éntok enchi núnnu.

²⁹ Áapo ikäi jíkkajaka, bamsipo kíkteka áman áu siika. ³⁰ Jesús ketune kee huam ili pueblou kibakey, Martata ä nankekäpo ketune aaney. ³¹ Huanäi jume judíom jóapo áamak aneka ä sirok aniaihui, Mariata bamsipo yeu ä sik, akim ä guojaasek, inel jíaka: “Áman siika, ä mäariu buanseka.”

³² María jum Jesústa anëu yepsaka, ä bíchaka, guókpo áu tónommea kíktek, inel jíaka:

—Señor, enchi ím aney, ín ábachi kaa muk éiyey.

³³ Jesús ä buanay ä bíchaka, éntok két huame judíom áamak kateihuum buaname bíchaka, jíapsi sóokteka espíritupo áu yoyoak, tüisi siroksi. ³⁴ Huanäi inel jiaahua:

—¿Jáksem ä määk?

Bempo éntok inel áu jiaahua:

—Señor, äbe sika ä bitcha.

³⁵ Huanäi Jesús buaanak. ³⁶ Huanäi jume judíom inel jiaahua:

—¡Akem ä bitcha, tepa ä nákkey!

³⁷ Huate éntok áme násuk aneme inel jiaahuay:

—¿Jachu iri kara jita yáuhuai, Láazarota kaa múknakë béchibo, jáchin juka líptita ä pujtetuakä bénasi?

Láazarota mukilata jíabitetuak

³⁸ Jesús, ä jíapsipo júchi tüisi siroksi éaka, ä mäariu bíchaa siika. Téta guójöriatukay; í guójöria éntok téta buëurukuy páttiaritukay. ³⁹ Jesús inel jiaahua:

—Juka tétatem mékka oóre.

Marta, jü mukukamta huaayi, inel áu jiaahua:

—Señor, béja chícha juuba, béja naiki taahuare mukilataka.

⁴⁰ Jesús inel áu jiaahua:

—¿Jachune kaa enchi téjhuaala, ä súalëtek, Diosta looria enchi bínnake tíaka?

⁴¹ Huanärim tétata mékka oórek, juka mukilata áy páttiatukaihui. Huanäi Jesús, téhuekau jikau remteka, inel jiaahua:

—In Átchay, enchine baysauhue enchi nee jíkkajä tíaka. ⁴² Ínapone jüneiya, jíba enchi nee jíkkajähui; tene ínëli jiaahuak huaka génte juebenaraata ino chíkola aneme béchibo, enchi nee äbo bíttuakäu bétana am súalnakë béchibo.

⁴³ Íkai noksuka, kusisi cháchayek:

—Láazaro, ¡pakunë yeu huéiye!

⁴⁴ Huanäi jü mukilatukaihui yeu siika, mámpo éntok guókpo sánkommea súmataka. Ä pújbahua éntok sánkommea bíttiatukay. Jesús éntok ámeu inel jiaahua:

—Akem ä búttia, ä huéenakë béchibo.

Noktam náu yáuhuak, Jesústa mēbáreka

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Huanäi juebena judíom Mariatamak ambáreka áma yáij-latukay. Huanärim Jesústa yáakäu bíchaka ä súsualek. ⁴⁶ Té huate éntok jume pariserommeu sájaka, Jesústa yáakäu am téjhuak. ⁴⁷ Huanäi jume sacerdotem típopo chë nésahueme éntok jume pariseerom juka conciliotam náu núnuka, inel jiaahua:

—¿Jáchisute annake? Bueituk í yoreme juebena señaalim johua. ⁴⁸ Kía ínëli itom ä tójak, sime ä súsualnake. Huanäi jume romanom äbo yájaka juka itom típopo tátahnakë, éntokim huaka itom naciön luutianake.

⁴⁹ Huanäi jü Caifás ámemak joome, huäri huásuktiriat sumo sacerdotetukai, huanäi inel ámeu jiaahua:

—Emem kaita jüneria, ⁵⁰ éntokem kaa jüneiya, ito béchibo jita chë türiakähui, huépü yoremta itom pueblota béchibo muknakëhui, të kaa sime naciönä kókkonakëhui.

⁵¹ Kaa ä éäpo ikäi nookak, Jesústa bétana, ál-la huäri huásuktiriat áapo sumo sacerdotetukä béchibo, profetisaruaq hua naciónta béchibo Jesústa muknakëihui, ⁵² éntok kaa kía naciónta béchibo jíbba, két huame Diosta úusim chübejtilam lópola náu am rúktia béchibo. ⁵³ Júnëli huäri taahuarit naateka náhuim nokta yáuhuak, ä mëtebo báreka.

⁵⁴ Huäri béchibo Jesús béja kara machisi jume judíom násuk naa huéiyey, ál-la mékka bíchaa siika, senu buiärau see päria, náapo, hua pueblo Efraín téähui. Huämi taahuak, jume ä discípulommaki.

⁵⁵ Éntok béja kaa jaikika bëyey, judíom pascua pajkota yúmanakëhui. Huanärim juebénaka buere joära Jerusaléniu jikau sájjak, kee pascua pajkota yúmayo emo báksia báreka. ⁵⁶ Huanärim juka Jesústa jariay. Jum tiópopo aneka, inëlim emo nátemajey:

—¿Jáchisem éiya? ¿Jachu kaa äbo pajkou yebijnake jani?

⁵⁷ Huanäi huame tiópopo chë nésahueme éntok huame pariseerom át nésahuek, hua jábe júne ä júneriame, ják ä anëhui, yeu ä buis sáyhuak, ä preeesote béchibo.

12

Jesústat perfuume huättiahuak Betaniapo

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Búsan taahuarim bëyey, kabara jisobahuaka pájcuata yánañhui. Jesús pueblo Betaniau yepsak, Láazarota jóapo. Ìri mukilatukay, tè Jesús kókkolam násuk ä jíabitetuak. ² Béja kúptej Jesústam tepa buere äbosey. Marta éntok jita am joriay. Láazaro éntok Jesústamak mesau kátekay. ³ Huanäi María batte medio litro perfuumeta Jesústat guókimmet töak, éntok ä chonimnea ä huaachak. Jú kári éntok musála júbay tápunak. Ì perfuume tüisi béj-retukay. ⁴ Huanäi senu ä discípuulo inel jiaahua, hua Judas Iscariote tiame, Simonta úusi, hua ä nénkinakëihui:

⁵ —¿Jatchiakasu kaa ì perfuume báij cien taahuari tékil béjhuapo nénkihuaka, póolobem ä miikhuak?

⁶ Judas inëli jiaahuak, kaa póobem ä jiokolë béchibo; ál-la ékbua ára jita nüyey; bueítuk juka tómi bóosata jípureka, juka áma öorehuamta nunüyey. ⁷ Huanäi Jesús inel áu jiaahua:

—Akë ä tójja. Áapo ín máanä taahuari béchibo ä bëlatukay. ⁸ Bueítuk jume póolobem jíbem enchimmak am jípunake; inapo éntokne kaa jiba enchimmak tahuanake.

Noktam náu tütek, Láazarota jaatia báreka

⁹ Juebena judíom Jesústa áma aney júneriaka, ámanim yájjak, kaa áapörík jiba bíb báreka, tè Láazarota kétchi, juka kókkolam násuk ä jíabitetuakaihui. ¹⁰ Të huame tua chë nésahueme nokta náu lütúria yáuhuak, juka Láazarota két mënä béchibo, ¹¹ bueítuk áapörík béchibo juebena judíom emo náikimtey, Jesústa súaleka.

Jesús mám tájtiriahuaka Jerusaléniu kibakek

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Yokoriapo génte buéresi juebénaka jum pajkou yáij-latukaihui, Jesústam jum Jerusaléniu yebisisé téamta jíkkajak. ¹³ Huanärim jume tako sáhuam núka, ä nankiboka yeu sájjak, éntokim inel chaayey:

—¡Tüisi mabettunake! ¡Í santo, jú Señorta téhuampo yebisiseme, jú Israeltau Rey!

¹⁴ Huanäi Jesús juka buru asölaata téaka át jíkat yejteq, jíojteta jíá bénasi:

¹⁵ Katë májhue, buere pueblo Siónta maala;

ímí huéiye jú em Rey,

buru asölaatat yejsimeka.

¹⁶ Íachirim kaa júnéaka tahuakay, jume ä discípuulom késam huëpo; tè juka Jesústa jíabitek buéresi úttilhuaka ä mabethuak. Huanäi júbuam áu huáhuaatek, áa bétana ikäi jíojtetukäihui, éntok áachä chúpahuakähui.

¹⁷ Jú génte áamak anëihui, áa bétanam nookay, jáchin Láazarotau chachayeka jum ä máaripo kókkolam násuk ä jíabitetuak. ¹⁸ Huäri béchibo két jú génte ä mabet báreka áma yájjakay, bueítukim ä jíkkajak, áapörík ikäi señalta yáakä bétana. ¹⁹ Të jume pariseerom, bempo náu inel jiaahuay:

—Béjem ä bitcha, kaitate ára yáuhua. Áachem suuhua, ¡sime génte áamak kaate!

Griegom ket kaa jaikika ama aneka Jesústa jaria

²⁰ Griegom ket kaa jaikika áme násuk aaney, huame áman pajkou Diosta yöri báreka jikau sákalam násuku. ²¹ Ímëi Feliipetau rúktek, pueblo Betsaida Galiléa buiärapo jometahui. Huanärim jikot áu jiaahuay, inel jíaka:

—Jesústate bít péiya.

²² Feliipe éntok Andrésta ettejuariak. Huanäi jü Andrés éntok Feliipe Jesústam téjhuak. ²³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tiempo béja yúmase, juka Yoremta Üusi ti téhuakamta úttlñahui. ²⁴ Tua lútüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Jü tirijko báchia kaa buíapo kóm huécheka mukuka síhuekäteke, áapola tahuanake; të mukuka síhuekäteke, yún takanake. ²⁵ Huä ä jíapsi beutireme ä tárunake; të ím ániapo ä jíapsi kaa beutireme, ä yü jíapsinakë béchibõ ä éria. ²⁶ Jü nésauta nee joria báareme nee guoiaanake. Huanäi huam ín anëpo két annake, hua nésauta nee joriam. Jü nésauta nee joriam, ín Átchay ä úttlñake.

Jesús ä mëna bétana nooka

²⁷ Huanäi Jesús ínel jiaahuak:

—¡Tepa kaa al-leeri ín jíapsit aayuk! ¿Jáchisune jiaunake jáni? Karane ínel jiaahua: “In Átchay, ínou huéenakemta bétanë nee jínëu!” ¡Bueituk íkái ín chúpanakë béchibõne äbo yepsak! ²⁸ In Átchay, em téhuame looriasi bíttebo.

Huanäi jáhui téhueka bétana kóm yuumak, ínel jáka:

—Béjane looriasi am bíttebok, éntokne júchi looriasi am bíttebonake.

²⁹ Huanäi hua génte juebenara áamak anëu juka jáhuita jíkkajaka, yúkuta ínel omtë tíiyay. Huate éntok ínel jiaahuay:

—Diosta ángel áu nookak.

³⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Í jáhui kaa ino béchibõ äbo kóm yuumak, ál-la enchim béchibõ. ³¹ Ëni ájária í ániapo anemmet nokta chúpatunakëhui. Ën hua diablo ím ániapo buéresi ä nésahue násuk júne yeu béptunake. ³² Ínapo éntok buíapo jikau tóboktiahuak, símemne inou rúktjanake.

³³ Ínëli jiaahuay, jáchin ä muknakeu am júneria íaaka. ³⁴ Huä génte ínel ä yómmiak:

—Ítapo jum Diosta leypo ä júneriak, Cristota jíbapo béchibõtonakëhui. ¿Jáchisu júntukë ä tóboktíanä tíiya, juka Yoremta Üusi ti téhuaakamta? ¿Jábese júntuk, íri Yoremta Üusi?

³⁵ Huanäi jü Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ketune chúbala enchim násuk annake, jü machiria. Náasem kaate, ketune machiriata enchimmeu ayuako, kaa máchiraata kaa enchim jaatianakë béchibõ; bueituk hua kaa machiku hueramame kaa júneiya jákun bíchaa ä huéhui. ³⁶ Ketune machiriata jípurekem ä súale, juka machiriata, machiriapo enchim usiarimtukakë béchibõ.

Íkái nookak jü Jesús; huanäi sika am éusuriak.

Jume judíom kaita súalëram

³⁷ Të juebena señaalim bem bíchäpo ä yáak junne, katim ä súaley, ³⁸ profeta Isaíasta nokakäu chúpnakë béchibõ, ínel jámta:

Señor, ¿jábetasu ámeu ítom nokakäu súale jáni?

Éntok, ¿jábetausum emo yeu machiriake jáni, huame Señorta mámmam?

³⁹ Íari béchibõm kaa ä súaley, bueituk két ínel jiaahua jü Isaíasta jöjteri:

⁴⁰ Bempörim puj páttiak,

éntok bem jíapsi námakasi yáhuak,
pusimmea kaita bem bínnakë béchibõ,
éntok jíapsiy kaita bem júnerianakë béchibõ,
junëli kaa jíapsi kúakteka,
kaa nee am jínëunakë béchibõ.

⁴¹ Isaías ínel jiaahuak, Jesústa looria bíchaka, bueituk áa bétana nookak.

⁴² Kía júnentaka junne, yáuram juebénaka ä súaleka taahuak. Të pariserom béchibõ katim emo yeu buíssey, kaa huam bem náu yayájäpo emo yeu bep íaaka. ⁴³ Bueitukim chë ä türey, juka yoremta úttlñuä bétana bem máknäu, Diosta úttlñuäu béppa.

Jesústa nooki yorememmet béttesi chupanake

⁴⁴ Jesús kusisi nokaka ínel jiaahua:

—Huä nee súaleme kaa nee jíba súale, ál-la huaka nee äbo bíttuakamta kétchi.

⁴⁵ Huä nee bíchame, huaka nee äbo bíttuakamta két bitcha. ⁴⁶ Ínapo, jü machiria, äbo ániau kóm yebij-la, síme huame nee súaleme kaa machiku aneka áma kaa am kókkonakë béchibõ. ⁴⁷ Jábe júne ín noki jíkkajaka, të ín éäu kaa joame, ínapone kaa bette nokta át chuppa; bueitukne huame ím ániapo aneme kaa bette nokta ámet

chupabáreka äbo kóm yebij-la, ál-la am jínëu báreka. ⁴⁸ Huä kaa nee mabetakame, éntok in noki kaa jikkaij báareme, jábeta bette nokta át chupanakemta jípure. Jü noki in nokakähui, taahuata yúmak, bette nooki át chupanake. ⁴⁹ Bueituk ínapo kaa kía in éäpo ä nok-la; hua Áchayhuari nee äbo kóm bíttuakame, áapo nee át sáuhuek jita in noknakähui, éntok jita enchim in majtianakähui. ⁵⁰ Éntokne jüneiya ä néosaurihua yü jiápsihuamtukähui. Júnëline huaka in nokäu nooka, huaka in Áchay nee ä téjhuaka pámani.

13

Jesús ä discípulom guók báksiak

¹ Senu taahuari bëyey, kabara jisobahuaka pájcuata yúmaseihui. Jesús jüneiyay, tiempota áa béchíbo yúmalatukaihui im ániapo yeu ä huéenakëihui, ä Áchaybeu bíchaa. Á átteahuam im ániapo aneme jíba am nákkek, ä mukëpo tájti.

² Huanäi tukaapo am jibuäy, jü diablo Judasta jiápsipo kibak-latukay, Jesússta ä nénkinakë béchíbo. Íri Judas Iscariote, Símonta úusitukay. ³ Jesús jüneiyay ä Áchayhua simeta ä mámpo ä tóij-latukaihui, éntok Diosta bétana áu hueihui, éntok Diostau bíchaa áu huéenakëihui. ⁴ Júnëli kíkteka, jume súppem béppa huéeme áu úhuak. Toallam éntok nüka, am huikojtek. ⁵ Huanäi buere puraatopo báam yeu töaka ä discípulom guók báksia táytek, éntok jume toallam ä huikosakábey am huaachak.

⁶ Huanäi Jesús jü Símon Perotau rúktek; Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jache empo nee guók báksia báare?

⁷ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Jü in jóábet empo kaa át jüneiya én láuti; të chúkula ál-lë át jüneenake.

⁸ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Katë nee guók báksianake, jauhuey junne.

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaa nee enchi guók báksiak, kaitë ínomak jípunake.

⁹ Huanäi jü Símon Peero ínel áu jiaahua:

—Señor, ä junëlitunakey, kaa in guókim jíbba, in mámmam éntok in kóba júne báksia.

¹⁰ Të Jesús ínel áu jiaahua:

—Jü bemélasí baksiari kaa júchi báksiana, jume guókim jíbba, bueituk béja baksiari. Eme éntok béja baksiari, të kaa síme.

¹¹ Bueituk jüneiyay jábeta ä nénkinakëihui; huári béchíbo: “Kaa síme baksiari”, ti áu jiaahuak.

¹² Júnëli, chúkula am guók báksiasuka, júchi ä súppem nüka, mesau rúktek. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu eme jüneiya jita in enchimneu yáakähui? ¹³ Eme nee Maeströ tíiya, éntokem nee Señor tíiya. Túisem ínel jiaahua, bueituk enchim jiauläpo, ínapone ájaria.

¹⁴ Të ínapo Señortaka éntok Maestrotaka júne enchim guók báksiak, eme këtchi náu emo guók báksiapo yúmala. ¹⁵ Bueituk ejemplotane enchim mákkak, in enchimneu ayuka bénasi enchim kët náu ä jonákë béchíbo. ¹⁶ Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä sáyhuame kaa ä teko béppa chë yöríhu; éntok hua jákun bíttuahuakame júne kaa chë yöríhua áman ä bíttuakamta béppa. ¹⁷ Íkarem júneriátek, al-leakem jiápsinake ä joáteko.

¹⁸ Kanne símem bétana nooka. Bueituk ínapone jüneiya jábem in yeu púalatukähui. Të úttea huaka jjojteta ínel jiamta chúpnakë béchíbo: “Huä páanim ínomak buáyeme nee béj-reka áu tóboktiak.” ¹⁹ Én naatekane enchim ä téjhua, kee jee huéenakemta chúpeyo, béja ä chúpey enchim ä súalnakë béchíbo in ájariatukähui. ²⁰ Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä in jákun bíttuari mabetakame, nee mabeta; hua nee mabetakame éntok, huaka nee äbo bíttuakamta kët mabeta.

Jesús Judasta ä nénkinakeu bétana nookak

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Jesús íkái noksuka, ä jiápsipo túisi sírokay. Huanäi huitti ínel jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, senu enchim násuk aneme nee nénkinake.

²² Huanäi huame ä discípulom emo naa bíchaka taahuak, kaa jünéaka jábeta bétana ínel ä jíhüi. ²³ Senu discípulo, Jesússta chë nákeihui, áa náapo káteka chákala bókay.

²⁴ Íahui señam yáhuak, jü Simmom Peero, ä temaj íaaka ä jábétukaihui huaka äa bétana ä nokaihui. ²⁵ Huanäi áapo, Jesústau jéla rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jábese jüri em äa bétana nokahui?

²⁶ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Huä jábeta páanim kómoniaka ín ä miknakeu, huäri ájaria.

Huanäi jume páanim kómoniaka, Judas Iscarioteta, Símonta üusi, am miikak. ²⁷ Huanäi sep Satanás ä jíapsipo kibakek. Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Juka em yáa bárëu, bamsekë ä yáuhua.

²⁸ Të huame mesau jokame katim jünéaka taahuak, jita béchibo Judastau ínel ä jáakähui. ²⁹ Bueituk huate ínel éiyay: Judasta tómi bóosata jípurë béchibo, Jesús ínel áu jiaahua: “Pajkopo itom huáatianakeuë jinnu mátschi”, éntok: “Poloobeme mikpo yúmala”, tim éiyay. ³⁰ Áapo jume páanim buásuka siika. Huanäi éntok béja tukaaritukay.

Jü bemela nésauro

³¹ Huanäi Judasta yeu simsuk, Jesús ínel jiaahua:

—Én buéresi úttilna, jü Yoremta Üusi ti téhuaakame, éntok Dios Átchay äa béchibo úttilna. ³² Jü Dios áapórik béchibo úttilhuátek, áapo Dios kéchá úttilnake, ä éäpo; éntok láuti ä úttilnake. ³³ In usiálam, ketunene kaa bínhua enchimmak annake. Nechem jariunake, të jume judíommeu ín jíá bénasi, enchimmeane két ínel jiaahua: Huam ín huëu bíchaa, eme karem áman kaate. ³⁴ Bemela nésauro enchim mákka: Emóem nákke. Nee enchim náképo bénasi, emem két nánancha emo náknake. ³⁵ Ímirim simetaka enchimmak jüneenake, ín enchim majtialatukä bétana, nanabeu éaka enchim emo nákeyo.

Jesús juka Perota kaa áu ä täya tíanakeu bétana nookak

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Huanäi jü Símon Peero ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jákusë huéë báare?

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Áman ín huëu bíchaa, empo kara ínomak huéiye éni; të chúkula arë ino sáu huéenake.

³⁷ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jatchiakasune kara emo sáu huéiye éni? ¡In jíapsi muknakey júnene ára ä tójja, emo béchibo!

³⁸ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë em jíapsi ä muknakey júne ára ä tójja, ino béchibo? Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, juka totorórata kee jee kuseyo, baisë kaa nee emo täya tíanake.

14

Jesús jü Böo Dios Áchaytau bíchaa

¹ Katem enchim jíapsi jáchin éetua. Diosta enchim súalë bénasi, nechem két súale. ² In Átchay jóapo juebena káarim ayka; të kaa junëlitukátek ínapone enchim téjhua éiyey. Ámanne huéë báare, huam enchim annakëpo túlisi ä tüte béchibo. ³ Huanäine téhuekau yepsak, huam enchim annakëpo ä tútenake. Huanäine júchi yebijnake. Huanäine júchi enchim ábo núnake, bueituk huam ín anëpo, ínomak enchim annakë béchibo. ⁴ Bueitukem jüneiya jákun bíchaa ín huéenakeu, éntok juka böota júnem täya.

⁵ Huanäi jü Toomas ínel áu jiaahua:

—Señor, katte jüneiya jákun bíchaa em huëhui; ¿jáchisute juka böota täyanake?

⁶ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Ínapone jü böo, jü lütüria, éntok jü jíapsihuame; kaabe ín Áchaybeu huéenake, kaa ino béchibotuko. ⁷ Nee täyátekem két ín Átchay täya; éntokem én naateka ä täya, éntokem ä bil-la.

⁸ Feliipe éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, itomë ä bíttua, huaka Dios Áchayta. Júnélite kaitat jáchin éaka tahuanake.

⁹ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Béjane bínhua enchimmak aane, ¿éntoke jíba kaa nee täya, Feliipe? Huä nee bil-lame, juka Dios Áchayta bil-la. Ä junëlituk junne, ¿jatchiakasë jüntuk Dios Áchayta nee enchim bittua sáuhue? ¹⁰ ¿Jachë kaa ä súale, Dios Áchaytamak nee huépúlatukähui?,

éntok, ¿juka Dios Áchayta júne inomak huépulatukähui? Huä noki ín nokäu, kanne kía ín éapo ä nooka; hua Dios Átchay inot aneme, áapo juka tékilta johua. ¹¹ Nechem súale, Dios Áchaytat ín anëhui, éntok két Dios Áchay inochi; o hua tékil ín joäu, huäri béchibem nee súale. ¹² Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä nee súaleme, huaka tékilta ín joäu áapo két ára ä jonake, éntok ín joäu béppa chë yörisi machik júne jonake, bueituk Dios Áchayta anëu nee huë béchibo. ¹³ Éntok simeta juka ín téhuampo Dios Áchaytau enchim aahuäu, anä yáanake, juka Dios Áchayta Üusi úttilnä béchibo. ¹⁴ In téhuampo jita júne enchim aahuay, ínaponä yáanake.

Jü Espiritu Santo äbo bíttuaname

¹⁵ 'Nee nákétekem juka ín nésauri johua. ¹⁶ Huanäine ínapo Dios Áchaytamak noknake, täbui jíapsi jotehuamta enchim máknakemta, yü tütti enchimmak ä annakë béchibo. ¹⁷ Íri Espiritu tua lütüria. Të jume ímí ániapo joome, karam ä mabeta, bueitukim kaa ä bitcha, éntokim kaa ä täya; të eme ä täya, bueituk enchimmak aane, éntok enchim jíapsipo annake. ¹⁸ Kanne kía usi lepentukä bénasi enchim tö simnake. Júchine enchimneu yebijnake. ¹⁹ Ketune ili bëye; huanäi jume ím ániapo aneme kaa nee bínnake; të eme ál-la júchem nee bínnake; bueituk ín jíapsä béchibo, eme két jíapsinake. ²⁰ Huäri taahuarit eme júneenake Dios Áchaytat ín anëhui; eme éntok inochi, ínapo éntok enchimmechi. ²¹ Huä ín nésaurim jípureme éntok am joame, íri ájaria jú nee nákeme; hua nee nákeme, ín Áchay kéchá náknake. Éntok ínapo két ä náknake, éntokne áu ino yeu machirianake.

²² Huanäi jú Judas ínel áu jiaahua, kaa hua Iscariote:

—Señor, ¿jatchiakasë itou jíba emo yeu machirianake, të kaa huame ímí ániapo anemehui?

²³ Huanäi Jesús ínel ä yómmiak:

—Huä nee nákeme ín noki yörinake; éntok hua ín Áchay ä náknake. Huanäite áu yájaka áamak jóatenake. ²⁴ Huä kaa nee nákeme ín noki kaa yörinake; hua noki enchim jikkajakäu, ínapone kaa ä átteak. Huä Dios Átchay nee äbo bíttuakame, Áapo ä átteak.

²⁵ 'Íkäine enchimneu nookak ketune enchimmak aneka. ²⁶ Të hua jíapsi jotehuamta yore mákame, jú Espiritu Santo, hua Dios Áchayta äbo bíttuanakëhui ín téhuampo, huäri simeta enchim majtianake, éntok enchim áu huáatituanake, simeta huaka ín enchimneu nokakähui.

²⁷ 'Yánti jíapsihuamtane enchimneu tö siime. In yánti jíapsekäune enchim miika, të kaa hua ím ániapo jometa bénasi. Katem enchim jíapsi kaa al-leetua, éntokem kaa emo máujtua. ²⁸ Béjane enchim téjhuaala, ínel jíaka: Simnakene, tëne júchi enchimneu yebijnake. Nee nákétekem emo al-leetua éiyey, Dios Áchaytau nee ino simë úayo; bueituk jú Dios Áchay chë yörisi maachi, ino béppa. ²⁹ Enchimne téjhuak, kee jee ä yúmayo, bueituk nokta chúyey enchim ä súalnakë béchibo.

³⁰ 'Kanne júchi yún enchimmak ettejhuana, bueituk jú ím ániapo buéresi genteta béppa chë úttiakame äbo huéiyey; të áapo kaita inomak jípure. ³¹ Të junëlitunake, ím ániapo aneme júneenakë béchibo Dios Áchayta ín nákéhui éntok Dios Áchayta ín ä sáhuë páman ín ä joähui. Jáptëem; ímite yeu sákanake.

15

Jesús jú tua páras óguo

¹ 'Ínapone jú tua lutüriapo páras óguo, ín Átchay éntok jú et-leero. ² Simeta huaka mesëkiriata inot yeu simlata kaa takakamta chúktianake; éntok simeta huaka takakamta tútenake, chë yún ä takanakë béchibo. ³ Eme béja chícha machik úhuari jú noki enchimneu ín nokakäubeyi. ⁴ Inot jípbem aane; ínapo éntok enchimmechi. Jáchin hua mesëkiriata áapola kaa tataka, kaa hua óguotat huékáteko, enchimmak két junëlitunake, kaa enchim inot jíba aneyo.

⁵ 'Ínapone jú páras óguo, eme éntok jume mesëkiriam. Huä inot aneme, ínapo éntok áamaki. Íri yún takam huériunake; bueituk eme kaa inomak anëtek, kaitem ára yáuhua. ⁶ Huä kaa inot aneme, mesëkiriata bénasi pákun yeu jímmaahuaka huaknake. Huanäi náu tóijhuaka tájiu guótiana, ä béetinakë béchibo.

⁷ 'Eme inot anëtek, éntok juka ín noki enchimmet aneyo, simeta enchim huáatiähuem aahua; huanärem ä mákna. ⁸ Íari béchibo loriapo úttilna, jú ín Átchay, yún enchim takakä béchibo. Huanärem junëli ín discípulomontunake. ⁹ In Áchayta nee náké bénasi,

ínapone két enchim nákke. Ínëlem enchim ín náképo jíba aane. ¹⁰ Eme ín nésauri joátek, enchim ín náképem jíba aane; inéline ín Áchay nésauri johua, éntokne áapörík nee náképo aane.

¹¹ 'Íkáine enchimneu nooka, ín al-leäü enchimmet ayunaké béchíbo, éntok hua enchim al-leäü yúmalasi enchim ä jípunaké béchíbo. ¹² Íri ájária jü ín nésauri: Jü enchim nánancha emo náknakeu, ín enchim náképo bénasi. ¹³ Kaabe ché júne yore nákke, ál-la hua ä amigom béchíbo ä jíapsi nénkame. ¹⁴ Eme ámëria jume ín amigom, huaka ín enchim át sáhuëü joáteko. ¹⁵ Kanne éntok ín tekipanualero ti enchim téttehuaanake, bueítuk hua nésauta joaka tekipanuame kaa júneiya, juka ä teko yáa bárëhui. Të ínapo enchim amigok, bueítuk simeta huaka ín Áchay bétana ín jíkkajakäüne enchim téjhuaala. ¹⁶ Eme katem nee yeu púala, ál-la ínapo enchim yeu púuhuak, éntokne enchim yuktiak áman sájaka yún takaka enchim jíapsinaké béchíbo. Huä enchim taka éntok kaa lütinake. Huanäi huaka simeta ín téhuampo Dios Áchaytau enchim aahuäü, áapo enchim ä máknake. ¹⁷ Nésautane enchim mákka, enchim emo náknaké béchíbo.

Ím ániapo enchim omtiame

¹⁸ 'Huame ím ániapo aneme enchim omtiay, áahuem huáate nee bácham omtiakä bétana. ¹⁹ Eme ím ániapo jométuk, huame ím ániapo joome enchim nák éiyey. Të eme katem ín ániapo joome; ínapone ím ániapo enchim yeu púuhuak. Huári béchíbo bempo, ím ániapo joome, katim enchim huáatia. ²⁰ Áahuem huáate, hua noki ín enchimneu nokakähui: "Huä tekipanualero kaa ché yórhua ä teko béppa." Nechim guojajjaasétek, enchimim két guojajjanake; ín noki jíkkajátekim, enchim noki két jíkkaijnake. ²¹ Të simeta íkärím enchimneu yáanake ín téhuam bem omtiä béchíbo, bueítukim huaka nee äbo bíttuakamta kaa táya.

²² 'Kaa nee äbo yepsak, éntok kaa nee ámeu nokak, jü bem Dios bejri kaa ámet ayu éiyey; të ënim kaachin jiau máitchi, jü bem Dios Bejri ámet ayuka bétana. ²³ Huä nee omtiame, ín Áchay két omtia. ²⁴ Áme násuk huaka tékilta kaa jábem júne joäü nee yáak, jü Dios bejri kaa ámet ayu éiyey; të ëni juka ín joäü bil-lataka junne, nechim omtia, éntok juka ín Áchay júnem omtia. ²⁵ Të iri ínëli huéiye, juka Moiséjta leypo jójteta chúpna-ké béchíbo, inel jíame: "Kaita béchíbo-m nee omtiaka taahuak."

²⁶ 'Të huaka jíapsi yéjtehuamta yore mákamta yepsak, ín Áchay bétana ín enchimneu bíttuanakeu, jü Espíritu lütúriata yore majtiame, Dios Áchayta bétana huéeme, huári ino bétana noknake. ²⁷ Eme éntok két ino bétana noknake, bueítukem jíba ínomak aane, kësam huëpo naateka.

16

¹ 'Íkáine jíba enchimneu nok-la, bueítuk Diostat éehuäü kaa enchim tóijnaké béchíbo. ² Bueítuk bem sinagogampom enchim yeu bébnake. Taahuari yúmanake, jábe júne enchim súakame Diosta nésauri áu joä bénasi éenake. ³ Íkärím jonake bueítukim Áchayhuarita kaa táya éntok nee junne. ⁴ Tëne íkái enchimneu nooka, huaka taahuata yúmak enchim áu huáatinaké béchíbo béja ín enchimneu ä nok-latukähui.

Jü Espíritu Santota tékkil

'Íkáine kaa kësam huëpo enchimneu nookak, bueítukne enchimmaak aaney. ⁵ Të énne áman siime, hua nee äbo bíttuakamtahui; të jábe júne kaa nee temaje: "¿Jákusë siime?" ⁶ Ál-la íkái enchimneu ín nokaké béchíbo enchim jíapsi túisi siroka. ⁷ Të ínapo lütúriata enchimneu nooka: Ché túri enchim béchíbo ín simnakëhui; bueítuk kaa nee sik hua jíapsi yéjtehuamta yore mákame kaa enchimneu yebijnake; tëne sikátek enchimneu ä bíttuanake. ⁸ Huanäi áapo yepsakátek, huame ániat jíápsame Dios bejrimmet am júneetuanake, lútula jíapsihuamtachi, éntok bétte nokta chúpebechi. ⁹ Dios bejrichi, kaa bem nee súalé béchíbo; ¹⁰ lútula jíapsihua bétana, Áchayhuaritau ín huéé béchíbo, éntokem kaa éntok nee bínnake; ¹¹ éntok bétte nokta bétana, bueítuk jü buéresi ániat nésahueme bétte noki át chúpári.

¹² 'Ketunene juebenak jípure, jita ín enchimneu noknakéhui, të ënem kara ä huéria. ¹³ Të jü lütúriapo Espíritu yepsakátek, áapo siime lütúriau bichaa enchim hueriunake; bueítuk kaa áapo ä éäpo noknake, ál-la huaka simeta ä jíkkajäü noknake; éntok enchim júnetuana huaka chúkula yebijnakemta bétana. ¹⁴ Áapo loriapo nee úttilnake; bueítuk

ín átteapo ä nüka, enchim ä jüneriatuanake. ¹⁵ Simeta hua ín Áchay jípuru, inapone két ä átteak; kíalíkune ínel jiaahua, ín átteapo ä nüka enchim ä jüneriatuanake.

Al-leehuü bíchaa kúaktianake, jü sirokuame

¹⁶ 'Enchim kaa nee bínnakeu, kaa jaikika bëye; të júchi kaa jaikika bínnake, enchim nee bínnakëhui; bueítuk inapone Áchaytau bíchaa huéiye.

¹⁷ Huanäi huate ä discípulom ínel náu jiaahuay:

—¿Jítasa íri itou ä nokähui? Kaa jaikika bëye kaa itom ä bínnakëhui, të júchi kaa jaikika bëye, chúkula itom ä bínnakëhui; ¡bueítuk Áchaytau bíchaa áu simë tíiya!
¹⁸ Inëlim jiaahuay: ¿Jáchisu jiau báare jáni, “kaa jaikika bëye”, tíaka? Katte át jüneiya, ä nokibechei.

¹⁹ Jesús jüneiyay bempörim ä temaij bárëhui; huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Béjane enchim téjhuak: kaa jaikika bëye, kaa enchim nee bínnakëhui, éntok júchi kaa jaikika bínnake, enchim júchi nee bínnakëhui. ¿Jachem íachi náu nátémaje?

²⁰ Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua: buannakeem, éntokem jiokot jiaunake; jume ániat jíapsame éntok al-leenake. Të ínëli jü enchim sirokäü násuk junne, jü enchim sirokäü al-leeriu bíchaa áu kúaktianake. ²¹ Jü jámut asoa bárëtek huantiriam ínnëna, horata áu yúmako; të chúkula íli outa asoak huantiriam koptianake, al-leaka ím ániapo outa yeu yoremtukä béchíbo. ²² Ánélem két én siroka; tëne júchi enchim bínnake. Huanäi jü enchim jíapsi al-leaka tahuanake, éntok kaabe ára enchim ä úhuanaake, juka enchim al-leähui.

²³ 'Huámei taahuarimmechem kaita inou nátémaijnake. Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, síme jita júne Dios Áchaytau enchim aahuü ín téhuampo, Áapo enchim ä máknake. ²⁴ Ketunem kaita áula ín téhuampo, én tájti. Jítem aahua, enchim ä mabetnakë béchíbo, éntok huaka enchim al-leäu yúmalatunakë béchíbo.

Jesús yöla, ániat aneme béppa

²⁵ 'Íkáine enchimneu nok-la, ejemployi; të taahuari yúmanake, kaa ejemplomney ín enchimneu noknakëhui; ál-lane jünakiachisi enchimneu noknake, jü Áchayhuarita bétana. ²⁶ Huäri taahuarichem ín téhuampo jita áunake; inapo éntok kanne jita enchim áurianake, jü Áchayhuaritahui enchim béchíbo, ²⁷ bueítuk jü Dios Áchay enchim nákke, bueítuk eme nee nákke, éntokem Diostat ín yeu simlatukä bétana nee súalek. ²⁸ Dios Áchayta anëpone yeu sika, í ániau kóm yepsak. Júchine íka ániata tö sika, jü Dios Áchaytau huénake.

²⁹ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Enë jünakiachisi nooka, kaita ejemplota itou nokaka. ³⁰ Én ál-late jüneiya, simeta em jüneriähui; kíalíkute kaita emou temaij mátkhi. Huäri béchíbote ä súale, Dios Áchayta bétana em yeu simlatukähui.

³¹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachem én ä súale? ³² Taahuari yúmanake, éntok béja yúmala, sákatuahuaka enchim chíbejtínakëhui, huépúlaka ä böochi; éntokem nee inapola tö sákanake. Tëne kaa inapola taahua, bueítuk jü Dios Áchay ínomak aane. ³³ Íkáine enchimneu nok-la, ino bétana yánti jíapsihuatma enchim jípunakë béchíbo. Ímí ániapem jiokot emo bínnake; të katem kóm éiya: inapone íkái ániata kobala.

17

Jesús oraciompo ä discípulom Diostau nok-riak

¹ Jesús íkái noxsuka, téhuekau jikau remtek, ínel jíaka:

—In Átchay, béja taahuari yúmala. Loriapë ä úttile, juka em Üusi, áapörík két loriapo enchi ä úttílnakë béchíbo; ² bueítukë símem jíapsame béppa yáurata ä mák-la, huame síme em ä mákkim jíbapo béchíbo jíapsihuatma am máknakë béchíbo. ³ Íri éntok ájária, jü jíbapo béchíbo jíapsihuame: Enchi bem táyanakëhui, huaka huépúlaik éntok tua lútüriapo Diosta, éntok juka Jesucristota, em ábo bíttuakähui.

⁴ 'Inapo ímí buíapo aneka loriapo enchi úttilek. Béjane ä chúppak, juka tékilta em nee yáa sáhuëhui. ⁵ Én éntok, ín Átchay, loriapë nee úttile em anëpo, huaka loriata émomak ín jípurekähui, ániata kee yáahuay naateka.

⁶ 'Em téhuamne am táyatuala, jume yoremem ím ániapo em nee mákkim. Émpë am átteaka nee am mákkak, éntokim em noki ériak. ⁷ Énim jünéaka tahuala, simeta juka em nee mákki emo bétana huëhui; ⁸ bueítuk huaka nokta em nee mákkäü nam

téjhuak. Bempo éntok ä mabetak, éntokim lútüriapom jünëiak emo bétana ín huéhui, éntokim enchi nee äbo bíttuakäu süale.

⁹ 'Ínapone áme béchibo emou nooka. Kanne huame huate ím ániapo aneme béchibo nooka, ál-la huame em nee mákakäu béchibo; bueítuk émpé am átteak, ¹⁰ éntok símeta huaka ín átteakäu, émpé ä átteak, éntok juka em átteakäu, ínapone két ä átteak; éntokne áme béchibo úttilhuak.

¹¹ 'Ínapone kaa ím ániapo tahuanake; të ímëi ál-la ím ániapo taahua; ínapo éntokne emou huéiye. In Átchay, empo tühuay tápuni. Jume nee enchi mák-rim, em úttearaë am ëeria, bempörim náu huépülaítunakë béchibo, itom náu huépülaítukä bënasi. ¹² Ínapone em téhuam úttiarimmey am suayak, ímí ániapo ámemak aneka. Huame em nee mákakäune suayak, éntok kaabe áu tárük, hua áu ä tárúnakë béchibo usiari jíbba, juka jiojterita át chüpnakë béchibo.

¹³ 'Tëne én emou huéenake; éntokne junëli nooka, ím ániapo aneka, juka ín al-leeri bempörimmet yúmalasi ayunakë béchibo. ¹⁴ Ínapo huaka em noki ámeu nok-la; éntok jume ím ániapo aneme am omtia, bempörim kaa ím ániapo jometukä béchibo, bueítuk ínapo két kaa ím ániapo joome. ¹⁵ Kanne ímí ániapo enchi yeu am huéria iaaka nooka, ál-la juënaraata bétana enchi am suaya iaaka. ¹⁶ Katim ím ániapo joome, ín kaa ím ániapo jometukä bënasi. ¹⁷ Santosë am jiápsitua, em noki; tua lútüria. ¹⁸ Ím ániáu em nee bíttuakä bënasi, ínapone két áman am bíttua, jume ániat jiápsammehui. ¹⁹ Ínapone bempörim béchibo santosi jiápsa, bempörim lútüriapo santosi am jiápsinakë béchibo.

²⁰ 'Kanne ímëi béchibo jíba nooka, ál-la bempörim nokay, nee súalnakeme béchibo kétchi, ²¹ símem náu huépülatunakë béchibo, itom náu huépülatukä bënasi. Empo, ín Átchay, ínochi, ínapo éntok émochi; junëlim két itomak huépülatunake, jume ím ániapo aneme ä súalnakë béchibo, enchi nee äbo bíttuakä bétana. ²² Huaka loriata em nee mákakäu, ínapone két am mákkak, bempörim náu huépülatunakë béchibo, itom náu huépülatukä bënasi. ²³ Ínapo ámechi, empo éntok ínochi, bempörim yúmalasi huépülatunakë béchibo, jume ím ániapo aneme jüneenakë béchibo, enchi nee äbo bíttuakä bétana, éntok enchi am nákekähui, em nee nákekä bënasi.

²⁴ 'In Átchay, jume em nee mákakäune ín anëpo két ínomak am an-ia, huaka loriata em nee mákakäu am bínnakë béchibo; bueítukë nee nákkek, béja ketune juka ániata kee jee yáahuay naateka. ²⁵ Lútula huëpo Achayhuari, huame ím ániapo joome katim enchi täyala, të ínapo enchi täyala. Ímëi éntok jüneiya em nee äbo bíttuakähui. ²⁶ Éntokne em téhuam am täyatuala enchi jabétukähui, éntokne jíba am täyatebonake, bueítuk jü em nee nákekau ámet am ayunakë béchibo, ínapo éntok ámechi.

18

Jesús preeesotehuak

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Jesús ikäi noksuka yeu siika, ä discípulommaki, áman jakia Cedrón ti téhuaakau huáyтана bíchaa, huam huertata órekaipo; huämi kibakek ä discípulommaki. ² Éntok Judas kétchi, huatem mampo ä tojnakëihui, áma täyay, bueítuk Jesús juebénasi ä discípulommak ámam náu yayajay. ³ Huanäi Judas áman yepsak, juebena sontarom huériaka, éntok tiöpopo alguacil tékilta joame. Jume pariseerom éntok tiöpopo chë néshahueme áman am bíttualatukay. Machiriaka, kúkutaka, éntok esparakam áman yájjak. ⁴ Të Jesús, símeta juka áu huéenakemta jüneriaka, bát ámeu yeu kíkteka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasem jaria?

⁵ Huanärím ínel ä yómmiak:

—Juka Jesús Nazarenota.

Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájária.

Judas éntok ámemak huéiyey, hua bem mámpo ä tojnakeme. ⁶ "Ínapone ájária" tä jiay, amayim sájaka buíapo huáttek. ⁷ Jesús júchi éntok am natemajek:

—¿Jábetasem jaria?

Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Juka Jesús Nazarenota.

⁸ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Enchimne téjhuaasula ín ájariatukähui. Nechem jariätek, ímërem tójjá; éläpom sákanake.

⁹ Íkái nookak, huaka ä noki ä nokakäu chúpnaké béchibo: “Huame em nee mákakäu, huépülak júnene kaa tárúk.” ¹⁰ Huanäi jü Símon Peero, epparam yeu huífekka, huaka tiöpopo chë néshuemta sáhuëu bátatana náka chúkti mámákok. Íri éntok Malco ti téhuaakay. ¹¹ Huanäi Jesús Perotau ínel jiaahua:

—Em epparamé huaka bea bóosapo kibacha. Juka vaasota ín Áchay nee mákakäu, çjachune kaa ä jinake jáni?

Jesús sumo sacerdoteta mámpo tóijhuak

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Huanäi huame sontarom, jü tribuno yäura, éntok jume alguacilim sáhuëhui, Jesústam buíseka ä súmmak. ¹³ Huanärim bát huëpo Anástau yeu ä tójjak; buëituk ikári Caifás ä asëbuakay. Huári huásuktiapo Caifás sumo sacerdotetukay. ¹⁴ Jü Caifás ínel jume judío yäuchimmeu nok-latukay, huépul yoremta muknakeu türinake tíaka, jü pueblota béchibo.

Peero Anásta tebatpo aaney

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Huanärim Jesústa sáu kaatey, jü Símon Peero éntok senu ä disciipulo. Íkái disciipulota éntok sumo sacerdote ä täyay. Huanäi Jesústamak ä teebat jóapo kibakek; ¹⁶ tē Peero éntok päkun puertata bíá aaney. Huanäi jü disciipulo sumo sacerdoteta täyäu yeu siika. Huanäi huaka jámut puertata suayamtau nokáka, juka Perota áman kibaktuak. ¹⁷ Huanäi jü puertata suayame Perotau ínel jiaahua:

—¿Émpé két jü yoremta disciipulo?

Huanäi áapo ä yómmiak:

—Ée, kanne ájaria.

¹⁸ Ámam jábuekay, huame áma sáyhuame éntok huame alguacilim. Náalatakam súkkähuey, buëituk sébiakay. Peero éntok két ámemak áma huéeka súkkähuey.

Anás juka Jesústa temajek

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Huanäi jü sumo sacerdote Jesústa temajek, ä disciipulom bétana éntok jita am majtiähui. ²⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Ínapo simem jikkajäpo huame géntemmeu nok-la. Jíbane jum sinagogapo éntok tiöpopo am majtiala, jum síme judíom náu yayájäpo. Kaitane éhuil nok-la. ²¹ ¿Jatchiake nee temaje? Huame nokta jikkaj-lamé temaje jítasune ámeu nok-la. Bempo jüneiya jita ín ámeu nok-latukähui.

²² Juka Jesústa ínëli nónokak, senu alguacil áma anëhui ä chóchonak, ínel jiaka:

—¿Jachë ínel ä yómnia, juka sumo sacerdoteta?

²³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaa türik nee nónokak, nokäe, çjáksu kaa türi jü ín nokakähui? Të tühuaata nee nokay, çjatchiake nee chónna?

²⁴ Huanäi Anás súmata, Caifás sumo sacerdotetau ä bíttuak.

Peero Jesústa kaa áu täya tíiya

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Jü Peero tájimmeu huéeka súkkähuey, huanäi nátemaijhuak:

—¿Jachë empo két ä disciipulommak huéiye?

Huanäi áapo am yómmiak:

—Ée, kanne ájaria —tiahua.

²⁶ Senu éntok sumo sacerdoteta sáhuëu Perota náka chúktiakäu huahuaji ínel áu jiaahua:

—¿Enchine bíchakam téнна, áman huertapo áamak enchi aneyo!

²⁷ Peero éntok júchi kaa áu ä täya tíaka nookak. Huanäi sep jü totoróra kúkusek.

Jesús Pilaatotau yeu tóijhuak

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Jesústam Caifásta jóapo yeu núk sájjak, palacio romaanou bíchaa. Ketune kethueytukay. Huanäi palaciohuim kaa kiimuk, bem jiöri báré béchibo, pájcua buáhuamta buá báreka. ²⁹ Huanäi jü Pilaato ámeu yeu sika ínel ámeu jiaahua:

—¿Jíta bétanasem ä nátua, iká yoremta?

³⁰ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Íká yoremta kaa juènak yáalatukte kaa em mámpo ä tóij éiyey.

³¹ Huanäi jü Pilaato ínel ámeu jiaahua:

—Emem ä huériaka, enchim ley nésahue páman ä yáuhua.

Judíom éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo kaita lütüriata mákki, jábeta itom mènakë béchïbo.

³² Inëlim jiaahuak, Jesústa nokakáu chúpnaکہ béchïbo, am jünee iaaka jáchin ä muknakëihui. ³³ Huanäi jü Pilaato júchi palaciou kibakeka, Jesústa núnuka ínel áu jiaahua:

—¿Jachë empo jume judíommeu Rey?

³⁴ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë empo em éäpo ínel jiaahua, o tattäbuika ino bétana ínel emou jiaula?

³⁵ Pilaato éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachu ínapo judío? Huame em pueblopo joome éntok huame sacerdotem chë nésahueme in mámpo enchi tóij-la. ¿Jítasë yáala?

³⁶ Jesús ä yómmiak:

—Jü reytaka in nésahueu kaa ímí ániapo joome. Të reytaka in nésahueu ímí ániapo jométuk, jume in sáhuëu nássua éiyey, kaa judíom mámpo in tóijna béchïbo. Të hua reytaka in nésahueu kaa ímí joome.

³⁷ Huanäi jü Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Huanäisu empo reytaka nésahue?

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Empo reytaka nee nésahue tüya. Ínapo íari béchïbo yeu yoremntula, éntokne íari béchïbo ím ániapo yebij-la, lütüriata bétana in noknakë béchïbo. Síme huame lütüriat kateme in nokim jikkaja.

³⁸ Huanäi Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Jítasa jüri lütüria?

Jesústa muknakeu bétana bette nooki at chupari

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Íneli jiausuka júchi yeu siika, judíommehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Kaita kúlpata nee át téula. ³⁹ Të eme ínel ä boojoria, pájcuapo senuk in búttianakëhui. ¿Jachem jaka judíommeu Reyta nee búttia íaa?

⁴⁰ Huanäi júchi bemélasi simetaka nónokak, ínel jíaka:

—Júkái èe, Barrabásta ál-la.

Jü Barrabás éntok lak-rontukay.

19

¹ Huanäi Pilaato, Jesústa nüka ä bépsutebok. ² Jume sontarom éntok huíchata huikópäaka, ä coroona yáaka, kóbat áachä yétchak. Huanärím lilata ä sánkotuak; ³ éntokim ä chónaka, ínel áu jiaahuay:

—¡Jál-la maachi, judíommeu Rey!

⁴ Huanäi Pilaato júchi yeu sika ínel ámeu jiaahua:

—Áachem suuhua, enchimmeune yeu ä tójjä, enchim jüneenakë béchïbo kaita juènak in át tëähui.

⁵ Huanäi yeu siika jü Jesús, huíchata coronaka éntok lilata sánkoka. Huanäi jü Pilaato ínel ámeu jiaahua:

—¡Ímí huéiyek, i oöou!

⁶ Huanäi huame Sacerdotem chë nésahueme éntok áma alguacilim ä bíchaka, söti tëka, ínel jiaahua:

—¡Kúrusichë ä popona! ¡Kúrusichë ä popona!

Pilaato éntok ínel ámeu jiaahua:

—Emem ä huériaka kúrusit ä popona, bueítuk ínapo kaita kúlpata át téuhua.

⁷ Huanäi jume judíom ínel ä yómmiak:

—Ítapo senu leyta jípure, éntok jüri leyta jiäpo ámani, úttea ä muknakëhui, bueítuk áapo áu Diosta Üüsü tüya.

⁸ Jü Pilaato ikái jikkajaka, chë júne máuj táytek. ⁹ Huanäi júchi palaciou kibakeka, Jesústau ínel jiaahua:

—¿Jákusë joome?

Të Jesús kaa ä yómmiak.

¹⁰ Huanäi jü Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Jachë nee kaa yommiak? ¿Jachë kaa jüneiya yäurata ín jípurëhui, kúrusit ín enchi poponakë béchïbo, éntok enchi búttia béchïbo?

¹¹ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaitë yäurata jípu éiyey nee béj-reka, kaa jikat bétana ä máktuko. Júnuk hua em mámpo nee yéachakame chë júne Dios bejrim jípure.

¹² Huanäi naateka jü Pilaato ä búttia báreka éiyay. Të jume judíom jíba söti nokaka, ínel jiaahuay:

—Íkäre búttiakátek, ¡kaa Césarta amigok! Huä jábe áu rey joame, Césarta béj-rekam kaate.

¹³ Huanäi jü Pilaato íkái jíkkajaka, juka Jesústa päkun yeu núk sika, yäurata yeyesápo yejtek, huam Enlosado tí téhuaakapo; yorem nokpo éntok téta chíbelay tíau báare.

¹⁴ Kabara jisobahuakä pajko buáhuäu, senu taahuari áu bëyey. Huäri taahuarit lúl-la kátekay. Huanäi judíommeu ínel jiaahua:

—¡Ími aane, jü enchimneu rey!

¹⁵ Të bempo chayeka ínel jiaahuay:

—¡Yehuë ä huéria! ¡Yehuë ä huéria! ¡Kúrusichë ä popontebo!

Pilaato éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachem juka enchim rey kúrusit nee popon íaa?

Huanäi jume sacerdotem néshahueme ínel ä yómmiak:

—Kaabetate éntok reyek, ¡Césarta jíbba!

¹⁶ Huanäi bem mámpo ä tójjak, kúrusichä poponnä béchïbo. Huanärim Jesústa núk sájjak.

Jesús kúrusit poponhuaka muukuk

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Jesús éntok ä kúruj püakteaka yeu siika, Calaverau bíchaa, hebreo nokpo éntok Gólgota. (Yorem nokpo éntok mukila kóba káuhui tíau báare.) ¹⁸ Huämírim kúrusit ä poponak, éntok guoyim áamaki; huépúlaka mikótana, senu éntok bátatana, Jesús éntok áme násuku. ¹⁹ Huanäi Pilaato titulo jiojteta yáaka, kúrusit ä yétkhak; huäri jiojteri ínel jiaahuay: “Jesús Nazareno, judíommeu Rey.” ²⁰ Huanäi juebena judíom íkái jiojteta nokak, bueituk jum Jesústa kúrusit poponhuakapo buere jóära kaa mékka taahuay. Huäri jiojteri éntok, hebreo nokpo éntok griego nokpo éntok latín nokpo jiojtekay. ²¹ Huanäi jume sacerdote judíom chë néshahueme Pilaatotau ínel jiaahua:

—Judíommeu Rey té kaa ä jiojte; ál-lë ínel ä jiojte: “Áapo judíommeu áu Rey tíiya.”

²² Pilaato éntok ínel am yómmiak:

—Huä ín jiojtekáhui, béja jiojteri.

²³ Huanäi jume sontarom juka Jesústa kúrusit poponsuka ä sánkohuam núka, naikisim ä chúktiaka, náchá náikimtek. Juka béppa sánkota éntokim núka. Huäri éntok kaa náu jiojtukay; senu huépo sime náu jíjioatukay, jikat naateka kóm tájti.

²⁴ Huanärim ínel náu jiaahua:

—Katta náikimtenake, ál-late náu ä játenake; jábe tua áamak tahuanake.

Íri ínëli siika, juka Diosta noki jiojteri chúpnakë béchïbo, ínel jíamta: “Juka ín huájihua súpem nat náikimtek, éntok ín béppa súpem éntokim náu játek.” Júnëlim ä yáuhuak, jume sontarom.

²⁵ Jesústa kúruj náapo ä áyehua áma huéekay, éntok ä áyehua ákoro, éntok jü María Cleofasta juubi, éntok María Magdalena. ²⁶ Huanäi jü Jesús, ä áiyey bíchaka éntok ä disciipulo chë ä nákéu két áma anemta, ä áyebue ínel jiaahua:

—Empo, jámmut, júmü aane jü em ásoa.

²⁷ Chúkula ä disciipulobeu éntok ínel jiaahua:

—Júmü aane jü em áiyey.

Huäri taahuarit naateka jü disciipulo ä jóapo ä mabetak.

Jesús muukuk

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Chúkula íkái simsukäpo, jü Jesús, jünéaka símeta chúpílatukáhui, ínel jiaahuak, juka Diosta noki jiojteri chúpnakë béchïbo:

—Bäi mukene.

²⁹ Vaaso vinagrey tápunika áma mánekay. Huanäi bempo vinagrepo esponjata kómoniaka, kútachä sümaka tempä óreríak. ³⁰ Jesús, juka vinagreta jisuka, ínel jiaahua:

—Béja chúppuk.

Huanäi kóm kóbateka muukuk.

Jesús sánä chakäku naa búrujti sóahuak

³¹ Pájcuata béchibo jita nau toijhuayo senu taahuarita béye béchibo, huanäi jume judíom jimyore táapo jume kókkolam takahuam kaa kúrusimet am tahua iaaka, buéituk ìri taahuari tüisi yörisi machiakay. Huäri béchibom Pilaatotau kimuka áu nookak, guók óttam am kóttiria iaaka, kóm am jóaná béchibo. ³² Huanäi jume sontarom áman yájaka, huépülak bát guók kóttiak, alé bénasi huaka senuk két áamak kúrusit poponta. ³³ Huanärim Jesústau yájaka béja ä mukilatukäü ä bíchaka, katim ä guók kóttiak.

³⁴ Të senu sontaro ä lansammea sánä chákäku naa búrujti ä sóiyak. Huanäi sep ójbo át yeu búitek, éntok báam. ³⁵ Ä bíchakame íkái nooka; ä nokäü éntok lütüria. Áapo éntok jüneiya lütüriata áu nokähui, enchim két ä súalnaké béchibo. ³⁶ Bueituk ínëli yeu siika, juka Diosta noki jöjteri chúpnaké béchibo, ínel jíamta: “Kaita ä ótahuam kóttiatunake.” ³⁷ Éntok két tábui jöjteri ínel jiaahua: “Akim ä bínnake, huaka naa búrujti lansammea sóata.”

Jesús máahuak

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Chúkula símeta íkái simsuko, José Arimatea pueblopo joome, éhuil Jesústa disciipulotukay jume judíom májhueka, Pilaatotau nookak licenciata áu aahuakä, juka Jesústa takaahua núk sim báreka. Pilaato éntok ä licenciak. Huanäi ä núk siika, juka Jesústa takaahua. ³⁹ Jü Nicodemo, hua bannaataka Jesústau tukaapo nóitekaihui, két áma yepsak, juka mirra éntok áloe náu kútilata huériaka, batte cuarenta kilotukay. ⁴⁰ Huanärim Jesústa takaahua núka, sábanampo áa bitiak perfumeta át huáttiaka, jume judíom kókkolam mamähua, bem ä boojoria pámani. ⁴¹ Huerta áma órekay, jum kúrusit ä poponhuakapo. Ímí éntok ánimata máa béchibo guójöria bemelataka áma buéijtukay; huámiri kaabe jee máahuay. ⁴² Ímüri judíom pájcu yabahuakä jita nau toijhua béchibo, éntok juka ánimam mamähuäpo kaa mékka óreka béchibo, Jesústam huämi máak.

20*Kókkolam násuk jíabitehuame*

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Júnakoy lominko táapo, jü María Magdalena kethueysu ánimam mamähuäu bíchaa siika, ketune ili kútkuako; huanäi juka tétata áy ä páttiari mékka biaktiata bitchak. ² Huanäi búiteka ámeu yepsak Símon Perotahui, éntok huä disciipulo Jesústa nakéibehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Juka Señortam jum ánimam mamähuäpo yeu núk sákala, éntokte kaa jüneiya jákun ä tóijhuakähui.

³ Huanärim ánimam mamähuäu bíchaa sájjak, jü Peero éntok jü senu disciipulo. ⁴ Náhuim teennay, të jü senu disciipulo ché úttia búitek Perota béppa; huanäi áapo bát áman yepsak. ⁵ Huanäi áman kóm sika, jume sábanam áma órekame bitchak, të kaa tua huáijhua kibakek. ⁶ Huanäi Símon Peero áa sáú áman yepsak. Huanäi ánimam mamähuäpo guójöriau kibakeka, jume sábanam áma órekame bitchak; ⁷ éntok jume sánkom Jesústa kóbat ámey bítiatukaihui. Íméi kaa sábanammak órekay, ál-lam náu tóttiataka sékana órekay. ⁸ Huanäi hua senu disciipulo két áman kibakek, huam ánimam mamähuäu bát yepsakame. Íri Jesústa jíabitekau bíchaka, huanäi ä súsualek. ⁹ Të jöjteritachim kee jee jüneiyay, kókkolam násuk ä jíabitenakeu úttiatakaihui. ¹⁰ Huanäi jume disciipulom nóttek, huame ámemak anemnehui.

Jesús María Magdalénatau áu yeu machiriak

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Të María, kókkolam mamähuäpo páku aneka, buaanay. Huanäi buanakasu kóm reemtek, ánimam mamähuäu guójöriau bíb báreka. ¹² Huanäi guoy ángelesim totósalik sánkoka áma jokame bitchak, seenuk ä kóbaka bókai bétana, seenu éntok ä guókeka bókai bétana, huam Jesústa takaahua tektukaipo. ¹³ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jatchiakasé buana?

Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Ín Señortam núk sájjak; én éntokne kaa jüneiya jákun ä tóijhuakähui.

¹⁴ Ínëli jiausuka, kúakteka Jesústa áma anemta bitchak; të kaa jüneiyay ä Jesústukaihui. ¹⁵ Jesús ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jatchiakasé buana? ¿Jábetasé jaria?

Áapo éntok, jü huertata suayame jáni tí eäka, inel áu jiaahua:

—Señor, empo ä núk simlatuk, nechë téjhua jákun em ä tóij-latukähui. Ínapone áman ä núka ä núk sim báare.

¹⁶ Jesús éntok inel áu jiaahua:

—¡María!

Áapo éntok kúakteka inel áu jiaahua:

—¡Raboni! —Maestro tiau báare.

¹⁷ Jesús éntok inel áu jiaahua:

—Katë ínot mámma, bueítuk ketunene kee ín Áchaybeu jikau siime. Të jume ín sailammehuë sika am téjhua: “In Áchaybeu éntok enchim Áchaybeune jikau huéë báare, ín Diostahui éntok enchim Diostahui.”

¹⁸ Huanäi María Magdalena áman siika, jume discípulommehui, juka nokta ámeu huériaka Señorta ä bil-latukä bétana, éntok áapörík, Señorta, inel áu jákähui.

Jesús ä discípulommeu áu yeu machiriak
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Huanäi huäri lominko taahuarit tukariu yúmay, jume discípulom judíom májhueka náu rúktilatamak puertam páttialatukay. Huanäi Jesús ámeu yeu machiak. Huanäi áme násuk kíkteka, inel ámeu jiaahuak:

—Yánti ehume enchimmaktunake.

²⁰ Ámeu tebotesuka, mámam am bíttuak, éntok sánärím lansamme ä sóahuakäpo. Huanäi jume ä discípulom tüisi al-léiak, juka Señorta bíchaka. ²¹ Huanäi Jesús júchi inel ámeu jiaahua:

—Yánti ehume enchimmaktunake. Juka ín Áchay nee äbo bíttuakä bénasi, ínapone két enchim áman bíttua.

²² Íkái noksuka am pujiatika, inel ámeu jiaahua:

—Espíritu Santotem mabeta. ²³ Huame jábem Dios bejri béchíbo enchim jìokorekäu jìokoritunakemme; huame jábem Dios bejrim béchíbo enchim kaa jìokorekäu, katim jìokoritunake.

Jü Toomas kaita súalëra

²⁴ Të jü Toomas, doocemmak náikiatukaihui, Guoguörí tíame, kaa ámemak aaney, Jesússta ámeu yeu machiako. ²⁵ Huanäi huame huete discípulom inel áu jiaahua:

—Juka Señortate bítkhak.

Áapo éntok inel ámeu jiaahua:

—Kanne jum mámpo laavosim át jábuekaïpo señam bichätek, éntok kaa huam laavosim át jábuekaïpo át sítutek, éntok huam sánärím chákäku lansamme ä sóapo kaa át mámtekateko kaibune ä súalnake.

²⁶ Chúkula guoj naïki taahuarim huéy áma huájhuam aaney, Toomas éntok ámemaki. Huanäi Jesús áma yepsak, jume puertam éntok páttiatukay. Huanäi áme násuk kíkteka inel ámeu jiaahua:

—Yánti ehume enchimmaktunake.

²⁷ Huanäi Tomastau inel jiaahua:

—Ímire ínot sítute, éntoke ín mámam bítkhak; éntoke ínot mánte ín sánärím lansamme sóapo. Katë kaita súalëra. ¡Nechë súale!

²⁸ Huanäi Toomas inel ä yómmiak:

—¡In Señor, éntok ín Dios!

²⁹ Jesús éntok inel áu jiaahua:

—Toomas, em nee bíchakä béchíbbë nee súale. ¡Diosta tü erimmeyim tápuni, huame kaa nee bíchaka nee súaleme!

Jume librom jita béchíbotukähui

³⁰ Jesús juebena señaalim yáhuak, chë ímëi béppa, jume ä discípulom bíchäpo; huámëi éntok katim ímëi libropo jìojteri. ³¹ Të ímëi jìojtehuak enchim ä súalnakë béchíbo, juka Jesússta Cristotukähui, hua Diosta Üusi, bueítuk ä súaleka enchim jìapsinakë béchíbo, áapörík téhuampo.

21

Jesús guoy búsan discípulommeu áu yeu machiriak

¹ Chúkula Jesús júchi ä discípulommeu áu yeu machiriak, Tiberia bahue mayoachi. Ínëli yeu siika: ² Náhuim aaney, jü Símon Peero, Toomas jü Guoguörí tíame, Natanael

pueblo Caná Galiléa buiärapo joome, jume Zebedeota üusim, éntok huate guoyika ä disciipulohuam. ³ Símon Peero inel ámeu jiaahua:

—Kúchumne buj báare.

Bempo éntok inel ä yómmiak:

—Ítapo két émomak kat báare.

Huanärim canoapo jámuka sájjak. Të huäri tukaarit kaitam buissek. ⁴ Béja matchuu bíchaa, Jesús ámeu yepsak, jum bahue mayoachi. Ä disciipulohuam éntok kaa ä táyay, ä Jesústukaihui. ⁵ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Uusim, ¿jachem jita jípure buä máтчik?

—Èe —tim áu jiaahua.

⁶ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Canoata báta bétanem jítërim jímma; huanärem kúchum bujñake.

Huanärim áman am jímmaaka, kara yeu am huíkkey, yún kúchum bem játiakä béchibo. ⁷ Huanäi hua disciipulo Jesústa nákeihui, Perotau inel jiaahua:

—¡Jü Señor!

Símon Peero, Señorta jáy ä jíkkajaka, ä sánkohua huikojte, bueítuk áu ä úhuaalatukay. Huanäi báau áu jímak. ⁸ Huanäi jume huate disciipulom canoamak yeu yájjak, jítërim kúchumnea tápunik huík sákaka; bueítuk kaa mékkatukay jum bahue mayoahui, jiba tua cien meetrotukay. ⁹ Buíahuim kóm chépteka óbam téhuak, éntok huépü kúchuta áma béppa tekta, éntok páanim áma órekame. ¹⁰ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Jume kúchum enchim buisekähuem äbo huéria.

¹¹ Huanäi jü Símon Peero áma jámuka jume jítërim buíau yeu huíkkek, ciento cincuenta áma báij buere kúchummaki; të am juebenamtuk junne, jume jítërim kaa síutek. ¹² Huanäi Jesús inel ámeu jiaahua:

—Ábem sájjaka jibuä.

Jume disciipulom bem át guómtia béchibo, kaabe ä temajek ä jábétukaihui, jünéaka ä Señortukaihui. ¹³ Huanäi Jesús áman sika jume páanim nuka am miikak. Alë benasi kúchuta kétchi.

¹⁴ Íri béja jü bájjikuntuka huéiyey, juka Jesústa ä disciipulommeu áu yeu ä machiriähui, kókkolam násuk jábitesulataka.

“In kabaramë suaya”

¹⁵ Huanäi jibuäsukam jü Jesús Símon Perotau inel jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache empo chë nee nákke, imëi béppa?

Huanäi inel ä yómmiak:

—Jeehui, Señor; émpë jüneiya enchi ín nákehui.

Jesús éntok inel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya.

¹⁶ Júchi éntok guosa huépo inel áu jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache nee nákke?

Peero éntok inel ä yómmiak:

—Jeehui, Señor, empo jüneiya nee enchi nákehui.

Huanäi inel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya.

¹⁷ Bájjikun huépo inel áu jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache nee nákke?

Huanäi jü Peero kaa al-léiak, báisi junëli áu ä jáká béchibo. Huanäi inel ä yómmiak:

—Señor, émpë simeta jüneria; émpë jüneiya enchi ín nákehui.

Jesús éntok inel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya. ¹⁸ Tua lütüriapone inel emou jiaahua: jübua yótuke empo emo sásankotuay, éntoke em huée bárëu bíchaa sisimey; të béja ólatuka, em mámamë rutuktianake, éntok tábuika enchi sánkotuanake, éntok kaa em huée bárëu bíchaa enchi huériunake.

¹⁹ Ínëli nokaka ä jüneetebok, jáchin mukuka Diosta ä úttlinakëihui. Íkai noksuka inel jiaahua:

—¡Ino sáukë huéiye!

Huä disciipulo chë nákhuaime

²⁰ Jü Peero, amáu remteka, juka disciipulota Jesústa chë nákéu bitchak, áme sáu huémta, hua áman tukaapo jibuáhuay át huijjúteka kátékaihui, inel áu jákaihui: “Señor, ¿jábese hua enchi nénkinakeme?” ²¹ Peero ä bíchaka Jesústau inel jiaahua:

—Señor, ¿isu? ¿Jítasu áu huéenake jáni?

²² Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Ínapo ínel éátek, áapörík tahuanakeu júchi ín yepsäu tájti, ¿jítasé áma táru? Émpë ino sáu huéiye.

²³ Huanäi íri noki chíbejtek jume hermaanom násuku, huákäi disciipulota kaa muknakëihui. Të Jesús kaa junëli jiau báarey jiöbe, ál-la ínel jiaahuak: “Ínapo ínel éátek áapörík tahuanakeu júchi ín yepsäu tájti, ¿jítasé áma táru?”

²⁴ Íri ájária jü disciipulo íari bétana nokakame, éntok íari bétana jiojtekame; éntokte jüneiya, ä nokihua lútúriatukähui.

²⁵ Jesús huatek juebenak yáuhuak. Huámëi hueuhuëpulaka nátepua jiojtetukátek, ínenne éiya, jamak ím ániapo júnem kaa beeki éiyey, huame librom jiojterim. Júnentunake.

Jume Apóstolim Yáari

Juka Espíritu Santota ám makrokähui

¹ Empo Teófilo, huam bat ín emou jiojtekäpone simeta jiojtek, inapo jü Lucas, juka Jesústa yáakähui éntok yore ä majtiakähui, ä tékil ä naatekäpo naateka, ² téhuekau ä sikäpo tajti. Kee jee téhuekau huéeka jü Espíritu Santota úttiáray jume apóstolim yéu ä púakäu tüüsi téjhuak jita bem yáanakähui. ³ Mukuka, chúkula jiápsaka ámeu au yeu machiriak. Jum cuarenta taahuarimpo núkisi machisi ámeu au yeu machiriak, am jünee iaaka ä jiapsä bétana, éntok Diosta nésauhué bétana ámeu nokaka.

⁴ Ketune jume apóstolimmak aneka, Jesús bempörim, jume apóstolim, téjhuak kaa jum buere joära Jerusalémpo yéu am katchahueka. Ínel ámeu jiaahua:

—Jukem ín Átchay enchim téjhuari boobícháihui, huaka áa bétana ín enchimneu nokakähui. ⁵ Lútula huépo Juan báammea yore batóak, tè chúkula kaa jaiki taahuarim huei Dios tábuiasi enchim batónake, jü Espíritu Santoyi.

Jesús téhuekau jikáu siika

⁶ Jesústahuim nau yájaka ínel am jiaahua:

—Señor, çjatché én juka Israelta yáura bannaataka bénasi tahuárianake jáni?

⁷ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Kaa enchimneu chäka enchim ä jünérianakähui juka jauhuey Dios Áchayta jita yáanakähui, huaka áapörík jíba jüneriähui. ⁸ Tè juka Espíritu Santota enchimneu kom yumáko útteatem jipunake, huanärim yeu sájaka huaka ín yáari enchim bíchakäu jume géntemneu noknake jum buere joära Jerusalémpo, éntok síme Judea buiaräpo éntok Samária buiaräpo, éntok jakum buiata yumäu tajti junne.

⁹ Íneli jáusuka, bempörim ä bíchaisu, Jesús téhuekau jikáu siika. Huanäi jü namú au yúmaka ä páttiak. Huanärim kaa júchi ä bitchak. ¹⁰ Bempörim téhuekau puseka Jesústa am bíchaisu, guoi yorémem totosalik sánkoka áme náapo yeu machíak. ¹¹ Huanärim jume apóstolimmeu ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Galiléapo joome, çjatchiakem huépüsi téhuekau bitcha? Íri Jesús enchim násuk téhuekau jikau sikame júchi äbo kom yebijnake jikau ä huey enchim ä bíchakäpo bénasi.

Jü Matías yeu púahuak Judasta tekia ä mabetnaké béchibo

¹² Huanärim jü kauhui Oliivo téamatat kóm sájaka buere joära Jerusaléniu bíchaa nóttek. Kaa tua mekka, senu kilometrotu máchiakay, jimyore táapo rerejtihua bémütukay jíbba. ¹³ Huanärim jum pueblou yájaka, jü kari nat béppa jokäpo jikat kíimuk, huam jíba bem anéipo. Jume áma nau anéihuim: Jü Peero, éntok Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Toomas, Bartolomé, Mateo, Jacobo Alféota úusi, Simmom jü cananístammak huéeme, éntok Judas Jakóbotamak huéeri. ¹⁴ Síme ímei éntok Jesústa saílam, éntok ä áyehua María, éntok huate jaámuchim, áma nau yayajai oraciompo Diostau nok báreka.

¹⁵ Huámechi taahuarimmet jum Jesucristota súalhuäpo nau huéerim jibatuum ciento veintetukay, jume áma náu anéihui; jü Peero áme násuk kíkteka ínel ámeu jiaahua:

¹⁶ —Eme ín hermaanom, tua útteatukay huaka bannaataka Espíritu Santota noki jiojteta chúpnekähui, huaka Davidta ä noktuoakähui Judasta bétana, hua Jesústa perezotekame am aniakame. ¹⁷ Bueituk i Judas itomak náikiatukai, éntok tékiata itomak jípurei jöbe, ¹⁸ tè áapo yeu siika. Huanäi hua tomi juénak yáaka ái ä béjtuahuakäubei buía jinnuak. Huanäi chúkula au cháiyak. Áu cháaka éntok, síhua pejti kón huétchek. ¹⁹ Huame Jerusalémpo joome íkái jüneriaka, juka buiata jinnuakamta bem nokpo Acéldama ti téhuaatuak, jü buía ójbota béjhuai jinnuri tiaú báare. ²⁰ Kíaliku jü Espíritu Santo juka Davidta ínel jiojtetuak jum libro Salmompo:

Éläpo jü ä jóuhua jímmaatunake;

kaabe éntok áma jóanake.

Éntok ket ínel jiaahua:

Éläpo tábuika juka ä tékia mabetnake.

²¹ Úttea senuk itom yeu púanakähui itomak ä tékianaké béchibo, Jesústa jiaabitekä bétana ä noknaké béchibo. ²² Jü tahuari Juanta ä batóakäpo naateka téhuekau ä sikäpo tajti huepúlaka itomaktunake, Jesústa kókkolam násuk ä jiaabitekäu bíchakame.

²³ Huanärim áme násuk guoyim yeu púhuak: Juka Matíasta, éntok José Barsabasta, Justo titéhuaakamta. ²⁴ Huanärim oraciompo Diostau nookak:

—Señor, empo sime yorémem jíapsi jünériame, itómë tejhua ímëi guoyim násuku jábetasë yeu púala, ²⁵ huaka apóstolta tekia ä jonákë béchibo Judasta tárúkähui, buëituk áapo Diosta áa yáaka béchibo ä näikiariu bíchaa siika.

²⁶ Huanärim am sortiaraohuak, Matíastat huétchek, jü tékia. Huanäi naateka huame once apóstolimmak näikiahuak.

2

Espíritu Santota yepsakähui

¹ Juka Pentecostés pajkota yumáko, sime jume Jesuristota súaleme náu lópola aaney; nánancha éaka. ² Huanäi jáhuii tehueka bétana jikkajituk, jekata úttea hué bénasi jáka. Huanäi jü káari bem anéipo jáhuii tápunak. ³ Huanäi jume nínim bénaka éntok tajj rupáktiriata bénaka ámeu yeu machiak, huépúlaka símem békatanana emo näikimtelataka. ⁴ Huanäi sime Espiritu Santoy tapunak, éntokim tábui nokpo noktáitek jum Espiritu Santota am noktúu pámani.

⁵ Huámechi taáhuarimmet jum buere joára Jerusalémpe judíom aaney, Diosta nésahui joame, sime ániat bétana áma yáij-lataka. ⁶ Huaka jáhuita kusisi jáamta jikkajaka jü génte nau rúktek. Huanärim búruk eiyai, buëitukim huépulaim bem noki am nokáí am jikkajai ⁷ áachim guómtilatata tahuaka ínel nau jáka:

—Jachum kaa Galiléapo joome sime imi nokame, ⁸ ¿jáchisu jüntukim huépúlaka itom yoyóhuam nokpo nooka? ⁹ Ímim ito násuk aane jume géntem Pártiapo joome, Médiapo, Elampo, Mesopotámiaapo, Judea bétana, Capadocia bétana, Ponto bétana, éntok Asia buiára bétana, ¹⁰ Frigia bétana, Panfilia bétana, Egipto bétana, éntok África buiarápo Cirene pueblo chíkola joómem. Romáanom júne im aane im jóakame. Huate tua judíomtaka im aane, huate éntok, kia bem boojóriapo ámemak kimúlamtaka. ¹¹ Huate ket Creta bétana im aane, éntok buiára Arabia bétana. Të simete tua itom nokpo juka kaa jáibu johuamta Diosta yáari bétana nokame jikkaja.

¹² Sime at guómtilatata kaachin anmáchiakai. Huanärim nau emo nátemaje:

—¿Jítatu báaresa jáni iri?

¹³ Huate éntok, am junnériaka ínel jáahua:

—Bempo kialim naakolam.

Késam Perota géntemueu nokakähui

¹⁴ Huanäi jü Peero kíktek, jume once apóstolimmaki. Huanäi kusisi jume géntemueu ínel jáahua:

—Eme oóhuim Judéapo joome éntok sime buere joára Jerusalémpe jóakame, íkárem jüneria, éntokem túisi ä jikkaja íka ín enchímueu nokbárëhui. ¹⁵ Ímëi oóhuim katim naakolam enchim am ériä bénasi, buëituk kethuéeyo, én júbua jamak bánatim jáahua.

¹⁶ Í enchim jikkajäu júnen hua profeta Joelta nokákähui ínel jáame:

¹⁷ Jume taahuarim lüteyo, tiahua jü Dios,

juka ín Espiritune sime yorémemmet chibejtianake.

Huanäi jume enchim úusim éntok enchim málam juka ín Espiritu am noktúáhuim noknake,

jume júbua yoyótume éntok, tenkunta bénasi éaka Diosta bétana huemta bínnake.

Jume oolamm éntok tenkunake.

¹⁸ Tua lütüriapo huámechi taáhuarimmetne ín sáhuuëhuimmet ohuim éntok jamuchimmet ín Espiritu amet chibejtianake, huanärim juka ín Espirituta am noktúäu noknake.

¹⁹ Áman téhuekapone at guómtisi machik yeu machírianake,

imi buíapo éntokne ímëi señaalim ayutuanake:

ójbó, tajji éntok buichía jáahua.

²⁰ Jü tää kaa machisi tahuuanake,

jü mecha éntok, ójbota bénasi síkilisi,

kee juka táahuata yúmáyo juka Señorta,

buéresi uyjorisi yepsayo.

²¹ Huanäi sime huame Señorta téhuam yöreka am tehuame jinëutunake.

²² Jüntukem ikäy nokta jikkaja eme oóhuim Israeliitam, Dios juka Jesús Nazarenostat enchim tayatuak, buéresi at guómtisi machik señaalim yakari áapörík huámi. Buëituk ä kókkohuame kara júbba ä úttiáray bétuk ä jípurey. ²³ Júnentaka junne huam Diosta bannaatata áachä jünaktekápó áman enchim mampo ä tóijhuak, eme

ä pereesoteka jujjuëna yöremem mampo ä yétschak, kúrusit ä poponaka bem ä ménaké béchibo. ²⁴ Të Dios júchi ä jíabitetuak, hua kókkohuamta útteara bétana áma ä yorétuaka, bueituk hua kókkohuame kara jíba ä útteara bétuk ä jípurei. ²⁵ Bueituk David Jesústa bétana nokaka ínel jiaahua:

Ínapone jíba juka Señorta bitchay ínomak anemta. Bueituk áapo ínomak ín báta bétana ínomak aane, kayta ára nee tatabnake.

²⁶ Kíalíkune tüüsi jíápsipo al-leaka tahuak ín niní junne ál-leaka nooka.

Éntokne kaítat jachin eiya ín takahua muknakey junne át boobíchaka, ²⁷ bueituk empo ín jíapsi kaibu huam kókkolam násuk tahuárianake, éntoke hua em nákéu santosi au nukamta takahua kaybu nasóntunake.

²⁸ Empo nee téjhuak jachin ayuka ín yu jíapsinakéhui, éntoke buéresi nee al-leetuanake ínomak aneka.

²⁹ 'Eme ínomak huéerim, tua machisi júneriahua juka itom yoyöhua Davidta mukilayakáhui bóoveda ketune ímí buíapo óorek. ³⁰ Të jú David profeatatukay; kíalíku júneiyai juka Diosta au ä nátuakáhui éntok ä lútúria yáakáhui senuk áapöríkut yeu simriata Cristotunakéhui, ä nésauhuëpo ä nésaunaké béchibo. ³¹ Kíalíku jú David profetataka chë bannaataka ä bil-lataka juka Crístota jíabitenake bétana nookak, entok huaka ä jíapsihua kaa kókkolam násuk tahuánake bétana, entok ä takahua júne kaa nasóntunake bétana. ³² Júnéli jú Dios íkái Jesústa jíabitetuak, éntok íári bétana síme ítapo testiigom. ³³ Dios ä báta bétana ä yétschak yörisi machiku. Huanái juka Espíritu Santota mabétaka, huaka Dios Áchaita nátuari, áapo itou ä bíttuak. Júntuk í enchim bícháhui éntok enchim jíkkajáhui áa bétana huéiye. ³⁴ Bueituk kaa áapo jú David téhuekau jíkáu síika; bueituk áapo, jú David, ínel jiaahua:

Jú Dios ín Señorbeu ínel jiaahua:

"In báta bétané yeesa yörisi machiku,

³⁵ jume em béj-rim em útteara bétuk ín tahuáriäu tajti."

³⁶ Júntuk eme síme jú pueblo Israel, akem ä júneria lútula huëpo íkái Jesústa enchim kúrusit popóntebokáuta jú Dios Señorpo ä tahuáriak éntok Crístopo, bueituk áapo yéa píuhua ä nésaunaké béchibo.

³⁷ Íkärím jíkkajaka, bem jíápsipo ä jímmaaka, tüüsi kaa al-léaka taahuak. Huanárim Perotau ínel jiaahua éntok jume huate apóstolimmehui:

—Eme itomak huéerim, ¿ensu, jáchisute ayúnake?

³⁸ Huanái Peero ínel am yómniak:

—Emóem temajeka jíapsi kúakte Diostau bíchaa, éntokem síme emo batótebo Jesucrístota téhuampo, enchim kaa túhua yáarímmet enchim jíókoriná béchibo. Huanái jú Dios juka Espíritu Santota enchímmet kom júnaktenake. ³⁹ Bueituk hua Diosta nátuari enchim béchibo náikiari, éntok enchim úusim béchibo, éntok kia síme huame mekka aneme béchibo junne; kia jábeta béchibo juka itom Señor Diosta nunubárehui.

⁴⁰ Jú Peero íkái noksuka, éntok huátek ámeu nokaka, ínel am téjhuak:

—Íme génte én kat-riame jujuëna násukem yeu kaate, bueituk jú noki béttesí machika ámet hüechila.

⁴¹ Júnéli huame íkái tü nokta súalekame batóhuak. Huanái huáchí taáhuarit baj míltumáchika jume Jesucrístota súalemmeu rúktek. ⁴² Huanái síme jíba huame apóstolim am majtiá páman kaatei, nánancha éaka éntok Diostau buanaka. Éntokim nau rúkteka jume páanim nat nánáikimtei Señorta am sáhueká bénasi au bem huáatinaké béchibo.

Jume Jesucrístota bat súalekame jachin emo nukáhui

⁴³ Síme jú génte at guómtilatata taahuak. Jume apóstolim éntok, juebena señáalim kaa jaibu johuame johuai. ⁴⁴ Síme jume Jesucrístota súaleme huépúlai bénasi nau aaney, éntokim bem áttea nau átteakai. ⁴⁵ Bem áttea, jita júne bem jípuréhuim nénenkai, huanái huame jábesu jítasá ámeu béyë huéelápom juka tómita ámet nánáikimtei. ⁴⁶ Chikti táapom jíba bénasi éaka jum tíopopo nau aaney, éntokim jum bem jóapo nau yájaka al-léaka nau jíbuái, kaachin emo ériaka. ⁴⁷ Diosta bétanam túhuata nookai ä baisáuhueka, éntok síme jú génte am nakkei. Jú Señor entok, chikti táapo jume ä jínéusimëu huame huate ä súalemmeu rúktiasimey.

3

Jü yorem guok löitaka tómtilatata türiak

¹ Séjtu bájim jiäpo kupteu bíchaa jü Peero éntok Juan nau kateka jum tiöpuu jikáu sájjak Diostau buabuánhuäu orapo, judíom ä boojoria bénasi. ² Chikti táapo senu yoreme guok löitaka yeu tómtilatata huämi tiöpo puértaapo totóijhuai, Hermoosä teäpo, limojnata áu iaahuaka, jume áman kimummehui. ³ Huanäi jü löi juka Perota éntok Juanta tiöpuu kimúi am bíchaka, limójnata ámeu aahuay. ⁴ Huanäi jü Peero éntok Juan jáptekam tua ä bitchak. Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Ítoché suuhua.

⁵ Huanäi jü yorem löi ámet puseka taahuak jita júne áu mik máchileka. ⁶ Të jü Peero ínel au jiaahua:

—Kanne tómek jiöbe, tëne ín jípurëumak enchi aníanake: Jesucristo Nazaretpo jometa úttearammeyë kíkteka naa huéiye.

⁷ Huanäi jü Peero mampo bata bétana ä buiseka ä kétchak. Sep lauti éntok, jum térékiampo útteaka taahuak éntok síme jum guókkimpo. ⁸ Huanäi jü löi jikáu chépteka kíktek éntok naa huée táitek. Huanäi ámemak jum tiöpuu kibákek. Huéeka éntok jikáu chéptisimeka, Diosta úttiley. ⁹ Síme hua génte áma anéihui ä bitchak ä huéeyo, éntokim ä jikkajak Diosta ä úttileyo. ¹⁰ Huanärím at guómtilatata taahuak hua au sikamta béchíbo, bueítukim júneiayi huákäi yoremta ájáriatukähui huam tiöpo puerta Hermosä teäpo yeyesáihui limójnata aahuakä.

Perota jum Salomonta portalpo nokakähui

¹¹ Huä yoreme löitukaihui béja türiaka jü Peerótat éntok Juántat chätuka kaa am tótojai. Síme jü génte áma anëu éntok, at guómtilatata ámeu bíchaa teénnek jum tiöpopo Salomonta portal titéhuakäü bícha. ¹² Jü Peero ikäi bíchaka, jü gentetau ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Israeliitam, zjatchiakem át guómtë jü enchim bíchakäubechi, éntokem ítotchu suuhua? Eme jamak itom útterai éntok itom tü yórememtukä béchíbo íka yoremta itom naa huéetua bénasi eiya. ¹³ Èe kaa huári béchíbo. Huame itom yoiyöhuam Abraham, Isaac, éntok Jacobta Dios juka ä Ūsi Jesústa tóboktiaka buéresi útteata ä mákkak. Të eme huákäi yäurata mámpo tójjak, éntokem juka Pilátota ä búttiabarei júne kaa báreka taahuak. ¹⁴ Huaka tü yóremta éntok lütüríata joamta búttia nésau éakasem huaka juéna yóremta yore súalata búttiatebok. ¹⁵ Júnëlem huaka jápsihuamta yore mikamta mëtebok. Të jü Dios huam kókkolam násuk ä jábitetuak. Íahuíte ítapo testiúgom. ¹⁶ Jesústa tehuan itom súalë béchíbo Dios íka yoremta enchim bícháü éntok enchim täyäu útteata mákkak kíkteka náasä huéenakë béchíbo. Júri Jesústa súalhuame ínel yúmalasi ä tütek ikäi yoremta, enchim símem ä bíchápo bénasi.

¹⁷ 'Eme ínomak huéerim, ínapo júneiya eénchim éntok huame enchim yäuram juka Jesústa mëtebokähui kaa júnéaka Diosta yeu ä puakähui. ¹⁸ Të jü Dios ímíri ä chüppak juka bannaataka jume ä profétam ä noktúakähui: juka yeu ä púari, Cristota, jiook máchirata bínnake bétana. ¹⁹ Júnentukem emo temajeka jápsi kúakte Diostau bíchaa, huame enchim Dios berjím ä tuchánakë béchíbo. Huanäi jü Señor al-leehuamta enchimneu ayutuanake, ²⁰ éntok juka Jesústa, Cristota, enchimneu bíttuanake, huaka bannaataka enchim béchíbo yeu ä puakähui ä nésaunakë béchíbo. ²¹ Të én ketune jü Jesucristo téhuekapo annake juka Diosta símeta bemélasi tü yäu tajti, huame profétam yéä puakäu bannaataka yájakame ä noktúakápamani. ²² Bueítuk jü Moisés ínel jiaahua itom yoiyöhuammehui: “Dios jü Señor enchimneu senu profetata bíttuanake enchimmak huérita, ín enchimneu bíttuahuakä bénasi. Huákärem nok jikkaijnake enchim at sáihuäu joaka, ²³ bueítuk síme hua génte kaa júkái profetata nésauhui yáakame kókkonake, éntok hua pueblo Israelta násuk yeu bëptunake”, ti ámeu jiaahua jü Moisés.

²⁴ 'Síme huame profétam Samuelta anéi naateka pujbau bíchaa ímëi taáhuarimmet ayúnakemta bétana nooka. ²⁵ Júntuk eme ámériam jume pofétam nokakäu mabénnakeme, éntok enchim túhuata jájamnakë béchíbo jü Dios huame itom yoiyöhuammak nokta lütüría yáhuak, jü Abrahamtau ínel jíaka: “Síme jü génte ániat aneme túhuata jájamnake hua émot yeu simriata béchíbo”, tau jiaahua. ²⁶ Kialíku jü Dios juka ä Ūsi jábitetuaka enchimneu báchá bíttuak, túhuata enchimneu yáa báreka, huépúlai bénasi enchim huaka juénaraata tóij íaaka.

4

Peero éntok Juan jum yäurapo yeu tóijhuak

¹ Peero éntok Juan ketune gentetau nookai jume tiöpopo nésauhueme ámeu yájayo, jü tiöpota suáyammeu yáuttamaki, éntok jume saduceommaki. ² Bempo oómtei juka Perota éntok Juanta juka genteta majtíä béchïbo jume kókkolam jíabitenake bétana Jesústa jíabitekä béchïbo. ³ Huanärim am peréesoteka cárcelpo am jóiyak yokóriapo nokta ámet chupa báreka, bueítuk béja kuptei. ⁴ Të búruka juka tü nokta Jesucristota bétana huemta jíkkajakame ä súaleka taahuak. Huanäi sime nau jume Jesucristota súaleme, oóhuim jíba náikiaka, jíba tua batte mamni miltukay.

⁵ Yokóriapo jume judíom puéblopo nésauhueme, jume yoiyötori yäut jóarim, éntok jume judíom ley am mamájtíame, buere joära Jerusalémpo nau yájjak. ⁶ Ama aaney kétchi jü Anás, jü tiöpopo chë nésauhueme, Caifás, Juan, Alejandro, éntok sime huame tiöpopo chë nésauhueme famíliapo joome. ⁷ Huanärim juka Perota éntok Juanta áman bem jokäu nütebok. Huanärim áme násuk yéu am jábuaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábeta nésaupe, éntok jábeta úttearammeasem íkái yoremta tütek?

⁸ Huanäi jü Peero, Espíritu Santota útteara at ayúka béchïbo, ínel am yómmiak:

—Eme puéblopo yäuram, éntok eme pueblo Israelpo yoiyöturim: ⁹ béjasem itom temajeka senu yoreme kókoremtau tühuata yáahuakä bétana jachin ä türiakähui, ¹⁰ enchimte ä téjhuanake sime genteta Israelpo jometa ä jünérianakë béchïbo. Í yoreme yúmalasi türilataka enchim bíchäpo aane hua Jesucristo Nazaretpo joome kúrusit enchim popóntebokäuta úttearammea, hua Diosta kókkolam násuk jíabitetuakähui. ¹¹ Eme huame káarim jojoame juka tétata chë türik omoutekä bénasi maachi, bueítukem juka Jesústa kaa türeka ä omoutek. Én éntok jü Dios júkái Jesústa símem béppa nésautuak, jachin hua tetta yeu púari kari naahua eskinapo yéchari, álë bénasi. ¹² Kaabe éntok ára itom jinëu, Jesucristo jíbba; bueítuk Dios kaábeta éntok im ániua kom bíttuak itom ä jinëunakë béchïbo.

¹³ Huame yäuchim juka Perota éntok Juanta kaa májhueka am nokayo tüisim at guómtek, jünéaka kaa tüisi jíösiam am täyhui, éntok am polóobemtukähui. Huanärim ámet jünéak Jesústam am rejtilatukähui. ¹⁴ Tem juka yoremta türilata áme násuk huéekamta bíchaka, kaachin am nok bejmáchiakai. ¹⁵ Huanärim jüm bem anëpo yéu am sákatuak, bempo nau ettéjhua báreka. ¹⁶ Huanärim ínel jiaahua:

—¿Jáchisute am yáanake jáni íméi yorémem? Bueítuk sime jume Jerusalémpo jóakame jüneiya íkái kaa jaibu johuamta am yáalatukähui, éntokte kara ä esso. ¹⁷ Të íkái bem joäu kaa simat jünérianä béchïbo, atam taktirianake én naateka kaa júchi Jesústa bétana jábetau am noknáke béchïbo.

¹⁸ Huanärim am núnuka kuttilasi ámeu noókak kia jachin éntok huei júne kaa Jesústa bétana jábemmeu am nok sáhueka. ¹⁹ Të jü Peero éntok Juan ínel am yómmiak:

—Áachem emo temaje eme, ¿jachu türi jáni Diosta bíchäpo enchim nesauhui yáa béchïbo, juka Diosta nésauhui tójaka? ²⁰ Bueítuk ítapo kara ä esso, huaka itom bíchakähui éntok itom jíkkajakähui.

²¹ Huanäi jume yäuchim am mauj téjhua, tem jíba am sákatuak. Káitam béttesi machik ámeu yáa máchika taahuak, bueítuk sime hua génte Diosta bétana tühuata nookai, éntokim ä úttilei hua yáarita béchïbo. ²² Huä yoreme türika tahuakame kaa jaibu johuamta at chúpahuakähui cuarenta huásuktiriam béppa am huériay.

Jume Jesucristota súaleme yorem éehuamta éntok óusi éehuamta Diostau nétane

²³ Jü Peero éntok Juan búttiahua kam sájjak huame ámemak kateme anëu bícha. Huanärim ámeu yájaka am ettéjhuariak jachin huame tiöpopo chë nésauhueme ámeu jíakähui, éntok huame yoiyöturim. ²⁴ Huanärim am jíkkajaka, sime nau ínel Diostau buänak:

—Ítom Señor, empo tua jita árahueme, empo ájaria jü Dios téekata yáakame, buíata, bahueta, éntok sime huaka ayúkamta. ²⁵ Empo jü em Espíritu Santoy Davidta ínel noktúak:

¿Jatchíakasu jume naciónim emo tóboktia, huame géntem éntok, bem kara joäu yáa báreka eiya?

²⁶ Jume réeyim im buíapo nésauhueme emo tóboktiak,

jume puéblommeu yäuchim nau emo tójjak,

Diosta bėj-reka éntok ä Cristohuata.

²⁷ Bueítuk lütüriapo jü rey Herodes éntok Poncio Pilato náuhuim emo tójjak imi puéblopo jume gentilimmak éntok israeliitammaki, em Üusi Jesús tü yóremta bėj-reka, ä nésaunakë béchïbo em yeu piakähui. ²⁸ Bempo simeta huaka bannaataka naateka em mampo éntok em nokakähui em at jünaktekäu chúppak. ²⁹ Én éntoko, Señor, huaka bem itom máujuahuauäbeché suuhua, éntoke óusi éehuamta itom jume em

sáuhuëhuim miika, kaa májhueka em noki itom noknákë béchïbo. ³⁰ Em úttearë yeu machïria huame kökoreme türinakë béchïbo, éntok señáalim kaa jaibu johuame jotúnakë béchïbo em Üusi Jesús tü yóremta úttiärayi.

³¹ Júnëli Diostau am buansuk, huam bem nau anëpo jü kari au yoyóak. Huanäi síme juka Espiritu Santota úttiära mabétaka juka Diosta noki kaa májhueka nookai.

Síme hua bem áttea nau átteatukai

³² Síme huame Jesucristota súalekame senulhua jïba eiyai, éntok nánancha emo ériai. Kaabe juka ä átteahuata áapola au átteak tüiyai, ál-la síme nau ä átteakai.

³³ Jume apóstolim éntok, tüisi útteäta jïpureka jïba juka Señor Jesústa kökkolam násuk jíabitekä bétana nookai. Dios éntok, símemmeu buéresi tühuaata johuai.

³⁴ Kaabe áme násuk jíokot eiyai, bueítuk síme huame buiam jípureme, éntok kárim jípureme, am nénkaka juka tómita ³⁵ jume apóstolimmeu ä totojai. Huanárim huëpulummechá nánáikimtei bem ámeu bëyëu huëelápo. ³⁶ Júnëli aayuk, senu yoreme levíiita usárimpo jométaka, Josë téaka, isla Chípëpo yeu tómtilatata, jume apóstolim Bernabem téhuaatuakähui. Yore sirok yaátituame tiau báare. ³⁷ Íri yoreme buíata ä jípurëu nénkaka juka tómita jume apóstolimmeu tójjak.

5

Jü Ananiasta éntok Safírata kaa tühua yári

¹ Të senu yoreme Ananiás téaka, ä jubí Safírá téamtamak éaka, buíata nénkak. ² Íri yoreme ä jubímak éaka huate tómmak taahuak, juka huatek éntok, jume apóstolimmeu tójjak, íri síme hua buíata bejhua ti ámeu jiaka. ³ Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Ananiás, ¿jatchiake juka Satanásta nésahui yáhuak juka Espiritu Santota emo báiäü máchileka éaka? Bueítukë huate tómmak tahuaka huátek jïba äbo tójjak, íri síme hua buíata bejhua tiaka. ⁴ ¿Jatchu kaa empo ä átteakai juka buíata ke ä nénkaka? Ä nénkisuka éntok, ¿jatchë kaa jïba empo ä átteaka tatahua juka tómita, em yáa bárëü ái em yáanakë béchïbo? ¿Jatchiake íkái kaa tühuaata yáa báreka éak? Díostahué aranókíchiata nooka, kaa yorémemmehui.

⁵ Huanäi jü Ananiás ínel ä jiai ä jíkkajaka jïba, huécheka muúkuk. Huanäi síme jume íkái jíkkajakame tüisi májhueka taahuak. ⁶ Huanäi huate yorémem jübua yoyótime jápteka, sánkompo ä bitíaka yéa nuksájaka ä maák.

⁷ Chúkula baij orata huei jáni jü Ananiasta jubí áma yépsak, kaa jünéaka jita bénak áma yeu sikähui. ⁸ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Nechë tejhua, ¿jachem ia béekipo juka buíata nénkak enchim jíakä bénasi?

Áapo éntok ínel au jiaahua:

—Jeehui, júari béekipote ä nénkak.

⁹ Huanäi jü Peero júchi ínel au jiaahua:

—¿Jatchiakem nánancha éaka juka Señorta Espiritu báiäü bábarek? Júmun äbo kaate jume em kuná máákame. Én éntokim enchi ket yeu huérianake mukílata.

¹⁰ Huanäi seep Perota guokpo huécheka muúkuk. Huanäi huame yorémem jübua yoyótime áman kimuka, juka Safírata mukílata téhuak. Huákái éntokim ket yeu núk sájaka ä kunamak lópola ä maák. ¹¹ Huanäi síme jume Jesucristota súaleme tüisi májhueka taahuak, éntok síme huame íkái jünériakame.

Juebena señálim kaa jaibu johuame júne yáahuak

¹² Jume apóstolim jü genteta bíchäpo juebena señáalim kaa jaibu johuame johuai. Jume Jesucristota súaleme éntok, síme, jum tíöpopo Salomonta portal titéhuaakapo nau yayajjai. ¹³ Të jume kaa Jesucristota súaleme májhueka kaa ámemak em kuúkuútiái, tem jïba buéresi tühuaata áme bétana nookai. ¹⁴ Júnentaka junne juebena génte juka Señorta súaleka taahuak, oóhuim éntok jaámuchim junne. ¹⁵ Íri Señorta bem súalëu buériaü yuumak. Jume kökoreme júnem bem ámet töyëumak chikti böóu yeu totojjai, juka Perota áma huam huei kia júne juka ä jékkaahuata ámeu yúma íaaka am türinakë béchïbo. ¹⁶ Huame pueblom chíkola jokame bétana juebena génte jum Jerusaléniü yájjak, kökoreme huériaka, éntok yoremem espíritu jaiti machim jípureme. Huanäi síme türiak.

Jü Peero éntok jü Juan guok jájahuaimme

¹⁷ Huanäi hua tíöpopo chë nésahueame, éntok huame saducéom titéhuaakammak kateme, áa bétana éame, ä innéaka taahuak. ¹⁸ Huanárim jume apóstolim bujíteboka

am peréesotetebok, éntokim cárcelpo am jóiyak. ¹⁹ Të jü Señorta ángel tukaapo ámeu yepsaka, juka cárcelta puerta étapoka, yeu am sákatuak, éntok ínel ámeu jiaahua:

²⁰ —Sájakem áman tiöpou kimuka jü gentetau nooka í bemela jíapsihuatma bétana.

²¹ Íkái jikkajakam yokóriapo kethuéitana tiöpou kimuka am majtíataitek.

Huanái hua tiöpou chë nésauhueme, éntok huame áamak éame, ímin juka buere yáurata nau núnnuk, síme huame Israelpo yoiyóturim. Huanárim jume apóstolim jum cárceliu nuú nésauhuek. ²² Të jume tiöpota suáyame áman jaahuákame cárceliu yájaka kaábeta áma téhuak. Huanárim sájaka áman am téjhuak, ²³ ínel jíaka:

—Lütüriapote juka cárcelta tüisi páttiatau yájjak, éntok jume sontarom á suáyame puértam békata na jäbuekammehuí. Tëte á étapoka éntok, kaábeta áma huáijhua téhuak.

²⁴ Íkái jikkajaka jü tiöpou chë nésauhueme, éntok jume huate áma tékiakame sáuhueme, kaachin anmáchika taahuak, álë bénasi jü tiöpota suáyammeu yäut, éntokim emo nau nátemaje ínel jíaka:

—¿Jákusa tua íri chúpnake jáni?

²⁵ Júnëlam nokaisu senú yoreme áma yépsak ínel ámeu jíaka:

—Huame yorémem enchim perezotekáu áman tiöpou aneka jume géntem majtíay.

²⁶ Huanái hua tiöpota suáyammeu yäut á sáuhuëummak sika áman am núka, të kaa bëttesi ámemak aneka, bueituk juka genteta májhuey emo mamaasu máchileka.

²⁷ Huanárim am nüpaka huam buere yáurata bíchäpo yéu am jäbuak. Huanái jü tiöpou chë nésauhueme jume apóstolimmeu ínel jiaahua:

²⁸ —Ítapo chë, kuttílasí enchim téjhuaakai kaa júchi Jesústa bétana humentá jábeta enchim majtía sáhueka. Tem kaa ítom nésauhui yáhuak. Chë tüisísem símát jum Jerusalémpo am majtiasasaka, éntokem juka juëna nokta ítot jimma báare juka yoremta ítom mëtebok tíaka.

²⁹ Huanái jü Peero éntok jume huate apóstolim ínel am yómmiak:

—Ítapo á lütüriak juka Diosta bat ítom nok chúpanakëhui yorémem ítom nok chúpanakepo béppa. ³⁰ Eme juka Jesústa kúrusit popónteboka á mëtebok, të jü ítom yoiyóhuam Dios á jábitetuak kókkolam násuku. ³¹ Jü Dios éntok, á tóboktíaka á bata bétana yörisi machiku á yétkak, síme yáurata béppa á nésaunakë béchíbo, éntok yore á jinëunakë béchíbo, jum pueblo Israelpo jómem á jíapsi kúakti íaaka, bem kaa tühua yáarimmecham jíókoriná béchíbo. ³² Júahuíte ítapo testígom, éntok jü Espíritu Santo, hua Diosta huame á nok jikkajame mikáhui.

³³ Íkärím jikkajaka, óómtéka am sua báarei. ³⁴ Të jum yáurata násuk senú pariseero aaney Gamaliél téaka, judíom ley am mamájtíame. Huári kíkteka noókak jume apóstolim chúbala pákun yeu huéria nésauhueka. ³⁵ Huanái yéu am nuksákahuak, jü yáuratau ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Israelpo joomem, tüisem at suuhua jíta ímëi oohuimmeu enchim yáanakëubechi. ³⁶ Bueitukem jíba tua au huáate eme, jáiki huásuktiria jan huéiye senu yoreme Téudas téaka au tóboktíak buéresi jíta au tékiak tíaka. Jume yoremem éntok, naiki cientotu máchika áamak chätuk. Të mëhuak huári yoreme, huame áamak chätukáu éntok, síme chíbejtek. Huanái huámi luútek jü á huéetuáhui. ³⁷ Chúkula jume géntem jíosiapo kimahuata taahuarimmet senu Júdas téaka, Galiléapo jométaka, ket au tóboktíak. Huanái juebena génte ket áamak chätuk. Të ket mëhuak, huame áamak chätukáu éntok, chíbela náikim sájjak. ³⁸ Kialíkune enchimmeu nooka ímëi oóhuim kíal enchim toj sáhueka. Bueituk íkái íneli humentá yorémem bétana á huei, jíba luutínake; ³⁹ të Diosta bétana á huéeyem kaachin á yáanake. Jítachem suuhua; jachin aika jünem Diosta bėj-reka ayúnake.

⁴⁰ Huanái síme áa beu éaka taahuak. Tem chúkula jume apóstolim núnuka tüisi am bépsuk, éntokim kaa éntok Jesústa bétana jábemmeu am nók sáhueka am téjhuak. Huanárim am búttiak. ⁴¹ Huanái jume apóstolim yáurata mampo yeu sájaka, tüisi al-léaka taahuak juka Diosta junëli Jesústa béchíbo jíókot máchirata am bittuak tíaka. ⁴² Të bempo jíba chikti táapo jum tiöpou am majtíaka taahuak, éntok jóahuat junne, juka tü nokta Jesucristota bétana humentá ámeu nokaka.

6

Guoibúsan diáconom yeu púahuak

¹ Huámechi taáhuarimmet jume Jesucristota súaleme chë bürutáitek, jume griego nokta nókame jume hebreo nokta nókame bėj-reka noktáitek bem jámut jókoptulam kaa tüisi bíthuá tíaka jum chikti táapo buáhuamtá náikimtehuäpo. ² Huanái jume dóoce apóstolim síme jume Jesucristota súaleme nau núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Kaibu türinake ítapo juka Diosta noki itom am majtíau tójako, buáhuamta itom náikimtebare béchibo. ³ Júnentuk, eme itom hermáanom, guoibusan oóhuimem yeu púuhua enchim násuku, huame enchim simem yörèhui éntok jítat jünéame, éntok Espíritu Santota útteara ámet ayúkähui. Huanärem ikäi tékilta am máknake bem ä jonákë béchibo. ⁴ Ítapo éntokte jiba oraciompo Diostau noknake, éntokte Diosta tü noki jiba am majtíanake.

⁵ Huanäi síme áamak ál-léaka tahuaka Estebanta yeu púuhua, chikti ä jíapsimak Diosta noki süalemta éntok Espíritu Santota útteara jípuremta, éntok Felípeta, Prócorota, Nicanorta, Timonta, Parménasta, éntok Nicolasta Antioquíapo jometa bannaataka judíom bétana éauta. ⁶ Huanärim jum apóstolim anëu am tójjak, huamei béja choapo áme béppa mámtéka Diostau mampom am tojjak.

⁷ Jü Señorta noki chëhuasu chíbejte, jume Jesucristota süaleme éntok chëhuasu búruakai jum Jerusalémpo. Juebénaka jume tiöpopo tékiakame júne Jesucristota süaleka tahuak.

Esteban pereesotehuak

⁸ Esteban Diosta túhua at ayúkä béchibo, éntok ä útteara ä jípurë béchibo, señaálim kaa jaibu johuame júne johuai genteta bíchápo. ⁹ Huanäi huate yorémem, jum sinagogampo ínel téhuakaapo jométaka: Sáihuame bem teko mámpo yeu huik-ri, huate Cireenepo jomemmaki, éntok Alejandriapo, Ciliiciapo, éntok Ásiapo jomemmak náu Estebantamak nok násuusa táitek. ¹⁰ Tem kaa ä nok kóbbak, bueítuk áapo túisi jünéaka nookay, éntok jü Espíritu Santota útteara at ayúkakai. ¹¹ Huanärim huate yorémem béjtuak Moiséjta bėj-reka ä nokái emo ä jikkajak ti jiau íaaka, éntok Diosta bėj-reka. ¹² Júnëlim ayuka juka genteta emo tóboktituak, éntok jume yoiyótori yäut jóarim, éntok jume judíom ley am mamájtíame. Huanärim Estebantau hüantéka, ä buiséka, bem buere yáurau yéu ä tójjak. ¹³ Huanärim jume testígom aranókíchi bem tákiarim jariak. Huámëi béja ínel jiaahua:

—Íri yoreme kaa yáateka juénak nooka i tiöpo yórihuamta bétana, éntok Moiséjta ley bėj-reka. ¹⁴ Ítapo ä jikkajak juka Jesús Nazaretpo jometa ika tiöpota au tátabnake tíamta, éntok juka Moiséjta itom boojória sáuhuëu itom au úhuanake tíamta.

¹⁵ Huanäi hua yáura éntok síme jume áma jokáihui, jü Estebántat suaka Diosta ángel bénak pújbakamta bitchak.

7

Esteban áu nok-riay

¹ Huanäi jü tiöpopo chë nésauhueme jü Estebantau ínel jiaahua:

—¿Jatchu lútulai jü emo bétana nokhuame?

² Áapo éntok, ínel ä yómmiak:

—Eme ínomak huéerim, éntok eme ín áchayim, nechem nok jikkaja. Jü itom Dios, jü tua yórisi maachi, jü itom yoyóhua Abrahamtau au yeu machíriakai Mesopotamia buíaräpo áa aneyo, ketune kee jum Haraniu ä jóateyo. ³ Huanäi ínel au jiaahua: “Em buíarapë yeu huéiye, éntok em huáhuaijrame tösime, buíarata ín enchi téjhuanekeu bíché huéiye.” ⁴ Huanäi Abraham Caldea buíaräpo yeu sika Haraniu jóatek. Chúkula béja ä áchaihua múkuk. Dios éntok, juka Abrahamta äbo nüpak i buíarahui én enchim jóakäpo. ⁵ Të huanäi kaita buíata ä miíkak ími ä átteanakèhui, kía áma ä chéptiläpo belékknik junne Të ál-la ä mik rókaka nookak, éntok áapörík muksukäpo jume ä úusiuam ä átteanake tíaka. Të huámechi taahuarimmet Abraham ketune kaabeta úusekai. ⁶ Éntok Dios kéchá téjhuak jume at yeu sákariam kaa bem buíaräpo am jóanake tiaka, tattäbuim bétuk am jíapsinakèhui, éntok jókót am jonähui naiki cien huásuktiapo. ⁷ Të Dios ínel ket au jiaahua: “Ínapone chúkula hua nación jiokocham josúkamtat nokta béttesi machik chúpanake Huanäi bempo huámi yeu sájaka ími buíaräpo jóateka ín nésauhui jonake.” ⁸ Dios Abrahamtamak nokta yetchak, juka circuncisión téamta señaálpö ä mákaka, jünákíachinakë béchibo ikäi nokta nau tútehuakamta bétana. Kíalíku juka ä úusi Isaacta yeu tómték, Abraham guojnaiki taáhuarim huei ä circuncidarook. Alë bénasi ket jü Isaac juka ä úusi Jacobta circuncidarook. Jacob éntok, ket jiba jume ä dóoce úusim ínel jume dóoce pueblo Israelta yoiyóhuam.

⁹ Ímëi Jacobta úusim, bannaataka itom yoiyóhuamtukaihuim, ímëri bem sai José béppam jita jípupeiyay íari béchibom ä nénkak. Jume ä jínukame éntok, Egiptou bíchaa ä nuksájjak. Të Dios Joseta aníak, ¹⁰ éntok síme hua jókót ä josúakä bétana

ä jínëuk. Súahuata ä miikak, éntok juka Faraonta, Egíptopo reyta, au bíchaa türik jíapsita ä jípunakë béchïbo ä aníak. Huári éntok ä yäut yétkhak jum Egíptopo ä nésaunakë béchïbo, éntok ä jóapo junne.

¹¹ 'Huámechi taáhuarimmet buere tébaa siika éntok jíokot máchira jum síme Egípto buiarápo éntok Canaán buiárapo. Jume itom yoiyóhuam kaa bem buánakeu téu máchiakay. ¹² Të Jacob jünéaka jum Egíptopo tiríjkom ayukáhui, jume ä úusim bannaataka itom yoiyóhuakáihuim áman sauhuek bát huëpo. ¹³ Júchi huëpo áman am jaahuak, José béja ámeu au täyatebok jume ä sayímmehui. Júnëli jü Faraón jünëiak jábeta yoremiampo juka Joseta jometukáhui. ¹⁴ Huanäi José ä áchay Jacobta áman núnutebok éntok síme jume nau huérim at yeu sákaríam, síme náu setenta y cincotukay. ¹⁵ Ínëli yeu sikápo jü Jacob jum Egíptou bíchaa siika áman jóaseka. Ámani muúkuk éntok ä úusihuam bannaataka itom yoiyóhuakáihuim. ¹⁶ Huanäi chúkula jume bem ótahuam jum Siquem téáu tóijhuak. Ámanírim mááhuak jum sépultura Abrahamta jínukápo jume Hamor téamta úusímmehui.

¹⁷ 'Béja Diosta Abrahamtamak ä nokakau yechari chúpisei, jü pueblo Israel jum Egíptopo chéhuasu au búruriai. ¹⁸ Huámechi taáhuarimmet éntok, jum Egíptopo tábu rey nésaútaítek Joséeta bétana kaita jünériaka, éntok ä yáarihuata bétana junne. ¹⁹ Íri rey jume itomak huérim báitautáítek, éntok huame itom yoiyóhuam jíokot jotáítek, útteapo bem úusim júbua tómteme am guótituaka am kótko íaaka, kaa emo am búrurianakë béchïbo. ²⁰ Huámechi taáhuarimmet Moisés yeu tómték. Íkái ili úsita Dios ámak al-léaka taahuak. Jume ä áchaihuam baij metpo núkisi bem mampo ä jípurek. ²¹ Të bempórim sékána ä ésok jü Faraonta malá ä téaka ä núka, ä yóturiak ä asóakamta bénasi. ²² Kíalíku jü Moisés símeta majtíahuak jume Egíptopo jomem täyhüi. Túisi jíat jünéaka nonokai, éntok jíta tékilita júne túisi boojóriai.

²³ 'Béja cuarenta huásuktiriam yúmariaka jü Moisés jume áamak huérim bitbábarek, jume Israelta úusim. ²⁴ Huámi aneka juka senuk Egíptopo jometa Israelta úusímmak huéeri jíokot joamta bitchak. Të ä jínëu báreka, éntok ä jujut-ria báreka, jü Moisés juka Egíptopo jometa méak. ²⁵ Bueítuk áapo jume áamak huérim Israelpo joomem jünéemáchilei juka Diosta jum mampo bem jípuhuá bétana am jínëunakéhui áapórik béchïbo. Të bempo kaa at jünéaka taahuak. ²⁶ Yokóriapo jü Moisés guoi yorémem Israelpo joomem ket nau nássuame téuhuak. Huanäi emo am tójaka, nau am al-leé íaaka, ínel ámeu jiaahua: "Eme nau huéeri; ¿jatchíakem nau nassua?", ti ámeu jiaahua. ²⁷ Huanäi hua seenu ä sai bébame Moiséjta yúaaka ínel au jiaahua: "¿Jábeseu enchi itou yäut yéchala? ²⁸ ¿Játché nee ket më báare, tuuka huaka Egíptopo jometa em méaká bénasi?", tau jiaahua. ²⁹ Íkái jikkajaka jü Moisés búitek Madián buiarau bícha. Huámi aneek kaa áma jométkaa, éntok huámi guoyim úúsek.

³⁰ 'Chúkula júchi cuarenta huásuktiriam huéy, jum kaa jóata bëmu Sinaí káuhui téamta náapo ä aney, jü Diosta ángel áu yeu machíriak júya zarzá téamta béetëpo. ³¹ Jü Moisés at guómték hua ä bíchakáubechi. Huanäi au rúkteka túisi ä bíb báarey, jü Señor ínel au jiaahua: ³² "Ínapone jü em yoiyóhuam Dios, Abrahamta, Isaacta, éntok Jacobta Dios", tau jiaahua. Huanäi jü Moisés májhueka au yóo táitek, éntok kaa ä bíb báarey. ³³ Jü Señor éntok, júchi ínel au jiaahua: "Emoë bocha yétkha, bueítuk jü buíya em at huéekáu yórisi maachi. ³⁴ Ínapo jum Egíptopo juka jíokot máchiraata ín génte bícháu júneria, éntok jíokot jáamtane jikkajaka, ábo kóm siika am jínëu báreka. Júntuké inou rukte. Énchine áman jaa báare jum Egíptohui", táu jiaahua. Bempo Moisejta omouték ínel au jáika jabesu enchi itou yaurapo yechala.

³⁵ 'Junakóri bempo juka Moiséjta omóutek, ínel au jáika: "¿Jabeseu enchi itou yaurápo yechala?", kaa ámeu ä yáuttu íaaka junne, jü Dios jíba ä yäut yáaka ámeu ä bíttuak am jínëunakë béchïbo, hua ä ángelhua júya zarázata béetëpo au ä nokákápamani.

³⁶ Íri Moisés ínel jume itom yoiyóhuam jum Egíptopo yeu núk siika, señaalim kaa jáibu johuame joaka huámi buiapo, éntok Mar Rojopo, éntok huám júya ániapo, cuarenta huásuktíapo ä núnübuakápo. ³⁷ Íri Moisés ínel jume Israelta úusímmehui ínel jáihuak: "Jü Dios senu profetata enchimheu bíttuanake enchim sailammet yeu simríata, ín enchimheu bíttuahuaká bénasi. Huákárem nok jikkajaka", ti ámeu jiaahua. ³⁸ Íri Moisés ínel ket hua áman júya ániapo itom yoiyóhuammak anekame, éntok jü Diosta ángeltamak ettejhuakáme jum Sinaí káhuichi, nokta áy jíapsihuamta áa bétana mabetaka itou ä tö simnakéhui.

³⁹ 'Të huame itom yoiyóhuam juka Moiséjta kaa nok chupa báreka ä bėj-reka sájjak, éntokim notti báreka eiyai Egíptou bícha. ⁴⁰ Huanárim Aróntau noókak ínel au jáika: "Diosimte enchi itom yáaria íaa bóota itom téjhuanakeme, bueítukte kaa

jüneiya jita bénak jü Moiséjtau sikähui, hua Egipto buíaräpo itom yeu nuksikámthai.”

⁴¹ Huanärím beceerota yáaka ä dios yáuhuak, éntokim animaalim súaka áu am buíssek, ofrendapo. Huanärím tüisi al-leaka taahuak huaka bem mámammae yáata yöreka.

⁴² Huanäi jü Dios bempólaim tójjak. Jume chókkim téhuekapo ayúkame am yörinaké béchibo júne kíal am tójjak, jum profétam librompo inel ä jiä bénasi:

¿Jatchu eme, génte Israelpo joome, animáalim súaka inou am buíjnake jáku áman juya ániapo Cuarenta huásuktiapo rejteka?

⁴³ Katem inou am buísse, ál-lem juka enchim dios yáarítau am buíjnake,

éntokem juka enchim yáari Molók téamta áma kátékäu nünübuak,

éntok juka dios Renfán téamta chokki, huámëi enchim yáarim yöri báreka.

Júkai enchim yáakä béchibone enchim buíaräpo enchim yeu béebaka

jum Babiloniä teäpo huám bíchaa enchim bíttuanake.

⁴⁴ ‘Huámi mekka aniapo jume itom yoiyóhuam juka karpa káata jípurei jume tetta

cháchaij-rim leyta áma jiojteri bem áma ériähui. Íiri yáahuak Diosta juka Moiséjta sáhuékä pámani bueituk jü Dios hua áapórik, Moiséjta, bíchakäu bénak ä yáa sáuhey.

⁴⁵ Íká kárita jume itom yoiyóhuam mabétak, éntokim Josuétamak kateka júne jíba ä huériali huate naciónim buíarau kimuboka, Diosta yeu béebakáhuim bempórim juka buíata mak báreka. Júnëlim jíba ä jípurek juka rey Davidta nésauhuëu tajti. ⁴⁶ Jü rey David éntok, Diosta bétana túhuata jájamek. Huanäi tiópota yáa bábarek juka Jacobta

Dios áma jóanakéhui. Të Dios kaa ä yaä íak. ⁴⁷ Huanäi jü Salomón ä yáuhuak juka Diosta káari. ⁴⁸ Juka Dios síme béppa yörisi machik kaa kari yorem yáaripo ä jójjoaí junne, profétata áa bétana inel jiä bénasi:

⁴⁹ Jü téhueka kia hua ín áma yeyésäu bénasine ä eria,

juka buíata éntok, ín at guóguokéu bénasi.

¿Jáichinakësa jüntuk jü káari enchim nee yáarianakéhui?, ti jiaahua jü Señor,

éntok, ¿jáichinakësa jü ín at jimyórenakéhui?

⁵⁰ ¿Jatchu kaa inapo simeta juka ayúkamta yáala jáku?

⁵¹ ‘Të emëe —ti ámeu jiaahua jü Esteban— jíbem inel kaa Diosta noki jíkkaij báare, huame Diosta kaa táyame bénasi, éntokem áme bénasi jíapsa. Jíbem enchim yoiyóhuam bénasi mamachi. ⁵² ¿Jábe profétatasum kaa jókot yáuhuak huame enchim yöyóhuam? Bempo huaka tua lütüriata joamta yebíjnake bétana bannaataka

nokakame súhuak. Én éntok, huákai yepsak, eme yáurata mámpo ä yéchaka ä métebok. ⁵³ Eme jume Diosta ángelesim mampo leyta mabétaka jünem kaa ä nésau páman kaate.

Jü Esteban sussutti máahuakä mëhuak

⁵⁴ Íkärím jíkkajaka, jü Estebantau oómtëka támim kumëka tahuak. ⁵⁵ Të jü Esteban, Espíritu Santota at ané béchibo, téhuekau reémteka juka Diosta uyjóoria bitchak, éntok juka Jesústa Diosta bátam bétana huéekamta. ⁵⁶ Huanäi inel jiaahua:

—¡Juyú! Áman téhuekapone juka Yoremta Üusi titéhuaakamta Diosta bata bétana huéekamta bitcha.

⁵⁷ Të bempo emo naka páttiaka, kusisi cháchayëka áu huántek. ⁵⁸ Huaärím ä buíseka, jum puéblopo yeä nuksájaka, áman pákun ä mamáataitek ä mëbáreka. Jume ä nátuakame éntok, juka bem sanko béppa huemta jóiyak, senu yorem júbua yótumta, Saulo téamta, guokpo ä jóiyak ä suaya íaaka. ⁵⁹ Huanäi jü Esteban mamáahuaka inel Diostau buaanak:

—Señor Jesús, ín jíapsine em mampo yétcha, aké ä mabeta.

⁶⁰ Huanäi tónommia kíkteka, kusisi chayëka inel jiaahua:

—Señor, íkai kaa túhuata am yáakä násuk junne, Aké am jiokore.

Ínëli jíaka muukuk.

8

Saulo jume Jesucristota súaleme guók jájasey

¹ Saulo éntok, ámemak ä türek Estebanta ménä bétana.

Huári taahuarit jume Jesucristota súaleme buéresi guokjájja táitek jum buere joära Jerusalémpo. Huanäi síme áachim chíbejteck jum Judéapo éntok Samaria buíärapo, të jume apóstolim jíba kaakum sájjak. ² Huate yorémëm tü jíapsekame juka Estebanta maäk, éntokim tüisi ä buan-riak. ³ Saulo éntok, jíba bénasi jume Jesucristota súaleme guok jájasei jóahuat kikkibákeka; oóhuim éntok jaámuchim júne áma yeu huiikei am huiksimeka cárceliu am toij báreka.

Jü tü nooki Jesucristota bétana huéeme jum Samáriapo nókhuak

⁴ Të jume Jerusalémpo yeu tennékame juka Diosta tü nooki kia jak bem katë páman ä noksakai. ⁵ Felipe, ket ámemak aneihui, jum senu pueblo Samariau bíchaa siika ámani Crístota bétana ámeu noktáitek. ⁶ Huanäi jü génte au nau yayájaka, sime jü Felípeta nokáubet suaka ä jikkajai, juka kaa jaibu johuamta ä joäu bíchaka. ⁷ Bueituk juebena géntem diáblom ámet kimúlatukäu tütúriai. Huámëi diáblom éntok, kusisi chayeka ámet yeu sásakai. Éntok juebena genteta kárákilamtaka, éntok lolóimtaka junne tütúriai. ⁸ Júnëli béja huámi puéblolo sime tüisim al-léaka jíápsai.

⁹ Senu yoreme áma aaney Simmom téaka, bannaataka juka móriata tekípánoaka huámi puéblolo, éntok juka genteta Samáriapo jometa baitáttáhuaká, buere jita au táya tíaka. ¹⁰ Simetaka at suaka ä jikkajai, riikom éntok polóobem junne, ínel jíaka:

—Í yoreme tua juka Diosta útteara jípure.

¹¹ Tüisim ä nok jikkajai, bueituk móriay bínhua táapo am baitáttáhuai. ¹² Tëm ä susualek juka tü nokta Felípeta ámeu nokako, Diosta bem jíápsipo nésaunake bétana, éntok Jesucristota téhuam bétana, oóhuim éntok jaámuchim júne emo batótebok. ¹³ Huanäi jü Simmom kéchá súsualeka au batótebok. Huanäi jü Felípetamak naa hueetáitek, huame señáalim kaa jaibu johuámmet guómtilatata ä mabéttuanake.

¹⁴ Jume apóstolim buere joára Jerusalémpo aneme júnéaka jume Samáriapo joomem ket juka tü nokta Jesucristota bétana huemta am mabétakáhui, Perota éntok Juántam áman jaásek. ¹⁵ Ámanim yájaka Diostau buaanak jume Samáriapo joomem tü nokta súsualekammem juka Espírítu Santota ayunaké béchíbo. ¹⁶ Bempo juka Señor Jesússta súaleka emo batótebolatukai, të jü Espírítu Santo ketune kaabetau jee kom yuumai. ¹⁷ Huanäi juka Perota éntok juka Juanta choápo áme béppa mámték, jü Espírítu Santo ámeu kom yuumak.

¹⁸ Huanäi jü Simmom jume apóstolim bíchaka jü gentetat choápo béppa mámtéka juka Espírítu Santota am mabéttuayo, tómita am makróktaitek ¹⁹ ínel ámeu jíaka:

—Nechem kéchá makka júkái úttearata, éläpone ínapo ket jábetat choápo béppa mámték juka Espírítu Santota ä mabéttuanake.

²⁰ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Jü em tommi emo beu kaitápo tahuánake, bueituké juka Diosta yore mikäu tómiay jíjínuhuá bénasë eiya. ²¹ Í tékil kaa emo béchíbo náikiari, bueituk jü em jíápsi kaa túri Diosta bíchápo. ²² Émoë jíápsi kúaktia kaa túhuata em éä béchíbo. Diósthueé buaana, jamak júne enchi jíókorinake em juéna éerim béchíbo. ²³ Bueitukne júneiya síkara chibúraapo bénaku em anëhui, kaa túriku, éntok juka juénaraata peréesota súmatuka bénasi enchi jípurëhui.

²⁴ Huanäi Simmom ínel ä yómmiak:

—Ino béchíbem Señortau oraciompo buan-ria juka enchim inou nokákäu kaa inou huéenaké béchíbo.

²⁵ Chúkula jume apóstolim juka Jesucristota yákäu bem bíchakäu bétana noksuka, éntok Diosta noki bétana, yeu sájaka jum Samaria buíarápo juebena puéblom békatanata juka tü nokta Jesucristota bétana huemta noókak. Huanárim júchi nóttek Jerusaléniyu bícha.

Jü Felipe éntok jü yoreme Etiópiapo joome

²⁶ Chúkula, jü Señorta ángel Felípetau yepsaka ínel au jiaahua:

—Jum suriu bíché huéiye, jü bóo Jerusalémpo kom bókamtachi, pueblo Gazá téäu bíchaa huémtachi.

Íri ájária jü bóo jum juya ániapo áman huéeme. ²⁷ Huanäi Felipe áman bíchaa siika. Jum ä hué páman éntok, senú yoremata Etiópiapo jometa bíttak. Íri yoreme eunuko tí téttehuaahuai. Áapo buéresi tékiakai, jum Etiópiapo jámut yáut, Candace téamta, tomi suayai, të Jerusaléniyu aaney áman oraciompo Diostau nok báreka. ²⁸ Íri yoreme nóttilatata hueiyei ä buíaräu bícha. Á carropo yétsímeka jü libro profeta Isaiasta jíojtekäu noksimeí. ²⁹ Huanäi jü Espírítu Santo Felípetau ínel jiaahua:

—Jü karohué rukte.

³⁰ Huanäi jü Felipe au rúkteka juka nokta jikkajak jum Isaiasta libropo ä nokáhui. Huanäi ä temajek:

—¿Játché at júneiya jü em nokáubechi?

³¹ Huá yoreme éntok, ínel ä yómiak:

—Ée, ¿jachisune at júnenake, bueituk kaabe nee ä téjhua máttchi?

Huanäi Felípetau noókak áma ä jámuka áa náapo áa yejte sáhueka.

³² Huá jíojteri ä noksímëu éntok, ínel jiaahua:

Kabarata Bénasi mēboka huérihuay.

Juka kabárata síkahuaká kaa áa buaná Bénasi, kaa jálek.

³³ Á tú yóremtukánásuk júne jìokot jo súuhuak,

éntok kaa lútüriata yáariahuak.

¿Jábesu huame at yeu sákariam bétana noknake jáni?

Bueítuk imí buíapo ä jíapsi úhuahuak, tiahua hua jìojteri.

³⁴ Huanäi jü eunuko titéttehuahuame Felípetau ínel jiaahua:

—Nechē tejhua, ¿jábeta bétanasu íkái nooka jü profeta, áa bétana o jábe táabuik bétana?

³⁵ Huanäi Felipe jìojterita ä nokáumak au ä naatek juka tú nokta Jesústa bétana huemta. ³⁶ Huanäi huam báam ayúká páman kateka jü eunuko titéttehuahuame ínel jiaahua:

—Ími báam aika, ¿jatchune kara imi batóhua?

³⁷ Felipe ínel au jiaahuak:

—Anáka chikti em jíapsimak enchi ä súaleyo.

Huanäi hua yoreme ínel ä yommiak:

—Jéehui, ínapo ä súale juka Jesucristota Diosta tua ä Üusitukähui.

³⁸ Huanäi juka carrota kéchateboka, kom chéptekam náuhuichika báau kíimuk. Huanäi Felipe ä batóak. ³⁹ Huam bápo yéu am sájak, jü Señorta Espíritu juka Felípeta sékana bichaa nuksiika. Jü eunuko éntok, kaa júchi ä bitchak, té al-leaka júchi ä böo nuka. ⁴⁰ Jü Felipe éntok, jum Azótópo aneka jünëak. Huanäi jum puéblom békataka huerámaka juka tú nokta Jesucristota bétana huemta nookai. Júnensu pueblo Cesareau yépsak.

9

Saulo Diostau bíchaa jíapsi kúaktek

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Saulo éntok, jíba Bénasi huame Señorta súaleme suabáreka eiyai. Kíalíku hua típöpo chē nésauhuemtau siika, ² jíosiata áu mak iáka útteata ä máknakemta Damascopo judíom nau yayajäpo kibákbáreka jume tú nokta Jesucristota bétana huemta súaleme áma járiubáreka, am pereesoteka buere joára Jerusaléniu am huéria béchíbo, oóhuim, éntok jáamuchim junne. ³ Tē béja böot huéeka, huam pueblo Damascou jéla ä huéi, sej chukiti téhueka bétana jü machiria útteaka kom sika, nate chíkola ä machíriak. ⁴ Huanäi Saulo buíapo huétchek, éntok senuk au nokamta jíkkajak ínel jíamta:

—Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjásase?

⁵ Huanäi Saulo nátemajek:

—¿Jábesaë empo, Señor?

Huári éntok, ínel au jiaahua:

—Ínapone Jesús, hua em guokjásase. Kíalē émpöisu kókosi emo johua, juka buesta sísguok buahuita témmü Bénasi.

⁶ Saulo éntok, mauj-rimmea au yoaka ínel jiaahua:

—Énsu Señor, ¿jítasune yáanake?

Jü Señor éntok, ínel au jiaahua:

—Yejtékē áman pueblou huéiye. Huámirē téjhuaana jita em yáanakéhui.

⁷ Jume yorémem Sáulotamak katéu éntok, tüisi guómték juka nokamta jíkkajaka tē kaábeta bíchaka. ⁸ Huanäi Saulo yejteka au puj étapok jíöbe, té kaa bíchaka taahuak. Huanäi jume áamak katéihuim mampo ä buíseka ä nuksájjak jum Damascou bícha. ⁹ Huámi aaneka baij táapo kaa bíchaka, kaa jíbuáka, éntok kaa jýeyeka.

¹⁰ Damascopo éntok, senu yoreme Jesucristota súaleka jóakai Ananías ti téhuakä, huáahuí Señor au yeu machíriak tenkupo Bénaku, éntok ínel au jiaahua:

—¡Empo Ananías!

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Ímne aane, Señor.

¹¹ Huanäi jü Señor júchi ínel au jiaahua:

—Huä böo Derecha ti téhuaakamtau bíché huéiye. Huanärē Judasta jóapo senu yoremta nátemaje Társopo jometa, Sáulo ti téhuakámta. Áapo oraciempo Diostau nooka ééni, ¹² éntok senu yoremta Ananías ti téhuakámta, tenkupo bitchak au kibákeka choápo béppa at mámtékamta júchi ä bínnakē béchíbo.

¹³ Íkái jíkkajaka Ananías ínel jiaahua:

—Señor, juebénakam nee ettéjhuaríala íri yoremta bétana, jáchin machisi huaka kaa tühuaata jume enchi súalemmu ä yáakä bétana jum Jerusalémpo. ¹⁴ Én éntok imí äbo yebísise útteaata máktaka jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme bétana sime huame enchi yöreme peréesoteka am huéria báreka.

¹⁵ Të jü Señor ínel au jiaahua:

—Ámanë huéiye, bueítukne júkai yoremta yeu púala ino bétana ä noknakë béchíbo, jume judíommehui, éntok kaa judíommeu junne, éntok bem réyimmehui. ¹⁶ Ínapone au ä yéu machírianake simeta ä jünérianakë béchíbo jáchin machisi yuun jíókot máchiraata ä bínnakéhui nee ä súalekä béchíbo.

¹⁷ Huanäi Ananías áman siika jum Sáulota anéhui. Au yepsaka, choápo béppa at mámtaka, ínel au jiaahua:

—Empo Saulo in hermáano, jü Señor Jesús, hua böot em hué páman emou au yeu machíriakame, nee äbo emou jaásek júchi bénasi enchi bínnakë béchíbo, éntok juka Espíritu Santota émot ayúnakë béchíbo.

¹⁸ Huanäi seep puj beata bénaka sóokteka kom huáttek, ínëli júchi bíchaka taahuak. Huanäi juka kiktaka batóhuak. ¹⁹ Chúkula béja jübuáka júchi úttéutuk. Huanäi jaiki táapo jáni jume Jesucristota súaleme Damascopo jóakammak taahuak.

Saulo jum Damascopo noókak

²⁰ Huanäi béja Saulo jum judíom nau yayajäpo jume géntemmu noktáitek juka Jesústa tua Diosta Üusi tíaka. ²¹ Síme jume ä jíkkajakame at guómtaka tahuak, éntokim ínel jiaahua:

—¿Jatchu kaa íri yoreme ínel jum Jerusalémpo jume Jesústa súaleme guokjájaseihui? ¿Jatchu kaa íri hua äbo yepsaka am peréesoteka am huéria báareihui jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme mampo am joa báreka?

²² Të Saulo chéhuasu kaa májhueka ámeu nooka, am jünéetuaka juka Jesústa Cristotukähui Diosta yeu púari. Júnëli jume judíom Damascopo jóakame béja kaachin annáchiakai.

Saulo judíom mampo au yeu huikkeek

²³ Juebena taáhuarim simsuk, jume judíom nau ettéjhuakä juka Sáulota mēbábarek, ²⁴ të áapo ä jünériak. Taáhuarit tukáarit naabúrujtím jum puértampo pueblou kíkímuhuäpo ä jójottuai ä mēbáreka. ²⁵ Të jume Jesucristota súaleme jum buéuru huáripo ä yéchaka, tukáapo jü taapia yari puéblota chíkola bókamta huáitana kómä yétkhak. Júnëlim áma yeu ä huikkeek.

Saulo Jerusalémpo aaney

²⁶ Saulo Jerusaléni yepsaka jume Jesucristota súalemmeu rúkteka ámemak anbáareí jíobe, të síme ä májhuéi kaa jünéaka áapórik béja juka Jesucristota súaléhui. ²⁷ Të jünentaka júne Bernabé áman ä nuk sika jume apóstolímmeu ä täyatebok, am ettéjhuariak jáchin Saulota Señorta bíchakähui jum böochi, éntok jáchin Señorta áapóriku, Sáulotau, ä nokákähui, éntok jáchin áapórik, Sáulota, kaa májhueka Jesústa bétana géntemmu ä nokákähui jum Damascopo. ²⁸ Huanäi jübua Saulo Jerusalémpo taahuak, éntok ámemak naa hueetáitek. ²⁹ Kaa májhueka Señorta bétana nookai jume griego nókammak ettéjhuakä, éntok ámemak nok nássuaka. Të iméi jáchin ayuka bem ä ménakeu jaríai. ³⁰ Huame hermáanom éntok, íkai jünériakam Sáulota buere joára Cesareau tójjak, huámi éntokim buere joára Tarsou bíchaa ä bíttuak.

³¹ Huanäi huámechi taáhuarimmet jume Jesucristota súaleme jum Judea buíaräpo, Galiléa buíaräpo, éntok Samaria buíaräpo aneme yantelakam al-leaka jíápsay, éntokim chéhuasu óusi eiyay. Diosta yörekam jíápsay, éntokim Espíritu Santota úttiäray chéhuasu emo búruriay.

Eneas káráktilataka túriak

³² Peero jume Jesucristota súaleme bēkatana huerámaka jume pueblo Lídapo jóakammeu ket nóitek. ³³ Huámi senu yoremta bítkhak Enéas tí téhuakamta, guojnaiki huásuktiapo kókoreka bókai, bueítuk káráktilatukai. ³⁴ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Empo Eneas, Jesucristo em kókoa bétana enchi tüte. Yejteké em at böyëu tóboktia.

Huanäi Eneas sep yéjtek. ³⁵ Ínëli síme pueblo Lídapo jóakame ä bítkhak, éntok jume pueblo Saronpo jóakame, éntokim juka bannaataka bem súaléu tójaka juka Señorta súaleka taahuak.

Dorcas múkuka júchi jíabitek

³⁶ Huámechi taáhuarimmet jum pueblo Jópè teäpo senu jámmut aaney Jesucristota súaleka Tabítá ti téhuaka, griego nokpo Dórcas tíau báare. Íri jámmut jíba túhuata joaka jíápsai jume jíókot éame aníaka. ³⁷ Júnaksu éntok huámechi taáhuarimmet Dorcas kókorí huécheka muúkuk. Chúkula jú ä takahua úbahuaka jum kari senuk béppa kátekäpo tékhuak. ³⁸ Jú pueblo Jópè tíame Lidau kaa mekka taahuai jum Perota anéipo. Huanäi jume Jesucristota súaleme jünéaka áapörík áma anéihui, guoi yorémemim au jaásek ínel au jáú nésauhueka:

—Láuté äbo huéiye imí pueblo Jópèhui.

³⁹ Huanäi Peero ámemak siika. Áman ä yepsákim jum kariu takáhuata bókäú ä nuk kíimuk. Huanäi síme huame jámut jókoptulam áa chíkola tápunaka sóoti buaanai, éntokim huaka sánkota Dorcasta ketune jíápsaka ä supe yáarim ä bíttuak. ⁴⁰ Huanäi Peero síme huame áma aneme yeu sákatuaka, tónommia kíkteka Diostau oraciompo nookak. Huanäi huaka mukilata bíchaka ínel jiaahua:

—Empo Tabita, yejtée.

Áapo éntok pujteka, Perota bíchaka, yéjtek. ⁴¹ Huanäi mampo ä buíseka ä kétéchak. Huanäi jume hermáanom éntok jámut jókoptulam núnuka bem bíchäpo ámeu ä kétéchak jíápsamta. ⁴² Íri síme jú pueblo Jópèpo júneriatuk. Huanäi juebénakam Señorta súaleka taahuak. ⁴³ Büru taahuarimpo huámi pueblopo taahuak, Peero, senu yoreme huaka beata búabuakotemta jóapo, Simmom ti téhuakame.

10

Peero éntok Cornelio

¹ Jum Cesarea puéblopo senu yoreme Cornélió ti téhuaka jóakai, sontaróapo senu batallón Italiana ti téhuaakapo capitántaka. ² Huári yoreme tüisi tú yóremtukai, Diosta yörei, éntok síme ä familiahua junne. Jume judíommeu yún tómita lilimojnay, éntok chíkti táapo oraciompo Diostau nonokay. ³ Séjtlukuptei, bájim jiaí jáni, tenkumta bénasi éaka machisi juka Diosta ángel bítchak jum ä anéu au kibákeka, ínel au jámta:

—¡Empo Cornelio!

⁴ Júnéli au ä jiaí Cornelio éntok, tua at puseka taahuak tüisi guómtilatata. Chúkula béja ínel au jiaahua:

—¿Jáchisè jiaahua, Señor?

Jú Diosta ángel éntok, júchi ínel au jiaahua:

—Huá oraciompo Diostau em nókähui, éntok limojna em yáari póobem béchíbo, Diosta bíchäpo türi. ⁵ Láuté áman pueblo Jópè téäu yorémem jaáseka Símonta am núnutua, jú Peero ti ket téhuakamta. ⁶ Áapo senu Simmom huaka beata búabuakotemta jóapo aane, bahue mayoat jóakame. Huári enchi téjhuanake jita em yáanakèhui.

⁷ Juka Diosta ángel simsuk, Cornelio guoi yorémem ä sáuhuèhuim núnnuk, éntok huépul sontarota tüisi Dios huáatemta éntok át ä jiapsekähui. ⁸ Huámèi símeta huaka ä bíchakäú éntok ä jíkkajakäú am ettéjhuariasuka áman pueblo Jópè téäu am jaásek, Simmom Perota anéihui.

⁹ Yokóriapo iméi yorémem béja hua pueblo Jópè téäu kaa mekka katéi, tua lúl-la káteko Peero kárit bem áma kókocheú jíkáú jámuk oraciompo Diostau nók báreka. ¹⁰ Huanäi tüisi tébäureka jíbuä báarei, té juka buáhuamta kee buasei, tenkumta bénasi éaka jita bítchak. ¹¹ Kia sábanam bénom naiki eskinapo huitérekame téhueka bétana kom huéeme bítchak. ¹² Huámi sábanam bénaku huikíchim, éntok bakóchim, éntok síme animáalim náikim guókekame kaatei. ¹³ Huanäi senuk au nokamta jíkkajak ínel jámta:

—Peero, júmèi animáalimè súaka am buäye.

¹⁴ Té Peero ínel ä yómiaik:

—¿Jatchiaka, Señor? Ínapo jauhuey júne Diosta bíchäpo jaiti machik kaa buála.

¹⁵ Huanäi júchi ínel au jámta jíkkajak:

—Juka Diosta tütekahui katé jaiti máchí tíiya.

¹⁶ Íri báisi nat chátuka au kom yúmak. Huanäi huame sábanam bénaka júchi téhuekau jíkáú nóttek. ¹⁷ Huanäi juka Perota jú ä bíchakäubet kaa ä al-leai jítasu bénak huákäi nokbárèihui, jume yorémem Corneliota bétana au jaahuakame juka Símonta jóa nátamajeka kateme jú kári puertau yájjak. ¹⁸ Huanärim áman yájaka kusisi nokaka nátamajek senuk Simmom ti téhuakamta áma anè bétana, ket Peero ti téhuakame. ¹⁹ Té juka Perota hua ä bíchakäubet ketune kaa ä al-leai, jú Espiritu Santo ínel au jiaahua:

—Baij yoremem in enchi jaría. ²⁰ Kómë síká ámemak huéiye kaítat jachin éaka, bueítuk ínapone emou am jaásek.

²¹ Huanäi Peero ámeu kom siika huame yorémem Cornéliota au jaásekáumehui. Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria jü enchim jariähui. ¿Jítasem nübok?

²² Bempo á yómmiak:

—Jü capitán Cornélio ábo itom jaásek, íri yoreme tü yóreme éntok Diosta yöre ikäi síme jume judíom á tü éttejhua, éntokim á nakke. Senu Diosta ángel á téjhuak enchi á núnotebo sáhueka á joau enchi hueé íaaka.

²³ Huanäi Peero kariu am kimaka, áma am tahuáriak áamaki huári tukarichi. Yokóriapo béja ámemak siika, éntok huate hermáanom Jópepo joome.

²⁴ Júchi yokoriapom béja Cesareau yájjak. Huámi Cornelio am boobíchaihui á huahuájim éntok amiigom á nákéhuim áman nau núnulataka. ²⁵ Juka Perota á joau yepsak, Cornelio au yeu síká á mabétak, éntok tónommia kíkteka á yörek. ²⁶ Të Peero á kétchak inel au jíaka:

—Kíktë. Katë inou mújmujte. Ínapo ket emo bénasi yoreme.

²⁷ Huanäi au noksímeka, kariu kibákeka juebena géntem áma nau yáij-lame téhuak.

²⁸ Huanäi inel ámeu jiaahua:

—Eme júneiya itom jume judíom, hua itom boojóriäu béchíbo, kaa á türiakähui jume kaa judiommak itom ito türinakëhui, éntok bem joau itom kikkimunakëhui. Teé én jü Dios nee téjhuak ikäi inéli huemta au tü yáak tíaka, itom kaachin ito érianakë béchíbo.

²⁹ Kíalíkune téjhuaahuaka sep ábo siika kaachin éaka. Én éntokne júnee péiya jita béchíbo ín ábo núnuhuakahui.

³⁰ Huanäi Cornelio inel au jiaahua:

—Naiki taáhuarim huéiye ínapo imi ín jóapo aneka ayúunai, éntok kupteu bícha, inneak jáni, nee Diostau oraciompo nokayo, itom á boojóriä bénasi, senu yoreme béloj tópapáti anemta sánkoka inou au yeu machíriak. ³¹ Huanäi inel inou jiaahua: “Empo Cornelio, hua Diostau oraciompo em nokähui, éntok hua em limojna yáari póobem béchíbo Diosta bíchápo türi. ³² Láuté áman pueblo Jopë téau yorémem jaaseka Símonta am núnutua, huaka ket Peero ti téhuakamta. Áapo senu Simmom huaka beata búabualkotemta jóapo aane, bahué mayóat jóakame. Huári ábo yepsak enchi téjhuanaake jita em yáanakëhui.” ³³ Júnëline sep áman enchi jariutebok. Én éntoke itou yepsak. Túisite enchi á baisauhue. Ente síme imi aane Diosta bíchápo enchi nok jíkkaij báreka símeta juka Diosta enchi itou nok íähui.

Peero jume Corneliota jóapo anemmeu nookak

³⁴ Huanäi Peero inel ámeu jiaahua:

—Én ál-lane júneiya lútula huépo juka Diosta síme yorémem nánancha ériähui, ³⁵ éntok jita nacióno á jométuk junne juka á yöremta éntok túhuata joamta á nákéhui. ³⁶ Dios juka Jesucristota jume Israelítammeu kom bíttuak, huaka símem béppa nésauhuemta, ámeu á nok íaaka yanti jíapsihuamta bétana. ³⁷ Eme béja túisi á júneria huaka judíom buíarápo síme át yeu sikamta jum Galiléa buíarápo naateka juka Juanta jume géntemmeu noksuko éntok am batósuko. ³⁸ Éntokem júneiya kétchi jachin Diosta Jesús Nazaretpo jometa Espiritu Santota útteara á mikákähui, éntok jachin áapörík huaka túhuata josúkähui jum náasá síkapo, éntok huame diáblota mampo aneka kókoreme á tütekähui. Íkäi johuai bueítuk Dios áamak aaney. ³⁹ Ítapote símeta juka Jesússta yáakäu bitchak, kia huam Judea buíapo éntok Jerusalén puéblopo junne. Chúkula éntokim kúrusichá popónaka á méak. ⁴⁰ Të Dios júchi á jíabitetuak baij taáhuata huéyo, éntok itou yeá machíriatuak. ⁴¹ Kaa síme géntemmeu au yeu machíriak, itou jíbba, huame bannaataka Diosta yeu píari én áa bétana nok íaahuame. Ítapote kókoolam násuk á jíabitesuk áamak jíbuäk, éntokte áamak baa jëka. ⁴² Éntok itom téjhuak géntemmeu itom nok sáhueka, juka Diosta Jesússta á yäut yécháka bétana jume jíapsammet nokta á chupa íaka, éntok jume kókkolammechi. ⁴³ Éntok chë bannaataka ket síme jume profétam íri Jesússta bétana noókak síme jume á súaleme bem Dios bejrimmet bem jíokoriná tíaka.

Jü Espiritu Santo jume kaa judíommeu júne kom yuumak

⁴⁴ Ketune juka Perota ámeu nokaisu, jü Espiritu Santo síme huame á nok jíkkajammeu kom yuumak. ⁴⁵ Huame Israelítam Jesucristota súaleme Perotamak áma yáij-latukäu éntok, at guómtilamtaka taahuak juka Espiritu Santota ket huame kaa judíommeu júne kom yumák tíaka. ⁴⁶ Júnëlim ámet júneiiai juka Espiritu Santota ámeu kom

yumáká bétana, tábui nokpo am nokái am jikkajaka, éntok buéresi Diosta am úttileyo.
⁴⁷ Huanäi Peero inel jiaahua:

—¿Jatchu jábe ára ée támeu jiaahua ímëi yorémem emo batónaké béchibo? Bueituk jü Espiritu Santo ámeu kom yuumak itou kómá yúmaká bénasi.

⁴⁸ Huanäi Jesucristota bem súaleká béchibo am bató nésauhuek. Chúkulam Perotau nookak elapo jaiki tápo júne ámeu ä tahuá sáhueka.

11

Peero ä tékil ministerio jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä ettejhua buere joära Jerusalénpo

¹ Jume apóstolim, éntok jume huate hermáanom Judea buiarápo anéihuum, juka noktam jikkajak kaa judíomtaka junne ket juka tü nokta Jesucristota bétana huentta súalekähui. ² Huanäi juka Perota júchi Jerusaléniu yepsak, jume judíom Jesucristota súaleme ä bėj-reka nookai. ³ Akim ä temajek:

—¿Jatchiáke huame kaa ito bénasi judíommak aaney, éntoke ámemak jibuäk?

⁴ Huanäi jü Peero ä naatekápo naateka simeta huaka áma yeu sikamta am ettéjhuariaka, inel jiaahua:

⁵ —Ínapo jum pueblo Jópë téäpo aaney, huanäine Diostau buanaka tenkumta bénasi éaka jita bitchak. Huámíne kia jita buéuru sábanam bénom bitchak téhueka bétana kom huéme, naiki eskinampo huitérekame, inou kom nóinoiteme. ⁶ Huanäine am bíchaka jítasu áma ayuk jáni ti éaka ámet suúhuak. Júméisune animáalim náikim guókekame júyapo joomem áma bitchak, éntok bakóchim, éntok huikíchim. ⁷ Huanäine senuk inel inou jámta jikkajaka: “Peero, ímei animáalimé súaka am buáye.” ⁸ Tëne inel au jiaahuak: “Èe Señor, ínapo jauhuey júne juka Diosta bíchäpo jaiti machik kaa buäla.” ⁹ Huanäine júchi inel inou jámta jikkajak: “Juka Diosta tü yákáhué kaa jaiti máchí tíiya.” ¹⁰ Íri báisi nat chátuka inou ayúak, huanäi sep huame sábanam bénaka júchi téhuékau jikáu siika. ¹¹ Huanäi huámi orapo baj yorémem jum jóapo ín anépo yájjak, pueblo Cesarea bétana áman jaataka nee jariú sáihuaka.

¹² Huanäi jü Espiritu Santo ámemak nee huee sáuhuek kaítat jachin éaka. Imey busan hermáanom éntok, ínomak sájjak. Símetakate senu yoremta jóapo yájjak. ¹³ Huári itom ettéjhuariak jachin juka Diosta ángel ä jóapo huéekamta ä bíchakähui inel au jámta: “Yorémeme áman pueblo Jópë téäu jaase. Símmom Peero ti téhuakamtam núnunake. ¹⁴ Áapo enchi téjhuanake jachin em emo jínéunahuéhui, enchi éntok síme em familia.” ¹⁵ Ínëli nee ä ettéjhuariasuk, ínapo ámeu noktáitek. Huanäi sep jü Espiritu Santo ámeu kom yuumak itou kómá yúmaká bénasi júnak júbua ä naateyo. ¹⁶ Huanäine hua Señorta nokibe huáhuatek inel jámtahui: “Jü Juan báammey yore batóak, të Dios tábuiasi enchim batónake juka Espiritu Santota enchimmeu kom yumátuaka.”

¹⁷ Juka Diosta junëli nánancha itom ériaka bempörim juka Espiritu Santota makkak, ket itom ä mikaká bénasi Jesucristota itom súaleko, ¿jábesa ínapo Diosta bėj-reka ín huénaké béchibo?

¹⁸ Huanäi jume hermáanom buere joära Jerusalémpo aneme íkái jikkajaka nok yáatek, éntokim Diosta úttileka taahuak ä yári béchibo inel jiaka:
 —¿Júnëli ket Dios huame kaa judíommeu júne juka bem jíapsi kúaktinakeu ámeu yumátuak yu jíapsihuamta am jájammaké béchibo!

Jume Jesucristota súaleme pueblo Antioquíapo aneme

¹⁹ Juka Estebanta müsuk jume huate Jesucristota súaleme guok jájataitiak. Huanäi huate maujhueka ténnec Fenícia buiarau bícha, isla Chipreu bícha, éntok Antioquíau bícha. Ámanírim juka tü nokta Jesucristota bétana huentta nookai, teé judíommeu jibba. ²⁰ Të huate Jesucristota súaleme Chíprepo jométaka, éntok Cirénepo jométaka, jum Antioquía pueblou yájaka béja kaa judíommeu júne ä noókak juka tü nokta Jesucristota bétana huentta. ²¹ Jü Señorta uúttarea ámet ayukai, kíalíku juebénaka juka bannaataka bem súalëu tójaka juka Señorta súaleka taahuak.

²² Jume Jesucristota súaleme Jerusalémpo anéihuum íkái jikkajaka juka Bernabeta jum Antioquíau jaasek. ²³ Bernabé áman yepsaka ä bitchak juka jachin machisi juka Diosta túhuata ámeu yáalatukähui. Huanäi tüisi al-léaka taahuak, éntok símemmeu noókak bem jíapsi tutti yécharika Señorta éä páman am katchahueka. ²⁴ Bueituk áapo, jü Bernabé, tü yóremtukai, éntok jü Espiritu Santoy tapuniakai, éntok chikti ä jíapsimak Señortat éiyay. Júnëli juebena géntem jíapsi kúaktituak Señortau bícha.

²⁵ Chúkula Bernabé pueblo Tarsou bíchaa siika Sáulota áman jariuseka. Huanäi ä téaka Antioquíau bíchaa ä nuk siika. ²⁶ Ámanírim jume Jesucristota súalemmak aane

huásuktiapo, juebena genteta majtiaka. Huämi Antioquíapom kësam huëpo cristiánom ti téhuatua huak jume Jesucristota súaleme.

²⁷ Huámechi taáhuarimmet huate profétam Jerusalém bétana Antioquíapo yájjak. ²⁸ Senu yoreme Agabo ti téhuaka, jume hermáanom násuk kíkteka, Espíritu Santota éäpo noókak buere tébaata síme buíarar ayúnake tiaka. Huäri buere teba lútu huëpo siika rey Claudiota nésauhué taáhuarimmechi. ²⁹ Huanäi jume Jesucristota súaleme Antioquíapo anéihum, hueepulaka bem yumäpo, huame Jesucristota súaleme Judéa buiärapo aneme anía rókaka taahuak. ³⁰ Júnëlim ayuka, juka ofrendata nau tójaka huame yoiyöturi Judéa buiärapo anemmeu jäbuekammeu ä bíttuak Bernabétamaki éntok Saulotamaki.

12

Jacobo mëhuak, Peero éntok, peresotehuak

¹ Huámechi taáhuarimmet jü rey Herodes huate Jesucristota súaleme guokjájataitek. ² Jacobota juka Juanta saayi eparammea mëtebok. ³ Huanäi jume judíom al-léaka tahuák tiaka, juka Perota ket peréesotebok. İri yeu siika tua pajko táapo, jume páanim kaa levadúrakame buabuáhuä táapo. ⁴ Të jü rey Herodes juka Perota cárcelpo yéchatebok dieciséis sontarom ä suáyatuaka, inel éaka, chúkula pajkota chúpuk puéblota bíchäpo yéä tójj báreka. ⁵ Júnëli jü Peero páttiatukai éntok tüisi suáyahuai, teé jume Jesucristota súaleme jíba Diostau oraciompo ä nok-riay chikti bem jíapsimaki.

Dios juka Perota jum cárcelpo yeu simtúak

⁶ Yokóriapo juka Heródesta jum puéblota bíchäpo yéä tójjnakei, huäri tukáarit Peero kotchei guoi sontarom násuk bökari, guoi cadenammea súmataka. Huate sontarom éntok, puértapo jäbueka cárcelta suayai. ⁷ Huanäi sej chukti jü Diosta ángel áma yepsaka, juka cárcelta machiriaka, jü Perotat sánäpo mámtaka ä bússaka, inel au jiaahuak:

—Lauté yejte.

Huanäi jume cadenam mampo ámey ä súmatukau bútteka kom huáttek, ⁸ Jü ángel éntok inel au jiaahua:

—Emoë huikojtua, éntoke em berä bochampo guókte.

Juka Perota au bochátuasuk jü ángel inel au jiaahua:

—Jínteke ino sáu huéiye.

⁹ Huanäi Peero ángelta sáu yeu siika, kaa jünéaka tua ä lütüriatukähui juka ángelta joähui. Kíal ä tenkutukä bénasi ä ériai juka ä bíchähui. ¹⁰ Te jume sontarom bat jäbuekame huam sájaka, éntok júchi huam jëla jäbuekame huam sájaka, sísi guok puertauhuim yájjak bööu yeu kathuäpo. Huanäi hua puerta au étapok. Huanärim yeu sájjak. Chúkula senu cálleta sákasuka jü Diosta ángel áapolaik tösika. ¹¹ Huanäi Peero jünéaka inel éeak:

—Én ál-lane jüneiya ä lütüriatukähui Señorta ä ángel inou bíttuakähui Heródesta mampo nee ä jínëunakë béchibo, éntok hua síme bétana judíom inou yáa bárëhui.

¹² Ínëli éaka jü Peero Mariata joau bíchaa siika, jü Juan Márcos téamta áiye, ámani juebena géntem nau rúktilataka Diostau oraciompo nookay. ¹³ Áman yepsaka, juka puértata ä ponái, senu jámmut beme, Ródeé ti téhuaka, áman yeu siika ä bit báreka ä jäbétukähui. ¹⁴ Të juka Perota nok tátáyaka, juka puértata kaa étapoka, chikti ä al-léerimmak búitek áman huaijhua bíchaa am téjhua báreka juka Perota jum puértapo huéktiaka. ¹⁵ Huanärim inel au jiaahua jü ili jámuttahuai:

—¡Rokótuläe!

Të áapo ä lütüria tíiya ä ájáriatukähui. Të bempo júchi inel au jiaahua:

—Kaa ájária, ál-la jü ä ángelhua.

¹⁶ Të jü Peero áma huéeka jíba puértata ponaí. Huanärim juka puértata étapoka ä bíchaka guómtek. ¹⁷ Të áapo mámammae séñata ámeu yáhuak kaa am jíal sáhueka. Huanäi am ettejhuariak jachin juka Señorta cárcelpo yéä nuksikähui:

—Juka Jacobotem ettéjhuaría ino bétana éntok jume huate hermáanom.

Huanäi yeu siika sékána bícha.

¹⁸ Yokóriapo yeu mátkuk, buéresi jíáihuai jume sontarom násuku, buéitukim kaa jüneiyai jachin juka Perota jum cárcelpo yeu sikähui. ¹⁹ Huanäi jü rey Herodes ä jariutebok. Kaa ä téihuak éntok, jume sontarom ä suáyaihuim núnuteboka am temájek jatchiaka bem yéu ä simtúakähui. Kaa emo am jünéä tiai éntok, am súatebok. Chúkula jü Herodes Judéapo yeu síká, jum Cesaréau bíchaa áman joa báreka.

Heródesta mukúkä bétana huéeme

²⁰ Jü Herodes huame géntem puerto Tiropo jomemneu tüisi oómtai, éntok puerto Sidonpo jomémmehui. Huanäi bempo juka buähuaamta reyta buíapo bem mabétá béchibo au sájjak áamak ettejhua báreka. Huanärim Blástotamak emo nok tütek, hua rey Heródestau nésauhuemtahui, éntokim al-léaka jápsirókaka au noókak. ²¹ Huanäi Herodes taáhuata am yéchariak nau am nunurókaka. Juka taáhuata yúmak, béja yörisi machisi sánkoteka huam ä nésauhuépo yejteka ámeu noókak. ²² Huanäi jü génte ä úttileka inel chaáyek:

—¡Í nokame kaa kia jábe yoreme, áapo jü dios!

²³ Huämi orapo jü Señorta ángel juka Heródesta kökori tátabek, bueítuk Diosta bénasi au ä ériai tíaka, éntok Diosta kaa yörek. Huanäi buíchiatuka muúkuk.

²⁴ Tè jü Señorta noki jiba simekut nokhuai, éntok jume ä süalekame chéhuasu búrusakai.

²⁵ Bernabé éntok Saulo, jukam nésauta chúpaka, buere joära Jerusalém bétana pueblo Antioquíau nóttek, Juanta huériaka Márcos ti ket tehuakamta.

13

Bernabé éntok Saulo bem tekil ministerio naatek

¹ Jum pueblo Antioquíapo jume Jesucristota süalemmakim aaney jume profétam éntok huete am majtíame. Jume áma anéihum Bernabé, éntok Símon, Négró tíame, éntok Lucio, pueblo Cirénepo joome, éntok Manaén jü Herodes Galiléa buiárapo nésauhuemtamak yótukame, éntok Saulo. ² Séjtul imei ayúnaka éntok oraciompo Diostau am nokayo, jü Espíritu Santo inel ámeu jiaahua:

—Bernabetem nee yeu púaria, éntok Sálوتا, hua tekia ín áme béchibo náikiata bem yáanaké béchibo.

³ Huanärim ayúnasuka éntok oraciompo Diostau noksuka, choápo áme béppa mámtaka Diosta mampo am joaka áman am bíttuak.

Jume apóstolim isla Chíprepo noókak Jesucristota bétana

⁴ Huanäi Espíritu Santota éápo Bernabé éntok Saulo Seleuciau bícham sájjak. Huämírim barcopo báau huáttek isla Chípneu bícha. ⁵ Jum puerto Salamínau yájaka juka Diosta noki jume géntemneu noókak jum judíom sinagogapo. Juan éntok, am anásimeka ket ámemak huéiyey. ⁶ Huämi íslapom naa burujti sájaka Páfou yájjak. Huämírim senu judío Barjesús ti téhuakamta yájjak. Íri móriákai, éntok profeta aranókíchitukai. ⁷ Íri móriára hua áma nésauhuemtamak aaney, Sergio Paulö téamtamaki. Í Sergio Paulö éntok, tüisi koba súakai. Áapo, jü nésauhueme, juka Bernabeta núnutebok, éntok juka Sálوتا, juka Diosta noki jíkkaij báreka. ⁸ Tè jü móriára Barjesús, Elímas ti téhuakame, am bėj-reka kíktek, juka nésauhuemta kaa Diosta noki sual íaaka. ⁹ Huanäi jü Saulo, ket Páblo ti téhuakame, Espíritu Santoy tapunika, tua pújpo ä bíchaka, ¹⁰ inel au jiaahua:

—¡Empo aranókíchi, juéna yöreme, diáblota yoremia, síme tühuata bėj-reka huéme! ¿Jatchiake jiba kaa ä tojja juka Señorta noki lútula huemta em kaa lútüriä tíahui? ¹¹ Én éntok, jü Señor jíokot enchi yáanake. Kaa bíchake tahuánake. Jaiki táapè táata kaa bínnake.

Huanäi sep láuti kaa máchira au yuumak. Huanäi jábeta júne jaríai mampo ä buíseka ä huérianakemta, bueítuk kaa bitchai. ¹² Huanäi jü gobernador íkai bíchaka, ä süaleka taahuak, bueítuk hua yore majtíahuame Señorta bétana huémtat guómték.

Pablo éntok Bernabé Antioquía Pisidiapom aanei

¹³ Pablo éntok jume áamak réjtéhuim isla Páfou barcopo báau huátteka jum pueblo Pérgehuim yeu yájjak Panfilia buiárapo. Tè Juan am tósiká buere joära Jerusaléniu bíchaa nóttek. ¹⁴ Chúkula bempo jum pueblo Pérgepo yeu sájaka pueblo Antioquíau bícham sájjak, Pisidia buiárahui. Huämírim jimyore táapo judíom nau yayajápo kimuka áma joótek. ¹⁵ Huanäi juka Moiséjta ley noksúak, éntok jume librom profétam jójtekäu noksúak, jume áma tékiakame inel nokta ámeu bíttuak:

—Eme itomak huéerim, nokta türík jume géntemneu enchim nokmáitchik huériátekem ámeu ä nooka éni.

¹⁶ Huanäi Pablo kíkteka, mámammea séñata yáhuak kaa am jíal sáhueka. Huanäi inel jiaahuak:

—Íkem nokta jíkkaja, eme Israelítam éntok síme jume Diosta yöreme: ¹⁷ Jü pueblo Israelítata Dios jume itom yöyóhuam bannaataka kateme yeu púhuak, éntok buéuru pueblosí am yáhuak ketune Egiptop am aneyo, huam kaa bem buiárapo. Huämi

buíaräpo yéu am nuksiika ä úttiärayi. ¹⁸ Dios cuarenta huásuktiapo see päria ániapo am núnúbuaka tüisi am ujúk, ¹⁹ éntok guoi busan naciónim tejálek Canaan buíaräpo anéihuum, juka buíata itom yóyóhuam mak báreka. ²⁰ Juka buíata am máksuka, naiki ciento cincuenta huásuktiapo yáuram am jóariaka am sáuhuek, juka profeta Samuelta yeu machiakäpo tajti. ²¹ Huanäi bempo reyta áahuak am sáunakemta. Dios éntok, juka Sáulta reypo am yéchariak cuarenta huásuktiapo, huaka Cis ti téhuakamta úusi, Benjaminta huáhuairapo jometa. ²² Chúkula Dios jum tékiapo juka Saulta yeu jimmaaka, Davidta reypo am yéchariak, huaka ínel áa bétana ä nokákähui: “Davidtane jüneria síme ín nésauhui ä jonákèhui. Íri yoreme hua tua ín türèu benna.” ²³ Íri Jesús ínel Davidta huáhuairapo jométukai, jü Diosta tóboktiakähui jume Israellítam ä jínèunakè béchibo, bannaataka ä nokakä bénasi. ²⁴ Kee jee juka Jesústa yepsái, jü Juan síme jü pueblo Israéltau noókak útteatukähui jipsi kuákteka bem batóna bétana. ²⁵ Jü Juan béja ä muknäkèu bitchimeí ínel jiáhuak: “Eme jamak nee jü Cristo tüiya, jü Diosta yeu püari, té ínapo kaa ájaria. Chúkula yebjínake huári, hua kaa jünen machik jotúahuamta bénasi maachi ä bíchäpo. Kíane ä bocha huíkyam jünee kaa búttiapo yúmala.”

²⁶ “Eme ínomak huéerim, Abrahamta huáhuairapo joome, éntok síme huame Diosta yöreme: itou símemmeu bíttuari í tü nooki ái itom ito jínèunakèhui. ²⁷ Jume Jerusalémpo jóakame éntok bem yäura júne kaa jüneiyai juka Jesústa jábètukähui, éntokim hua nókit júne kaa jüneiyai profétam jiojtekäbechi chikti jimyore táapo jum bem sinagogampo ámeu nonókhuaamtachi. Té Jesústam mëtebok, huami chüppuk hua nooki bem jikkajaihui. ²⁸ Kia kaita béttesi machik ä mëtebonakemta at téaka jünem Pilátotau noókak ä mëtebo sáhueka. ²⁹ Huanárim béja símaka huaka jiojtepo áa bétana nokamta chúpukim kúrusit ä poponaka ä maáak. ³⁰ Té Dios kókkolam násuk ä jiabitetuak. ³¹ Huanäi juebena táapo Jesús huame yöremmeu au yeu machíriak, huame Galiléa buíaräpo naateka buere jóära Jerusaléni tajti áamak rejtusukammehui. Huámèi ínel jume én géntemmeu nokame áa bétana.

³² “Júnèlituk, ítapo enchim ä jünériatua juka túhuata Diosta itom yóyóhuammeu nátuakähui. ³³ Bueítuk ítohui, jume ámet yeu sákariammeu ä chüppak juka ä nokákähui juka Jesústa jiabitetuaka, libro Salmo teäpo guoyiku ínel jiäpo bénasi: “Empo ájaria jü ín úusi. Én táapone símemmeu enchí yeu buissek enchí ín úusitukä bétana.” Júnèli jiojteri. ³⁴ Jü Dios jünèehuamta nénkilatukai áapörik jum kókkolam násuk ä jiabitetuanake bétana ä takahua kaa nasóntunakè béchibo, jum jiojteripo ínel jiaka: “Enchimmeune ä chúpanake juka túhuata Davidtau ín nátuakähui.” ³⁵ Éntok tábui libro Sálmpo ket ínel jiaahua: “Júkè em yeu püari takahua suáyanake kaa ä nasóntunakè béchibo.” ³⁶ Júnéate lútula huèpo juka Davidta huame áa beu jiápsakaihuimmet ä tekípánoakähui Diosta ä sáuhuekä pámani, éntok mukuka ä mááhuakähui ä yóyóhuam bénasi, éntok ä takahua nasóntukähui. ³⁷ Té hua Diosta jiabitetuakäu takahua kaa nasóntuk. ³⁸ Júnentukem jüneiya, eme ínomak huéerim, áapörik, Jesústa, béchibo huame enchim Dios bejrimmet enchim jiókorinä bétana enchimmeu nokhuähui. ³⁹ Bueítuk jü Jesústa béchibo ínel síme huame ä súaleme jiókorihua bem Dios bejrimmechi, Moiséjta ley bétuk aneka kaa bem at jiókorihuakähui. ⁴⁰ Áachem suuhua kaa enchimmeu chúpanake hua profétam jiojtekäu ínel jíame:

⁴¹ Jítachem suuhua, eme jábeta junnériaram.

Áachem guómteka kókkko.

Bueítuk ínapo, jü Dios, jume taáhuarim enchim ámet jíapsáubet buériata yáanake kaa súalmatchik,

emé éntok, kaibu ä súalnake juka ín yáanakèhui, jábeta enchimmeu ä ettejhuay junne.

⁴² Juka Pablota éntok jume áamak rejteme jum judíom nau yayajäpo yeu sájak, huame kaa judíom ámeu noókak jüchi áma jimyore táapo íari bétana jiba ámeu am nok sáhueka. ⁴³ Huame bem nau yáij-läpo huetma chúpuk, juebénaka jume judíom éntok huame Dios huáateme judíommak éaihuim Pablota sau sajjak, éntok Bernabeta. Bempo éntok, ámeu nókak jiba Diosta túhua ámeu yáaribet cháka am jipsi sáhueka.

⁴⁴ Júchi jimyore taáhuata yúmka, jume puéblopo jóakame síme jèla áma nau rúktek Diosta noki jikkajai báreka. ⁴⁵ Té jume judíom juka juebena genteta nau rúktekamta bíchaka ä innèaka taahuak, éntokim juka Pablota béj-reka noktáitek, éntokim jájana ä aahuai. ⁴⁶ Huanäi jü Pablo éntok Bernabé kaa májhueka ínel ámeu jiaahua:

—Útteatukai jíobe juka tü nokta Jesucristota bétana huetma enchimmeu, eme jume judíommeu, bat itom ä noknákèhui. Té béjasem kaa ä jikkajai báare, éntokem juka

yu jiápsihuamta kaa huáatia, huame kaa judíommeu bíchate kannake. Huámehuíte ä noknake. ⁴⁷ Bueituk jü Señor junéli itom sáhuuek, ä noki jiojteripo inel jíaka: Machiriata bénasine enchi tahuárialala jume kaa judíom béchibo, huaka tü nokta ái bem emo jinéunakeu enchi huérianaké béchibo jakun buíata yumäu tajti, tiahua.

⁴⁸ Íkái jikkajaka, jume kaa judíomtúkähui al-léaka taahuak, éntokim juka tü nokta Señorta bétana huemta türítíyai. Huanäi síme huame yu jiápsinake téaka náikiari juka nokta súaleka taahuak. ⁴⁹ Júnéli jü Señorta tü nooki síme huaa buíarat nókuak. ⁵⁰ Të jume judíom huate jaámuchim Dios huáateme éntok chë áma täyahuame nok téjhuak am béj-reka japte sáhueka, álë bénasi ket jume yorémem puéblop chë yörihuame. Huanärim juka Pablota guokjájaseka, éntok Bernabeta, bem buiaräpo yéu am béebak. ⁵¹ Huanäi jü Pablo éntok jü Bernabé juka tóröchiata guokpo ámet chätulata ámeu tátakek señalpe bénasi bem kaa áma türíhuá béchibo. Huanärim sájjak Iconió téau bícha. ⁵² Të jume Jesucristota súaleme áma aneme jíba al-leiyai éntok jü Espíritu Santo ámet ayukay.

14

Pablo éntok Bernabé jum pueblo Iconiopom aaney

¹ Jum Iconiopo, Pablo éntok Bernabé jume judíom sinagogapo nau kiímuk, huanärim tüüsi jiápsipo huéchemta jume géntemmeu noókak, junéli juebena judíom éntok kaa judíom júne ä súaleka taahuak. ² Të huame judíom juka nokta kaa súalekame huame kaa judíommeu nokaka jume hermánommeu bíchaa juénak am étuak. ³ Të bempo jíba áma taahuak büru táapo, éntokim jíba kaa májhueka ámeu noókak Señórtat éaka. Jü Señor éntok, juka tü nokta Diosta bétana huemta bem nokäu lütüria johuai útteata am mákaka kaa jaibu johuamta at guómtisi machik am jotúaka. ⁴ Të hua génte áma puéblop joomé au náikimtek. Huate jume judíom beu eiyai, huate éntok, jume apóstilim béuchi. ⁵ Huanäi huame judíom éntok huame kaa judíom junne, yaurammak nau nokaka, nánancha éeak buere am áusuka am mamáasu báreka. ⁶ Të jü Pablo éntok Bernabé jünéaka áma yeu sájjak pueblo Lístrau bícha, éntok Derbeu bícha, Licaónia buiaräpo jokámmehui, éntok huate buiära áa chíkola tahuámtau bícha. ⁷ Amanärim ket juka tü nokta ái yore jinéihuamta bétana noókak.

Pablo pueblo Lísträpo máamasuhuak

⁸ Jum Lístrapo senu yoreme aaney kara huerámaka. İri yoreme kia kátekai bueituk löitaka yeu tómtilatukay. ⁹ İri juka Pablota nokäu jikkajak. Jü Pablo éntok, at pujteka at suhuai, éntok Diosta ä súaleka au ä türinakeu bétana ä jünériaka, ¹⁰ kusisi inel au jiaahua:

—Tüsé ámet kikte jume em guókimmechi.

Huanäi jü yoreme jikáu chépteka huéeka taahuak éntok naa hueetáitek. ¹¹ Huanäi hua génte juka Pablota yáakäu bíchaka, chaitáitek Licaónia nokpo inel jíaka:

—İDiosim yorémem bebénaka itou kom yájjak!

¹² Jukam Bernabeta jü dios Júpiter tíyai, Pablota éntokim dios Merkürío tíyai bächä nonoká béchibo. ¹³ Jum pueblou kimúhuäpo jü Júpiterata tiöpo katekay. Huä áma tiöpopo nésauhueme éntok, jume torom áma yeu tóijtebok éntok sehuata koróona yáata. Áapo, éntok hua génte, buéresi am yöri báreka, toromim súa báarei ámeu am limójnaka am pajkória báreka. ¹⁴ Të jume apóstolim, Bernabé éntok Pablo, ikái jünériaka, kaa ä tütüreka bem sánkom súsiuti huíkeka chayeka genteta násuk kiimuk:

¹⁵ —İÉe, oóhuim! ¿Jatchiakem ikái johua? Ítapo ket yorémem enchim bénasi.

Ítapo äbo sájjak enchim téjhuaboka ikái enchim boojóriäu kaita béj-remta tójaka huaka Dios jiápsamta enchim yörinaké béchibo, huaka téhuekata yáakamta, buíata, bahueta, éntok síme huaka áma ayúkamta. ¹⁶ Bannaataka Dios síme huame kaa judíom kia tójjak, huanäi naatekam jita júne yöritáitek. ¹⁷ Të jíba túhuata ámeu joaka am téttejhuaí am jüneenaké béchibo áapörík jábétukähui. Áapo juka yúkuta itou bibittu, éntok áapörík béchibo hua echi chúchupe. Huaka itom buänakeu itom mímika, éntok simeta ái itom al-lénakähui.

¹⁸ İnéli jume géntemmeu jíaka jünem batte kaa am tóijtuak juka torom áme béchibo bem súanakähui, éntok bem buéresi am pajkórianakähui.

¹⁹ Huanäi huate judíom Antioquia bétana éntok Iconio bétana áma yájaka, juka genteta kúaktiak am béj-reka am kannaké béchibo. Huanärim juka Pablota sussutti máiyak. Béjam emo ä mëak tíaka, huam puéblop pákun yeu ä tójjak ä huík sákaka. ²⁰ Të jume Jesucristota súaleme emo nau tójaka áman áa chíkola nau am rúktek, yejteka

júchi ámemak jum pueblou kibákek. Yokóriapo béja jü Bernabétamak siika Dérbé téáu bícha.

²¹ Jum Dérbeppo juka tü nokta ái emo jínëihumamta bétana noksuka, éntok juebena jíapsim kúaktiaka, pueblo Litrau bíchaa nóttek, pueblo Iconiou bíchaa éntok pueblo Antioquíau bícha. ²² Huämi puéblompo jume Jesucristota súaleme óusi éetuak, éntokim ámeu noókak jíba benási juka Jesucristota am súal sáhueka. Éntokim am téjhuak jum Diosta nésauhuépo anbárëtek, imi buiápo juebena jíókot máchiraata bem bínnakëhui. ²³ Jume Jesucristota súaleme anëbëkatanam éntok, jume yoiyöturim yäut jóiyak. Huanärim ayúunasuka, Diostau nokaka jü Señor bem súalëuta mampo am jóiyak.

Jü Pablo éntok Bernabé Antioquíau bíchaa nóttek, Siria buiärähui

²⁴ Chúkulum jum Pisidia buiära páman sájaka Panfilia buíarau yájjak. ²⁵ Jum Pérge pueblompo juka tü nokta Jesucristota bétana huemta nokaka puerto Atálieu bíchaa sájjak. ²⁶ Huämirim barcopo báau huátteka pueblo Antioquíau bíchaa sájjak, áman ikäi tékiata én bem chúpakäu yáa íaahuaka, Diosta mampo bem jóahuakähui. ²⁷ Jum Antioquíau yájakam jume Jesucristota súaleme nau núnnuk. Huanärim simeta huaka Diosta am aniakä béchibo bem yáakäu am ettéjhuariak, éntok jachin machisi juebena kaa judíom júne juka Señorta súalekähui. ²⁸ Huanäi Pablo éntok Bernabé huämi tahuak juebena táapo jume Jesucristota súalemmaki.

15

Jume apóstolim jum buere joära Jerusalémpo emo nau tójaka náu nookak

¹ Huámechi taáhuarimmet huate yorémem Judéa bétana Antioquíau yájaka jume hermáanom áma jóakame ínel majtia táytek: “Jínëutu bárëtekem emo circuncidarotebo, Moiséjta nésauhuekä pámani.” ² Huanäi Pablo éntok Bernabé buéresi huämëi yorémemmak nok násuuk ikäi bem am majtiä béchibo. Júnensu bempo, Pablo éntok Bernabé, éntok huate yorémem, yeu púahuak jum Jerusaléniu kat íaahuaka ikäi yore majtiáhuamta bétana huame apóstolimmak éntok jume Jesucristota súalemmu yäut yóyarimmak nau áa ettéjhua sáihuaka.

³ Huanäi huame Jesucristota súaleme Antioquíapo jóakame am boo tójjak. Bempo éntok, sájaka Fenicia buiära páman kateka, éntok Samaria buiara pámani, am ettéjhuariak jachin huame kaa judíom júne huaka bannaataka bem súalëu tójaka Diosta bem súalëhui. Huanäi sime huame hermáanom tüisi al-léaka taahuak ikäi nokta türik jíkkajaka.

⁴ Huanäi Pablo éntok Bernabé Jerusaléniu yájaka tüisi mabéthuak jume Jesucristota súaleme bétana jume apóstolim bétana éntok huame yoiyöturi yäut jóarim bétana. Huanärim simeta am ettéjhuariak huaka bem yáakäu Diosta am aniakä béchibo. ⁵ Té huate pariseerom éntok, Jesucristota súaleme, jápteka ínel jiaahua:

—Úttea jume kaa judíom Jesucristota súaleme emo circuncidarotebonakëhui, éntok juka Moiséjta nésauhuëu itom am boojoria sáunakëhui.

⁶ Huanäi jume apóstolim éntok jume yoiyöturi yäut jóarim nau emo tójjak ikäi nau lútüría yáa báreka. ⁷ Huanäi juebénasi nau noksúak, jü Peero kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Eme júneiya, ín hermáanom, juka Diosta jakhuéy nee yeu púakähui enchim násuku, huame kaa judíommeu ikäi tü nokta ái bem emo jínëunakeu nee nok íaaka, bempörim ä súalnakë béchibo. ⁸ Dios jume jíapsim jünériame jünëehuamta nénkak áapörim am nákëhui, juka Espiritu Santota am mikaka ket itom ä mikákápo benási. ⁹ Dios kaábeta yeu púaka simem nánancha itom eria. Bempörim jíapsi ket tü yáhuak Jesucristota bem súalekä béchibo. ¹⁰ Ensu, çjatchiakem juka Diosta bėj-reka kateka imey Jesucristota súaleme ikäi béttesi machik jotúa báare, juka ito béchibo béttesi maáchik, éntok itom yoiyöhuam béchibo júne bettiakäuta? ¹¹ Bueítuk ítapo juka Señor Jesústa ito béchibo áa jíapsi ä nénkaka itom jínëutukäu súale, éntok bempörim júne junëli jínëutukähui, kaa juka Moiséjta nésauhuëu joaka junne.

¹² Huanäi sime nok yáateka juka Bernabeta éntok Pablótam nok jíkkajak huaka at guómtisi machik kaa jaibu johuamta bétana am nokayo, Diosta úttiíaray bem yáakähui huame kaa judíom násuku. ¹³ Am nok yáatek, Jacobo ínel jiaahua:

—Eme ín hermáanom, nechem jíkkaja: ¹⁴ Simmom Peero béja itom ä ettéjhuariasuk jachin juka Diosta bat huépo huame kaa judíommeu túhuata yáakähui, éntok jachin bempörim násuk juka puéblota yeá púakähui ä yörinakemta. ¹⁵ Íri ínëli huéeme huame profetam jíojtekä páman huéiye, ínel jiame:

¹⁶ İarı sáune júchi yebijnake;

huanáine juka Davidta yáura huéchilata tóboktiaka júchi ä nésautuanake.

Huaka tahuakamtane tóboktiaka bemelasi ä yéchanake,

¹⁷ simë jume huate yoremem jü Señortau am rúktinakë béchïbo, éntok sime jume kaa judíom ín yeu púakähui.

¹⁸ İněli jiaahua jü Señor: “İkăi jünériatebome, jáksă táapo naateka jāni.”

¹⁹ Jünëli jïojteri: Kíalïku inapo ä tûri máchileka, huame kaa judíom kaa muksi éetua nésahue, huaka bannaataka bem súalëu tójaka, Diostau bíchaa jíapsi kuákteme. ²⁰ Kíal ámeu jïojtehuak, júnene tûri máchile, am téjhuaaka kaa éntok huaka ídolom béchïbo náikiata bem buánake bétana, éntok kaa emo jubekátek kaa emo am huátianake bétana, éntok animal bámsuata huakas kaa bem buánake bétana, éntok kia ójbota junne. ²¹ Bueítuk sime huam pueblom jokăpo, jáksă táapo naateka aaney, huame Moiséjta ley am mamajtiame, İarı bétana nokamta, hua chíkti jimyore táapo judíom sinagogapo nonokhuame.

²² Huanăi jume apóstolim éntok jume yoiyötöri yäut jóarim, jume huate Jesucristota súaleme nau yáj-lammak nau nokaka, huátem áme násuk yeu puarókaka taahuak, jü Pablótamak éntok Bernabétamak Antioquíau am kannákë béchïbo. Huanărim juka Judas Barsabasta yeu púhuak, éntok juka Silasta, jume hermáanom násuk tüisi yörihuame. ²³ Huanărim juka jïosiata ámemak áman bíttuak inel jíamta:

“İtapo jume apóstolim, éntok jume yoiyötöri yäut jóarim, éntok huate hermáanom, jume itom hermáanom kaa judíommeute tebote, jum Antioquíapo jomémmehui éntok jum Siria buíarăpo jomémmehui éntok Cilicia buíarăpo. ²⁴ Jünéate huate yoremem ímï bétana áman enchimmeu sákalatukähui kaa itom nésaupo éntok bem nokíai enchim muksi am éetuähui, éntok echim áma jíóptua báreka úttiä tiaka enchim emo circuncidaratebonakähui, éntok Moiséjta ley nokău enchim boojorianakähui.

²⁵ Kíalïkute nánancha éaka ä türeka taahuak huate yoremem ito násuk yeu púaka enchimmeu itom am bíttuanakähui, jü Bernabétamaki éntok Pablótamiki, jume hermáanom tüisi itom nákehüimmaki, ²⁶ jume bem jíapsi nénkilame itom Señor Jesucristota tékil bem boojóriabarë béchïbo. ²⁷ Jünëlite juka Judasta éntok Silasta enchimmeu jaase bempörim ket jíba İarı bétana enchimmeu noknákë béchïbo.

²⁸ Bueítuk jü Espiritu Santo inëli itom ä téjhuak, itapo éntok, ä türeka taahuak, kaa huátek béttesi machik enchimmet yéchatunakähui huaka enchimmeu tûrik machik jíbba: ²⁹ kaa juka animal huakajta ídolom im buíapo díosimeu limíojnata enchim buánakähui, kia ójbota junne, éntok animal bámsuata huaakas; éntok kaa emo jubekátek kaa enchim emo huátianakähui. İkăi inëli huemta kaa jóátekem tüisi annake. Áapo, Dios, enchim aníanake.”

³⁰ Huanăi jume İkăi jïosiata huériame sájaka Antioquíau yájjak. Huămîrim sime hermáanom nau núnuka juka jïosiata am mákkak. ³¹ Huanăi jume hermáanom huákăi jïosiata nokaka tüisi al-lëak tûrik nokta áma huë tiaka. ³² Jü Judas éntok Silas profétamtukaimme, kíalïkum jume hermáanom al-léetuak, éntokim óusi am éetuak juebénak tûrik ámeu nokaka. ³³ Chúkula jaiki táapo áma am anéi, jume hermáanom al-léaka Diostau am buaníaka júchi bíchaa am sákatuak huame áman am jaásekammeu bícha. ³⁴ Të jü Silas áma taahuak. ³⁵ Jü Pablo éntok Bernabé kéchim áma taahuak jum Antioquíapo, yore majtiaka huate juebénammaki, éntok juka tü nokta Jesucristota bétana huemta ámeu nokaka.

Jü Pablo júchi yeu siika ä tekia chupa báreka

³⁶ Chúkula jaiki taáhuarim huéi, jü Pablo Bernabetau inel jiaahua:

—Júchi éntokte jum puëblomuo Diosta noki itom noksúkău nóitinake jume hermáanom jüneria béchïbo jachin bem emo bíchähui.

³⁷ Jü Bernabé juka Juan Márcosta ámemak hueë İai, ³⁸ tē jü Pablo kaa ä tûrimáchilei, bueítuk áapo jum buíara Panfíliapo am tösikă kaa juka tékilta bem huériău ámemak chüppak. ³⁹ Bûrukim nau noókak kaa nánancha éaka, júnensum emo náikimtek. Jü Bernabé juka Juan Márcosta nuksikă Chípřë bíchaa barcopo báau huétchek. ⁴⁰ Pablo éntok, juka Silasta yeu púaka, yeu siika hermáanom bétana Señorta mampo yéchahuaka. ⁴¹ Huanăi Siria buíara páman siika éntok Cilicia buíarapámani, jume Jesucristota súaleme óusi éetuaka.

¹ Jü Pablo éntok Silas jum pueblo Dérbeu yájjak éntok pueblo Lístrahui. Huámirim senu yoreme Jesucristota súalemtau yájjak Timotéo téamtahui, jámmut judía Jesucristota súalemta asóabehui, të jü ä áchaihua griégotukai. ² Jume hermáanom Listrapo joomé éntok Iconiopo joomem türük áa bétana nookay. ³ Huanäi jü Pablo juka Timoteota ámemak hué íaaka ä circuncidarotebok, jume judíom áma aneme kaa omtí íaaka, bueítuk bempo jüneiyay, juka ä áchaihuaata griegotukähui. ⁴ Huanäi síme puéblompo bem katé pámanim jume hermáanom téjhuak juka apóstolim yáa nésahuèhui éntok jume yoiyótori yäut jóarim buere jóara Jerusalémpo aneme yáa nésahuèhui. ⁵ Júnëli huame Jesucristota súaleme chë júne ä súaleka tahuaka chëhuasu útteata nüeyi, éntokim chikti táapo chëhuasu emo búruriai.

Jü Pablo tenkumta bénasi éaka juka yoremta Macedoniapo jometa bitchak

⁶ Jü Espíritu Santo jum Asia buíaräpo juka tü nokta Jesucristota bétana huenta kaa am nok íay. Júnëli jü Pablo éntok jume áamak kateme Frigia buiära páman sájjak éntok Galacia buiärapámani. ⁷ Huanärím Mísia buiärata yumäu yájaka Bitniä buiärau bíchaa katbábarek, të Jesústa Espíritu kaa áman am kat-íay. ⁸ Huanärím Músiapo bóula sájaka, Troas puertou kom yájjak. ⁹ Huámi jü Pablo tukaápo tenkumta bénasi éaka juka yoremta bitchak Macedónia buíaräpo jometa au huéeka jíókot ínel au jámta: “Macedoniahué síká itom anía.” ¹⁰ Juka Pablota júkái bíchak, itote líjtaroa táytek, Macedoniau bíchaa kat báreka, lútúriapo juka Diosta itom áman núnü tíaka juka tü nokta Jesucristota bétana huenta áman itom nok íaaka.

Jü Pablo éntok Silas Filipospom aaney

¹¹ Ínëlite jum pueblo Tróaspo barcopo báau huátteka jum isla Samotracia lúl-la sájjak. Yokoriapote béja pueblo Neápolisíu yájjak. ¹² Huámíte jum pueblo Filíposíu bíchaa sájjak. Íri éntok colonia romáanotukai, jum Macedonia buíaräpo jü pueblo chë buéuru. Huámíte jaiki táapo jáni aanek. ¹³ Séjtuul jimyore táapote jum pueblo yeu sájjak bathué mayoau bícha, huam chikti jakhuéi genteta Diostau oraciompo nonokhuähui. Huámíte joteka jume jámúchim áma nau yájakammeu juka tü nokta Jesucristota bétana huenta noókak. ¹⁴ Huépúlaka Lídia téhuaka pueblo Tiatírapo jométaka. Áapo juka sanko finota lilata nénenkai. Íri jámmut Diosta yöreme tüisi jü nókit suaka ä jíkkajai. Jü Señor éntok, juka Pablota nokáu ä jíapsipo yumáriak tüisi ä suálnaké béchíbo. ¹⁵ Huanäi áapo batóhuak síme ä famíliammak nauhui. Chúkula béja ínel itou jiaahua:

—Eme tua chikti ín jíapsimak nee Señorta sualmáchilétekem ín joau sájaka jaiki táapo júne áma aaney.

Huanäi útteapo jëla áma itom tahuáriak.

¹⁶ Séjtuul, Diostau oraciónta jojuhuäu bíchaa itom katéi, senu ili jámmut itom nankíríka siika díablota at ané béchíbo yore jünériaka. Áapo ä teko jóapo sáihuai éntok jábeta jünériaka yuun tómita kokobai ä tékom béchíbo. ¹⁷ Íri ili jámmut jü Pablota sáu naa hueetáitek éntok ito sauku, chayeka ínel jíaka:

—Ímëi yöremem ínel juka Diosta yörisi máchik nésahui joléerom, éntokim jachin ayuka enchim jínëutunake bétana enchim tejhua.

¹⁸ Búru táapo ínëli aaney, júnensu Pablo kaa tua al-léaka, au nótteka hua díablota at anemtau ínel jiaahua:

—Jesucristota nésaupone jü ili jámutat enchí yeu huee sauhue.

Huanäi jü diablo huámi orapo áa tójjak.

¹⁹ Të huame ili jámutta tékom kaa éntok tómita áí bem kóbanakeu jünériaka, juka Pablota éntok Silasta buíseka yáurau yéu am tójjak. ²⁰ Huámirim yáurapo yéu am tójj-lataka ínel jiaahua:

—Ímëi oóhuim judíomtaka itom pueblo au tóboktitua, ²¹ éntokim huaka kaa itou chákamta itom majtía itom ä boojoría íaaka, bueítuk itapo romaanom.

²² Huanäi jü génte am bėj-reka jáptek. Jü yáura éntok, am sanko joateboka jíbebiammey tüisi am bemmuchatebok. ²³ Am bemmuchasukam cárcelpo am jóiyak, juka cárcelta suáyamta tüisi am suaya sáhueka. ²⁴ Íri éntok íkái nésauta mabétaka chë huáijhua am kímak éntok tabla guójöku am guóktetuak, kaa bem sákanaké béchíbo.

²⁵ Të tukáa násuk huei jü Pablo éntok Silas Díóstahuim oraciompo nookai, éntokim hímnom buiikái Diosta úttiléka, huate pereesom éntok, am jíkkajai. ²⁶ Huanäi sej chukti jü buía tüisi áu yoyoak, éntok jü cárcel junne. Huanäi jume cárcel puertam síme emo étapok éntok jume cadeenam síme pereesom ámey súmatukau júne búttek. ²⁷ Jü am suáyame éntok, búsaka jume puértam emo étapolame téaka, eparam yeu huíkkak au

mëbáreka, jume peréesom yeu ténnek jáni tíaka. ²⁸ Të jü Pablo at cháchayeka inel au jiaahua:

—Kátë jachin emo johua. Simete ím aane.

²⁹ Huanäi jü am suáyame machíriata aáhuaka, búiteka ámeu kibákek, éntok máuj-rimmea au yoaka Pablota éntok Silasta guokpo ámeu au jímmak. ³⁰ Huanäi yeu am nuksiká inel ámeu jiaahua:

—Eme oóhuim, nechem tejhua, ¿jáchisune ayúnake jáni ín jínëutunakë béchibo?

³¹ Bempo éntok inel ä yómmiak:

—Juka Diosta itom Señor Jesucristota bétana nokáhuë súale, huanäre jínëutunake, empo éntok jü em familia.

³² Huanärim juka tü nokta Jesucristota bétana huentta au noókak éntok sime jume ä jóapo anémmehui. ³³ Huämi orapo tukáapo jü am suáyame jum bem kökosi yáapo am báksiak. Huanäi áapo éntok sime ä famíliahua batóhuak. ³⁴ Chúkula ä joau am nuksiká am jibuátuatëbok. Huanäi áapo éntok jü ä famíliahua tüisi al-léaka taahuak Diosta noki bem súalekä béchibo.

³⁵ Yeu matchuk jü yäura jume porisim áman jaásek jü am, suáyamtahui am búttia nésahueka. ³⁶ Jü am suáyame éntok, Pablatau inel jiaahua:

—Yäurata bétana noki inou búttuahuak enchim búttia sáihuaka. Júnentukem ára yeu kaate káitat jachin éaka.

³⁷ Të jü Pablo jume porisimmeu inel jiaahua:

—Itom románomtuk júnem síme puéblota bíchäpo itom bemmúchatebok, éntokem cárcelpo itom jóatebok kaa bat juka nokta itot chúpaka. ¿En éntokem éhuil itom búttia báare? Kaa junëli huéiye. Éläpo bempo äbo sájaka itom yeu bébnake.

³⁸ Jume porícim jume yäuram ikäi téjhuak, bempo májhueka taahuak am románomtuká bétana jünéaka. ³⁹ Huanärim jü Pablatau noókak éntok Silástahui emo jókori nésahueka. Huanärim yeu am sákatuak, éntokim jókot ámeu jiaahua jum puébloro yeu am katcháhuaka. ⁴⁰ Cárcelpom yeu sájaka Lídiata joau bíchaa sájjak. Huanärim jume hermáanom bíchuka éntok kaa köm am ée sáhuaka ámeu noksuka sájjak.

17

Jum Tesalónicapo buere naa muksi huéeme yeu siika

¹ Jü Pablo éntok Silas jum Anfípolis buiärapo áman sájjak éntok Apolóniä buiärapámani, jü pueblo Tesalónicäu bícha. Huämi kari kátëkai jume judíom nau yayajápo. ² Jü Pablo jiba ä boojóriä bënasi áman siika jum judíom nau yayajáhu. Huämi baij semáanapo ámeu noókak chikti jimyore táapo, áa béucham ée íaaka. ³ Diosta noki jójteripo nokamta ámeu nookai juka Cristota, Diosta yeu púari, jókot ayúnake bétana éntok mukuka ä jíabitenake bétana:

—Júntuk iri Jesús ín áa bétana enchimmeu nokäu ájária Cristo, Diosta yeu púari.

⁴ Huanäi huate judíom ä súaleka tahuaka jü Pablótamak chätuk éntok Silástamaki. Éntok juebena griégom Dios huáateme ket ä súaleka taahuak, éntok juebena jaámuchim jum puébloro chë yörihuame. ⁵ Të huame judíom kaa ä súalekame ámechá innéaka taahuak. Huanärim jume juëna yöremem kaita tékilekame nau núnuka, emo am tóboktituak. Huanäi jum puébloro buéresi naa muksi huéeme siika. Jü yoreme Jasón téamta jóapom úteapo kíimuk juka Pablota jaríaka éntok Silasta, áma yeu am huíkeka jü genteta mampo am joa báreka. ⁶ Tem kaa am téaka juka Jasonta buíseka ä huíksakaka ä nuksájjak, éntok huate hermáanom, yäurau yeu am tóijboka. Huanärim chayeka inel jiaahuay:

—Ímëi yöremem síme ániat juka genteta kaa al-léetuame äbo ket yáij-la. ⁷ Jü Jasón éntok, ket ä jóapo al-léaka am mabétak. Síme bempo juka Césarta romapo reyta ley béj-reka kaate, bueítukim tábui reyta nésauhuë tíiya, juka jábe Jesús téamta.

⁸ Íkai jikkajaka jume géntem éntok jume yäuram júne emo tóboktiak. ⁹ Të jü Jasón éntok jume huate hermáanom juka Pablota éntok Silástam sákatuarókaka noókak. Huanärim tómita nénkak jum yäuram ä tóij báreka bem am sákatuäu tajti áma ä órenakë béchibo. Huanärim búttiahuak.

Pablo éntok Silas jum Bereapom aaney

¹⁰ Huanäi jume hermáanom seep huäri tukáarit juka Pablota éntok Silasta áma yeu sákatuak pueblo Beréau bícha. Bempo éntok, áman yájaka jiba jum sinagogau bíchaa sájjak. ¹¹ Ímëi judíom áma joome éntok, chë tü jíápsekai huame Tesalónicapo joome béppa. Kíalíkum juka tü nokta al-léaka mabétak. Huanärim chikti táapo juka

Diosta noki jiojterit suuhuai huaka nokta ámeu nokhuamta áma jünéria báreka lútúria jáni ti éaka. ¹² Júnëli juebena judíom ä súaleka taahuak, éntok griégo jaámuchim jum puéblopo chë yörihuame éntok juebena oóhuim. ¹³ Të jume judíom Tesalónica pueblopo joome jünéaka juka Pablota jum Beréapo tü nokta Jesucristota bétana huemta nokähui, ámanim säjaka buéresi naa muksi huemta áma yáuhuak. ¹⁴ Të jume hermáanom bamsipo juka Pablota bahué mayoau bíchaa simtúak. Jü Silas éntok, áma taahuak jum Beréapo, éntok jü Timoteo. ¹⁵ Jume Pablótamak säjakaihuim jum buéuru pueblo Aténas teápo ä tójjak. Huanärim nóttek nokta huériaka juka Silasta éntok Timotéota lauti jëla áman Pablota am yáijnakë béchibo.

Jü Pablo jum pueblo Atenaspo aaney

¹⁶ Jü Pablo jum Atenaspo aneka juka Silasta boobíchaka éntok Timotéota, tüisi kaa al-leiyai jum puéblopo juebena dios yorem yáarim ayúk tiaka, éntok juka genteta áma jometa am yöre tíaka. ¹⁷ Kíaliku jume judíomme nookai jum sinagogapo éntok huate ámemak chäkammehui, Diosta emo yöre tíammehui, áa béucham ée iaaka. Éntok jíba chikti táapo huame plázapo nau yayájammeu ket nonokai. ¹⁸ Huate yorémem juka epicúreota yore majtiäu huériame. Éntok jume estóicosta yore majtiähui, áamak noktáitek. Huate ínel jiaahua:

—¿Jáchisu itou jia jáni i yoreme nónnokame?

Huate éntok, ínel jiaahua:

—Kia tattábui diósím bétana nokamta benna.

Júnëlim jiaahuay bueítuk juka tü nokta Jesústa bétana huemta ámeu nookai éntok jume kókkolam jábitenake bétana. ¹⁹ Huanärim áman Areópago ä nuksájjak, huam bem nau yayájaka nokta bem lútúria jojoähui. Huanärim ínel au jiaahua:

—Itómë tejhua ä jítakähui ikäi bemela yore majtiahuamta em huériähui. ²⁰ Bueítukë kaa itom jikkajäu itou nooka, itapo éntok, ä jünéria báare jachin em itou jiaubárëhui.

²¹ Júnëlim au jiáhuak bueítuk síme jume Atenaspo joome, éntok jume kaa áma jométaka áma jóakaihuim, kaítat éntokim chë jiápsekai hua bemela huemta bem jikkaijnakeu jíba éntok bem ä ettejhuanakëhui.

²² Huanäi jü Pablo huame Areópago aneme násuk kíkteka ínel jiaahua:

—Eme öhuim Atenaspo joome, enchímmetne suuhua tüisi enchim dios huátëhui.

²³ Bueítukne jum diósím enchim yöyörë bëkatana huerámaka senu altárit jiojteta ínel jámta bitchak: “Jü Dios kaa täyahuamta béchibo yáari iri altar.” Iri Dios kaa enchim ä täyaka júne enchim ä yöre bëtanane enchimmeu nooka.

²⁴ Iri Dios ikäi ániata yáuhuak éntok síme at ayúkamta. Áapo juka téhuekata átteak éntok juka buíata, éntok kaa tíöpo yorem yáaripo jóuhuak. ²⁵ Kaa huame yorémem jita áa béchibo yáanakeu huátia, jita au bëye bénasi. Bueítuk áapo ájária jü jiapsihuamta yore mikame, jekata éntok simeta juka itom huátiahui.

²⁶ Áapo huépul yoremta im buíapo jünakteka síme genteta at yeu sákatuak, síme ániat am jóanakë béchibo, jaiki taáhuarim bemámet jiapsinakeu am téjhuaaka, éntok nátepoa jak tua bem jóanakëhui. ²⁷ Im buíapo am jünaktek áapörík, juka Diosta, jariaka bem ä téunakë béchibo. Lútúriapo áapo itou huépulammeu kaa mekka ane jiöbe. ²⁸ Bueítuk áapörík úttiárayte jiápsa, naate kaate, éntokte ketune im buíapo aane. Ket huate koba súakame chë bannaataka imi enchim buiarápo anéihuim ínel jáakä bénasi: “Diosta famíliapote joome”, tíakame. ²⁹ Júntuksan itapo Diosta famíliapo jométuk, katte juka Diosta famíliapo jométuk, katte juka Diosta oropo yáatukä bénasi éepo yúmala, éntok tomi tósalipo, éntok tétaipo junne, juka yoremta ä éakápamani. ³⁰ Jü Dios banaataka kat-riapo jume yorémem jiókorek kaa áapörík bem täyáubechi, të éni síme yorémem ániat anemmeu nooka am jiápsi kúakti sáhueka. ³¹ Bueítuk áapo taáhuata yéchala síme ániat anémmet juka nokta chuparókaka lútúriata huépamani, juka yoremta yéu ä púari yäut yéchaka. Íkäi nokta lútúria yáuhuak simem ä jünérianakë béchibo kókkolam násuk ä jábítetuaka.

³² Juka kókkolam násuk jábítetuamta bétana nokamta jikkajaka, huate ä junnériai, huate éntok, ínel jiaahua:

—Jauhueeka jübué iári bétana itou noknake.

³³ Huanäi jü Pablo am tösiika. ³⁴ Të huate yorémem ä súalekame áamak säjjak. Huámëi násuk aaney jü yoreme Dionisíö ti téhuaka jum Areópago tékiaka, éntok senu jámmut Dámaris ti téhuaka, éntok huaate.

18

Jü Pablo jum pueblo Corintopo aaney

¹ Chúkula, jü Pablo jum buere joära Atenaspo yeu siká jum pueblo Corintou bíchaa siika. ² Huámi senu judío Aquilá ti téhuakamta téhuak, Ponto buíaräpo jometa. Kaa bínhuatuka jü Aquila éntok ä jubíahua Priscilá ti téhuaka Italia bétana áma yáij-latukai. Ámanim yeu sájjak bueítuk jü áma nésauhueme, rey Claudio ti téhuakame, síme jume judíom jum romapo yeu sákatuak. Jü Pablo áman bem joau siika am bit báreka. ³ Huanäi éntok ámemak áma taahuak ámemak tekipanua rókaka, bueítuk áapo ket juka bempörim tekia tékiakai, jume lona kárim jojoai. ⁴ Chikti jimyore táapo jü Pablo jum sinagogapo. Huámi ámeu nonokai áa béucham ée íaaka, jume judíom éntok kaa judíom junne.

⁵ Huanäi juka Silasta éntok Timotéota Macedonia bétana áma yájak, jü Pablo kaita éntok joaka juka tü nokta Jesucristota bétana huemta jume géntemmu nookai, machisi jume judíom tettéjhuaka juka Jesústa jü Cristotukáhuí bempörim boobíchähui. ⁶ Të bempo ä béj-reka japtetáitek, éntokim áa bétana jájana jiautáitek. Huanäi jü Pablo ä sanko tátakek; huári séñatukai ä simbáre bétana. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emeisu enchímmet ä tátabnake huaka nokta bétesi machik enchímmet chúpánähui. Ínapo béja juka Diosta nee enchímmeu nok íäü enchímmeu nóksuk. Én éntokne huame kaa judíommeu bíchaa huéenake; huáméhuíne juka tü nokta noknake.

⁷ Huanäi jum sinagogapo yeu siká senu yoreme Jústo ti téhuakamta joau bíchaa siika. Áapo ket Diosta yöyorei éntok jum sinagoga naapo jóakai. ⁸ Huanäi jü Crispó ti téhuakame, sinagogapo nésauhueme, juka Diosta noki jikkajaka juka Señorta súaleka taahuak éntok síme jü ä famíliahua. Éntok ket juebénaka jum pueblo Corintopo joomem juka tü nokta jikkajaka ä súalek, éntokim emo batótebok. ⁹ Huanäi jü Pablo tukáapo tenkumta bénasi éaka juka Señorta au nokamta jikkajak ínel jámta:

—Kátë majhuë. Íjbë ámeu nooka, ¹⁰ bueítuk juebénaka ími puéblopo aane ín noki súalnakeme. Kátë jachin eiya. Ínapone émomak aane enchi suáyaka. Kaabe ára émot mámtenake juénak emou yáa báreka.

¹¹ Jü Pablo íkái jikkajaka áma taahuak jum Corintopo senu huásuktia áma busan metpo, juka tü nokta Jesucristota bétana huemta am majtiaka.

¹² Juka Galión ti téhuakamta jum Acaya buíaräpo yáuttuk, jume judíom huámechi taáhuarimmet jum Corintopo nau éaka emo tóboktiak Pablota béj-reka. Jum yáuraapom yéu ä tójaka ¹³ jü nésauhuemtau, Galióntau, ínel jiaahua:

—Í yoreme juka genteta áa béu éetua tábuiasi juka Diosta am yöri sáhueka, juka ítom ley bej-reka.

¹⁴ Juka Pablota nok báareisu, jü Galión jume judíommeu ínel jiaahua:

—Íkái bétesi machiáko, o yore súahuamta bétana ä huei, ínapo enchim nok jikkaij éiyey, jume romáanom ley huë bénasi. ¹⁵ Të íri kia nokta bétana huéiye éntok jábeta téhuam bétana éntok enchim ley bétana. Eme ára ä tü yáuhua íkári, bueítuk ínapo kara enchim ä tü yáaria.

¹⁶ Huanäi jum yáurapo yéu am bebtebok. ¹⁷ Huanäi síme jume griégom áma anéhuim juka Sostenesta, judíom sinagogapo nésauhuemta jaatiaka ä bépsuk huámi yáurata bíchápo. Të jü Galión kaita júne áa náapo huë bénasi eiya.

Pablo júchi jum pueblo Antioquíau ä tekia chúpaka éntok júchi ä naatek béja bájinake

¹⁸ Jü Pablo jíba áma taahuak huámi puéblopo juebena táapo. Chúkula béja jume hermáanom tebótuaka Síriau bíchaa barcopo báau huétchek Priscila éntok Aquilátamaki. Jum pueblo Cencréapo aneka, kee barcopo báau huécheka, lóbala au síkatebok ä nokákäu chupa báreka. ¹⁹ Jum pueblo Efésó teáhuim yájak, jü Pablo juka Priscilata éntok Aquilata tósiká jum sinagogau bíchaa siika. Huanäi jume judíom huámi nau yayájammeu noókak. ²⁰ Bempo éntok, au noókak júchi jaiki táapo áma ä tahuá sáhueka, té áapo kaa báarei. ²¹ Huanäi am tósiika ínel ámeu jiaka:

—Úttea juka pajkota jum buere joära Jerusalémpo huéenakemta ín bínnakéhuí, tène júchi enchímmeu nóttinake Diosta báareyo.

Huanäi jum Efésó puéblopo barcopo báau huécheka siika. ²² Jum Cesaréa puéblopo yepsaka jü Pablo buere joära Jerusaléniu bíchaa siika áman jume Jesucristota súaleme tebótua báreka. Huanäi pueblo Antioquíau bíchaa siika. ²³ Chúkula jaiki táapo áma aneka, júchi yeu siká jum Galicia buíaräpo éntok Frigia buíaräpo símem bekatana naa siika jume Jesucristota súaleme óusi éetuaka.

Aapolos jum Efesopo géntemmu nookay

²⁴ Huámечи таáhuarimmet senu judío jum pueblo Efesopo yépsak Aapolos, jum pueblo Alejandriápo jométaka. Áapo uyorisi ára nookai, éntok juka Diosta noki jiojteri tüisi täyai. ²⁵ Señorta néсахue páman tüisi majtiatukai, éntok tüisi at jiápsaka jume géntemmu nonokai, machisi juka Jesústa bétana humentá am majtiaka. Të áapo juka Juan Bautístata yore batóaka ä nonókáu jiba täyai. ²⁶ Júnëli jü Apolos kaa májhueka ámeu noktáitek jum sinagopapo. Të jü Priscila éntok Aquila, akím ä nok jikkajaka, omot yé ä nuk sájaka machisi ä téjhuak jachin chë tüisi ä huéhui juka Diosta lütüria. ²⁷ Huanäi juka Apoolojta jum Acaya buiárau bíchaa huee báarei, jume hermáanom óusi ä éetuak, éntokim jume Jesucristota súaleme áman anemmu jiojtek tüisi ä mabet néсахueka. Huanäi jum Acayau yepsaka juebénam aniak jume Diosta éäpo juka tü nokta súalekame. ²⁸ Símem jikkajápo machisi jume judiom tejhuai bem jióblataka katèhui hua nooki lútula huémtaayi bempörim kara éssöhui, Diosta noki jiojteri ámeu nokaka juka Jesústa jü Cristo tiaka hua bem boobíhähui.

19

Pablo jum pueblo Efesopo aaney

¹ Juka Apolosta jum pueblo Coríntopo ä aaney, jü Pablo éntok jume buiáram jikat tahuammet naa siika, huanäi pueblo Efesou yépsak. Huámi huate Jesucristota súaleme téhuak tem Juan Bautístata yore majtiakäu jiba täyai. ² Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu jü Espiritu Santo enchimmu kom yuumak juka tü nokta Jesucristota bétana humentá enchim súaleko?

Huanärim ínel ä yommiak:

—Katchante júne ä jikkaij-latukai juka Espiritu Santota ayúkähui.

³ Huanäi jü Pablo ínel am temájek:

—¿Jáchisem batóhuak?

Bempo ínel ä yommiak:

—Juanta yore batóa pámani.

⁴ Huanäi Pablo ínel júchi ámeu jiaahua:

—Juan juka genteta batóai señalpo bénasi bem jiápsi kúaktekä béchibo. Të kécham tetejhuai huaka chúkula yebíjnakémta am súal sáhueka, huaka Jesústa, juka Cristota Diosta yeu púari.

⁵ Íkái nóktam jikkajaka, juka Jesústa Diosta úusitukäu súaleka batóhuak. ⁶ Huanäi juka Pablota choápo áme béppa mámték, jü Espiritu Santo ámet kom siika. Huanärim tábui nokpo noktáitek, éntokim juka nokta Diosta bétana humentá nookai. ⁷ Jume yoreímem batóhuakame jiba tua síme nau dócetukai.

⁸ Pablo jum baj metpo jum sinagopapo yéyepsai. Huámi ámeu nonokai kaa májhueka, jume géntem áabeu ée íaaka Diosta néсахuepo bétana ámeu nokaka. ⁹ Të huate bem jiápsi námakasi joaka kaa ä súal báarei, al-lam jájana jiaahuai juka Señorta lütüriatachi genteta jikkajápo. Huanäi Pablo am tósika, jume Jesucristota súaleme nuk siika jum escuela Tiránnou bícha. Huámi chikti táapo am majtiái. ¹⁰ Guoi huásuktiapo áma taahuak am majtiaka. Júnëli síme jume Asia buiárápo joomem juka tü nokta Señor Jesústa bétana nokhuamta jikkajak, judiom éntok kaa judiom junne. ¹¹ Dios éntok, juka Pablota buéresi kaa jaibu johuamta jotúai. ¹² Júnëli jume paayum éntok sanko júne jü Pablota takáhuat jálojtekame jume kókoremmeu tóijhuai, am tutütéy, bem kókoa bétana, jume diáblom yorememmet aneme júne yeu sásakay.

¹³ Të huate judiom kia naa kateme, jume diáblom géntemmet aneme yeu bébame, Señor Jesústa nésaupo yéu am beb báarei ínel jíaka:

—Jesústa nésaupote enchim yeu katchahue, hua Pablota áa bétana nonókáu nésaupo.

¹⁴ Íkärím johuai jume Escevä téamta úusim guoy búsanika, hua tiópopo tékiakammeu néсахueamta úusim. ¹⁵ Të íkái am yáak, jü diablo ínel ámeu jiaahua:

—Jukane Jesústa täya, éntokne júneiya Pablota jábétukáihui, tène enchim kaa täya enchim jábemtukáhui.

¹⁶ Ínel jíaka, jü yoreme diáblota at anëu ámeu huánteka sanko síusiuti am huikkék, éntok sussutti am chóchonaka am nahuítek. Huanärim jum jóapo yeu ténnek kaa sánkoka éntok tüisi kókoleka takáhuachi. ¹⁷ Síme jume Efesopo jóakame, judiom éntok kaa judiom junne, íkái júneriaka tüisi majhuéi, éntokim Señor Jesústa buéresi úttileka taahuak.

¹⁸ Juebénaka jume Jesucristota susualekame jum Pablota anëpo yajjai, bannaataka kaa tühua bem boojóriäu yeu buíseka. ¹⁹ Juebénaka móriata tekípánoaihum bem librom áma yeu nüpak, huanärim símem bíchäpo táahuak. Jukam síme libro béjhuata

jünéria báreka ä näikiak. Huanärim ä jünériak cinkuenta mil tomi tosalita am bėj-rèhui. ²⁰ Jünèli chë juebena génte juka Señorta noki süaleka taahuak éntokim jüneiyai útteata ä jipurèhui.

²¹ Chúkula Pablo jume hermáanom Macedonia buiárapo éntok Acaya buiárapo aneme bitbábarek, huámi boula siká éntok, buere joára Jerusaléniu bíchaa hueroakkai. Jum buere joára Jerusaléniu nóttisuka éntok, ket Romáu bíchaa hueroakkai. ²² Huanäi guoyim jume ä anieme Macedóniau jaásek, juka Timotéota éntok juka Erástota. Áapo éntok, júchi jaiki táapo jum Áasiapo taahuak.

Jum Efesopo buere naa muksi huéeme yeu siika

²³ Huámechi taáhuarimmet buere naa muksi huéeme jum pueblo Efesopo yeu siika tü nokta Jesucristota bétana huemta bėj-reka, ²⁴ yoreme Demétriota nokim béchibo, platapo jita júne joame. Íri yoreme jú diosa Diana téamta tiöpo bénak jum plátapo jojoai. Huanäi jume ä tékilpo ä aniyame yuun tómita kokobatuay. ²⁵ Huanäi áapo ímèi yoremem nau rúktiaka, éntok huame álè bénasi tekapanuame kétchi, ínel ámeu jiaahua:

—Eme tüisi jüneiya íri tékiliai tüisi itom ito aniähui. ²⁶ Të kéchem jüneiya, éntokem ä jikkaja ika Páblota jume diósim yorémem joäu kaa diósim tiähui. Junèli juka juebena genteta áa beu éetua, kaa imi Efesopo jibba, kia sime Asia buiárapo junne. ²⁷ Íri ínèli huéeme tua kaa türi, bueítuk i itom tékil kaitäpo tahuánakè, éntok kia hua diosa Diana yörisi machik tiöpota úttilhuame júne kaitatunakè. Júnèli kaitäpo bittáitina jú diósata buéria, jú sime Ásiapo joomem yörehui, éntok sime ániat öbisi aneme yörehui.

²⁸ Íkái jikkajakam tüisi öömteka chaytáitek ínel jíaka:

—¡Buéresi yörihua itom áiye Diana Efesopo káttekame! —tim chaayey.

²⁹ Júnèli buéresi naa muksi siika jum pueblopo. Juka Gáyo ti téhuakamta buíssek éntok Aristárokota, guoi oóhuim Macedóniapo joomem Pablótamak rejtéihuim. Huanärim am huiksakaka am nuksájjak áman kari bem nau yayájäu bícha. ³⁰ Huanäi jú Pablo jume géntemmeu nok báreka áman kibák báarei, tè jume Jesucristota süaleme kaa ä tójjak. ³¹ Huate yáuram junne jum Ásiapo nésauhueme, jume ä amígokame, nokta au bíttuak jókot au jíaka kaa áman genteta násukun ä kibák sáhueka. ³² Jumu éntok, juebénaraata násuk sooti chayhua jachin júne jíaka, bueítuk hua chë búrra kaa jüneiyai jita béchibo áma emo nau am tóij-latukähui. ³³ Të huate yorémem áma aneme jünéame juka Alejándrota, juka judíom bat kéchakäu, téjhuak jita áma huèhui. Jú Alejandro éntok, mämammea señata ámeu yáuhuak, am chay yánti íaaka, bempörim, jume judíom, nok-ria báreka genteta jikkajäpo. ³⁴ Tem jünéaka ä judíotukähui, sime ínel chaayey, guoi orapo jáni:

—¡Buéresi yörihua itom áiye Diana Efesopo káttekame! —tim chaayey.

³⁵ Huanäi hua yáurapo secretario juka genteta nok yáatituaka ínel ámeu jiaahua:

—Eme Efesopo joomem nechem jikkaja. Sime ániat öbisi aneme jüneiya íkái pueblo Efésota juka diosa Diana buéresi yörihuamta tiöpo ä suáyähui, éntok juka tétata ä takahua bénnak téhueka bétana kom huéchilata. ³⁶ Kia jábe júne kara íkái esso. Jüntukem kaa bat jále, éntokem kaa jita júne johua kaa bat tüisi ä jünériaka. ³⁷ Bueítuk ime oóhuim enchim im nüpakáhuim kaita juénak jum enchim tiöpopo johua, éntokim enchim diosa Diánata bétana kaita juénak nooka. ³⁸ Jú Demetrio éntok jume áamak tekipánoame am bėj-reka jita nokmáchiak, éläpom, bempo, am nátuanaakè; júnen béchibo yáuram aane. Huámèi bíchäpom nánancha ára emo nok-ria. ³⁹ Táabuik jítasu enchim aahuai éntokte huam leyta huè páman nau rúteka nau ä ettéjhuanaakè. ⁴⁰ Bueítukte kaa tüisi aane. Itom jünem nátuanaake yáurata bėj-reka itom ito toboktiabárè tiaka, íkái én im yeu siká béchibo. Bueítukte jachin júne kara lütüriata nenka jú im naa muksi yeu sikamta bétana.

⁴¹ Íkái noksuka, béja jume áma nau yáij-lame sákatuak.

20

Jü Pablo Macedonia buiárau bíchaa siika, éntok Grecia buiárau bícha

¹ Huaka naa muksi huemta luútek, jú Pablo huame Jesucristota süaleme nau núnuka ámeu noókak jíba bénasi óusi am ée sáhueka. Huanäi am íbaktiaka am mam buiseka, Macedonia buiárau bíchaa siika. ² Huanäi sime huáachí ániat naa siika hermáanommeu noksisimeka, jíba bénasi óusi am ée sáhueka. Chúkula béja jum Grécia buiäu yépsak. ³ Huámi baij metpo aneka, béja jum barcopo síriau bíchaa yeu huee báreka, jünéak jume judíom ä bėj-reka tekipánoähui. Kíalíku notibábarek jú buiachí, júchi Macedonia buiara pamam huee báreka. ⁴ Sime ímèi áamak sájjak: jú

pueblo Sópater Beréapo joome, éntok jume pueblo Tesalónicapo joome Aristarko éntok jü Segúndo ti téhuakame, jü Gáayo ti téhuakame pueblo Dérbeapo joome, jü Timoteo, éntok jume ásia buiárapo joome kétchi Tíquico éntok Trófimo. ⁵ Ímëi hermáanom bat sájaka jum pueblo Tróaspo itom boobítchak, juka Pablota éntok néechi Lucasta. ⁶ Páanim kaa levadúrakame buabuáhuáu pájkota chúpukte jum pueblo Filipospote yeu sájjak barcopo. Mamni taáhuarim hueite jum Tróaspo ámeu yájjak. Huámite yeuioibusan táapo anek.

Jü Pablo jum Troaspo jume hermaanommeu nookay

⁷ Semáanata naatëpo, lominko táapo, jume Jesucristota súaleme nau yájjak jume páanim náikimte báreka juka Señorta nésauhuekä Bénasi au am huáatinaké béchibo. Jü Pablo éntok, am majtíai. Yokóriapo au simbaré tiaka tukáa násuk huëu tajti ámeu noókak. ⁸ Baj kárim nat béppa jokápo jikáchim nau yájj-latukai, juebena lámparam béetëpo. ⁹ Senu yoreme júbua yótuka, Euticó téaka, jum ventanapo káteka nokta jikkajai. Huanäi juka Pablota binhua nokái, yetem au yuumak. Júnensu kóchoka yeutana bíchaa buiau kom huétchek. Huanäi mukílataka tóboktiahuak. ¹⁰ Jü Pablo éntok, kom síká, hua mukílata béppa au jímmaaka ä íbaktiak. Huanäi jume hermáanommeu ínel jiaahua:

—Katem guomguomte, bueítuk béja júchi jíabitek.

¹¹ Huanäi jü Pablo júchi jíkáu síká jume páanim náikimtek. Jume hermáanom am buásuka éntok, júchi ámeu noktáitek matchüu tajti. Huanäi siika. ¹² Huá ili yoreme júbua yótume mukúkáu éntok, jíápsaka ä joau bíchaa nuksákahuak. Huanäi síme tüisi al-léaka taahuak.

Troaspom yeu sájaka Miletou bíchaa sájjak

¹³ Ítapo jum barcopo bat sájjak Asón puertou tajti, juka Pablota huámi nü báreka itom nau nokákápo Bénasi, bueítuk áapo buiat hueerokkai. ¹⁴ Jum Asonpo itom au yájjak, barcopo itomak siika, huanáite Mítiléne puertou bíchaa sájjak. ¹⁵ Huámite yeu sájaka yokóriapo isla Quiöu béa yájjak. Júchi yokóriapote béja puerto Sámospo yájjak. Jum Trogílio pueblou jimyóreka yokóriapote béja puerto Miletou yájjak. ¹⁶ Júnélite aika bueítuk jü Pablo jum Efésó pueblou kaa huee báarei, kaa jum Asia buiárapo binhuatu báreka, bueítuk láuti buere joára Jerusaléniu an báarei Pentecostés táapo, jume judíom pajko táapo, kaita jachin au macháiko.

Jü Pablo jume yoiyöturim Jesucristota súalemmeu yäut jóarim Efesopo jomemmeu nookay

¹⁷ Béja jum Milétopo aneka jü Pablo jume yoiyöturi Jesucristota súalemmeu yäut jóarim Efesopo joómeme nau núnutebok. ¹⁸ Am yájjak, ínel ámeu jiaahua:

—Eme júneiya jachin in ino nukáhui bannaataka ími Ásiapo aneka im in yepsákápo naateka. ¹⁹ Síme tiémpotane enchimmak anek Señorta béchibo tekipánoaka kaa buere ino ériaka, in ópuam buéresi huótiaka, éntok juebena jíokot máchirata bíchaka jume judíom nee béj-reka tekipánoaká béchibo. ²⁰ Tëne juka enchimmeu türi máchik kaa tójaka jíba enchimmeu ä noókak, símem bíchápo enchim majtíaka éntok enchim jóapo junne. ²¹ Kia judíommeu éntok kaa judíommeu júnene noókak Diostau am jíapsi kúakti sáhueka, éntok juka Diosta itom Señor Jesucristota bétana nokáu am súal sáhueka. ²² Én éntokne Jerusaléniu bíchaa siime Espíritu Santota útteata nee joriä béchibo, kaa júnéaka huámi jita bënëk inou huéenakëhui. ²³ Jü in júneriäu iri jíbba, juka Espíritu Santota nee tettéjhuáhui jum síme puéblompo in yepsápo, juka in peréesotenáhui éntok jíokot máchirata inou huéenakëhui. ²⁴ Tëne símeta íkáí kaachin eriä. In jíapsi júnene kaa beutire. Kia jíbane in tékil chúpak jíba túrinake, éntok al-léaka huaka tékiata Señor Jesústa in mampo tójakáu chúpako, juka tü nokta Diosta túhua bétana huemta in ámeu noknákëhui.

²⁵ Én éntokne júneiya enchim jábe júne jume Diosta nésauhuëu bétana in ámeu nokákáu kaa júchi nee bínnakëhui. ²⁶ Kíalíkune én huitti enchim téjhua báare, kaítane éntok enchim béchibo yómmia báare, ²⁷ bueítukne símeta enchimmeu nok-la juka Diosta éáhui, kaita enchim éssoriaka. ²⁸ Júnükem emo suaya, éntokem síme jume Jesucristota súaleme suaya, bueítuk jü Espíritu Santo enchim yeu púala tékiata béchibo, Jesucristota súaleme enchim suáyanaké béchibo, huame ä ojbo huótiaka ä kobákáhui. ²⁹ Ínapo júneiya nee siik, huátem yájjnakëhui jume Jesucristota súaleme tábuasi jatía báreka, kaitápo am tahuária báreka jume robo tebai kókkoram kabáram tetéjalé Bénasi. ³⁰ Éntok enchim násuk aneme júne huate emo tóboktianake juka lútúriata tójaka aranókichiaata yore majtía báreka, jume Jesucristota súaleme áme

beu ée iaaka. ³¹ Júntukem kaa koptel-la. Áahuem huáate jachim ínapo jum baij huásuktiajo, taáhuarit tukáarit naabúrujti, kaa yáateka enchimneu nookai ín ópuam guótiaka.

³² 'Én éntok, ín hermaanom, Diosta mámpone enchim jóiyak, Diosta noki, ä tühua, bueítuk huári tua enchim óusi éetuanake, éntokem ä nokä páman katétek huame Diosta bíchäpo. ³³ Tómita éntok kia sánkota junne, kanne enchimmet beutire. ³⁴ Ál-lane tekipanuaq ín huáatiäu jipu báreka, éntok huame ínomak anékame béchibo junne. Eme júne tüisi júneiya. ³⁵ Jíbane júkái enchim majtiák junéli enchim tekipanuanakéhui jume jóókot éame enchim anianaké béchibo, hua Señor Jesústa noki ínel jámtau huáateka: "Chè al-léaka tahuánake jü yore jita mikame hua jita mabétamta béppa."

³⁶ Chúkula béja jü Pablo junéli jáusuka, tónommia kíkteka Diostau buaanak símemmaki. ³⁷ Huanäi síme buanaka juka Pablota íbaktiak, éntokim ä besítok bem ä boojóriai bénasi. ³⁸ Bueítukim tüisi sirokai hua ámeu ä nokákäu béchibo, kaa júchi bem ä bínnahuéhui. Huanärim áamak sájjak barkóu ä jámú tajti.

21

Jü Pablo jum buere joära Jerusaléniu bíchaa síika

¹ Jume hermaanom tö sájakate barcopo jámuka sájjak. Huanäite lútula sájjak isla Cos teäu bícha, yokóriapo éntok, isla Ródasiu bícha, huámi éntok, puerto Pátarau bícha. ² Jum Pátarapote senu barcota Feniicia buiárau bíchaa huátaktemtaute yájjak. Huámite jámuka sájjak. ³ Bahuepo katékate juka isla Chípreta mékkáariat bíchak, huanäite míkóri bétana ä tösjákaka Siria buiárau bíchaa sájjak. Jü barco ítom áma katéu éntok, juka ä huériäu jum puerto Tíropo tösim báarei, kíalikute huámi kom chéptek. ⁴ Huámite jume Jesucristota súaleme téaka ámeu áma taahuak guoibusan táapo. Bempo éntok, jü Espíritu Santota bétana téjhuataka jü Pablota jita huéenakehu, áahuim nookai kaa jum Jerusaléniu ä huee sáhueka. ⁵ Té guoibusan taáhuarim yúmuk, jíbate sájjak. Síme jume Jesucristota súaleme bem jubímmak éntok bem usímmak ítom boo tójjak jum pueblo mayoau tajti. Huámite see páku tónommia jápteka Diostau buaanak. ⁶ Huanäite ito íbaktiaka ito mam buíseka barcou jámuk. Bempo éntok, nóttek bem joau bícha.

⁷ Tiró puertopote yeu sájakata Tolemáida puertopote kom chéptek. Huámite ä chúppak juka bahuepo ítom boojoihui. Éntokte huámi jume hermáanom tebótuaka senu táapo ámeu áma taahuak. ⁸ Yokóriapote áma yeu sájakata jum pueblo Cesaréa teäu yájjak. Huámite jü Felpeta joau yájjak, hua tü nokta Jesucristota bétana huemta géntemneu nonókamta jóahui hua guoibúsanímmak náikiatukaihui, jume apóstolim ä aniaihuímmaki. Huanäite áma au taahuak. ⁹ Jü Felipe náikim malakai kee kuname. Huáméi jáamuchim juka bat bíchaa ayúnakemta jünériaka nonokai. ¹⁰ Béjate jaiki táapo jáni áma aaney juka profeta Agabo ti téhuakamta Judea buiára bétana áma yepsako, ¹¹ ítom bíchiseka. Huári juka Pablota huihuíkosäu nüka, guokpo éntok mampo ái au súmaka, ínel jáahua:

—Jü Espíritu Santo ínel jáahua: "Juka yoremata íkái huikósata átteakamta jume judíom íneli ä súmaka jume kaa judíom mampo ä yéchanä tíiya jum Jerusalémpo."

¹² Íkái jikkajaka, ítapo éntok jume Cesaréapo jóomem jü Pablota jóókot jáahua kaa Jerusaléniu ä huee sáhueka. ¹³ Té jü Pablo íneli itou jáahua:

—¿Jatchiakem buaana, éntokem ín jíapsi kaa al-léetua? Ínapo kaachin ä eria jum Jerusalémpo ín sumanáhui, éntok kia ín ménäu junne Señor Jesústa béchibo.

¹⁴ Katte ä yúyüuka, ä tójakata ínel jáahua:

—Éläpo jü Señorta éäu yáatunake.

¹⁵ Chúkula béjate ito líjtaroaka, Jerusaléniu bíchaa sájjak. ¹⁶ Jume huate Jersucristota súaleme Cesaréapo joome éntok, ítomak sájjak. Áme násuk éntok, senu yoreme hueiyei Chíprepo joome Nason ti téhuaka, íári jóapo yajj éaka áma tahuá báreka. Áapo béja bínhua Jesucristota súaley.

Jü Pablo juka Jacobota áman bíchái ä aneíhui

¹⁷ Jum Jerusaléniu ítom yájjak, jume hermáanom al-léaka ítom mabétak. ¹⁸ Yokóriapote jü Pablótamak sájakata juka Jakóbota áman bíchak ä anépo. Huámirim aaney jume yoiyótori Jesucristota súalemneu yäut jóarim. ¹⁹ Jü Pablo am tebótuasuka jíba am ettéjhuariatáitek huaka tühuaata Diosta yáakáhui jume kaa judíommehui áapórik ámeu nokako ²⁰ íkärím jikkajaka Diosta úttileka taahuak. Huanärim Pablota ínel jáahua:

—Jéehui, itom hermáano, empo jüneiya jaiki mil judíom anéhui Jesucristota sualeme. Sime huáméi útteá tíiya juka Moiséjta nésauhui jonáhui. ²¹ Bempo éntok, ettéjoríahuak empo jánituk ínel am majtíá téehua sime jume judíom sékána buíaräpo jóakame juka Moiséjta nésauhui kaa am jo sáuheka, éntoktuké bem usim júne kaa am circuncidaroa sáuhué téehua, éntok kia huaka bannaataka itom, jume judíom, boojóriäu júne kaa am jo sáuhué téaka. ²² Ensu, ¿jáchisute ayúnake jáni? Bueítuk jü génte em yepsáká bétana jünéak nau yáijnake. ²³ Senu huémte yáak túrinake. Imi ito násuk naiki oóhuim aane Diostau bem nátuari chupa báreka. ²⁴ Aké am huériaka áman áme beu emo ubba Moiséjta nésauhuépo bénasi, éntoke juka sime limójnata ámeu aihuamta am béjtuaria. Chúkula bempo emo chon chúktiatebonake bem ä nátualä bénasi. Júnéli sime jünéenake huaka emo bétana nokhuamta kaa lütüriatukähui. Ál-lam huaka Moiséjta nésauhué páman enchi huétíanake. ²⁵ Huame kaa judíom Jesucristota sualeme bétana éntok, katákute béja ámeu jjojtesula am téjhuaaka kaa útteatukähui jukaram jonáké bétana. Kia jíbate juka huakajta huame dios yorem yaárimmeu limójnata kaa am buä sáuhue, kia ojбота junne, éntok bámsuaka mukílata huaakas. Éntokte kaa emo am jubek kaa emo am huáatia sáuhue.

Jü Pablo jum tiöpopo buíjuhuaka peréesotehuak

²⁶ Huanäi jü Pablo jume naiki oóhuim nuksiika. Yokóriapo béja áme beu au úbbak Moiséjta nésauhuépo bénasi ayuka. Huanäi jum tiöpopo kibákek jume áma tékiakame téjhua báreka jita táapo ä yumánakeihui huaka Moiséjta nesau hué páman bem emo buaniakáu bem chúpanakéhui, éntok jakhúei juka límojnata bem áma töjnakéhui.

²⁷ Të béja jume guoibusan taáhuarim yúmasei, huate judíom Ásiapo joome juka Pablota tiöpopo bíchaka, sime genteta emo tóboktituak. Huanárim ä buiseka, ²⁸ chayeka ínel jiaahua:

—¡Eme oóhuim Israelítam, itómém anía! Íri ájaria jü yoreme simat naa huéeka jume géntemmeu nokame itom nación béj-reka, Moiséjta nésauhuéu béj-reka, éntok ikái tiöpota béj-reka. Íari béppa éntok, huate griégom jum tiöpopo kimala. Júnéli aneka íkái tiöpota itom tua yöre kaa tüisi tahuária.

²⁹ Júnélim jiaahuay bueítukim bannaataka jum pueblolo jü Trófimotamak ä bil-latukay, hua Efesopo joometamaki. Huákárim jum tiöpopo ä kibáchalatukä bénasi éiyay.

³⁰ Huanäi jü génte au tóboktiaka, tenneka áman ámeu yájjak. Huanäi bempo ket jü Pablótat chátuka jum tiöpopo yeä nuksájjak buíapo ä huíksakaka. Huanárim sep jume puértam páttiak. ³¹ Béjam ä më báarei juka nokta comandantetau yepsayo sime juka pueblo Jerusalémnta au tóboktiakä bétana. ³² Huanäi jü comandante jume sontarom éntok jume capitáaním bamsipo nau núnuka áman bíchaa am nuksiika. Huanárim tüisi teénneka áman genteta anéu yájjak. Bempo ä bébakasum ä töjjak. ³³ Huanäi jü comandante jü Pablotaú rúkteka guoi cadenamnea ä súmatebok. Chúkula béja nátemajek ä jábétukähui éntok jita ä yáakähui. ³⁴ Të jü génte juebénarata násuk huate chaayey kaa nanancha jíaka. Júnéli jü comandante kaa ámet jünéaka taahuak sootí am jíá béchíbo. Huanäi juka Pablota cuarteliu bíttuak, sontarom anéhui. ³⁵ Béja cuarteliu jíkáu kathuäu yájaka jume sontarom juka Pablota püaktiaka jíkau ä núk sájjak, juka genteta káachin ä yáa íaka. ³⁶ Bueítuk sime amapo kateka inen chaisakai:

—¡Akem ä mëa!

Jü Pablo jü gémteta jíkajápo áu nok-riay

³⁷ Jü Pablo béja jum cuarteliu kibácha báahuaka, comandantetau ínel jiaahua:

—¿Játchune ára ino nok-ria jáni?

Jü comandante éntok ínel aú jiaahuak:

—¿Játché griego nokka? ³⁸ ¿Jatchu kaa empo hua Egítopo joome jakhuey yáurate béj-reka emo tóboktiakähui, hua naiki mil yorémém yore sualéeraommak juyau huéchekaíhui?

³⁹ Huanäi jü Pablo ínel ä yómmiak:

—Èe, ínapo tábui. Ínapo judío, Társopo joome, hua pueblo buéuru Cilicia buíaräpo kátekame. Huámíne tua lütüriata jípure. Neché lisensia gentetau ín noknáké béchíbo.

⁴⁰ Jü comandante éntok, ä lisensiak. Huanäi jü Pablo jum jíkau kathuápo kíkteka, jü gentetau mámammae séñata yáaka am chay yáatituak. Béja kaábeta jíalei, hebreo nokpo ínel ámeu jiaahua:

22

1 —Eme inomak huéerim éntok ín áchayim ín ino nok-riaka ín nokäubechem suaka ä jíkaja —ti ámeu jiaahua.

2 Jum tua bem nokpo ä nok jíkjakakam chë kaa jíaleka taahuak. Huanäi Pablo ínel ámeu jiaahua:

3 —Ínapo judío. Társopone yeu tómtila jum Cilicia buíaräpo kátekäpo, tëne ími Jerusalémpo yótuk, éntokne hua Gamaliél téamtau, hua tü täyahuáutau, tüisi majtiari, jíba jume itom yóyöhuam nesau huépámani. Jíbane jü Diosta béchíbo tekípánoak chikti ín jíapsimaki, én enchim áa béchíbo tekípánoä bénasi. 4 Ínapo bannaataka huame tü nokta Jesucristota bétana huemta súaleme guokjásasuk. Anam sússuateboi junne. Oohuim éntok jaámuchim júnene peréesoteboka am nuksisímei cárcelpo am jóa báreka. 5 Jü tiöpopo chë nésauhueme, éntok sime huame yoiyótori yäut jóari, áram ket ikäi lütüriä tíiya ín nokähui, bueítuk bempo jíösiam nee mámakai huame judíom itomak huérim pueblo Damascopo aneme jünéetuaka jita béchíbo ín áman huéhui. Júnéline áman siika jume Jesucristota súaleme jariaka äbo ími buere jóara Jerusalémpo yeu am toij báreka, nokta ámet chúpänä béchíbo.

Jü Pablo jáchin Diostau bíchaa ä jíapsi kúaktekä bétana nookay
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

6 'Të áman bíchaa nee huei, béja Damascou nee yebísisei, jíba tua lul-la káteko, sej chukti jü machiria útteaka téhueka bétana inou kom yuumak. Huanäi nate chíkola nee machíriak. 7 Huanáine buíapo huécheka senuk inou nokamta jíkjakaj ínel jámta: "Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjásase?", tíamta. 8 Huanáine nátemajek: "¿Jábese empo Señor?", tine jiaahua. Huanäi ínel inou jiaahua: "Ínapone jü Jesús Nazaretpo joome, hua em guokjásaséhui", tinou jiaahua. 9 Huame inomak katëu éntok, juka machíriata bíchaka tüisi guómtek, tem huaka inou nokamta kaa jíkjakaj. 10 Huanäi ínapo ínel au jiaahua: "Ensu Señor, ¿jítasune yanake?" Jü Señor éntok, ínel inou jiaahua: "Yejtékë huéiye jum Damascou bícha, huámirë ä téjhuaana jita em yáanakehui", tinou jiaahua. Huanáine kíktek. 11 Tëne jü machiria úttiäray kaa bíchaka taahuak. Huanäi jume inomak katéihuum mampo nee buíj-lataka nee huíksakai Damascou tajti.

12 'Huämi puéblolo senu yoreme aaney Ananías téaka. Áapo tüisi Moiséjta nésauhué páman huéiye, éntok sime jume judíom Damascopo joome ä tü éttejhuy. 13 Huämi jü Ananías inou yépsak nee bíchiseka. Inou yepsaka ínel inou jiaahua: "Empo Saulo, ín hermáano, júchi bénasi em bínnakeu emou ayúnake", ti inou jíahuak. Huanáine seep bíchaka tahuaka at pújte. 14 Áapo éntok, ínel inou jiaahua: "Huä itom yóyöhuam Dios enchí yeu púhuak bannaata kat-riampo naateka áapörík éau em jünérianakë béchíbo, éntok Jesucristota, juka tua lütüriata jípuremta, em bínnakë béchíbo éntok tua áapörík em nok jíkkaíjnakë béchíbo. 15 Bueítukë áapörík bétana túhuata noknake sime yorémem jíkkaíjapo, éntok huaka em bíchakäü éntok em jíkkaíjakaü am téjhuanake. 16 Én éntok, katë éntok jita boobíchaka, banseka emo batótebo Señorata éaka huame em kaa túhua yáarim enchí ä tuchárianakë béchíbo", tinou jíahuak jü Ananías.

Jü Pablo jume kaa judíommeu ä bíttuahuakä bétana nookay

17 'Jerusaléniune nótteka jum tiöpo siika Diostau buan báreka. Huämi Diostau buanakané tenkumta bénasi éaka juka Señorata bitchak. 18 Anä nok jíkjakaj, ínel inou jámta: "Bamsekë im Jerusalémpo yeu huéiye, bueítuk jume im joome ino bétana em nokä kaa jíkkaíj áanake", ti jiaahua jü Señor. 19 Ínapo éntok, ínel au jiaahua: "Señor, bempo jüneiya sime at bem nau yayajäpo ín huerámaka jume enchí súaleme cárceliu ín totójáihui, éntok ín am bébebáihui. 20 Éntokim jüneiya juka Estebanta, huaka emo bétana jume géntemmu nokamta, mëhuai, áma ín anéihui áme beu éaka ä mëna bétana, éntok huame ä mëakame sanko júne ín suáyakáihui", tinou jiaahua. 21 Të jü Señor ínel inou jiaahua: "Böochë kíkte, bueítukne mekka bícha enchí bíttua báare áman huame kaa judíommehui, enchí ámeu noknákë béchíbo."

Jü Pablo jü comandanteta mámpo aaney

22 Júmuni tájti ä nok jíkjakajaka, ínel jíaka cháý táitek:

—¡Akem ä mëa júk yoremta! ¡Kaa túrinake jíapsaka tóijhuako!

23 Jíba junéli am chayéi, éntok ómteka bem sanko éntok buiata jíkäu am guótiayo, 24 jü comandante juka Pablota cuarteliu kibáchatebok. Béja jum kuartelpo ä kátek, tüisi ä bemmucha nésauhue ä nok iaaka, júnée báreka jita béchíbo juka génteta junéli

ä bėj-reka chayëhui. ²⁵ Të jü Pablo bemmúcha báahuaka súmataka, jü capitán áma anemtau ínel jiaahua:

—Kaa lútüriatu jiöbe románota enchim bemmúchatebonakëhui kaa bat nokta béttesi machik at chúpalatuko. Bueítuk ínapo ket romáano.

²⁶ Íkai jikkajaka jü capitán, áman siká jü comandántetau jünéehuamta nénkak ínel au jáaka:

—Kaa türi jü yoremtau em yáa bárëhui, bueítuk áapo romaano.

²⁷ Huanäi jü comandante jü Pablotau siká ínel au jiaahua:

—¿Jatchu lútüria em romaanotukähui?

—Jéehui —tau jiaahua jü Pablo.

²⁸ Jü comandante éntok, júchi ínel au jiaahua:

—Ínapo jum Romapo lútüriata jipu báreka yún tómita nénkak.

—Ínapo éntok —tau jiaahua jü Pablo—, íkai lútüriata jípure jum Romapo ín átchay bétana.

²⁹ Júnëli ä jáak, jume Pablota bemmúchabárëu seep ä tójjak. Jü comandante júne ä romáanotukäu jünéaka, at májhueka taahuak ä sumatéboká béchibo.

Jü Pablo jume judíom buere yäura bíchäpo yeu tójhuak

³⁰ Yokóriapo jü comandante juka lútüriata jünéria báreka, jita béchibo jume judíom juka Pablota nátuakähui, jume cadenam ä úhuaaka jume tiöpopo tékiakamme nésauhueme nau núnutëbok éntok síme huaka judíommeu buere yäuraata. Huanäi juka Pablota yeu béebaka bem bíchäpo yéä tójjak.

23

¹ Jü Pablo juka yäurata bíchaka ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaítat jachín éaka jíapsa Diosta bíchäpo én tajti.

² Huanäi jü Ananías, jü tiöpopo chë né sahueme, jume Pablota náapo jábuekame teníchä chóchon sauhue. ³ Huanäi jü Pablo ínel au jiaahua:

—¡Áapo jü Dios ket enchi bébnake, empo kaita lútüriata joame! Empo leyta huë páman nokta ínot chupá iaahuaka áma yéchataka, leyta bėj-reka nee kókosi jotebo.

⁴ Huame áma anëu éntok, Pablotau ínel jiaahua:

—¿Jatchu empo junëli béttesi au nooka jü tiöpopo buéresi nésauhuemtahui, jü Diosta béchibo tekípánoamtahui?

⁵ Pablo éntok, júchi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaa jüneiyai tiöpo buéresi ä nésauhuëhui. Ínapo júneátek kaa ínel au jiaü eiyei, bueítuk jum Diosta noki jiojteripo ínel jiaahua: “Kátë hua yäura em puéblopo nésauhuemta bétana béttek nooka.”

⁶ Huanäi jü Pablo jünéak jume áma nau yáij-lame huatem saducéomtukähui, huatem éntok, pariséromtukähui. Ímëi kaa nánancha jita súalei. Huanäi kusisi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo pariseero, ín átchay junne, éntok jume ínomak huéerim junne. Én éntok, jume kókkolam jábitenakeu ín súalë béchibo noki ínot chúpári.

⁷ Júnëli ä jáak, jume pariseerom éntok jume saducéom, bempo nau nok nássuatáitek. Huanárim kaa nánancha éaka emo náikimtek. ⁸ Bueítuk jume saducéom jume kókkolam jábitenakeu kaa súalei, éntokim ángelesim káitá tíiyai, kia espíritu junne. Të jume parisérom éntok, símeta íkai ayúká bétana ä súale. ⁹ Huanäi buéresi chaihuae hueiyei. Huate judíom ley am mamájtáme parisérom beu éame jápteka ínel jiaahua:

—Í yoreme kaita juénak yáala. Espírituta au nok-látuk, o Diosta ángel áu nok-latuk, türi. Katte Diosta bėj-reka jájaptenake.

¹⁰ Huä nau nok nássuahuame buéresi hueiyei, kíalíku jü comandante juka Pablota máuj-riai juka genteta náikim ä huikmáchileka. Junen béchibo sontarom áman nútebok áme násuk yéu ä huikeka cuarteliu ä toij iaaka.

¹¹ Yokóriapo tukaapo, jü Señor jü Pablotau yepsaka ínel au jiaahua:

—Óusë éiya, Pablo, bueítukë ímí Jerusalémpo em ino bétana nokakä bénasi áman Romapë két noknake.

Jü Pablota mënä béchibo tekipanuhuhui

¹² Yokóriapo huate judíom éhuil nokta nau yáhuak juka Pablota mëbáreka, ínel jáaka:

—Élāpo jū Dios nokta béttesi ítot chúpanake.

Juka Pablota kee mëaka itom jibuáko éntok itom jita júne jêko. ¹³ Jume íkái nokta yáakame cuarenta óhuim béppatukai. ¹⁴ Huáméi jume tíopopo tékiakammeu nésahuemmehui éntok huame judíom yoiyōtori yāut jóarimmeu sájaka ínel ámeu jiaahua:

—Ítāpo nokta nau lútúria yáala juka Diosta nokta béttesi ítot chúpanake tíaka juka Pablota kee mëaka jibuáko. ¹⁵ Én éntok, eme éntok jume huate yāurapo tékiakame, jukem comandanteta téjhua, yoko ábo enchimmeu ä huérianake, juka ä huéetuä bétana chē tüisi at nátemaje béchíbo tiaupo. Ítapote jum bōt ä jójottuaka ä mēnake ke ábo ä yepsayo.

¹⁶ Tē jū Pablota asohuaara ä júneriak juka humentā. Huanāi áman cuarteliu ä téjhuak. ¹⁷ Huanāi jū Pablo senu capitanta núnuteboka ínel au jiaahua:

—Íkäre júbua yōtumta áman comandanteta huéria, bueítuk áapo jita au ä nokmáchik au huéria.

¹⁸ Huanāi jū capitán áman comandanteta ä nuksiiká ínel au jiaahua:

—Jū Pablo áman peréesopo jípuhuame nee núnuteboka íkái júbua yōtumta nee ábo emou huéria sáuhue; áapo jita emou ä nokmáchik huériä téehua tau jiaahua.

¹⁹ Huanāi jū comandante juka júbua yōtumta mampo buíseka omot yéä nuksiká ä temajék:

—¿Jítasē inou nok báare?

²⁰ Huanāi hua júbua yōtume ínel au jiaahua:

—Jume judíom nau nokta lútúria yáala emou nok báreka yoko juka Pablota jum yáurata bíchāpo enchi yéu ä toij sáu báreka, juka áa huéetuä bétana chē tüisi at nátemaje béchíbo tiaupo. ²¹ Tē kátē am súale, bueítuk cuarenta oóhuim béppataka bōt éusulataka ä boobíchaihui, éntokim nokta yáala juka Diosta béttesi nokta ámet chúpanake tíaka, juka Pablota kee mëaka jibuáko éntok jita júne jêko. Én éntokim emou nokaka em am yómmianakeu jiba boobíchaihui.

²² Huanāi jū comandante juka júbua yōtumta simtúak kaábeta ä tejhua sáhueka íkái au ä nokákä bétana.

Jū Pablo jū gobernador Félixtau bíttuahuak

²³ Huanāi jū comandante guoi capitánim núnuka am téjhuak guoi cien sontarom guok-léerom am nü sáhueka, éntok setenta sontaró kákabækame, éntok guoi ciéntom lánzakame, jum pueblo Cesaréau am kannákē béchíbo bátanim jiai tukápo. ²⁴ Éntok ket huate kábáim yeu pua nésauhue Pablota ámet yejsimnakēhui, éntok am téjhuak tüisi ä suáyaka al-léamta áman gobernador Félixtau am nüpa sáhueka. ²⁵ Bempörimmak juka jíosiata áman au bíttuak ínel jiamta:

²⁶ “Empo gobernador Félix tua yōrihuame, émoune tebote, ínapo jū Claudio Lisias.

²⁷ Éntokne enchi jünéetua jume judíom íkái yoremta pereesotelatukaihui, éntok bem ä më báareíhui. Tē ínapo jünéaka ä romáanotukāhui, sontarómmakne ä jínëuk. ²⁸ Jum bem yāuraune yéä tójjak jünée báreka jita béchíbo ä nátuatukāhui. ²⁹ Huanāine jünéak bempörim ley bétana humentā béchíbo ä nátuatukāhui, tē romáanom ley béj-reka kaita béttesi machik ä yáalatukāhui ä mëtebonakemta, éntok kíal ä peréesotebonakemta junne. ³⁰ Tēne jünéaka judíom ä mëbáreka am tekipánoāhui, sepne emou ä bíttuak, éntokne ket jume ä nátuame téjhuaala huaka bem at innēau em jikkajāpo am nok sáhueka. Íri jíbba”, tiahua jū jíosia.

³¹ Huanāi jume sontarom bem sáihuaka páman ayuka juka Pablota nuksájjak tukáapo pueblo Antúpatris téau bicha. ³² Yokóriapo jume sontaró guok-léero bem cuarteliu nóttek. Jume kákabækame éntok, bóula sájjak Pablota huériaka. ³³ Cesaréau yájakam juka jíosiata gobernadora mákkak. Juka Pablota éntokim ä mampo yétchak. ³⁴ Huanāi jū gobernador juka jíosiata noksuka Pablota temajék jakun ä jométukāhui. Jum Cilicia buiarāpo ä jométukāu jünéaka, ³⁵ ínel au jiaahua:

—Huame enchi nátuame ábo yájak jübue emo nok-rianake, huanāine enchi nok jikkajínake.

Huanāi huam rey Heródesta jóakaipo ä páttiateboka ä suaya nésauhuek.

¹ Chúkula mamni taáhuarim huei, jü Ananías, jum tiöpopo chë nésauhueme, jum Cesaréapo yépsak huate judíom yoiyötori yäut jóarimmaki éntok senu em nonók-riamtamaki, Tértulö ti téhuakame. Ímëi jü gobernadortau yájjak juka Pablota nätua báreka. ² Juka Pablota yeu tóijhuak, jü Tértulo noktáitek, jü Félixtau ínel jíaka:

—Empo Félix yörihuame, tüisite enchi at báisauhue yanti itom jíapsä béchíbo kaítat jachín éaka, buéituk sime tüisi huéiye em koba súakä béchíbo. ³ Símetate ikäi tühuata mabeta simekuchi, tüisi enchi báisáuhueka. ⁴ Të kaa enchi röjiktítua béchíbo binhua emou nokaka, chúbala jíbe itom nok jíkkaja. ⁵ Í yoreme imi yeu tóijhuakame jita juéna kókoata bénasi maachi, kaa tü yöreme. Sime ániat jume judíom násuk nau omtíhuamta huéetua, éntok jume nazarénom téammeu yäut. ⁶ Kia itom tiöpopo júne kaa tühuata hueetua báarei. Ítapo éntok, ä buíseka itom ley nésauhue páman nokta at chupa báarei. ⁷ Të jü comandante Lisias áma au kibáchaka ütteeapo itom ä úhuak, ⁸ éntok itom téjhuak jume ä nätuame äbo emou kannákë tíaka. Én éntok, empo áapörík, Pablota, temájekátek jünéenake huaka itom äa bétana nokäu lütüriatukähui.

⁹ Jume judíom áma anéihuim ket jíba simeta ikäi lütüriä tíiyai. ¹⁰ Huanäi jü gobernador séñata jü Pablotaú yáhuak ä nok íaaka. Huanäi jü Pablo ínel jiaahua:

—Chikti in al-léerimmakne ino nok-riana ke em jíkkajäpo, buéitukne júneiya juebena huásuktiriampo in nacionbeu em yäuttukähui. ¹¹ Empo ára at nátemaje, dóoce taáhuarim júbua hueiy inapo jum buere jóara Jerusalémpo yebíj-lataka áma Diosta yöreka au mujti báreka. ¹² Kaábetamakne nok nássuaka jíkkaijhuak, éntokne kaabe genteta emo tóboktítuaka bit-huak jum tiöpopo, éntok kia jak júne bem em nau totójäpo, éntok kia jak sékána junne huämi puéblopo. ¹³ Ímëi yoremem kia jita bem äa béchíbo nee nätuäü jünem karë lütüria yáhuua. ¹⁴ Tëne juka in boojoriau yeu buijnake. Inapo huaka in yöiyöhuam Dios béchíbo tekipanua, simeta juka Diosta nésauhu libropo jiojota súaleka éntok jume profétam jiojteri nokäu junne, jü bemela böta huépamani, bempörim kaa tühuatíähui. ¹⁵ Éntokne jíba Dióstat boobíchaihui bempörim at boobíchaihui, jume kókkolam jíabitenakähui, jume tü yöremem éntok kaa tü yöremem junne. ¹⁶ Juári béchíbone jíba tühuata jóaka jíapsa, kaítat jachín éaka Diosta bíchäpo éntok yöremem bíchäpo junne.

¹⁷ Jáiki huásuktiaipone sékána bíchana naa samsuka in buíarau nóttek limójnata huéiaka póobem béchíbo éntok tiöpota béchíbo. ¹⁸ Íkáine johuai jume judíom Ásiapo joomem jum tiöpopo nee bíchako, béja nee ino úbasuko bem ley nésauhuépo bénasi, të kaa búrummaki éntok kaa naa muksi jita huéetuaka. ¹⁹ Huámëi huämi nee bíchakame äbo sájak türinake, ímin yeu jápteka bem nee nätuana ké béchíbo jita ino bétana nok máchiako. ²⁰ Ímëi im aneme ket ára nooka áman judíom buere yöura bíchäpo jita béttesi machik in yáalatukäü inot téihuaka bétana. ²¹ Jamak áme násuk aneka kusisi ínel in jíakä béchíbo nee nätuala: “Énem nokta inot jimmaala jume kókkolam jíabitenakeu in súalë béchíbo”, ti in jíakä béchíbo —tiahua jü Pablo.

²² Íkai jíkkajaka jü Félix, tüisi jünéaka Jesucristota súalnä béchíbo tekípánoahuähui, ikäi huemta bat tójjak ínel ámeu jíaka:

—Juka comandante Lisias äbo yépsak júbuane yúmalasi ä jíkkaijnake huaka at enchim nokähui.

²³ Huanäi jü Félix juka capitanta téjhuak júchi juka Pablota pattia nésauhueka, të licéncia ä nenki sáhueka jume ä täyame ä binnakë béchíbo, éntok ä aníanä béchíbo.

²⁴ Chúkula jáiki taáhuarim huei, júchi áma yépsak jü Félix ä jubímaki, Drusílä téamtamaki. Áapo judíotukay. Huanäi juka Pablota núnotebok Jesucristota súalhuä bétana áu ä nok íaaka. ²⁵ Të juka Pablota jum lütüriata hué páman emo núhuamta bétana au nokako, éntok jü emo yúihuamta bétana éntok taahuata yúmak, Diosta nokta yöret chüpanake bétana áu ä nookak, jü Félix guómteka ínel au jiaahua:

—Simëe, inapone kaa öbisi anétek, júchi enchi núnotebonake.

²⁶ Të jü Félix jü Pablótat boobíchaihui tómita ä makmáchileka yeä beb báreka; kíalíku élaka jíba ä núnotebonake áamak ettéjhuua báreka. ²⁷ Guoi huásuktiriam siika junéli huéeka. Júnensu jü Félix gobernadorpo yeu siika, huanäi jü Porcio Fésto ti téhuakame áma tékiatek. Të jü Félix jume judíommak tüisi tahuá báreka jíba juka Pablota pereeapo tö siika.

¹ Huanäi jü Féstó áma yépsak gobernadorpo tékiata mabét báreka. Bajj taáhuarim huei jum Cesaréapo Jerusaléniu bíchaa siika. ² Huámi jume tiöpopo tekípánoammeu nésauhueme, éntok jume judíom ché áma nok jikkaijhuame, Féstotau yájjak Pablota nátuaka. ³ Huanärim bem huáatiäu emo yáaria nésauhueka au noókak, juka Pablota Jerusaléniu a bíttua sáhueka. Tè jü bem éäu tábuiakai, böochim ä mètebo báreka eiyai. ⁴ Tè jü Féstó juka Pablota jum Cesaréapo peréesö tíyai, éntok láuti jëla áman au huéë máchilè tíyay.

⁵ —Júntuk —ti ámeu jiaahua— jume enchim násuk tékiakame ínomak sájak türinake jum Cesaréahui. Huákäi yoremta béttesi machik juénak yáalatuko árem ámanirem ä nátua.

⁶ Jü Féstó jum Jerusalémpo guojnaiki o guojmamni táapo jáni aneka Cesaréau nótek. Yokóriapo béja jum yäuchim jojóyëpo yejteka juka Pablota áman nütebok. ⁷ Juka Pablota áman kibákeke, jume judíom Jerusalén bétana áma yájakaihuim au rúkteka nate chíkola au jáptek. Huanärim juebénak béttesi machik bétana ä nátuai, tem kaachin ä lütüria yáa máchiakai. ⁸ Jü Pablo éntok, au nok-riaka ínel jiaahua:

—Ínapo kaita béttesi machik yáala, kia judíom ley bėj-reka éntok kia tiöpota bėj-reka junne, éntok Césarta, Romapo yäutta, bėj-reka junne.

⁹ Tè jü Féstó jume judíommak tüisi tahuá báreka, Pablotau ínel jiaahua:

—¿Játchë kaa Jerusaléniu huee báare ámani juka nokta emo bétana huenta ín tü yáanakè béchïbo?

¹⁰ —Ímine Romapo yäurata bíchäpo aane —tau jiaahua jü Pablo—, éntok ími ájaria lütua huëpo nokta inot chüpanähui. Empo tüisi jüneiya judíom bėj-reka kaita juénak ín yáalatukähui. ¹¹ Jita juénak nee mëtebonakemta yáalatuk kaáchinne ä eria ín muknákëhui. Tè kaita juka bem íno bétana nokäu lütüriatuk, kia jábe jüne kaa lütüriata jípure judíom mampo nee ä tóijnakëhui. Kíalíkune juka Césarta, Romapo yäutta, áapörík nokta inot chupäia.

¹² Huanäi jü Féstó jume huate yäurammak ettéjhuasuka ínel au jiaahua:

—Béjasë juka Césarta, Romapo yäutta, nokta émot chupäia, huáahuine enchi bíttuanake.

Jü Pablo rey Agrípata bíchäpo yeu tóijhuak

¹³ Chúkula jaiki taáhuarim huei, jü rey Agripa téame éntok Berenice ä jubíahua jum Cesaréau yájjak juka Féstota tebótua báreka. ¹⁴ Huámi binhua am anéi, jü Féstó juka reyta ettéjhuariak juka Pablota áma peréesotukä bétana ínel au jíaka:

—Senu yoreme ími jípuhua jü Félixta peréesopo tósikähui. ¹⁵ Jum Jerusalémpo nee anéi, jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme éntok jume yoiyötori judíommeu yäut jóarim apä bėj-reka inou noókak béttesi nokta nee at chupa sáhueka. ¹⁶ Ínapo éntok, ínel ámeu jiaahua, juka Romapo yäuraata kaa junéli ä boojóriä tíyia, jábeta ä mëtebonakëhui kaa bat jume ä nátuammak emo am pújba bíttuaka emo am nok-rianakè béchïbo, jita béchïbo bem nátuahuähui. ¹⁷ Kíalíkune bempörim äbo yájak, kaa binhua boobíchaka yokóriapo jum yäuchim jojóyëpo yejteka juka yoremta áman nütebok. ¹⁸ Tè huame ä nátua báreka yeu jáptekame kaitam huaka ín at érahuëu yeu buissek. ¹⁹ Ál-la hua bem äa bétana nokäu kia hua bem Diosta tekípánäu bėj-reka ä hué tíyai, éntok senu yoreme Jesús téame mukúkamta bétana, éntok juka Pablota huákäi yoremta jiapsä tíä bétana. ²⁰ Ínapo éntok, ílë bénasi huëpo kaachin anmáchika juka Pablota temájek jum Jerusaléniu áapörík hueebare jáni tiaka, ámani juka nokta at chüpanä béchïbo jü at nokhuamta béchïbo. ²¹ Tè áapörík juka Romapo yäutta, Augusto rey Césarta, nokta at chupä íä béchïbo, jíbane peréesopo ä jípu nésauhue áman Romäu ín ä bíttuäu tajti.

²² Huanäi jü rey Agripa Féstotau ínel jiaahua:

—Ínapo kéchá nok jikkajj peiya íkai yoremta.

—Türi, yoko jübuë ä nok jikkajjnake —tau jiaahua jü Féstó.

²³ Yokóriapo béja jü Agripa éntok Berenice áman yájaka, yörisi machisi emo yáalamtaka yäuchim jojóyëu kímmuk jume sontaróu yäuchimmak éntok jume oóhuim puéblpo ché yórihuammaki. Huanäi jü Féstó Pablota áman nütebok. ²⁴ Ama ä nüpahuak, jü Féstó ínel jiaahua:

—Empo rey Agripa, éntok eme oóhuim im itomak aneme, imi aane í yoreme. Juebena judíom ä bėj-reka inou nooka jum Jerusalémpo éntok ími Cesaréapo junne, sootí jíaka kaa ä jiapsiria nésauhueka. ²⁵ Tè inapo kaita huaka béttesi machik ä mëtebonakemta at téuhuak, éntok áapörík juka rey Augusto Césarta, Romapo yäutta, nokta áachä chupä íä béchïbone áman au ä bíttua báreka tahuala. ²⁶ Tëne kaita juka tua lütüriata

áa bétana hua nésahuemtau ín jiojtemachik jípure. Kíalikune enchim bíchäpo yéa tóija, të emou tühua, empo rey Agripa, enchi ä temajnakë béchibo jita ä yáalatukä bétana. Béttesi machik ä yáalatukäu enchi at téakne ín au jiojte machik jípunake, hua nésahuemtahui. ²⁷ Bueítukne kaa ä lütüriale preeesota áman bittuaka éntok, kaa jünee huamta nénkako jita bétana ä nátuatukähui.

26

Jü Pablo rey Agripata jikkajäpo áu nok-riay

¹ Huanäi jü Agripa Pablotau inel jiaahua:

—Licénsiatë jípure em emo nok-rianakë béchibo.

Huanäi Pablo jikau mámtaka inel áu nok-ria táytek:

² —Tüisine al-leiya em bíchäpo aneka, empo rey Agripa, ín ino nok-rianakë béchibo, simeta huame judiom nee béj-reka nokäu bétana. ³ Chë júnene al-leiya, huaka simeta jume judiom boojoriau em jüneria béchibo, éntok jita bénakut itom nau nok nássuähui. Kíalikune em jíapsi yánti yécharika enchi nee nok jikkaj äaaka emou nooka.

Jü Pablo jáchin áu ä nükäu bétana nookay, kee jee Diostau bíchaa jíapsi kúakteka

⁴ 'Sime judiom jüneiya ilitchika naateka jachin ín ino nükähui, áme násuk aneka áman ín buiaräpo éntok buere joära Jerusalémpo junne. ⁵ Bempo ket jüneiya, éntokim ára yéu ä buisse inel äteko, jübua yótuka naateka jume parisérom béu ín éaihui, hua grupo itom religionpo chë jüne Moiséjta nésahue páman au boojóriame. ⁶ Én éntokne imi yáurata bíchäpo yeu toij iäi ín boobíchá béchibo, juka Diosta jume kókkolam jíabitetuanakähui, jume itom yoyiöhuammeu ä nokákä bénasi. ⁷ Sime jume Israelta dóoce üusimmet yeu kat-riam huaka nokta yáata chúpëu boobíchaihui, kíalikum juka Diosta yöre, éntokim at tekípánoa taáhuarit tukáarit naabúrujti. Én éntok, empo rey Agripa, ket jiba júkai ín boobíchá béchibo, jume judiom nee nátuála. ⁸ ¿Jatchu eme kaa ä süale jáku juka Diosta jume kókkolam jíjiabitetüähui?

Jachin juka Pablota bannaataka jume Jesucristota süaleme ä guok jájjaseihui

⁹ 'Ínapo bannaataka lútula huëpo tüisi ino ayúnake bénasi eiyai jume Jesús Nazaretpo jometa süaleme jíokot joaka. ¹⁰ Éntokne junëli am johuai jum Jerusalémpo. Jume tiöpopo tékiakammeu nésahueme bétana útteata jípureka, ínapo juebénam Jesucristota süaleme cárceliu tójjak, éntok am süahuai júnene huame am súakame beu eiyai. ¹¹ Juebénasine jíókocham johuai bem súalëu am toij äaaka. Íkaine johuai simat jume judiom nau yayajäpo. Tüisine kaa huéeläpo ámeu omtei, kia jum puéblompo sékana buiaräpo jokäpo júnene am guokjájasei.

Jü Pablo Diostau bíchaa ä jíapsi kúaktekä bétana júchi nookay

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Júnëline éaka jum pueblo Damascou bíchaa hueiyei, útteata jípureka éntok tékiata máktaka jume tiöpopo sacerdote tékiakammeu nésahueme bétana. ¹³ Të jum böchi, empo rey, tua lútula kátekne machíriata téhueka bétana kom sikamta bitchak täata machiria béppa chë útteakamta, ino chíkola nee machíriakamta, éntok jume ínomak kateme chíkola. ¹⁴ Huanäite sime buiäpo huáttek. Ínapo éntok, senuk téhueka bétana inou nokamta jikkajak tua ín nokpo, hebreo nokpo, inel jámta: "Empo Saulo, ¿jatchiäke nee guokjájase? Empöisë kókosí emo johua, juka buesta sisíguok buahuita témmü bénasi." ¹⁵ Huanäine inel jiaahua: "¿Jábeseä empo, Señor?" Jü Señor éntok, inel júchi inou jiaahua: "Ínapone jü Jesús, jü em guokjájasehui. ¹⁶ Të kátë jachin éaka kikte, bueítukne ín nésahuui em jonákë béchibo emou ino yeu machíriak, éntok juka én em bíchakäu bétana em noknákë béchibo, éntok chúkula em nee bínnake bétana. ¹⁷ Enne huame kaa judiommeu enchi bittuanake. Huámëi mampo, éntok judiom mámpone enchi áma yorétuanake. ¹⁸ Ámeune enchi bíttuanak juka ín lütüría enchi am majtíanakë béchibo, kaa jiba kaa ä täyaka bem jíapsinakë béchibo. Huanärim kaa éntok Satanásta útteara bétuk emo jípunake, ál-lam Diosta éä páman kannake. Júnëlim nee süaleka hua bem jüene yáarikut jíókoritunake éntok jume Diosta bíchäpo tüisi tahualame násuk annake."

Jü Pablo juka Jesústa téhueka bétana au nokákäu au chúpaktiäka nookay

¹⁹ 'Kíalikune juka Jesústa téhueka bétana inou nokákäu chúppak, empo rey Agripa. ²⁰ Jume Damascopo anémmeeune báchá noókak juka tü nokta Jesucristota bétana huemta, Diostau bíchaa emo an jíapsi kúakti sáhueka túhuata joaka jünakiachinakë béchibo bem jíapsi kúaktilatukä bétana. Chúkulané éntok, jume Jerusalémpo

anemmeu ä noókak éntok sime Judea buiaräpo anémmehui, älä Bénasi huame kaa judíommeu junne. ²¹ Juári béchibo jume judíom jum tiöpopo nee buissek nee mēbáreka. ²² Tē Diosta nee aniä béchibo jíbane at tekípánoa óusi éaka én tajti, juka tü nokta simemmeu nokaka, rikommeu éntok kia polóobemmeu junne. Kaítane éntok ámeu nooka huaka jume profétam éntok Moiséjta nokákäu jibba, jü ayúnakemta bétana. ²³ Bueítuk bempo juka Crístota jiókot máchirata bínnake tíiyai, éntok mukuka jume kókkolam násuk báchá jíabitenake tíiyai, éntok juka Diosta lútúria judíommeu ä noknákē tíiyay, éntok kaa judíommeu junne.

Jü Pablo juka rey Agrípata Jesucristota súaltua báreka nookay

²⁴ Júnēli juka Pablota au nok-riai, jü Fésto cháchayeka ínel jiaahua:

—¡Rokotuläe, Pablo! Huä buere jita em emo majtjá béchibē rokótuläe.

²⁵ —Kanne rokótula, empo Fésto tua yörihuame —tau jiaahua jü Pablo—, ál-la jü ín nokäu tua lútúria. ²⁶ Imi aane jü rey Agripa sime juka huemta tüisi jüneriame, kialikune kaachin éaka áa jikkajäpo nooka. Lútúriapone áapörík simeta íkái jünériä tíiyai, bueítuk jü ín áa bétana nokäu kaa jak éhuil yáari. ²⁷ ¿Játchē juka profétam nokákäu súale, empo rey Agripa? Ínapo jüneiya em ä súalēhui.

²⁸ Huanäi jü rey Agripa ínel au jiaahua:

—Jamake kaa jaiki nokiai juka Jesucristota nee sualmáchile.

²⁹ Pablo éntok, ínel au jiaahua:

—Tua Dios ínel éenake, ilikki nokiai éntok kia búrukuai junne, empo éntok jume huate én nee jikkajame júne ino Bénasi tahuánake, tē kaa cadenammea súmatata, ál-la Jesucristota súaleka.

³⁰ Juka Pablota junēli jiak, jü rey kíktek, éntok jü gobernador, éntok Berenice, éntok sime huame áma jokáihuim. ³¹ Huanärím sékána bíchaa sájaka, nau ettéjhuaka ínel jiaahua:

—Í yoreme kaita béttesi machik ä mētebonakemta yáala, kia ä peréesotebonakemta junne.

³² Huanäi jü Agripa Féstotau júchi ínel jiaahua:

—Átä búttiä eiyei íkái yoremta kaa áapörík juka Romapo chē nésauhuemta nokta at chupa íaayo.

27

Pablo jum Romau bíttuahuak

¹ Jum Italia buiarau bíttua báahuaka jü Pablo éntok huate peréesom jü capitán júliö téamta mampo jóahuak, hua Augústota batallonpo jometa mampo. Ínapo Lucas, Pablótamakne síika. ² Huanäite jum barco Adramítina teäu jomepo nuk sákahuak, Asia buiarau bíchaa huátaktēpo. Aristarko éntok, ket itomak hueiyei, jü Tesalónicapo joome, hua pueblo Macedonia buiaräpo káttekäpo. ³ Yokóriapote jum puerto Sidonpo yájjak. Huämi Julio tüisi ä al-lériaka ä bítkak juka Pablota, kia huame ä täyäu bēkatana júne náasä huéenakē béchibo ä licénciak ä anianä béchibo. ⁴ Jum Sidonpo yeu sájakate juka isla Chíprē míkótana tósájjak, bueítuk jü jaka itom bēj-reka hueiyei. ⁵ Jum Cilicia buiärahui, éntok Panfilia buiära beute jü bahue naabúrujti yeu sájaka jum pueblo Mírá teäu yeu yájjak, Licia buiaräpo.

⁶ Huämi jü capitán senu barcota téhuak Alejandriapo jometa Italia buiarau bíchaa huátaktemta ama itom jámu sauhue buoula itom huéria báreka. ⁷ Juebena táapote láuti jíba kateka, jiókot anpo jum puerto Gnídö beu yájjak. Ketune juka jekata itom bēj-reka huē béchibote puerto Salmón beu áman sájjak isla Cretä téamta kontiaka. ⁸ Júnēli juka jekata itom bēj-reka huei jünete jíba boojohuai bahue mayóamak lópolo. Júnensute Buenos Puertos téhuakäu yájjak, jü pueblo Laséäu kaa mekka káttekähui.

⁹ Júnēlite bínhuatuk, éntok béja kaa túriakai bahuepo boojó béchibo, jume buere jékam béchibo éntok béja sebe kibakei. Huári béchibo jü Pablo ¹⁰ ínel ámeu jiaahua: —Eme oóhuim, ika boojóhuamtane kaa tüisi bítkha. Júkate barcota tárúnake éntok huaka áma huériahuamta junne, éntok itapo jünete jamak itom jíapsi tárúnake.

¹¹ Tē jü capitán juka barcota huéiriamta chē nok súalei éntok juka ä átteakamta, jü Pablota béppa. ¹² Huákái puertota kaa túriakäu jünériaka jum séberiaapo áma anbéchébo, sime jēla áma yeu sákahuak junne túrianake tíiyai, jamak júne Feniceu yáijnake ti éaka, hua puerto Cretapo kátékäpo, huämi juka séberiatata pasároa báreka. Huári noresteu bíchaa pújbaka káttek éntok suresteu bícha.

Jum bahuepo buere jéjekakame

¹³ Huanärim sur bétana juka jekata kaa útteaka hué béchibo al-léaka emo boojómáchilek. Yeute sájaka jü Creta bahué mayóat kattáitek. ¹⁴ Kia lauti jéla buere jeka Norésté téame juka barcota útteaka béebaka, ¹⁵ ä huéria táytek. Atä báj-reka kaakun kat máchika kíal ä tójjak; huanäi itom nuk siika. ¹⁶ Jü ili isla Claudä téamta huumte sájjak, jekata kaa útteaka huépámani. Huanäite jiókot anpo juka ili canoata itom huiksakäu itou huífeka barcopo jikáchä teekak. ¹⁷ Béja jikáchä téksukam huite buerémnia juka barcota nate chíkola nau súmmak kaa näikim ä huénnaké béchibo. Huanärim jum séeu Sirté téäu emo kimumáchileka májhueka, jume velam búttiaka jekámak sájjak. ¹⁸ Yokóriapo jiba bénasi juka jekata útteaka huei, juka barcopo bem huériäu bahuéu kom huótiatáitek. ¹⁹ Baj taáhuata huei éntok, ítapo am aníaka juka barco átteata áma huérihuamta báau kom huótiak. ²⁰ Yuun jaiki táapote táata kaa bitchak, kia chokim junne, éntok juka buere jekata itom bébä béchibote béja kaa yorem eiyaí itom áma yorénake bétana.

²¹ Béja jaiki táapo kaa itom jibuá tiaka jü Pablo áme násuk kíkteka ínel jiaahua:
—Eme oóhuim, ché türi eiyei eme nee nok jikkajako. Katte jum Cretapo yeu sájakátek íkái jiókot máchiraata kaa bit eiyei, éntok huaka enchim huériäu jünem kaa tárü eiyei. ²² Té katem kom eiya, bueituk ito násuk kaibu jábe muknake, tem juka barcota ál-la jiba tárunake. ²³ Tukábiak jü Diosta ángel inou yépsak, áapórik bétana inou jaatáka, hua Dios nee sáhuemta bétana éntok hua in áa béchibo tekipánoahui. ²⁴ Huári Diosta ángel ínel inou jiaahua: “Káté jachin eiya, Pablo, bueituké Romapo ché nésauhuemta bíchäpo yeu toijna, éntok emo béchibotuk jü Dios sime jume barcopo émomak kateme bem kócko éapo áma am yoretuanake.” ²⁵ Júnentuk, eme oóhuim, óusem eiya, bueituk ínapo jü Diostat eiya, éntokne jüneiya juka Diosta ángel nokaká páman ä lütüriatunakéhui. ²⁶ Té ál-late senu islau yeu biáktinake —ti ámeu jiaahua jü Pablo.

²⁷ Séjtul tukáapote, béja guoi semáanapo boojóolataka, jum bahué Adriatico ti téhuaakapo jü jeká naa itom núnübuai, huanäi tukáa násuk huei jume barcopo tekipánoame jünéak bahué mayoau itom yeu yájjöhui. ²⁸ Huanärim juka báta jáimu mekka kómiakäu jünéria báreka ä jünaktek. Huanäi treinta y seis métrotukai. Júchi huam jéla katékam júchi ä jünaktek. Huámi éntok, veintisiete metrota jípurey. ²⁹ Huanärim májhueka jü barcota jita tetau tajü máchileka, naiki anclam barco chobe bétana huéeme kom huótiaka jáptek. Huanärim májhueka noita júne machútua peiyai. ³⁰ Jume áma tekipánoame éntok, jum barcopo yeu kat báreka eiyaí. Kialíkum juka ili canoata báau kom jímma báarei, jume anclam barco kóbapo kateme kom huótiá báaremcha aneka. ³¹ Té jü Pablo juka capitanta téjhuak éntok jume ä sontaróhuam, ínel ámeu jiaka:

—Ímëi yorémem kaa jum barcopo tahuak, eme kaibu áma yorénake.

³² Huanäi jume sontarom jume huitérim ili canoata ámei huitetuutakäu chúktiaka báau kómá tátabek.

³³ Marikaróapo béja jü Pablo símem téjhuak am jibuá sáhueka. Ínel jiaka:

—Béja guoi semána huéiye eme kaa al-léaka kócheka, éntok kaa enchim jíapsilápo jibuáka. ³⁴ Nóitem jibuá. Útteatem nüye kaa kócko báréteko. Óusem éiya. Júnéam kaibu jábe ími báapo muknake.

³⁵ Júnëli jiausuka jü Pablo huépul páanim nüka Diostau nokak ä baisáhueka símem bíchäpo, éntok am rébektiaka am buátáitek. ³⁶ Huanäi sime óusi éaka ket jibuátáitek. ³⁷ Sime ítapo jume barcopo nau katéihui guoi ciento setenta y séistukai. ³⁸ Chúkula bem jóboäpo núkisi jibuáka, jume tiríjkomim bahuéu kom huótiak barcota kaa béttesi huéennaké béchibo.

Jü barco jum bahuepo kom kibakek

³⁹ Yeú matchuk jume barcopo tekipánoame juka buíata bitchak, kaa ä táyaka jachin ä téhuaakáhui. Tem juka bahué komiata see páriata jípuremta bitchak. Huanärim áman bíchaa kat báreka tahuak, barcota ára áman emo rúktia máchileka. ⁴⁰ Jume huiterimim chúktiak jume ánciam ámey chákaíhuim, huanärim jume anclam báapo tö sájjak. Jume barco tímónimim yarajtiak ámey ä kúakúaktiahuáhui, éntok jume velam bat huéeme jikau huífek. Huanäi jü barco bahue komiata mayoau bíchaa huéé táytek. ⁴¹ Té jum báata au nánkëu bíchaa síká, huámi jü barco kobba séepo tútteka béja kara huéeka taáhuak. Jume máarem éntok, juka barco chóbeta chíbela jámtiak. ⁴² Huanäi jume sontarom jume peréesom suabábarek kaa yéu am bajúm íaaka, am tennimáchileka. ⁴³ Té jü capitán juka Pablota ä jínëubaré béchibo kaa licénciata nénkak, ál-la am téjhuak jume ára bajúmeme noita báau emo huótiaka

mayoau emo am jínëutuanake tíaka, ⁴⁴ jume huátem éntok, tablámmet yeu bajúm sauhue éntok barco kuta kótilammechi. Júnëlite síme yeu bajúmeke áma yööre.

28

Jü Pablo jum isla Maltä teäpo yeu yepsaka áma aaney

¹ Béja síme áma yorésuka, jünëeak juka íslata Malta ti téhuaakähui. ² Huame áma joomem al-léaka itom mabétak. Seichúktim bueürum itom náariak sébë tíaka éntok yúkë tíaka. Huanärim simem itom tájimmeu rukti sauhue itom sukáu iaaka. ³ Huanäi juka Pablota kuta huakíam núka taijpo ä töttöai, jü bakot tüisi jóguokame tatájaka áma yeu huánteka mampo ä kéka at cháka taahuak. ⁴ Jume áma joome éntok, juka bakotta Pablótat mampo chákamta bíchaka ínel nau jiaahua:

—Í yoreme jíba tua yore súaleero. Bahuepo kaa muukuk, të jü Dios ä yáari béchíbo kaa ä jíapsí íaa.

⁵ Të jü Pablo táijpo au tátakeka juka bakotta áma kom tátabek éntok kaachin aika. ⁶ Síme at suuhuai ä mam bajímáchileka. Tem binhua at suaka, kaachin ä ayúí, tábuiasi eetáitek. Jukam Pablota dios tüyai.

⁷ Huämi kaa mekka senu yoremta buíam tökai, Públiö téamta buíyam. Áapo huämi islapo nésauhuei. Huäri tua al-léaka itom mabétak, éntok tüisi itom aníak baij táapo. ⁸ Júnaksu éntok, jü Públiota áтчay taijhuécheka bökai éntok kökoa disentériä téamtai kökoreka. Huanäi jü Pablo áman ä bíchiseka síika. Ä bíchaka, Diostau buanaka choápo áa béppa ä mámték türiak. ⁹ Íkai jüneriaka jume huate génte kökoreme islapo jóakame au yaij táitek; huanärim türiak. ¹⁰ Huanärim tüisi itom yöreka itom bitchai. Chúkula júchi itom saka báareyim simeta huaka böot béchíbo itom huáatianakeu itom miikak.

Jü Pablo jum buere joära Romau nüpahuak

¹¹ Béja baij metpo jum islapo anékate báau huáttek senu barco áma séberiatá pasároakäpo. Áapo Alejandriapo jométukai, jume diósim Cástor éntok Póluxta titéhuaakame señáalim huériai. ¹² Jum puerto Siracúsä ti téhuakapote yeu yájjak. Huämite baij táapo aanek. ¹³ Huämi éntokte boula sájjak jíba jü bahué mayóamak lópola jum pueblo Reegiö ti téhuakáu tajti. Yokóriapote béja sur bétana jekríahuak, júchi machukte béja jü pueblo Puteolí ti téhuakapo yeu yájjak. ¹⁴ Huämite huate hermáanom téuhuak. Huämëi itom áma tahuä sauhuei senu semáanapo. Chúkula béjate Romáu bíchaa sájjak. ¹⁵ Jume hermaanom Romapo aneme béja nokta mabet-latukay, itom áman katë bétana. Kíalikum itom nankíríka sájaka jum pueblo Foro Aapiö teäpo ito bea aaney, huate éntok, jum Baij Tabérnam teäpo. Jü Pablo am téaka tüisi Diosta baisáuhueka taahuak éntok óusi éak. ¹⁶ Jum Romáu yáijhuak jü capitán jume peréesom jü sontaró yáutta mampo jóiyak. Të juka Pablota sékána töjjak áapolaik áma annákë béchíbo, huépul sontarota ä súayatuaka.

Jü Pablo jum Romapo judíommeu nookay

¹⁷ Baij taáhuareka áma yebj-lataka jü Pablo jume judíom Romapo chë yörihuame nau núnotebok. Nau am yájak, ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaita jume judíom béj-reka yáalataka, éntok kia bannaataka itom yöiyóhuam boojóriäu béj-reka junne, jíbane jum Jerusalémpo peréesotehuaka romáanom mampo yéchahuak. ¹⁸ Huanäi jume romáanom ínot nátemajeka nee búttia báarei, bueítukim kaita lútüriata ínot téuhuak nokta béttesi ínot bem chúpaka ín mëtuankëhui. ¹⁹ Të jume Israelitam katim báreka taahuak. Kíalikune juka Romapo chë nésauhuemta nokta ínot chupa íaka nookak, kia kaita béchíbo ín nación nátuamáchik junne. ²⁰ Júnel béchíbone enchim núnotebok enchim bit báreka éntok enchimmeu nok báreka; bueítuk itapo jume Israelítam boobíchäu béchíbone imi cadenammea súmataka jípuhua.

²¹ Huanärim ínel au jiaahua:

—Ítapo kaita jíosiata Judea bétana huemta mabet-la emo bétana nokamta, éntok kaabe jume judíom itomak huéerim huannäbo äbo yáij-lame kaita juénak emo bétana nooka. ²² Enchite nok jíkkajj peiya jachin em éau jünéria báreka, bueítukte jüneiya símekut í bemela yore majtíahuamta béj-reka nokhuähui.

²³ Ä nok jíkkajj bárekam taáhuata ä yéchariak. Taáhuata yúmak, juebena génte áma nau yájjak jum Pablota anéipo. Huanäi kethuéi naateka kúptëu tajti ámeu noókak jachin juka Diosta im buiapo nésaunakëhui. Moiséjta ley bétana ámeu noókak, éntok jume profétam jiojtekäu bétana, Jesústa jü Cristotukähui, jü Diosta yeu púari, am súal íaaka, éntok im buiapo ä nésaunake bétana. ²⁴ Huate juka Pablota nokákáumak

al-léaka taahuak, huate éntok, kaa ä súalei. ²⁵ Júnëlim kaa nánancha bem éä béchïbo sáka táitek. Huanäi jü Pablo ínel ámeu jiaahua:

—Ammäli jiaahua jü Espíritu Santo juka profeta Isaíasta ínel jáutuaka jume itom yóiyóhuammehui:

²⁶ Ámanë sika ï gentetau ínel jiaahua:

Jíbem ä jikkaijnake jiöbe eme, të kaa at jünéaka;
akém ä binnake jiöbe, tem kaa ä súalnake.

²⁷ Bueítuk bempo kaa at jünee báreka eiya.

Emom naka páttiak kaita jikkaij báreka,
éntokim kúpek kaita bit báreka,
kaa am jápsi kúakteka ín am jínëunakë béchïbo,
tiahua jü Espíritu Santo.

²⁸ Jüntukem jünéaka taáhua eme, én naateka pujbau bíchaa juka yore jínëihuamta Diosta bétana huemta jume kaa judíom béchïbotunakëhui. Huámëi ál-la al-léaka ä mabénnake.

²⁹ Juka Pablota ínel jáak, jume judíom sájjak juebénak nau noksákaka íari bétana.

³⁰ Jü Pablo jum kári ä reu jínulapo guoy huásuktiapo aanek. Huámi síme jume ä bit báreka áu yayájame al-leaka mabetay. ³¹ Síme licenciata jípurey, juka Diosta ím buíapo nésaunake bétana kaabe ä táktiriy.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Romanommehui

Pablota ámeu teboterim

¹ Inapo Pablo, Jesucristota nésahui joame, apóstoltu iaahuaka núnuri. Jü tü nooki Diosta evangelio ín noknaké béchibone yeu püari.

² Dios ínel ä yáa rókaka nok-latukay, jauhuey naateka jume ä profeetam huämi, juka huépülsi huëpo Diosta bétana ä jiojtekä pámani, ³ ä Üusihua bétana, itom Señor Jesucristo, rey Davidtat yeu simlame. ⁴ Huanäi Dios ä täyatebok; junéli tua Diosta ä Üusitukähui, úttiärata jipureka, Espíritupo huépülsi huëpo áu ä nükä béchibo, entok kókkolam násuk ä jábitekä béchibo. ⁵ Jesucristota huámta mabet-la juka kaa náksi tühuaata apóstolimtu sáyhuakä. Huanäite béja ikäi síme ániapo anemueu noknake, ä nésahui súaleka am yáanaké béchibo, ä téhuam jíba yöreka. ⁶ Huámé násuku eme két áma náikiari, Jesucristota áttiämtu iaahuaka.

⁷ Síme eme jume buere joära Romapo aneme, Diosta nákéhuim, Diosta nésahui huéputla bénasi jíba joame núnurim, jápsi béchibo yeu püarim: Diosta kaa náksi tühua entok yánti jápsihuae enchim béchibotunake, Dios itom Áchay bétana huéme entok jü Señor Jesucristota bétana.

Pablota Romau nóiti péähui

⁸ Kaita bát jee enchimueu nokaka juka ín Diostane baisau báare, Jesucristota huám ámani enchim bétana nokhuamta. Béja símekut jikkaij-ri, juka jáchin tüisi Diosta enchim súaléhui. ⁹ Dios Áapo jüneiya, chíkti ín jápsimák áa béchibo ín tekipanoähui, jü noki ä Üusi bétana huémta chíbejtiaaka, entok Áapo két jüneiya, kaa chíkteka enchim béchibo oraciompo Diostau ín nokähui, Áaporikúu bícha. ¹⁰ Áune ä néthane, áapo ínel éáteko nee ä máknake, ín áman huéenaké béchibo, entokne al-leaka áman yebijnake jum enchim anéhui. ¹¹ Bueitukne tüisi enchim bíf péiya, juka Diosta bétana ín mák-ri enchimmet ä chíbejtia báreka, juka enchim mabet-läu ché júne tútti enchim át jápsinaké béchibo. ¹² Júnélituk jü jáchin juka Diosta enchim súaléhui huépülsi náu tahuanake, enchim béchibo júne túrinake entok inapo júne al-leaka tahuanake, juka Diosta enchimmet yáakáu bíchaka.

¹³ Íkái éntokem két júneriapo yúmala, hermaanom, búrusine áman enchimueu huéé báreka éiyay, enchim násuk tekipanua báreka enchim ä bíf iaaka, jáchin machisi juka Diosta inomak anéhui, jume kaa judíom násuku júne két ánéli. Tè én tájti obiachisi ínobia chátula, enchimueu ín huéenakéhui. ¹⁴ Jume griegommehui entok kaa griegommehui, jume tüisi jita täyamemehui entok jume kaa jíosia täyamemehui, úttia ín ámeu noknakéhui, juka Diosta nooki. ¹⁵ Júnélem júneiya, inapo ál-lane béja láuti jéla áman ä noknake, juka bemela nokta Diosta bétana huémta enchimueu kétchi, Romapo joakammehui.

Jü evangeliota úttia

¹⁶ Bueituk íri noki bemela Diosta bétana huémtyai kanne áy tiihue, bueituk íri Diosta úttiära, simeta béppa. Jábetaka junne ä súaleme áy jínéutunake, jume judíom bátchu, chíkula éntok jume griegom kétchi. ¹⁷ Íri noki Diosta bétana bemelasi huéeme itom ä téjhua, jáchin Diosta bíchäpo kaita kulpaka itom tatahuähui: tua bát huëpo ä súalhuá pámani, entok júchi ä súalhuápo huämi, juka jiojterita jápo bénasi: "Tè jü lútüriata joaka jápsame Diosta nokibet ä ea béchibo jápsita jipunake."

Yoremta kaa tü jápsekähui

¹⁸ Dios téhueka bétana ä ómtira bíttebo, jume síme Diosta bėj-reka jápsammehui, bueituk jume yoremem kaa túrik huéetuaka, jukam lútüriata kaa boojotua, juka kaa tíuramak náu ä kútiaka. ¹⁹ Bempom huitti júneiya, juka Diosta lútüria ják áman huéhui. Dios machisi ámeu áu yeu buj-la. ²⁰ Bueituk kálajkosi bíttu jjöbe, síme jita kara bíttume ími ayukame Diosta áttiari: jü jíba béchibo Diosta úttiära, entok jü Dios tua ájaria jíba béchibo jápsame. Kálajkosi maachi, jü Diosta jáchinakähui, ániata ä yáakäpo huämi. Huári béchibo, "katte Diosta bitcha", ti júnem kara jiaahua. ²¹ Júnéli Diosta tatáyalataka júnem, katim ä yöreka ä úttilek, ä Diostukä pámani, entokim kaa ä baisauhuek junne. Jü ili bem jita täyámakim emo buérialék; jü bem jápsihua entok bem éau jíba jo báarey. Huári béchibo bem éeri kaa machiriata jipureka taahuak.

²² Tüisi emo jita täyaleka, junëli éakasum kaa susuaka taahuak, ²³ entokim juka Diosta lóoria kaa yuyujtumta kara bíttumta bem kóbapo yeu ä huikkeka ä yáuhuak, entokim ímí buíapo jometa bénasä yáuhuak. Huanärim huikitta bénasä yáalataka ä Dios tíiya, náikim guókekamta entok bakotta bénasi junne kétchi.

²⁴ Huäri béchibo jü Dios chícha máchiriau bíchaa am sákatuak, tiasi máchiraata bem yáa bárëu bícha; bem takahuam jüne kaa yöreka jájanam juénasi náu aayuk. ²⁵ Jü Diosta lütüria ára nókichiaata béchibom ä nakuliak; jüri ámeu chúppuk, ímí buíapo yáarítai bem tochokteka ä yöreka entok ä úttileka, juka símeta yáalata júne yöri máchika; jüri Dios béja jíba yúu huásu-huásuktiapo jíapsaka yörihua. Júnentunake.

²⁶ Huäri béchibo Dios tiasi machikuu am tójjak. Bem jáamuchim júne két tábuiasi emo nü táytek; jáamuchimta jünem jáamuchimmak emo náyotek. ²⁷ Jume yoremem júne két ánëli, bem jáamuchim tójaka, áme bénasi oohuimmakim totó táytek, tiasi máchiraata náu joaka. Huäri béchibo bem takahuapo jüri ámeu yeu chúppuk, sékana böot bem kuaktekä béchibo.

²⁸ Bempo béja juka Diosta omot yéchaka, kaitam Diostamak júneria báreka taahuak. Huanäi jü Dios béja am kóba rókotek, kaa huéchiasi jita am yáanaké béchibo am tójjak. ²⁹ Jü kaa lütüriay símekut tápunika, kaa emo jub-lataka kíal náu anhuameyi, kaa tiurayi, tómi péé mukiyai, kaa yore jíokolihumtayi, áapolaytu báaremmyai, yore súahuamtayi, náu nássuahuamtayi, ára nókichiyai entok áu iaahuamtayi. ³⁰ Jábetachim kaa tüisi nooka, yorem júnaale; ílitchisi jünem kaa Diosta bétana nokhuamta jíkkají báare; karam jotu; símeku bempo jíbatu báare; emom buérialé, kaa türík yáa báreka jíbam éiya; katim bem áchayim nok jíkkaja; ³¹ bem éäpom jíba an báare; katim emo júnee johua; kaabetam nákke; námakakim jíapsek; kaabetam jíokolé. ³² Tüisim júneiya, Diosta jauhueeka juka bétte nokta ámet chúpanakéhui, juka kókkohuamta áme béchibo náikiatukahui, síme kaa türík joame béchibo; júnelitaka jünem jíba ikárim símeta boojoria, entokim két ámemak al-leiya, ikái jita am joayo.

2

Diosta yáura lutüria yoremnat chúppe

¹ Huäri béchibo empo kaitachë jíahuiteka emo yeu huiknake, empo yoreme jábetaka junne. Empo tábuik sútuay emo yuktituame, tábuikut nokta chúpaka, émpë két emo béj-reka ayunake; éntoke két áa bénasi aane. ² Íkáite júneria: Dios áapo lütüriata jípureme bétte nokta ámet chúpanake, jume kaa ál-la machisi ikái símeta joammechi. ³ Én éntok empo, ikái jita joame entok nokta huatemmet chúpame entok áme bénasi aneme, ¡kaibé ä guójanianake, juka Diosta yáurau enchi yeu kéchanakéhui! ⁴ ¿Jachë kia kaitapo emo ä bittua juka Diosta úttesi yore ä jíokoléhui? Tebe tiempota enchi mákka, enchi jíapsi kuakti iaaka, kaa bamsipo enchi huéria enchi jíokoleka. ¿Jukarë empo kaa júneria? ⁵ Të juka námakak em jíapsekä béchibo, karë emo jíapsi kuaktia junne; emochë náchá yétcha, juka Diosta ómtira; huäri béja emo béchibo kaa túrinake júnakóri, juka taahuarita yúmako, Diosta bétte nokta ímí ániata béppa chíbejtiahuako, entok ámani juka Diosta lutüria yeu machiako, júnakoy béja símem Diosta yáurau yeu am jábuaahuako. ⁶ Ámani béja síme hueuhuëpulaka núnuhuaká béjtuana, jita benak bem yáakáu bétana. ⁷ Jíbapo béchibo jíapsihuamtam mabetnake, huame jíba túhuata joaka jíapsakame. Huamëi béja juka lóoriata jaria, entok Diosta bétana yörihuamta entok yü tútti jíapsihuamta. ⁸ Të Diosta ómtira entok jü bétte noki ámeu ayunake, jume kaa báreka Diosta béj-reka jíapsammehui. Ímëri juka lütüriata kaa huáatiaka, kaa emo tójj báareme. ⁹ Jíokot anhuame entok kókosi éehuame áme béchibotunake, síme jume yoremem kaa türík joammehui, jü judiöta béchibo bátchu, huanäi jü griego kaa judiöta béchibo kétchi. ¹⁰ Të lóoria entok yörisi machika entok yánti jíapsihuame ayunake, jume túhuata joame béchibo, jü judiöta béchibo bátchu, huanäi entok jü griego kaa judiöta béchibo kétchi.

¹¹ Bueítuk jü Dios kaabeta chë áma nákke; símem nánancha éria. ¹² Bueítuk síme juka Moiséjta ley kaa jípureka jíöbeka kaa tüisi ayukame, junëlim kaita leyta jípureka jíokot noki bétteka ámet chúpatunake; entok síme juka Moiséjta ley mámpo jípureka kaa ä jíá páman ayukame, jüri leyta béchibom két jum Diosta yáurau yeu tójjna. Huanäi noki béttesi ámet chúpatunake. ¹³ Bueítuk katim tü yöremem juka Moiséjta ley bem jíkkajaká béchibo, ál-lam juka Moiséjta ley jíá páman bem anë béchibo; júmëi júnen tü yöremem, Diosta bíchápo. ¹⁴ Maasu éni jume kaa judiom, katim ä täya, juka Moiséjta ley. Júnentaka junne, bem jíapsipom ä jípure, juka leyta bempom ä leyek. Íari béchibo, juka leyta kaa täyaka junne, bempo béchibom ä jípure, juka leyta. ¹⁵ Jüri ley béja

machisi ámet aayuk, bem jíapsimmet jiojtetaka. Huári ínel bem jíapsipo ámeu nooka, jáchin juka leyta jíá páman bem ayunakéhui; entok juka tühuaata bem am jonakéhui am téjhua, ¹⁶ taahuata yúmako, juka Diosta ä yáurau am núnuko, Jesucristota huám áman juka yoremata éhuil ayukamta yeu buíhuayo. Íri bemela noki ín nokähui, Jesucristota bétana huéeme, áu chüpanake ín jíakä bénasi.

Jume judíom entok jú Moisésjta ley

¹⁷ Én éntoko empo em judíotukä pámani, jú leytat jibë chäka, kaitat obisi éaka, huanäi éntoke Diostat emo úttile. ¹⁸ Éntoke tüisi ä júneria, juka Diosta jak áman ä huáatiähui; leypo ayukamta éntoke tüisi ä majtiari; juka áma türik jíbe áma yeu púuhua. ¹⁹ Yantelake kaitat jáchin éaka jume lilipitmeu bát emo kécháalataka emo júne am huiksimë tíiya; jume kaa machiku anemehuë emo machiriä tíiya; ²⁰ emoë am majtiä tíiya, jume kaita täyame, jáchin emo am ujúnakéhui, jume ili usimmehuë majtro; simeta juka lütüriata leypo ayukamte emo ä täya tíiya, jáchin ä órekähui. ²¹ Huanäi empo júkai joame, tattabuim majtiame, ¿jatchiakasë empo kaa emo majtia? Empo chë ínel jinabakka: kaabetë ékbua nésahue; ¿empo éntok ékbua! ²² Empo chë ínel jiaahua: jubekame ö kunakame kaabe tábuimak entok jíapsinake. ¿Empo éntok em jubi tábuimak báitattähua! Empo chë jume huate Diosim kaa emo súalë tíiya, jáchin éntoke juka itom Dios béppa yörisi machi tíiya; ¿jatchiakasë júntuk tiöpopo ayukamta ékbua? ²³ Empo leytat emo buérialame; ¿én éntoke juka leyta kóttiaka kaa ä jíá páman aneka, Diosta junneriatebo! ²⁴ Huári béchibo ínel jiojteri: “Jume kaa judíom Diosta béj-reka nonoka, enchim junëli anë béchibo.”

²⁵ Túri judíotaka circuncisiónta jípureme, juka leyta nesahui joame; té juka leyta nesahui kaa joame; jú judíotaka circuncisión kaitapo bénasi tahuana. ²⁶ Júmu huám huéiye, jú kaa áu circuncidaroalataka juka leyta nesahui joame, juka áu circuncidaroalamta bénasi tahuana. ²⁷ Té hua takaapo kaa áu circuncidaroalataka juka leyta nesahui joame, áapo enchí sútuay yuktianake, bueituk empo circuncidaroataka juka leyta éá páman kaa aane. ²⁸ Kaa tua judíopo náikiaripo yúmala, hua ä takaahuapo béppa jita át yáariari; júnentaka junne, kaa circuncisión jú jita takat yáari. ²⁹ Huä tua lütüriapo judío hua ä jíapsipo ä huéria, juka judiotuhumata; entok jú circuncisión chë nésahueme jú jíapsipo aayuk, kaa kía leetrata jíá pámani, ál-la Espírituta ä yáakä pámani. Kaa jábe yoreme ími buíapo jometaka ä yosire, té áapo jú Dios ä úttilnake.

3

¹ ¿Jítasu júntuk áma téunake, seenu, ä judíotukä béchibo? Jume circuncisiónta yáariarim, ¿jita tühuaatasm áma binnake? ² Túisi juebenak tühuaata; jáchin huéy junne yólatakam kaate, jume judíom. Maasu éni tua lütüriapo, bempörim bétana huéiye, jú Diosta nooki. ³ Jú kaa bem Diosta súalëk béchibo, ¿jachu kaitapo ä tahuarianake jáni, juka Diosta itomak türiakähui? ⁴ ¿Ee! ¿Kaibu ínel huéenake! Ál-la Dios juka lütüriata huë páman jíba annake, jume yoremem ára nókichika jíapsay junne. Huári béchibo ínel jiojteri:

Em nokähui jáchin huéy júne jíba lütüriataka yeu huéenake; jábeta enchí nátuay junne, jíbe yólataka tatahua.

⁵ Jú itom kaa tüisi anë Diosta lütüria jikau chatchátek, ¿jáchisute júntuk jiaunake? ¿Jachu Dios kaa tüisi ane jáni, itom yáura bíttuaka? (Kíane yoremata bénasi nooka.) ⁶ ¿Kaa júnentunake! Tábuiasä huéenakeyo, ¿jáchisu júntuk am yára bíttebonake, jume ániat jíapsame?

⁷ Té jú ín ára nókichiy Diosta lütüria símek béppa jikau ä huéenakey, ¿jatchiaka júntuk ín kaa tühua béchibo bétte noki ínot chúppe? ⁸ Á junëlitunakey, kaa tühuaate yáanake, tühuaata itou yebijnaké béchibo. Inëlim jiaahua, jume nee nátuaka nokame, inëlitukne tábuiasä huatem majtia. Ímëri nee nátuame bétte noki ámet chúpise.

Kaabe tü yöreme ími ániapo

⁹ Huanäisu, ¿éni? Ítapo jume judíom, ¿jachute bempörim béppa chë júne tühuaata jajamla? Ee; kaa junëli huéiye. Béjate huitti ä nok-la, jume judíom entok jume kaa judíom simetakam ími buíapo juka kaa türik ayukamta úttiara bétuk huáttila.

¹⁰ Bueituk ínel jiojteri:

Kaabe, kía huépülaika junne, kaa lütula jíapsa;

¹¹ kaabe tua juka júneehumata kaa jípure.

Kaabe kía ä éapo juka Diosta jariu báare.

¹² Símetaka juka böota öbiala;

huépülaik bénasim kaita béchibo tuttúrikam tahuala;

kaabe juka tūhuata jo báare;

kía huépúlaka júne kaabe ják aane.

¹³ Jú bem kutānauhua hua ánima máari guójoria étaporita benna;

bem níniyim ára nókíchiata nooka.

Bem tempo huáijhua éntokim juka áyakam jóuhuota érialataka ä jípure;

¹⁴ jú bem teni jú noki béttesi jiamtay tápuni entok chibusi machichoai.

¹⁵ Jume bem guókim júne bamseka téttene, yoremta ójbo guótiaboka;

¹⁶ jú bem kókosi ayunakéhui entok bem siroksi tahuanakéhui, jum böot ámebia aayuk.

¹⁷ Jauhuey júnem kaa juka yánti jiápsihuatma táyak, jum bem böochi.

¹⁸ Katim Diosta májhue, jauhuey junne.

¹⁹ Tète tüüsi júneiia, sime jú leyta nokáhui, jume leyta bétuk jiápsammeu nooka, simem nok páttia báreka. Huanäi sime ánia Diosta bétte noki bétuk kóm huáttinake.

²⁰ Júneli kaabe áu tü yóreme tianake, Diosta bíchäpo, kía juka leyta jáá páman aneka. Bueítuk juka leyta béchibote júneiia, jita ínel kaa türiakáhui, Diosta bíchäpo.

Diostatte eaka jínéutunakete

²¹ Tè éni, Dios itou yeu ä buíj-la, juka Moiséjta ley kaa áma náikiaka, jáchin juka yoremta tü yóremtaka ä tahuanakéhui. Jú Moiséjta ley entok jume profetam júne ä nok-la, junéli ä huéénake tíaka: ²² jume Jesucristota súsualekame tü yóremtakam

tatahua, Diosta bíchäpo. Ínéli kaabe áma yeu púari. ²³ Kaa tūhuata simem yáakä

béchiö, simetakam yeutana pákun tahuala, Diosta lóoriapo. ²⁴ Kaitate béjtuaka tü

yórempo náikiahuak, Cristo Jesúsata huámi, kaa tūhuata yáalataka junne. ²⁵ Dios, Cristo

Jesústa áma yeu púuhuak, ä ójbo ä guótianaké béchiö entok junéli itom jiokorek. Én

éntokte Diosta súaleka juka yore jiokorihuatmate jajamnake. Dios ínéli itom ä bittebo

báarey juka tü yórempo itom náikiahuáü juka kaa türük bannaataka itom yáakäu át

itom jiokori báreka. ²⁶ Íméchi taahuarimmet itou yä machiria báare, juka tü yórempo

itom náikiahuáhui. Júnéli Áapo lútula entok lütüriata áttiak; ínéli jume Cristota

súaleme tü yórempo am náikia.

²⁷ Én éntok jú yoreme, ¿jitaysu júntuk áu buérialinake, Diostau bíchaa? ¡Kaitapo

taahua! ¿Jita béchiö? Kaibu juka Moiséjta ley nesahui itom yáakä béchiö, jauhuey

junne, ál-la itom Diosta súsualekä béchiö. ²⁸ Ími chúppe: Jú yoreme Diostat éaka tü

yórempo ä náikiahua, tè kaa juka ley nésaüta ä yáakä béchiö.

²⁹ ¿Jachu Dios jume judíommeu jíba Dios? ¿Jachu kaa jume kaa judíom két ä Diosek?

Lútulay, jume kaa judíom két ä Diosek. ³⁰ Bueítuk Dios huépülay jíbba. Entok Áapo

jume ä súaleme tü yórempo am náikia, jume circuncisiónta jípureme entok jume kaa

ä jípureme. ³¹ ¿Huanäi itom ä súalé béchibote juka leyta kaitapo johua? ¡Ée! Al-la

Cristota itom súsualekä béchibote juka leyta ché júnete yúmalisi ä chuppa.

4

Abrahamta ejemplo

¹ Huanäisu, ¿jítasu jájamek jáni, jú Abraham itom bannaataka kateme áchayhuari?

² ¿Jachu jú Abraham tü yóremetuk jáni, tūhuata ä yáakä béchiö? Júnélituko jítay

áü buériali mátkhi, tè kaa Diosta bíchäpo. ³ Bueítuk ínel jíjoteri: “Abrahamta, ä

súalekä béchiö, Dios ä tutüreka ä bitchak.” ⁴ Én éntok jú tekipanauakame kaa mikpo

nanáikiahua, tè ál-la ä huikiriahuäpo sisime, jú tékkil. ⁵ Tè juka kaa tekipanauakamta,

kía ä súsualekamta türipo ä tatahuaria. Júnéli Áapo Dios tü yórempo ä náikia, juka

yoremta kaa türük yáakamta junne. ⁶ Jú rey David két ä ettejoa, jáchin juka yoremta

juka yúmalasi al-leehuamta jájammakéhui. Júkái béja jú Dios lütüriata ä yáakä bénasi

ä mabeta, kaita tékilta jita ä yáatuakari. ⁷ David ínel jiaahuak:

¡Yúmalasim al-leehuamta jípunake, huame bem kaa türi yáarim tuchariahuakame,

entok bem kaa tūhua yáarim lomti páttiriahuakame!

⁸ ¡Yúmalasi al-leehuamta jípure hua yoreme,

jume ä kaa türi yáarim jú Señor kaitasi am tatahuariako!

⁹ ¿Jachu íri junéli huéeme, jú yúmalasi al-leehuamta jípuhuame jume emo circuncisiónta

mák-lame béchiö jíbba, ö jume kaa emo circuncisiónta yáarialame béchiö

kétchi? Bueítuk ínel jiaula, juka Abrahamta ä súsualekáhui, jú Dios tüüsi ä tahuariak kía

junéli ä ayukä béchiö. ¹⁰ Tè, ¿jauhueysu junéli ä náikiriahuak? ¿Jachu circuncisiónto

anekari, ö ketune kee circuncisiónta mákhuakari? Kee ä mákhuaka jú Dios tü yórempo

ä náikiriak. ¹¹ Chúkula béja Abraham circuncisiónta yáariahuak, señalta bénasi. Júkái

señakay, juka Diosta tü yórempo náikiatataka ä mabetak, ä súsualekä béchiö, ketune

kee circuncisiónta mákhuakari. Júneli béja síme ä áchayeka tahuanake, jume Diosta súaleme. Áneli Dios ímei tü yóremempo am náikia, kaa circuncisiónta jípureka junne. ¹² Entok jume circuncisiónta jípuremente ä áchayek, juka Abrahamta, circuncisiónta jípureka junne. Jíbam áapörík Diosta súalhuamta boojoria, hua jauhuey bát kateme kee circuncisiónta mabetakame bénasi.

Dios jíba ä yáanake, juka ä yáa rókähui

¹³ Bueituk Dios Abrahamtamak ä yétchak, juka nokta, entok jume ä üusimmaki. Síme ániata am mák rókaka nookak. Tè i noki kaa leypo chúppe, ál-la tü yóremtaka Diosta súalhuäpo huámi. ¹⁴ Jume leypo aneme ä jípureyo, juka ániata herenciapo, jü Diosta súalhuame kaitapo tatahua, entok jü Diosta yore mák rókähui junne, kaitapo tahuanake. ¹⁵ Bueituk jü ley ómtirata huéria, juka kaa tüisi anemta béchibo; tè juka kaita leyta ayukäpo, kaibu leyta bėj-reka jiäpsinake.

¹⁶ Huäri béchibo, Diosta sualhuä páman huéiye, mikpo itom ä mabetnaké béchibo. Júneli jü Diosta yore mák rókakähui kutti óreka tahuanake, síme jume chúkula kateme béchibo. Jü Diosta itom mák rókaka nok-lähui kaa kía jum leypo aneme béchibo jíbba, bueituk jume Diosta súaleka át boobíchaihuime kétchi. Ímei Diosta súuale, Abrahamta bénasi; huäri béchibo Abraham ítou áchaytaka taahuak, ¹⁷ juka jjojterita jiäpo bénasi: “Juebena génte ániapo anemmeune áchayriapo enchi kéchala.” Íri ínel jü Dios Abrahamta súualekähui; jüri béja ínel jume kókkolam júne jibitetua, entok kaita jita ják órekamta júne áma ä ayuk tíanake, áma ä ayuka bénasi.

¹⁸ Kaita jíttoata ayukäpo ä súualek, jü Abraham. Huanäi ä súualekä páman áu yeu chúppuk; junéli ayuka béja juebena génte ániapo anemmeune áchayhuaritaka taahuak, Diosta áu nokakä pámani: “Júnelim ayuka béjam júrunake, jume em üusim.” ¹⁹ Abraham tókti kaa kóm éaka, jíba bénasi ä súualek, abe cien huásukteka junne. Sara ä jubiahua junne béja kaa áasoay, bueituk béja jámyölatukay. ²⁰ Abraham juka Diosta ä mák rókakäbet jíba huíjjütek; kaa ä tárük, juka Diostat ä jiäpsekähui. Diosta jíba úttileka áapörík jíba lóoriata mákkak, ²¹ entok tüisi júneyay, Diosta juka símeta ä yáa rókäü ára áma yúmanakeihui. ²² Huäri béchibo Dios tü yóremempo ä bitchak.

²³ Én éntok kaa kía Abrahamta bétana nooka, i jjojteri; ²⁴ bueituk ito béchibo két ínel jjojteri. Itom két jíba mabeta, jü Dios, itom ä súualekä béchibo, juka Jesústa kókkolam násuk jíabitetuakamta, juka itom Señor, ²⁵ Áapo Jesús yoremem jujjuenam mámpo tóijhuak, itom kaa tühua yáarim béchibo. Huanäi méhuakä jibitek, itom tü yóremempo tóij báreka.

5

Diostamak tülisi itom aneka jiäpsähui entok tühua itou ä nüpähui

¹ Júneli ítapo tü yóremempo tahualataka, ito ä súalekä béchibo, Diostamakte béja yánti jiäpseka tahuala, itom Señor Jesucristota huami. ² Entokte két jíba áapörík béchibo én ára áman kiimu, ä súualekari jum Diosta yore jínëuläpo. Jümüte béja al-leaka kaitat jáchin éaka aane. Júnélite ä jájamla; entokte Diostat huitti eaka át boobíchaihui, juka Diostamak itom jiäpsinakähui ä lóoriapo. ³ Entok kaa íri jíbba, bueituk kaa türík ito bétana huéy itom kókosi éäpo kétchi. Jümü júrente két ito jábele, entokte al-leaka ä mabeta, juka ítou huémta. Júnëate jü kaa türi ítou huéeme kaa huánti anhuamta ítou nüpa. ⁴ Jü kaa huánti anhuame éntok, jümüte ito táyanake, jáchin machisi Diostamak itom kutti anëhui. Ito kutti jabuek júneriasuk éntokte Diosta itom mák rókäü boobinnake. ⁵ Huanäite béja kaitat jáchin éaka, kaabeta tihuekari át boobinnake. Bueituk jü Diosta yore nákëhui béja síme itom jiäpsipo tapuni. Juka Espiritu Santota éntok két itom mák-la. Jüri béja juka Diosta itom nákëhui itot chíbejtiala.

⁶ Ítapo kara ito jinëuka tahuakay, tua tahuata yúmak Cristo ito béchibo muukuk, jume kaa tüisi jiäpsame jujjuenam béchibo. ⁷ Kaibu bamseka senu yoreme täbui yoremnta béchibo áu métebo báanake. Jü tü yóremnta béchibo jamak kaibu áu métebo báanake; tè senu yoremnta úttesi tühua jita buéresi ä huikiriátek, jamak áa béchibo áu métebo báanake. ⁸ Tè Dios ál-la tepa machisi itom ä bítua, juka itom ä náké bétana, bueituk ketune kaa tüisi itom yóremtuko, Cristo ito béchibo muukuk. ⁹ Én éntok júchi Dios itom tü yóremtusuka, Cristota ojbo huami, chë júne itom jineünake, áapörík béchibo, jü Diosta ómtiraa huéenakemta bétana. ¹⁰ Bueituk júnakoy ketune Diosta bėj-reka itom aneyo, áute rúkteka áamak ito tütek, ä Üusihua kúrusit mukukä béchibo. Én éntokte béja áamak aneka kaitat jálojteka, áamakte jiäpsinake, jíbapo béchibo. ¹¹ Entok kaa

kía iri jíbba; Diostamakte két ito jábele, itom Señor Jesucristota béchibo. Áapörík bétanate Diostamake ito türi tiaka al-leaka jiápsa.

Adán entok jü Cristo

¹² Júnëli huéeyo, huépul yoremta huám ámani, jü kaa türira ími ániapo kibakek. Huanäi jü kaa tühua yáarita sáu kibakek, jü kókkohuame. Júnëli ayuka béja jü kókkohuame sime yoremmet siika, simem kaa türík am yáaká béchibo. ¹³ Ketune kee jee leyta ábo yepsayo, jáybusu jü kaa tühua yáari ayukay, ími ániapo. Të jum kaita leyta ayukápo, kaabe át áu guómtia, juka kaa türík johuamtachi. ¹⁴ Jü Adámpo naateka entok Moiséjta taahuarimmeu tájti, jü kókkohuame ál-la béja jáybusu huéiyey, jume géntem béppa; jume kaa tühuaata yáakammet junne. Jíba ánëli huéiyey, eläposum kaa Diosta nésehui béj-rek, Adánta yáaká bénasi. Íri ábo yebijnakemta nátuay.

¹⁵ Të jü kaa tühua Adánta yáakáhui kaa Diosta itom mikakáu béppa sikamta bénasi óorek; bueituk jü huépülaik kaa tüisi ayukamta béchibo juebenakam kókkok. Én éntok Dios tühuaata itom mik-la, kaita béjhuaata itou ä aahuaká, huépul yoremta huám ámani. Áapo Jesucristo chë júne buéresi ujyori entok chë juebenammet tühuaata núpak. ¹⁶ Jü kaa tühua huépul yoremta yáakáhui kaa Diosta itom mikakáu béppa sikamta bénna. Bueituk Adán huépülsi nésautea béj-reaka, juebenammeu juka kaa tühuaata núpak; të jü tühua Diosta yore mákame juebenam tü yórempo náikia, bem kaa tüisi aneípo junne. ¹⁷ Juka huépülaik juka Diosta nésehui kóttiaká béchibo jü kókkohuame itom pereesotaka jípurey. Anëli chë úttiapom nésehueka bemelasi jiápsinake, huame kaita béjtuaka tü yórempo náikiahukame, huépul yoremta huámi, áapörík Jesucristota.

¹⁸ Júnëli juka Adánta Diosta nésehui kaa yáaká béchibo, Diosta bette nooki itot chüppuk, sime yorememmechi; ánëli kétchi, juka Jesucristota huépülaik tüisi huéchiasi ayuká béchibo, sime ä susualekame lútula jiápsihuápote náikiahuak, entokte jíbapo béchibo jiápsinake. ¹⁹ Bueituk juka huépul yoremta kaa Diosta nok jikkajaká béchibo, jume juebénaka kaa lútula jiápsihuápo náikiaritaka taahuak. Anëli kétchi, juka huépülaik Diosta nésehueká páman ayuká béchibo, jume juebénaka tü yórempo ayulatakata tahuariana.

²⁰ Të jü ley nésehui ími ániapo kibakek, juka yoremta kaa türi yáarim juebénasi búrsu am ayutua báreka. Të huanäi juka kaa tühuaata juebénasi ayuko, Dios chë úttesi yore nákeka taahuak. ²¹ Júnëli jü kaa tühua yáari yoremmet uttëutuk, am kókkoa iaaka. Anëli kétchi, jü tühua Diosta itom mikáhui itot uttëutuk, itom tü yóremtu iaaka, entok itom ä mikaka, juka jíbapo béchibo jiápsihuamta, Jesucristota huám ámani, jü itom Señor.

6

Béjate kókkola, jum kaa türikun bícha

¹ Én éntok, ¿jáchisute jiaunake? ¿Jachute kaa tüisi jiápsinake jáni, juka Diosta tühuaata áu yeu machirianaaké béchibo? ² ¡Ée! ¡Kaibu junëli huéenake! Ítapo béja kókkola jum kaa türikun bícha; ¿jáchisute júchi ára áma jiápsinake, jum kaa türík násuku? ³ ¿Jachem kaa júneiya, eme Cristo Jesústamak ruktilatakata tahuala, áman béja batóhuaka? Júnëlite áamak kókkolamtaka taahuak. ⁴ Batóhuakate kókkok; huanäite áapörimák máatakata taahuak. Én éntokte bemela jiápsihuamta jípureka ími naa rejte, juka Cristota kókkolam násuk jíabiteká bénasi, jü ä Átchay tüisi machisi úttiárammeyi.

⁵ Áamakte áu pittu ruktilatakata kókkok, áapörík mukukápo; alé bénasi jum kókkolam násuk ä jíabitekápote áamak jotenake. ⁶ Íkáite két júneria, jü bannaatakata jáchin itom jiápsaihui, jü yorem óra tíame, áapo Cristotamak kúrusit poponhuaká muukuk, jü kaa tühua itot aneihui kóm jímmaatakata tahuanaké béchibo. Júnëli béja jü kaa tühua kaibu júchi itot nésaunake. ⁷ Bueituk jü mukukame béja búttiakata tahuanake; jü kaa tühua kaibu júchi át nésaunake. ⁸ Ítapo Cristotamak kókkolamtuko, átte éiya, áamak jíba jiápsi béchibo. ⁹ Cristo béja kókkolam násuk jíabitesulatakata, kaibu júchi muknake. Lútula huépo, jü kókkohuame béja kaita áamak bíit mátchi. ¹⁰ Bueituk Cristo mukuka, séjtul jíbba muukuk, jum kaa türikun bícha; ä jiápsau éntok, Diosta béchibo jiápsaka taahuak. ¹¹ Anëli kétchi, eme kókkolam bénasem emo nüye, jum kaa türikun bícha; Diosta béchibo éntokem jiápsam bénasem emo nüye, itom Señor Cristo Jesústa huámi.

¹² Én éntokem emo suaya. Jü kaa tühua kaa emót nésaunake, enchim takaahuachi. Kaa enchim áman huíknake, jum kaa türüu bícha. ¹³ Katem kaa türikum bíchaa ä tójja, juka enchim takaahua, bueituk íkáí kaita juénak jo yúmala. Ál-lem Diostau bíchaa ä tójja, eme kókkolam násuk jiápsamta bénasi. Diosta mámpem ä tójja, enchim jita

ára joähui, tua lütüriata joame. ¹⁴ Én éntok jü kaa tühua kaa enchimmet nésaunake; bueitukem kaa leyta bétuk jiápsa, ál-la Diosta yore náké bétuku.

Tühuata entok lutüriata jo báreka jiápsame

¹⁵ ¿Huanäisu éni? ¿Arate kaa tühuata johua, kaa Moiséjta ley bétuk itom ané béchibo, kía juka Diosta yore nákuhäpo ito ané béchibo? ¡Ée! ¡Kaibu türinake! ¹⁶ ¿Jachem kaa jüneiya? Jábe junne jábetau tékilpo áu nénkako á nésau jo báreka, íri junéli káttek. Juka kaa türük joáteko kókkohuáú bíchaa huéenake. Juka tühua lutüriata jiba jo báretek éntok, jíbapo béchibo jiápsinake. ¹⁷ Të Diostem baisauhue, kaa tühua tékiliu nénkitaka junne, chíkti enchim jiápsimak á mabetaka at jáptek, jü Diosta bétana enchim mabet-latukábechi. ¹⁸ Én éntok béja búttiataka jum kaa türük enchim aneipo, jü lutüria tühuatahuem én chätulataka tekipanua. ¹⁹ (Ímí buíapo jáchin jita huémata ettejuamata bénasine enchiméu á nooka, enchim ára át jüne machisi ámani.) Bannaatakem emo réutebok, kaa türükum bícha, juka chícha machik jita johuamta entok juka kaa túraata béchibo. Én éntokem ánéli emo nénka, Diosta nésahui tühua jo báreka, enchim takaahua Diosta mámpo tójaka, juka lutüriata hué páman jiba am báreka.

²⁰ Eme kaa türük bíchaa emo nénkilatuko, kíalem kaitapo á bitchay, jüká Diosta lütüria. ²¹ Të, ¿jitasem áma téuhuak? Eme ínéli aneka éntokem bannaataka enchim jojosukaütay, énem béja áy tíhue. Bueituk sime jüri kókkohuáú bíchaa jiba enchim huériay. ²² Të énem béja búttiataka aane, jum kaa türük jita enchim joaka jiápsaipo. Énem béja Diosta nésahui jiba johua. Én éntokem santomtaka jiápsinake, éntokem juka yú jiápsihuamta jípunake. ²³ Bueituk jü kaa türük joame muknake; ínéli béjtuataka tahuanake. Të jü tühua Diosta yore mikähui, jüri jíbapo béchibo jiápsihuame, Cristo Jesús itom Señorta huámi.

7

Emo jubiahuakapo bénasi óorek, jü Diostamak anhuame

¹ ¿Jachem kaa jüneiya, eme hermaanom? Bueituk juka leyta täyammakne nooka. Jü ley juka yoremata jiápsaú núkisi át nésahue. ² Bueituk jü jámut kunakame jü leyta béchibo yoremtamak súmatata jiápsa, juka á kunahua jiápsaú núkisi. Të juka á kunahua mukuko, huanäi béja áapo búttiataka tahuanake, jü emo jubiahuamta ley bétana. ³ Júnéli béja, á kunahua jiápsayo tábui yoremtamak jiápsi táyteko, juka emo jubiahuamta ley óbialataka tatahua. Të juka á kunahua mukuk, búttiataka tahuanake, júchi tábui kunakátek junne, kaibu juka emo jubiahuamta ley óbialataka tahuanake.

⁴ Júnéli kétchi eme, ín hermaanom, jü Cristotau rúkteka jum leytau bichem kókkola, tábuimak chátu béchibo, hua kókkolam násuk jíabitekamtamaki. Én éntok sime juka tühuata itom joähui, Diosta béchibote á yáanake. ⁵ Bannaataka kaa tühuapo jiápsaka, jü ley juka kaa türük itot ayukamta itot á bússak. Huanáite kókkohuamta áma téuhuak, juka kaa türük joaka. ⁶ Të énte leyta bétana búttiari. Jü leyta béchibote kókkola, bueituk íri áa bétuk itom jípurey. Énte béja búttiataka juka Diosta nésahui johua. Én éntokte juka bemela Espíritu ley nésauta jonake, te kaa juka ley órata leetra jíá pámani.

Jü kaa tühua inot ayukame

⁷ ¿Jáchisute éntok én jiaunake? ¿Jachu jü ley kaa tühuata huéria? ¡Ée! Kaa junéli huéiye. Júneltuko junne, ínapo kaibu jüneé éiye, jita kaa türiakähui leyta béchibotakane béja jüneiak. Juka jita ukulhuamta kaa türiakäú júneé kaa júneria éiye, juka leyta kaa ínel jiayo: “Katé kaa em áttia ukulnake.” ⁸ Júmü béja áu jaatiak jü kaa tühua junéli á jiápo juka leyta nésahuekähui, símeta juka ukulhuamta ínot ayukamta machisi yeu á teekak. Bueituk juka leyta kaita ayukápo, jü kaa tühua mukilataka taahua. ⁹ Ínapo kanne juka leyta júneriaka ím aaney, entokne jiápsay. Të juka Diosta nésahui yepsako, jü kaa tühua ínot ayukame jíabitek. Huanäi ínapo muukuk. ¹⁰ Íneline jünéak: hua nésahui jiápsita nee mák éaihui, juka ín áy muknakeü ínou núpak. ¹¹ Bueituk jü kaa tühua, jü Diosta ley nésahuit jíahuiteka, nee báitáhuak. Huanäi jüri ley nésahuiy nee méak.

¹² Huitti nokhuápo jü ley türi, entok jume Diosta nésahuim júne úttesi yörisi machi, huéchiasim jiaahua, entokim lütüria. ¹³ Huanäisu, ¿jü türika juka kókkohuamta sep ínou núpak? ¡Ée! ¡Kaa junéli! Të jü kaa türira áu bíttebo báreka áu kaa türiakähui tua lutüriapo, juka kókkohuamta ínou núpak, juka leyta mámaij türikut jíahuiteka. Huanäi junéli ayuka, jü Diosta nésau pámani, machisi bíttuka taahuak, jáchin úttesi kaa á türiakähui juka kaa tühuata.

¹⁴ Jüneate, juka leyta Diosta bétana huéhui. Ínapo éntok ími buíapo kía yeu yoremtula, kaa türikuu nénkirítaka. ¹⁵ Bueítuk jü ín joähui, kanne át jüneiya. Juka ín jo bárëune kaa johua. Juka ín kujteriäu, júkáisune johua. ¹⁶ Bueítuk juka kaa ín jo bárëu joáteko, huanäninä jehuitaría, juka leyta türiakähui. ¹⁷ Inentaka huákäine ínapo kaa johua. Jü kaa türira ínot ayukame, jüri nee ä jotua. ¹⁸ Bueítukne jüneiya ínochi, jü tühua ín huáatiäu kaa ínot ayka. Bueítukne tühuaat yáa báreka, kara áma yúmaka tatahua. ¹⁹ Bueítuk juka türik ín yáa barëhui, kannä johua; juka kaa türik ín kaa yáa bárëhui, júkai ál-lane johua. ²⁰ Ínapo juka ín kaa yáa bárëu joáteko, kanne ínapo ä johua; jü kaa tühua ínot aneme, jüri ínel nee antua.

²¹ Të ínapo tühuaat yáa báreka junne, íri ley ínobía cháchátu, jü kaa tühua ínot ayukame. ²² Ín jiápsipone ä musaüle, juka Diosta ley, ²³ tène tábuik leyta két ínot ayukamta bitcha. Jüri béja juka leyta ín kóba süäräpo jípurëhui, ä béj-reka huerama. Huanäi nee yüyüuka nee pereesoteka nee huéhueria, jum kaa türí leyta ín takaahuat ayukäu lül-la.

²⁴ ¡Tepane jìokot aneka ími jiápsa! ¿Jábese áma nee yeu huíknake jáni, ikäi ín takaahua mukiaipo anemta? ²⁵ Diostane baisahue, Jesucristo itom Señorta béchibotaka béjane át jünéaka taahuak. Kaita éntok boobíchaka Diosta nésahuine jopo yúmala, të ín yoremtukäpo ámani, juka kaa tühuaat ley nee jo íaaka ínomak nássua, jü ín takaahua.

8

Jü Espíritu Santopo jíapsihuame

¹ Én ál-la béja, kaybu jábe am yäurau bíttuanake, jita kaa türik am yáakä bétana am nátuakari, jume Cristo Jesústat aneme, jume kaa huakajpo jíba jíapsame, ál-la Espíritu Santopo jíbba. ² Bueítuk jü Espíritupo ley jíapsita yore mákame Cristo Jesústat nee jinéula, juka kaa türik leyta bétana entok juka kókkohuam leyta bétana. ³ Bueítuk Moiséjta ley tókti kara ä joaka tatahuay, yoremta kaa úttiakä béchibo. Të jü Dios ál-la ä yáuhuak; ä Úsihua äbo bíttuaka, yoremsi ä yáakari huakas sánkota ä mákkak. Ínëli áu huémta násuku, jü kaa türikut bétte nokta chúppak. ⁴ Juka leyta lütüría itot chúp íaaka ínel yeu siika, kaa nápat huakajta jo barëu itom johuähui, ál-la juka Espírituta éäpo ámani.

⁵ Bueítuk jume huakajpo aneme ími buíapo jita ayukamtat jíbam éaka jíapsa; jume Espíritu Santopo aneme éntok, Espíritu Santopo huémta jíbba. ⁶ Bueítuk jum huakajpo jíba jíapsihuame át kókkohuamta huéria; të jü Espíritupo anhuame jíapsi jíbba, entok yánti jíapsihuame. ⁷ Jü huakajta jíba éame Diosta béj-reka huéiye. Jüri síme, bueítuk kaibu jü Diosta ley bétuk äü núnake, entok jauhuey júne kaibu áma yúmanake; ⁸ entok jume huakajpo jíba aneka jíapsi báareme karam Diosta huáatiäu johua.

⁹ Të eme katem nápat huakajpo jíapsa; Diosta Espíritupem jíapsa. Jü Cristota Espíritu kaa át jípureme, Cristo kaa ä áttiak. ¹⁰ Jü enchim takahua mukíla, jü kaa tühuaat béchibo; të Cristo enchimmet jíapsátek, jü enchim espíritu jíapsa Diosta bétana tü éehuumta béchibo. ¹¹ Huä Diosta Espíritu Jesústa kókkolam násuk jíabitetuakame enchimmet anéteko, huári júchi két enchim takahuam tóboktianake, am kókkolamtuk junne, hua Diosta Espíritu enchimmet anemtayi.

¹² Junëli huéiye, hermaanom, íkäite én joaka jíapsipo yúmala; katte kía jájana jíapsinake, itom huakajta éäü jíba joaka. ¹³ Eme kía juka huakajta éä páman jíba jíapsáteko, kókkonakeem. Të Espíritut Santota éä páman jíapsáteko, juka huakajta éäü méako, jíapsitem jípunake.

¹⁴ Bueítuk síme jü Diosta Espírituta éä páman kateme, ímëi béja jume Diosta úsim. ¹⁵ Katem tékilpo nénkirita bénasi emo ínnëa, májhueka náhuisi éakari. Tua úsipem náikiari, Diosta úsim bénasem emo nüye. Huári béchibote kaitat jáchin éaka áu chaynake, ínel jíaka: “Itom Páa, itom nákeme.” ¹⁶ Jüri Diosta Espíritu jü itom espíritummak cháhtuka kálajkosi itom ä máknake, juka jüneehuamta itom Diosta úsimsitukähui. ¹⁷ Ítapo Diosta úsimsituko, Diosta áttearite átteak; entok simeta ä jípurëumaki ítapote ä átteak. Ä Úsi Jesucristotamakte náu ä jípure. Áapörík jìokot anekaü bénasite ítapo két áamak jìokot anéteko, áman ä lóoriaute áamak annake.

¹⁸ Senu huémthane két áma bitcha: síme ími én itom jìokot anëhui kía kaita juka itom jípunakëhui, karate áu ä cháiya, juka lóoriata Diosta itom máknakëhui. ¹⁹ Síme ími buíapo yáataka ayukame béja ä boobícháihui, juka ími huéenakemta, jume tua áma yeu púarim Diosta úsimsitaka tahuanakëhui. ²⁰ Bueítuk yáataka ími ayukame kaa türik béchibo nasontuk; íri kaa áapörík éäpo junëli aayuk, ál-la hua Diosta éäpo, të két túlisi ä yáatunakeu boobíchaka taahuak, ²¹ bueítuk símeta kaa ál-la machisi

anhuamta ímí ániapo kaitasi yáatunake; junëli béja jü buía júne két ä jípunake, juka tühuata ímí huéenakemta, jume Diosta úusimmaki. ²² Júnëate jü ímí buíapo ayuka jiápsame jámutta asoa báreka huantë bénasi buaana; ²³ entok itapo kétchi, juka Espíritu Santota teboterita bénasi ä jípureme, kette ä boobícháñhui, juka taahuarita yúmako juka lóoriata itom jípunakëhui, buanakate ulut éiya huáijhua itom jiápsipo, jum itom takaahuapo itom yeu huikkeka, tábui takaahuata jipu báreka. ²⁴ Júnëli huaka taahuarita boobíchakate jinëutaka tahuala. Të jü jita boobit-huame kee jee bíttu. Të senu jita bítháteko, ¿jita béchibosute ä boobinnake? ²⁵ Të juka kaa itom bíchähui, júkái ál-late yebij boobinnake; yánti anakate ä bobitcha, jum jita yebij boobit-huápo.

²⁶ Júnëli kétchi jü Espíritu Santo itom úttia lütëpo itom ania; jáchin juka Diostau itom nétannakëhui, áapo jü itom espíritu juka itom nokáu áu buísse, jiápsipo buanaka entok teniaí kara téhuatumta nokaka. ²⁷ Të jü Dios itom jiápsipo ayukamta jüneriame át jüneiya jita juka Espíritu Santota huáatiähui, bueítuk tua juka Diosta ito béchíbo huáatiäu jiba áu noknake, jume santosi jiápsame béchíbo.

Yólataka áma yeu kathuame

²⁸ Júnëate jume Diosta nákeme, síme jü ámeu ayunakeme bem tühua béchíbo ámeu huéenake, huame áapörík éä páman núnurim. ²⁹ Jume tua bannaataka Áapörík täyakähui, ímëi két yuktiak, ä Úusi bénaaka am tahuanakë béchíbo, Áapörík chë yaura nesauta ä jípunakë béchíbo, síme ä súaleme násuku. Yörihuakä ä tahuaria báreka. ³⁰ Jume jauhuey naateka ä yuktiakähui, ímëi két núnnuk. Jume ä núnukaü éntok, Diosta bíchápo kaita kulpaka am tahuariak, entokim Diosta lóoriapo jiasinake.

³¹ Ía bétanasu, ¿jáchisute jiaunake jáni? Diosta itomaktuko, ¿jábesu itom bėj-reka huée báanake? ³² Juka ä Úusihua júne kaa ito béchíbo beutirek, ál-la ito béchíbo ä tójjak ä ménä béchíbo. ¿Jatchiakuasu kaa áamak itom ä máknake jáni, juka simeta ä jipurëhui? ³³ ¿Jábesu két jume yeu ä púakähui nätua? Dios ä súaleme kaita kúlpakame tótoja. ³⁴ ¿Jábesu bétte nokta ámet chúppa? Jesucristo jü mukukame, entok két jü kókkolam násuk jábitekame, entok két jü Diosta bátam bétana kátekame, entok két jü ito béchíbo Diostau nokame. ³⁵ ¿Jábesu itom ä úhuaanake, juka Cristota nákeka itom ä yörëhui? ¿Itom jiokot anëhui, ö Cristota béchíbo kaa tüisi itom bíthuahui, ö tébaa, ö kaa itom sánkokähui, ö jínhua machisi huéeme, ö kúchirim jáni? ³⁶ Ä jiojteripo bénasi:

Yü túttite emo béchíbo kótko;

kabaram süa báahuápo bénasite ímí jípuhua.

³⁷ Júnëli itou ä huéy junne, jíbate yólataka áma yeu kannake, hua itom nákeka ito béchíbo mukukamta huam ámani. ³⁸ Huári béchíbo huitti jünéakane ínel enchimmeu nooka: Jü itom kókkonakeu junne, jü ínëli jiokot aneka jiápsihuame junne, ángelesim junne, kaa machikuu jita ayuka yore máujtuame junne, én ímí ayukame junne, jü itou yebijnakeme junne, ³⁹ jü met jikat ayukame junne, jü bétukun kóm ayukame junne, kaita ímí yáataka ayukame junne itom náikimtenake, juka Diosta nákeka itom ä huáatiähui, jü Cristo Jesús itom Señortachi.

9

Israelta yoremem yeu púahuakähui

¹ Ínapo Cristopo lutüriatane nooka, kanne áranokíchi, jü Espíritu Santo, kaa nee ä taktiria ikái ín ä noknakëhui, ² úttesine jiápsipo kókosí siroka kaa chuktekane ín jiápsipo ä innëa juka huantiriata. ³ Kia nee bette nokta inot chupatuna béchíbo júne ino toij eiyey, ö Cristotau mekka aneka, ínëli ayúkatek jume ín huahuajim jinëukáteko, jume inomak joomem huakajpo, áchayhuariapo. ⁴ Israelta gëntempom joome; Diosta úusimpom náikiari; Diosta símek béppa ujoyória; entok ámepak nokta yéchala, juka Moiséjta ley yáakame; ä jiojtëka ámeau ä teekak, áahuim tónnommea jáptëka ä yórla, entok Áapo yún jita am mák rókaka nok-la. ⁵ Jume bat kateme Abrahampo naateka bem huahuajim; jümëi éntok, juka bem ójbotam huéria. Jü Cristo jümü áman ímí yepsak. Huanäi Áapo Diostaka simeta béppa nésahue, síme huásu-huásuktiata yörihuaka jípuhua. Júneltunake.

⁶ “Jü Diosta nokakäu kaa áma yuuma”, tite kara jiaahua; bueítuk jume Israelta usiarim, katim síme Israelpo joome. ⁷ Entok jume Abrahamta ójbopo yeu sákalamtaka junne, katim simetaka tua Abrahamta úusim. Dios Abrahamtau ínel jiaahuak: “Isaacta huam ámanë am jípunake, jume em úusim.” ⁸ Íri ájária, kaa jume áchayhuariapo usiarim ínel jume tua Diosta úusim; áapo Dios Abrahamta usita huépúlaik usipo mák

rókaka nookak. Huári usiarita bétana yeu tómtilame, ímëi áma náikiari. ⁹ Íri ínel chúkula yáa báahuaka nokhuakame, Abrahamtahui: “Huámëi taahuarimmechi ínapo yebijnake; huanäi Sara ili outa asoanake.”

¹⁰ Entok kaa íri jíbba; jü Rebeca két itom áтчay Isaacta bétana asoa báreka taahuak. ¹¹ Ketunem kee jee yeu tómtëy, türík entok juénak júnem kee yáuhuay, juka Diosta ä huáatiá pámani, jábeta áma yeu ä púa bárëu yeu ä púanakëhui. Júnëli júkái huéenaké béchibo, ínel yeu chúppuk, kaa juka jita ä yáaká béchibo, ál-la áapörík ä yuktiaká béchibo. ¹² Ínel áu jáyhuak: “Jü kësami juka chúkula huémta nésahui jonake.” ¹³ Ä jiojteripo bénasi: “Juka Jacobtane nákkek Esáuta entok kaa huaatiak.”

¹⁴ ¿Jáchisute jiaunake jáni? ¿Jachu Dios kaa lütüriata johua? ¡Èe! Kaa junëli. ¹⁵ Bueituk Moiséjtau ínel jiaahuak: “Jábetau tühuaa ín yáa bárëune tühuaa yáanake; juka ín jiokoli bárëune jiokolínake.” ¹⁶ Júnëli béja kaa jü ínel éamtahui, jü búitemta béchibo júne èe, hua tühua Diosta jábetau yáa barëhui, jóáhui ä yáanake, juka tühuaa.

¹⁷ Bueituk jiojteripo: “Jü Dios jü Egiptopo rey Faraóntau ínel jiaahua: Ínapone reysi enchi yáala sime Egiptopo, juka yaura uttiára ín jipureü emót bíttebo báreka, jume ín téhuam sime buíarat am táyatebó béchibo.” ¹⁸ Júnëli béja jü Dios jábeta ä jiokoli bárëu jiokolínake, entok senuk jiápsita námakasi ä yáaria bárëtek junne, námakasi ä yáarianake.

¹⁹ Të empo jámak ínel inou jiaahua: “¿Jatchiakas júntuk juka yoremta nátua? Bueituk, ¿jábesu két ä táktirianake, juka Diosta yáa bárëhui?” ²⁰ Empo yóremtaka, ¿jábesäe, juka Diosta téjhua béchibo? ¿Jachu jü sótöri juka ä yáakamtau ínel jiaunake? “¿Jatchiakasë júneli nee yáuhuak?” ²¹ Jachu jü babuta tekipanume kaa úttiata jipure jáni, jü babuta béppa. Jü senu baabu kittiaripo huepul basota újyoriapo sayhuamta ay au úttíl béchiibo ä yáanakëhui, tábuik entok jayti machika jita ama huattia béchibo.

²² Jü Dios itou yeu ä buíj báreka juka ä omtëhui entok juka ä úttiára, tebesi tiempota am mákkak, jume kaa huéchiassi aneme. Huári béchibom lütiana. ²³ Huanäi entok juka símek béppa uyorik ä bíttebo báreka, itom jiokoleka bannaataka itom yeu púhuak, itom áamak annaké béchibo. ²⁴ Èn entok itom núnula, juka Diosta yore jiokoriläu jájamlame, të kaa gente Israelta joome násuk jíbba, ál-la génte kaa judíom ániapo anemmu násuk kétchi. ²⁵ Jum profeeta Oseasta jiojtekápo két ínel jiaahua:

In pueblo tine ä téhuanaanake,
juka jauhuey júne kaa ín pueblotahui,
entok juka pueblota kaa nákhuaamtane nákhua tíanake.

²⁶ Entok jum bem tejhuaripo:
“Emëe katem ín gentem”,
júmürim Dios jiápsamta úsüm ti tehuaana.

²⁷ Isaías profeeta két chay nókaka ínel jiaahua: “Israelta gente bétana. Eláposum sëeta bénasi juebénaka aane, jü Israelta pueblo, ili ama yeu bílame jíba áma jínëutunake.

²⁸ Bueituk jü Señor ä nokakäu yáanake, sime ániata béppa, lútula huépo, entok láutipó.” ²⁹ Bannaataka profeeta Isaíasta jiaulápo:
Jü Señor úttiata jipureme kaabeta ími ä tahuariako,
pueblo Sodooma entok Gomorrata pueblota bénasite tahua éiyey.

Jü lütüria ä súalhuäpo huám mabethuame

³⁰ Huanäi, ¿jáchisute jiaunake? Jume kaa judíom kaa Diosta sáú katemesu ä jájamek juka lütüriata. Huanárim kaa culpaka tahuariahuak, kia bem ä susualeká béchibo.

³¹ Jü Israel entok jü leyat jíba jiápsakaihui, kaa ä jájamek. ³² ¿Jatchiakasum jumei kaa ä jájamek? Bueituk bempo juka jita bem jóábet jíbam éiyay. Jü téta áme bia órekamtachim téitek. ³³ Ä jiojteri bénasi:

Béjem ä bitcha, ínapone jum pueblo Siónpo Israelta hueramá böochi,
juka tétatane áme bia yétcha;
entok téta bueru ay huattihuame;
jume ä súaleme; kaybum tiusi tahuanake.

10

¹ Hermaanom, jiápsipo ín huáatiáhui oraciompo nokaka Diostaune ä áahua, juka gente Israelpo joome jínëutunake bétana. ² Ínapone júneiyya, tüisi Diosta nesahui bemporim jo peáhui huatem béppa; të kaa huitti ä táyahuá pámani. ³ Bueitukim juka lútula Diosta bétana huemta kaa táya. Juka bem ä súalé bénasi jíbam ä yáa báreka éiya; juka Diosta lütüria huéchiassi órekamta éntokim omoute. ⁴ Síme jü ley Cristotau yeu chúchupe, juka ä súalemta tü yörempo tahua íaaka.

⁵ Tü yórempo tahua báreka Moiséjta ley páman órekame ínel jiojteri: “Jü yoreme ímí leypo órekamta yáakáteko, íkái leyta béchibo jíba jiápsinake.” ⁶ Tè jü Diosta súsualeka huéchiassi ayuhuame, jüri éntok ínel jiaahua: “Katé em jiápsipo ínel jiaahua: ¿Jábesu áman téhuekau jikau huéenake jáni? Íri béja Cristota äbo kóm huéria béchibo, ti jiau báare; ⁷ ínel jiáteko junne, ¿Jábesu kókkolam anéu sika itom ä ettejorianake jáni?” Íri béja Cristota kókkolam násuk yéchaka ä temajemta bénasi jiaahua. ⁸ Tè jü jiojteri, ¿jáchisu jiaahua? “Kaa jáimu emou órek, jü nooki, em tempo éntok em jiápsipo.” Íri ínel jü nooki chayeka itom nokähui. ⁹ Bueituk Jesús jü Señor ti jáika em teniay yeu ä buisètek, éntok em jiápsipo ä súalètek, Diosta kókkolam násuk ä jiabitetuakähui, jínèutunakee. ¹⁰ Bueituk jiápsipo ä súalhuäpo Diosta bíchäpo tü yóremtaka tatahua; jü teniay éntok yeu buibuijhua, jínèutaka tahua béchibo.

¹¹ Bueituk jü jiojteri ínel jiaahua: “Sime hua ä súaleme, kaibu tiusi tahuanake.” ¹² Bueituk Diosta bíchäpo sime nanälai; jume judíom éntok jume kaa judíom; símemmeu Áapo Señor. Áapo yún jita jípureka am miika, jume äú nétaneme. ¹³ Bueituk, “Sime Señorta téhuampo nokame, jínèutunake.” ¹⁴ ¿Jáchisu jüntukim ä téttehuaka äú noknake, huaka ketune kee bem súalèhui? Éntok, ¿jáchisum ä súalnake, huaka áa bétana nokhuamta kee jikkajaka? Éntok, ¿jáchisum ä jikkaijnake, kaabeta jee ámeu ä nokayo? ¹⁵ Éntok, ¿jáchisum ámeu noknake, kaa áman bittuatuko? Juka jiojterita jiauläpo: “¡Tepam müsäla maachi, jume guókkim, yánti jiápsihuamta nokame attiam, éntok bemela tü nokta huériame!”

¹⁶ Tè kaa sime al-leaka ä mabetak juka tü noki bemelata; bueituk jü Isaiásta jiojteri ínel jiaahua: “Señor, ¿jábesu juka itom nokäú jikkajaka ä súsualek?” ¹⁷ Júnëli béja jü Diostat ehume jikkaijhuäpo yeu huéiye; jü jikkaijhuame, Diosta noki jikkaijhuä bétana huéiye.

¹⁸ Tè enne ínel jiaunake: ¿Jachum tua kaa ä jikkaij-la jáni, juka Diosta nooki? Anáka; akim ä júneria. Jü jiojteri ínel jiaahua:

Sime buíarat jikkaijtuk,
sime ániat nokhuak.

¹⁹ Enne júchi ínel jiaunake: ¿Jü yoremraa Israelpo joome íkái kaa júneria? Bannaataka sep Moisés ínel jiaahuak:

Ínapone naibuk-riata enchim innètuanake gente kaa Israelpo jommemaki.

Éntok gente kaa suamsi emo nüyemmaki enchim oomtituä béchibo.

Junéline béja enchim oomtituanake.

²⁰ Jü profeta Isaías huitti ínel ámeu jiaahua:

Jume kaa nee jariamesu nee téhuak;

jume kaa nee nátemaymeune ino yeu machiriak.

²¹ Tè jü Israelta bétana éntok ínel jiaahua: “Sime táapone ámeu mám rútuktilataka jíba ámet boobíchaihui, jü gente kaa nee huáatiaka éntok nee béj-reka anemtamak junne.”

11

Israelitam bëyeka tahalame

¹ Én éntokne ínapo ínel jiaahua, ¿jachu juka ä pueblohua omoutela, jü Dios? Èe, kaa junëli huéiye. Bueituk maasu én ínapo két Israelita, Abrahamta úsimplone yeu simla, Benjamínta familiapone joome. ² Kaa yeu ä tahuaríala, jü Dios juka ä pueblohua. Áaposu jauhuey naateka ä täya. Ó, ¿jache kaa ä jikkaijla, Elíasta bétana nokta, jiojteripo huémnta? Juka Israelta Diostau yeu buissek, kaa tüüsi ä tahalatukä bétana, ínel jákari: ³ “Señor, ¡jume em profetamim súhuak; jume em altarim éntokim chíbela tatabla; éntokne ínapo jíba tahuala; neechim éntok jaria nee më báreka!” ⁴ Tè jü Dios, ¿jáchisä yómniak, téhueka bétana? “Guoy búsan mil yoremme ino béchibo éeríala; jumei béja kee jee Bäältau tónommia jápte.” ⁵ Én ímí tempopo junne, ketunem áma yeu púataka aane, Diosta yore mikä pámani. ⁶ Kaita yáaka Diosta túhua jájameko, jüri béja kaa tékil yáarita béchibo huéiye. Kaa junëli ä huéeyo, jü yore mikhuame kaa yore mikpo náikiari. Tékilta béchibo huétek éntok, jü yore mikhuame kaitapo tatahua. Júnëli huéeyo jü tékkil kaa tékilpo náikiari.

⁷ Huanäisu, ¿éni? Jü Israel juka ä jariaihui, kee jee ä jájame; tè jume áy yuktiarim ál-la béja ä jájamla. Jume huate éntok juka jiápsita námakasi tahuariak. ⁸ Ä jiojteri bénasi: “Dios Áapo béja íneli am tahuatuak, kaita am innénaké béchibo. Jume pusim júne béja kara bínnake; jume nákam júne béja kaa jikkaijnake. Júnëlim tahuala, én tájti.” ⁹ Éntok David két ínel jiaahua:

Jum bem náu yájaka jïbuäpo huite cháaripo
entok jítërimpom huáttinake.

Júmürim tēiteka áma jìokot ayunake.

Jüri ámeu huéenake.

¹⁰ Eläposu jume bem pusim kaa bíchaka tahuanake, kaa machiku;
eläposum biampo kókosi huanteka ókola rejtinake bem kókkou núkisi.

Kaa judíom jínëuria

¹¹ Én éntokne ínapo nátemaje: Jume Israelta gentem, tēiteka huattek; ¿én béja kaibu júchi áu tóboktianake? ¿Kaa jümü ámani! Tē ál-la jü bem kaa tüisi ayuka béchíbo, jü jínëuria kaa judíommeu yepsak, jume judíom öomtituá béchíbo. ¹² Jü tēitekáu bem huáttékähui, jü ániatau tūhuata núpak; jü bem kaa tüisi anëu jume kaa judíommeu tūhuata yáuhuak. ¿Ché jüne tūhuata yáanake, yúmalasi bem Diostau jíapsi kúaktekateko!

¹³ Gentiilim kaa judíom enchimmeune nooka. Bueítuk jü Dios enchimmeu nee bíttuala. Tüisine át jíapseka entok ä yöreka ä johua, juka ín tékkil. ¹⁴ Jamak júnene jume huate ín ójbopo joomem öomtituanake, enchimmak tekipanuaakari. Huanäine Diosta am jínëunake bíchaa am huériunake. ¹⁵ Jume bempörim pákun yeu taahuariakähui juka sime yoremraata Diostamak tüisi jíapsinaké béchíbo, junéli siika. ¿Jáchisu ámeu huéenake jáni? Ámani béja jume judíom simem jum tūhuau bíchaa kúaktiahuayo, ¿tepam jíapsita jájamnake, kókkolam násuku! ¹⁶ Jume páanim bát yáahuakame santotuko, jume chúkula yáahuakame két jíba santotaka yeu huéenake, bueítuk jü bát huéeri huéput tujpom náu jometunake. Entok jü júyata naahua santotuk junne, sime mesëkiriam két santotunake.

¹⁷ Jume huate mesëkiriam káitiahuaaká, huanäi empo béja jü oliivo kía júyapo jometaka, jümü kéchahuake basihuek. Huanärë béja jü jíapsi em jípurëhui jü oliivo báhua jíapsitamake á jípunake. ¹⁸ Katë juka júya bat huémta mesëkiriam kaitapa bit báare; bueítuk empo emo buérialétek, jüneäe émposu kaa juka nahuata jíapsita mákka, ál-la áapo jü nahua enchi jíapsita mákka.

¹⁹ Empo jamak ínel jiaahua: “Jume mesëkiriam káitiahuaak; ínapo jum káitiapo basiu íaahuak, jü oliivo óguotachi.” ²⁰ Türi; chúktiahuaakamme, huame mesëkiriam, kaa juka Diosta bem súaleká béchíbo. Tē empo em ä súualeká béchíbo jíapsake ími aane. Katë emo buérialé; ál-lë Diosta májhueka jíapsa. ²¹ Bueítuk Dios kaa am jìokorek, jume mesëkiriam tua ä óguópo joomé, enchi jüne kaibu jìokorinake. ²² Áachë suuhua, éntoké ä bitcha, Diosta türi jíapsekähui, entok kuttílasí huémta ä türëhui. Kutti ámet mámma, jume huáttékammechi, entok két enchi jìokolë, jíba junéli enchi ä súaleka aneyo. Kaa ä junëlituk éntok, enchi két chúktianake. ²³ Inentaka bempo juka kaa ä súalhuamta tójaka anéteko, júchi bemelasi óguot am basiutuanake. Bueítuk Dios úttiata jípure, júchi bemelasi óguot am kechanaké béchíbo. ²⁴ Áahuë huáate: Empo jü oliivo kía júyapo jometaka káitiahuaaka, jü oliivo ethuaka suayahuamtat kéchahuaká basiutuahuaak, ¿jume mesëkiriam át jomesu chë kaa át kéchahuaká basiutuana, jü júya ámemak jometamaki!

Israel yoremraata jínëunähui

²⁵ Hermaanom, ikäine két enchim jünëriatua péiya: Dios ä éSORITA bÉnasi óretukay éN ími tiempota huey yeu buj báhuaaka ériatukay. Katem emo jábelinake. Jáchisu áu siika, jü yoremraa Israeltahui, juebénakam juka bem jíapsi námakasi yáariahuak, juebena kaa judíom á jajamnake aman Diostau jíapsi kuaktisuko, béja lútinake jume kaa judíom tiempo. ²⁶ Huanäi béja sime Israel jínëutunake, ä jìojteripo bÉnasi:

Jum pueblo Sión bétana huéenake,

jü itom jínëunakeme,

juká Jacobta familia kaa türik yáari ä úhuáteko.

²⁷ Entok ikäi noktane ámemak súmanake,

júnakoy béja ínapo jume bem Dios bejrim am úhuanaake.

²⁸ Evangeliopo Diosta bej-reka kaate enchim béchíbotaka, tē bem yeu puatukápo; entokim uttesi nákhua, jume bem bát kat-riampo béchíbo. ²⁹ Bueítuk jü Dios jita yore ä mák-ri, kaybu yore ä úhuanaake, jabeta yuktiaka ä nunuko kaybu ä koptianake.

³⁰ Eme junne kaa judíom bannaatakem juka Diosta nésahui kaa johuay. Én éntokem ä jajamla, juka Diosta yore jìokorëhui, jume judíom kaa Diosta nésahui yáaká béchíbo.

³¹ Júnëli két jume judíom éni katim Diosta nésahui yáuhuak, juka Diosta úttesi enchim jìokolinaké béchíbo. Bempo éntok két ä jájamnake, juka Diosta úttesi am

jiokolinakêhui. ³² Jü Dios béja simem tójjak, jum kaa türi böot am kannakê béchibo, chükula béja simem ä bittua báreka, juka yore ä jiokolêhui.

³³ ;Tepa inel kaa lülüteka böka, jü Diosta ára jita joähui, ä jüneriähui entok sime jü täyahuame! Tepa obiachisi kara huitti át jüneetu, jü Diosta huáatiäbechi; kaa läuti ára ámet jüneetu, jume ä böommechi. ³⁴ Bueituk, “¿Jábesu tua béja át jüneenake jáni, juka Señorta éábechi? ¿Jábesu ä majtia jáni, ják ámani ö jita ä yáanakêhui? ³⁵ ¿Jábesu Áapörík bát ä mák jáni, juka ä mák-ri ä nóttiriä béchibo?” ³⁶ Bueituk Áapörík bétana, Áapörík béchibotaka, éntok Áapörík béchibo, simetaka ímí ayukame, Áapo ä áttiak. Áapörík béchibo jü lóoria, yúu huasu-huasuktiapo. Júnentunake.

12

Cristota súaleme jonakêhui

¹ Huäri béchibo, ín hermaanom, enchimmeune nooka, ujbuanaka, Diosta yore jiokolê pámani: Enchim takahuamem jiápsame kaa ámpolekem Diostau buísse. Íri ofrenda jiápsame Diosta ä musäulêpo tua ájária, entok tua huéchiasi huéiye. ² Katem ímí ániapo éntok ímí ayukamatat jiba emo joyhuaria; ál-lem hua enchim kóba éeri bemelasi yáanake. Bueitukem júnëlem beja ä jüneriánake, jita Diosta huáatiähui, yoremak al-leehuamta ä jipurêhui, éntok kaita áu bëyeka yúmalasi ä türiakêhui.

³ Júnëline jiaahua, huaka tühuaata ára jita johuamta ín mák-ri béchibo, huame hueuhuêpulaka enchim násuk aneme, katim huatem béppa emo ériapo yúmalá, ál-la ára ä huéeläpo jibba, áa bétana huéchiasi éaka, huaka Diostat súalhuäpo beekik, Dios Áapo hueuhuêpulamet ä náikimtela. ⁴ Jáchin jum itom takaahuat yún náu huémat itom jipure bénasi, tē kaa sime nánancha huépul tékilta jiba johua. ⁵ Júnëli két itapo juebénaka náuhui, huépul takaahua jibba jum Cristopo, entok simetaka náu aneme náu huéiye.

⁶ Katte sime nanälaysi huépülaik jiba ára johua; atä mák-ri Diosta bétana. Jábe juka Diosta bétana nokta mabetaka ä nokame, em Diosta súalê beekisi jibe ä johua.

⁷ Ö chē jita tühuaata jábetau johuäpo, áahuē ä johua; ö yore majtiahuäpo, jábetē majtia. ⁸ Jábe Diostau bíchaa am huériame éntok, eläposu Diostau am rúktianake; hua jita huiutiame, eläposu jábeta miknake; jü jábe kóba yöpo huéeka jume huatem ára huériame, eläposu jükäi tékilta jonake; jábeta jiokolêka ä anieme éntok, eläposu al-leaka ä jonake.

Cristota sualhuäpo itom jo iähui

⁹ Jü jábeta nákeme chikti ä jiápsimak yore náknake. Juka kaa türik omot yéchaka, türik jiba boojorianake. ¹⁰ Simetakem emo nákke, emo saylakamta bénasi: Emo ériakem emo bitcha, éntokem simeku emesu emo chē éria.

¹¹ Tüisi át jiápseka, kaa obeka, Señorta tékil johua chikti enchim jiápsimaki.

¹² Al-leakem Señortat boobichaihui; yánti jiápseka juka kaa türik jita huémat innêhuäpo, yúu tüttem Diostau nooka.

¹³ Jume Cristota súaleme, akem am ania; jume lótteka kateme enchim jóapem am mabeta.

¹⁴ Jume enchim jájjaseme, tühuatem áme béchibo aahua, jü Señortahui; katem béttesi ámet nooka.

¹⁵ Jume al-leammakem al-leiia; jume buanammak éntok, ámemakem buaana.

¹⁶ Huépülay bénasem emo bíchaka náu aane; katem emo buériale; jume poloobem-makem emo huéria; katem eme jiba jita emo täya tiaka éiia.

¹⁷ Katem juka juénasi ayukamta jü kaa tühuaat béjtua; juka türik jibem jo báreka éiia, sime yoremem bíchäpo. ¹⁸ Ama yumátekem sime yorememmak jünem yánti jiápsihuamta jipureka aane. ¹⁹ Katem emesu juénak enchimmeu yáarita nóttiria báare. Eme hermaanom ín nákehüim, jü Diostahuem ä tójjä. Huäri júnakoy juka nokta béttesi ámet chüpanake, bueituk inel jiojteri: “Ínapone ä áttiä, juka yoreu yáahuamta nóttiriahuhui; simetane ínapo béjtuanake, ti jiaahua jü Señor.” ²⁰ Júnëli két jiaahua: “Juka enchi béj-reka huéekamta tébäureyo, Akē ä jibuätua; ä bäi mukeyo, Akē ä bäa mikka. Empo ikäi joáteko, óbam kóbat át huáttiamta bénasē ä táanake.” ²¹ Jü juénasi anhuame kaa enchi yüyüinake; ál-la empo juka kaa türikē jü tühuaat kobanake.

13

¹ Sime yäura ímí buiapo nésahuemta bétukem emo nüye; bueituk kaita éntok yäura, juka Diosta ímí kóm jünakteri yäura jiba ímí ániapo aayuk. ² Júnëli béja jábe junne juka yäura nesauta béj-reka huéé báareme, Diosta ímí kóm jünakteri béj-reka

annake. Huanäi béja jume ikäi béj-reka ayukame, bempo emo ä joria, juka béttesi bem pääktianakèhui. ³ Jume jueezim ími buíapo juka yáurata núk jokame juka túhuata joamtahuum kaa suuhua. Kaa am máujpo yúmala; jü juénasi aneme ál-la. ¿Jaché empo juka yáurata kaa májhueka ími jiápsi péiya? Túriké johua; huanäi yáura áposu enchi úttilnake. ⁴ Diosta nésahuum joaka ími aane, enchi ania báreka. Tè juénasi anéteko, máujpè yúmala; kaa kíal am jípure, jume ejparam, jü tékiakame, bueítuk Diosta nésahui yáatebo báreka, juka juénak bem joáhui ámechá nóttiria. ⁵ Huári béchibote áabétuk ito nüpo yúmala, kaa juka kókosi itom ä yáanakèhui jíba májhueka, ál-la juka jiápsi ehuamta kaa chichä machik jipü béchibo. ⁶ Bueítuk huári béchibè két impuestom béjtua, juka Diosta tékilta am joaka annaké béchibo. Yüu túttim tekípanua, júkai joakari.

⁷ Simetem juka enchim huikiriáhui béjtua: Jum náu tómi jíkima, náuhuem tómi jíkima; jume impuestom béjtuahuápo, impuestom béjtua; juka yórisi maachik, akem ä yöre; juka nákhuaa ériahuamta, akem ä nákeka ä ériaka ä bitcha. ⁸ Katem jábeta huikiriaka tatahua; nánanchem síme emo nákeka ál-la náu aane; bueítuk juka alè bénasi yoremta náke, juka leyta jiápo áman aane. ⁹ Jü Diosta nesauri ínel jiaahua: “Jubeké karè tábuik juube, jámut junne kunakame kaa tábui yoremta jípunake; katè yore suuhua; katè kía jábetat kaa lútúriata nooka; katè juka kaa em áttia ukule”; entok júchi jü huate Diosta nésahuum, ímirim síme chúppe, ínel ä jiápo: “Juka emo bénasi yoremta emo bénasè ä ériaka ä náknake.” ¹⁰ Jü yore nákhuaame kaabeta kókosi johua; junéli béja hua yore náke, tua juka leyta já páman aane.

¹¹ Simeta íneli huépo eme béja át suanake, jü ániachi. Béja yúmala, jü taahuari, kócheka búsaaka itom jotenakèhui. Bueítukte én ché júne kaa mékka áu ansaka, jü Señorta itom huériunakèhui, júnakoy itom ä súsualeka taahuarit béppa. ¹² Béja mékka tukaari huéiye; jü machiria béja ábo jëla ansime. Én éntokte jum kaa machiku itom attiakaihui tóijnake. Taahuapo nássua huikörimtem én núnake. ¹³ Taahuapo rejtemta bénasite ito núnake, suamsi; kaa jum jaiti machiku entok vino jihuápo, jum kaa huéelápo sánko béj-remta áttiahuápo junne, kaa tiuraa pajkompo ják rejtihuamta junne, nássuahuápo junne, emo ée béj-reka jiápsihuápo junne. ¹⁴ Señor Jesucristotate súpetenake, entokte kaa juka huakajta itom huériu bárëu bíchaa jíba kannake.

14

Diosta súalhuápo kaa úttiakame

¹ Juka Diosta súalhuápo kaa úttiakamta enchimeu ä rúkti báareyo, akem ä mabeta; tè katem áamak nok nássua báare tábuiasi jita sualhuamta bétana. ² Bueítuk maasu én senu simeta jita buabuáhuamta buánake; tè hua kaa huitti Diostat éame, jiuta síarik jita jíba buánake. ³ Jü huakajta buáyeme, kara ä ée béj-reka ä bitcha, juka kaa ä buáyemta. Jü kä buáyeme junne, kara jáchin éaka ä bitcha, juka ä buáyemta, bueítuk jü Dios áapo két ä mabel-la. ⁴ ¿Jábesu empo, juka tábuik tekoka tekípanuamta sítuay emo ä yuptituanakèhui? Diosta nésahui johua, kíkteka ö huécheka junne. Jü Señor Áapo nésahue; ä úttiáray ä kéchanake.

⁵ Senu kaa síme taahuarim nanálay tíiya. Huate éntok síme taahuarim nanálay tíiya. Íneli jiayhuápo, jáchin ä súal bárëpo, senu ä súalnake, chiktä jiápsimaki. ⁶ Jita taahuarita empo yöreka Diosta át súaleka, Diosta béchibè túisi aane. Jü jibuáme Diosta baisahueka ä johua. Áneli kétchi, jü kaa jibuáme Diosta baisahueka kaa jibuá. Túisi aane, entok jíba Diosta baisahueka.

⁷ Bueítuk ito násuk kaabe áu úttileka ä jiápsi bárëpo áman jiápsinake, entok kaabe júne két ä muk bárëpo áman muknake. ⁸ Bueítuk itapo jiápsáteko, Señorta béchibote ími jiápsa; entok itapo kókkoteko, Señorta béchibote ími kókku. Júnéli béjja, jiápsátek junne, ö kókkotek junne, Diosta áttiamtakate ími aane. ⁹ Huári béchibo jü Cristo muukok entok júchi jiabitek, entok huanäi júchi jiápsak, simemmu yöpo kíkte báreka, kókkolammehui entok jiápsammehui.

¹⁰ Tè empo, ¿jatchiakasè juka em hermaano sítuay ä yuktia? Ö empo kétchi, ¿jatchiakasè juka em hermaano kaitapo bitcha? Bueítuk simete áman yeu jáptenake, jum Cristota yáura bíchäpo. ¹¹ Bueítuk ínel jiojteri:

Ínapo tua ájaria, ti jiaahua jü Señor.

Síme inou tónommia jáptenake,

entok junéli béja simetaka bem teniay Diosta yöreka áu noknake.

¹² Júnéli béja simetaka huepúlaka Diostau yeu jápteka simeta itom yáakáhui áu yeu buijnake, júnaköri.

Katè juka em hermano jioptua báare

¹³ Júnelite béja èni katte itom súttuay jábeta yuktiaka át noknake; ál-late am anianake, kaabe hermaano itot jáhuiteka jum kaa türükun bíchaa nóttinake. ¹⁴ Ínapo Señor Jesústat jíapseka ikái júneria: Ímí ániapo ayukame kaita chícha maachi; të jábe ímí ayukamta kaa türi tiaka jíapsame, áapörík béchibo chícha maachi. ¹⁵ Të jü em buäyë béchibo jü em hermaano sásäbuanäteko, jümü béja jaibusë kaa Diosta yore náké páman aane. Katè jaibu kókosi ä johua, em buäyebeyi, juka hermaanota. Huári béchibo két mukila, jü Cristo. ¹⁶ Juka tñhuapo enchim jípurèhui, katem jájana kaa huéchiassi áa bétana noktebo. ¹⁷ Bueítuk jü reytaka Diosta nésahuèhui kaa buähuame, kaa jita jíhuame, të ál-la lütüriata täyahuame, yánti jíapsihuame entok Espíritu Santopo al-leehuame. ¹⁸ Huä inéli juka Cristota nésahui joame, Dios áamak al-leiyya, entok sime yoremem ä yosireka ä bínnake.

¹⁹ Huári béchibote béja yánti jíapsaka anhuamta bétana kaa chúkteka tekipanuanake, sime ito aniaka espíritupo yötu béchibo. ²⁰ Katè jü buähuamta béchibo juka Diosta tékil chíbejtia. Sime buähuame kaita chícha maachi; të ál-la kaa türi jü yoreme juka jita ä buäyë béchibo jábeta sásäbuaniäteko. ²¹ Huakajta buähuäpo entok vino jíhuäpo em hermaano teítituanaketek, ö jita júne ä öomtituanakepo, ö kömä éetuanakepo, katè ä johua. ²² ¿Empo Diosta súalhuamta jípure? Türi emo béchibë ä jípure, Diosta bíchäpo. Yúmalasi al-leehuamta jípure jü kaa áu bėj-reka jita jehuitarime. ²³ Të jü kaa Diostat éaka jita buäyeme bétte noki át chúchupe, bueítuk kaa Diostat éaka ä johua; bueítuk jü sime kaa Diosta éehua bétana huéeme Diosta bėj-reka huéiye.

15*Cristota ejemplotate hueriana*

¹ Ítapo Diostat ehüäpo chë úutiakame jume chë kaa úúttiakame aniaka am huériunake; katte juka itom türèhui entok juka itom áy al-leähui jíba jonake. ² Sime ítapo juka itou jëla anemta béchibo türük jariunake, juka áu tüisi huéchemta, jum Dios huáatihuäpo ä yötunakë béchibo. ³ Bueítuk Cristo junne kaa juka ä türèhui entok tüisi áu huéchemta jíba yáhuak; të ál-la juka jíojterita jíapo bénasi áu yeu siika: “Jü juénasi emo bétana nokhuame, íno béppa huétchek.” ⁴ Bueítuk jü bannaataka jauhuey jíojtehuakame, itom yún jita júneetua báreka inel jíojtehuak, juka ára boobit-huamta itom jípunakë béchibo, entok óusi éehuamta, juka jíojtetat suakari. Júnelite al-leaka át boobinnake, juka äbo huémntat. ⁵ Të jü Dios juka kaa huanti jíapsihuamta áttiakame entok juka buanhuamta yore úuhuaame enchim násuk kéchá ayutuanake, juka huépülsi náu éehuamta Cristo Jesústa ä huáatiäpo bénasi. ⁶ Júneli béja sime nánahuit éaka huepülak náu nokaka, Diosta itom Señor Jesucristota Áchay úttinake.

Jü kaa judíommeu nokhuak jü evangelio

⁷ Huári béchibo, emoem mabeta, jáchisu Áapo Cristo két itom mabel-la, Diosta lóoria béchibo. ⁸ Bueítukne èn enchimmeu inel jáahua, Cristo Jesús jume judíom aniaseka äbo yepsak, jume áchayhuarimmeu nokta yáari chúpaseka, entok juka lütüriata Diosta bétana huémnta machisi bíttebo báreka. ⁹ Entok jume kaa judíom juka Diosta úttil íaaka úttesi yore ä jíokolë béchibo, ä jíojteripo bénasi:

Huári béchibo inapo jume kaa judíom násuk enchi yeu buíjnake, entokne enchi buik-rianake.

¹⁰ Entok júchi inel jáahua:

Al-leäem, eme kaa judíom, jü Diosta pueblomaki.

¹¹ Huanäi júchi inel jáahua:

Señortem úttile, sime jume kaa judíom, éntokem kaa chúkteka áa bétana buiika.

¹² Isaías éntok júchi inel jáahua:

Jü Isaíta nahua áma tahualame basiuunake, huanäi reytaka áu tóboktiaka jume kaa judíom sáunake; jume kaa judíom éntok tüisi át jíapseka át boobinnake.

¹³ Áapo Dios juka át boobit-huamta yore mákame jü al-leehuamtay enchim tápunianake, entok yánti jíapseka ä súalhuamtayi. Júnelem al-leaka át boobinnake, Espíritu Santota úttiärayi.

Pablota ministerio tekil

¹⁴ Tüisine jüneiya, hermaanom, enchim jü tühuay tápuniakähui, entok béja yún jita enchim täyähui. Júnëlem béja ára emepola emo ania, jume huatem majtiakari. ¹⁵ Ën éntokne én imí enchimneu jiojte, hermaanom, jamakne kaa huéeläpo júne aayuk, ikäi kaa enchim koptia sáhueka enchim áu huáatituaka, Diosta tü eä bétanane ikäi mabet-la: ¹⁶ Jesucristota tékil kaa judíomneu bíchaa Diosta evangelioपो tekípanuaka. Ínëli jume kaa judíom Diosta bíchápo tüisi bíttunake. Huanäi jü Espíritu Santo Diosta bíchápo chichá machik itom úhuha.

¹⁷ Emo jábelhuamtane jípure, Cristota béchibo, Diosta bétana täyahuamta. ¹⁸ Juka Cristota íno huam yáari, jukai jíbane ára nooka, kaita entoko, jáchin jume kaa judíom ä nok chúpaka, jáa páman aane, bem nokä pámani entok tékilpo. ¹⁹ Diosta úttiärayne machisi am bíttuak, entok jauhuey kaa bíh-uamta, Diosta Espíritu úttiäray. Júnëline béja jü buere joära Jerusalémpo naateka, entok áa huíkola Ilírico buiaräu tájti, simeta jukaíne jü tü noki Cristota bétana huémtay tápuniala. ²⁰ Ínëline tepa úttiata yáuhuak, juka Diosta evangelio am majtiaka, jum jauhuey júne kaabeta Cristota bétana nokhuakapo, kaa tábuik tékilta yáariari béppa ä tahuha íaaka. ²¹ Ál-la juka jiojterita jiäpo bënasi:

Huame jauhuey júne kaabeta Diosta bétana ámeu nok-rim;
 ènim bínnake, huame jauhuey júne kaa áa bétana nokta jíkkaíj-lame;
 áachim jünéaka tahuanake.

Pablo buere joära Romau huéé báreka nooka

²² fári béchibone kara enchimneu huéeka tatahuay, juebénasi áman huéé báreka junne. ²³ Tëne én béja, juka ín tékil chúpasuk ímí buiärapo, enchim anëu huéé bárekane éiya, béja bínhua naateka. ²⁴ Españau sikátekne enchimneu két nóytinake; bueítuk áma huam huéetekne enchim bíchaka áma huam huéénake. Ámane béja enchimmak al-leesuka, jamak jünem nee böo tóijnake. ²⁵ Ën éntokne Jerusaléniu bíchaa hueiye, jume Cristota súaleme tékilta huéchiasi yáa báreka. ²⁶ Bueítuk jume hermaano griegom Macedonia entok Acaya buiaräpom joome, bem jiäpsi türimákim tómita náu tojja jume hermaano chë polobemneu ä bíttuak, Jerusalénihui jume Cristota sualemmehui. ²⁷ Bempo junëli ä yáa bábarek, katim juénasi ayuk, katákum bempo két ínëli espíritu tékilpo am aniak, juka tü noki bemela Cristota bétana nokhuamta ámeu bíttuaka, jume kaa judíommehui; bempo két bem tómiyi am aníapo yúmala. ²⁸ Júnëli béja ínapo ikäi yáasuko, ikäi ín huériäü ámeu buísekáteko, enchim huámne huéénake, Españau lül-la. ²⁹ Tüisine jüneiya, ínapo áman enchimneu sikáteko, juebenak yún tü huéchiapo Cristota evangelio jípureka, enchimneune yebijnake.

³⁰ Entokne senu huémata két enchimneu noknake, ín hermaanom, Señor Jesucristota téhuampo entok jü yore nákuame Espíritu Santo itom mák-ri, nechem ania, Diostau nokaka. ³¹ Áapo jü Dios nee anianake, entokne tüisi áma yeu huéénake, jume yoreme kaita súaleme Judea buiärapo joomem násuku, entok jü tómmi ín huériähui, jume hermaanom buere joära Jerusalémpo joome al-leaka ä mabetnake. ³² Entokne ínapo két al-leaka enchimneu yebijnake; áman sikáteko Dios Áapo itom anianake, entokne al-leenake, enchim bíchaka; junëline béja jimyoreka tahuanake. ³³ Entok jü Dios yánti jiäpsihuamta áttiakame síme enchimmaktunake. Júnentunake.

16

Pablota ámeu teboterim

¹ Hermaana Febeta bétanane két enchimneu nooka, enchim ámak türi sáhueka, jume Cristota súaleme pueblo Cencreapo joome; diaconisapo tékiak. ² Akem ä mabeta jum Señorpo, huete santom bënasi. Símepem ä bitcha, jita enchimneu ä huáatiähui; bueítuk áapo ket huatem búrum aniala, entok nee junne.

³ Priscilata entok Aquilatem tebotua; Cristo Jesúsom ínomak tekípanuala. ⁴ Jínhua machikum yeu sájjak, nee jínëu bárekam batte bem jiäpsihua tárak. Huäri béchibone úttesi am baysauhue, entok kaa ínapo jíbba síme jume iglesiam kaa judíom két ánëli. ⁵ Jume Cristota sualhuäpo nau anim ä jóapo náu yayajame, akem ä tebotua. Epenetotem tebotua, ín nákéhui, jum Acayapo júri bat Cristota mabetakame. ⁶ Mariátem tebotua; áapo tüisi tekípanuala, enchim násuku. ⁷ Andrónicotem tebotua, entok Juniasta, ín huahuajim entok ínomak pereesotulame. Ímëine tüisi ériahua jume apóstolim násuku, entokim két íno béppa bínhuatu Cristopo anekari.

⁸ Ampliastem tebotua, Señorpo ín nákéhui. ⁹ Urbanotem tebotua, Cristo Jesúsopo itom ania tekípanuame, entok Estaquista, ín nákéhui. ¹⁰ Apelestem tebotua. Símete béja

ä jüneria, jáchin machisi Cristota ä súalêhui; Aristóbulota jóapo joomemem tebotua. ¹¹ Herodióntem tebotua, ín huahuay. Narcisota jóapo jomemem tebotua; jümëi béja Señorpo aane. ¹² Trifena entok Trifosatem tebotua; jümëi béja Señorta tékilpo aane. Juka tüisi nákhuaamta Pérsidatem tebotua; jüri két tepa yún áma tekipanuala, jum Señorta tékilpo. ¹³ Rufotem tebotua, Señorta áma yeu púari, entok ä áyehua, ín áiye kétchi. ¹⁴ Asíncritotem tebotua, juka Flegonteta, Hermasta, Patrobasta, juka Hermesta, entok jume hermaanom ámemak aneme. ¹⁵ Filólogotem tebotua, juka Juliata, juka Nereota, entok ä huayihua, entok juka Olimpasta entok síme jume santom ámemak aneme.

¹⁶ Simetakem emo tebotua, Cristota sualhuäpo emo nakeka. Síme jume Cristota súaleme ími joomem enchimmehuim tebote.

¹⁷ Senu huémtane két enchimneu aahua, hermaanom, tüisem ámet suuhua, huame hermaanom násuk yore náikimteme, entok ámet tēitihuamta böot óreme, juka enchim Diosta bétana majtiri bėj-reka huéiye. Síme íri, katem ámemak emo jípu báare.

¹⁸ Julébena géntem katim Cristota nésahui johua; juka tüisi ámeu huéchemta jíbam jariu báreka eiya, entokim ujoylisi túlisi nokaka kannake, entokim tuata bénasim nokaka am báitaubáreka, jume kaita jünereame. ¹⁹ Bueituk juka Diosta enchim súaleka boojoriáhui, béja símekut jüneriahua. Júnēline béja ínapo júne al-leiya, ä jíkkajaka enchim bétana. Juka túhuata simetane túlisi enchim táya íaa; éläposem juka kaa túrik jak ayukamta kaita jüneria. ²⁰ Jü Dios yánti jíapsihuamta jípureme láuti jēla juka Satanásta kóm tátabnake, enchim guókim bétuku. Jü Señor Jesucristo Áapo jíba enchimmaktunake, túhuata enchim maksimeka.

²¹ Timoteo enchim tebotua, ínomak aneka tekipanuaame, entok Lucio, Jasón entok Sosípater, ín huahuajim.

²² Ínapo Tercio, Pablota bétana íkái jiojterita johuame, ínapone két Señorpo, enchim tebotua.

²³ Gayo enchimneu tebote, nee ä jóapo mamabetame, entok simem jume Cristota sualhuäpo nau anim. Erasto enchim tebotua, municipiopo tesorero, entok jü hermaanoo Cuarto.

²⁴ Jü Señor Jesucristo, Áapo jíba enchimmaktunake, túhuata enchim maksimeka. Júnentunake.

Diosta úttileka ä yosirē

²⁵ ¡Áapörík juka Diostate yosireka ä úttile! ¡Bueituk ára yore huitti éetua, ín evangelio jíá pámani, entok Jesucristota bétana itom nokáhui! Jü Dios jita benak yoremem bétana naikialäu yeu machiriakame, jü jauhuey naateka éсотaka ayukay, ániata kee im yáahuay naateka. ²⁶ Tē én béja yeu bótela, entok jume profetam jiojterimak, Diosta jíbapo béchibo nésahuepo, síme yorememneu áu táyatebok, entok ä súaleka áma bem annakē béchibo.

²⁷ ¡Jü huépülaytaka Áapola Dios, entok simeta jüneriaame, Áapörík béchibo jü ujoyria Jesucristota huám ámani jíbapo béchibo! Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Bat Huëpo Jiojtekähui Jume Corintiommehui

Tebotehuame

¹ Pablo, Jesucristotau apóstoltu iaahuaka núnuri, Diosta júnel ä huáatiäpo ámani, entok jü hermano Sójtenejtáamak náuhui, ² ikay cartatane jiojte buere joära Corintopo jomemmehui jume Cristota sualhuäpo nau anim béchibo, jume Cristo Jesústa nésauri jo báreka bempoa emo jípurremmehui, jume ják júne anemmak nau yeu púataka täyahuame itom Señor Jesucristota tehuampo au nokame, jü itom Señor entok bempörimmehui. ³ Diosta tü eäü entok yánti jiápsihuame enchimmaktunake, jü Dios itom Átchay entok Señor Jesucristota Áchay bétana.

Diosta baysaihuame

⁴ Ínapo jiba Diosta baysauhue enchim béchibo, juka Diosta tü eäü enchim mikhuakä béchibo jum Cristo Jesús. ⁵ Bueitukem áapörikut yún jita tühuatem jípurrek, nokpo entok yún jita jüneriahuäpo. ⁶ Jü noki Cristota bétana nokhuakame béja enchimmet au chúpálataka tahuala. ⁷ Jü jita ára johuame Diosta enchimmet jünakteri síme enchimmet ayunake. Huanärem béja kaa jáchin éaka ä boobinnake, juka Señor Jesucristota äbo yebijnakéhui. ⁸ Áapo Dios ket kutti ehuamta enchim máknake, símeta chúpëu nükisi. Júnëli béja kaabe kaita juënak enchimmet téunake, júnaköri itom Señor Jesucristota yepsayo. ⁹ Dios ä bárëpo kaa amáu notte, áapörík huamem nunuri ä üusi Jesucristo itom Señortamak enchim jiápsinakë béchibo.

¿Jachu jü Cristo au näikimtela?

¹⁰ Senu huemtane, ket enchimneu aahua, hermaanom, itom Señor Jesucristota tehuampo, huepülak jibem nau nooka símetaka, natepua anhuame kaytatunake enchim násuku, al-lem tülisi nanabeu aneka huépülaik nau eiya entok huepülsi eaka. ¹¹ Bueitukne enchim bétana ettejoriahuak, ín hermanom, jume Cloétamak huerim bétana, jänitukem nau omteka nátepua emo jípurre. ¹² Juka enchim násuk huemta bétanane enchim tejuabáare ínel enchim jiapo: “Ínapone Pablota huéiye”; ö “Ínapo entok Apoolostamaki”; “Ínapo entok Perotamaki”; ö “Ínapo entok Cristotamaki.” ¹³ ¿Jachu Cristo au näikimtela? ¿Jachu jü Pablo enchim béchibo kúrusit poponhuak? Ö ¿jachem Pablota tehuampo batöhuak? ¹⁴ Diostane baysauhue enchimne kaabeta batöla, juka Crispota entok Gayota jibba, ¹⁵ bueituk Pablota tehuampone batöri ti kaa enchim jáuanakë béchibo. ¹⁶ Kenne Estéfánasta familiapo jomeme batöla; jume huatemmeune kaa huate jaamakne huatem ket batöla. ¹⁷ Bueituk Cristo kaa nee batö iaka nee yeu puuala, ál-la evangeliota nee nok sahueka nee núnula; kaa ími ániapo jita buere täyahuamta nokta hueriaka, Cristota kúrusit múkukau kaa kom tahuaria béchibo.

Cristota, úttiära entok Diosta bétana yún jita täyahuame

¹⁸ Bueituk íri noki Cristota kúrusit poponhuakähui emo tárulame béchibo rokorapom ä jípurre, të jume jineurim béchibo, Diosta uttiära. ¹⁹ Bueituk júnel jiojteri: Jume jita täyame, juka bem täyaune kaytasi yáanake, juka jünee huamta bem tayaune yeu tahuarianake.

²⁰ ¿Jakusu aane jü jita äu täyáa tíame? Entok jaksu aane jü escriba, entok jaksu aane jü bueresi jita nokame, ¿jachu kaa Dios jume ániat jiápsaka jita emo täyaa tíame rokuapo tahuaria? ²¹ Bueituk Diosta bétana jita täyahuamta, jume ániat jiápsame bem jita täyapom katim Diosta tatáyak, Dios ä tutürek ä súaleme jinëu béchibo juka Diosta noki nokhuäpo rokuapo jipuhuamta huam am jínëu báreka.

²² Bueituk jume judíom señáim aahua, jume griegom entok tüsi jita täyahuamta jiba jaria; ²³ të itapo Cristota kúrusit poponhuakamta jiba nooka, jume judíom béchibo at teitihuame, jume kaa judíom béchibo entok rókoora; ²⁴ të jume núnurim béchibo, judíom ö griegom, Cristo, Diosta uttiära, entok jita täyahuame Diosta bétana huéeme. ²⁵ Bueituk jü Diosta bétana rokuapo tayahuame, yoremraata béppa chë jita täyahua, entok jü Diosta bétana kaa úttiä, yoremraata béppa chë úttiak. ²⁶ Tüisem at suuhua, hermanom, Diosta betanem yeu púataka núnurim, eläposem kaa jaikika junëli jita täya yoremem eäpo ámani, entok jume yaüra uttiäta jípurreme júne kaa jaiki, entok yöríhuamta jípurreme júne kaa jaiki. ²⁷ Ál-la, Dios jume kayta bejreme yeu púhuak, jume jita täyame tüsi tahuaria báreka, entok jume kaa úttiakame yeu púhuak jume

úttiakame tiusi tahuaria báreka. ²⁸ Juka símekut jokot maachika kaitäpo bit-huamta Dios yeu púhuak entok juka kaitäpo jipuhuamta, juka símeku naïkiahuamta kaitäpo tahuaria báreka, ²⁹ bueítuk junëli kaabe áu úttílnake Diosta bíchäpo. ³⁰ Të áapörík béchíbo emée Cristo Jesúspo aane, áapörík béchíbo jita täyahuamta Dios itom makka, Diostau bíchaate lútula jíapsihuäpo naïkiatata tahuala, entok santosi jíapsihuäpo, entok jinëuriata áa béchíbo jípureka. ³¹ Juka jiojterita jáá bénasi: “Jü áu úttileme, jum Señorpo jába au úttílnake.”

2

Cristota kurusit poponhuakäu nokhuame

¹ Én éntoko, hermanom, júnakoy enchimneu noíteka juka Diosta ára jita joaune enchimneu nok báreka, kanne nokta ujyorik nokak entok jita taayahuamta. ² Bueítuk huitti nokhuäpo enchim násukne, kayta entok júneriabáarek ál-la Jesucristota jábba, kúrusit poponhuakamta. ³ Entokne enchim násuk aane úttia lútilatata, entok tuísi maujimey ino yöaka; ⁴ jú ín noki entok jú Diosta nooki enchimneu ín nokakähui, kaa jita täyahuá pámanne enchim át júnetuak, ál-la Diosta Espiritu úttiárayi, ⁵ bueítuk jú enchim Dios eaü kaa yoremem jita täyápo nahuanake, ál-la Diosta úttiárápo.

Diosta Espirituta huam yeu machílame

⁶ Tëte nau ä ettejhua jobe, jume yúmalasi emo jípureka jita täyammaki, të kaa imi ániat jita taayahua pámani, entok kaa jume ániat rey nesaupo nesaunakeme bénasi, bueítuk imëri kókkonakemme. ⁷ Tëte juka Diosta bétana jita täyahuamta nau ettejjo, juka huatem bétana kaa júneriahuamta, juka jita täyahuäpo esota, ikári, ániata kee yahuyá náateka Dios ito béchíbo, ä naïkiak, jum símek béppa ujyoriku itom looria béchíbo. ⁸ Ikári jume im ániat rey nesauta jípunakeme katim ä täyak, bueítukim ä täyakatek, kaibum kúrusit ä popon eiyey, juka looriapo Señorata. ⁹ Të ál-la ínel jiojterita jáá pámani:

Juka pusimmei kaa bit-huakähui, entok nakammey kaa jikkajihuakahui,

entok yoremata jíapsipo kaita tahualata,

Dios ä erialatukay huame áapörík ä nakeme béchíbo.

¹⁰ Të Dios, Espirituy itou yeu ä máchiriala; bueítuk jú Espiritu símekut suaka át júneiia, bueítuk mekka kom Diostat ayukamta junne.

¹¹ ¿Tëte jábe yoremesu, juka yoremata ayukamta júneria? ¿Jachu kaa jú yoremata espiritu at aneme? Ínëli kétchi juka Diostat ayukau kaabe ä júneriak, jú Diosta Espiritu jábba. ¹² Ítapo entokte kaa juka ániat espírituta mabet-la, ál-la juka Espiritu Diosta bétana huemta, bueítuk juka Diosta itom makakau júneria béchíbo. ¹³ Íaribéchibote ä nooka të kaa juka nokta yoremem jita täyaka yore majtia pámani, ál-la juka Dios Espirituta yore majtia pámani, juka Espiritupo huemta Espiritupo ä tahuariaka.

¹⁴ Të jú yoreme kia ä jíapsapo kara at júnéaka tatahua jú Diosta espírituchi, bueítuk áa béchíbo rokopo bittu. Entok kara ámet júneiia, bueítuk at suaka Espirituta eäpam át júnetunake. ¹⁵ Të jú Espiritu Santota eäpáman jíapsame símekut júneiia, të juka júnehuamta áapo huatem bétana kaa ä mabeta. ¹⁶ Bueítuk: “¿Jábesu juka Señorata eäü júneriak? ¿Jábesu ä majtianake?” Të ítapo juka Cristota eäute jípure.

3

Diostamak tekípanuame

¹ Íaribéchíbo ínapo hermanom, karane Espiritu Santota eäpáman jíapsáme bénasi enchimneu nooka, ál-la kaa Dios huateka enchim eä bénasi, entok Cristotat ehuäpo ili usim bénasi. ² Lechimne enchim jítuak, të kaa buáhuamta, bueítukem ketune kaa áma yúmay, éntokem én júne kaa áma yúma, ³ bueítukem ketune enchim eäü johua; emoem náibuke, éntokem nau omteka nau nassua, ¿jachem kaa ínëli juena ehuamta jába johua? Éntokem yorem ehuamta joaka jába rejte. ⁴ Bueítuk enchim násuk senu ínel jáaahua: “Ínapone lutúriapo Pablotamak huéiye”, jú senu entok: “Ínapone Apolostamak huéiye”, ¿jachem kaa ínëli yorem ehuamta jába johua?

⁵ Huanáisu, ¿jabesa jú Pablo entok jú Apolos junne? Jachu kaa jume Señorata nesahui joame, imey nokakápamanem ä súsualek, imi huam natepola jú Señor huehuépulam enchim ä makak. ⁶ Ínapone eechak, Apolos entok ä báatuak; të Dios ä síutuaka ä yótutuak. ⁷ Ínëli jú echákame entok ä báatuakame kaytam tua bejre, ál-la Dios ä yótutuakame. ⁸ Ínëli jú echákame entok ä báatuakame huepulsim nau hueeri, eláposum chúkula huepúlaka bem kobakäu makna, jachin juka tékilta bem yáakä

pámani. ⁹ Bueituk ítapote Diosta tekipanualerom, eme entok jü Diosta tékkil, jume karim yáataka Dios attiárimme. ¹⁰ Jum arayhuápo Diosta nee ä mak-lä pámani, ínapone ingeniero ára kaatemta benna.

Juka teta nahuatane áma yetchak, iári béppa entok tábuika ä béppa kaatenake, të natepola huepülaka tüisi at suanake, jachin nat béppa bem kaatehui. ¹¹ Bueituk kaabe tábui teta nahuata ára áma öre, juka áma oreta béppa, íri jü Señor Jesucristo. ¹² Bueituk íri tetta nahuata béppa, jabbe sahualik entok tosalik teta buaaniata kaateme, entok ujoyoli tetammeyi, pino kutayi, juya sáayi, entok kia chukií junne, ¹³ jü tekkil huehuëpulam yáakáu jüneriataka tahuhanake; huári taahuari: ä jüneriatebonake, bueituk jü taji beeteme yeu ä machirianake; jü tekkil huehuëpulam yáakáu entok taij páman yeu siika türika o kaa türika tahuhanake. ¹⁴ Jü tékil jabeta nat béppa kaateka yakáu turika tahuakatek, ä kobakau mabetnake. ¹⁵ Jü tekil jábeta yáakáu tajakátek, áapo simeta tarunake, të áapo jineutaka tahuhanake, tajj bëtepo yeu buittekam ténasi.

¹⁶ ¿Jachem kaa jüneiya juka enchim takahua Diosta ä tiöpökähui, jü Diosta Espiritu entok enchimmet aane? ¹⁷ Jábe junne juka Diosta tiöpo kaitápo tahuaríakatek, Dios ket áapörík kaitápo tahuarianake, bueituk jü Diosta tiöpo, enchim takahua, Diostau bíchaa santosi náikiari.

¹⁸ Kaabe áu baytaünake; jábe junne enchim násuku ímí ániapo ayukamta au táya tíame, kayta táyamta bénasi áu jipunake, chë yúmalasi simeta táya béchíbo. ¹⁹ Bueituk jü sime ímí buíapo jita táyahuame Diosta béchíbo kia kaa suára; bueituk jiojtetaka örek: “Bem jita táyaka emo buérialépo Dios am jioptuaka am tojja.” ²⁰ Júchi entok: “Jü Señor jüneiya kia ä bejatukähui jume jita táyaka eähui.” ²¹ Ínëli, kaabe yoremem bétana au úttlnake, bueituk simetem eme attiak: ²² eláposu Pablo, eláposu Apolos, eláposu Peero, eláposu jü ánia, eláposu jiapsihuame, eláposu kókkohuame, eláposu jü én hueri, eláposu jü chúkula hueenakeme, simetem attiak. ²³ Enchim entok Cristo attiak, Cristota entok Dios.

4

Jume apóstolim tekkil

¹ Ínëli, jume yoremem Cristotau tekipanualerompom itom jipunake, entok juka Diosta ehüil jipurépo ministerio tékilta joame bénasi. ² Én entok ínëli türi, jum ministerio tékilta johuápo úttia, huepülakam huiitti eaka áma bittunake. ³ Ínapone enchim bétana kaa yun yára bithuamta jípure, entok tribunal yára bétana junne, bueituk ínapo júnene kara ino yuktia kaa tuisi ino aane tiaka. ⁴ Kaa türikene ín jiápsipo kaita jípure jioje, tëne kaa iari béchíbo tü yörempo ino náikia, të jü Señor, áapo yára bithuamta nee makka. ⁵ Inentakem, kaabetat kia nooka tiempota kee yúmayo, Señor áapo yepsakátek, juka esota entok kaa machiku ayukamta bíttebonake, entok juka jiapsi ehüápo ayukamta jüneriatebonake; huanái huehuëpulkam ä mabetnake Diosta am úttlnakähui.

⁶ Të ikári, hermanom, ejemplopone enchim ä tejhua, ino bétana entok Apolosta bétana, enchim ín naké béchíbo, bueituk itom bíchakem júnenake, kaa juka jiojteta béppa enchim enakähui, jachinai jünem huepulak buérialinake tábuik entok kaitápo bínnake. ⁷ Bueituk, ¿jábesu huatem násuk, béppa enchi ketchak? Entok jü em jipuréhui, ¿jitasé kaa mabet-latata ä jípure? Entok ä mabet-latukáteko, ¿jatchiake ái emo buérialé, kaa ä mabel-latukamta bénasi?

⁸ Enchimmeu béja kayta býe, bejem riikom, éntokem itot kaa huijuteka reeyim, ¿türi eiyey eme reeyimtuko, itapo ket ínëli enchimmak reyimtaka nesau eiyey! ⁹ Bueituk ínen nee eiya, jume apóstolim simeta chupépo, Dios ániau itom yeu jabuala, kókkohuamta itot chupabahuamta bénasi, ínëlite buérialihuaka ániat bithua, ángelesim entok yoremem bétana. ¹⁰ Cristota itom naké béchíbo, itapo katte susuaka bithua, eme entok Cristota sualhuápo susuak; ítapote úttia lütila, eme entok úttiak, éme yörihuakem bithua, itapo entok kaa bibitpeehua. ¹¹ Én tajtite tebaüre, entokte báí kókkó, katte sankok, jópemette chonhua, entokte kaa jouhuak. ¹² Lottekate tekipanua itom mamammeyi; entok bétesi itot nokhuai junne, ítapote Diosta tü eäu am netanria, jájanate jiokot johua, tëete yanti eaka ä mabeta. ¹³ Jájana itot nokhuay junne, Diostaute am nok-ria, jume ániat jiápsame entok én tajtim chukta bénasi itom bitcha, juka simem kaa huatiahui.

¹⁴ Kanne enchim tiutua báreka íkái jiojte: ál-la enchim üusekam ténasi entok enchim nákekane kutti nooka. ¹⁵ Eláposum diez miltaka enchim majtiá Cristota bétana, kaibem

yún áchayrim jipunake; bueituk Cristo Jesúspo ínapone enchim usiak evangeliopo. ¹⁶ Én entokne enchimmeu ujbuanna, ín ino nüyé bénasem emo nüye.

¹⁷ Íari béchibone Timoteota enchimmeu bittua, íri Jesucristota sualhuápo ín úusi túisi ín nakèhui, kaa amáu bíchaka Cristotamak hueme, áapo enchim au huatítuanake jachin ín á joáhui juka Cristota tekkil, entok jachin síme kátana ín am majtiáhui jum Cristota sualhuápo nau anim anépo. ¹⁸ Tè huate entok túisi emo buériale, bueituk jauhuey júne kaa enchimmeu nee huee máchilem tenasi. ¹⁹ Tène laúti enchimmeu hueenake, Señorta ínel eáyo, entokne á júnerianake, tè kaa juka nokta jíbba, ál-la jume emo buérialeka úttiata mabet-lame. ²⁰ Bueituk jú Diosta rey nesauri, kaa nokpo jíba huéiye, ál-la uttiáramaki. ²¹ ¿Jitasem huatia? ¿Enchimmeune hueenake jibebiaka, ö yore nákuhápo, entok espíritu yanti jíapsihuápo?

5

Kaa türik bétana yaura bithuame

¹ Lútüriapo enchim násuk jikkaijtu jú kaa türi, íri kaa türi jume kaa judíom násuk júne kaa jikkaijtu; ínèli hueepulakátuk enchim násuk á huaímáíye jípureka áamak jíapsa. ² ¿Emem emo jikau cha buériale, jachem kaa jìokot túisi eepo yúmala? Bueituk juka íkái yakamtem enchim násuk pakun yeu huiikke. ³ Lútüriapone, ín takahuápo kaa enchimmak aane, tè ín espíritu ál-la, ínèli enchimmak aneka juka íkái yakamta yáura böota náa mak-la. ⁴ Itom Señor Jesucristota tehuampo, ín espíritu makem emo nau tojja, entok itom Señor Jesucristota uttiáramaki. ⁵ Huanái íri Satanásta mampo toijna, juka kaa türik at ayukamta lutinaké béchíbo, bueituk huári tahuarit, juka Señorta yepsay á espírituhua jínéutuna.

⁶ Jú enchim emo buérialeu kaa türi. ¿Jachem kaa júneiya: “Jú levaduura ilikkika junne, síme tujta huechia tabbe”? ⁷ Levaduura binhuatumta bétanem emo tüte, bemela tusitaka á tahuanaké béchíbo, kaa levaduuraka, bueituk jú itom pascua Cristo, béja ito béchíbo kúrusit poponsuhak. ⁸ Inélite pajkonake, kaa levaduura binhuatuupo, entok kaa levaduura júena ehuápo, ál-la panim kaa levaduurakápo entok lutüriapo tú jíapseka.

⁹ Enchimmeune jíojtesula, katem ámemak emo türe, jume kaa emo jubeka nau jíapsammaki. ¹⁰ Kareme tokti emo omoute, jume imi ániat nau jíapsaka kaa emo jubekammaki, ö jume uttesi tomita ukulemmaki, ö ekbualerommaki, entok jume jita júne dios tiaka á yöremmaki; bueituk á ínèlitunakey uttiatú eiyey ániat enchim yeu sakanakèhui. ¹¹ Al-lane enchimmeu jíojte, kaa enchim ammamak emo türi sáhueka, jume emo hermanom tiaka, tè kaa emo jubeka nau jíapsammaki, entok tomita uttesi ukulemmaki, entok jita júne dios tiaka á yöremmaki, entok jú bette nokta nokamtamaki, entok jú vino jílerotamaki entok jita éekbualerotamaki; jú ínèli jíapsammaki, katchan júnem ámemak jíbuápo yúmala. ¹² Bueituk jume pákun aneme, ¿jita lutüriatasune jípure, kutti lútula am jíapsi sáú béchíbo?, ¿jachem kaa jume huaijhua aneme, eméè kutti lútula jíapsi sauhue? ¹³ Bueituk jume pakun aneme, Diosta nok yáura ámet chupnake, juka júena eaka jíapsamta yeuquem á beeba enchim násuku.

6

Juez kaa Dios huatemta bíchäpo nassuahuame

¹ ¿Bueituk eméè enchim násuk jabetamak kaa túisi tahualataka jita nau tüte baahuay jueza bíchäpém emo yeu tojja, jume Cristota sualhuápo nau anim bíchäpo emo yeu toijmachika junne? ² ¿Jachem kaa júneiya jume Cristota sualhuápo nau anim ániat jíapsame yáura bíttebonakèhui? Bueituk ínèli jume ániat jíapsame enchim am yáura bíttebonakei, ¿jachisuntukem íkái kaa tua buere machik kaa obiachik kara rutuktia? ³ ¿Jachem kaa júneiya jume ángelesim bette nokta itom amet chupanakèhui? ⁴ Tè, ché junne, juka imi ániat ayukamta? ⁴ Bueituk eméè juka imi ániat ayukamta yáura bíttebotek, ¿jatchiakem jume Cristota sualhuápo nau anim kayta áma júneriamta yáura yetcha? ⁵ Enchim tiunaké béchibone ínel jiaahua, ¿jachu enchim násuk huepülaka júne kaabe, kooba suakari, á hermanom násuk juka kaa túisi huetma rutuktia béchíbo? ⁶ ¿Tè senu hermano tábui hermanotamak yaurapom emo yeu toijlataka nau nok nassua, tè íkärím johua Diosta kaa súaleme bíchäpo?

⁷ Inéli béja lutüriapo, kaa türi jú enchim násuk nau nok nassuahuame, ¿jatchiakem kaa yanti eaka á mabeta juka enchim bej-reka johuamta? ¿Entok enchim jita úhuamta? ⁸ Tè eméè huatemem bej-reka jita am úuhua, jume hermanom junne.

⁹ ¿Jachem kaa jüneiya jume lutula huentaka kaa joame, kaybum áman kimunake jum Diosta reytaka nesahuéhui? Katem ä öbia; jume kaa emo jubeka nau jiápsame, jume tattábui diosim yöreme, jume kia jábe jámutta kaa jubeka áamak jiápsame, jume yorememtaka jáamuchim bénasi emo nüyeme, entok ä bénasi yoremamak au jipureme junne. ¹⁰ Jume ekbualerom, jume uttesi tomita ukuleme, jume vino jülerom, jume béttesi jabetat nokame, jume baitáupo jabeta jita ühuame junne, iméri kaybum áman kimunake jum Diosta reytaka nesahuépo. ¹¹ Emée huate ínëli jiápsay; të ènem béja baksiari, entok Diostau bíchaa naïkiataka santosi yáari, Señor Jesucristota tehuampo lútula hueme enchimet yáari, entok itom Diosta Espirituyi.

Jü takahua santosi yáari

¹² Sime ino béchibo türi jiobe, të kaa sime ára yáatu; sime ino béchibo türi jiobe, tëne kayta bétana ino yuyüitebonake. ¹³ Jü buáhuame topata béchibo, jü topa entok buáhuamta béchibo, të imey nahuichim Dios kaytasi am tahuarianake; të iri takahua kaa emo jubeka nau jiápsihuatma kaa ay ä yáa béchibo, ál-la iri taka Señorta béchibo, jü Señor entok ikái takata béchibo. ¹⁴ Dios entok, juka Señorta toboktiakame, itom ket toboktianake ä úttiárayi.

¹⁵ ¿Jachem kaa jüneiya bueituk itom takahuam, Cristota takaamak huépülsi nauhuam órekáhui? ¿Jachune jume Cristota takahuammet hueri nüka, jámutta takahua yorememmak ehuil au türemtat am chaanake? Èe kia jita béchibo junne, kaybu. ¹⁶ ¿Ö jachem kaa jüneiya jü ilebenak jámuttau rukteme, huepul takahuapo áamak ä tatahuáhui? Bueituk jü jiojteri ínel jiaahua: “Nahuichikam huépülak nau takahuana-ke.” ¹⁷ Të jü Señorta eápáman jiápsi báreka au rukteme, huepul espíritupo áamak tahuana-ke.

¹⁸ Juka kaa emo jubeka nau jiápsihuattem tojaka sakka, jü tábui kaa türi yoremta jojoau kaa ä takahuapo yeu huéiye, të jü jámutta kaa jubeka áamak böyeme, ä takahuabet kaa türik johua. ¹⁹ ¿Jachë kaa jüneiya juka enchim takahua Espiritu Santota ä tiópokáhui, iri enchimmet aane, éntokem Diosta bétana ä jípure, éntokem emée kaa emo attiak? ²⁰ Bueitukem bejhuapo jinnuri; enchin takahuápem Diosta úttile, entok enchim espíritupo, iméri Dios attiárimme.

7

Jubiahuápo emo consejohuame

¹ Juka huatek bétana enchim ínou jiojtekáhui. Jü yoremta béchibo chë türi eiyey kaa jámutta nüko. ² Të kaa emo jubeka nau jiápsihuatma ito násuk ayuká béchibo, elapo yoremem huépulam jubnake, jume jáamuchim junne huépulam kunanake. ³ Jü jubekame jámutta kaitápo siroktuaka yúmalasi ámak jiápsinake, alë bénasi kétchi jü jammut ä kunáamaki. ⁴ Jü jammut ä takahua kaa yeeka, ál-la ä kunahua jibba, entok kétchi jü yöreme ä takahua kaa yeeka ál-la ä jubiahua jibba. ⁵ Katem emo koptia báreka éenake, al-lem nanabeu eaka chubala emo tojja, bueituk oraciompo Diostáamak am báreka, huanárem chükula huepülsi júchi emo nau toijnake, Satanásta kaa enchim jioptuanaké béchibo. Jum emo ukulhuapo kaa enchim úttiakabéchibo.

⁶ Tëne ikái consejota enchimmet nooka, të kaa nesauta bénasi. ⁷ Sime yorememne inobénasi emo nútua peiya, të kaa simetaka Diosta bétana ä mabet-la juka kaa jubeka bem jiápsinakéhui, lutüriapo hueepulaka ínëli, jü senu entok tábuiási.

⁸ Tëne ínel ámeu jiaahua, jume kee jubemmehui entok jume jokoptulammehui, bueituk amebéchibo chë türi eiyey inobénasi tahuakateko. ⁹ Të jume kaa jubeka ára jiápsihuatma, Diosta bétana ä mabet-latuko, jubëem, éntokem kuuna. Bueituk chë türinake. Jume kaa emo yöeka kaa tüisi ayunaketeko.

¹⁰ Jume emo jubeka nau jiápsame, nesautane am makka, të kaa ínapo, ál-la jü Señor: Jü jámmut ä kunahua kaa toijnake; ¹¹ ä tójakátek, kara kunaa, të ä kunabeu notteka ára au jiojore; entok jü jubekame ä jubi kaa toijnake.

¹² Ínapone jume huatemmeu ínel jiaahua, të kaa jü Señor: jábe hermano kaa Dios huatemta jubekame, të jü jámut ínëli áamak jiápsibarëteko. Kara ä tojja. ¹³ Senu jammut, kaa Dios huatemta kunakátek, të jü yöreme ínëli ámak jiápsibarëteko. Kara ä tojja. ¹⁴ Bueituk jü kunari kaa Dios huateme, juka jámmutta Dios huate béchibo, áapo Diosta tü eäu jípunake; jü jámut kaa Dios huateme entok ä kuna Dios huate béchibo áapo Diosta tü eäu jípunake, bueituk tábuiasi enchim aaney entok, jume enchim úusim katim Dios huateka tahuana-ke, të ènim Diosta tü eäu jípure. ¹⁵ Të jü kaa Dios huateme aü naïkimtekateko, Akë ä tojja. Bueituk nahuichikam karam úttiapo nau aane. Ä inelituko jü hermano o jü hermana beja búttiatunake, bueituk yanti eäu Dios itom

núnula. ¹⁶ Bueituk, ¿jáchise júneiya, empo jámmut, jáamak jú em kuuna jinëutaka ä tahuanakëhui? ¿Ö jáchise júneiya, empo kunahuari, jáamak jú em jubi jinëutaka ä tahuanakëhui?

¹⁷ Të jáchin hueepulaka Diosta ámet ä naikimtekapo ámani, entok jáchin Diosta am núnukápo ámani inëlem ä yauhua, ikáine síme jume Cristota sualhuápo nau anímmet nesahuek. ¹⁸ ¿Bueituk jábe circuncionta jípureka núnuhuak? Circuncionte jípureka taahua, ¿të jábe kaa circuncionta jípureka núnuhuak? Kaa au circunsidaruana. ¹⁹ Jú circuncion kayta bejre, entok jú kaa circunsidaruahuame junne, ál-la jú Diosta nésahui ériahuame. ²⁰ Huehuëpulaka jáchin Diosta bétana bem nunuhuakapo, junëlim tahuanake. ²¹ ¿Jachë nenkitake tekoka núnuhuak? Katë jáchin eiya; tē empo jum em nenkihua. ²² Bueituk ára emo yeu huikëtek, Akë ä jaria. ²³ Bueituk jú nenkitaka tekoka, Señorta ä núnuko, búttiataka tahuanake, inëli këtchi jú búttiataka núnuhuakame, Cristotamak sumataka tahuanake. ²⁴ Bejhuapëm jinnuri, katem júchi yorememmeu emo nenkaka am teko bare. ²⁵ Inëli, huehuëpulaka, hermanom, jáchin jiápsaka núnuhuakatek, junëli au núyeka jiápsinake Diosta béchibo.

²⁶ Jume kee kuname béchibo, kanne nesauta jípure Señorta bétana, tēne ín eáú enchim tejhua, juka Señorta yore nak jiokolépo ä jajamlatakane, Cristotat jíba eiya. ²⁷ Imí huamne tü ehuamta jípure, juka itou ayukamta obiachi béchibo, bueituk jú yoreme tüisi ayunake ä aane bénasi tahuakatëko. ²⁸ ¿Jachë jámuttamak emo súmala? Katë emo búttia báare. ¿Katë jámuttamak emo súmala? Katë jub báreka eiya. ²⁹ Të empo jubekátek, katë kaa tüisi ayunake; entok jú jamut beme kunakátek kaybu kaa tüisi ayunake, tē imechiri jú jokot emo bit-huame takahuapo ámet ayunake, tē ínapo ikáine kaa enchim jipu ía.

³⁰ Tēne ikaí nooka, ín hermanom: Jú tiempo kopela aane. Én entok bat bitcha, jume jubekame, kaa jubekamta bénasim emo núpo yúmala; ³¹ jume buaname éntok, kaa buanamta bénasi; jume al-leame éntok, kaa al-leamta bénasi; jume jita jinnume entok, kayta attiakamta bénasi. ³² Entok jume imí ániat ayukamta musauleka ä joame, katim ä joamta bénasi emo núnake, bueituk jú ániat ayuka ujyori béname lülüte.

³³ Kaa yúmaisine kaa enchim emo bit ía. Jú kaa jubekame jáchin jum Señorta nesaupo ä annakeu jíba huatia, entok jáchin juka Señorta ä al-letuanakëhui; ³⁴ tē jú jubekame, ániat ayukamtat jíba kaa yúma, ä jubi al-letua báreka. ³⁵ Inëli ámet júniachi jú kunakamtachi entok kaa kunakamtachi, jú kaa kunakame jum Señorta nesaupo ä annakeu jíba kaa yúma, entok jáchin Señorta bíchapo huepulsí au ä jipunakëhui, taakapo entok espíritu; tē jú kunakame juka ániat ayukamtat jíba kaa yúma, ä kunahua al-letua báreka.

³⁶ Ikaíne nooka tüisi enchimeu huenakë béchibo, tē kaa obisi enchim emo bínnakë béchibo, ál-la huechiapo entok simeku túrik joaka, entok inëlem kaytat obisi eaka Señortau ruktinake.

³⁷ Të jábe inel eáteko: Jú ín mala béja yöhue ä kuanakeu huasuktiriam at siime. Béja au kunatuapo yúmala, ä yáa bareu yanake, kaa Diosta bejre, elápo kuanake. ³⁸ Tē senu ä jiápsipo huitti ehuamta jípureka, kayta áu béyeka, inëli ä éáu áapo attiaka, ä malahua kaa kunakamta toj béchibo, tüisi aane. ³⁹ Tē inëli jú ä kunatuame, tüisi aane. Tē jú kaa ä kunatuame entok, chë tüisi aane.

⁴⁰ Jú jamut kunakame súmatata jiápsa, ä kunahua ketune jiápsayo; tē ä kunahua mukoko búttiataka taahua, ára ä kunabareu kuna, tē ál-la Señorta sualemta kuanake. ⁴¹ Tē inel ín eápo, chë júne Diosta túhua mabet eiyeey kaa júchi kunakáteko, bueituk ínapone ket Diosta Espiritu jípure.

8

Jú buáhuame ídolommeu tojri

¹ Juka buáhuamta ídolommeu tojta bétana, entok bejate júneiya simetaka jita ito táyahui, jum jita táyahuápo emo jabelhuame áma ayuk, tē jum yore nakhuápo jita táyahuápo yore yótutua. ² Bueituk jábe jita áu táyalame, ketune kayta jee táya, tua jita ä táya éápo. ³ Të jábe Diosta naketek, ä bétana táyahua.

⁴ Juka buáhuamta ídolommeu tojta bétana, júniate juka ídolota ániapo kayta bejrehui, bueituk kabe entok Dios, huepúlaka jíba. ⁵ Elaposu huate emo diosim teaka táyahua, imí buíapo entok téhuekapo junne (inëlim juebenna jume diosim ti tettehuahuame, entok jume yórihuame), ⁶ simeta ikáí násuk itobéchibo huepúl Dios jíba, achayhuariataka, áapórik bétana simetaka huéiye, itapo entokte ä béchibo, entok huepúl Señor Jesucristo, áapórik béchibotaka sime ayuk, itapo entok áapórik huámi.

⁷ Të ä täyahuame kaa simemmet ayka; bueituk huate imi tajti, idolommeu joyhualataka, imëi idolommeu tojtjam buabuäyey, inëlim juka bem jïapsi ehuamta kaa úttiaka béchïbo, katim at jünéaka tatahua. ⁸ Huitti nokhuäpo juka itom buäyepo Dios ä bichäpo kaa chë itom mabetnake; bueituk itom jïbuä béchïbo katte chë tutturi, entok kaa jïbuätek jünete kaa chë tutturi Diosta bíchäpo. ⁹ Të áachem suhua juka huitti hueka enchim täyapo, jume kaa jïapsi úttiakame kaa jïopnakë béchïbo. ¹⁰ Bueituk jábe enchi bichätek, jünéaka enchi ä täyähui, idolom yörihuäpo enchi katek, jü ä eäpo kaa jïapsi úttiakame, ¿jachu kaa áma jïbuä báanake jáni, jum idolom yörihuäpo? ¹¹ Entok em jita täyapo; jü hermano kaa jïapsi úttiakame au tárunake, të ïari béchïbo Cristo ket múukuk. ¹² Bueituk imi huäm em Dios bejrim, jume hermanom bej-reka kaa tüisi aane, juka bem jïapsi ehuäpo kaa úttiakapem am sasabuania, inëlem Cristota bej-reka aane. ¹³ ïari béchïbo, jü buähuame ín hermanota ái ä huennaakey, jauhuey júnene kaa huakasta buänake. Bueituk juka ín hermano kaa jïopnake béchïbo.

9

Jume apóstolta lutüriam

¹ ¿Jachune kaa apóstol? ¿Jachune ín eäu kara johua? ¿Jachune kaa juka itom Señor Jesústa kaa bit-la? ¿Jachem kaa emëe ajäria jume Diosta eäpo ín tekkil? ² Bueituk huatem béchïbone kaa apojtolukätek, lutüriapone enchim béchïbo ál-la apojtol; bueituk emem ä lutüriatebo juka Señorita tekilpo ín apóstoltukähui.

³ Jume nee natuamene inenne ino nokriaka am yommia: ⁴ ¿Jachute kaa lutüriata jïpure jita itom buänake béchïbo entok jita itom jïnake béchïbo? ⁵ ¿Jachute kaa lutüriata jïpure jubiaripo senu hermata itomak nunüp béchïbo, jume huate apojtolim bënasi, jume Señorita saylam, entok Peero? ⁶ ¿Ö Bernabé entok inapo, katte lutüriata jïpure kaa entok itom tekipanuanakë béchïbo? ⁷ ¿Jábesu ä boosapo tomi bejteka sontaro huerama? ¿Jábesu jume parasim el-lataka jume takam kaa buäpo yúmala? ¿Jábesu jume animalim suayaka kara am lechí jëye? ⁸ ¿Íkaine nooka ín yoremuka pámani? ¿Jachu jü ley ket kaa íkái nooka? ⁹ Bueituk jum Moiséjta leypo ínël jïojteri: "Juka bues tirijkom jotamta katë ä bobosaltua." ¿Bueituk Dios ket am suaya jume buéesim? ¹⁰ Ö, ¿tua kayta yeu beaka ito béchïbo júnel jiaahua? Bueituk ito béchïbo jïojteri; jü moiteme tuhuata boobichaka moite, entok jü tirijkom jotame juka báchiata ä mabetnakëu boobichaka. ¹¹ Të itapo juka espíritupo huemta enchimmet echäkatek, ¿buere ujyori eiyeey juka chupemta toboktihuäpo enchim bétana? ¹² Të ínëli huate enchimmak lutüriata jïpure, ¿të itapo chë junne?

Të ikái lutüriata të kaa nula, ál-late kaa huanti aneka simeta huéria, bueituk Cristota evangelio kayta ä bia chatunakë béchïbo. ¹³ ¿Jachem kaa jüneiya jume Diostau bíchaa naikiapo tekipanuaname, juka tiöpopo ayukamtam buäye, entok jume altarpo jita joame juka altarpo ayukamtayim emo ania? ¹⁴ Ínëli ket nesahuek jü Señor, jume evangeliota bétana nokame, evangeliopo ayukamtayim jïapsínake. ¹⁵ Të inapo kanne iachi jiahuiteka, entokne kaa íkái jïojte ínëli inomak ayuna béchïbo, bueituk ín muknakeu chë türi, kabeta kee jee nee ä üuhuayo, juka huitti eaka Diosta noki enchimmeu ín nokakähui.

¹⁶ Bueituk inapo juka evangeliota nokaka, karane ino buériale; bueituk úttia ín ä yáanakëhui, entok béttesi inou huenake kaa evangeliota nee nokayo. ¹⁷ Juntuksan tü eaka ä joätek, juka ín kobanakeüne makna, të kaa tü ehuäpo ä joätek, bueituk ín ä yáanakë béchïbo Diosta bétanane nesauta mak-ri. ¹⁸ ¿Jítasuntukne kobanake jáni? Juka Cristota evangelio huatemmeu nokakane kayta bejtuahuaka ä johua, juka evangeliopo ín anianäu lutüriata jïpureka junne, kannä nüye.

¹⁹ Bueituk kaabemmeu nee sumari, tëne én ín eäpo simemeu ino summa, bueituk juebenam Cristota béchïbo koba báreka. ²⁰ Jume judíom béchïbo nee judíota bënasi ino nüye, Cristota béchïbo am koba báreka, jume leyta bétuk aneme ket nee äme bënasi ino nüye (elaposune kaa leyta jïápáman huéiye), jume leyta bétuk emo nüyeme Cristota béchïbo am koba báreka. ²¹ Jume kaa leyta jïpureme béchïbone, kaa leyta jïpuremta bënasi ino nüye (Diosta leyta kaa jïpurem tenasi, të Cristota ley ál-la), jume kaa leyta jïpureme Cristota béchïbo am koba báreka. ²² Jume kaa úttiakammakne kaa úttiakamta bënasi ino nüye, jume kaa úttiakame Cristota béchïbo am yö báreka, simemmakne, simeku äme bënasi ino nüye, Cristota am jineunakë béchïbo. ²³ Íkaine johua evangeliota béchïbo, ín tekipanuaäpo áamak ä jipu báreka.

²⁴ ¿Jachem kaa jüneiya simetaka jume estadiopo jínkólame, simetakam eaka tenne, të huépülaka jiba yónake? Inëlem tua eaka tenne ä yöbéchïbo. ²⁵ Síme jume

jínkölabareme, sîmeta kaa tüisi ámeu huechemtam toijnake, bempo lutüriapo juka corona momoyemta koba báreka, tè itapo, juka kaa momoyemta. ²⁶ Ìari béchîbo ínapo, ínêline buyte, kaa jáamak junne tí eaka, ál-lane ínêli nássua, tè kaa kia jekata chónamta bénasi. ²⁷ In takahuane kaa jìokoleka úttiapo ä tekìpanuatua, jáchinaik júnene ínapo huatem majtiasulataka, ínaposu páku tahuanaake.

10

Ídolom bétana kuttílasi nokhuame

¹ Bueítuk kanne enchim ä koptia ía hermanom, bueítuk simetaka jume itom áchayhuarim namuta bétukim aanek, entokim simetaka bahue síkiripo áman yeu sajjak. ² Entok simeta Moiséjta huam batöhuak, jum namupo entok bahuapo, ³ entok simetaka juka espíritu buáhuamta buäka, ⁴ entok simetaka jume espíritu báam jêka; bueítukim simetaka jum tetapo báa jêka, írì teta Espíritu entok ámemak huésimey, írì tetta entok Cristotukay. ⁵ Bueítuk sime jeelaam kaa Diosta eä paman ayuk, Dios entok kam tütürek, ìari béchîbo mekka ánia pariapom kókkok.

⁶ Siime írì yeu sika itom ä júnèrianakè béchîbo, bueítuk ä júnèriaka kaa türìk kaa itom ukulnakè béchîbo, bempörìm ä ukulekä bénasi. ⁷ Entokte ídolom kaa yörìnake, jume huate áme násuk anèihui bénasi, áme bétana ínel ä jìojterìpo: “Jü gente joteka jìbuak entok víno jeeka, huanärìm japteka nau yeu taiytek.” ⁸ Kaa emo jubeka nau jìapsìhuamta junne katte ä joopo yúmala, bempörìm násuk huatem ayuka bénasi, ìari béchîbo senu táapo veintitrés miltakam huateteka kókkok. ⁹ Entokte kaa Señorta bejnake, bueítuk bempörìm nasuk huatem ä bej-rekä bénasi, ìari béchîbom bakot kírìmmey kókkok. ¹⁰ Entok katem Diosta bej-reka nokbare, bempörìm násuk huatem Diosta bej-reka nokakä bénasi, huanäi jü sússuahuamta tekiakame am sühuak.

¹¹ Írì sime ámeu yeu síika itom ä júnèrianakè béchîbo, entokim jìojteri, kuttì nokta itom táyanakè béchîbo, jume én ániata abe lütèy jìápsame béchîbo. ¹² Íarìbéchîbo, jü huittì eäka huekame, tüisi au suayanake kaa huet béchîbo. ¹³ Yore jìöbìla báahuäpo áma pappèhuä páman enchimmeu huéiyè, jume huatem ama jìöbìlahuakä bénasi maachi. Tè Dios huittì ä éäpo kaibu itom jìöbìlanake jum kara itom áma yumä pámani, ál-la itom jìöbìlatek ket juka ára áma yeu kathuamta itom maknake, bueítuk itom áma yúmanakè béchîbo.

¹⁴ Íari béchîbo, emèe ín nakèhuim, ámem yeu kaate jum ídolom yörìhuäpo. ¹⁵ Jume suamsi emo nüyeme benammeune nooka, áachem suhua jü ín nokakaubèchi. ¹⁶ Jü kopa Diosta tühua hueriamta, Diosta tühua itom at chupahui, ¿jachu kaa jü Cristota ojboopo huepulsì nau ehuame? Jume panim itom rebektiahui, ¿jachu kaa jü Cristota takaapo huepulsì nau ehuame? ¹⁷ Jume paanim huépülay, ítapo entok juebenna, tetè huépülak nau takahuak; bueítukim simetaka huamey huepul paanin nau buäye.

¹⁸ Takahuapem Ísraèlitam bitchá; kabara huakasta altariu toijta bem nau buäkä béchîbo, Diosta bíchäpom huepulsì nau taahua. ¹⁹ ¿Jítasune jüntuk nooka? ¿Jachu jü ídolo yörìsi maachi, ö jü buáhuame áu órehuame? Sime írì Diosta bíchäpo kaa bejre. ²⁰ Èe, bueítuk jume kaa judíom lemonio altarihuim ä totoja, ínèlim lemoniom béchîbo ä johua, tè kaa Diosta béchîbo, ìari béchîbo ínapo kanne lemoniommak íkái enchim jo-ía. ²¹ Karem juka Señorta kopa jèye, entok juka lemoniom koopa, karem Señorta mesau jotè, entok lemoniom mesahui. ²² ¿Ö te Señorta júnèli naíbuktuanake? ¿Jachute áa béppa chë útiak jáni?

Diosta ujyória bechîbem sîmeta johua

²³ Árane sîmeta johua, tène kaa sîmeta jopo yúmala; sime türì jìobe, tè kaa sime ára Diostau bíchaa yore yotütua. ²⁴ Kaabe juka tüisi au huechemta jìba jariubanake, ál-la, tábuik béchîbo tühuaata.

²⁵ Huakajta nenkihüäpo, sîmeta áma nenkihuanamtem ára buäye, kayta natemajeka, jìapsì ehuamta béchîbo; ²⁶ bueítuk Señor juka buíata attiak entok sîmeta at ayukamta.

²⁷ Jábe kaa Diosta sualemta enchim jìbua néjunèk, eme entok áman sajakátek, sîmeta enchimmeu orehuakamtem buäye, kayta natemajeka, enchim jìapsì eri béchîbo. ²⁸ Tè jabeta ínel jìayo: “Írì ídolommeu toijrì”, katem ä buäye, huakay junèl jiaka béchîbo, entok jìapsì ehuamta béchîbo; bueítuk Señor juka buíata attiak entok sîmeta at ayukamta. ²⁹ Jü jìapsì eri, tè kaa emo bétana.

Ál-la huä senuk bétana: “¿Jatchiaka ínapo yuktiana, tábui jìapsì erita béchîbo? ³⁰ Bueítuk ínapo Diosta báysahuèka ámemak ä joáteko, ¿jatchiakam kaa nee türìnake ìari béchîbo, Diostane báysahuèyo?” ³¹ Ínel entok eme jìbuátek ö jita jèyetek ö huatèk

jita joátek, ikái simetem yáuhua Diosta looria béchibo. ³² Katem jume judíom kaa türiku jioptua báare, entok kaa judíom junne, entok jume Cristota sualhuäpo nau anim junne. ³³ Bueituk ínapo kétchi símeku, simemmakne ino türe, kaa juka inou bíchaa türik jiba jariaka, ál-la juka simem béchibo türik, am jinéutuná béchibo.

11

¹ Inobenasem jíapsibare, Crístota Bénasi ín jíápsäpo.

Jamuchim sanko

² Enchimne úttile, hermanom, bueituk símeku inohuem huaate, éntokem juka enchim ín majtiakäu ketune jípure, enchim ín ám makaká Bénasi. ³ Tëne enchin jünee-ia, síme yoremmeu Cristota kobatukähui, jü yoreme entok jámuttahui, Dios entok Crístotahui. ⁴ Síme yoreme orancionta joame entok Diosta noki nokame, kobat au pattialataka, juka au koba yöta kaa yöre. ⁵ Të síme jamut oraciónta joame entok Diosta noki nokame, kaa kobat áu pattialataka, juka au koba yohueta kaa yöre; nahuau pitti au chon chuktialata Bénasi tatahua. ⁶ Bueituk jü jamut kaa áu koba jintuame, au chon chuktianake; të nahuau pitti áu chon chuktia béchibo tihuétek, áu koba jintuanake. ⁷ Të jü yoreme kaa áu koba pattiapo yúmala, bueituk Diosta benna loriapo entok Diosta looria jünakteri; të jü jamut yoremta ujyóriapo huéiye. ⁸ Bueituk jü yoreme kaa jámutta bétana huéiye, ál-la jü jamut yoremta bétana, ⁹ entok jü yoreme kaa jámutta béchibo yáahuak, ál-la jü jamut yoremta béchibo. ¹⁰ Íaribéchibo jü jammut ä kobapo seña yaurata ä jípunakëu úttia, jume ángelesim béchibo. ¹¹ Crístota nau sualhuäpo, jü yoreme entok jü jammut karam natepola jíápsa. ¹² Bueituk jachin juka jámutta yoremnta yáa simlá Bénasi, ínëli kétchi jü yoreme jámuttat yeu yoremntula; të síme Diosta bétana huéiye.

¹³ Tüisem at suuhua: ¿Jachu türi jáni, jü jámutta béchibo kaa au koba pattialataka oraciónta joáteko? ¹⁴ Jum itom ito ujuhuá pámanate at jüneiya, jü yoremnta béchibo tiusi ä machiakähui tettébesi au ä chon yóturianakëpo. ¹⁵ Të jü jamut au ä chon yóturiapo, at utti, bueituk jume choním mak-ri, ámey ahuá koba pattianaké béchibo. ¹⁶ Të símeta ikái bétana, jábe at nok nassua bárëtek, itapo kaa ikái boojoria, entok jume huate Diosta iglesiam junne.

Jü Santa Ceenapo jájana johuame

¹⁷ Të ikái enchimneu jiojtekane, kaa enchim úttile, bueitukem kaa juka chë türik béchibo emo nau tojota, ál-la juka chë kaa türik béchibo. ¹⁸ Bueituk tua batchu, emëe emo nau tojoteko Crístota sualhuäpo, juka emo naikimtehüamntane jikkaja enchim násuku, entokne senu huépáman ä suale. ¹⁹ Bueituk úttia enchim násuk emo naikimtehüamnta ayunakëhui, bueituk huame enchim násuk tüisi kateme täyaná béchibo. ²⁰ Bueituk emëe emo nau tojakáteko, íri kaa jü Señorta Santa Ceena buáhuame. ²¹ Bueituk huepülaka bat jibuátek, bachim juka bem buábareú buabuáye, të jü senu tebaürinake, jü senu entok naamuknake. ²² Jachisuntuko, ¿jachem emëe kaa jóhuak áma jibua béchibo ö jita áma jibéchibo? ¿Ö sem juka Diosta iglesia kaitápo bit báare, éntokem jume kayta jípureme tiusi tahuaria báare? ¿Jachisune enchimneu jiaunake? ¿Jachune enchim úttilnake jáni? Imíne kara enchim úttile.

Señorta Santa Ceena nésauro

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Bueituk ínapone ket Señorta bétana ä mabet-la, juka enchim ín majtialähui: jü Señor Jesús huári tukarit huatem mampo yechahuaka, panim nüka, ²⁴ Diosta baisáusuka, am rebektiaka ínel jiaahuak: “Ákemam nüka, ám buáye, íri ín takahua enchim béchibo kökosi yahuakame, inohuem huateka ikái johua.” ²⁵ Ínëli kétchi juka copata nüka, chúkula jibuásuka, ínel jiaahuak: “Íri kopa, jü bemela nokta nau tütehuame jü ín ojboyi, ikárem johua chikti enchim ä jëye belëki, inou huateka.” ²⁶ Ínëli kétchi, imey panim enchim buáye belëki, entok ikái copata enchim jëye belëki. Juka Señorta mukukähuem jüneriaatebo, ä yepsäu tajti.

Santa Ceenata kaa buäeaka ä buäyeme

²⁷ Bueituk ínëli jábe imei paanim buäyeme entok ikái copata jëyeme, Señortau bíchaa kaa tüisi jíápsaka, Señorta takaa entok ä ojbo béchibo kulpaka tahananake. ²⁸ Huári béchibo, hueepulakam emo bínnake Señortau bíchaa tüisi jíápsihuäpo, huanäi jume panim ára buáye entok copata ára jëye. ²⁹ Bueituk jábe junne kaa tüsi áu jípureka, imei paanim buäyeme entok ikái copata jëyeme, kaa bat tüisi Señorta takauat

au temajekatek, Diosta yäura bitthuumta buäye entok ä jëye. ³⁰ İari béchibo enchim násuk juebénakam kökore, entokim kaa üüttaik, entokim juebénaka kókkó la. ³¹ Të ítapo hueepulaka ítot ító bitjariakatek, katte Diosta yäura bittua eehuay. ³² Të ikái yäura bit huamta jipureka, Señorta bétanate jibebiata mabet-la, bueituk kaa jume ániat jíapsammak bétte nokta mabet béchibo.

³³ İari béchibo in hermanom, bueituk emo nau tojaka jibuátek, emoem boobibicha. ³⁴ Entok jábe tebaiüréteko, ä joapo jibuánake, bueituk Diosta bíchápo yäura bithuumta kaa jipü béchibo, juka huatekne huitti órenake enchimneu yepsakáteko.

12

Don ti tehuak jü Diosta ára jita joähui

¹ Hermanom, enchimne ä taaya ia, juka Espiritu Santopo Diosta eapo ára jita johuamta huehuëpulam makähui.

² Jüneaeem júnaköi ketune kaa Diosta enchim sauleyo, sekána bíchem huéhueriahuay, jume ídolo muurommehui. ³ Huári béchibo enchimne jünetua, bueituk kaabe Diosta Espiritupo nokaka: “Jesústa kaa Dios tianake.” Entok kaabe: “¡Jesústa ára Señor!”, tíya kaa Espiritu Santota ä noktuayo.

⁴ Të én entok juebénaka ayuk, Diosta eapo juebénaka ára jita johuaka yore máamakuame, të jü Espiritu huépülay jíbba. ⁵ Entok juebena ministerio tekil ayuk, të jü Señor áapo jíbba. ⁶ Juebénaka tekil kaa nanálaika ayuk, të Dios juka simeta joame, entok simemmechi, áapo jíbba. ⁷ Të hueepülakam ä mak-ri, juka Espirituta simem béchibo türük. At jíápseka ä jünerianá béchibo. ⁸ Bueituk İri Espirituta bétana ä mak-ri huéchiapo suamsi yúmalasi nokhuamta, jü senu entok nokpo yün jita taayahuamta, juka áapörük Espirituta ä türe pámani. ⁹ Senu entok, Diostat ehuame jiba huári Espirituyi, senu entok jume kökoreme tüte béchibo jiba huári Espirituyi. ¹⁰ Senu entok, milagrotá ára joame, senu entok Diosta noki ára nokame, senu entok huate espíritum ára täya, senu entok huatekne tábuasi nokhuamta ára täyame, senu entok tábui nokta ára kuaktiame. ¹¹ Të ikái simeta huepul Espiritu jiba ä johua, huehuëpulammet ä naikimteka juka kaa nanalaysi ára jita johuamta, ä huatia pámani.

Simetakate huepul takaapo joome

¹² Jáchin juka tákaata huepülaituká bénasi, të juebenam tónua mesékiriak, të simetaka jume takahuat tónua mesékiriam, juebénakam huepul takahua, Cristo ket anéli. ¹³ Bueituk huepul espíritupo jíbate simetaka batóhuak, huepul takahuapo, judíom entok griegom, tekoka emo sumalame entok kaa tekokame junne. Simetakate huepul Espiritu Santota nau jítuahuak.

¹⁴ Të jü takahua kaa huépülak jiba tónoa mesékiriak, ál-la juebenam. ¹⁵ Bueituk jume guokkim ínel jíáteko: “Kanne mamamtaka, kaa takaapo joome”, jüári béchibo kaa takaapo joome? ¹⁶ Bueituk jume nakkam ínel jíáteko: “Kanne puusim, kanne tákapo joome”, ¿jáchu juári béchibo kaa tákapo joome? ¹⁷ Bueituk sime tákaa pusimtukátek, ¿jaksum óre eiyey jume nakkam? Bueituk sime nakamtukatek, ¿jítaysute jita jujup eiyey? ¹⁸ Të én entok Dios, áma am joala jume tóno mesékiriam, hueepulam takahuapo, ä eä pámani. ¹⁹ Bueituk simeta huépül tóno mesékiriak, ¿jaksu óre eiyey jü takahua? ²⁰ Të éni juebenamme jume tóno mesékiriam, të jü takahua huépülay jíbba.

²¹ Jume pusim kara mamammeu júnel jiaahua: “Kaitápone emót ée matchi”, entok jü koba junne jume guokkimmeu: “Kaitápone enchimmet ée matchi.” ²² Jume tákapo tóno mesékiriam, chë kaa ütteakame, chë jüne üttaa bem áma órenaké béchibo. ²³ Entok huámei takahuapo kaa tua huatia matchim, imeite chë jüne túlisi sasankotua, entok huame ítot kaa tua túlisi bithuame, imeite chë túlisi bitcha. ²⁴ Të huame ítot chë túlisi bithuame, kayta ámeu bëye, të Dios tákaata yúmalasi huéchiapo yáahuak, bueituk huaka ámeu bëyemta chë yün yúmalasi am makkak. ²⁵ Bueituk juka tákaata kaa au naikimtenaké béchibo, íneli jume tóno mesékiriam, nanancham emo ania báareka eenake. ²⁶ Të senu tóno mesékiriata kókosi ayuk, simetakam ámak ä innénake, të huepul tóno mesékiria túhuata mabetakátek, simetakam ámak al-lenake.

²⁷ Emem améria, jü Cristota takahua, të natepolem tóno mesékiriam. ²⁸ Entok Dios huatem Cristota sualhuäpo nau anim buere tekiapo joiyak, tua batchu jume apóstolim, chúkula jume profetam, bájikum huëpo jume maestrom, chúkula entok jume milagrom ára joame, chúkula entok jume kökoreme ára tutüteme, entok jume huatem ára aniamé, jume tékilita johuäpo bat kateme, entok jume tábuasi nokhuäpo Diosta bétana ára ä nokame. ²⁹ ¿Jachum simetaka apóstolim? ¿Jachum simetaka profetam? ¿Jachum simetakam maestrom? ¿Jachum simetaka milagrom ára johua? ³⁰ ¿Jachum simetaka

jume kökoreme ára tüte? ¿Jachum simetaka juka täbuiasi nokhuamta ára nooka? ¿Jachum simetaka juka täbui nokta ára kuaktia? ³¹ Juka Diosta bétana donta enchim mak-ri, jukarem jária, të ínapone böota chë türik enchim yuktiria.

13

Jü yore nakhuame, bat huéiye

¹ Bueituk ínapo ániat nokhuamta entok ángelesim nokaü nokátek, entokne yore nakhuamta kaa jípurétek, sisigúokta entok musico puratotane ponhuá benanake. ² Entok Diosta betána nokta mabel-lataka ä nokátek, entok chúkula yeu huenakemtat jüneatek, entok símeku jita täyatek, entok síme Diostat ehuamta jípurétek, entok juya ániata ára sekána yechátek, entokne yore nakhuamta kaa jípurétek, kaytane bejre. ³ Bueituk simeta ín jípuréu náikimteka póobem jibuatuakáték; entok ín takahua tojakátek ä taaná béchibo, entok yore nakhuamta kaa jípurétek, íri kayta béchibo inou türi.

⁴ Jü yore nákeme jiokot aneka ára jiápsa, entok yore nak jiokolé; jum yore nakhuápo kayta ehuil ukulhuame, jum yore nakhuápo kabe au chëhuale, entok kaa au buériale. ⁵ Entok huéchiapo huemta jíba johua, entok áapörík béchibo kayta jaria, omteté kabetat chachaye, entok kabeta yü tütti omtia. ⁶ Jum lutüriata kaa johuápo kaa al-leiya, lutüriata johuápo, ál-la al-lenake. ⁷ Entok símeku jiokot aane, entok simeta suaale, entok simeta ára boobítcha, entok yanti aaneka simeta innëa.

⁸ Të jü yore nákhuae kaybu lütinake; jume profeciam ál-lam lütinake, entok jume täbuiasi nokhuame ket lütinake, entok ket lütinake jü yún jita täyahuame. ⁹ Bueituk huatekte täya, huatek entokte profeciapo nooka. ¹⁰ Të huaka yúmalasi huemta yepsako, huanái hua ámak náikiari lütinake.

¹¹ Bueituk ínapo usitaka, ili usi ténasine nonokay, entokne ili usi tenasi eíyay, entokne usi ehüápo simeta nüyey; të chúkula öu yótaka, juka ín usitukaüne tojjak. ¹² Én entokte epejepo torokosi ä bítcha, júnakoy entokte au bíchaa pujbaka ä pujbahua bínnake, én entokne huatek jíba täya, të júnakoy entokne yúmalasi ä täyanake áapöríkne täya bénasi. ¹³ Én entok jü Dios ehuae, entok Diosta túhua boobit-huame entok jü yore nakhuame, bájimme, të imei násuk jü yore nakhuame chë türi.

14

Täbui nokpo nokhuame

¹ Juka emo nakhuamtem boojoria; entok juka Espíritupo Diosta eápo áma yúmahuamtem mabet báareka eíya, të chë junne símek béppa profecia noktem noóka. ² Bueituk jü täbui nokpo nokame kaa yorememue nooka; ál-la Diostahui, bueituk kaabe at jüneiya, bueituk Espiritu Santopo ä nokaü esotaka kara at jünetu. ³ Të jü profeciata nokame yorememue nooka, Diosta eápaman am yötunaké béchibo, entok kutti nokta am makaka, am jiápsi joiya. ⁴ Jü nokta kaa täyahuamta nokame, áapo jíba au aniaka yötu, të jü profecia nokta nokame, iglesiata yötutua.

⁵ Bueituk símemne juka täbui nokta enchim noktua peä jiöbe, të chë junne juka profecia nokta, bueituk chë bat huéiye jü profeciata nokame, jü täbui nokta nokamta béppa, ál-la chë türi eíyey juka täbui nokta at jünehuá paman ä kuaktiateko, jume iglesiapo nau anim Diosta eápaman am yötunaké béchibo. ⁶ Én entok hermanom, ínapo enchimemue yepsaka täbui nokta nokátek, ¿jita túhuatasem áma teunake, të ínapo juka Diosta yeu machiriakáu nokátek, entok juka huitti täyahuamta, profeciata, entok doctrinata?

⁷ Lútulay jü jita sonim ái popönhuame jiahuita joame, jü baka kusia entok arpa, bueituk bem jiahuipo kaa júnakiachisis jíátek, ¿jachisu ára at jüneetunake arpata entok baka kusia jiahuichi? ⁸ Entok jü trompeta kia jeka jahui tenasi jíáteko, ¿jábesu au ánanake jáni, nassuahuá huee béchibo? ⁹ Junéli kétchi emëe, bueituk jü niniy kaa at jünehuamta nokáteko, ¿jachisu at jüneetunake jü enchim nokábechi? Bueitukem kia jekapo noknake. ¹⁰ Lutüriapo juebena jü täbuiasi nokhuame síme ániachi, entokim simetaka ä jípure jachin bem jiau barëhui. ¹¹ Të ínapo jü nokit kaa jüniatek, sekána joome bénasi nee bínnake jü nokame, entok jü nokame ino béchibo ket sekána joome ténanake. ¹² Junéli ketchi emëe; juka Espíritupo Diosta eapo ára jita johuamta mabet peatek, ími huámem chë tekipanua, juka iglesiata yötunaké béchibo.

¹³ Huári béchibo jü täbuiasi nokta nokame, áma yúmahuamta oraciompo aunake ä kuaktia béchibo. ¹⁴ Të ínapo täbui nokta kaa täyahuápo oraciónta joatek, ín espiritu oraciónta johua, të jü ín koba suahua kayta jüneriaka tatahua. ¹⁵ ¿Jachisuntuko?

Espíritupone oraciónta jonake, tēne koba suahuay ket oraruanake, entokne espíritupo buiknake, tēne koba suahuapo ket buiknake. ¹⁶ Bueituk empo espíritupo jíba Diosta yöreteko, jü emo náapo aaneka ä jikkajame: ¿juka baisaurita em joau jachisu ä jehuitarianake? Bueituk kaa jüneiya jita em nokähui. ¹⁷ Tē empo, lutüriapo Diosta baysauhue; tē jü seenu kayta tühuata jajjame. ¹⁸ Diostane baysauhue bueitukne enchim béppa chē jüne yún täbui nokta nooka; ¹⁹ tēne jume Cristota sualhuäpo nau anim, huitti ín at jünéapo mamni nokta noknake, huatem ket majtia béchibo, tē diez mil nokta kaa täyahuamta ēe.

²⁰ Hermanom, katem ili usi éehuamta jípureka jíapsi báare, al-lem ili usi ehuamta jípure juēna ehuäpo, entok tü ehuäpo yúmalasi. ²¹ Leypo ínēli jjojteri: “Täbui nokpo entok täbui tempone noknake iri pueblotahui; jünentaka jünem kaa nee jikkajjnake, ti jaahua jü Señor.” ²² Juäri béchibo jü täbuiasi nokhuame, jume Cristota süaleme béchibo kaa señal, ál-la jume kaa ä süaleme béchibo; tē jü profecia, jume Cristota süaleme béchibo huéiye, tē jume Cristota kaa süaleme béchibo ēe. ²³ Bueituk, sime jü iglesia nau rukteka simetakam täbuiasi nokäteke, entok jábe kayta täyaka entok Cristota kaa sualeka áman kibakekäteke, ¿jachum kaa enchim rorokom tianake? ²⁴ Tē simetaka profeciata nokäteke, entok jábe kayta täyaka entok Cristota kaa sualeka aman kibakekäteke, simem béšana at jünehuamta mabeta, entok kaa türik ä joäpo jünéaka tatahua. ²⁵ Ä jíapsipo ehui ayukame yeu buijtunake; huanäi ínēli tonomme kikteka Diosta yörinake, entok tua lutüriapo ä jünerializebonake Diosta enchim násuk anēhui.

Simetem huéchiapo entok suamsi yauhua

²⁶ ¿Jachisu jüntuko hermanom? Emēe emo nau tojakäteke, salmomem buika éntokem doctrinata emo majtia, huate entok täbui nokta nooka, huate entok Diosta yeu machiriau jípure, huate entok juka täbuiasi nokhuamta kuaktia, simetem yauhua Diostau bíchaa jita täyahuäpo yotunä béchibo. ²⁷ Bueituk jábe täbui nokta kaa täyahuamta nokäteke, guoyíka batchu ö bájika emo boobíchaka, senu entok nokhuamta kuaktianake. ²⁸ Tē nokta kuaktiamta kabétuk, iglesiapo kaa jáleka tahuanake, áapörík béchibo entok Diosta béchibo jíba noknake. ²⁹ Junēli kétéchi jume profetam guoyíkam noknake ö bájika junne, jume huate entok am jikkajjnake: “¿Jachu junēli jáni?”, ti jiaka. ³⁰ Tē jábe áma káteka juka Diosta yeu machiriau mabetakäteke, jü bat hueme kaa jáleka tahuanake. ³¹ Bueituk simetakam ára profeciata nooka, hueuhuépulaka, bueituk simem arauaké béchibo entok simem kutti nokta mabetnake. ³² Jume profeta espíritum, profetam eäpanim emo núnake. ³³ Juka kaa nanabeu huetma Dios kaa ä attiak.

Yanti ehuamta ál-la bueituk sime iglesiapo hupulsi emo nüyeme aanēpo, ³⁴ enchim nau yayájapo jume jáamuchim katim jialnake; bueituk jume jáamuchim katim nok-íahua, ál-la ä kuna bétuk au núnake, leyta jáa pámani. ³⁵ Bueituk bempo jita täyabaretek, bem joapom bem kuna natemajjnake; bueituk kaa tüisi bittu jü jamut, jume emo nau tojjlame násuk nokäteko.

³⁶ ¿Jachu enchim násuk yeu simbla jü Diosta noki, ö enchimneu jíba yebijla? ³⁷ Bueituk jábe au profetalétek, ö chē jüne Espiritu Santopo áu jíapsilétek, juka enchimneu ín jjojtekau úttia ä türinakēhui Señorta ä nesahueka bétana. ³⁸ Tē jü kaa ä jünerializebreme, kaa ä jünerialize.

³⁹ Junēli hermanom, profecia noktem nok báreka eiya, éntokem juka täbui nokpo nokamtem kaa ä taktiria; ⁴⁰ tē simetem huitti suamsi yauhua.

15

Cristota kókkolam násuk jiabitekähui

¹ Én entok kétéchi hermanom enchim nä jünerializeua, juka evangeliota enchimneu ín nokakähui, ikárem ket mabet-la, éntokem ketune at boojouhua. ² Iari béchibo kétéchi emēe juka nokta enchimneu ín nokakau jíba jípurétek, jüneüriatem jípure, ä sualeka naateka huitti eaka ä mabetakäteko.

³ Enchimne ket ä majtiala, juka bat im mabetakähui: Bueituk Crísto itom Dios bejrim béchibo múkuk, juka jjojterita jíapámani. ⁴ Entok máahuaka, baj taahuata huey jíabitek, jjojterita jíapámani. ⁵ Entok Perotau yeu machiak, chúkula entok jume doocemmehui. ⁶ Chúkula entok mamni cientom béppa hermanom nau anemneu yeu machiak, imeri juebénakam ketune jíapsa, huate entok béja kókkola. ⁷ Chúkula Jacobotau yeu machiak; chúkula entok sime apóstolimmehui.

⁸ Tē chúkula simemneu yeu machiasuka, inou ket au yeu machiriak, batte kaa tomtekämtau bénasi. ⁹ Bueituk ínapone apojtolim násuk chē ilitchi, katchan jünene apojtolpo ino naikiapo yúmala, bueituk jume Cristota sualhuäpo nau animne guiok

jajasuk. ¹⁰ Të Diosta tü eäpone apóstolpo naïkiari, të یری tua áa bétana hueme kaa kia kaitäpo tahuala ino béchibo, ál-lane simem bempörim béppa chë júne yún tekipanuala, të kaa inapola, ál-la Diosta tühua inot ayukä béchibo. ¹¹ Bueituk ínapotaka ö bempörimtaka junne, inélite Diosta noki nooka, éntokem ínëli ä susualek.

Jume kókkolam jiabitekähui

¹² Të Cristota kókkolam násuk jiabiteka bétana nokhuame, ¿jachisu júntuk huate enchim násuk aane, jume kókkolam kaa jiabitenake tíame? ¹³ Bueituk kókkolam kaa jiabitenakey, Cristo júne ket kaa jiabitek. ¹⁴ Bueituk Cristota kaa jiabitek, jú itom áa bétana nokaü kayta bej-reka tatahua entok jú itom Diostat eäu junne. ¹⁵ Entokte Diosta täyaka júne katte ä täyamta bénasi tatahua, bueitukte Diosta bétana ä júneriatebola Cristota kókkolam nasuk ä jiabitetuakähui, të áapo, ikäi kókkolam nasuk kaa ä jiabitetuak, Jume kókkolam lutüriapo kaa am jiabitenakeyo. ¹⁶ Të jume kókkolam kaa jiabitenakey, Cristo ket kaa kókkolam nasuk jiabitek. ¹⁷ Entok Cristota kaa kókkolam nasuk jiabitek, jú enchim Diostat eäu kia bejja; ketunem enchim Dios bejrimpo aane, ¹⁸ entok kétchi jume Cristota sualeka kókkokame, kaitäpom taahua. ¹⁹ Bueituk imí itom jíápsäpo, Cristotat jiba jita boobichátek, síme yoremem bétanate jikot bit-huaka taatahua.

²⁰ Të èni Cristo kókkolam násuk jiabitela; jume kësam kókkokame násuk, áapo bat hueri. ²¹ Të jachin jú kókkohuame huepul yoremta huam äbo kibakek, anéli kétchi jú kókkolam násuk jiabitehuame, huepul yoremta huami. ²² Bueituk jachin Adánta huam simem kókkö bénasi, anéli kétchi simetakam Cristota huam jíápsinake. ²³ Të huepulummeu yúmasinnake jú bem jiabitenakähui: Cristo bat huenake, chúkula entok jume Cristota súaleme, ä yepsäpo. ²⁴ Júnakoy simeta lütepo; juka reytaka ä néshahueu Dios áchayta mampo ä tojnake, entok jume nesahueme bétuk ayukamta kaitäpo tahuarianake, síme yäura úttiata, entok buéresi úttiaka jipuhuamta. ²⁵ Bueituk úttiata áapörík reytaka ä nésaunakähui, simem ä bej-reka kateme ä güokim bétuk ä oreü tajti. ²⁶ Të jú chúkula yore bejreme, muerte tí tehuakame ket kaitäpo tahuariana. ²⁷ Bueituk simeta Dios ä güokim bétuk órek, entok inel ä jíapo: simeta ä bétuk tahuariak, jünakiachisi áapo yeu taahua, bueituk áapo ä bétuk simeta tojjak. ²⁸ Të ínëli simeta aabétuk tahuak, jú usiari áapo ket áabétuk au tahuarianake, hua simeta aabétuk tahuariakamtahui, bueituk ínëli Dios áapo jíbatunake, símemmechi.

²⁹ Të täbuiasi ä bithuäpo, ¿jachisum annake jume kókkolam béchibo emo batöame, jume kókkolam kaa jiabiteyo? ¿Jachiaka juntukim kókkolam béchibo emo batoä?

³⁰ ¿Jatchiakasute chikti táapo jinhua machiku aane? ³¹ Túane enchim ä jünétua hermanom, Señor Jesucristota bétana símek béppa uyorik enchim jípuré béchibo, chikti taapone abe kókkö huäpo huerama. ³² Bueituk ín yoremtukä pamamne Efesopo jujjuena yorememmak nassuak, ¿jítasune áma teunake, jume kókkolam kaa jiabitenakeyo? Á ínëlitunakey: “Jíbuänakete entokte jita jínake, bueitukte yoko kókkonake.”

³³ Katem ä öbia; jú juenasi nau nokhuame: “Juka tüisi jíápsibahuamta nanasonte.” ³⁴ Emöm suaya katem koptel-la, éntokem kaa türík kaa johua; bueituk huate enchim násuk Diosta kaa täyáa, enchim tiunaké béchibone inel jiaahua.

Jachisum jiabitenake jume kókkolam

³⁵ Të jáamak jábe inel jiaunake: “¿Jachísúm jiabitenake jáni jume kókkolame? ¿Jachínaksum takahuaka jiabitenake?” ³⁶ Jachë kaa suhuak, jú em echakau kaybu jíápsinake, kaa bat mukukateko. ³⁷ Entok juka báchiata em ennakepo katé juka juyata áma siunakemta túttianake, ál-la juka báchia besumata, tirijko báchiata ö täbuiak. ³⁸ Të Dios takahuata ä makka ä éa pámani, entok jume huate báchiam huépulam bem takahua. ³⁹ Kaa síme huakas nanäláy, jú senu huakas yorem huakas, huate entok animal huakas, entok huate kuchu huakas, entok huíkit huakas. ⁴⁰ Jume téhuekapo jíápsame entok jume buiapo jíápsame, katim nanalaím takahuak; bueituk jú téhuekapo jíápsame símek béppa musála maachi, anéli kétchi jú buiapo jíápsame. ⁴¹ Huepúláy jú táata uyjória, senu entok jú mechata uyjória, jú chokim uyjória entok ket täbui, bueituk huehuépulaka jume chokkim uyjória kaa nanalaí. ⁴² Jume kókkolam jiabitehui ket ilëbenna, nasontubarem tenaka etnaa, huanäi musála machik bemelak takahuaka jiabitenake. ⁴³ Á et-huäpo kaabe ä bibitpenake, të jiabitetek musála machisi uyjorinake, kaa úttiata jípureka ethuatek, ä jiabitepo entok uttiärata jipunake. ⁴⁴ Jú takahua buia ániat jünaktetaka etnaa, chúkula entok espírituta takahuaka jiabitenake, takahua buiapo jünaktetaka ayuk, entok takahua esprítual kétchi.

⁴⁵ Ínëli ket jïjtereri: "Jü yoreme bat yáahuakame, Adán jíapsita makhuaka jíapsi taytek"; jü Adán chúkula hueme, espíritupo jíapsita yore makame. ⁴⁶ Jü espíritupo hueeri kaa bat huéiye, ál-la jü takahua, chúkula entok jü espírítu. ⁴⁷ Jü yoreme bat hueeri buíapo joome, jü goza huépo yoreme, jüri jü Señor, téhuekapo joome. ⁴⁸ Jume buíapo joome, buíapom joomeme benamme; jume téhuekapo joome, tehuekapom joomeme benamme. ⁴⁹ Juka buíapo yáataka itom hueriapote buíapo yáarim benanake, entok anëli kétchi juka tehueka bétana itom jipurëu, tehuekapote joomem ténanake.

⁵⁰ Tëne ikaï enchimneu nooka hermanom: Jü huaakas entok jü ojbo karam ä mabtnake juka Diosta rey nesauri, jü nanasomtume kara áamak naikiatu jü kaa nanasomtem tamaki. ⁵¹ Juka éhuil jüneriahuamta bétanane imi enchimneu nooka: katte simetaka kókkonake; të simetakete täbuik takahuaka tahuanake, ⁵² Senu chubalapo, entok senu repiktiapo, trompetata kukujsuak, bueituk jü trompeta kukujna, huanäi jume kókkolam jiabitenake, takahuapo kaa nasontulataka, itapo entokte täbuiasi yána itom takahuapo. ⁵³ Bueituk úttia íri takahua ára nasontume, kara nosonteka tahuanake, entok íri ára mukeme kara mukeka tahuanake. ⁵⁴ Íri ára nasontume kara nasontemta supeka tahuanake, entok íri ára mukeme kara mukemta supeka tahuanake, huanäi au chupanake jü nooki jïjtereri: "Jum yöhuapo jü kókkohuamta tekkiil lüte. ⁵⁵ ¿Jaksë ä jípure empo muerte, juka kókosi em yore ái joähui? ¿Entok jaksu órek jü ánimam mamahuäpo em yöohui?" ⁵⁶ Bejasu jü kaa türik johuame íri jü muerteta ay kókosi yore joähui, entok jü úttiärapo kaa türik johuame, íri jü ley. ⁵⁷ Tëte Diosta baysauhue, yöhuamta itom ä maka béchibo, itom Señor Jesucristota huam ámani.

⁵⁸ Ínëli bejja, emo nakhuapo ín hermanom, kuttem jäbueka kaa kom eiya, éntokem kaa japteka Señorta tekilpo yötusaka, tüisi jüniaka jü Señorta tekkiil johuame kaa kia bejja.

16

Jü ofrenda Cristota súaleme béchibo

¹ Jü ofrenda Cristota súaleme béchibo, emem ínëli ket ä yauhua, jachin Galasiapo jume Cristota sualhuäpo nau animmet ín ä néshueká pámani. ² Huä bat taahuari semanata naatëpo, emëe huepülaka nahuem ä tojja juka enchim nau ruktiakähui áma yúmahuä pámani, ä eriasimeka enchimneu ín yepsäu tajti, bueituk huanäi kaa kolectam nau tojtaiti béchibo. ³ Huanäi nee áman yépsako, jume enchim yeu puakähui cartata am makaka, imëyne buere joära Jerusaléni bittuanake, juka amebéchibo enchim nau tojakámaki. ⁴ Bueituk nee aman huenakëu türihuay, inomakim áman kannake.

Pablota jita yáa barëhui

⁵ Enchimneune huenake, Macedonia buiära páman hueeteko, bueituk Macedonia páman ín huenakëu úttia. ⁶ Jáamakne ára enchimak tahuanake, seberia tiempopo junne, huanäi eme chúkula nee boo toijnake ín huenakëu bicha. ⁷ Enchim huam huépatne kaa kia chubala enchim bit báare, bueitukne binhua enchimmak tahua báreka eiya, Señorta júnel eayo. ⁸ Tëne pueblo Efesoapo ambáare Pentecostés tahuarita yúmäu tajti, ⁹ bueituk buéresi puerta ino bea étapori, Diosta noki tüisi mabethua, entokim ket juebenna jume Diosta bej-reka kateme.

¹⁰ Bueituk Timoteota äbo yépsako, tülisem ä bitcha al-leaka enchimmak ä annakë béchibo, bueituk áapo ket Señorta tekil johua ino bénasi. ¹¹ Juári béchibo, kaabe kia kaitäpo ä binnake, al-lem yanti eaka ä boo tojja, inou ä yebijnakë béchibo, bueituk ínapone hermanommak ä boobichaïhui.

¹² Hermano Apolostaune juebénasi nookak, enchimneu ä noyti sahueka jume huate hermanommaki, të enriapo kaa báreka taahuak; të chúkula áma yumáteko enchimneu huenake.

Jïjterita chupëpo teboterim

¹³ Katem koptelaka huitti Dios eiya, emo oüleka, éntokem kaa kom eaka úttiata johua. ¹⁴ Simeta enchim juähui emo nakhuapem ä johua.

¹⁵ Hermanom, bejem jüneiya juka Estéfanasta familia, Acaya buiärapo bat Diosta noki mabetakähui, entokim bempo Cristota sualhuäpo nau anim ania báreka tekipanua. ¹⁶ Én entokne senu huemta enchimneu aahua, jume huate gentem ilëbenamehuem rukteka bem eäu johua, entok sime huame huatem aniaka tekipanuummehui. ¹⁷ Estefanasta äbo yepsaka béchibone al-léek, Fortunatota, entok Acaicota, bueituk ímeri enchim kara inomak anëpo bempom inomak aane. ¹⁸ Bueituk bempom nee jíapsi yetchak, entok enchim kétchi, jume gentem ilëbenam akem am yöre.

¹⁹ Sime jume Ásiapo Cristota sualhuäpo nau anim enchimim tebotua. Aquila entok Priscila, entok jume Cristota sualhuäpo nau anim bem joapo emo nau totojame, Señorpom tüisi enchim tebotua. ²⁰ Jume hermanom simetakam enchim tebotua. Emëe entok Cristota sualhuäpo emo besitohuapem teboteriata emo makka.

²¹ Ínapo, Pablo, ikaïne enchimneu jiojte teboteriata ín mamammei.

²² Jü Señor Jesucristota kaa nákeme, bette noki at chupatunake. Jü Señor äbo huéiye.

²³ Jü Señor Jesucristota tühua enchimmaktunake. ²⁴ Jü Cristo Jesústa sualhuäpo enchim ín nakéhui, enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Guosa Huëpo Jïojtekähui Corintiommehui

Teboteri

¹ Inäpo, Pablo, Diosta eä pámáni, Jesucristotau apóstol, áapo nee äbo bíttuak, jü hermano Timoteotamak, jume Cristota sualhuäpo nau anim buere joära Corintiompo jometaune jïojte, entok sime jume Cristota sualhuäpo nau anim buiära Acayapo jomemmaki. ² Yanti ehuame entok Diosta tü eähui enchimmaktunake, jü Dios itom Átchay entok Señor Jesucristota bétana.

Pablota jïokot au inneähui

³ Jü Diospo tü eri Dios áchayta béchïbo entok ä üusihua itom Señor Jesucristota béchïbo, bueituk nak jïokolihuäpo Achayri entok jíapsi yejtehuäpo Dios. ⁴ İri áapo jïokot anhuäpo itom jíapsi yechame, bueituk inëli kétchi itapo huatemte ára jíapsi yechanake jachin jïokot bem anëpo junne jum itom jíapsi yechahuaka pámáni, Diosta itom jíapsi yechaká bénasi. ⁵ Bueituk jachin jü Cristota béchïbo jïokot anhuame yún itot ä ayuka bénasi, anëli kétchi jü Cristota itom jíapsi yechähui juebenna. ⁶ Të, itapo jïokot ito bichátek, jíapsi joahuakate jinëuna; entok itapo Áapörík bétana jíapsi joahuátek, jinëuriata entok jíapsi jotehuamta enchim jipunaké béchïbo, İri jïokot anhuame imí yeu huéiye İri jiba ajária jü jïokot anhuaka itou ket hueme. ⁷ Entok jü itom boobichäu enchim bétana huitti huéiye, bueituk jüniate itomak jïokot enchim anëhui, entok kétchi jum jíapsi jotehuäpo itomakem kaate.

⁸ Hermanom, enchimte ä jüneria-ia juka buiära Ásiapo jïokot itou sikamta; tüisi namuksi itou sika itom úttia béppa, ikái itou hue násukte kaa jíapsaka áma ito yeu katmachiley. ⁹ Bueitukte béja itom suabahuáite boobichaihuiy, İri inëli itou sika itom úttiárat kaa itom enaké béchïbo, ál-la Diostachi, jü kókkolam ára jiaibitueame. ¹⁰ Áapo itom áma yeu sakatuak, entok jiba áma itom yeu kattua, jum buere jinhua machiku kókkó huäpo. Entokte at boobichaihui itom ä úhuanaké béchïbo juka kókkó huamta, ¹¹ inëlem ket emeë itom aniáteko oraciónim joakari ito béchïbo. Bueituk imëri juebénakam ket ito béchïbo Diostau buanáteko, juebénakam ket Diosta baisaunake juka Diosta tü eäu itom mabetaká béchïbo.

Jachiakasu Pablo kaa pueblo Corintiou siika

¹² Bueituk İri ajária jü uyjória itom bíchakähui, jü itom naa kujaktepo huatem täyähui itom jíapsipo tüisi huéiye, İri kaa emo buerialihuäpo ál-la huitti Dióstamak jíapsihuäpo. Kaa jume yoremem jita täyapo ál-la Diosta tü ehuäpo, inëlite ániat ito bojória, entok chë junne enchimmaki. ¹³ Bueitukte kaa huatek enchimneu jïojte, juka huatek enchim nooka násuk at jünéaka juka huatek nokaka enchim at jünéapo. Tene ä boobichaihui ä chupëpo enchim at jüneenakëhui, ¹⁴ bueituk huatek huämëm at jüneela, itom enchim uyjóriatukähui anëli kétchi itapote uyjóriapo enchim jipure, huári taahuarit Señor Jesústa yepsäpo.

¹⁵ İkái huitti ehuamta jipurekane, bat enchimneu huebabarek, bueituk guosa huëpo Diosta tühua enchim jipunaké béchbo; ¹⁶ Macedonia buiärau bíchaa huepatne enchimneu bat noitibare, chúkula entok, Macedonia bétana nottilatata, huetek júchine enchimneu yebijnake. Huanai chúkula emëe nee böo toijnake Judea buiärau bícha. ¹⁷ ¿Jáamakne ikái yáa báreka kaa tüisi ä yahuak kaa tüisi at suaka namuksi ino ä yáaka béchïbo? ¿Entok inëli jü in yáa bareka eähui jáamak yorem ehuäpo huéiye, bueituk inëli jü guosa ehuame inot ayunake jü inel jiaiyhuame “jehui” entok “ëe”? ¹⁸ Të Dios huitti ehuamta attiak jü enchimneu itom nokaü entok, kaa “jehui” entok kaa “ëe”. ¹⁹ Bueituk jü Diosta Üusi, Jesucristo, enchim násuk ito bétana nokhuakame, ino bétana, Silvanota bétana, entok Timoteota bétana, kaa “ëe” entok “jehui” ti jiaubahuäpo nok-ri; ál-la jehui ti jiaupo taahua, áapöríkuchi; ²⁰ bueituk jü sime Diosta itom mak-rokau, áapörírukut chuppe. Huari béchïbo, jü simek béppa uyjória Diostat bíinna, entokte inel jiaunake “Jünentunake” Cristo Jesústa huämi. ²¹ Áapo juka huitti ehuamta itom makka Cristotamaki, entok juka Diosta bétana tékilta yáa iahuaka yeu puahuamta. ²² Áapo itom seeyotuaka entok juka Espiritu Santota chúkula itom mabetnakëu ä lüturiatukähui jíapsipo itom ä makkak.

²³ Tene ketune kee jee Corintiou huéiye inel bat in eäka bénasi, Diosta bíchäpone in jíapsipo huitti enchim tejhua; bueituk enchim in jïokolé béchïbone; të kaa ä junëlituk,

ín jíapsine ára nenka. ²⁴ Katte úttiapo ito bétuk enchim an-ia Cristota sualhuäpo, ál-late enchim aniabareka aane, bueituk Diostat ehuäpo kutti jäbueka; enchim al-lenaké béchibo.

2

¹ Iäribéchibo enchimneu in huëpo kanne júchi enchim siroktua báare. ² Bueituk inapo enchim siroktuakátek, huanäisu, ¿jábesu nee al-leetuanake jáni? Al-la emëe jibba, jume in siroktuakähui. ³ Juäri béchibone enchimneu jiojtek, bueituk enchimneu yepsakátek kaa siroktuamta bit béchibo, huáme nee al-letua máchimmaki. Bueituk huittine enchimmet eiya juka in al-leäu, emem simetaka inomak ä attiak. ⁴ Bueituk enchimneu jiojtekä, tüisi jiojot eiyay entok jíápsipo kaa pappeakane yún opoakay; té kaa enchim sirok iaka, ál-la enchim júnenaké béchibo jachin tüisi enchim in nakéhui.

Pablo kaa tüisi ayukamta jiokörek

⁵ Té jábe nee siroktuakame, kaa nee jiba siroktuala, ál-la simem enchim kétchi, kaa yún nokbáahuäpo, júnelne jiaahua, “kaa yún nokbáahuäpo”, kaa kuttílasi nok báreka. ⁶ Iri jabetat kutti nokhuakame enchim bétana hueeka, türi beja yúmalasi taahua. ⁷ Én entok emëe ä bej-reka kat eaka, chë júnaksanem ä jíapsi yechaka ä jiokörípo yúmala, bueituk kaa uttesi ä sirok múknaké béchibo. ⁸ Juäri béchibone eláka ínel enchimneu jiaahua áapöríkem júnetua enchim ä nake bétana. ⁹ Bueitukne ket iari béchibo enchimneu jiojtek, lutúriapo jípubareka símeku enchim sayhuakapo áman enchim anéhui. ¹⁰ Én entok, juka jábeta enchim jioköreu, inapo kétchi. Bueituk ínëli ket jita jiokörímachiku, inapone ket juka jiokorihumta jioköre, enchim béchibone íkái johua, Cristota bíchäpo, ¹¹ juka Satanásta kaa itom kobanaké béchibo; bueitukte tüisi júneyia ára yore ä jioptuähui.

Pueblo Troaspo Pablota kaa yanti äähui

¹² Buere joära Troaspo nee yepsako Cristota evangelio nok báreka, puertam étaפורim jípureka junne Señorta bétana. ¹³ In espíritupone kaa yanti eiyay in hermano Titota kaa in teaka béchibo. Chúkula, sika huépatne simem tebotuasuka Macedonia buiärau bíchaane siika.

Cristopo yöhuame

¹⁴ Chëte Diosta baisáuhue, juka jiba yölataka itom hueriamta Cristo Jesúsopo entok itom huam ámani síme kátanate ä júneriatebo, juka musála jubäpo ä täyahuamta. ¹⁵ Bueituk Diosta béchibo entok Cristota ára jita joäpo, emo jinëulammechi äa béchibo musála juuba, té jume emo tárume béchibo. ¹⁶ Lüturiapom kókkko jubba, kókköna béchibo; té huamey béchibo entok jú jíapsihuame jíapsi béchibo. Iäri béchibo entok, ¿jábesu yúmalasi au jipure? ¹⁷ Bueitukte kaa jume juebenam benna jume tomi yöhuäpo Diosta noki tekípanuame, katte huatem bénasi ä kujaktia, ál-late Diosta bétana jíápsipo kayta esolataka; Diosta bíchäpote Cristota bétana nooka.

3

Bemela nokta nau tütehuäpo ministrom

¹ ¿Jachute júchi itom naatépo ito bétana jiba buéresi tüsi noknake? ¿Ö té ä jipüpo yúmala huatem bénasi, cartata tülisi ito bétana nokamta enchim béchibo, ö enchim tüisi ito bétana noknakéhui? ² Emem itom cartam, itom jíápsipo jiojteri, inëlite täyahua carta letrapo, entokte síme yoremem ä nooka. ³ Cristota cartatakem täyahua, ito bétana jiojtetaka, kaa tintayí, ál-la Dios jíápsamta espíritu; té kaa teta tablapo, ál-la takahua tabla jíápsipo.

⁴ Entokte huitti at ehuamta jípure Cristota huämi Diostau bíchaa. ⁵ Katte itom jita täya béchibo áma yúmahuamta jípure, bueituk huam jita täyahuäpo itom ä attiakä bénasi ehuäpo, ál-la jú itom áma yúmähui Diosta bétana huéiye. ⁶ Äapo ínëli itom yahuak, ministerio tekíl áma yúmahuäpo, bemela nokta nau tütehuäpo, kaa letrampo, ál-la espíritu; bueituk jú leyta letra yore súuhua, té jú espíritu jíapsihuamta yore makka.

⁷ Entok jú ministerio kókkkohuame letrammey tetapo jiojtehuak, ujoyóriata jípurey, ä inëlijo jume Israelita usiarim karam Moisésta pújbat bitchay, tósali machiriata ä jípurey béchibo, iri entok lütiseka hueiyey, ⁸ ¿jatchu kaa chë símek béppa ujoyóriata jípure jáni, jú Espiritu Santopo ministerio? ⁹ Bueituk jú ministerio bette nokpo chupeme, símek béppa ujoyóriata jípureyí, té jachu kaa chë júne símek béppa ujoyóriata jípunake jú ministerio lútula jíapsihuamta itom makame. ¹⁰ Bueituk huäri símek béppa ujoyóriata hueriaihui, imí huam ä bithuäpo kaa al-lébenna, bueituk chë júne símek

béppa uyjori jü chúkula hueme. ¹¹ Bueituk jü lütinakeme uyjóriata hueriay, jü jíbapo béchibotunakeme chë junne.

¹² Én entok juka böbithuamta jípureka, kaytatte jachin eäka huithuitti nooka. ¹³ Entok kaa Moisésta pújbat ahuä patpatiyi bénasi, jume Israelita usiarim kaa ä binnakë béchibo, juka huemta, kaitäpo tahuasemta. ¹⁴ Të jü bem koba suahua námakaka taahuak, bueituk én tahuariu tajti, juka Moisejta ley nokta nokhuayo, jü puj pattiria bem jipuréu ámet óreka taahua, ikäi entok Cristo kaitäpo ä tahuariak. ¹⁵ Entok ketune éni iri tahuariu tajti, jüka Moiséjta Ley nokhuayo, jü velo bem jíapsi béppa órek. ¹⁶ Të Señortau bíchaa emo jíapsi kuaktiakátek, jü bem puj pattiriattam ukhuatuna. ¹⁷ Bueituk áapo jü Señor Espiritu; entok jü Señorta Espiritu anëpo, sime guoytari aayuk. ¹⁸ Itapo simetaka iari béchibo, ito pujba étapolataka ä bícha, espejopo bénasi jüka Señorta simek béppa uyjóriata, simek béppa uyjóriapote bemelasi johua, ä alëbenatuhuäpo, juka Señorta Espiritupo.

4

¹ Íaribéchibo itapo ikäi ministeriata jípureka, nak jiokolihuamta mabet-lataka katte kom eiya. ² Entok juka esotatë tiusi machik kaa jobare, kabetate baítattähuaka ito buériale, entokte juka Diosta nooki kaa täbuiasi huatem majtia, ál-la juka lutüriapo täyahuamta jíbba, simem bétana ito jüneriateboka Diosta bíchäpo. ³ Jü itom evangelio éсотaka órek, entok jüba anëli órek jume emo tárulame béchibo. ⁴ Imechiri, jü diablo ániat au dios joame, jume Diosta kaa súaleme koba suahuäpo am puj pattiak, bueituk jü Cristota evangelio simek béppa uyjorika kaa am machirianakë béchibo; áapo entok Diosta jíapsäpo tua alëbenna. ⁵ Bueitukte kaa itapo ito nokriabareka nooka, ál-la Jesucristota Señorpo, ítapote entok enchimneu tekipanureom bénasi, Jesústa itom nakë béchibo. ⁶ Bueituk Dios nesahuek, jum kaa machiku machiriata ayunakë béchibo, áapo itom jíapsim machiriakame, bueituk iri machiria lutüriapo at jünehuamta täya béchibo, juka Diosta bétana simek béppa uyjorik, Jesucristota pujbäpo.

Diostat ehuäpo jíapsihuame

⁷ Íkäi buere bejremtate jípure babu báasompo imey báasom entokte itapo, bueituk jü huéchiapo yúmalasi uttiära Diosta bétana huéiye të kaa ito bétana. ⁸ Simekutte jiokot aane, tëte kaa kom eiya, námuksite ito bitcha, tëte kaa amay ito huiike. ⁹ Jájjuhuaka junne tëte kaa itapola aane, huattilatata junne tëte ketune jíapsa. ¹⁰ Jíbate sime kätana takahuat ä huéria juka Jesústa mukukähui, bueituk kétéchi juka Jesústa jíapsau itom takahuammet ä binná béchibo. ¹¹ Bueituk itapo jíapsame, jíbate kótko bareka ito toijla Jesústa béchibo, bueituk kétéchi jü Jesústa jíapsäu itot bittunake itom takahua ára mukemtachi. ¹² Íaribéchibo jü kótko huame itot aane, enchimmet entok jü jíapsihuame.

¹³ Të Diostat ehuäpo Espiritu Santopo áabenak jípureka, ä: “Jiojteri bénasi anä sualek, huäri béchibone nooka”; ítapote ket ä sualek, iäribéchibote ket nookak. ¹⁴ Jüneaka juka Señor Jesústa jlabitetuakame, itom ket Jesustamak jlabitetuanake, entok itom áamak yeu jábuanake enchimmaki. ¹⁵ Bueitukte ikäi simeta joaka jiokot aane, enchim ito nakë béchibo, bueituk jü Diosta tühua juebénasi au búrurianake, entok inëli jü Diosta tühua johuame juebenanake Diosta ay úttil béchibo.

¹⁶ Júnentaka jünete kaa kom eiya, elaposu iri itom béppa takahua lütiseka huéiye, të jü huaijhua itom takahua chikti táapo bemelasi tahuasime. ¹⁷ Bueituk iri chubala jiokot itom anëhui, itot ä johua juka jíbapo béchibo yúmalasi hueka béttesi simek béppa uyjorik. ¹⁸ Juka bíthuäpo ayukamtate kaa bit bánake, të juka kaa bit-huamta ál-la; bueituk jü bíthuäka ayukame chubala jibatunake, të jü kaa bithuäka ayukame jíbapo béchibotunake.

5

¹ Bueituk jüneate ikäi itom takahua imi buíapo kaa binnhuatunakemta juka karita én itom áma anëpo ä mójakteko, Diosta bétanate jóata jípure, kaa mamamme yáata, tëhuekapo jíbäpo béchibo. ² Imi joakate ujbuana jiokot eäka, tehuekau joata itom jípureü yaj péaka; ³ inëlite supetuataka bittunake kaa jujünélaka. ⁴ Bueituk inëli kétéchi, jume imi takahuäpo chubala imi jíapsame, jiokot eákate ujbuanna; kaa jujünélaka taahua péaka, ál-la nat béppa supetuataka, bueituk iri takahua én itom jipuréhui jü bemelasi jíapsihuame kaitäpo ä núnake. ⁵ Entok Dios íari béchibo itom yáakame, juka Espiritu Santota itom makkak ä lütüriatunakë béchibo juka itom ä mak-rokähui.

⁶ Bueituk inélite jíba huitti eäka jíapsa, entok jünéaka imí takahuäpo itom aneu tajti, mekkate señortau aane, ⁷ bueituk at eäkate imí naa kaate kaa pusimnea ä bíchaka. ⁸ Täte át eiya, itom takahua tösaka péaka, Señortamak an béchibo ⁹ täte inen ket ä jobáare, áamak aneka entok kaa áamak aneka junne, ä éä pamante aneka jíapsibare. ¹⁰ Bueituk úttia itapo simetaka Cristota yäura bíchäpo itom yeu jáptenakéhui, huehuëpulaka ä mabetnake juka bem yáakähui, takahuäpo aneka juka türík ö juka kaa türík.

Tékil ministerio Diostamak au tütehuame

¹¹ Jüneaka juka Señorta yörihuähui, yorememte Diosta bem mabetnakéu majtia, té jü jáchin itom jíapsau Diostau maachi, entok inéline ket eiya. Enchimte ket itom täya machile. ¹² Juka türík ito bétana huetate kaa júchi enchimmak ettejoa, ál-late enchim ito bétana ä jipü-ia juka tü ehuamta, bueituk jume emo jabeleka kaa huitti eäka jíapsame emem ára am yommianake. ¹³ Bueituk itapo rokomtukäteko Diosta béchibote rokom, té enchim béchibo suamsi ito nüye katte rorokom. ¹⁴ Bueituk Cristota yore nákehui itom jíapsi yüe, ikäi eäka itom jünériähui: huepuläka simem béchibo múkuk, té Juárezi béchibo simetakam kókkok. ¹⁵ Cristo entok simem béchibo múkuk, bueituk jume jíapsame, bejam kaa bempo béchibo jíapsinake, ál-la hua mukuka jibitekamta béchibo. ¹⁶ Inentaka én bat bíchaa itom takaapo kabetate täya, Täte itom huakajpo Cristota täyakätek junne, ente inéli huamte kaa ä täya. ¹⁷ Inéli jabetaka junne Cristopo aneme, beméla úsiari, jü órataka jak ayukáihui amáu tahuak én entok síme bemelasi yáari.

¹⁸ Én entok síme iri Diosta bétana hueíye, áamak ito tütehuamta itom makkak Cristota huämi, entok Diostamak au tütehua tekilta itom makkak. ¹⁹ Dios, Cristotat aaney jume ániat jíapsame áamak tütey, jume yoremem kaa türík bem yáalaü kaa ámet náikiak, entok juka nokta áamak tütehuamta itom tekil makkak. ²⁰ Inélite Cristota téhuampo nesauta joaka naa rejte, bueituk Dios jume huatemmeu ujbuaname bénasi ito huämi, enchimmeute ujbuanna Cristota téhuampo: Dióstamakem emo tüte. ²¹ Áapo kaa ä yahuak juka kaa türík, té ito béchibo kaa türíku náikiahuak, bueituk itapo jum lútula jíapsihuäpo náikiahuak, áporikuchi.

6

¹ Inéli itapo, juka tékilta ámak joaka, kuttílasite enchimmeu nooka juka Diosta tühua kaa kia kaitäpo enchim mabetnaké béchibo. ² Bueituk inel jiaahua:

Aniata yanti tahualatukne enchi jikkajak;
entok jü jinëuria taahuaritne enchi aniak.

Éni ajária jü ára amä jehuiteterianakéhui; éni ajária jü jinëuria taahuari.

³ Juka kaa türíkte kaabeta itot bit ia ä jiponaké béchibo, bueituk jü itom ministerio tekiltat kaa juénak at nok iaka. ⁴ Al-late türík juaka ito bittebo jum símeku Diosta ministerio tékilta joaka, juebénasi yanti ito nüyeka, jiokot emo bit-huäpo, kayta jipuhuäpo, entok jiokot eehuäpo. ⁵ Yore bebiahuäpo, carcelimpo, juebena genteta chayé násuku, tekapanuahuäpo, yetem jipuhuäpo, entok ayunahuäpo. ⁶ Chícha machik kaa jipuhuäpo, yun jítat tüisi jünehuäpo, yore jiokolihuäpo, kaa bettek jíapsihuäpo, Espíritu Santopo, entok huitti emo nakhuäpo. ⁷ Lütúria nokpo, Diosta úttiárapo, lutúlay ára äi nassuahuäpo, batatana entok mikkotana. ⁸ Úttíluhäka entok kaa tüisi ito bétana nokhuäpo emo úttíluhäpo, emo buerialihuäpo entok kaa emo buerialihuäpo; yore baítattáhuame bénasi té lutúriapo joaka. ⁹ Kaa täyahuame bénaka, té tüisi täyahuaka; abe kókkok me bénaka tète ketune jíapsa, kókkosi johuaka tète kee kókkok. ¹⁰ Sírokamta bénaka, té jíba al-leaka, pobem bénaka tète juebenam rikotela, kayta jipuremta bénaka tète simeta jípure.

¹¹ Cristota súaleme Corintiopo jome enchimmeu bíchaa itom teni au étapola; entok itom jíapsi bueürusi ayula. ¹² Itapote chikti itom jíapsimakte kayta yeu bëaka enchim nakké, té emée enchim jíapsipo itou bíchaa emoem ámpöle ¹³ Bueituk nanancha ä inné béchibo, itom ito nakéhui, usiaritau nonokhuä bénasine enchimmeu nooka, emem ket emo jíapsi étapo.

Itapote Dios jíapsamta teöpo

¹⁴ Katem ámemak puaktia báare jume Diosta kaa yöremmaki, ¿bueituk jü kaa türík joame jachisu au jaláinake jü lütúriata joamtamaki? ¿Entok jachisu jü kaa machiriatamak áu türínake jü machiria? ¹⁵ ¿Jachisu, Cristo diabolotamak au türínake? ¿Entok jü Cristota súaleme jü kaa ä sualemamaki? ¹⁶ ¿Jachisum nau türínake Jü Diosta teöpo, jume ídolommaki? Bueituk emée Dios jíapsamta teöpöem, Diosta jiaka bénasi:

Ámemakne aneka ámemak naa huenake,
entokne amebéchiBo Diostunake,
bempo entok ín pueblotunake.

¹⁷ ÍaribéchiBo ket júneli jiaahua jü Señor:

Ámenásukem yeu kaate, éntokem emo naïkimte;
éntokem jü jaiti machikut kaa mamma.

Huanäine ínapo enchim mabetnake

¹⁸ huanäine enchim béchiBo achaytunake,
huanäi emëe ín úusimtunake, entok ín malamtunake,
ti jiaahua jü Señor simeku úttiakame.

7

¹ Én entok emëe nakhuame, jukaí bobithuamta jípureka, takahuat entok espiritut chicha machik itot ayukamta bétanate ito túterianake, juka Diosta béchiBo jiba santosi jíapsihuamtate yúmalasi jípunake, Diosta majhuëka ä yórihuäpo.

Pablota tüisi al-lëahui corintiom jíapsi kuaktekä béchiBo

² Tú ehuápem itom mabeta: bueitukte kaa túrik kaabetau yáala, kaabetate juénaku au nasontetuak, entokte kaabeta baítaula. ³ Kanne bettek enchimneu nok báreka nooka; bueitukne bannataka béja enchim ä tejhuasula, ín jíapsipo enchim ín jípurëhui itom jíápsäpo entok itom nau kókköpo. ⁴ Kanne tihueka enchimneu huitti nooka. Entokne enchim bétana tüisi buere al-leiya, jíapsi yejtehuamtane yúmalasi jípуре, entokne yúmalasi ä jípure juka al-lehuamta, jikot anhuäpo junne.

⁵ Bueituk Macedonia buiaräü yajaka naateka, itom takahua kaa jimyoreriata jípureka, ál-late simeku jikot eetuasuahuak, päkutana bétana nau nassuahuäpo entok huaijhua bétana entok majhuëka jikot aaney. ⁶ Të Dios jume jikot ääka ä bétuk emo nüyeme jíapsi yechame, itom jíapsi yetchak Titota itou yepsako. ⁷ Entok kaa itou ä yepsaka béchiBo jibba, ál-la kétchi jum jíapsi yejtehuäpo enchim bétana ä jíapsi yechahuakapo, entok ket itom ä tejhuak juka tüisi nee nákeka ino béchiBo enchim buanähui. Huanäine íari béchiBo chë júne al-lëiak.

⁸ Elaposune huári cartai enchim siroktuak, të én kanne jachin eiya, bueituk júnaköi jikot jiaka junne, huári carta chubala jiba enchim siroktuak, ⁹ tëne én al-leiya, kaa enchim sirok tuahuaka béchiBo jibba, ál-la, sirok huäpo enchim jíapsi kuakteka béchiBo; bueitukem Diosta bétana siroktuahuäk, inëli, imi huäm kayta enchim tarunakë béchiBo. ¹⁰ Bueituk jü Diosta bétana siroktuame, jíapsi kuaktihuamta yore makka, jinëuriata béchiBo, íari bétanate kara tábuiasi eiya, të jü ániapo kia siroktuame, kókkö huamta huéria. ¹¹ Bueituk inëli Diosta enchim siroktuakäpo, jita tü eerita enchimneu yahuuak, jachisem emo aniak jum kachin anmáchiku, enchim majhuë násukem yore nakhuamtem nee makkak, entok juka enchim naïbukëhuem túteka tüisi tahuariak, bueituk inëlem jum simeku chicha machik kaa jípureka taahuak. ¹² Bueituk íri enchimneu ín jiojtekähui, kaa juka kaa túrik yakamta bétana hueiye, entok juka kókosu yahuakamta bétana junne, ál-la, Diosta bíchäpo, ä júnerianä béchiBo, juka tü eerita ito béchiBo enchim jípurëhui. ¹³ Íari béchiBote jíapsi joahuak jü enchim jíapsi yejteriyai.

Tëte chë júne al-leiya juka Titota al-lea béchiBo, bueituk ä espirítupo oúsi ehuamta enchim ä makaka béchiBo. ¹⁴ Enchim bétanane ino úttisulatakana kanne tüisi tahuala, bueituk sime íaribétanate lútüriata nok-la, entok kétchi jü Titota bétana itom ito úttilekäu lútüriatakana taahuak. ¹⁵ Áapo chë júne enchim nakkë, enchimneu huateka jachin simetaka enchim ä nok jikkajakä béchiBo, entok jachin Diosta yórihuäpo emo yoaka enchim ä mabetakä béchiBo. ¹⁶ Al-leane simeku enchimmet huitti ääka.

8

Cristota súaleme béchiBo tomi nau toijhuame

¹ Inëli kétchi hermanom, enchimtä tejhua juka Diosta tu eäü Cristota sualhuäpo nau anim makhuakahui jum Macedonia buiärapo. ² Bueituk jikot ámeu huë násuk junne, jü simek béppa bem al-leahui entok polobemtaka junne, rikosi jita jipuhuä bénasim kaa emo jiokek. ³ Bueituknä júneriatebo, juka tomita Diostau bíchäpo jípurekaka, jume Cristota sualhuäpo aniabaahuäpo. ⁴ Bempom juebénasi itou ä aahuak juka al-lehuamta Diosta bíchäpo jípurekaka, jume Cristota sualhuäpo aniabaahuäpo. ⁵ Entok kaa itomä boobichä pámani, ál-lam Señorta mampo bat emo tojaka ofrendapo, chúkula entok itom aniahuäpo Diosta éa pámani.

⁶ Iari béchibote Titotau kuttílasi nookak, bueítuk jachin bannataka ä naatekä pámani, inéli kétchi enchim násuk ä chupa sahueka, juka Diosta túhua tékilta. ⁷ Inéli kétchi, emée símekuchem Diostat ehuamta yún jípure, nokta nokhuäpo, jita täyahuäpo, entok símekuchem kaa bettek jiapseka ára jita johua, entok enchim itom nakepo, ikäi tomita Diostau bichaa naikiata entok Diosta tü eäu yünem ä jípure.

⁸ Kanne nesahuemta bénasi nooka, ál-la ä jöbila béchibo, jume huatem ára jita joäpámani, entok kétchi jü yore nakhuaamta kayta esoka enchim jípurèhui. ⁹ Emem béja ä täya, juka Diosta túhua itom Señor Jesucristota jípurèhui, bueítuk itom ä naké béchibo poobetaka taahuak, rikitaka junne, bueítuk emée ä pooberayi rikitukäem.

¹⁰ Entok iayirine consejota enchim makka, bueítuk iri enchimneu türi, jume bannataka naateka, kaa ä joaka jibba, ál-la ket ä huatiaka, iebu huasuktaiy naateka. ¹¹ En entok kétchi akem ä yáa báreka eíya, bueítuk jachin lautí enchim ä huatiakä pámani, inèlem ket ára ä chuppa ä yábahuä pámani enchim áma yumäpo. ¹² Të tua batchu jü inel ehuäpo ayuka yabahuame, ára yáatu áma yúmahuä pámani, të kaa áma yúmahuäpo ée.

¹³ Tëne kaa ikäi nooka, huatem yún jita jipunaké béchibo, enchim entok kaa kayta jipunaké béchibo. ¹⁴ Ál-la imechí taahuarimmet jü naarekik jipubahuäpo, jü yún enchim jita jipurèpem bempörim ára ania, bueítuk chúkula enchimneu jita bëyei bempom yún jita jipurètek ára enchim ania, inéli jü nanála ehuame enchimmet ayunake. ¹⁵ Jiojterita jia Bénasi: "Jü yún jita toboktiakame, kaa yún ä jipurek, të jü chë ilikkik toboktiakame, kaa chë ilikkik jipurek."

Tito entok jume ä jaläim

¹⁶ Të Diostate baísahue Titota ä jiápsipo enchimneu tü ehuamta ä jípurekä béchibo ket jiba ino Bénasi. ¹⁷ Të lütüriapo nokta mabetak ä tutürek, bueítuk tüisi enchimneu bíchaa tü eäka, inéli siika enchimneu bíchaa inel ä eäpo.

¹⁸ Entokte senu hermanota áamak áman bíttuak, iari bétana jü tüisi nokhuame síme Cristota sualhuäpo nau animmet jikkajitu. ¹⁹ Të kaa iri jibba, ál-la ket jume iglesiam bétana ä tekia makhuaik itomak ä huenaké béchibo enchimneu bíchaa itom katëpo, juka itom nau tojakäu enchimneu hueriu béchibo; të iri ministerio tekil itom joäu Señorta jiba üttil béchibota johua, entok enchim tü eäu jüneriatebö béchibo. ²⁰ Kaabetate kaa türik itot nok-ia, juka juebenak nau toijhuakamtat itom tekipanua bétana. ²¹ Juka lütula huemtate jobareka eíya, kaa Señorta bíchäpo jibba, ál-la ket jume yoremem bíchäpo.

²² Kette ámemak áman ä bíttuak juka itom hermano, juka tü ehuamta juebenak bétana ä jípureüte juebénasi ä bil-la, të én entok chë junne, jü tü ehuame at aika, enchimmet tüisi huitti ä eä béchibo. ²³ Të Titota bétana, inapone ä jalaék entok nee aniaka tekipanua enchim béchibo, entok itom hermanom bétana, cartata bem hueriäpom Cristota sualhuäpo nau anim bétanam aman bittuari Cristota looria béchibo. ²⁴ Bempörimem jünetua, Cristota sualhuäpo nau anim bíchäpo, juka enchim am nakèhui entok juka huitti enchimmet itom ito üttilèhui.

9

Jü tomi nau toijhuame hermanom béchibo

¹ Jume Cristota súaleme béchibo nau toijhuamta tékil bétana, kanne éntok enchimneu jiojtenake türi bejja. ² Buéituk juka enchim tü eäune täya, inéline enchim bétana tü eäka entok al-leaka Macedonia buiärapo anemneu nooka, bueítuk jume Acaya buiärapo joomem iebo naateka huechiampom emo jípure; inéli jume huate enchim jüneriakam ä innèak juka huatem aniabahuamta. ³ Tëne jume hermanom enchimneu bittuala, bueítuk jü enchim bétana tüisi huëpo itom jünereaü, kaa kia bejatunake; të ál-la in jä Bénasi, huechiapem emo jípunake. ⁴ Jachinaik huate macedoniam inomak äbo sajakátek, enchim kaa huechiapo anemem teunake, huanäite tüisi tahuaname, huitti ehuamta enchimmet ito jípurè béchibo, të jü tüisi máchira kaa ito béchibo ál-la enchim béchibotunake. ⁵ Inéli, üttiatuk kuttílasi hermanommeu in noknakèhui, enchimneu bat am kannaké béchibo, entok bannatka juka huatem aniahuamta bétana enchim nokakaü, huechiapo bat enchim emo jipunakèhui, bueítuk kaa üttiapo námakak jiapseka enchim nahuä toijnaké béchibo juka huatem äi enchim anianakèhui.

⁶ Tëne inen ket jiaahua: Jü kaa jaikik echákame, ket kaa jaikik toboktianake; të jü yún echákame, ket yún jichupata toboktianake. ⁷ Hueépulakam jiápsipo bem nenki báreka eäu nenkinake; të kaa ä beutireka, entok kaa üttiapo Bénasi, bueítuk Dios ä nakke juka al-leaka, Diostau tomita buisemta. ⁸ Entok Dios üttiata jipure, enchimmet ä búrurianaké

béchibo juka Áapörök tühua, jum inéli bithuäpo, jibem símeku yúmalasi jita jípunake entok kayta enchimmeu binake jum tühuaata johuäpo. ⁹ Ä jöjteri bénasi:

Ä naïkimtek, póobem miikak,

jü lútula jita ä joáu, jíbapo béchibo órek.

¹⁰ Entok hua Dios báchiata et-baremta makame, entok juka jíbuaamta paanim, inéli yore miknake entok ä búrurianake juka ethuakamta, entok juka chupuka takamta búrurianake, lútula enchim jita joapo. ¹¹ Bueituk inélem símeku rikomtunake huanárem kaa emo ámpöleka yún huatem ára anianake, iri itot ä johua juka Diosta baisaihuähui. ¹² Bueituk iri ministerio tékkil johuame, kaa juka Cristota sualemmeu béyemta jíba johua, ál-la ket áma juebenna jü Diosta baisáhueka itom anéhui.

¹³ Bueituk ikäi ministerio tékilta bíchakam Diostam úttilnake, juka Cristota evangelio nesahui enchim joä tiaka, entok kaa emo ámpöleka enchim am aníaka béchibo, bempörim entok símem. ¹⁴ Inéli kétchi juka oraciónta bempörim joäpo enchim béchibo, enchimim nakke, juka Diosta tühua juebenak béppa enchimet ayuká béchibo.

¹⁵ ¡Diostate baisauhue, símek béppa yörisi machik itom ä makaka béchibo!

10

Pablo nok naksua ä ministerio tekil béchibo

¹ Inäpo Pablo enchimmeune ujbuanna Cristota úttesi yore nake pámani, bueituk enchimmak anétekne kaa jikat eäka túlisi nonoka, té kaa enchimmak anétekne entokne kuttílasi enchimmeu nonoka. ² Huittine enchim tejhua, enchimmak anétekne kaa kuttílasi enchimmeu nok báare, ikäi kuttilla noqtane huitti nok báreka eíya, jume kaa türík itom joä tiammehui. ³ Lútüriapote takahuäpo aneka jiápsa, téte kaa juka takahuata huaatiaü johua. ⁴ Bueituk jum nassuahuäpo ái itom ito aniähui katim imí ániapo jooime, ál-la Diosta úttiärapo hueiye, bueituk juka buéresi úttiaka órekamta kaitäpo tahuaria béchibo. ⁵ Juka nokta huépo Diosta bej-reka jikau au cháalata kom tatap béchibo, huanái juka síme éerita Cristota nesahui jobahuäpo ä hueriu béchibo.

⁶ Éntokte inél jü kaa túisi anhuamtat kutti nokbare, juka Diosta nesahui yúmalsi enchim joayo.

⁷ Juka bithuamtem at suaka ä bitcha. Bueituk jábe ä jiasipo Cristota au jípuré tíame, ikäi ehuaamta ket jípunake, jachin jábe Cristotat áu ané tíame, bueituk itapote ket anéli Cristotat aane. ⁸ Elaposune ché júne ino úttile, jum yaura úttiata in jípurépo, ikäri jü Señor itom ä mak-la enchim ái itom yótutuanaké béchibo, té kaa kaitäpo ái enchim itom binnaké béchibo, iari béchibo kaibune ái tiunake. ⁹ Bueituk kaa tábuiasi bittunake, in jöjterimmea enchim majtuam tenasi. ¹⁰ Bueituk lútüriapo huate inel jiaahua, jume cartam úttia entok kuttílasiim nooka, té áapo áma anétek kaa kuttílasi nooka, ä nokaü entok kaa sualmatchi. ¹¹ Íkaine ä júneria-ia juka nokakamta, jachin juka cartapo itom noká bénasi, kaa áma aneka entok áma aneka junne, juka yáa baahuamtate yáanake.

¹² Bueituk katte huatem bénasi ito núbareka eíya, entokte kaa áme bénasi ito jikau chatcha báare; bueituk bempom bempolaka nau emo jujúnakte, entokim nanancha emo bíchaka kaa sua eíya. ¹³ Té itapo katte kia jájana ito úttil báanake, ál-la juka jünakterita Diosta yechaläpo ámani, bueituk inél enchimmeu yaij béchibo. ¹⁴ Katte ché béppa ito eria, kaa enchimmeu yaijlamta bénasi, bueituk itapote bat echimmeu yájjak juka Cristota evangelio hueriaka. ¹⁵ Katte tábuik tékilta johuäpo ché júne ito úttil báare, ál-la juka Diostat eäka enchim yöotu pámani, enchim násukte úttilhuaka binná, juka jünakterita ito jípuré pámani. ¹⁶ Éntokte síme kátana juka evangeliota huatemmeu nooka, enchim anépo ché huannabo, kaa tábuik tekipanuäläpo kikkimuka, kaa tábuik tekilpo ito úttil báreka.

¹⁷ Té jü au úttileme, Señorpo au úttilnake. ¹⁸ Bueituk jü apola au jikau chatchame Dios kaybu ä úttilnake, té jü Diosta úttileü ál-la.

11

Pablo entok jume apóstolim ára nokichim

¹ Ili rokosi nee anépem nee jiokekätek türeíyey, ä inélituk jehuitéem. ² Bueitukne näibukeka, Diosta béchibo enchim näibukke, bueitukne huépülak jíba enchim kunatua báare, bueitukne jamut bemeta bénasi Cristotau bíchaa enchim yeu jábua báare. ³ Té jachin jü bakot ä arahué páman Evata báitáhuak, inéli jü enchim innéau ára au nayote, jum enchim jiápsipo huitti eäka Cristota sáu enchim katépo. ⁴ Bueituk jábe itou yepsaka tábui Jesúsata bétana itou nokáteko, jü enchim itom majtiaká béppa, entok kétchi eme juka espírituta enchim mabetaká béppa tábui espírituta mabetátek, entok tábui

evangeliota enchim mabet-lä béppa, ä turiakä bénasem eäka ä Jehuiteria. ⁵ Bueituk kaitäpone ino chë illichile, huamei buere apóstolim náapo. ⁶ Eläposune in nokäpo, kaa tua tüisi huéchiapo nooka, jum jita täyahuäpo kaa junëli; bueituk simeku jum jita itom joäpote enchim ä jüneriatuala.

⁷ ¿Jachune kaa tüisi ayuk jäni simem bétuk ino tahuariaka, enchim éntok jikat tahuariaka, bueitukne Diosta evangelio enchimneu nookak kayta enchimneu aahuaka? ⁸ Huate iglesiam kaa tómeke tahuala nee ania báreka, ímëri nechim bejtuala enchim nee majtianakë béchibo. ⁹ Jikot eäka enchim násuk nee aneyo, kaabetaune jita áahuak, bueituk juka inou bëyemta, jume hermanom Macedoniapo joomem nechim aniak, simekutne ino suayak, entokne simeku ino suayanake, kaabetau kayta jita au béchibo. ¹⁰ Cristota lutúria inot anë béchibo, kaabe nee ä úkhuanake juka yúmalasi in al-leähui jum Acaya buiärapo. ¹¹ ¿Jatchiaka? ¿Jachune kaa enchim nake, jäni? Dios jüneiya enchim in nakëhui.

¹² Juka in joaüne jiba naburuji jobare, bueituk jume jítat júne jahuiteka Diostat emo tekapanuä tiame, katim emo ito benä tianake. ¹³ Cristotahuim emo apóstolim tiaka, Diosta tekilpom tomi yö báreka, tē ímëri katim Cristota apóstolim. ¹⁴ Entok kara at guomtisi maachi, bueituk Satanás apöisu tua ángel machiriata bénasi áu sasankotua. ¹⁵ Bueituk ínel ä huëpo kara ät jünnera eetu bueituk jume au tekapanuame kechim täbuiasi emo yáaka, lútula emo tekapanuä tiabare; íkái tékilta bem joä pámani bette nooki ámet chupana.

Apóstol Pablota jikot anëhui

¹⁶ Júchine ínel jiaahua: káabe rokota bénasi nee jipunake; tē emëe jiba íneli ino bétana eátek, rokota bénasem nee mabeta, ili ino úttil béchibo. ¹⁷ Juka in nokähui, kanne Señorta eápáman ä nooka, bueituk roko ehuápáman hueiye. Jú in ino úttilëhui. ¹⁸ Bueituk juebénakam huakajpo emo jábele, ínapone ket ino úttil báare. ¹⁹ Bueituk eme susuakame jume rokosi emo nüyemmakem ára emo hueria, emëe suamsi emo nüyeme. ²⁰ Bueituk jábeta úttiapo enchim tekapanuatuayo katem jijjiale, entok jábeta enchimney tüisi tahuayo, entok jábeta jita enchim: úhuuayo, entok jábeta au jikau chatchayo, entok jábeta jopemmet enchim chonayo, yantem eäka ä bitcha. ²¹ Inobéchibo tüisi maachi jjöbe jú in nokähui, tēte iäri bétana katte úttiata jípure.

Tē jume huatem nokaka áma emo yumä teátek, ínapone ket áma yúma eläposu roko jehuey jú in nokähui. ²² ¿Bempom hebreom? Ínapo kétchi, ¿israelitamme? Ínapo kétchi. ¿Abramta usiarimme? Ínapo kétchi. ²³ ¿Cristotahuim ministrom? Ínapo chë junne (rokota bénasi nee nooka); bueituk tékilta johuäpo, ínapo chë júne tekapanuala; yore bebiahuäpo juebénasine bemmuchari chë áme béppa; carcelpo yore joahuäpo chë burusi; jinhua machiku abe yore suahuäpo juebénasine áma naa símla. ²⁴ Judiom bétanane manni ä mabet-la juka yore bebiahuamta, huépülak béchibo kaa cuarentasi. ²⁵ Baysine jibebiammey betmuchari, sejtulne tetammea maaasuri. Baysine barcota roptey áma hueiye, senu tukaapo entok senu taapone bahue násuk ansula barcota roptëpo. ²⁶ Böommet boojohuäpo juebénasi; bathuempo jinhua machiku, lak-ronim násuku jinhua machiku, jum jinhua machiku jume judío naciompo inomak joomem násuk, entok kaa judiom násuk jinhua machiku, buere joära násuk jinhua machiku, ánia see paria násuk jinhua machiku, bahue násuk jinhua machiku, jume emo hermanom tiaka kaa huitti jiápsame násuk jinhua machiku. ²⁷ Lotteka tekapanuahuäpo, juebénasi kaa kotuäpo, juebénasi tebaureka, entok baímukhuäpo, juebénasi ayunahuäpo, joásuhuäpo entok kaa sankohuäpo.

²⁸ Ikái simeta hue násuk, jú chikti táapo inou yeu matchume, síme iglesiam bétanane obiseiya. ²⁹ ¿Bueituk jábeta koköri huechek, ínapone ket koköri huehueke? Bueituk jábeta jioptuahakne, kujti eäka kaa al-leaka tatahua. ³⁰ In ino úttilnakeu ä úttiatak, ínone úttilnake, kaa in úttiakäpo. ³¹ Jú itom Señor Jesucristota Dios Atchay, jú yú-tütti al-lerita attiakame, jüneiya kaa in kia nokähui. ³² Bueituk pueblo Damascopo nee aneyo, jú rey Aretastau gobernador jume damasenom buere joära suayay, nee buijtebo báreka. ³³ Tē barda bentanapone buere kanajtapo huannäbo kom yéchahuak, huanäine ínel ä mampo ino yeu huikek.

12

Huantiria takat innëhuame

¹ Lutúriapo ino béchibo kaa türi in ino jikau chatchähui, tēne juka in bíchakähui entok juka Señorta inou yeu machiriakäu nokbare. ² Senu yoremthane Cristota sualhuäpo täya, bueituk catorce huasuktiriam hueiye tehuekapo Diosta jiápsäpo jikau

nóitiriahuak. Kanne jüneiya ä takahuäpo ö espíritu; Dios jíba jüneiya. ³ Entokne ä täya huakai yoremta, ä takahuäpo ö kaa ä takahuäpo, kanne jüneiya, Dios ál-la ä jünería. ⁴ Tehueka paraisou ä nóitiriahuakahui, imiri nokta jikkajak të iri nooki entok kabemmu ára noktu. ⁵ Iri yoremta bétanane ino úttile, të ino bétana entok kaitäpone ino úttil báare, ál-la jum kaa in úttiakäpo. ⁶ Të inapo ino úttil báaretek kaa kia béja eiyey jü in nokähui, bueítukne lutúriapo nook eiyey, tëne ä tojja bueítuk kaabeta täbuiasi ino bétana eenaké béchibo juka inot ä bichähui entok inot ä jikkajakähui.

⁷ Bueítuk juka buéresi inou yeu machiriahuakamtay, kaa ino jabelnaké béchibo, in takahuat huantiria huicha sóSORIA tenaka inou bittuari, Satanásta nesahui joame jopemmet nee chonamta bénasi. ⁸ Iari bétanane Señortau baysi ä aüsula nee ä úhua sahueka. ⁹ Të áapo inel inou jiaahuak: “In túhua emobéchibo yúmala; bueítuk jü in úttiára yúmalataka tatahua jum kaa úttiata ayukäpo.” Iaribéchibone tü eehuäpo ino úttilnake, jum in kaa úttiakäpo Cristota úttiára inot tahuanaké béchibo. ¹⁰ Entok Cristota in naké béchibo ál-leane jum in kaa úttiakäpo, kaitäpo bit-huaka junne, simeta inou býe násuku, kaa tüisi bit-huaka, entok Cristota béchibo jikot anhuäpo. Bueítuk jum in kaa úttiakäpone, chë úttiaka tatahua.

Pablo obisi eiyay Cristota sualhuäpo nau anim Corintioipo joomem béchibo

¹¹ Ino úttilekane kaa suakamta bénasi tatahua, të emëe úttiapem nee junëli ayutuak. Bueítuk inapone enchim bétana úttil eehuay; bueítuk huámei buere apóstolim náapo kaitäpone yeu tatahua, eläposune kayta bejre. ¹² Sime juka apóstol señaltane enchim násuk yauhuak yanti ino nüyeka, juka Diosta ára jita joähui entok jume milagrom, tua jüneriahuak in apóstoltukähui. ¹³ Bueítuk emëe jitäposem yeu tahuala jume huatem Cristota sualhuäpo nau anim násuku, bueítuk inapone kayta enchimneu áula enchim nee anianaké béchibo, jikái in kaa ammáli ayuri, nechem at jioKore!

Pablo am tejhua bajikun huëpo ámeu yebijrokaka

¹⁴ Bajikun huëpone enchimneu huebáreka huéchiapo aane, bueítukne kaitäpo enchim muksi eetuanake enchimneu jita aahuaka. Juka enchim jipurëune kaa jaria, të enchim ál-la, jume usiarim katim áchayhuarim béchibo tomita nau toijnake, ál-la jume áchayhuarim bem úsim béchibo. ¹⁵ Inapone tüisi al-leaka juka in jipurëu toijnake jita ái jinnü béchibo, entok eläposune inapo áma ino lütia yore nakhuamta enchim jíapsim béchibo huatiaka, eläposune inëli enchim nákeka, inapo chë júne kaa nakna.

¹⁶ Të jü enchim kaa in obisi eetuähui, jü kayta enchimneu in ahuái huitti jüneriahuaka jipuhü, të huate nee buere machi túiya jänitukne in arahuëpo am báitahuaka jita am úkhuak. ¹⁷ ¿Jachune enchim baitaula jum jabeta enchimneu in bíttuakäpo? ¹⁸ Juebénasine Titotau inel jiaahuak, áman enchimneu ä hue sahueka entokne áamak senu hermanota áman bittuak. ¿Jachu Tito enchim báitahuak jani? ¿Jachute kaa huepul espíritu nau eiya, entok huepul huaraktiriapo?

¹⁹ Jámakem enchimneu itom ito jioKorë teíyey. Të kaa junëli; Diosta bíchäpo entok Cristota tehuampote nooka. Iri sime emo nakhuäpo hueíye, enchim áma yótunaké béchibo. ²⁰ Jámakne kaa enchim in teubaré bénasi éaka senu eiya, entok jámak eme ket nee teunake të kaa enchim eä pámani. Bueítuk jámak enchim násuk ayuk jü enchim nau nok nassuähui, huatek attia jípupeehuame, juëna omtira, emo náikimtehuame, huatemet bettek nokhuame, juënakú au jabelhuame entok jájana emo núhuame. ²¹ Entok enchimneu nee notteko, tüisi machikne Diosta bíchäpo innënake, entokne jáamak ket buannake, jume juebenak kaa türik joaka kaa emo jíapsi kuaktiamé béchibo entok jume chícha machiku jíapsaka, jámutta kaa jubeka ámak jíapsame, entok kaa turik johuäpo jíapsaka junne.

13

Huitti am tejuakahui entok teboteri ä luutëpo

¹ Ëni bajikun hueíye jü enchimneu in noitinakëhui. Juka enchim násuk kaa tüisi huëpo, guoyim o bajim bíchäpo simeta huitti tahuariatunake. ² Bannatakane ä noksula, én entokne júchi inel jiaahua enchimnak anemta bénasi, én entokne kaa enchimnak aneka ámeu jíojte jume bannataka Diosta bejrim yáakammehui, entok sime jume huatemmehui, bueítuk júchi enchimneu yepsakátek kaabetane säbuilanake. ³ Bueítukem ä jüneria báareka ä jaria, nee nokay Cristota inot anëhui, áapo entok enchim násuk kaabeta säbuila, ál-la enchimmet úttiata jípure. ⁴ Eläposu kaa úttiakamta bénasi kúrusit poponhuak, Diosta utteara béchibo jíapsa. Alébénasi ítapote ket kaa útiak, tëte ámak jíapsa Diosta utteara itot anë béchibo.

⁵ Enchimechem nat suhua, jachem Diostat ehuäpo aane jäni; emoem jüneria enchim áma yumähui. ¿Ö katem emo täya, Jesucristota enchimmet anëhui, ö jamakem kaa áma yúmaka tatahua? ⁶ Tëte jüneyia enchim jünenakëhui, elapo jüneriatunake itom ál-la ama yumähui. ⁷ Entokte jíba Diostau enchim nok-ria, kaa türik kaa enchim yanake béchïbo; të ikäi enchim joay katte itapo ito úttil-ia. Ál-la enchim juka türik jonákë béchïbo, eläposute itapo kaa áma yumamta benna. ⁸ Karate jita johua lútüriata bej-reka huemta, të lútüriata béchïbo ál-la. ⁹ Al-lehuamtate jípüre kaa itom uttiaka béchïbo, tëte enchim úttiata jipu-ia, entokte ketune Diostau enchim nok-ria yúmalasi Diostamak enchim jíapsi-ia. ¹⁰ İari béchïbone enchimneu jïojte kaa enchimmak aneka, bueítuk enchimmak anëtek kaa kuttilak nok béchïbo, juka yaura uttiata Señorta nee mak-la pámani, ikäine mak-ri ái yötu béchïbo, të kaabeta kaitäpo ái tahuaria béchïbo.

¹¹ Jum simeku hermanon, ál-leaëm, kayta áma bëyepem yúmalasi emo jípüre, emoem jíapsi joiya, nanabeuchem eíya, éntokem yanti eäka jíapsa; huanäi jü Dios yanti ehuamta entok yore nakhuamta jípüreme, enchimmak annake. ¹² Emóem tebotua Cristota sualhuäpo emo nakeka. ¹³ Sime jume santosi jíapsame enchimim tebotua.

¹⁴ Señor Jesucristota tü eäu, jü Diosta yore nakëhui, entok Espiritu Santota jíapsipo jipuhuame, enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Galatammehui

Teboteri

¹ Ínapo, Pablo, jü apóstol, yeu púari të kaa yorem bétana éntok kaa yoremem júnel eäpo, ál-la Jesucristota ínel eä béchibo, éntok juka Dios Achayta, ä jábítetuakamta kókkolam násuku. ² Ínapo éntok sime huame hermaanom ínomak aneme, Cristota súaleme Galaacia buiärapo jomemmeute tebote. ³ Jü Diosta tü eäu éntok yánti anhuame enchimmaktunake, Dios Átchay, éntok itom Señor Jesucristota bétana huéeme. ⁴ Aapo ito béchibo kia áu tójjak itom Dios bejrim béchibo, huaka kaa türík én ániat ayukamta bétana itom búttia báreka, itom Dios Áchayta ehuä pámani. ⁵ ¡Áapörík béchibotunake jü lóoria éntok nat tómti cien huásuktiriampo éntok jiba juné! Jünentunake.

Huépü evangelio jiba aayuk

⁶ Karane ä sualeka tahuala láuti enchim ä omoutekähui juka enchim núnukamta, tü eaka Cristota huämi, täbui evangeliota guojaa báreka. ⁷ Kaa täbui evangelio ayuk jiöbe. Ál-la huate enchim jijioptuame aane, éntokim Cristota evangelio nasonte báareme aane. ⁸ Të ítapo junne, o huépü ángel téhueka bétana huéeme, enchimneu ä nokayo senu evangeliota täbuiasi huémta kaa itom enchimneu nokakähui, bette noki át chúpaturunake. ⁹ Bát itom jíaká bénasi, éne júchi ínel jiaahua: Senuk täbui evangeliota enchimneu nokayo kaa enchim mabetakäu bénasi huémta, júnnaasi noki bette át chúpaturunake.

¹⁰ Bueituk, ¿jachu ínapo én jume yoremem nee al-leetuanakeu jaria ö Diosta nee al-leetuanakähui? ¿Jachune jume yoremem al-leetua báreka éiya? Bueituk ínapo jume yoremem al-leetua báreka éätek, kanne Cristota nésauleerotu éiyey.

Pablota tékia

¹¹ Tëne ikäi enchim júneetua, hermaanom, jü evangeliota ín enchim téjhuähui, kaa yoremem nésaupo bétana huéiye; ¹² bueituk ínapo kanne jábe yoremta bétana ä mabetak, éntokne kaa jábe yoremta bétana ä täyak ál-la Jesucristota inou yeä machiriaká béchibo.

¹³ Bueitukem béja ino bétana ä jikkaj-la, jáchin ín ino núkähui huamei taahuarim-mechi judiom ä sualé páman aneka. Kaa huéeläsi éaka jume Cristota sualhuäpo nau animne guojajaseka, ám lútia báreka éiyay. ¹⁴ Moiséjta leypo anakane juebenam inobeu kateme ámpatne chë huéiyyey, jü ín naciompo juka ín yoiyöturim religióntane kaa huéeläpo nákeka. ¹⁵ Të Dios ínel nee yeu púhuak ín áiye tómpo naateka, éntok hua ä tü éeri béchibo nee núnukame. Huanäi, áapörík ínel ä huatia béchibo, ¹⁶ ä Üusi inot yeu bíttebo báreka, nee áa bétana nok íaaka huame kaa judiom násuku. Íari bétanane, kanne yoremtau nátemajek, ¹⁷ éntokne kaa pueblo Jerusaléniu jikau siika, jume bannaataka ínopat apóstolimtukaihui. Ál-lane Araabia buiärau bíchaa siika, éntokne júchi nóttek pueblo Damascóhui.

¹⁸ Chúkula, báij huásuktiriam simekne pueblo Jerusaléniu jikau siika, Perota bíb báreka. Huanäine quince taahuarimpo áamak áma aane. ¹⁹ Tëne kaabeta huame huate apóstolim bíchak, Jacobota jibba, juka Señorta saila. ²⁰ Ími ín enchimneu jiojtëpo, Diosta bíchäpone aane: Kanne ára nókichi.

²¹ Chúkula, Siiria buiärau nee bíchaa siika éntok Ciliiciahui. ²² Huame Cristota sualhuäpo nau anim Judea buiärapo joomem, katim nee bíb täyay. ²³ Kíalim ínel jáyhuamta jikkajlatukay: “Huä bannaataka itom guojajaseihui, én huaka Cristota sualhuamta bétana nooka, bannaataka ä tejal báreka eaihui.” ²⁴ Huanärim tepam Diosta úttileka taahuak ino béchibo.

2

Jume apóstolim juka Pablota mabeta

¹ Chúkula béja catorce huásuktiriam simek, júchine Jerusaléniu jikau siika Bern-abétamaki, juka Titota két ínomak huériaka. ² Tëne áman jikau siika Diosta nee ä júneetuaká béchibo. Huame chë yörihuamene jiba téjhuak éhuili bempölaím, juka evangeliota, kaa judiom násuk ín nokähui, kaa kia kaitäpo juka ín tékilta tahuanaké béchibo. ³ Të Titota, ínomak huémta, ä griegotuká násuk junne, katim útteapo circuncisiónta ä yáaria bábarek. ⁴ Bueituk, jume emo hermaanom tiame éhuil ito

násuk kimulame, itom búttiarita Cristota bétana itom jípurèu itom úuhua báarey, júchi bénasi sumataka itom tahuaria báarei. ⁵ Huámèhuíte kía chúbala júne kaa ito tójjak, huaka evangeliota lútüriata itom téjhuamta jíba enchimmet ayunaké béchibo.

⁶ Tè ímèi kaitam bemelasi itou ettejuak huame ché áma yórihuame bannaataka kía jita am tékiak júne; ínapo kaita áma júneria, bueituk Dios nánancha itom bitcha. ⁷ Ál-lam al-leaka taahuak, júka evangeliota kaa judíom kaa circuncidaruarime béchibo in mákhuakau bétana, Perota két jume judíom circuncidaruarime béchibo á mákhuaka bénasi. ⁸ Bueituk Dios Perota apóstolpo yeu púakame circuncidarualamme béchibo, két nee yeu píuahuak kaa judíom béchibo kaa circuncionta jípuremmehui.

⁹ Huanäi, Jacobo, Peero, éntok Juan, jume áme násuk tua kóba yoiyóturimpo ériahuame, júka Diosta tü eäu in mákhuakamtam á bej yauhuak junéli bem á türeka tahuaka bétana báta mámammeyim itom mám buissek neechi éntok Bernabéta. Itom náu rejtinake ti jiaka, itapo jume kaa judíommehui, bempo éntok jume judíommehui. ¹⁰ Kía jíbam huame poloobemmeu itom huáati sáhueka nookak. Jukarine éntok ínapo kaa á koptiaka á johua.

Antioquíapo Pablo Perotau kuttílasi nookak

¹¹ Tè júka Perota pueblo Antioquíau yepsak, aná béj-reka nookak á púj-bapo, bueituk á joáhui tepa kuttílasi áu nokpo machisi aaney. ¹² Bueituk kee jume Jacobotamak kateme áu yájjay, kaa judíommak jíjibuäy, tè huamei áu yájak éntok kaa judíommehui áu yeu huíkka Jacobotamak katememe bíchaa á huériu táytek, jume judíom á májhué béchibo. ¹³ Huanäi jume huate judíom két alé bénasi aneyo. Júnéli két Bernabéta jünem aman huíkkek, jum kaa lútüriata bem joaípo. ¹⁴ Tène kaa tüisi bem katèu jünè eriake, huam lútüria evangeliota itom á téjhua pámani, Perotaune ínel jiaahua símem jíkkajäpo: “Empo judíotaka junne, kaa judíom bénasi jíápsa, kaa judío ténasi. ¿Jatchiaka jüntuké útteata am joria, jume kaa judíom, judíom bénasi emo am nü íaaka?”

Jume judíom, símem bénasim, Diostat ehuápom jinèuri

¹⁵ Ítapo judíomtaka tómtila, kaa juénasi anhuápo aneka yóremtaka kaa judíom násuku. ¹⁶ Júnéli jünéaka, júka yoremta kaa júka Moiséjta ley á joá béchibo Diosta bíchäpo kaita kúlpaka tüisi á tahuáhui, ál-la hua Jesucristota súaléubeyi. Juári béchibo itapo két Jesucristota súaleka kaita kúlpakate taahua, áapórik súalhuamta itom jípuré béchibo, kaa hua leyta nésahueu itom joá béchibo, bueituk hua leyta nésahueu johuamtay kaabe kaita kúlpaka tatahua.

¹⁷ Tè én, itapo júka kaita kúlpahuamta Cristotat jariaka, juéna yórememtaka téurituk junne, ¿jachu huári béchibo Cristo kaa türiu tékiak? ¿Huitti nokhuápo, èe! ¹⁸ Bueituk jita júne in mójaktiakäu júchi bénasine á joátek, huanäi ál-lane kulpaka tatahua. ¹⁹ Jú ley nee mæk, én éntokne mukíla áa béchibo, Diosta béchibo in jíapsinaké béchibo. ²⁰ Cristotamakne kúrusit poponri. Énne kaa ínapo jíápsa, tè ál-la Cristo ínot jíápsa. Huanäi én jum huakajpo in jíapsähui. Diosta úusibetne eaka ímí jíápsa, hua nee nákeme, éntok á muképo tájti áu tójakame, ino béchibo. ²¹ Bueituk, kane, Diosta tü eäu omoute; bueituk Moiséjta ley kaita kúlpaka yore á tahuariayo, bueituk á junélituko, kaita béchibo muukuk, jú Cristo.

3

Jü Espiritu Santo Dios ehuápo mamabethua

¹ Eme Galasiapo yoremem kaa susuáram, ¿jábesu enchim náyotek, júka lútüriata hué paman kaa enchim át kannaké béchibo? ¿Sime íri machisi enchimmeu nokhuak, júka Jesucristota kúrusit poponhuaka bétana! ² Íkai, jíbane enchim bétana, júneria báare: ¿Jáchisem júka Dios Espirituta mabetak jachu júka leyta nésau joaka jáni, ö á sualeka á jíkkajakari? ³ ¿Tepem tokti kaa susuak? ¿Espiritu Santopo naatelataka én éntokem enchim úttiáray á chúpa báare? ⁴ ¿Jachu juebenak jiokot machika enchimmeu simlame? ¿Tua lútüriapo kaitäpo enchimmeu sika! ⁵ Dios Espirituta enchim mákakame, éntok kaa jaibu johuamta joame enchim násuku, ¿jatchiakasa á johua? Kaa júka leyta nésahue paman enchim katé béchibo, tè ál-la enchimmeu nokhuakamta súalekä enchim á jíkkajaká béchibo.

Jü Diosta nooki Abrahamtamak náu lútüria yáari

⁶ Júnéli Abraham Diosta á súalekä béchibo, Diosta bétana lútüla jíapsihamta mabet-la. ⁷ Juári béchibo, emé á júneria jume Diostat eáme, ímèi ínel jume tua Abrahamta úusim. ⁸ Júka chúkula bát bíchaa hueenake bétana jú jiojteri ínel nooka,

huame kaa judíom ä tü tátabnakéhui bem ä súalekä béchibo, juka Abrahamta téjhuak, juka chúkula huenakemta bétana inel jáaka: “Emo béchibom tühuata jájamnake huame sime ániat jápsame.”⁹ Júnéli huame ä súaleme béja tühuata jájamla, Abrahamta ä súaleka ä jájamekä bénasi.

¹⁰ Bueituk sime huame Moiséjta ley nésahueu joaka tühuata emo jájam máchileme, nokta béttesi machik bétukim jápsa, bueituk inel jiojteri: “Juénasi noki át chúpátunake, sime huame kaa jíba hua libro leyta nésahue paman ä joaka jápsame.”

¹¹ Éntok tua jünakiachi, huam, kía jábe júne Diosta bíchäpo kaa lútüla jápsihuatma jájamnake leyta nésau ä joä béchibo; bueituk inel jiaahua jü jiojteri: “Huä lútüla jápsihuatma jájamla ä súalé béchibo jápsinake.”¹² Huä ley éntok kaa át ehuamta bétana huéiye, ál-la inel jiaahua: “Huä ikái yáakame, juka ä yáakä béchibo jápsinake.”

¹³ Cristo itom jínëuk jü noki béttesi leyta itot chúpárituk junne. Jü juéna nokta itot chúp éauta, áapo itom ä úhuak; bueituk inel jiojteri: “Júnnaasi noki ámet chúpila, sime huame kútat jikat cháahuaka méhuakame.”¹⁴ Íri inel yeu siika, jü tühua Abrahamta mabetakähui jume kaa judíom ket ä mabetnaké béchibo, Jesucristota huämi; éntok juka Espirituta Diosta itom téjhuaari itom ä súaleka itom ä mabetnaké béchibo.

Jü ley éntok jü itom ä makrokakä nokakähui

¹⁵ In hermaanom, enchimmeune nok báare yorem éeripo: Noki náu lútüria yáari, yorem yáataka junne, té firmata át yéchahuako, kaabe ára kaitäpo ä tahuaria, éntok kaabe kara huate nokta áu rúktia.¹⁶ Én, türi, Dios Abrahamtau nookak éntok huaka át yeu simnakemtau kétchi jáchin juka chúkula áu ä yáanakéhui. Të jü jiojteri kaa inel jiaahua: “huame emót yeu sakanakemmehui”, juebenam bétana nokamta bénasi; ál-la inel jiaahua: “emót yeu simnakemta”; iri éntok inel jiaubáare huépül yoreme jíbba, iri jü Cristo.¹⁷ Ínëline enchimmeu jiau báare: Dios nokta yétkhak, Abrahamtamaki, éntok ä lútüriatek. Kíaliku Moiséjta ley, naiki cien áma treinta huásuktiriam huéy yepsak, iri ley yáahuakame kara kaitäpo ä tahuaria juka nokta kësam huépo Diosta lútüria yáakähui.¹⁸ Bueituk juka Diosta itom máknakeu Moiséjta ley bétana ä huéy, kaa Diosta itom ä mik rókakäu bétana huéiye. Të Dios Abrahamta ä mák báreka taahuak, ä nokakäu chúpa báreka.

¹⁹ Huanäisu, ¿jita béchibosu türi jü Moiséjta ley? Chúkula áu rúktiahuak, kaa tühuata ayukä béchibo, huaka át yeu simlata äbo yepsäu tájti, huaka mikbahua téjhuarita; éntok Diosta ángelesim ä yáatuahuak. Jü Moisés éntok mediatorpo násuk kiktek.²⁰ Të juka senuk huépülatuk jíbba, kaabe ára áme násuk kikte; bueituk Dios huépülai jíbba.

Leyta, ä jita béchibotukähui

²¹ ¿Jachu jü Moiséjta ley Diosta itom makrokau ä bej-reka nooka? Huitti nokhuäpo, ée. Bueituk juka leyta ára jápsihuatma yore míkai, kaitate kúlpaka tahuá éiyey, juka ley nésauta joaka.²² Të simem Diosta bejrímipo páttiaritaka taahuak, hua Diosta jiojteripo huämi. Júnélite ä mabetnake, huaka Diosta itom ä mik bárëhui, Jesucristotat ehuäpo huämi.

²³ Të kee huaka Diostat eaka yeu machiayo, leyta bétukte pereesotaka aaney, huaka tua Diostat ehuamta yeu machinakeu núkisi.²⁴ Júnéli jü ley hua itom suayaihui, Cristotau itom huéria báreka, Diosta bíchäpo kaita kúlpaka itom tahuaria báreka, Jesucristota súalhuäpo huämi.²⁵ Të juka tua súalhuamta yeu machiak, bójate kaa hua itom suayamta bétuk jápsa.

²⁶ Bueituk sime eme Diosta úusiem, Cristo Jesústat enchim eä béchibo; ²⁷ bueituk sime eme Cristopo batörim; éntok Cristo nat béppa lómte enchim sankotuala.²⁸ Íari béchibo, béja kaabe judío éntok griego junne; kaabe búttiari, kaabe súmari; kaabe öou éntok jámmut junne; bueituk simetakem huépülay Cristo Jesúspo.²⁹ Eme Cristota átteamtuak, lútüriapo Abrahamtchem yeu sákala; éntokem áamak ä átteak, juka Diosta áamak nokta yéchakähui, Áapörík inel jáakä béchibo.

4

¹ Tëne két inel jiaahua: Huä herenciatamak tahuasemta ketune ilítchiako, hua tekipanualeero cháka jípahuamta bénna, elaposu sime herenciata attiak.² Ál-la hua ä majtiamta éntok ä suayamta bétuk áu jípure, huaka ä áchayhuata taahuarita ä yéchakäpo tájti.³ Alé bénasi, ítapo kétchi, usi kaa yöhueta bénasi, hua kësampo ím ániapo itom majtiahuatma bétuk ito jípurey.⁴ Të huaka taahuata yúmak, Dios ä úusihua äbo kóm bíttuak, jámuttat yeu tómtilatata, éntok leyta nésahueu bétuk

jiápsaka, ⁵ huame simem leyta bétuk tua kateme am búttia báreka, ä úusimpo itom mabet báreka.

⁶ Dios juka ä Üusihua Espíritu itom jiápsiu kom bíttuak, itom jüneenakë béchibo itom Diosta úusimtukähui; júri béja inel jiaahua: “¡Abba, im Pa!” ⁷ Júnëli enë kaa hua jóapo sáyhuame, ál-lë usiari; enë ä úusitaka, Diosta bétanë huaka nokta náu chúpari attiapo mabetnake, Cristota huámi.

Pablo jume Cristota súalemmet kaa yuumay

⁸ Lútüriapem, bannaataka juka tua Diosta kaa täyaka, jume kaa tua diosim nésautem johuay. ⁹ Të eni juka tua Diosta täyaka, ö chë tüisi nokhuäpo, Diosta áapörík enchim ä täya béchibo, ¿jatchiakasem jüntuk júchi bemelasi áu nótti báare, hua im ániat kaa útteakamtahui éntok kaita béj-remtahui, áa bétuk jiápsi báreka? ¹⁰ ¡Bueítukem taahuarim éntok meecham pajkoria, tiempom, éntok huásuktiriam! ¹¹ ¡Éeritne kaa yuumay: Jamake kía kaitäpo enchimmet tekipanauk.

¹² Enchimmeune nooka, in hermaanom, ino bénasi enchim emo nünakë béchibo, judíotaka júnene kaa judío ténasi ino nuka enchim násuku. Kaitem juénak inou yáala. ¹³ Eme jüneiya, in kókoata takahuapo in jípurekä béchibo, juka evangeliotane enchimmeu nookak, késam huépo. ¹⁴ Katem kaitäpo nee bitchak, éntokem kaachin nee ériaka taahuak. Jú in kókoa kaa tábuasi enchim étuak; ál-lem tüisi nee mabetak, nee Diosta ángeltukäu bénasi; o nee Jesucristotukäu bénasi. ¹⁵ ¿Jáksu jüntuk ayka, hua al-leeri jiápsipo enchim innëakähui? Bueítukne inel enchimmeu jiaahua, eme áma yúmakátek enchim pusim jünem yeu guótiä éiyey, nee am mik béchibo. ¹⁶ Én chëhua, ¿jachune huaka enchim inou omtëu áma yöök, kía lútüriata enchimmeu in nokä béchibo?

¹⁷ Ímëi yoremem tüisim enchim básule, tem kaa tü éerita enchimmeu bíchaa jípure. Ál-lam itom náikimte báare, bempörim jíba enchim am éria iaaka. ¹⁸ Ket jiauläpo, türi emo básulhuäpo, të tü éeripo jábetau túhuata yáa béchibo; të kaa chúkteka, kaa nee imi aney jíba. ¹⁹ In usiálam, júchi bénasine huantiriatu innëa, jámutta abe asoamta bénasi; ikäi huantiriatu jíbane ä innënake, Cristota enchim jiápsipo yötüu tájti. ²⁰ ¡Tepane enchimmak an péiya, én seepi, tábuasi éne béchibo, bueítukne enchim bétana búruk éiya, éntokne guómtilata bénasi ino innëa!

Sarata éntok Agarta ejemplo

²¹ Nechem téjhua, eme jume leyta bétuk an báareme: ¿Jachem juka leyta kaa jíkkaij-la? ²² Bueítuk inel jíofteri, Abrahamta guoy úusim bétana: huépülak jú jámut jóapo sáyhuamta bétana, senuk éntok ä jóapo jometukay. ²³ Huä, jámut sáyhuamta bétana huéeme, yoremraata éerit bétana huéiyey; të hua, jámut jóapo jometa bétana huéeme, Diosta inel jákä béchibo yeu tómték. ²⁴ Íri ejemplo tüisi béttesi machik itom téjhua; imëi guoy jáamuchim guoy náu nok-rita yore majtia. Jú seenu jum Sinaí káupo náu nok-rita bétana nooka; huári jume usim jóapo sáu béchibo jípure; iri jú Agar. ²⁵ Bueítuk jú Agar juka Sinaí káu Araabia buiárapo kátekamta ejemplo, éntok jú Jerusalén én huémata bétana nooka, bueítuk iri ä úusimmak náu sáyhua. ²⁶ Të jú Jerusalén jikattana huéeme, hua simem itom áyekähui, kaa sáyhua. ²⁷ Bueítuk inel jíofteri áa bétana:

Al-leäe, empo kaa asoame, kaa usim jíjipureme;

al-lerimmeyé kusié cháchayé, empo jámmut asoamta huántiriam kaa innëlame; bueítukim chë búru jume jámut jímmarita asoam, kunakamta asoam béppa.

²⁸ Júnëli, in hermaanom, itapo Isaacta bénasi, Diosta inel jiaulä béchibote ä úusim. ²⁹ Të két júnakoy bénasi hua yorem éehuamta bétana yeu tómtilame ä guo jájjasey, juka Espíritu Santota éäpo yeu tómtilata; én két ánëli. ³⁰ Të, ¿jáchisu jiaahua jú jíofteri? Inel jiaahua: “Jukë jámut jóapo sáyhuamtë yeu bééba, éntok ä asoahua, bueítuk juka jámutta jóapo jometa asoammak nokta yéchata bétana kaita jípure.” ³¹ In hermaanom, jünentukte kaa hua jámut jóapo sáyhuamta asoam, ál-la hua kaa sáyhuamta asoamte.

5

Búttiataka jíbem jiápsa

¹ Cristota enchim búttiakápem óusi jábue. Katem éntok áman nonnotte, jum tekoka sáyhuaka jiápsihuähui; ál-lem jíba búttiataka jiápsa.

² Én éntok inapo, Pablo, enchimne téjhua, enchim emo circuncidaroay Cristo kaitäpo tahananake enchim béchibo. ³ Júchi éntokne ä nooka, sime yoremem emo circuncidaroammehui, úttea sime leyta nokä páman bem kannakëhui. ⁴ Cristotem omoutela,

eme jume leyta noká páman kateka emo tüisi tahuá tíame; Diosta yore náképem kóm huáttíla. ⁵ Bueítuk ítapo Cristota súaleka kaita kúlpaka tahuanake, Diosta bíchäpo, Espíritu Santota huámi. ⁶ Bueítuk jü Cristo Jesúspo kía hua circuncisión kaita báj-re, éntok kía hua kaa circuncisión junne, ál-la hua yore nákhuaame súalhuamtat bétana huéeme.

⁷ Eme tüisi kaatey. ¿Jábesu enchim jioptuak, kaa jum lütüriata hué páman enchim kannä béchíbo? ⁸ Íri enchim kuaktiahuakahui kaa hua enchim núnuakamta bétana huéiye. ⁹ “Ílikki levaduura síme juka tujta bika mamana.” ¹⁰ Tè kíalíku ínapo enchimmet jíapsek, Señorta huámi, kaa tábuasi enchim éenaké béchíbo. Tè hua enchim jioptuamtat jü nooki béttesi áa béppatunake, kía ä jábétuk junne.

¹¹ Entok ínapo, ín hermaanom, ketune huaka circuncisiónta bétana nokátek, ¿jatchi-akasu jume judíom ketune nee guo jajjasé? Júnélitukátek hua kúrus át téitihuame kaitatü éiye. ¹² Túri éiye, íhuame enchim jíioptuame emo kápondebokátek!

¹³ Bueítuk eme, ín hermaanom, kaabeta bétukem emo jípu íaahuaka núhuri. Kía jíbem huaka búttiarita enchimmeu yáari kaa hua juénaraata enchim jonáké béchíbo ä jípure; ál-lem nánancha emo nésauta joria emo nákeka. ¹⁴ Bueítuk síme jü ley íri huépul nokpo chúpanake: “Emou jéla anemté nákke, em emo náké bénasi.” ¹⁵ Tè eme nánancha emo kekkétek éntokem emo buáyétek, jitachem suuhua; kolopti júnem nánancha emo lütianake.

Takahua érim éntok Espírituta érim

¹⁶ Inelne jiaahua: Diosta Espíritu Santopem naa kuakte, katem juka enchim kaa tü éeri ukuléuta johua. ¹⁷ Bueítuk jü huakajta ukulëu jü Espíritu Santota báj-reka huéiye; jü Espíritu Santota ukulëu éntok, jü huakajta báj-reka huéiye. Íméi éntok náu emo báj-re, Bueítuk enchim huátiáhu kaa enchim yáa íaka. ¹⁸ Tè jü Espíritu Santota enchim huériay, katem Moiséjta ley bétuk emo jípure.

¹⁹ Júnakiachi, huame huakajta yore jotuáhu; íméi ájária: hua jubiarita nat ukulhuame, kaa jubeka ä jípureme, jaiti máchirat jíápsame, kaa tíura, ²⁰ díosim tíame yórihuame, mória, náu omtihuame, náu nássua-huame, nái búkhuaame, kujtehuame, náu nok nássuahuaame, kaa nánancha éehuame, Diosta nok-láu tábuasi ä majtiahuaame, ²¹ senukut átteata innéhuame, yore súahuame, vino jíhuame, kaa tíurata huéetua béchíbo pajkohuame, éntok huate jítasu ayka ílë bénaka; íari bétanane enchim téjhua, bannaataka ín enchim téjhuaa bénasi, jume íkái joame kaibum áma náikiatuna, jum Diosta reyataka nésahuapo.

²² Tè hua Espíritu Santota hueriáhu, íri ájária: jü yore nákhuaame, jü al-lee-huame, yánti jíapsihuame, kaa naa múksi éehuame, náu túri jíapsihuame, náu tü éehuame, chíkti ä jíapsimak jita súalhuame, ²³ kaa béttek jíapsihuame, emo yúihuame; kaita ley íméi báj-reka nooka. ²⁴ Tè jume Cristota átteam bem kaa tü éerimim kúrusit poponla, jita bem ukulëumak náuhui. ²⁵ Espíritu Santota úttiáray jíapsáteko, Espíritu Santota itom huéria pámanante ket rejtinake.

²⁶ Katte ito buere érianake, náu ito múksireka, senuk tábuik átteata nat innéaka.

6

Simetakem emo aania

¹ In hermaanom, jábe jak kaa túhuata joaka téihuak, eme chë Diostau jéla emo anleme jíapsita tutti yéchalataka, áhuem nooka kaa béttesi, júchi ä jíapsi kuaktinaké béchíbo. Tè áachë suaka, emo temaje; katë áma huénnake, jum em rúuktiaa báréhu. ² Náhuem emo aniaka ä huéria juka huatem hueriáhu, huaka béttesi maachik; júnelem Cristota nésauri yáanake.

³ Bueítuk jü kaita báj-reka júne áu jábeleme, kía áu báitattáhua. ⁴ Eme enchim tékil yáaribechem suuhua, huanái ä túriako are ái emo úttile, kaa tábui tékil yáaribechi. ⁵ Bueítukte hueuhuépulaka ä huérianake juka ä tékilhua.

⁶ Huá tü nokta majtiahuakame, síme túri máchikui ä anianake, huaka ä majtiakamta.

⁷ Katem emo báitattáhua; Dios kara junneriatu. Síme hua yoremta echakáu, huákái toboktianake. ⁸ Júnéli béchíbo, jábe junne ä huakas takahua béchíbo jiba echáteko, ä huakajtabét aneka kókkohuamta áma chupanake; tè jábe júne Espíritu Santota béchíbo echáteko, Espírituta bétana jiba béchíbo jíapsihuamta áma chupanake. ⁹ Kíalíkute kaa lottinake, túhuata joaka; bueítukte taahuarita yúmak jíchupanake, kaa kóm éeako. ¹⁰ Júnéli ará yátek, áma yumáteko símemmeute túhuata yáanake, tè chë júne huame Cristota súalhuápo itomak huérim.

San Pablo Cristota kúrujbei áu úttile

¹¹ Áachem suuhua, jáchisune bueere leetrammea enchimneu jiojte, ín mámammea. ¹² Jume úttiapo enchim emo circuncidaroä iaame, kíalim yorentamak huakajpo tüisi tahua báreka, enchim ä yáa ia, kía hua Cristota kúrus béchibo kaa bem guo jájjaná béchibo. ¹³ Bueituk kía huame emo circuncidaroame katim leyta já páman kaate; tem enchim emo circuncidaroä ia, enchim huakasiy emo úttil báreka. ¹⁴ Të mékka inou ayunake, jü ín ino úttilnakëhui; të jü Señor Jesucristota kúrus mukukäubéy jíbba. Bueituk Cristota kúrus huämi, hua kaa tühua ím ániat ayukame ino béchibo kúrusit poponri; inapo éntok huákäi béchibo két kúrusit poponri. ¹⁵ Kíaliku jü circuncisión kaita béj-re, hua kaa áu circuncisiónta yáarialame junne, ál-la chë béj-re hua bemelasi yeu tómtihuähui. ¹⁶ Yánti jíapsihuame éntok yore jìokorihuame áme béchibotunake, síme huame ínëli emo nüyemmehui, éntok Diosta gente Israelihui.

¹⁷ Én bát bíchaa kaabe nee múksi éetuanake, bueituk inapo ín takahuapo ä huéria, juka señata Señor Jesústa béchibo kókosi ín yáahuakapo.

Tü nooki ámet chúpahuame

¹⁸ In hermaanom, jü itom Señor Jesucristota tü éeri enchim espíritutamaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Efesiommehui

Teboteri

¹ Inapone Pablo, Jesucristota apóstol Diosta inel éä pámani, jume tuisi Dios huáateka entok Cristopo santosi emo jípurremmehui, pueblo Efesopo jóakammehui. ² Diosta tühua entok yánti jiapsihuame enchimmaktunake, itom Dios Áchay bétana, entok Señor Jesucristota bétana.

Espíritupo tühua Cristota yore mákähui

³ ¡Tepa úttilsí maachi jü Dios, itom Señor Jesucristota Átchay! Síme jü tühua y itom tápuniak téhuekau ayukamtayi. Aman áamak itom ané bénasi itom ä mákkak, juka tühuaata, Cristota huámi. ⁴ Entok tü éehuápo Dios itom yeu púhuuak, kee ikäi ániata yáahuayo, inéli itom santomtunake tiaka entok báksiataka imí itom annaké béchibo, Áapörík béchibo. ⁵ Yore nákuhápo itom yeu púhuuak, ä úusimpo itom nuka, Jesucristota huámi, Áapörík tü éápo entok inel ä huáatiápo, ⁶ ä úttilhuápo juka símek béppa uyyori Áa béchibo tü éehuápo. Huámakiri Áapo itom mabetak, ä Üusi úttesi nákuhamtamak náuhui. ⁷ Ä ójbo béchibote béja jínéutaka aane, jume itom Dios bejrim béja tuchari, yúmalasi ä tü éábeyi. ⁸ Ito béchibo ä büruriak, juka át jüneehuaka jita täyahuamta. ⁹ Itom ä täyatuak, ä éápo éсотaka bénasi maachik, ä huáatiä pámani. Áapo béja júkai yáa báreka éiyay, ä türé pámani. ¹⁰ Íri jita yáanäu béja inel huéiye, tiempota yúmayo, Cristota simeta náu tóijhuápo nésaunaké béchibo, juka inéli téhuekapo ayukamta entok imí buíapo.

¹¹ Dios Áapo inel ä jünaktelatukay, Cristota huam ámani, juka Diosta áttiari itom ä áttianaké béchibo. Dios Áapo jíba jümü huam ä yáa báreka éiyay, bínhua naateka. ¹² Inélite Áa béchibo, itapo jume bát Cristotat boobíchiñhuime, hua símek béppa uyyoría Áa béchibotunake, ä úttilhuápo. ¹³ Huanäi eme éntok Áapörík bétana juka lutúria nokta jikkajaka, juka evangeliota Dios bejrimmet enchim jínéumta bétana huémta, éntokem inéli Áapörík súsualeka, Espiritu Santopem Diosta áttiapo tatahua juka Áapörík itom mák rókaka nokakábeyi. ¹⁴ Espiritu Santotate bát mák-ri, teboterita bénasi, júnaköri áman simeta itom mákuháu nukisi. Huanäi béja jü Diosta úttilhuame Áapörík béchibotunake jíba.

Jü Espíritupo jita täyahuame entok machisi yore ä bittuahuame

¹⁵ Huäri béchibo inapo, juka Señor Jesucristota enchim súalé bétana nokta jikkajaka, entok síme jume Señorta súaleme enchim náké bétana, ¹⁶ jíbana Diosta baysauhue enchim béchibo, enchimneu huáateka Diostau buanaka. ¹⁷ Jü itom Señor Jesucristota Dios, jü símek béppa uyyóriapo Áchayhuari, espíritu át jüneehuamta entok yeu machiriata enchim máknake, Áapörík bétana jita täyahuápo. ¹⁸ Áapo enchim jiápsipo machiriata ayutuanake, enchim ä jünerianaké béchibo, juka Diosta bétana boobit-huamta jítatukähui, entok jatchiaka itom ä boobichähui, juka téhuekau ayukamta jume santom áttianakähui, ¹⁹ entok jáchin juka Diosta úttiára kaa lü-lúteka juebenaakähui. Íri úttiáray itom ania itom ä suale pámani; huäri béchibo úttiárata jípure ä buere úttiárayi. ²⁰ Entok huäri úttiáray két Cristota kókkolam násuk jíabitetuak; huanäi ä bátam bétana ä yétchak, áman lóoria téhuekat jikachi. ²¹ Síme úttiára entok yäura jábe néсахueka aneme ják ayukamta béppa ä yétchak, entok síme téhuam téttehuahuame béppa, entok kaa imí ániat béppa jíba, té hua ánia ábo huémntat béppa junne. ²² Entok síme ayukamta ä guókim bétuk ä tójjak, entok iglesiatuak kóba yöpo ä kétchak. ²³ Jume Cristota sualhuápo nau anim béjam Cristota takahua; huäri béchibo jume Cristota sualhuápo nau anim Cristotay tápuni. Síme imí ayukame éntok Áapörík béchibotaka imí aayuk; Áapo éntok símekuu huéiye.

2

Ä súalhuaka béchibo yore jineihuame

¹ Huanäi Áapo jiápsita enchim mákkak, jum kaa türíku enchim kókkolatuko. ² Inélem rejtey, simeta juka kaa türík imí ániapo johuamta joaka, huaka imí jeka ániapo néсахuemta éápo jíba jiápsaka. Huäri espíritu én ámet naa huéiye, jume Diosta néсахui kaa jo báaremmechi. ³ Júnélite két áme násuk jiápsay, kaa tüisi

aneka, itom huakajta huáatiäu jíba jo báreka. Ä huáatiäu jíbate johuay, entok itom éähui. Kaa tühuapote usiarimtaكا jíapsay, jume huatem bénasi. ⁴ Të Dios yore jíokolihuamta yúmalasi jípureme, tüisi buéresi yore nákhuaamtayi Áapo itom nákkak. ⁵ Júnëli jum kaa tühuapo itom kókkolamtuk junne, jíapsita itom mákkak, Cristotamak náuhui. Áapörík tühua béchibote jínëuri. ⁶ Dios Cristotamak itom jíabitetuak, entok két lóoriapo Áamak itom jóiyak, Cristo Jesústamaki, ⁷ tiempo äbo huémtat machisi ä bittebo báreka, juka Diosta tü eäu yúmalasi ä jípurëhui, juka itomak Diosta ára joähui Cristo Jesúspo. ⁸ Bueituk Diosta tü eäu beyem jínëuri, enchim ä súalekä béchibo. Íri jínëuria éntok kaa enchimmet yeu simla, ál-la yúmalasi Diosta tü éäpo, ⁹ kaa tékilta ára itom joä béchibo. Ínëli kaabe joäyi áu jábelnake. ¹⁰ Áapo Dios ínëli itom yáuhuak, tühuata ára itom jonákë béchibo, Cristo Jesúspo. Dios ikäi yáalatukay, jauhuey naateka, itom áma rejtinakë béchibo.

Cristo kúrusit mukuka Diostau itom rúktiak

¹¹ Huári béchibo, áahuem huáate eme kétchi, jume kaa judíom, juka circuncisiónta mámammea yáata kaa jípureme, júnëlem téttehuaahuay. * Të júri circuncisión takahuat jíbapo jojúhuay. ¹² Huámëi taahuarimmet katem Cristota jípurey; Israelta gentemmehuem mékka aaney. Entok jita Israelta mák báahuaka nokhuakapo, kaitem áma áttiakay. Jíta boobít-huápem kaita jípurey. Ímí ániat éntok, Dios kaa enchimmak aaney. ¹³ Të èni Cristo Jesúspo, eme bannaataka mékka anëihuim béja Diostahuem rúktiari, Cristota ójbo béchibo. ¹⁴ Bueituk Áapo ito béchibo yánti jíapsihuame. Jume guoy pueblom nátepuua anëihui huépülsi jíba am yáuhuak. Juka sami kóräita násuk órekäuta ä tátabek; bueituk íri kara náu am antuay. ¹⁵ Cristo kúrusit mukuka kaitasi ä yáuhuak, huame pueblom kara náu anëihui. Juka Moiséjta ley yáari kutti néshaupepo jíba tahualatukay. Bueituk jume guoyim násuk juka yoremta bemelasi yáuhuak, yánti jíapsihuamta áme násuk yáaka. ¹⁶ Bueituk kúrusit mukuka Diostamak al-leehuamta am mákkak, náhuichim, huéputa takaahuasi am yáakari, juka náu ómtiraata kara emo bít-huamta méaka.

¹⁷ Cristo äbo yepsaka enchimmet ä nookak, juka tühua bemela noki yánti éehuamta, jume kaa judíom mékka anemmehui, entok huame judíom kaa mékka anemmehui. ¹⁸ Cristota béchibotaka náhuichikam aram Dios Áchaytaw kiimu, huéput Espíritu Santota böot jíba kateka. ¹⁹ Júnëli béja emëe katem nápat sékána buiárau joome, entok emëe katem entok kía naa rejtinake, kaa jóakari. Énem béja Diosta pueblapo joome, éntokem Áapörík famüiliapo jometaka áma náikiari. ²⁰ Emëe kári johuamta bénaem. Íri kári tétam naahuak, apóstolim entok profetam Dios huáatë bénasi. Jesucristo ínëli tua ájária, jú tétta ejkinapo órekame. ²¹ Ínëli jú káari tüisi náu cháataka yótsime, tíöpotu báreka, Diosta huépülsi éäpo, Cristota béchibo. ²² Júnëli kétchi, eme ámakem yótsusaka, Diosta Espíritu enchimmet ä annakë béchibo.

3

Jü Pablota tékil jume kaa judíommehui

¹ Huári béchibo ínapo Pablo ímine pereeso Cristota béchibo, eme kaa judíom juka tühuata enchimmet ín huériu bárë béchibo. ² Jíbatua eme béja ä jikkaijsula, jáchin juka Diosta áma nee yeu púalatukähui, enchim béchibo ín mák-ri. ³ Jú yore yeu machiriahuamta nee téjúhuak, juka éhuil täyahuamta, bannaataka ilikkisi nee enchimmet ä jójotekä bénasi. ⁴ Eme juka jójoteta bíchaka ä nokátekem chë át júneenake, jáchin machisi nee ä täyhui, juka Cristota bétana éhuil ín mák-ri. ⁵ Íri éhuil huéme bannaataka kat-riam yorem usiarim kaa täyatuahuakame. Të én ámeu yeu machiriahuak, jume santo apóstolimmehui entok profetammehui, ä Espíritu Santota huámi. ⁶ Jú éhuil täyahuame ínel huéiye: bueituk jume kaa judíom judíommak ä áttiak, entokim ä takaapo huépülsi náu joome, entokim náu ä áttia, juka yore máknähui, Cristo Jesústa bétana, evangeliota huámi.

⁷ Ínapone huatemmet Diosta bétana nok íaahuaka yuktiari. Áapörík jita ára joäpo kanne ä mabetpo yúmala jíöbe; të ä úttiara páman nee ä mákkak. ⁸ Ínapo síme jume Diosta súaleme násuk chë kaa jaichi. Kaa nee áma mabetpo yúmalatuk junne, nee ä mákkak, jume kaa judíommehui juka evangeliota ín noknakëhui, entok juebenaara ricóra kara náikiahuamta Cristotat ayukamta. ⁹ Entok machisi nee am téjhuuanakëhui, ják áman ä huëhui. Dios símeta yáalame ikäi bannaataka naateka éhuil ä jípurey,

* 2:11 2:11 Íri circuncisión entok jú ili usi ou bícho bea púnta chükíriahuame.

ésota Bénasi; én éntok yá machiriak. ¹⁰ Ínel yeu simla, simetaka jume úttiakame jum téhuekat jikat aneme ä jünerianaké béchibo, juka yún jita täyahuamta juebenak ayukähui. Júkái béja jume Cristota sualhuäpo nau anim huam ámeu yúmatuanake, síme yáurammehui Diosta anépo. ¹¹ Dios jiba jauhuey naateka ä yáa báreka éiyay, Cristo Jesús itom Señorpo huámi. ¹² Én éntokte kaa jáchin éaka áu rúktinake, jü Diostahui, Cristo Jesústa súalhuäpo. ¹³ Huári béchibone én ikái enchimneu aahua: katem kóm éiya, enchim béchibo ín guojajahuá bétana. Íneli eme túhuata jajamnake.

Jü yore nákhuaime chë bat huéiye jita tayahuamta béppa

¹⁴ Huári béchibo inapo áu tónommia kíkte, jü itom Señor Jesucristota Áchaybehui. ¹⁵ Ímirim áaporikúu am nüye, jume bem téhuam síme jume náu anim, áman téhuekapo entok ími buíapo aneme. ¹⁶ Áaporikúu ná nétane, jiápsipo huáijhua enchim ä mákná béchibo, símek béppa uiyorik ä jípurèhui, juka úttiáraata ä Espíritu Santoy. ¹⁷ Áapo Cristo enchim jiápsimpo annake, enchim ä súalé pámani. Júnélem Áaporikut kutti jotenake, mékka kóm nahuatulataka jum yore nákhuaipo jiba aneka. ¹⁸ Éntokem juka Cristota yore nákéu táyanake, huatem ä súalemmaki, juka buékaata, tébiaata, mékka kómik, entok jákun tájti jikat órekähui. ¹⁹ Éntokem juka Cristota yore nákéu táyanake, bueituk júri béja síme jita täyahuamta béppa chë bat huéiye. Huanáirem béja yúmalasi áy tápunitunake, Diostayi.

²⁰ Áapo, úttiata jípureme simeta chë ára johua itom ä huáatiau béppa, entok itom eäu júneriäu béppa. Áapo itot ä johua, ä úttiarayi. ²¹ ¡Áaporik béchibotunake jü chë uyjória jum igleesiapo entok Cristo Jesúspo jiba yúu huasuhuasuktiaipo! Júnentunake.

4

Espíritu Santopo náu anhuame

¹ Ínapone pereeso, Señorta tékil ín joá béchibo. Én éntokne enchimneu nooka: Diosta núnurim Bénasem rejte, juka yórisi machik jípureka núnuhuakamta Bénasi. ² Katem emo chëhuale; al-leakem emo bitcha; emoem nák jikolè, yánti éaka. ³ Juka enchim túlisi náu anèhuem jiba boojoria, juka yánti náu jíapsihua jípureka. Jú Espíritu Santo Áapo enchim anianake. ⁴ Huépul takaahua jibba, entok huépul Espíritu. Dios símem náu itom ä boobittua, juka itom ä mákrókaihui. ⁵ Huépul Señor jibba, Diosta súalhuäpo júne huépúlay, entok séjtul jiba yore batóhua. ⁶ Huépul Dios jiba aane ikáite síme áchayek. Íri béja símem béppa káttek, símem béchibo, símekuchi entok símekuu.

⁷ Të itapo huépulayka ä mabet-la, juka jáchin itom ára jonakèhui; Cristota itom ä mák bárè pámantä mabetak. ⁸ Huári béchibo jú jiojteri ínel jiaahua: Téhuekau jikau am núk siika, jume preeesom; juka kaa jiöbeka ára jita johuamta yoremem am mákkak.

⁹ ¿Jü áman “jikau sika” ti jíame, jáchisu júntuk jiau báare? Bueituk jum mékka kóm buíau bat kóm siika ti jiau báare. ¹⁰ Huá kóm sikame éntok, iri két jikau siika, síme téhuekam béppa, simeta tápunia báreka. ¹¹ Entok Áapo két apóstolim jóiyak; huate éntok, profeetam; huate éntok, evangelistam; huate éntok, pastoorim, entok jume yore majtiame, ¹² jume Cristota súaleme yúmalasi bem yótunaké béchibo. Kaita ámeu bëyekam Diosta tékil jonake, juka Cristota takaahua jikau yóturia béchibo, ¹³ símem itom áman yumäu tájti, jum huépúlsi Diostat éehuäpo, entok jú Diosta Úusi täyahuäpo, jáchin juka yoremta yúmalasi áu jípurèhui, Cristota yúmalasi yótulataka áa beu áu jípureka. ¹⁴ Katte nápat ili usim Bénasi itom huériu báahuäu bíchaa náa kannake, jeka doctriinayi, jume yoremem yore báitáuta jípureka, lútüriata síme bem úttiabeyim ä huéria, jum yore náyotehuaka yore báitáuta jípureka. ¹⁵ Tëte juka lútüriata jiba boojorianake, yore nákhuaamtamak ä huériaka. Símekuute yótunake, huári kóbatau chákari; iri Áapo Cristo. ¹⁶ Jú síme takaa náu cháaka, ótam tottépo, nánancham emo ania, jáchin ótam náu cháka tekipanua bárè pámani, yótuhuamta mabetaka, emo nákhuaipo yótuka.

Jü Cristotat bemela jíapsi

¹⁷ Íkáine két enchimneu nooka, entokne Cristota téhuampo enchimneu ä aahua: Katem éntok jume kaa judíom Bénasi rejti báare. Íméri béja bem éäpo jiba kat báare. ¹⁸ Bem kóba súahuäpom kaa machiriak. Diosta täyahuahtahuum mékka aane, kaita bem táya béchibo, entok námakak bem jíapseká béchibo. ¹⁹ Íméi béjja, juka bem

jiápsi námakasi joaka naateka, jum kaa türikuuhuim emo tójjak, síme juka chícha machik jo báreka, kaa emo yúeka. ²⁰ Tè Cristotat katem junèli ä täyak, ²¹ eme lütüriapo ä jikkajj-latuko, juka Áapörík bétana yore majtiahuamta, juka lütüriata Jesústat ayukähui. ²² Juka bannaataka enchim jiapsäu éntok, emoem ä úhua, bueítuk huári ínèli jiapsihuame yorem óraata kaa tú éá bénna. Íri éntok kaa türikuu joyhualataka áu bítáulataka jiápsa. ²³ Juka enchim éáu espíritupem bemelasi yáuhua. ²⁴ Dios éehuápem bemelak emo sánkotua, Diosta lútula éá pámani, Dios éehuápo huépülsi emo nüyeka, lütüriata hué pámani.

²⁵ Huári béchíbo, juka aranókichiatem tójaka, lütüriata jíbem nooka, enchim bénasi yorememmaki, bueítuk simetakate huépul takaahuapo náu joome.

²⁶ Óomtekátek junne, katem kaa türík yáa báare. Katem táata áman huéchéu tájti omti báare. ²⁷ Katem diablota enchim jiápsipo kikkibaktua.

²⁸ Huá ékbuaíhui kaa éntok ékbuanake, ál-la tekipanuanake, túhuata mámammae joaka, jita jípureka juka jìokot éamta aniä béchíbo.

²⁹ Kaita noki chícha machika enchim tempo yeu huéenake, hua türika jíbba, entok huaka tüisi huéchemtem jiba téhuaanake. Bueítuk jábetau béyemta túhuay yótunake, entok ä jikkajame Diosta túhua mabetnake. ³⁰ Katem juka Diosta Espiritu Santota siroktua, íayirem sellota bénasi ä mák-ri, enchim jínèuri taahuari béchíbo.

³¹ Juka enchim jiápsipem chibu éehuamta emo úhua, ómtiraata, kuji éehuamta, chayhuamta entok jábetat béttesi nokhuamta, entok síme kaa tú éehuamta. ³² Ál-lem emo nákeka náu aane, emo nák jìokoleka. Jita nat ínnèatek junne, emoem jìokore, Diosta enchim jìokorekä bénasi, Cristotat éehuápo.

5

Machiriapo usiarim bénasem rejte

¹ Eme nákuhame Diosta usiarim, enchim Dios Áchayta bénasem emo nüye. ² Emo nákuhápo jíbem rejte, Cristota itom nákekä bénasi. Áapo itom nákeka áu tójjak, ito béchíbo. Juka Diostau bíchaa náikiari áu óorek, entok jìokot aneka méhuaka musála jubasi Diostau jìkau yuumak.

³ Tè jume kaa emo jubeka náu anhuame entok síme jita chícha machira ö úttesi tomit kopteme, kaa enchim násuk téhuaapo yúmala, ál-la Diosta súaleme emo nüyé bénasi jíbba. ⁴ Juka nokta kaa náu bátasi huémta katem ä nooka, juka kaa suamsi emo núhuamta junne. Juénasi nokhuamta, katem ä nokpo yúmala; ál-lem Diosta baysahueka aane. ⁵ Bueítukem béja íkái jüneria, jü kaa emo jubeka náu jiápsame, ö chícha machik jiápsékame, ö úttesi tómit kopteme tattábui diosim súalhuápo bénna. Kaita áman áttianake, jum Cristota entok Diosta reyataka am néshuepo. ⁶ Kaabe enchim bítáunake, kia jájana nokaka, bueítuk íari béchíbo jü Diosta omtéhui áme béppa kóm sísime, huame usiarim Diosta néshahui kaa jo báareme béppa. ⁷ Katem bem joáu ámemak jo báare.

⁸ Bueítukem bannaataka kaa machiku rejtey; én éntokem Señorpo machiriam; machiria usiarim bénasem rejte. ⁹ Bueítuk jü Espiritu machiriapo ímèi taakak: juka tú jiápsihuamta, juka lútula huémta, entok lütüriata. ¹⁰ Juka Señorta türèuhueme yúmalasi át jünéaka ä johua. ¹¹ Entok juka kaa machiku bem joähui, katem ámemak ä johua; ál-lem kuttílasi ámeu nokaka yeu am buisse. ¹² Bueítuk jü éhuil tüisi machika bem joáu katchan át nokpo yúmala. ¹³ Tè síme yeu buíjhuakatek, jü machiriata béchíbotaka yeu bóöte, síme jita yeu buíjtaka ják ayukame. Bueítuk jü machiria símeta yeu buíbuise. ¹⁴ Huári béchíbo ínel jiaahua:

Búsäe empo kócheme,
éntoke kókkolam násuk yejte.

Huanái Cristo enchi machirianake.

¹⁵ Át suakem ä bítcha, jáchin enchim rejtehui, kaa huame kaa susuakame bénasi, ál-la suaka jüneame bénasi. ¹⁶ Juka tiempota ímí ayukamta katem kial ä simtua, bueítuk jume taahuarim itom ámet jiápsáhuim katim türi. ¹⁷ Katem kia rokosi emo nüye; ál-lem át suuhua, juka jita Señorta huáatiáhu. ¹⁸ Katem vinota jéye, áy naako báreka, bueítuk jájana anhuáu bíchaa enchim huériunake; ál-lem Diosta Espirituy tápun báreka éiya. ¹⁹ Buikim jiápsipo yeu huéeme, himnom entok salmomem náu ejtejhua. Inèlem buiika, Señorta úttileka enchim jiápsimpo. ²⁰ Jíbem símeku ä baysauhue juka Dios Áchayta, itom Señor Jesucristota téhuampo.

Nánabeu éehuápem nánancha bétuk emo jípure

²¹ Nánabeu éehuápem nánancha bétuk emo jípure, Diosta yórihuápo.

²² Jume kunakame bem kunam bétukim jíapsinake, Señorta bétuk bem jíapsä bénasi. ²³ Bueituk jü kunahuari ä jubiabeu kóba yöhue, Cristota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu kóba yöhuetukä bénasi. Jume Cristota sualhuäpo nau anim éntok Cristota takaahua; áapo éntok ä jínëula. ²⁴ Jáchin jume Cristota sualhuäpo nau anim Cristota bétuk emo nüyë bénasi, ánëli kétchi jume kunakame bem kuna bétukim emo núnake, símeku.

²⁵ Kunahuarim enchim jubimem nákke, Cristota ä Cristota sualhuäpo nau anim igleesia náké bénasi. Entok ä jíapsihua áa béchibo tójjak, ²⁶ huépulta bénasi ä tahuaria báreka, yúmalasi ä basuaka, ä nokiy báampo ä báksiaka. ²⁷ Áapo áa béchibo ä bíttebo báare, juka igleesiata, símek béppa uyorik, kaa chicha maachik entok kaa choorik, huépülsi áu jípuremta, kaa chicha maachik. ²⁸ Júnëli kétchi jume kunahuarim bem jubiamim náppo yúmala, bem takaahuam bem ériä bénasi. Ä jubiahua nákkeme áapo két áu nákke. ²⁹ Jauhuey júne kaabe ä takaahua muksi eriak jíápsa, ál-la ä jibuátuanake entok ä suayanake, Cristota ä igleesiahua ä suayaka símeta ä máká bénasi. ³⁰ Bueituk ä takaahuapote áamak aane, ä óta huakajmaki. ³¹ “Íari béchibo jü yoreme ä áchayhua entok ä áyehua tó símnake. Huanäi béja ä jubiabeu ruktúnake. Inélim huépülak náu takaanake, jume guoyika.” ³² Buéresi maachi, íri éсотaka bénasi táyahuame, té inapo én enchimmeu inel jáahua, Cristo entok igleesiata bétana nokaka. ³³ Huári béchibo, hueepulayka ä jubi náknake, enchim emo eriä bénasi; jü jámut éntok ä kuna yörinake.

6

¹ Eme usiarim, Señorta nésaupo enchim áchayem nok jíkkaja, bueituk íri tua lútúria.

² Em áchay entok em áiye, Akë am yöre: “Íri kësam nésahui túhuata itou nüpame, ³ túisi emou ä huéenakë béchibo, éntoke búru huásuktiriam jípunake, ími buíapo.”

⁴ Eme áchayhuarim, katem enchim úusim omtitua, ál-lem túlisi am yótúria, kuttílasí ámeu nokaka, Señorta nésaupo.

⁵ Eme sáyhuaka tekipanume ími buíapo enchim tekemem yöreka am nok jíkkaja, chíkti enchim jíapsimmaki, Cristota nésau johuápo bénasi.

⁶ Katem bem bíchäpo jíba emo bamíjtuaka tekipanua, yoremem bíchäpo túisi tahua báareme bénasi; té ál-la Cristota nésau joame bénasi, chíkti enchim jíapsimak Diosta huáatiäu joaka. ⁷ Al-leakem tekipanua, Señortau tekipanuamta bénasi, kaa yorememehui. ⁸ Júnëaem, jü túhuata yáakame Señorta bétana béjtuatunake, jábetaka junne cháka ö búttiataka tekipanume.

⁹ Eme éntok, tekohuarim, ánëli bénasi ámemak emo huériunake, katem am guomguomtiaka am máujtuana. Júnëaem jü Señor téhuekau káttek, bem Señor entok enchim Señor. Áapo kaabem yeu púuhua; símem nánancha nákke.

Espíritupo nássuahuame

¹⁰ Eme éntok, in hermaanon, Señortamakem kutti emo buisse, ä úttiárat éaka.

¹¹ Akem ä sánkote, síme juka áy nássua béchibo juka Diosta yore mákähui. Huanärem kutti jáptenake, juka diablota jita bénak enchimmeu huéetuay junne. ¹² Bueituk katte huakajta entok ójbota béj-reka nássua; ál-la jume diablota ángelesim ími ániapo kaa túrik jita sáhueme, úttiára jekapo rejteme, kaa machiriapo nésahueme, kaa túrik joame, ángelesim juebénakarí entok jíkat aneme. ¹³ Huári béchibem ä nüye, juka áy nássua béchibo, Diosta yore mákähui. Huanärem béja yölataka áma yeu kannake, símeta túisi yáasulataka kutti jábueka. ¹⁴ Óusem jábue, jöot lútúriata súmalataka, sisíguokta jípureme yömpaka, lútula jíapsihumta sánkoka, ¹⁵ éntokem juka bemela tú nokta bochaka kannake; júri béja yánti jíapsihumta huériame. ¹⁶ Juka escudota éntokem nüye, júri jü Diosta súalhuame; huáyírem ä tuchanake, juka táijta diablota enchimmeu jímmaanakähui. ¹⁷ Éntokem juka sisíguok möbeta kóbat enchimmet yétcha; júri béja Diosta ítom jínëuläu nátua. Entok jume Espiritu Santota epparam; júméi béja jü Diosta nooki. ¹⁸ Kaa chúktekem Diostau nooka. Símekem áu buana, éntokem Espíritupo áu ä nétane. Katem kópteka emo suaya. Síme jume santom béchibem Diostau nooka. ¹⁹ Ino béchibo kétchi; eläposune juka tenta ín étapo belékisi nokta jípunake. Juka tú nokta bemelasi huémta éhuil kaa táyahuamta am júneetuanake, óusi éaka. ²⁰ Júkái jo béchibone ími aane; téhueka bétana nokta máktaka ä jípureka ä huíutia, kareenampo preesotaka. Diostahuem nee buania. Eläposune óusi éaka Cristota bétana noknake, huéchiapo áman jíbba.

Ä chúpëpo teboteri

²¹ Bueituk ino bétana simeta enchim jünerianakë béchibo, in joähui, jükäi enchim jüneetuanake jü Tíquico, hermano tüisi nákuame entok chikti ä jíapsimak Señorta tékilpo aneme. ²² Huäri béchibone enchimneu ä bíttuak, jáchin itom anëu enchim jünerianakë béchibo, entok al-leaka enchim jíapsi jóotenakë béchibo.

²³ Yánti jíapsihuame jume hermanom béchibotunake, entok jü yore nákuame, entok jü Diosta súalhuame, Dios Áchayta bétana entok Señor Jesucristota bétana. ²⁴ Jü Diosta tü eäu sime jume Señor Jesucristota nákemmakunake, jü yore nákuame kaa lülüteme. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui jume Filipensemehui

Teboteri

¹ Pablo entok Timoteo Jesucristota nésahui joame, jume sime Jesucristota súalhuäpo nánabeu eaka jiápsame pueblo Filipoppo anemmeute ikäi jiojteta bíttua, jume tékil ministeriota joammehui entok diáconom. ² Diosta tühua entok yánti éehuame enchimmaktunake, Dios itom Átchay éntok itom Señor Jesucristota bétana.

Pablo jume tü nokta súaleme Diostau buania

³ Diostane baysauhue, jiba enchimmeu huáateka, ⁴ Diostau ín oraciompo nooka beléki joaka enchim béchibo al-leaka, ⁵ nánancha éehuamta evangeliopo enchim jipunakéhui, bát taahuaripo naateka én tájti. ⁶ Íari bétana huitti jünéaka, hua itot juka tü tékila naatekame kaita yeu béaka yúmalasi ä yáanake, Jesucristota yepsäu tájti. ⁷ Lútülane enchim bétana éiya, bueítukne tüisi ín jiápsipo enchim nákke, cárcelpo káteka junne, entok yaurata bíchäpo evangeliota nok-riaka ä lútüría böotukähui. Eme simetakem ínoheu éiya, Diosta tü ehuäpo. ⁸ Bueítuk Dios jüneiya, jáchin tüisi enchim simem ín nákehui, Jesucristota tülisi enchim náké bénasi. ⁹ Diostaune oraciompo ä nétane, ché yore nákhuaamta enchimmek ayunaké béchibo, entok tüisi suamsi anhuamta, entok tüisi jita simekut jüneehuamta, ¹⁰ tüisi ára jita enchim yeu púanaké béchibo, jiápsipo huitti éehuamta jipureka. Ínéli kaa tühuaata bétana kaabe enchim yuktianake, Jesucristota yepsayo. ¹¹ Lútüla tühuaata johuäpo kaita enchimmeu binake, Jesucristota huämi, Diosta äy yöri béchibo entok jum simek béppa ujyorioku Diosta äy üttil béchibo.

Cristo jü ino béchibo jiápsihuame

¹² Enchimne jünee iaa, hermaanom: jü huate inou sikame yún lütüriapo nee aniak, juka evangeliota juebénasi bát bíchaa huéenaké béchibo. ¹³ Júnéli jü cárcelpo ín kátekäu, Cristota béchibo simem bíchäpo jüneriahua, jum palaciopo, entok sime huatem bíchäpo. ¹⁴ Íari béchibo juebena hermaanom Señorta bétana óusi éiya, cárcelpo ín káteka béchibo. Ínelim ché úttiata joaka Diosta noki nooka, kaa májhueka. ¹⁵ Tua lütüriapo huate Cristota bétana nooka, jítat kopteka entok nok nássua báreka, té huate tü éaka. ¹⁶ Huate Cristota bétana nooka, át nok nássua báreka entok bem jiápsipo kaa huitti ä innéaka, entok bem éehuäpo kaa al-leehuamta nee jipunaké béchibo ími cárcelpo, ¹⁷ té jume huate yore nákhuaäpo ä innéaka, bueítukim jüneiya, ín preesotukäpo juka evangeliota béchibo nok iaahuaka ín nákiaritutakähui. ¹⁸ Të, ¿jítasu áma táruhua? Kía jáchinpo junne, tü éaka entok kaa tü éaka junne, jiba Cristota bétana nokhua.

Entokne ché júne al-leenake,

Íari béchibone al-leiya. ¹⁹ Bueítukne jüneiya, íari huämi súmatataka júnene búttiataka tahananake, enchim Diostau nee buaniä béchibo entok Jesucristota espíritu nee aniä béchibo. ²⁰ Jü ín huáatiäu entok ín boobichäu kaitapone át tiunake, ál-lane huitti éenake, jiba bénasi. Entok kétchi, Cristo üttilhuaka binná ín takaahuachi, jiápsihuäpo entok kókkohuäpo junne. ²¹ Bueítuk ino béchibo jiápsihuame jü Cristo; ín muképo éntokne yólataka tahananake. ²² Të í takaahuapo jiápsaka entok Señorta tékil béchibo ára tekipanoátek, ikäi náhuichik násukne kaita yeu púa mátki. ²³ Bueítuk obiachisi cháka, ími guoy huéeripo jita ín yeu púanakéhui: Senu huépone muk péiya, áman Cristotamak an báreka, bueítuk íri ino béchibo ché türi éiyey. ²⁴ Të enchim béchibo ché türi ín jípsinakéhui ími takaahuapo. ²⁵ Íari béchibone huitti éaka jüneiya, ketune enchimmak ín tahananakéhui, enchim ania béchibo. Bat béchibo kat béchibo entok ché al-lerita jípü béchibo at eäka. ²⁶ Júchi enchimmeu nee notteko enchim bit-béchibo, bejem Cristo Jesústachem arem al-lehuamta jipunake, ino béchibo.

²⁷ Juka Cristota evangelio jü páman jíbem jiápsi báreka éiya. Júnéline kía enchim áman bíchak junne, entok kía mékka enchimmeu aneka junne, nokta mabetak júnene enchim jüneria báare, enchim óusi éähui, entok nanabeu enchim éähui, sime nánancha éaka hua Dios éehuäpo, noki yore jínéhuamta bétana enchim tekipanuahui. ²⁸ Huame enchim béj-remem kaa májhue. Íri seña machisi nooka bempörim emo tárutlutakähui; té ket nooka enchim jínéutunake bétana. Íri Diosta bétana huéiye. ²⁹ Bueítuk eme Cristota béchibo äy yuktiari, kaa kía enchim ä súalnaké

béchiŋbo jǐbba, ál-la kət jġokot máchiraata áa béchiŋbo enchim bínnaké béchiŋbo.
³⁰ Bueítukte nánancha úttiata johua, emée entok ínapo. Íkàrem inot bíl-la, éntokem á jġkkaja éni.

2

Jikattana entok bétuku Cristota jǐpuhuame

¹ Júnentaka Cristota enchim jíapsi yéchayo, entok yore nákuhápo jíapsi jotehuamta ayuako, entok Espírġtu Santopo nanabeu éehuamta, entok musála jíápsipo náu éehuamta, entok emo nák jġokolihuamta, ² nechem al-leetua, síme al-leaka náu jíápsaka entok emo nákeka. Nanabeu á innéaka huépulsem éiya. ³ Katem emo jítalesa entok nok nássua báreka jita jo báare; ál-lem bétuk emo jípureka huame huatem chéhuarile, enchim béppa. ⁴ Kaabe huaka áapörík á türéu jiba jariunake, ál-la huame huatem kət türéhui.

⁵ Cristota eá benasem eebáare. ⁶ Áapo á takahuapo Diostaka junne, kaa Diosta bénasi áu náikiak, entok kaa úttiata yáhuuak, Diostabeu áu jípuná béchiŋbo. ⁷ Ál-la símeta áu úhuuaaka, kía jume nésauta joame bénasi áu tahuariak, yoremem bénasi yeu tómtaka. ⁸ Júnéli yoremta bénasi áu jípureka, ché bétukun áu tahuariak, nésauta joaka á mukéu tájti, éláposu jġokot tíusi machisi kúrusit muknakeka junne. ⁹ Júnem béchiŋbo Dios símem béppa á yörináu á mákkak, entok téhuam á mákkak, símem béppa yörisi maachim. ¹⁰ Íari béchiŋbo Jesústa téhuampo símetakam tónommia jáptinake, jume téhuekapo aneme entok buíapo aneme entok buíata bétuk aneme kətchi. ¹¹ Entok síme nokpo nokame á júneeritebonake, Jesucristota yó yáataka á Señortukáhu, juka símek béppa ujyorik Dios Áchayta béchiŋbotukáhu.

Ániapo machiriame

¹² Eme in nákéhuim, áhuem huáate: júnakoy enchimmak nee aney, juka enchimmet in nésahuekáhuem tíisi johuay. Én éntok kaa nee enchimmak aney, jíbem juka nésauta jo báare. Juka jínéuriata enchim jípurépem jiba aane, Diosta máuj-rimney emo yoaka. ¹³ Bueítuk Dios juka túhuata enchim áttia péetua huam ínel éehuápo entok á yáa báahuápo, á tü eá pámani.

¹⁴ Símetem johua, kaa jíaleka entok kaa náu nássuaka. ¹⁵ Kaa túhuay kaabe enchim yukyuktianake; ál-lem kía Diosta úsusimtaka táyana, kaa chícha machik jípureka, genteta juéna násuk junne. Íméi násukem machiria, jume chókim ánia chukuriku machiriá bénasi. ¹⁶ Juka tü nokta áy jíapsihuamtem tíisi jípure. Júnéli Cristota yepsak tíisine al-leenake, enchim béchiŋbo, júnéaka kaa kía bóot in búitekáhu, entok kaa kía kaita béchiŋbo in tekipanukáhu. ¹⁷ In jíapsi nee tárunakey junne, juka ofrendata yúmaria béchiŋbo Diosta al-leetuahuápo, enchim Diostat eá pámani, al-leane, entokne buéresi al-leiya, enchimmaki. ¹⁸ Ánéli kətchi, eme al-leakem ché júne buéresi ínomak al-leiya.

Timoteo entok Epafrodito

¹⁹ Señor Jesústa júneli á huáatiay, Timoteotane láuti enchimmet ino bíttua máchile enchim á bínnaké béchiŋbo, al-lee báreka enchim bétana júneehuamta mabetako. ²⁰ Bueítukne kaabeta éntok jípure ino bénasi éamta éntok tua lútúriapo enchim béchiŋbo á jíápsipo tü éamta; ²¹ bueítuk síme bempörim béchiŋbo jiba tekipanua, té Cristo Jesústa béchiŋbo ée. ²² Té eme béja júneiya tekipanuhuápo Timoteota árahuéhui, bueítuk jáchin juka áchayhuariapo usiarita á áchaymak tékupanú bénasi, evangeliopo, tekipanuahamta ínomak josula. ²³ Júnéline íkái áman enchimmet ino bíttua máchile, jáchin inou huéenakemta júneriasuko. ²⁴ Entokne kət Señortat éiya, láuti áman enchimmet ino huée máchileka.

²⁵ Á türíhuápo úttia, Epafroditota enchimmet in bíttuanakéhu, juka tékilpo in jál-lái, entok in hermaáno, entok ínomak Cristotau sontaro hueramamta; bueítuk áapo inou á núnüpa, juka enchim nooki, entok juka jita inou béyemta. ²⁶ Bueítuk áapo símem tíisi enchim bíttu péiyay, entok tíisi sirokaka kaa enchimmet yuumay, bueítuk enchim á júneriak tíaka á kókoré bétana. ²⁷ Lútúriapo kókoréka batte muukuk; té Dios á nák jġokolek, entok kaa áapörík jǐbba, té nee kətchi, kaa ché júne nee siroknaké béchiŋbo in sirokáu béppa. ²⁸ Huári béchiŋbone láuti áman enchimmet ino bíttuak, bueítuk júchi á bichaka enchim al-leenaké béchiŋbo; entokne ínéli ínapo kaa tua siroknake. ²⁹ Buére al-lerimmakem á mabeta, sailapo bénasi Señorta bétana, éntokem jiba am éria, huame áapörík bénasi emo núyeme. ³⁰ Bueítuk batte muukuk, Cristota tékil á joái béchiŋbo,

ä jiápsihua jinhua machisi bat öoreka, nésauta nee joria báreka enchim kara nee yáariaihui.

3

Tékilta chúpa báreka éehuame

¹ Jü huatek béchibo, in hermaanom, Señortachem emo al-leetua. Ino béchibo kaa obisi maachi, huaka enchimneu in jiojtesukäu júchi in jiojtenakêhui, bueituk iri enchim béchibo türi. ² Jume chüum bénasi emo nüyeme betanem emo suaya. Imei ajária, jume juénak joaka tekipanuame, entok jume úttiapo bicho bea punta chuktiatebome. ³ Bueituk jü jiápsipo circuncisión Cristota yáakäu, itapote ajária, jume espíritu Diosta nésahui joame; entokte Cristo Jesústa itom átteak tiaka ito úttile, entokte kaa takahua betana huémtat éiya. ⁴ Inapo júne ket takaahuata betana huémtat éehuamta júpure. Kaabe entok ché ino béppa át éehuamta jipunake, juka takaahuata betana huémta. ⁵ Yeu tómtekane guojnaiki taahuata huey circuncidarohuak. Bueitukne israeliita yoremempo joome, jü Benjamintat yeu simlame. Hebreone, áma in yeu tómtéká béchibo, entok hebreom in áchayeka béchibo. Leyta betana éntok, inapo pariserotukay. ⁶ Inéline in religión jiba ajariá tiaka, Cristota súaleme guok jajjasey. Juka leyta lútula huérahua páman éntok, kaabe nee ára béj-reka nookay. ⁷ Sime iri imi jiápsaka in kobalatukäu, enne ikái simeta kaita béj-remta tárulataka jipure, Cristota in náké béchibo. ⁸ Én éntok tua lütüriapone simeta tárupo jipure, juka Cristo Jesústa betana buéresi túlisi táyahuamta béchibo. Jü in Señor áapörík in náké béchibone simeta tárula, entokne kia chúkta bénasá jipure, Cristotamak in yö bárë béchibo, ⁹ entok áamak jiápsaka an báreka, kaa huam leyta hué páman in jiapsá béchibo, ál-la hua lútula jiápsihuame Cristota súaleka áamak nee aane béchibo. Iri éntok jü lútula Diosta éa páman jiápsihuame, Dios éehuäpo. ¹⁰ Juka Cristota intáyanakeune huátia, entok ä úttiära ä jiaibituakamta in jipunakêhui, entok inapo ket ä inné peiya juka Cristota kokosi aú sikäpo kaa jáleka at yeu sika bénasi, entok ä mukukápone áa bénatu peiya. ¹¹ Júnéline jamak júne ket áman yebijnake, jum kókkolam násuk jiaibitehuähui.

Úttiatane johua yölataka yayajamneu yébijbáreka

¹² Kanne ikái simeta béja ino jájamlä tia báare, entokne kee jee yúmalasi ino jipure. Ál-lane bát bíchaa huéiye; jamak júnenä jájamnake jáni, huaka iári béchibo Cristota nee jájamekähui. ¹³ In hermaanom, inapone kee jee ino ä jájamé tíiya; tene huaka amáu tahualata kóptialataka huéiye, entokne úttiata johua, huaka bát bíchaa huémta jájam báreka. ¹⁴ Yöome yayajáune yebij báare, entok jume yölataka núnurimmakne Diostau yebij báare, Cristo Jesústamaki.

¹⁵ Én éntok, itapo simetaka yúmalasi ito jipureme ikáite jiba innénake. Të jita tábuik innéatek junne, ikái két Dios enchimneu yeu buijnake. ¹⁶ Të ikáite éepo yúmala, entokte huam itom ä jájamlä páman jiápsipo yúmala.

¹⁷ Hermaanom, ino bénasem jiápsi báare, éntokem am bitcha, huame inéli emo nüyeme, huaka túisi jiápsihuamta itot enchim bíchähui. ¹⁸ Bueituk juebenakam jümü ják rejte; imei betanane juebenasi enchimneu noksula. Én éntokne júchi ä nooka, ópuammaki: imeri Cristota kúrus béj-reka jiápsa. ¹⁹ Simeta chúpépo imei kaitäpo tahuariana. Juka bem buánakeu jibam Diojrak, entokim emo buérialé, hua áy bem tiu éäibehui. Entokim hua im buíapo ayukamtat jiba éiya. ²⁰ Të itapo téhuekapote naciónpo náikiari, entokte téhueka betana ä yebijnakeu boobíchaihui, juka itom jínéulata, Señor Jesucristota. ²¹ Áapo itom takaahua jiokot machik tábuiasi tahuarianake, entok áapörík takaa benanake, simek béppa ujyorik yúmalasi jipureka. Entok áapo áu bíchaa simeta jipureka ikái yáanake, jü úttiärayi simek béppa ä jipurébeyi.

4

Jibem emo al-leetua Señortachi

¹ Iári béchibo, hermaanom in nákêhui, túisi in bit péähui, jeme ajária jume nee al-leetuame, entok yöhuäpo nee enchim jipurêhui! Én éntokem huitti át kaate, jü Señortachi, kaa kóm éaka, eme in nákêhui.

² Evodiataune jiokot jiaahua, entok Síntiquetahui, nánancha emo ée sáhueka, Señorta betana. ³ Inéli kétchi, emoune két jiokot jiaahua, in jal-lay kaa kóm éame.

Ímëi jámuchimem kët ania, ínomak evangeliopo tüisi tekipanuakame, Clementetamaki, entok jume huate ínomak tékilta yáakammaki. Ímëi téhuam éntok jum libro jíapsame téhuam jokápom jiojteri.

⁴ Jíbem emo al-leetua Señortachi. Júchi éntokne ínel enchimneu jiaahua: ¡Emóem al-leetua! ⁵ Elápo sime yoremem enchimmet júneenake jábeta enchim nákéhui. Jú Señor abe itou yepa.

⁶ Kaitachem jáchin éiya; ál-lem jíba símeta Diostau nooka, oraciompo. Áhuem nétane, éntokem ä baisauhue kétchi. ⁷ Huanäi Dios juka yánti éehuamta enchim miknake. Íri chë yörisi maachi, jume yoremem täyäu béppa. Huanäi íri enchim jíapsi suayanake, entok juka enchim éeri, Cristo Jesúsopo.

Íachirem jíba éiya

⁸ Hermaanom, íkái huépo násuk éntok, íachirem éiya: sime jú tua lütüriatachi, sime jú tü batötachi, sime jú lútula kathuamtachi, sime jú chicha machik kaa jípurementachi, sime jú tülisi huatem yöremtachi, entok sime jú türikut ára téhuaatumtachi. Të ketune huatek Diostau bíchaa yörisi machik ayuak, entok huatek ára úttilhuamta ayuak, íachirem éiya.

⁹ Huaka enchim tátáyakäu, entok enchim mabetakäu, entok enchim jikkajakäu, entok enchim bíchakäu, íkái símeta enchim ín majtiakäu, akem ä johua. Huanäi hua Dios yánti jíapsihuamta áttiakame enchimmak annake.

Filipensem Pablota aniakähui

¹⁰ Túisine al-leiya Señortachi, enchim júchi inou huatäté béchibo, nee ania báreka. Íari bétanem kaa nee koptia, të íri enchim nee anianakeu kara yáataka tahualatukay.

¹¹ Jikot éehuamtane kaa jípure, entokne kaa íari béchibo ínel jiaahua, bueitukne joyhuala, hua ín jípuremak ín al-leenakähui. ¹² Póobepo jíapsihuamtane täya, entok juebenak jípuhuamtane täya. Jíttau bíchaa ín kiktenakeu júnene täya. Yúmalasi jibuáhuamta entok tébaurihuamtane täya, entok yún jita jípuhuamta entok kaita jípuhuamta junne. ¹³ Símekune áma yuuma, Cristota úttiárayi. ¹⁴ Të jíbem tüisi ayka, ínomak ä innéaka huaka jikot anhuamta entok nechem aniak.

¹⁵ Eme pueblo Filipopo joomen kéchem júneiya, juka evangeliota enchimneu nokhuakapo naateka, buiará Macedoniapo nee yeu siiko, jume Cristota súalhuápo náu aanim kaabe nee aniak, jita yore mákhuápo entok jita mabet-huápo, ál-la eme jíbba. ¹⁶ Bueitukem pueblo Tesalónicau júne inou ä bíttuak, senu huépo entok guosa huépo, juka inou béyemta. ¹⁷ Tëne kaa jita ín miknáu jaria; ál-lane túhuata johuápo tüisi enchim tahananaké béchibo Diosta bíchápo. ¹⁸ Bueituk símétane mabet-la, entok chë ín mabet éäu béppa yúmalasi. Epafroditotamak enchim inou bíttuakáune jípure, huaka inou béyëu béppa, juka enchim inou bíttuakäu musála juubak bénasi, entok juka altarpö Diostau bíchaa náikiata; íkári Dios musála machisi ä türe. ¹⁹ Én éntok ín Dios símeta enchimneu béyemta enchim máknake, huaka yúmalasi yún jita ä jípure pámani, símek béppa uiyoriku, Cristo Jesússta huámi. ²⁰ ¡Dios itom Átchay, jú símek béppa ujoori áa béchibotunake, jíbapo béchibo! Júnentunake.

Á chúpëpo teboteri

²¹ Nechem am tebotúa tüiya, sime jume Cristo Jesússta súalhuápo náu aanim. Jume hermaanom ínomak anemé éntok enchim tebotua. ²² Síme jume Jesússta bem súalé béchibo santom enchim tebotua, entok chë junne, jume rey César emperadorta jóapo joomem.

²³ Itom Señor Jesucristota tü eäu enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekehüi Jume Colosensemehüi

Teboterim

¹ Inapo, Pablo, Diosta éäpo, Jesucristota apóstol. Entok jü hermaano Timoteo, ² jume santosi jiápsame, Jesucristota súalhuäpo náu aanim Dios éehuamta huitti huériame ímëi pueblo Colosaso jomemmehüi. Diosta tü éähüi entok yánti éehuame enchimmaktunake Dios itom Átchay entok Señor Jesucristota bétana.

Pablo oraciompo Diosta baysauhue

³ Jíbate oraciompo Diostau nooka enchim béchibo, entokte Diosta baysauhue, juka itom Señor Jesucristota Átchay. ⁴ Enchim bétanate ä jikkaj-la juka Jesucristotat enchim éähüi, entok simem Cristota súaleme enchim nákehüi, ⁵ íari béchibo, jü boobit-huame enchim béchibo téhuekapo éeriari. Íkarem béja jikkaj-la, juka tua lütüría nokta, evangeliopo huémta. ⁶ Bueítuk ínëli enchimmeu yepsak, jume simem ániat jiápsammeu bénasi, entok enchimmet yótuka taaka huári taahuarit enchim ä jikkajaka ä täyak naateka entok iri Diosta túhua tua ä lütüriatukähüi. ⁷ Íkäi enchim majtiak, jü Epafra tüisi nákuhame. Áapo ito bénasi Jesucristota bétuk aú nüye, tua Jesucristota béchibo tekipanua, entok enchim béchibo ím aane, itom aniaka. ⁸ Áapo enchim bétana itom ä téjhuak, huaka yore nákuhamta Espíritu Santopo enchim jípürëhüi.

⁹ Kialiku itapo kétchi, huári taahuarit ä jikkajaka naateka, katte yáateka enchim béchibo oraciompo Diostau nooka, entokte áapörík éäu jüneriahuamta aahua, simék täyahuäpo entok kóba suahuäpo espirítupo. ¹⁰ Huanärem Señorta éäpo emo núnake, simekuu ä al-leetuaka, tékilta türík joaka; entok Diosta täyahuäpëm yótusakanake. ¹¹ Diosta úttiäräpëm jimyorenake, jum Diosta buere úttiäräpo simék béppa uyjorikuu, simekuu yánti éaka bínhua jiápsihuäpo. ¹² Al-leakem Dios Áchayta baysauhue, huéchiapo itom ä yáakä béchibo, juka herenciata ámemak itom jípürëpo, jume Cristota súaleme machiriapo anemmaki. ¹³ Áapo juka kaa machiku nésahuemta anëpo itom yeu huíkkek, entok ä Üusihua yore nákuhäpo reytaaka nésahuue itom tójjak. ¹⁴ Áapo ä jipsi nénkaka ä ójboy itom jínëuk, entok ínëli Dios bejripo itom jiokek.

Diostamakte al-leehuamta jípüre, Cristota mukukä béchibo

¹⁵ Dios kara bit-huame áu bit íaaka, ä Üusibet itou áu yeu machiriak. Áapo ä Üusihua sime jü én ayukamta béppa bat huéiye. ¹⁶ Jesucristota huam Dios simeta yáuhuak, téhuekapo ayukamta entok ímí buíapo ayukamta, bit-huamta entok kaa bit-huamta, rey nésauta jípuhuäpo, entok ániata sayhuäpo, entok yaura úttiata jípüreme espirítupo. Sime íri yáahuak, áapörík béchibo entok áa béchibo. ¹⁷ Kaita kee ayuak, áapo béja aaney, entok áapörík béchibo sime tüisi huéiye. ¹⁸ Áapo jü takaahuata kóbba; íri éntok jume Cristota sualhuäpo nau animme. Áapo jü naatëpo huéeme, jü kókkolam násuk bat jíabitekame, bueítuk simekuu juka bat huéerita ä jípunaké béchibo. ¹⁹ Bueítuk jü Áchayhuari ínëli ä türek, sime úttiáraata áapöríkut ayunaké béchibo. ²⁰ Áapörík huämi, simeta jak ayukamta áamak áahuä tüte íaak, huaka téhuekapo ayukamta entok huaka ím ániapo ayukamta junne. Júnëli yánti jiápsihuamta yáuhuak, ä ójbohua kúrusit ä guótiakä béchibo.

²¹ Eme kétchi bannaataka Diostahuem mekka aaney éntokem ä bėj-reka kaatey enchim éerimpo, kaa túhuata joaka. Én éntok Cristo enchim áamak tütela, ²² ä takaahuapo ä mukukä béchibo, santosi Diostau bíchaa enchim jipu báreka, entok chícha machikuu kaa náikiahuaka áapörík anëpo, ²³ lütüriapo eme Dios éehuäpo át nahuaka jíba anëteko, juka evangeeliopo itom boobichäu jikkajaka kaa emo rabiktiaka, huaka túhuata enchim béchibo náikiata enchim boobichäu kaa tójaka. Íri éntok sime ániat téhuekata bétuk nokhuak. Inapo Pablo íkäi ministerio tékilta béchibone yári.

Pablo kaa judiommeu bíttuari

²⁴ Énne al-leiya, jiokot máchiraata bíchaka enchim béchibo, bueítukne ínëline Cristotamak ä innëa juka jiokot anhuamta, ä takaahua béchibo. Íri takaahua éntok jume Cristota sualhuäpo nau anim. ²⁵ Íari béchibone ministerio tékilta mák-ri, Diosta ä huátiä pámani. Íkäine mákhuak enchim béchibo, kaita yeu béaka, juka Diosta noki ín noknaké

béchiibo, ²⁶ jü éсотaka yún huásu-huásuktiapo kaabetau yeu machiriatukaihui. Të éni jume Cristota súalhuápo náu animmeu yeu machiriahuak. ²⁷ Bempörim Dios am júneria iak, huaka ríkoapo símek béppa uyyoorik, síme jü kaa júdiom béchiibo éсотukahui. Íri éntok jü Cristo jíapsipo enchímmak aneme, jü símek béppa uyyorika boobit-huame.

²⁸ Ítapo Cristota bétana nooka. Símemte téjhua, kuttílasi ámeu nokaka, éntokte am majtia, símek túisi jita táyahuápo, jume síme yoremem yúmalasi emo jípureme táya íaaka, Cristo Jesúsata huámi. ²⁹ Juári béchibone két tekípanua, á úttiárapo úttiata joaka. Íri úttiára éntok inot aneka tekípanua.

2

¹ Bueítukne enchim júnee íaa, juka obiachisi ín tekípanoápo enchim béchiibo, éntok jume pueblo Laodiceapo joomem éntok síme huame kaa nee pújba táyame béchiibo. ² Júnéline aane, enchim jíapsim jíapsi jóotenaké béchiibo, náu lópola emo nákuhápo, juka ríkoapo yúmalasi át júneehuaanta jájamhuáu tájti, juka éсota Dios Áchayta éntok Cristota bétana huémata táyahuápo. ³ Áapöríkut éсотaka ayka, síme jü ríkorasi jita táyahuame éntok jítat júneehuaame. ⁴ Íkáine enchimmeu nooka, kaa jábeta enchim báitáunake béchiibo, jü noki súal máchisi nokhuamtayi. ⁵ Kanne takaahuapo enchímmak ane jíöbe, të ín espírítu enchímmak aane, éntokne al-leaka á bitcha, huaka túlisi náu enchim tekípanoáhui, éntok Cristotat huitti enchim éáhui.

⁶ Jáchin juka Señor Jesucristota enchim mabetaká bénasi, alé bénasem jíba áamak rejtipo yúmalá, ⁷ enchim jíapsi áapöríkut kom mékka át nahuatualataka, éntok náт béppa át yóтуhápo, éntok át éehuaanta huitti jípureka, junéli enchim majtiahuakapo bénasi, juebénasi á baysayhuápo.

Cristotat yúmalasi jíapsihuame

⁸ Áachem suaka á bitcha; kaabe enchim báitáunake, huaka ími ániat táyahuamta kaita béj-répo huámi, jume yoremem á boojoria pámani, éntok jume ániat jíápsame á joá pámani, të kaa Cristota huámi.

⁹ Bueítuk Áapöríkut á takaahuapo aane, jü yúmalasi á Diostukáhui. ¹⁰ Eme éntok Áapöríkut yúmalasi emo jípure. Áapo éntok jume buere yáura nésauta jípureme béppa kobanaro. ¹¹ Eme éntok Áapörík enchímmet ané béchiibo circuncisióntem mabetak. Íri circuncisión kaa mámmemey yáaritaka juka kaa túrik takahuapo enchim úhuak. Í circuncisión éntok Cristota bétana huéiye. ¹² Enchim batóhuakapem Cristotamak máahuak, éntokem ínéli ket áamak jíabitek, Dios éehuaanta útteará béchiibo, kókkolam násuk á jíabitetuak. ¹³ Jum kaa túrikuu éntok circuncisiónta kaa jípureka enchim kókkolatuk junne, áamak enchim jíápsituak, juka síme kaa túrik enchim yáari jíokoreka. ¹⁴ Éntok juka ley nésau jíojteta itom béj-reka huémata kaitápo tahuariak. Íri jíojteri éntok itom béj-reka jíojtetaka bókay. Të ínéli jum násuk á órekaipo á úhuateboka kúrusit á popontebok. ¹⁵ Bueítuk Áapo símem buere yáurata jípureme ám úhuuaka, símem bíchápo yeu am tójaka am bíttebok. Huanái kúrusit áme béppa yóok.

Téhuakapo ayukamta jaria

¹⁶ Enchim jíbuáhuápo, kaabe bettesi enchímmet noknake, jita jíhuápo, pajko taahuarim bétana, mecha bemela pajkom bétana, éntok jímyore taahuarim pajkoriahua bétana. ¹⁷ Síme íri yebijnakeme jékkaata bénna; të jü tua lutúria Cristotat aayuk. ¹⁸ Kaabe enchim á úhuaanake, juka enchim kobari, bueítuk huate aane, Diosta bétuk emo jíapsá tíame, éntok ángelesim yöreme. Tenkupom jita emo bíchak tíaka emo buerialíhuápo emo jíkau cháalataka bem éápom kaa túrik jíba jo báare. ¹⁹ Katim nésahuemta kóba éápáman kaate, íri éntok Cristo. Íri juka síme takahuata úttiatuame, tónoampo éntok táttempo náhuá cháasime. Huanái ínéli yötu, Diosta éápámani.

²⁰ Eme béja Cristotamak kókkolatukátek, jume ániat jíápsammak kaa kateka, zjatchiaka júntukem jume ániat jíápsame bénasi juka huatem nésahueu joaka aane, ²¹ jum ínéli huépo: “Katé jita johua, júkäré kaa buáye, éntoke kaitat mámma?” ²² Jü ínéli huéeme kia yore majtiahuame, éntok yorem nésauri páman huéiye; íri síme éntok, á johuápo lülúte. ²³ Jü ínéli huéeme lütúriapo túisi huém téнна, jita táyahuápo emo náu tóijhuaka á yörihuápo, Diosta bétuk emo jípureka éntok bem takaata úttiapo jita joutuaka. Të íri síme kaita béchiibo túri, juka takaata kaa túrik jo báréu béppa.

3

¹ Eme Cristotamak jíabitelatukátek, juka jikat ayukamtem jaria, Cristota kátekápo, Diosta báta bétana. ² Juka téhuekapo ayukamtem bit báreka éiya, të kaa juka buíapo ayukamta. ³ Bueítukem kókkolatata, jü enchim jíapsi Cristotamak ésori, Diostachi. ⁴ Cristo áapo jü enchim jíapsi. Júnakoy ábo ä yepsápo, eme kët áamak katekem binna, jum símek béppa uyoriku.

Bannaataka entok jü én bemela jíapsihuame

⁵ Juka kaa türík ímí buíapo enchimmet ayukamtem muktua: kaa emo jubeka náu jíapsihuamta, chícha maachik, kaa náksi kaa türík ukulhuamta, kaa türík huáatihuamta, entok juka kaa huéelápo jita áttia péehumta; íri kaa diostaka junne Diosta bénasi yörihua. ⁶ Íári béchíbo jü Diosta omtëu béttesi ámet chúpiseka huéiye, jume kaa ä néshahi jo báareme usiarimmechi. ⁷ Emem ket ikái joaka rejtey, bannaataka ínëli jíapsaka. ⁸ Të éni eme kétchi, ikái símetem tóija: juka jüenaraata entok náu omtihuamta, entok kaa türík jíba éehumta, juka béttek nokhumta, juka juéna nokta enchim tempo yeu huémta. ⁹ Katem emo baítattáhua; bueítukem juka bannaataka jáchin enchim jíapsáhuem béja tóij-la. ¹⁰ Én éntokem bemelasi enchim jíapsi yáuhua. Íri ä yáakamta béna báreka, bemelasi áu josime, yúmalasi ä täyahumta ä jajamëu tájti. ¹¹ Ímíri kaabe griego entok júdio junne, circunciónta yáariarim entok kaa yáariarime, jü sékana joome entok ímí joome, nénkitaka tekípanuame entok kaa nénkiri; të Cristo áapo jü síme, entok símekuchi.

¹² Diosta enchim yeu púalä pámanem emo nüye, Cristotamak huépülsi jíapsaka emo nákhuaüpo, túlisi enchim jíapsipo emo nákeka, kaa emo ámpoleka emo ériaka, kaa emo chéhualihuápo, suamsi emo núhuaüpo entok yánti jíapsihuápo. ¹³ Yántem náu éaka jíapsa, emo jíokoreka; të senu jábetat jita innéateko, ä jíokorinake. Jáchin juka Cristota enchim jíokoreká bénasi, emem kët ínëli ä yáuhua. ¹⁴ Entok ikái símek béppa, juka emo nákhuumtem náu jípure; bueítuk íri yúmalasi yore náu antua. ¹⁵ Jü Diosta bétana yánti éehuame enchim jíapsipo nésaunake, bueítukem íári béchíbo ínëli huépul takahuapo jíba náu núhuri. Éntokem ä baisahue.

¹⁶ Jü Cristota nooki juebénaka enchimmet annake, enchim majtiaka, entok jita täyahuaüpo kutti náu nokaka. Túhuápem enchim jíapsipo buiiki, Señorta béchíbo: salmom, entok himnom, entok espíritupo buiikim. ¹⁷ Bueítuk símeta enchim jóahui, nokaka entok ä joaka junne, símetem Señor Jesústa téhuampo ä johua, Dios Áchayta baisahueka, Áapörík huámi.

Jáchin bemelasi jíapsihuame

¹⁸ Eme kunakame, enchim kunam bétukem emo nüye, Cristota súalhuá pámani. ¹⁹ Eme jubekame, enchim jubimem nákke, kaa béttesi juénak ámeu joaka. ²⁰ Eme usiarim, enchim áchayimem símeku nésauta joria, bueítuk íkári jü Señor ä türe. ²¹ Eme áchayuarim, katem enchim úusim omtitua, kaa kom am énaké béchíbo. ²² Eme sáyhuame, ímí buíapo enchim tekemem símeku nésauta joria, të kaa yoremta al-leetua béchíbo enchim am bitchay jíbba, ál-la chíkti enchim jíapsimaki, Diosta yöreka. ²³ Bueítuk símeta enchim jóahuem, át jíápseka ä johua, Señorta béchíbo ä joam ténasi, të kaa yoremem béchíbo, ²⁴ jünéaka Señorta bétana herenciata enchim mabetnakéhui; bueítuk eme Cristota tékiltém johua. ²⁵ Bueítuk jábe juka lútula huémta kaa yáakátek, huári bétana bétte noki át chúpnake; bueítuk Diosta béchíbo kaabe tábuik béppa chë ériahua.

4

¹ Emëe tekörim, juka lútula entok yúmalasi huémtem yáuhua, jume enchim nésauta joriammehui, jünéaka ket téhuekapo enchim ä jípuréhui, juka enchim sáhuemta.

² Jíbem oraciónta johua, kaa jápteka, éntokem kaa koptel-lataka, áma Diosta baisahueka. ³ Éntokem jíba ito béchíbo oraciónta johua, bueítuk jü Señor puertam itom étaporianake, ä noki itom noknaké béchíbo. Huanáine ä jüneriatebonake, juka Cristota bétana ésota. Íári béchíbone pereesotaka ⁴ ä jüneriatebonake, jum jáchin huitti in nokápo.

⁵ Katem tiempota kia simtuaka, jume Cristota kaa súaleme bíchápo tüisem suamsi emo nüye. ⁶ Jü enchim nokáu huéchiapo huéenake, kiasi onakamta bénasi, bueítukem ínëli jüneenake, jume huatem jáchin enchim yómmianakéhui.

Jü chúpëpo teboteri

⁷ Juka simek ino bétana huémta Tíquico enchim ä téjhuaanake. Íri hermaano itom nákéhui Señorta tékilpo ná jálaek, entok huitti ministerio tékilta johua. ⁸ Íari béchibone áapörík enchimmeu bíttuak, bueituk juka jáchin itou huémta enchim jüneriatuaka, yánti jíapsihuatma enchim máknake. ⁹ Jü Onésimo két áamak huéiye, jü huitti Cristota súaleka tüisi itom nákéhui, jü enchimmak huéeri. Juka ími simeta jáchin huémta bempom enchim ä ettejhuarianake.

¹⁰ Jü Aristarco, jü inomak pereeso, enchimmeu tebote, entok Marcos Bernabéta asohuara. Marcosta bétanem nokta mabet-la, bueituk enchimmeu ä yepsakem tüisi ä mabeta. ¹¹ Entok Jesús Jústo ti téhuakame ket enchimmeu tebote. Ímëi jíbamme jume judíom Cristota súaleme. Ímëri Dios rey nésau tékilta huëpom nee ania, entokim jíapsi jóotehuamta nee mákka. ¹² Epafras enchimmeu tebote, jü enchimmak huéeri. Áapo Cristota teekok, entok jíba kaa chúkteka oraciónta enchim béchibo johua, bueituk kutti enchim jápnakë béchibo yúmalasi entok kaita enchimmeu bëyeka Diosta huáatiäu enchim jípunakë béchibo. ¹³ Bueituk ínapone ä jüneria jáchin enchim béchibo jíba tüisi tü éerita ä jípurëhui, entok jume pueblo Laodiceapo jóakame béchibo, entok pueblo Hierápolisjo joomem béchibo. ¹⁴ Jü Lucas mériko nákuame enchimmeu tebote, entok Demas.

¹⁵ Jume Laodiceapo jóakammeute tebote, Nínfasta, entok jume Cristota sualhuäpo nau anim ä jóapo náu yayajame. ¹⁶ Bueituk íkái cartata enchimmeu noksuak, jume Cristota súaleme Laodiceapo jommehuem ket ä noktebo. Juka cartata bempörimmeu bíttuata, emem ket ä nooka. ¹⁷ Jü Arquipotahuem ínel jiaahua: "Juka ministerio tékilta Señorta bétana em mabetakäu, Akë ä yáaka ä chúppa."

¹⁸ Ínapo Pablo; íri teboteri ín mámammey jüjotetaka huéiye. In pereesotukähuem huáate. Jü Diosta túhua enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Bát Huëpo Jiojtekähui Tesalonicensemehui

Tebóteri

¹ Ínapo, Pablo, Silvano, éntok Timoteo, huame hermanom Tesalónica pueblopo jomemmeute tebote Cristota sualhuäpo nau animmehui huame yüu tütti Dios Áchaytat anhuäpo éntok Señor Jesucristotamak. Tühuata éntok yanti jíapsihuame Dios Áchayta bétana éntok itom Señor Jesucristota bétana enchim béchibotunake.

Tesalónicapo joome ejemplom

² Jíbate Diostau enchim buania, ä baisahueka, chíkti itom Diostau buaná beléki enchimneu huáateka, ³ jíba áu huáateka Dios itom Áchay bíchápo hua enchim ä súaleka enchim joáubehui, éntok hua yore nákuhaka enchim joáubehui, éntok két jíba bénasi juka itom Señor Jesucristota enchim boobíchá bétana. ⁴ Bueítukte júneiya, hermaanom, Diosta nákéhuim, éntok enchim yeu púatukähui, ⁵ bueítuk jú tü nooki Diosta bétana huéeme itom nok-ri kaa kía nokpo jíba enchimneu yuumak, két útteata jípureka, éntok Espíritu Santota éäpo, éntok tua lütüriapo, bueítuk eme tüisi júneiya jáchisute ito ujúuk enchim násuku, itom enchim náké béchíbo.

⁶ Eme éntok két itom ito nuká bénasi emo ujúuk, éntok Áapo Señorta bénasi, huaka tü nokta buéresi jiokot máchiraata násuk mabetaka, jú Espíritu Santota bétana al-leehuamta jípureka. ⁷ Júnéli eme két ejemplomtaka taahuak, síme huame Macedoniapo éntok Acaya buiärapo joomem béchíbo, két ä súalekame. ⁸ Bueítuk enchimneu yeu simlataka chíbejtíla jú Señorta nooki, kaa Macedoniapo éntok Acayapo jíbba, éntok két kía ják júme chíbejtíla, hua Diosta enchim sualéhui. Júnéli kaa tua úttea huári bétana itom noknaké béchíbo, ⁹ bueítuk bempo júne ä nooka, jáchin enchim itom mabetakähui, éntok jáchin huaka yorem mámammey yáata ä yöreka enchim ä tójaka Diostau bíchaa enchim jíapsi kúaktekähui, huaka tua lütüriapo Dios jíapsamta yöri báreka, ¹⁰ éntok kétchi, téhueka bétana ä Üusihua boobit báreka, huaka kókkolam násuk ä jíabitetuakähui, hua Jesús, itom jínëume, hua bétte nokta itot chúpata äbo huémta bétana.

2

Tesalónicapo Pablota tékkil

¹ Bueítuk eme júneiya, hermaanom, hua itom enchimneu äbo nóitekähui kaa kía kaitapo síika. ² Bannaatakate jiokot ansuk, éntok pueblo Filiipomom két itom naa huiüksuk. Eme júne júneiya, té Dios óusi éehuamta itom mákkak, juka tü nokta Diosta bétana huémta enchimneu itom noknaké béchíbo, juebenam kaa ä türeme násuk junne. ³ Bueítuk hua itom enchimneu kutti nokakáu kaa jíop-riapo yeu simla; kaa juéna éehuamta huéria, éntokte kaabeta áy bätattáhua. ⁴ Bueítuk Dios júnéaka itom yeu púhuak, ikái tü nokta Diosta bétana huémta itom mámpo ä tóijnaké béchíbo; éntok junélate ä nooka, kaa kía yoremem jíba al-leetua báreka, ál-la huitti Diosta itom jíapsi júneriamta. ⁵ Bueítukte jauhuey júne kaa yoremem al-leetua béchíbo nooka; eme júne júneiya. Éntok katte yún tómita jípu péaka jíapsa; Dios Áapo júneiya. ⁶ Éntokte kaa huaka yoremem itom úttílnakeu jaria, enchim bétana junne, éntok kía huatem bétana junne; enchim bétana ál-late jita mabetpo yúmala jíobe, Cristota itom äbo bíttualá béchíbo. ⁷ Ál-late kaa béttek jíapsita enchimneu bíchaa jípurek; jáchin hua áyehuari ä asoammeu bíchaa kaa béttek jíapsita jípunake, alé bénasi két ítapo. ⁸ Tüsite enchim éria; katte juka tü nokta Diosta bétana huémta jíba enchim mámpo yécha péiya. Kíate itom jíapsi júne néнки éiyey, enchim béchíbo, bueítukte úttesi enchim nákke. ⁹ Eme béja ä júneria, hermaanom, itom tékkil éntok itom lottéhui, jáchin machisite tekípanuak, taahuarit éntok tukaarit naa búrujti, kaa kía enchim béchíbo tékiltu báreka. Jíbate juka tü nokta Diosta bétana huémta enchimneu nookak.

¹⁰ Eme júneiya, éntok Dios junne, jáchin machisi túlisi éntok lütüriata hué pámani éntok kaa juénasi machisite ito nuká enchimmaki, Jesucristota súalemmaki. ¹¹ Éntokem kéchá júneria, jáchisu hua áchahuari ä usimneu noknake tüsi am jíapsinaké béchíbo, alé bénasi ítapo ket enchimneu nooka, hueuhuëpulamemehui, ¹² éntokte enchim nok téjhuay, Diosta usiálam bénasi enchim emo ujúnake tíaka. Huä enchim núnuakame ä anëpo enchim an iaa, huaka lóoriata enchim jípu íaaka.

¹³ Íari béchibote jíba Diosta baisauhue, huaka Diosta noki itot jikkajaka enchim ä mabetakä béchibo, kaa kía yoremem noki bénasi ä ériaka, ál-la lútüriapo Diosta noki bénasi. Huä noki éntok enchimmet jíapsa, sime ä súalemmechi. ¹⁴ Eme hermaanom, Cristo Jesústa súaleme, Cristopo Diosta yoremraa huame Judea buiärapo aneme benásem tahuala; bueituk eme két huame enchimmak joomem bétana jikot máchiraata bitchak, bempörim két huame judiom bétana ámeu sikä bénasi. ¹⁵ Huame itom Señor Jesústa mäakame éntok huame bem profetam junne, itom éntokim áma yeu béebak. Entokim Diosta kaa al-leetua, entokim sime yäuraata béj-reka kaate, ¹⁶ jume gentílimmeu itom noknakeu itom táktiriaka kaa am jíméutunaké béchibo. Júneli bempo jíba hua bem juéna yáari jikau yúmala. Júnéli béchibo Diosta ómtira tüisi ámeu kóm yuumak.

Jü Pablo hermanommeu mékka aane

¹⁷ Të itapo, hermaanom, chúbala kaa jaiki taahuarimpote enchimmeu mékka aneka itom pusimnea kaa enchim bitcha, të ál-la itom jíapsi enchimmak ane jöbe, jíbate chë júne enchim pújba bit péiya. ¹⁸ Kíalikute áman enchimmeu kat báarey jöbe, inapo Pablo, kía ínapola junne, kaa séjtuli entok kaa guosa, ál-la juebénasi; të jü Satanás itom ä táktiriak. ¹⁹ Bueituk, çjábeta béchibosute ä boobichahui, huaka túhuata, huaka al-leehuatma, entok huaka itom béjtuanähui, Jesucristota yepsayo, ä bíchäpo itom aneyo? çJachu kaa emée? ²⁰ Eme áméria jume tüisi itom al-leetuanakeme.

3

¹ Júnén béchibote kaa al-leaka náu ettejoak. Huanäite ítapola pueblo Atenaspo taahuak. ² Timoteo itom hermaanote enchimmeu bíttuak. Áapo két Diosta tékil johua, entok tü nokta Cristota bétana huémata itomak tekipanua. Áapo enchimmeu nokaka útteata enchim máknake, jíba huitti enchim ä súalnaké béchibo, ³ kaabeta kóm éenaké béchibo juka jikot máchiraata ámeu huéy junne. Bueituk eme júne júneiä íari béchibo itom ím anëhui. ⁴ Bueituk ket enchimmak anekate enchim téjhuak, jikot máchiraata itom bínnakëhui, entok enchim ä júneriapo bénasi. ⁵ Huäri béchibone kaa át al-leaka senuk enchimmeu jaasek, júnee báreka jíba enchim ä súalé bétana, kolopti júne jü diablo enchim báitáunake. Huanäi éntok jü itom tékkil kaitäpo tahuanaake.

⁶ Të jü Timoteo enchimmeu nóiteka júchi itou nóttek. Huanäi tü nokta itou nüpak enchim ä súalé bétana, entok emo nákhuaäpo bétana, entok jíba enchim itou huáatëhui itom bit péaka, itom enchim bit péä bénasi. ⁷ Júnén béchibo, hermaanom, itom jikot éäpo, entok jikot máchiraata itou huëpo junne, itomem jíapsi yetchak, hua enchim ketune ä súalé béchibo. ⁸ Bueituk én ál-la jíapsi itot aayuk, jíba Señortat enchim éä béchibo. ⁹ Íari béchibo, çjáchisute kaa Diosta baisaupo yúmala enchim béchibo, símeta huaka al-leehuatma itom mabetakä béchibo Diosta bichäpo? ¹⁰ Juebénasite Diostau buana, tukaarit entok taahuarit naa búrujti enchim pújba bit báreka, entok enchim ä súalé násuku, juka enchimmeu býemta yúmaria báreka.

¹¹ Të Áapo jü itom Dios Átchay, entok itom Señor Jesucristo, enchimmeu itom huérianake. ¹² Entok jü Señor chë júne enchim emo náktuanake, símem náuhui itom enchim náké bénasi. ¹³ Jume enchim jíapsim huitti tútti yéchatunake; kaita juénak jita áme bétana nok máchik jípunake, Diosta béchibo yeu púarimtaka, Dios Áchayta bíchäpo, itom Señor Jesucristota yepsayo sime jume Diosta yeu púarimmaki.

4

Diosta bíchäpo jáchin jíapsihuame

¹ Júnén béchibo, hermaanom, enchimmeute jikot jiaahua, entokte enchimmeu nooka, itom Señor Jesústa téhuampo, jáchin itou enchim ä tátayakä bénasi, jáchin enchim emo nünakëhui, Diosta al-léetuä béchibo, nat taahuarit chëhuasu.

² Bueitukem béja ä táyala, jáchisute enchim majtiak, itom Señor Jesústa téhuampo; ³ bueituk jü Diosta éähui íri ájária enchim tü yóremtü íaa, tattábui jáamuchim kaa enchim jípu íaa, ⁴ huëpulaím enchim jub íaa, tü jíapsita nau jípureka éntok emo yöreka, ⁵ kaa kía kaa huéeläpo nát joyhuakari, huame kaa judiom kaa Diosta táyame bénasi. ⁶ Kaabe jü ä hermaanobeu juénak yáanake, ä báitáhuaka, ínël huëpo, bueituk jü Señor símeta íkäi jujut-rianake, bannaataka enchimmeu itom ä nokakä bénasi. ⁷ Bueituk Dios kaa hua kaa türík béchibo itom núnula, ál-la hua tü jíapsita náu jípu béchibo. ⁸ Júnentuk jábe junne íkäi jikkajaka ä omoutekame kaa yoremta néshui omoute, ál-la Diosta néshui. Dios éntok itom ä mák-la, juka Espiritu Santota.

⁹ Të hua náu animtaka emo nákhuaamta bétana kaa tua úttea enchimmeu ín jiojtenakèhui, bueituk eme béja Diosta bétana ä täyasula, enchim emo náknakèhui. ¹⁰ Éntokem béja am nákeka am bitcha, sime jume Macedoonia buiärapo aneme. Tëte jiba enchimmeu nooka, hermaanom, nát taahuarimmet chëhuasu enchim emo náknakë béchibo. ¹¹ Yánti jiäpsekem aane, jiba enchim tékilpo aneka, enchim mámammaea tekipanuaika, itom enchim sáhuekäpo bénasi, ¹² tüisi enchim kannakë béchibo, huame kee jee enchim beu éame násuku, entok enchim huáatiäu enchim jipunakë béchibo.

Señorta júchi yebijnakèhui

¹³ Hermaanom, jume kókkolam bétanate két enchim ä jüneria iaa, kaa enchim siroknakë béchibo, huame kaita Diosta bétana boobíchaïhuime bénasi. ¹⁴ Bueitukte juka Jesucristota mukuka entok júchá jíabitekäu súaléteko, kette jüneiya jume Jesucristota mabel-lataka kókkokame juka Diosta am jíabitetuaka Jesústamak am nüpanakèhui.

¹⁵ Júnén béchibote enchimmeu ä nooka, íkãri Señorta nooki: Ítapo ketune jiäpsame Señorta yebijnakeu tájti jíapsinakeme, katte ámeapat kannake, huame bát kókkokammepachi. ¹⁶ Bueituk Áapo jü Señor ä jáhuiayi nésahueka, entok hua Diosta arcángel nésahuemta jáhuimaki, entok hua Diosta trompeeta jáhuimak kóm huéenake, téhueka bétana. Huanäi huame Crístota mabel-lataka kókkokame bát jíabitenake. ¹⁷ Huanäi itapo jume jiäpsame, kee kókkoka áu yúmakame, tóboktiatunake, bempörimmak náuhui jume namupo, juka Señorta mabet béchibo, jikat jekapo. Júnélite béja jiba áamak annake Señortamaki. ¹⁸ Fãri nokiyem emo óusi éetua, sime náuhui.

5

¹ Të jume taahuarim bétana íkãi ámet ayunakèhui, kaa tua úttea enchimmeu ín ä jiojtenakèhui, hermaanom. ² Bueituk eme tüisi jüneiya, juka taahuarita Señorta át yebijnakèhui, lak-ronta tukaapo éhuil ják yepsä bénasi. ³ “Yánti éehuaka, kaita máijhuame”, ti jáyhua násuk, sejchúkti buíata áu yoyoá bénasi chibela huátteame ámeu yúmanake, jume huantiriam hua jámut asoa báaremtau yumá bénasi; júlëbénasim kaibu ára emo jínëuka tahuanake. ⁴ Të eme, hermaanom, katem kaa machikuu aane, huákãi taahuata éhuil enchim jaatianakë béchibo, lak-ronta bénasi. ⁵ Bueituk sime eme machiria entok taahuari usiarim. Tukaapo entok kaa machikuu, katte áma jome. ⁶ Huãri béchibo, katte kía kónnake, jume huatem bénasi, ál-late kaa koptelnake entokte suamsi ito núnake. ⁷ Jume kókocheme tukaapom kókoche; jume nanaakome éntok tukaapom nanaako. ⁸ Të itapo taahuapo joomem suamsi ito núnake, Dios éehuamta entok yore nákhuaamta itot ayutuanake, áy ito jínëu béchibo, hua jínëuria boobíchaïhuimta bénasi, hua át éehuamta jipureka, huaka yelmö téamta jipuremta bénasi. ⁹ Bueituk Dios kaa ómtiraata béchibo ím itom jünaktela, të ál-la itom Señor Jesucristota huám itom jínëutuná béchibo. ¹⁰ Áapo ito béchibo muukuk, áamak itom jíapsinakë béchibo, jiäpsaka entok kía kókkolamtaka junne. ¹¹ Jüntukem nánancha emo óusi éetua entok nánancha emo majtia, ä täyahuápo yötu béchibo, jiba enchim ä joá bénasi.

Pablo jume hermanommeu kuttí nooka

¹² Enchimmeute ä aahua, hermaanom, jume enchim násuk tekipanuumem yöre, tüisi kathuápo enchim aníame, Señorta tékilpo tékiakame. ¹³ Éntokem tüisi am nákke, Señorta tékilpo am anë béchibo. Yánti jiäpsekem náu aane.

¹⁴ Kette enchimmeu nooka, hermaanom: jume kaa tekipanua báaremmehuem kuttílasí nooka; huame kóm éame éntok, ousem am éetua; huame kaa útteakame éntok, útteatem am mákka; éntokem yánti jíapsi sáyhua, símemmaki.

¹⁵ Kaabe huaka juënak au yáahuaka béchibo juënakuy ä béjtua báanake; ál-lem jiba huaka túhuata náu johua, entok símemmehui.

¹⁶ Jíba bénasem al-leaka jíäpsa. ¹⁷ Jíbem Diostau buaana, kaa chúkteka. ¹⁸ Diostem baisauhue símekuu; íri ájária jü Diosta huáatiähui enchim bétana, Cristo Jesústa enchim súalë béchibo.

¹⁹ Katem huaka Espíritu Santota úttiäraa tuucha. ²⁰ Katem huame Diosta bétana nokame nooki kaitäpo bitcha. ²¹ Símekuchem suuhua; áma türík jíbem nüye. ²² Síme huaka juëna machikem omoute.

²³ Áapo Dios yánti jíapsihuaamta yore mikame, huépülsi ä bíchápo jíapsihuaamta yúmalasi enchimmet ayutuanake; entok báij huéria enchimmet ayukame: enchim espíritu, entok enchim jíapsi, entok enchim takaahua Diosta bíchápo suayahuaka tüisi

ëeriatunake, itom Señor Jesucristota yepsäu tájti. ²⁴Huitti éehuamta áttiakame enchim núnume; Áapo juka ä noki chúpanake.

Ä chúpëpo teboteri entok Diosta tü éähui

²⁵ Hermaanom, Diostahuem itom nok-ria.

²⁶ Sime hermaanomem jópe besiitoka tebotua.

²⁷ Katem ä kóptia: Diosta bíchäpone enchim téjhua, ikäi jiojteta nooka, sime jume hermaano Diosta yeu púarimmehui.

²⁸ Itom Señor Jesucristota tühua enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Guosa Huëpo Jiojtekähui Jume Tesalonicensesemehui

Teboteri

¹ Ínapo, Pablo, Silvano, entok Timoteo, Jesucristota súalhuäpo náu aanim pueblo Tesalónicapo jomemmeute tebote, huame yü tütti itom Dios Átchai anhuäpo entok itom Señor Jesucristotamaki: ² Tühua entok yánti jíapsihuame Dios itom Áchay entok itom Señor Jesucristota bétana enchimmeu ayunake.

Dios jume kaa tühuaata yáalammet bétte nokta ámet chúpanake, Cristota yepsako

³ Jíbate Diosta baisaupo yúmala, enchim béchibo, hermaanom, Diosta éá pámani, juka Diosta enchim súalé béchibo enchimmet ä yötu tíaka, entok jü yore nákuhame huatem béchibo enchimmet juebénasime. ⁴ Júnélite itapo enchim bétana két ito jábele, jume huate Jesucristota súalhuäpo náu anim násuku, Diostat ára boobit-huamta enchim jípurèhui, entok Dios éhuamta enchimmet ayuká béchibo. Bueitukem jìokot aneka, entok guok jájjahuaka junne, kaa huanti jíapsekem yánti aane. ⁵ Ími júnakiachi jü Diosta bétte noki lútula huëpo. Bueituk ínělem Áamak ä áttiaka tahuanaake, juka téhuekapo Diosta reyataka néshuëpo, hua enchim Áa béchibo jìokot máchiraata bichakähui.

⁶ Bueituk türi Diosta bíchäpo huame jìokot máchiraata enchim bíttuakame, bempom két jìokot máchiraata bítpo yúmala. ⁷ Eme éntok jìokot máchiraata bíchakame, ito bénasi jimyorehuamta enchim miknake, huám itom Señor Jesústa téhuekapo áu yeu machiriako, huame Diosta ángelesim útteata jípuremmak náuhui, ⁸ jum tájita béetëpo Diosta kaa súalekame kaa tühuaata mabet béchibo, entok huame kaa ä súalekame, huaka tüm nokta itom Señor Jesucristota bétana huémta. ⁹ Huámèi éntok jíba béchibo emo tárunake, Señorita anëpo yeu béeptaka, ä úttiära entok ä uyjória ayukäpo, ¹⁰ huäri taahuarit Áapörík äbo kóm yepsayo ä yörinä béchibo huame yeu píarim násuku, entok ä úttílnä béchibo huame sime ä súalekame násuku; bueituk emëe huaka itom Áa bétana nokakähuem súalek.

¹¹ Huäri béchibote két Diostau nooka enchim béchibo, Diosta tü éäu enchim ä núnukäpo yúmalasi bínnaké béchibo. Ä súalhuame éntok enchimmet ayunake, ä úttiärayi. ¹² Íněli itom Señor Jesucristota téhuam enchimmet yörina, eme éntok Áapöríkuchi, itom Dios entok Señor Jesucristota tü éeri enchimmeu bíchaa jípuré béchibo.

2

Juëna yöremta yeu machinäkèhui

¹ Én éntok, hermaanom, enchimmeute nooka, itom Señor Jesucristota yebijnäkèhui entok itom áu náu yáijnake bétana: ² Jum enchim éeripem kaa láulauti tábuiasi éiya kaa náa múksi sékana bícha, éntokem tábui espíritana bétana kaa emo náyotebo junne, nokhuäpo entok jiojteripo junne, ito bétana ä hué tía bénasi, juka itom Señor át yebijnakeu taahuata kaa mékka béyeu bétana nokamta. ³ Kaabe kía enchim báitáunake; bueituk kaibu bát yebijnake, ál-la bátchu, jü Diosta bėj-reka anhuame; entok áu yeu machirianake, hua juëna yöreme, jü emo táruhuäpo usiari. ⁴ Huäri sime jü Diosta bétana huémta bėj-reka áu tóboktia, entok áy ä yörihuäu bėj-re. Diosta tíopopo júne két yejteka, áu Dios tíanake.

⁵ ¿Jachem kaa áu huáate, enchimmak aneka íä bétana ín enchimmeu nokaibehui? ⁶ Én éntokem béja júneiia, jita béchibo kaa áu yeu ä machiriähui, bueituk áu ä táyatebonakeu taahuari yúmanake. ⁷ Bueituk béja éhuil tekipanua, hua juënakuu Diosta bėj-reka huéeme; entok jíba junéli tekipuanake, huaka áabia kiktelamta yeu huikhuäu tájti. ⁸ Huanäi ál-la áu yeu machirianake, hua juëna yöreme, tē jü Señor ä tempo úttiära yeu huémtoy ä ménake, entok äbo ä yepsäpo ä machiriay úttiata ä úhuaka kaitapá tahuarianake. ⁹ Íri juëna yöreme Satanásta éäpo yebijnake, buéresi útteaka, señaalim yore báitattáhuame, entok kaa jaibu johuame jonake, ¹⁰ huame emo tárunakeme báitäu béchibo; huanäi íněli huame lútúriata kaa huáatiame katim jínéutunake. ¹¹ Huäri béchibo Dios juka úttea am báitáunakemta ámeu bíttua, huaka kaa lútúriata bem súalnaké béchibo, ¹² juka nokta jìokot machisi ámet chúpatunaké

béchiibo, síme huame lútüriata kaa súalekame, entok juénakuu aneka jíba áma al-leame.

Jínëu béchiibo yeu púarim

¹³ Të itapo jíba Diosta baisesaupo yúmala enchim béchiibo, hermaano Señorta nákehúim. Diosta ániata naatekápo naateka enchim yeu púhuak, enchim jínëutunaké béchiibo, hua Espiritu Santoy tü yáataka, jum lútüriapo Diosta enchim súaleká béchiibo.

¹⁴ Íari béchiibo enchim núnnuk, íri tü nooki itom evangeliohui, itom Señor Jesucristota lóoria enchim jájammaké béchiibo.

¹⁵ Júnëlituko, hermaanom, enchim jíapsi tutti yéchalatakem aane, éntokem juka doctüriinata enchim majtiahuakau jíapsipo éria, kia nokpo enchim jíkkajakáu entok itom jiojteripo enchim täyakähui. ¹⁶ Huanäi Áapo itom Señor Jesucristo, entok itom Dios Átchay, hua itom nákekame, entok ä tühuay jíba béchiibo jíapsi al-leehuamta entok Diosta boobit-huamta itom mikakame, ¹⁷ enchim jíapsi kuttí éetuanake, entok huitti éehuamta enchim máknake, enchim nokápo entok tü tékilta enchim joápo.

3

Jü Diosta noki úttilna

¹ Én éntok, hermaanom, Diostahuem oraciompo itom nok-ria, juka Señorta noki huitti huénaké béchiibo, entok ä yörinä béchiibo, enchim násuk ä siká bénasi, ² entok juéna yóremem násuk itom áma yeu huíknaké béchiibo; bueítuk Dios éehuamta kaa síme ä jípure. ³ Të jú Señor ä noki chúpanake. Útteata enchim jíputuanake entok enchim suayanake, kaa tühuaata bétana. ⁴ Entok Señortatte huitti éiya, huaka enchim joáu jíba enchim yáanake bétana, itom enchim át sáhueká pámani. ⁵ Jü Señor áman enchim rúktianake, jum Diosta yore nákehúim, entok Cristota bétana yánti éehuamta enchim máknake.

Jü tékilta yáanäu úttea

⁶ Én éntok, itom Señor Jesucristota téhuampote nésauta enchim mákka, hermaanom, huame jájana emo nüyemmak kaa enchim cháchätu sáhueka, itom enchim majtiaká bénasi kaa emo nüyemmak. ⁷ Bueítuk eme júneiya jáchin enchim násuk itom ito nükähui; ínëlem jíba emo nüye. Bueítuk itapo kaa kia jájana ito nüka enchim násuku. ⁸ Katte jábeta kia jíbuáriak, ál-late tüisi tekípanuak, lótteka taahuapo entok tukaarit náa búrujti, kaa béttesi enchim béchiibo obiachitu báreka. ⁹ Lútüriatate jípure jioje, të ejemplotate enchim mák báare, enchim ito bénasi emo núnaké béchiibo. ¹⁰ Bueítuk két enchimmak aneka ikái nésautate enchim mákkak: Jábe kaa tekípanua báareme, éläpo két kaa jíbuánake. ¹¹ Bueítukte enchim násuk ä jíkkaja, huatem jájana emo nüyëhui, ál-lam kaita bem júneriápo emo kíkkima. ¹² Ímechíte huitti nésahueka kuttí nokta mákka, itom Señor Jesucristota téhuampo: kaitat jáchin éakam tekípanuaka bem buánake kobanake.

¹³ Eme éntok, hermaanom, katem lótte tühuata joaka. ¹⁴ Huä jábe ä sáyhuaka páman kaa huéé bárëtek, ími enchimneu jiojteká pámani, áachem suuhua, éntokem kaa áamak emo chátcha; éläpo tiunake. ¹⁵ Katem omtihuápo áu omtemta bénasä bitcha, ál-lem súamsi áu nooka, kuttílasí Cristota súalhuápo tüisi ä huénaké béchiibo.

Diosta tü éeri yoret chúpahuame

¹⁶ Áapo Señor yánti jíapsihuamta yore mikame jíba enchim ä jíputuanake, juka yánti jíapsihuamta jita enchimneu huéy junne. Jü Señor símemmak enchimmaktunake.

¹⁷ Ínapo Pablo ikái tebotetane ín mámammae yáala. Íri jú seña síme ín jiojteripo, ínëline jíojoje. ¹⁸ Huä tühua itom Señor Jesucristota bétana huéeme símemmak enchimmaktunake. Tua júnentunake.

Jü Carta San Pablota Bát Huëpo Jiojteri Timoteotahui

Pablo Timoteotau jiojte

¹ Ínapo, Pablo, Jesucristota apóstol, Dios itom jínemta nésahueká pámani, entok jü Señor Jesucristotat ayukamta itom boobichähui: ² Timoteo emoune tebote, Diostat ehuäpo tua ín üusi: tülisi huéeme, yore jiokolihuame, entok jü yánti éehuame, Dios itom Áchay bétana entok Jesucristo itom Yöturi bétana huéiye, emo béchibo.

Jume kaa lütüriata yore majtíame bétana téjhuari

³ Macedonia buiärau bíchane sim báreka emoune jiotok jiaahuak, Efeso pueblopó enchi tahua íaaka, huatem nésauta enchi máknaké béchibo, bueítuk juka Diosta nooki kaa tábuiasi am majtianaké béchibo. ⁴ Íkäi nésauté kécham mákka: Katim ä jikkaij báanake, juka nokta kía nokhuamta fábula ti tettehuaahuamta, entok noki kía böka kaa lülütemta. Íri náu nássuahuamta johua, të kaa Diostat éaka, tülisi áamak kathuamta.

⁵ Íkäine enchimneu nooka, sime enchim jíapsimak yore nákhuaamta enchim jípunaké béchibo. Í yore nákhuaame éntok íméi bétana yeu huéiye: jü jíapsi huépülsi áu jípuremta bétana, entok jü tü éehuamta bétana, entok jü chikti jíapsimak Diosta súalhuamta bétana. ⁶ Jume huate rábiktekame sékana bícham sájjak, kía jájaana nokaka. ⁷ Bueítukim huitti leyta emo täya tüya, kaa át jünéaka, entok bem nokábet jüne kaa jünéaka.

⁸ Tëte béja leyta jüneria, ä türiakähui, të Diosta ä huáatiä páman ä huériateko. ⁹ Bueítukte jüneiya, jükä leyta tü yóremta béchibo kaa yáaritukähui, të ál-la íméi béchibo: jume bem íä páman jíba am báareme, jume kaa nésauta jo báareme, jume jujjuéna kaa tühuata jo báareme, jume Diosta kaa yöreme entok Diosta bétana ayukamta kaa yöreme, jume bem áchayhuarim entok áyehuarim sússuame, jume yore sússuame, ¹⁰ kaa emo jubeka entok kaa emo kunaka náu totóyeme, oohuimntaka emo jujubeme, jábeta ütútiapo buiseka tómita áa béchibo aahuame, jume ára nókichim, entok Diosta béj-reka nonokame; bueítuk sime íméri Diosta noki béj-reka kateme. ¹¹ Íkäi jüne yore majtía, jü símek béppa musála machi evangelio, Dios al-leehuamta yore mákamta bétana. Bueítuk ínapo ä mák-ri, ä majtiä íaahuaka.

Tékkil Pablota mák-ri

¹² Aná baisauhue, juka ütútiata nee mákakamta, itom Yöturi Cristo Jesúsata, bueítuk huitti nee áamak huéé béchibo; íri tékiliyi nee yuktiak. ¹³ Ínapo bannaataka Diosta béj-reka jíapsay. Anam guók jajjasey, jume ä súaleme, entokne tüisi juénasi jijjay. Tëne jiokolihuaka mabethuak, bueítukne kaa jünéaka ä johuay, kaa ä súaleka. ¹⁴ Nee ínëlituk junne, jü itom Yöturi tühuay nee tápuniak, entok jü át éehuamtayi, entok jü yore nákhuyai; Cristo Jesúsata itom ä máká béchibote ä jípure.

¹⁵ Türi í nooki huitti huéeme, entok simetaka ä mabetpo yúmala: Cristo Jesús ániat jíapsamta jínëu báreka äbo yepsak, jume kaa tühuata joame béchibo; huámëri násuku ínapone chë bát huéiye. ¹⁶ Íári béchibo Dios nee jiokek: bueítuk Jesucristo inot yeä machiriak, juka ára itot ä boobichähui. Ínëli jum kaa tühuapo nee bát huéy junne, jume huatem nee bíchaka, akim ä súalnake, yúu jíapsita am jípunaké béchibo. ¹⁷ Huári béchibote yörihuamta entok lóoriata ä máknake, juka Rey jíbapo béchibo jíapsamta entok kaa bíttumta. ¡Kaabe éntok Áa bënasi Dios, jü jita täyahuamta jípureme, entok jíbapo béchibotunakeme! ¡Jünentunake!

¹⁸ Timoteo, Diostat ehuäpo tua ín üusi, íkäi nésautane enchi mákka, bueítuk íkäi nok profeetata emo bétana nokhuaamta jáká pámani. Júmürë én tekipanuanake, tühuata jájam báahuaka nássuahuäpo, ¹⁹ em jíapsimak Diostat éaka entok jíapsitat kutti jípureka. Jume huate éntok, tábui böota nükame, kaa türikum kóm kíimuk. ²⁰ Íméri jü Himeneo entok Alejandro, Satanásta mámpone am tójjak, am jüneenaké béchibo, kaa júchi Diosta béj-reka bem noknaké béchibo.

2

Jáchin Diostau oraciompo nokhuame

¹ Símek béppa huéchiapone íkäi enchim yáa ía: jita huáatiahuamtem aahua, Diostahuem buaana, huatem béchibem Diostau nooka, entok akem Diosta baisauhue.

Simetem ikäi yáanake, jü yóremraata béchibo, ² jume reyim béchibo entok síme huame yaura tékiaka jokame béchibo; ínélite yánti jiápsinake, kaa huanti aneka, Dios huáateka entok lútula kateka. ³ Bueituk iri türi entok Dios yore jínëume két ä türe, ⁴ entok Áapo síme yoremem jínëu íaa, entok lütüriata am täya íaa. ⁵ Bueituk huépul Dios jíba aane, entok huépülay jíbba, jü násuk huéeka yoremta Diostau huériame, Jesucristo yoreme. ⁶ Áapo símem béchibo áu tójjak, am jínëu báreka. Ínëli ikäi bittebok, tiempota yúmako. ⁷ Íari béchibone huatemmeu nok íaahuaka yuktiari, entok apóstoltu íaahuaka, kaa judíomne majtia, Diostat éehuápo entok lütüriapo. Kanne kía nooka, Cristota bétanane lütüriata nooka.

⁸ Én éntokne yoremem Diostau oraciompo nok íaa, síme kátana, mámam santosi yáarim jíkau tóboktialataka, kaa omteka entok kaa náu nok nássuaka. ⁹ Ínëli kétchi, jume jáamuchim huéchiasim emo sánkotuanake, emo yórihuá pámani; entok emo chíkëtek, katim kaa náksi emo chon tottianake, orota entok téta ujyoric entok sípe kaa huéeläpo bėj-rem junne. ¹⁰ Ál-lam tühuaata jonake, jáchin jume jáamuchim Dios huáateme bénasi. ¹¹ Jü jámmut jita áu majtianake, kaa jíaleka ä kuna bétuk áu jípureka. ¹² Bueituk jámuttane kaa huatem majtia íaa, entok kaa yoremata béppatu báanake; ál-la kaa jíaleka áma annake. ¹³ Bueituk Dios Adánta bát yáuhuak, chúkula éntok Evata. ¹⁴ Entok Adán kaa báitaihuak, ál-la jü jámmut báitautaka Diosta nésehui béppa síika. ¹⁵ Jíba két jínëutunake, asoaka am suayasimeka, Diostat éaka jiapsáteko, emo nákuhamta jípurëteko, entok santosi lútula jiapsáteko.

3

Jume pastorim tüisi katnakëhui

¹ Í noki lútulay: Bueituk jábe pastortu péáteko, türük tékilta huáatia. ² Të úttia, kaita juénak át nok máchik jípunake, jü pastortachi. Huépülak jíba jupnake, yúmalasi áu núnake, kaa jájaana. Á jóapo huatem ára mabetnake, entok ára yore majtianake. ³ Kaa vino jíjiritunake; náu nássuahuamta kaa türínake; ékbua tómita kaa ukulnake; kaa béték jíapseka símemmak türínake; kaa áapolaytu báanake, jita ä huáatiápo. ⁴ Á jóapo huitti nésaunake; ä úusihuaam éntok kuttílasi jípunake, lútula kathuápo. ⁵ Bueituk ä jóapo kara huitti néсахuetek, zjáchisu ára am suayanake, jume Jesucristota súalhuápo náu aanim? ⁶ Kaa én jübua naatemtunake, bueituk jamak áu jábele táytek, bétte nokta diabolat chúpukä bénasi át chúpnake. ⁷ Entok két úttia, jume Diosta kaa súaleme ä bíchakam ä yórinake. Júnëlim béja kaitápo ä bíb báreka junne, katim áma yúmanake, entok diablo júne kara juénakuy ä yuktianake.

Jume diáconom jáchin kannakëhui

⁸ Jume diáconom kétchi, lútulam emo núnake, lütüriata nokaka; katim vino jíriomtunake, katim ékbua tómita ukulnake. ⁹ Akim ä jonake, juka Diosta lütüria yeu buíjtaka itom boojoriähui, jü tü éehuamta éntok kaita chícha machik jípureka. ¹⁰ Jíobilahuakam bát bínna; huanárim tékil diáconota mákna, yuktiahuaka kaa jita ámet téyhuako. ¹¹ Jume jáamuchim kétchi, lútulam emo núnake, kaa jabetat jajaana nokaka, yúmalasi suamsi símekuu. ¹² Jume diáconom huépülak jíbam jupnake, entokim bem úusimmet huitti nésaunake, entok bem jóhuuam. ¹³ Bueituk jume diáconom tékilta tüisi joame, huatem bétanam yórihuaka bíb-hua, entok ámet utteehua Jesucristotat éehuá bétana, ámeu nokna béchibíbo.

Dios huáatihuame yeu buj-ri

¹⁴ Íkäne emou jíojte, tene láuti áman emou sika enchi bíb báreka éá jíöbe. ¹⁵ Të kaa láuti nee emou yepsako, júneäe jáchin emo ä huériunakëhui, juka tékilta Diosta jóapo. Íri jóuhua éntok Dios jíápsamta Cristota sualhuápo nau animmehui. Íachi éntok jü lütüria át huíjjüte. ¹⁶ Kaita éntok ájária kaa ínel éehuay junne, símek béppa huéiye, jü lütüria Dios huáatihuame:

Dios yóremtaka áu bittebok,

Espíritu Santopo tua lütüriapo tahuala,

ángelesim ä bitchak.

Kaa judíommeu áa bétana nokhuak,

ániat jíápsame ä súsualek,

entok jíkat téhueka lóoriapo mabethuak.

4

Diostat éehuamta tójaka tābuik joame

¹ Tē jū Espiritu Santo machisi inel jiaahua: juka tiempota lütisimeyo, juebénaka tua Dios huáatihuamta tójaka tābuiasim jita súalnage, jume espíritum am bāitattāhuame jikkajaka, entok lemooniom yore majtiāhui. ² Huámēi jume ára nókichim nok jikkajnage; imēi entok Dios éehuamta kaa innēa. ³ Katim emo jub iaanake, entokim huate buāhuamta kaa buā iaanake, Diosta ä yáalatuk junne. Bueituk jume Diosta súaleme entok lütüriata tàyame, Diostam baisahueka ä buānake. ⁴ Bueituk sime Diosta yáari türi; kaita ára guōtiatu, Diosta baysahueka mabethuāteko, ⁵ bueituk Diosta noki entok Diostau oraciompo nokhuame ä tü johua.

Senu Diosta tékil joame árahueme

⁶ Empo ikāi am majtiāteko jume hermaanom, Cristota tékil türik johuāpē näikiatunakēe. Diostat éehuamtē yúmalasi jipunake, entok türi doctriinata em huéria béchibo. ⁷ Katē ä jikkaj bāanake, juka nokta kía nokhuamta fábula ti tettehuaahuamta, entok jájaana jīayhuamta; ál-lē Dios huáatihuāpo úttiata nü bāreka éiya. ⁸ Á takahuapo úttiata nü bāareme, ä takahuapo úttiata jonake; tē iri ilikkipo jība yore ania. Tē jū Dios huáatihuāpo úttiata nühuame simeku yore ania, imēi ániapo Diosta nésahui jo béchibo, entok hua ánia äbo huémtat kétchi. ⁹ Türi i nooki huitti huéeme, entok simetaka ä mabetpo yúmalā. ¹⁰ Íari béchibote tekipanua, kókosi juēna nokiy omtiahuaka junne, bueitukte Dios jiápsamtat éiya. Jüri inel sime yoremem jínēu, entok chē junne, jume ä súaleme.

¹¹ Íkäre nésahue éntoke ä majtia. ¹² Kaabe kaitāpo enchi bínnake, kía enchi jübua yōtu tiāka. Émpē ámeu ejemplotunake, jume Cristota suálemmehui, nokpo, em jiapsā pámani, yore nákhuaipo, espíritupo, Diosta súalhuāpo, entok tü éeripo. ¹³ In áman yepsāu tájti, jōjotē nooka, entok kuttilasē ámeu nokaka am majtia. ¹⁴ Katē kaitāpo ä tōttoja, juka Diosta bétana em mabet-ri. Jume yoiyōturim Diosta bétana nokaka, emochim mámtēka enchi ä mákkak.

¹⁵ Ikāi jibe jo bāreka éiya, kaa ä tójaka. Bueituk ínēli ä tàyaka em yōtusimēhui, simetakam ä jünerianake. ¹⁶ Emoē suaya, jáchin em emo nüyēpo, entok jū em yore majtiāpo. Ikāi tülisi joāteko, émpē emo jínēunake, entok jume enchi jikkajame.

5

Jáchin huatemmak itom ito nünakēhui

¹ Katē ólatau omti nok bāare, ál-lē áu nooka, ä áchayekamta bénasi. Jume jübua yoyōtummeu, am saylakamta bénasi. ² Jume jám yoyólām am áyekamta bénasi, jume bebemem éntok, huayihuarim bénasi, am yöreka.

³ Jume tua jókoptulataka kaa aniahuame ania. ⁴ Tē huate jókoptulame usim entok ápalam jipurētek, imēi éntok tua bātchu bem familiia am anianake, jita ámeu bēyēpo; bem áchayhuarim junēli yörinake. Íri türi, entok musála maachi, Diosta bíchāpo. ⁵ Tē jū tua jókoptula, áapola tahualame, huári béja Diostat jība boobichaihui, entok Diostau jita aahua, oraciompo áu nokaka, taahuari entok tukaarit naa búrujti. ⁶ Te jū kaa tūhuata joame jiápsaka mukila. ⁷ Íkäre kēt nésahue, bueituk kaabeta kaitāpo am jipunakē béchibo. ⁸ Bueituk jábe júne jume áamak anim kaa aniname, entok jume ä jóapo joomem junne, chē júne Diosta bēj-re, jume tókti kaita súaleme béppa.

⁹ Bueituk listapo näikiatuna, jū jókoptulataka sesenta huásuktiriam béppa huériame, entok huépülak jība kunalame. ¹⁰ Tūhuata ä jóapo tàyana, entok usim ä ujúlāpo, entok ä jóapo huatem mabet-latunake, Cristota súaleme guók bákisialatuko, entok jume jiápsipo kókosi éame anialatuko, entok sime tūhuata joaka át tekipanualatuko.

¹¹ Tē jume kaa yōtaka jókoptulame, katē áma am náikia; bueitukim júchi kuna péaka Cristota tékilta johuamtam tójaka júchi kuna bāanake. ¹² Júnēlim juka bat bem yáabareü tojakam juka Cristotau bíchaa bem jehuiteriakāhui kaitāpo tatahuaria. ¹³ Entokim jójjoyhua, kaita joaka; jóammet rejtekam jájaana, huatemmet nokaka. Kaita bem tárükāpom emo kikkibacha, kaa türikuu. ¹⁴ Jume jáamuchim chē kaa yoiyōtaka jókoptulame éntok, aram kuuna. Usim jipurekam bem jóam tüisi suayanake. Bueituk ínēli jū diablo kaitat jiahuiteka am nátua máchinake. ¹⁵ Bueituk huate béja emo näikimteka Satanásta sáu sájjak.

¹⁶ Jábe Diosta súaleme ä jóapo jókoptulame jipurētek, am anianake. Huanāi ínēli kaa béttesi ámeu huéenake, Cristota sualhuāpo nau animmehui, ínēli entok chē juebenanake, jume tua jókoptulataka kaita jipureme ái ania béchibo.

¹⁷ Jume yõ yáataka nésauta tüisi tekpanuame, júmeri senu huëpo entok júchi huepom chë júne yörina entok úttillhuakam bíinna; tẽ chë junne, jume Diosta noki nokame, entok am majtíame. ¹⁸ Bueítuk jü jïojteri ínel jiaahua: “Katẽ juka buej tirijkom jótamta bosaltuanake.” Entok: “Jü tekpanuame tómita kobapo yúmala.”

¹⁹ Jábeta yóturita nátuayo, katẽ empola ä jíkkaïj báare, ál-la, guoyim o bájim testigom anëpo. ²⁰ Jume jíba Diosta bejri jo báareme, ámehuë nooka, simem bíchäpo, jume huatem kët máujnakẽ béchïbo. ²¹ Huittine ínel emou jiaahua, Diosta bíchäpo, itom Señor Jesucristota bíchäpo, entok ángeles yeu púarim bíchäpo: Ímëi nésaurimẽ yáuhua, kaabeta chë áma yeu púaka; simemẽ nánancha éria. ²² Katẽ kia jábeta láutipo yeu púaka áa béppa námte. Jum Dios bejrimpo johuápẽ kaa emo kikkibacha; ál-la kaita juënaka emót ayunake.

²³ Katẽ báam jíba jëye; ál-lẽ ilikkik vinota jëye, tómpo élaka em kókorẽ béchïbo.

²⁴ Jü Dios bejri huate yoremem joäu beja ámet jünakiachi, Dios yáura bit-huamta kee jee yepsayo; tẽ huatemet entok chúkula. ²⁵ Júnëli kët jünakiachi, jü tühua johuame. Jume yáataka kaa tàyahuame entok, karam éсотaka taahua; jïbam yeu bujñunake.

6

¹ Jume ä teko bétuk úttiapo tekpanuatuahuame, bem tekom yöreka tüisi am bítpo yúmala, bueítuk jume Diosta téhuam entok ä nokihua kaa juënasi ámet noknä béchïbo. ² Entok jume úttiapo tekpanuame Cristota súaleme tekokame, katem kaitäpam bit báare; ál-lem chë júne túlisi am tekpanuaria, Diosta am súalẽ béchïbo, entok Diosta am nákẽ béchïbo; tühuatam enchim bétana mabeta. Íri kutti nokhuaka yore majtiahuame.

Huatemueu bíchaa kaa béttek jíapseka al-leehuame

³ Inentaka jábe tábuiasi jita majtiátek, entok itom Señor Jesucristota noki túlisi huémta kaa ä jáá páman ä huériáteko, Diosta yore majtiáhui entok Dios huáatihuá páman júne kaa aneme, ⁴ áu jábeleka kaita táya. Entok kaa huitti júneiyya. Náu nok nássuahuamta jíba musáule; ímï yeu tómtẽ jü jita kaa nat túrihuame, náu nássuahuame, juëna nooki entok jita yoret ínnëhuame, ⁵ jume yoremem bem kóba súahuapo kaa tühuata kaa huéeläpo jípureka, náu nok nássuame. Jü lútúria kaa ámet aayuk, Dios huáatihuábey tómi yõ báreka. Katẽ ámemak hueram báare. ⁶ Tẽ chë yún béjhuaa áma ayka, jum Dios huáatihuäpo, entok buéresi al-leehuame áamak huéiye, jü itom jípurëmak al-leäteko. ⁷ Bueítuk kaitate ániau äbo kóm núpala, entok huitti nokhuäpo kaitate ím yeu huériunake. ⁸ Júnentaka itom buänakeu entok itom sánkonakeu jípureka, ikáite jípureka al-leenake. ⁹ Bueítuk jü tüisi jita jípu péehuame kómam tábbe; huanárim áma emo kurialataka tatahua, entok jü yún buéresi jita áttea péehuame juënasi chäka. Íri jume yoremem emo tárutuaka am tetejale. ¹⁰ Bueítuk jü tómita tüisi musáulihuäpo, síme kaa tühua áma yeu huéiye. Inëlim huate ä áttia péakam Diostat bem eähuim táruk, entok kókosi éehuame ámet tápunak.

Jü tü Dios éehuamtat nássuahuame

¹¹ Tẽ empo yoreme, Diosta yöreme, ikäi simete tõ buíte. Lútula éehuamta jïbe huéria, Dios huáateka, at eäka, yore nákeka, yánti jíapseka jita boobíchaka, entok kaa béttek jíapseka. ¹² Jü tü Diostat éehuamtachẽ nássua; em námpe ä buisse juka yü jíapsihuamta; bueítuk íari béchïbo Dios enchi núnnuk, éntoke juebenam bíchäpo Cristotat éehuamta emo ä mabetak tíaka ä tàyatebok. ¹³ Én entok, Diosta bíchäpone nésauta enchi mákka. Áapo síme ayukamta jíapsitua, entok Jesucristota bíchäpone kët enchä mákka, Áapo Diosta bétana tüisi nookak, Poncio Pilaatota bíchäpo. ¹⁴ Ikäi nésautẽ tüisi éeria, kaitamak ä kükütiaka, entok kaa emót nokteboka, itom Señor Jesucristota yeu máchiaü tájti. ¹⁵ Íkäri tiempota yúmak ä bittebonake, jü huitti al-leerita jípureme. Áaposu ä eä páman nésahuame; reyesimue Rey entok yoiyóturimue Yöhue. ¹⁶ Áapola jü huépúlaka jíba kaa mumukeme, entok machiriapo aane; kaabe ára áman kiimu. Áapörík kaabe yoreme ä bil-la, entok kaabe ára ä bitcha. ¡Áapörík béchïbo jibatunake ä yörihuáhui entok símekut ä nésahuëhui, jïbapo béchïbo! Júnentunake.

¹⁷ Jume ímï ániapo riikom, ámechẽ nésahue, katim emo buérialinake, jü bem rikorache kaa am ée sáuhue, bueítuk kara síme tühua át boobittu; ál-la Dios jíápsamtachem am ée sáuhue. Áapo kaita ámpoleka símeta itom mámaka, itom áy al-leenakẽ béchïbo. ¹⁸ Tẽ tühuata johuäpom rikomtu sáyhua, entokim kaita ámpoleka jábeta mik sáyhua. ¹⁹ Inëlim kutti éehuamta símek béppa bėj-rek jípunake, taahuata äbo yebijnakemta béchïbo, entokim yü jíapsihuamta jaatianake.

Ä chúpëpo Pablota nésauri

²⁰ Jee, Timoteo, huaka em emou nokhuamte ëria. Ën éntok, kate ä nok jikkaja, juka nokta kía jájaana nokamta entok türük nanasontemta junne, entok jü kía jájaana nooki, “buére jita yún täyahua” ti téttehuaahumta. ²¹ Bueituk huate íkái súaleka, Diostat éhuamtam tójjak.

Jü Diosta tü éhuame emomaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Guosa Huëpo Jïojteri Timoteotahui

Teboteri

¹ Inapo, Pablo, Jesucristota apóstol Diosta éäpo, jü jiäpsita itom mák rókakä pámani, Cristo Jesússta huámi. ² In usiahuari nakhuame Timoteotahui. Diosta tü ehuamta, entok yore nák jïokolëhui, entok yánti jiäpsihuame emo béchibotunake, itom Áchay Diosta bétana, entok itom Señor Jesucristota bétana.

Cristota bétana nokhuame

³ Diostane baysauhue, Áapörükú in tekipanoä béchibo, kaachin éaka, jume in yoyöhuaripo naateka. Emoune huáate, Diostau enchi buanriaka taahuarit entok tukaarit naa búrujti. ⁴ Jíbane emou huáate, entok em ópuammehui, entokne enchi bit péiya, al-leerimmeyi ino tápunia báreka. ⁵ Bueitukne áu huáate, juka huitti Diostat éehuä em jípurehui. Bát ä jípurey, jü em ma yohue Loida, entok em áiye Eunice. Én éntokne tüisi jüneiya, enchi két ä jípurehui.

⁶ Kíalikune ínel emou jiaahua: Áuhuë ä jáyaktitua, juka Diosta bétana em mabet-ri, júnaköri nee emo béppa mamteko. ⁷ Bueituk Dios kaa espíriutu nahui éehuamta itom mik-la, ál-la juka espíritu úttiakamta, entok yore nákhuanamta entok huitti éaka áu yüihuamta. ⁸ Íari béchibë kaa tihueka nooka, itom Señorta bétana; entok katë ínoy tihue, bueitukne Áa béchibo pereesotaka aane. Ál-lë jïokot machisi ansimeka júne át huéiye jü evangeliochi, Diosta úttiärammeyi. ⁹ Dios huépul éehuamta itom jipu íaaka itom jínëuk entok santosi itom núnnuk, kaa itom ára jita joä béchibo, ál-la ínel ä yuktialä béchibo, bueituk yore jïokolihuamta itom mákkak, Cristo Jesússta huámi, bannaataka kee jee ániata ayukäpo naateka. ¹⁰ Ä tü éehuäpo Jesucristo itom jínëumta yeu machiriala. Áapo juka kókkohuamta kaitapo tahuariaka itom úhuuaaka, machichun juka jiäpsihuamta yeu tójjak, entok evangeliota huám jíbapo béchibo kaa kókkohuamta.

¹¹ Dios nee áma yuktiala, apóstolpo entok maestropo nee nok íaaka, jume kaa judíommehui. ¹² Íari béchibo yún jïokot machika inou simla. Tëne kaa áy tihue, bueituk inapo jüneiya jábeta in süalekähui; entokne tüisi jüneiya: Áapo símek béppa úttiaka in jiäpsi érianake, huäri taahuarit äbo huémachi.

¹³ Katë ä tójjä, huaka nokta tülisi huémta, ino bétana em jïkkajakähui, juka Diostat éehuamta entok yore nákhuanamta Jesucristota bétana ayukamta. ¹⁴ Juka símek béppa tük itom mák-rite éria, Espíritu Santota itot ané béchibo.

¹⁵ Béjé jüneiya, síme jume Asia buiärapo joome nechim tö sájjak; ámepak náikiari, jü Figeelo entok Hermoogenes. ¹⁶ Diosta yore jïokolëu ámeu ayunake, jü Onesíforota familiabehui, bueituk áapo juebénasi jiäpsi yéjtenuamta inou nüpak, entok kaa ínoy tihuek, nee pereesotuk junne. ¹⁷ Ál-la buere joära Romau yepsaka kaa jimyoreka nee jariu táytek, nee ä téäu núkisi. ¹⁸ Diosta yore jïokolëu áa béchibotunake, Señorta éä pámani, huäri taahuarichi. Émpë tüisi jüneiya, jáchin itom ä aniakähui jum pueblo Efesopo.

2

Jesucristota tü sontaaro

¹ Én éntok empo, Diosta sualhuäpo in úusi, úttiaté áma nüye, jum Diosta nésaupo ára jita johuäpo, Jesucristota bétana. ² Juka juebenam bíchöpo nokaka ino bétana em jïkkajakäu, íkäre ámeu noknake, jume oohuimmehui, kaa emo náyoteka huitti katemmehui; ímëchiri jume huatem ára majtiahuäu yúmalasi ámet ayunake.

³ Empo jïokot kókosi éake jiäpsa, Jesucristotau türi sontarotaka bénasi. ⁴ Jábe sontaro júne ä tékil tójaka kara tábui tékilpo áu sütia, bueituk huaka sontaro tékilpo ä núnnukamta al-leetua báreka. ⁵ Entok këtchi jum yeyhuäpo yö báreka úttiata joame, kaibu yölatata tahuanake, juka reglata jiäpo áman kaa yeehuekäteko. ⁶ Jü buíata éechame bát tekipanuanake, juka etta chúpey ä nü béchibo. ⁷ Áachë suuhua, jü in nokäbechi; bueituk Áapo jü Señor símekut enchi át jüneetuanake.

⁸ Jesucristotahuë huáate, rey Davidta animmak huéeri, entok kókkolam násuk jiabitekame, in evangelio jáuläpo. ⁹ Íkái nokta béchibone kókosi jïokot johua. Juëna

yóremta bénasine perezoteri; të jü Diosta nooki kaa pereeso. ¹⁰ Inëline kaa huanti simeta mabeta, jume Diosta bétana yeu púarim nákeka, bempörim két jínëuriata am jájammakë béchibo, Jesucristotau huámi, símek béppa uyjori kaa lülütentamaki.

¹¹ Íri nooki tua lütüria:

Bueituk áamak kókkokátek,
kétte Áamak jápsinake;

¹² jiotok aneka jápsakátek, áamakte nésaunake.

Ítapo kaa ito ä täya tíateko,
áapo két kaa itom áu täya tíanake.

¹³ Ítapo kaa lútula katétek, Áapo jíbapo béchibo lútulay.

Bueituk Áapo, “kanne ájária”, ti kara jiaahua.

Jü ä tekipanoäpo tüisi huéeme

¹⁴ Íkäre ámeu huáati sáuhue, Señorta bíchäpo, huitti ámeu nokaka: “Katem náu nok nássua.” Íri kaitäpo tatahua; ál-la juka emo tárhuamta ámeu johua, jume ä jákkajammehui. ¹⁵ Símete túlisi yáaka, Diostau emo yeu ketcha, tekipanualero ténasi, kaita tíhueka, Diosta noki lútula ä huépo áman ä nooka. ¹⁶ Katë kia kaa türík kia kuttílasi yun nooka, bueituk jü junëli bem kia nokähui chë júne juénakun bíchaa am huéria, ¹⁷ entok bem nokäu sáhua kaa yoyoremta bénasi yoret kíkkimu. Júnëlim ayula, jü Himeneo entok Fileto. ¹⁸ Lütüriatam sékána bíchaa tó sájaka, tábuasi jiaahua: “Jánituk jume kókkolam béja jábitesula.” Inëlim jáaka, huatem Diosta súaleme huitti Diostat éehuamta kóm táb-ria. ¹⁹ Të Diosta noki kutti káttek, jjojerita jípureka: “Am täya jü Señor, jume ä áttiarim”; entok: “Símetaka huame kusisi Cristota téhuampo áu nokame, juéna böotam tóijnake.”

²⁰ Të huére jóapo yún jita yáataka áma ayka, oropo entok platapo yáataka, entok huate kútapo yáari, huate éntok babupo; ímëri huate jita musála machik áy jo béchibo, huate éntok kia jita chicha machik áy jo béchibo. ²¹ Të inëli jü jábe chicha machik áu úhuakame huéchiapo tahuanake, Diosta úttíluhápo. Ä nésaupo huépulta bénasi áu nüyeka, Señorta béchibo, simeta ára jonake; entok kaa áu ámpolnake, türi tékíla béchibo.

²² Huaka jübua yótuahápo kaa huéeläpo jita musáulihumtë tójaka lútula jápsa, Diostat éaka, yore nákuhamta jípureka, entok yánti jápsihumta, jume kaa chicha machik jápseka kusisi Señortau nokammaki. ²³ Akë ä tójja, juka kia nok nássuahumta, bueituk jünéaka, náu nássuahumta ä huériähui. ²⁴ Jü Señorta tekoka tekipanuaime náu nássuahúpo kaa áu türínake; ál-la símemmak túlisi áu hueriunake; yúmalasi ára yore majtianake, entok jiotok anhuamta ára jípunake. ²⁵ Kaa béttek jápseka ámeu noknake, jume ä béj-reaka nok nássuaime; jamak júne Dios emo am jápsi kuaktituanake, lütüriata bem täyanakë béchibo. ²⁶ Éntokem áma emo yeu huíknake, jum diablota am sumaläpo, perezotaka am jípurépo, ä nésau am jotua báreka.

3

Ániata lütiseyo jume yoremem jachin emo núnakëhui

¹ Íkäre két jüneriapo yúmalá: Jume taahuarim lütiseka huéeyo, jü tiempo süm éehuame yebijnake. ² Bueituk yoremem annake, bempo jíbatu báreka, símeta bempola huáatíame, junneria jéhuia emo úttileme, bem ómtirat éame, Diosta béj-reme, bem áchayim kaa nésaute joriame, kaita baysahueme, entok kaa türík jápsekame; ³ huatemmeu túlisi éehuamta kaa jípureme, kabeta sábuilame, jábetat kia nokame, kaa áu jápsi yüeme, juka kaa pappeamta kaa jokoleme, jume túhuata omtíame, ⁴ jume ama bétana jábeta bébame, jume kaa huantiachisi emo nüyeme, jume tüisi emo jítaleme, entokim juka bem áy al-leenakeu jíba huáatíame, Diosta béppa. ⁵ Ímëri Diostat éehuamtam jípurementa bėnanake, tem juka tua Dios éehuamta kaa jípunake.

Katë ámamak emo türe. ⁶ Bueituk ímëi ínel jóahuammet kímuka, am núk sásaka, jume ili jáamuchim, perezosom bénasi, kaa türík ámet áusúlik. Jü kaa túhua kaa huéeläpo ámet ayuka am huíksime. ⁷ Ímëi jíba jita emo majtia, tem kara ä jájame, juka lütüriata, ä täya béchibo. ⁸ Jáchin jü Janes entok Jambres Moiséjtam béj-reaka jáptek, inëli kétchi, ímëri lütüriatam béj-reaka kaate; bueituk jita täyahuápo emo náyotehuame ámet tápuni, entokim Dios huátíluhápo kaa jehuiteriari. ⁹ Tem béja kaa bát bíchaa kannake; bueituk jü kaa tüisi bem anëu símem bétana täyana, huámëi bénasi.

Pablo nokta ä chupëpo Timoteota tejhuak jachin jita ä yáanakëhui

¹⁰ Të empo ä huéria, juka enchi ín majtiähui, jáchin ín jiapsähui huatem bíchäpo, huaka huitti éaka ín huáatiähui, entok jáchin ín Dios huáatèhui, entok jáchin yánti ín jiapsähui, entok yore nákhuaamta jípureka, entok kaa huánti jíapseka simeta ára ín joähui, ¹¹ Diosta kaa súaleme bétanane guók jájjasuri, entok juka kökosi machik ín innèsuri. Íri inou yeu sika imey pueblompo Antioquíapo, Iconiopo, entok Listrapo; tüisi ín guók jájjuhuakapo béttesi inou siika. Të ikäi simeta bétana jü Señor nee áma yeu huíkkek. ¹² Entok simetaka Dios huáatihuápo Cristotamak santosi jíapsi báareme bem guók jájjanäu ámeu ayunake. ¹³ Të jume kaa tü yöremem entok jume yore bäi táttáhuame, jum kaa túhuata bem joä pátákum, chë jünem kaa túhuata jonake, huatem bäi táttáhuaka, entok báitaütaka.

¹⁴ Të empo, kate ä tójaka jiba ä johua, juka em täyakähui, entok tüisi jünéaka jábeta bétana em ä täyalähui. ¹⁵ Bueituké ili usitaka naateka ä tatäyak, juka Diosta noki jjojteri. Ímëri aram enchi kóba súatua, jínëuriata béchibo, Jesucristota súalhuä pámani. ¹⁶ Jü sime noki jjojteri Diostat yeu simla, entok huéchiapo huéiye, yore majtia béchibo; entok juka kaa tü ayurita yuktiaka ä innétebo; entok juka kaa tülisi yáata ára rütuktia; entok juka lútula jo báahuamta ára yore majtia. ¹⁷ Bueituk jü yoreme Diosta nésahui joamta lútula jíapsinaké béchibo, siméku jita ä araunaké béchibo, jum túhuata ára ä jonakëpo.

4

¹ Nésautane em mámpo yétcha, Diosta bíchäpo entok Señor Jesucristota bíchäpo. Áapo jume kökkolammet entok jíapsammet yäura nokta chúpanake, júnakoy táapo reyta ä yepsäpo. ² Diosta nokié nooka, juebénasi júchi bénasi inel éehuayo, entok kaa inel éehuayo. Juka kaa tü ayurita yuktiaka, lútúriate ä innétua, Diosta noki kuttílasi huéhui. Íkäre am téjhua, yánti éaka, Diosta noki jiba ájáriatukähui. ³ Bueituk tiempo äbo yebijnake; huanärím juka Diosta noki tua yúmalasi entok kuttílasi huemta kara mabetnake. Ál-lam senuk jíkkaij báreka, elèsikisim ä innéaka, huanärím juebena yore mamajtiame náu tóijnake. Huanärím am majtianake, bem ä türepo entok ä huáatiá pámani jíbba. ⁴ Entokim lútúriata kaa jíkkaij báreka ä omoutenake, cuentom kia ettejoariata ayukäu bícham kannake. ⁵ Të empo simekuché yúmalasi emo jípure; juka jiokot anhuamté yánti éaka mabeta; evangelista tékilté johua; simete yáuhua, juka Dios nésauta em mabetakähui.

⁶ Bueituk inapo béja muk báare, Diosta béchibo; jü taahuari ín simnakeu béja yúmase. ⁷ Túhuapo nássuahuamtane yáasula; entokne át simsula jü böochi; Dios huáatihuamtane ín jíapsipo ériala. ⁸ Én éntok, jü coroona lútúriata hué páman täyahuame nee boobíchaihui. Íkái nee máknake, jü Señor lútula Juez, huári taahuarichi. Entok kaa nee jíbba, të simem huame ä nákeka ä boobíchaihuime.

Jita jáchin am yáanakèhui áapo am tejhuak

⁹ Bamseké láuti nee äbo bitcha. ¹⁰ Bueituk jü Demas nee tö simla; kaa túhuaata ániat ayukamta tutüreka, jum pueblo Tesalónicau bíchaa siika. Crescente Galacia buiärau siika; Tito éntok Dalmacia buifärähui. ¹¹ Lucas jiba inomak aane. Marcoste núnuka inou ä huéria, bueituk ára tüisi nee ania, ími tékilpo. ¹² Tíquicotane buere joära Efesou bíttuak. ¹³ Äbo sikáteké jume kapotemé inou nüpa; pueblo Troaspona em tö siika, Carpota jóapo. Jume librom entok jume pergaminom, ímëré chë júne kaa koptia.

¹⁴ Alejandro jü sisiguokta tekípanuame, Diosta túhua nee tóij íaaka, juebénasi kaa tüisi anhuamta inou yáala. Áapo Señor ä béjtuanake, juka jita ä joä béchibo. ¹⁵ Émpé äa bétana két emo suaya, bueituk ítobia kíktek, tüisi itom nokäu bėj-reka.

¹⁶ Tua bát nee ino nok-riäpo kaabe inomak taahuak; simetakam nee tö sájjak. Íari bétana Áapo Dios jukai kaa ama am naikirianake, am jiokorinake. ¹⁷ Të jü Señor inomak aane, úttiata nee mákaka, bueituk ínëli inou huémta násuk jü Diosta bétana nokhuame ára yáatuk, sime Diosta kaa súaleme ä jíkkaijnaké béchibo. Ínëli jü leónta teni kaa nee buäka. ¹⁸ Jü Señor nee áma yeu huíkneke, sime kaa türík ayukäpo, entok téhuekapo reyta ä nésahuapo nee jípu báreka nee suayanake. Simek béppa ujoori äa béchibotunake jíbapo béchibo. Júnentunake.

Teboteri entok Diosta tü eäu ä chuppepo

¹⁹ Priscata entok Aquilaté tebotua, entok Onesiforota jóapo jomeme. ²⁰ Erasto pueblo Corintopo taahuak. Trófitomane éntok pueblo Miletopo tö siika, kökoremta. ²¹ Séberia tiempota kee yúmaye äbo huéiye. Eubulo, Pudente, Lino entok Claudia enchim tebotua, entok sime jume hermaanom.

²² Áapo Señor Jesucristo em espíritumak annake. Jü Diosta tü éehuame enchimmak-tunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Títotau Ä Jiojtekähui

Teboteri

¹ Pablo Diosta saulero éntok Jesucristota apóstol, jume áapörík yeu púari Diostat ehuápámani, éntok jü lúturiata täyahuäpo jum emo jiokölihuä pámani. ² Jum jita jiba boobit-huäpo yü jápsihuäpo. Jum Diosta kaa yore baytähuäpo, yore ä mak-rokkak, kee jee ániata yeu machiay náateka. ³ Éntok taahuata yúmak ä täyatebok juka ä nampí, jume huatemmeu ä nokhuä pámani, íri ín nampí Diosta itom jinëukamta nésauo. ⁴ Titotahui, Cristota súalhuäpo tua ín úusi, Diosta tü eäu, yore nak jiokölihuame, éntok yánti jápsihuame, Dios Áchayta éntok Señor Jesucristota itom jinëukamta bétana.

Jume pastorim éntok obispom jachin ministerio tékilta bem yánakëhui

⁵ Íari béchibone isla Cretapo enchi tö siika, hua kaa tüisi huemta enchi rútktianakë béchibo, éntok síme buere joarremmet pastorim enchi joa íaaka, nesauta enchi ín makaká pámani. ⁶ Íri, jü kaa turík bétana kaita át nok máchina, huépulak jiba jubnake, éntok Diosta súaleme úusinake, kaa turík bem joa bétanam kaa natuatunake éntok bem éäpo jiba jápsihuäpo. ⁷ Bueítuk úttea, jü obispo kaa türík bétana kaita at nok machiná Diosta tékil ä joapo kaa au buérialinake, kaa juénaratunake, kaa vino jilérotnake, kaa nássuáratunake, tómita kaa türík bétana huemta kaa úkunnake. ⁸ Al-la ä joapo ára huatem mabetnake, tühuata naknake, éntok suámsi au núnake, lútula jápsinake, santosi jápsinake, ä jápsäpo áapo au yúeka au yekanake, ⁹ ára áamak ä tahuarianake juka nok lúturiata, ä majtiahuaka pámani, éntok ket ára ámeu noknákë, yore majtihuäpo kayta tábuiasi jípureka, éntok jume ä nok béjreka nokame ahuä temajtuaka ä tü etuana, jünehuamta am maknake.

¹⁰ Bueítuk ketunem juebénaka aane, jume lúturiata nok béj-reme, jume kia jájana jítat nokame, éntok yore baytähuame, éntok chë junne jume circuncisiónta hueriame. ¹¹ Úttea huamei tem páttiabéchibo; bueítuk síme joamim jápsi násonte kaa tühuata am majtiaka, ikái joakam tómita yún koba báare.

¹² Senu áme násuk profeeta ínel jiaahua: “Jume cretapo joomem jíbam ára nókichi, animal kaa susuáram bénasim maachi, jibuáram, obéram.” ¹³ Íri ä nokäu lútúria. Juari béchibo, kuttilasé ámeu nooka, juka Diostat ehuamta türík am jípunnakë béchibo, ¹⁴ kaa jume judíom cuentommet suánake, éntok huame yorémem nesauriachí, bueítukim lúturiata omoute.

¹⁵ Síme chícha machirata kaa jípura, jume chícha machirata kaa jípura béchibo, té huame jápsi nasontulataka kaita súaleme béchibo, síme chícha maachi; bueítuk jü bem éeri éntok jápsi suára nasóntula. ¹⁶ Diostam emo táya tíiya, té hua bem jita jóaubeyim ä omoute. Kujti machirata jípureka, Diosta bej-rekam jápsa, jita türík jüne kara joaka.

2

Jü lúturiata yore majtiahuame

¹ Té empo Akë ä nooka juka kaa tábuiasi huemta yore majtiahuamta. ² Jume yoiyóurim yúmalasim suamsi emo núnake, kaa yún nokaka, suamsi, emo yörihuäpo túlisi, Diostat ehuäpo kaa tábuiasi, emo nakhuäpo, éntok ára jita böbithuäpo. Jiapsina, áma yeu huée béchibo, jum kaa tühuapo. ³ Íneli jume jamyóyölam, bem jápsäpom yörisi machisi emo núnake, kaabetat kia nokaka, vino jihuame kaa am yuínake, tühuatam ára majtianake; ⁴ jume jáamuchim chë kaa yoiyóhuemim majtianake, bem kunam am náknakë béchibo, éntok bem asoam, ⁵ éntokim suamsi emo nüyeka, kayta kaa türík joaka, bem joam am suayanakë béchibo, tü jápsitam jípunnake, bem kunam bétukim emo am núnakë béchibo, bueítuk Diosta nokibet bette nokta kaa ä bétana noknákë béchibo.

⁶ Alë bénasi kétéchi, jume jübua yoiyótume kuttilasé ámeu nooka: suamsi emo am nü sáhueka; ⁷ símpë bat emo ketcha ejemplópo, tekilpo türík joaka, yore majtiahuäpo, yúmalasé emo bittebo, éntok suamsi, ⁸ nokta túripo éntok kara omouteta, bueítuk jü ä béj-reka huéme ä tiunakë béchibo, éntok kaita juénak enchim bétana nok machik jípureka.

⁹ Éntok jume saulerommehuë kuttílasi nooka, bem tékom bétukim emo nüunake, símeku am türeu jonake, katim elaka am nok bejnake; ¹⁰ kabeta baytahuaka jita ä ühuanake, ál-la símeku ä bítteboka lútula au nüunake, bueítuk símeku jü Diosta bétana yore majtiahuame itom jinëume üjyorisi bittunake.

¹¹ Bueítuk jü Diosta tü eäu áu bíttebo, síme yoremem jínëuriata makbareka, ¹² itom majtiaka, juka Diosta kaa yörihuau tojaka, éntok juka ániapo kaa türík úkulhuamta, juëna éerita tojaka, ímíte jíapsinake suamsi, lútula éntok Dios huáateka, ¹³ juka tüisi al-lehuäpo mabet-báahuamta boobíchaka, éntok ujyorisi au yeu machirianakeme jü buere Dios, éntok Jesucristo itom jínëukamta, ¹⁴ jü ito béchíbo au tojakame, síme kaa türíku itom jinëu báreka, éntok tossaala itom báksiaka ä pueblo attiaapo itom jipu báreka, éntok tü tékilta johuäpo naybuk-riata jípureka.

¹⁵ Íkäre ámeu nooka, kuttílasi éntoke yäura úttiata jípureka kaa türi bem yáari am toj sauhue. Kaabe kaa kia kaitäpo enchi jipunake.

3

Lútula jíapsi jipuhuame Diosta tü eäpo

¹ Amëhue am huatisauhue, jume gobierno tékilta jipureme éntok yäuram nesahueme áme bétuk emo am jipunaké béchíbo, nesautam jonake éntokim at jíapseka tékilta jonake. ² Kaabetachim juënak noknake, katim nássuáleromtunake, ál-lam huatemmakim túlisi emo jipunake, símé yanti ehuaamta bítteboka síme yoremem bíchäpo.

³ Bueítuk ítapo ket bannaataka kaa susuakay, katte Diosta nésaupo rejtey, chikturataka, síme juëna éerita bétuk ito jípureka. Kaa tühuapote jíapsay, éntok jita ito nat úkuleka, kaa bibit péehuaka, éntok huatem kaa bibit péaka. ⁴ Të juka Dios itom jínëukamta tü ehuaamta itou yeu machiako, éntok síme yoremem ä nákéhui, ⁵ itom jínëuk, kaa lútula huépo tuhuata itom yáakä béchíbo, ál-la itom ä nak jíokolépo, bajsiahuaka bemélasí tomtíhuäpo, éntok Espírítu Santopo bemélasí ä yahuakapo. ⁶ Jü, buéresi yüni itot ä chíbejtíakähui, Jesucristo itom jínëukamta bétana, ⁷ bueítuk lútula jíapsihuamta ä tü eäpo jípureka, amakte herenciata jípureka tahua, yü jíapsihuamta itom boobíchä pámani.

⁸ Íri nooki huitti lütüria, Íachíri katë kom eaka, kutti am téjhua, bueítuk jume Diosta súaleme tü tekilpom jíba emo jipunake. Ímëri türimme, éntok yoremem ania. ⁹ Të juka nokta kaa nau bataka huemta katë ä jikkaijbáare, éntok juka nat tomti kat-huamta bétana kia nokhuamta, éntok juka leyta bétana nau nok nássuahuamta, bueítuk kia bejja éntok kaitapo yore ania.

¹⁰ Jü yoreme emo náikimtehuamta joamta, séjtuli éntok guosa kuttílasi áu noksuka, pakuné yä tahuaria. ¹¹ Juneate hua ínëli áu nasontekame, Diosta bejre, éntok bette noki at chuppe, juka bette nokta at chupe béchíbo.

Jíta ä yánakeu bétana au nokak

¹² Artemasta ö Tíquicota émou nee bíttuako. Emo bamijtuaka pueblo Nicópolisno inou yepsa, bueítuk jümüne, síme séberia tiempopo tahua báreka eiya. ¹³ Jü Zénas leyta yúmalasi täyame éntok Apoolojta, al-leake am boo tojja, kayta ámeu bínaké béchíbo.

¹⁴ Jume itomak aanim am áraunaké béchíbo, jum tü tékilta johuäpo. Bueítuk jume jita ámeu bëyemmehui am anianaké béchíbo; bueítukim ínëli huatem tuhuata joorianake.

Teboteri éntok ä chupëpo Diosta tü eähui

¹⁵ Síme jume ínomak aneme enchim tebotua. Jume Diostat ehuaäpo itom nakemë tebotua, Diosta tü eäu enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jïojteri Filemóntahui

Teboteri

¹ Pablo Jesucristota béchïbo pereeso, entok jü hermaano Timoteo, jü nákhuae Filemóntate tebotua, itomak tekipanuaamta, ² entok ketchi hermaana Apia nákhuaamta, entok Arquipota, Diosta tékilpo itom jáläekamta, entok huame Jesucristota súalhuäpo náu aanim, em jóapo nau yayajame. ³ Diosta tühua entok yánti éehuame enchimmaktunake, Dios itom Áchayta bétana entok itom Señor Jesucristota bétana.

Filemón Diostat éiya entok huatem nákke

⁴ In Diostane baisahueka emou huáate, oraciónim in joä beleki, ⁵ bueïtukne ä jïkkaja, Señor Jesucristota súaleka em ä nákéhui, entok simem huame Diosta bíchäpo huélpülsi emo nüyeka jíápsame. ⁶ Huä Diostat éehuame huatemmeu em nokäü, huitti át jünehuamta enchi máknake; inéli sime jü tühua enchimmek ayunake, Cristo Jesúsata huämi. ⁷ Bueïtuk tüisite al-leiya, entokte jíapsi yéjtehuamta jípure, em huatem náké béchïbo; bueïtuk empo, in saila, jume Diostau bíchaa huélpülsi jíápsame bem jíapsihuam óusi éiya.

Pablo Onésimota béchïbo jïokot jiaahuak

⁸ Huäri béchïbo, Cristota bétanane lütüriata jípure jíöbe, emót in nésaunaké béchïbo, hua jita chë türik bétana, ⁹ tëne emou jïokot jiaahua, yore nákhuaamta téhuampo: inapo Pablo béja öla, entokne pereeso Jesucristota béchïbo. ¹⁰ Én éntokne in üusi Onésimota béchïbo emou nooka, nee pereesotuk Cristota bétana yeu yoremtukame.

¹¹ Huä bannaataka kaa emou türiakähui, të éni emohui entok inou júne türi. ¹² Én éntokne júchi emou ä bíttua. Akë ä mabeta, em nee mabetäpo bénasi. ¹³ Bueïtuk inapo inomak ä tahuatua péa jíöbe, enchi kara inomak anëpo, nésaute nee ä joria iaaka, ími cárcelpo evangeliota béchïbo pereesotaka in anëpo. ¹⁴ Tëne kaita yáa báare kaa em inel éäpo, bueïtuk inéli jü em tü éeri kaa útteata ä yáariä béchïbo, ál-la em júnen éäpo. ¹⁵ Bueïtuk jamak fári béchïbo au náikimtek emo bétana, jaiki huásuktiapo jáni, én éntok bát bíchaa sime huásuktiapo enchi ä mabetnaké béchïbo, ¹⁶ të éni kaa súmataka enchi tekokam ténasi, të ál-la chë junne, súmataka béppa, ä sailaka tüisi ä huáatia ténasi. Inapone tüisi ä nákke, të jíbatua empo chë junne. Ä yoremtukä pámani, em ä nákéu türi jíöbe, të chë júne müsála maachi, jü em ä náknakëhui, Cristota súalhuäpo.

¹⁷ Én éntok ä junélitunakey, Cristota súalhuäpo empo inomak huétek, Akë ä mabeta, em nee mabetä bénasi. ¹⁸ Entok jítäpo júne kaa tüisi émomak tahuaka enchi huikiriätek, juka enchä huikiriähui, inohuë ä tójja. ¹⁹ Inapo Pablo in mámammeyne ä jïojte: inapone ä béjtuanake. Kaa tábuiasi emou jiau béchïbo, émpë chë nee huikiriäya. ²⁰ In saila Señorta súalhuäpo, arë nee ania jáni; nechë jíapsi yétcha, jimyore béchïbo, Señorta súalhuäpo.

²¹ Emoune jïojte, juka nésau éhuamatat ára em joäbet éaka, júnéaka chë júne in nokäü béppa em ä yáanakëhui. ²² In áma emou yebijnakehuë huéchiapo jípure; bueïtuk Diostau enchim buaná béchïbo júnentunake, jü áman enchim in bínnakëhui.

Teboteri entok Diosta tühua

²³ Epafra enchi tebottua; áapo inomak pereeso Cristo Jesúsata béchïbo. ²⁴ Entok huate két enchi tebottua: Marcos, Aristarco, Demas, entok Lucas, inomak tekipanuaame Diosta tékilpo.

²⁵ Itom Señor Jesucristota tühua enchim jíapsimaktunake. Júnentunake.

Jü Carta Hebreommeu Jiojteri

Dios ä Üusihua bétana nok-la

¹ Dios juebénasi noksulatukay yún kaa nanäla machisi júnak táapo täbui taahuarim-mechi, jume áchayhuarimmehui, profeetam huämi. ² Ên imëi taahuarim chúkula huëpo ä üusihua huämi, itou nok-la. Íkái éntok ä yö yáaka simeta ä mámpo tójjak; ániata éntok áapörík béchïbo yáuhuak. ³ Áapo ájaria jü bélojkosi símek béppa Diosta uijória, éntok tua alëbenna símeku, síme ániat ayukamta jíapsitua, símeta tútti jípure ä nok úttiärayi. Éntok Áapo mukuka símek béppa túlisi itom báksiak, kaa tü yáarim itom úuhuaaka. Huanäi ámani jikat jü tua yörisi machik bátam bétana yejtek.

Jü Usiari ángelesim béppa chë yörisi maachi

⁴ Íari béchïbo ángelesim béppa chë yörisi machisi tahuariahuak, éntok bempörim béppa chë yörisi machi téhuam mákhuak, tua Diosta ä üusi béchïbo. ⁵ Bueituk, çjauhueysu Dios jabe ángeltau inel jiaahuak:

Émpë ín Üusi;

ínapone én em Áchaytaka taahua?

Éntok kétchi:

Ínapone én áa béchïbo áchayhuari;

áapo éntok ín üussitunake.

⁶ Éntok kétchi, juka kësam huérita ániau kóm bíttuaka jume ángelesimmeu inel jiaahua:

Tónommeyem áu jápteka ä yöre.

⁷ Jume ángelesim bétana éntok két inel jiaahua:

Ä ángelesim jekata bénasi johua;

jume nésauta ä joriame éntok tájj bétemta bénomme.

⁸ Éntok ä Üusi bétana inel jiaahua:

Dios yörisi machi bankopo káteka, jíbapo béchïbo nésahue,

éntok jü kuta em réytaka áy nésahueu huitti lútula huéeka bíttu.

⁹ Juka lútula jíapsihuamtë nákke;

të juka kaa türík éntoke kujti eäke kaa huátia.

Íari béchïbo Dios enchi áma yeu púuhuak.

Jü em Dios éntok musäla machisi al-leehuamta enchi mákka,

em jaláim béppa.

¹⁰ Éntok íkái két nooka:

Empo, Señor, simeta naatëpo buiatë yáuhuak;

jü téhueka junne em mámmey yári.

¹¹ Íri lütinake, të empo jíbapo béchïbo tahuanake;

jü huate éntok súpem bénasi moynake.

¹² Éntok huépul súpem bénasë nat am tóttianake,

éntoke chúkula täbui bemela súpem béchïbo am nakulianake.

Të empo katë täbuiasi tahuanake, éntok em huásuktiriam katim lütinake.

¹³ Bueituk jauhuey taaposu Dios, jábe ángeltau inel jiaahuak:

çÍmire ín bata bétana yejte,

jume enchi bej-reka kateme em guókim bétuk nee am órëu tájti?

¹⁴ çJachum kaa espíritu áusüli, jume Diosta tékilpo aneme? Ímëri juka jínëurita mabetnakeme bem anianakë béchïbom äbo bíttuari.

2

Jü buere jínëuria

¹ Huári béchïbo, úttia tüisi át suaka itom ä binnakëhui, juka Diosta noki itom jikkajakähui, juka itom súalëu kaa koptiä béchïbo. ² Bueituk jü noki ángelesim nokakäu huitti taahuak; éntok jume Diosta béj-reka ä nésauri kaa bem yáakäu, lútula éehuäpo júne két bette noki ámet chüppuk. ³ çJáchisute áma yeu sákanake jáni? çJuka jínëuriata tüisi yörisi machik kía kaitäpo bichäteko? Jü Señor íari bétana bát ä nookak, kësam huëpo; jume ä jikkajakame éntok itom ä téjhuak. ⁴ Ínëli Dios ä lütüriatey

ámemaki. Jume señaalim entok buéresi huëpo kaa täyahumta entok obiachik kara johuamtam johuay. Espíritu Santo éntok ámet ä näikimtey, ä éä pámani.

Jü yore jínëihumta yáakame

⁵ Bueítuk Dios kaa jume ángelesim mámpo ä tójjak, juka ánia äbo huémta; íari bétanate náu ettejo. ⁶ Të séjtul huëpo senu nookak, Diosta noki jjoiteripo ínel jíaka:

¿Jábesa jü yoreme em áu huáatinakë béchïbo,
entok jü yoremeta úusi em áu yéebijnakë béchïbo?

⁷ Íkäre yáaka ángelesim beu chë ili bétuk ä tahuariak.

Ä yörináu éntok símek béppa ujjorike ä coronatuak.

Éntoke juka em yáakäu simete ä mámpo tójjak.

⁸ Símete ä guókim bétuk tahuariak.

Bueítuk ínëli simeta äa bétuk tójaka, kaita yeu bëaka, simeta äa bétuk tahuariak. Tëte ketune kee jee ä bitcha, juka simeta äa bétuk tahuanakemta. ⁹ Tëte huákäi bitcha, juka ángelesim násuk ili bétuk tahuariahuakamta. Jesús ä yörihuäpo entok símek béppa ujjorik coronatuahuak. Jiokot áu ä sikäpo muukuk, bueítuk Diosta simem náké béchïbo kókkohumta nüka.

¹⁰ Ínëli túriakay simeta áttiakamta béchïbo, bueítuk áapörík béchïbo síme aayuk. Ä úusim símek béppa ujjorikum am huéria báreka, jum jiokot anhuäpo yúmalasi ahuä nütuak, juka jínëuriata áme béchïbo yáakamta. ¹¹ Bueítuk Dios santosi jíapsihumta yore makame, entok jü santosi jíapsihumta mabetame. Símetakam huepulaik jiba áchayek. Huári béchïbo jü Diosta Úusi kaa ámey tihueka am saila rókka, ¹² ínel jíaka: Em téhuamne ín sailammeu noknake, entokne yún emo náu tóijlame násuk himnomne emo béchïbo buiknake.

¹³ Entok júchi ínel jiaahua:

Ínapone át éenake.

Júchi éntok bemelasi ínel jiaahua:

Éni ínapo, entok jume usim Diosta nee mákakähui.

¹⁴ Jachin jume usiarim náu áchayek takaapo entok ójbopo am nanälaitukä benási, áapo két takaapo entok ójbopo ánëli áu jípurek. Bueítuk ími huämi ä mukukäbey, juka kókkokhumta núk kátekamta kaitäpo tahuariak. Íri bëja jü diablo. ¹⁵ Huanäi kaitäpo am yáaka, áma yeu am huíkkek, jume símem kókkohumta májhueka äa bétuk emo jípureihumim, bem kókkou tájti. ¹⁶ Bueítuk tua lütüriapo kaa jume ángelesim aniak, ál-la jume Abrahamtat yeu kat-riam. ¹⁷ Íari béchïbo úttiaturukay, símeku ä sailam bénatunakëhui. Ínëli yore nák jiokolihumta jípureka huitti tiöpopo chë nésahue, Diosta nésahui joaka, entok juka pueblopo kaa túrik bem yári am úuhua. ¹⁸ Bueítuk áapo két jiokot ansuk, kaa túhuapo jiöbilahuaka. Íari béchïbo áapo úttiata jípure, jume kaa túhuapo jiöbilahuaka ania béchïbo.

3

Jesús Moiséjta béppa chë yörisi maachi

¹ Júntuksan Cristopo itom hermaanom yeu púarim, téhueka bétana núnutaka jíapsame, áachem suuhua, jü apóstol entok tiöpopo buere yéutat itom át éäpo, Cristo Jesústachi. ² Áapo kaakun bichaa áu náyoteka ä yuktiahuaka páman jíba áu nüka, entok Moisés ketchi ánëli, símekuu jum Diosta jóapo. ³ Bueítuk íri, Moiséjta béppa buéresi yörihuaka bit-hua, jachin jü kárita yáakame chë yörihuaka bit-hua, jü kárita béppa. ⁴ Bueítuk jábe ä yáala, juka kári yáataka kátekamta; të juka síme ayukamta, Dios ä yáhuak. ⁵ Lütüriapo Moisés símeku kaa áu náyoteka tekípanuak, jum Diosta jóapo, ä sáyhuaka pámani. Íri lütüriataka taahuak, äa bétana tüisi nokaka. ⁶ Të Cristo usiaritaka ájária, entok kárita béppa lütüriata jípure. Íri kári éntok ítapote ájáriam, bueítuk ítapo itom mabetakäu kaa ito náyoteka ä ériakátek itom jiapsäu tájti át éaka, entok juka jita boobit-huäpo ito jábeleka.

Diosta pueblo jimyoreria

⁷ Huári béchïbo, jü Espíritu Santo ínel jiaahua:

Bueítuk empo ä nokäu én jíkkajäteko,

⁸ katem enchim jíapsim námakasi johua,

júnak-riapo jume Diosta bėj-reka ánia bueka páriapo jiöbilahuaka ayukame bénasi.

⁹ Ímírim nee jiöbilak, jume enchim áchayim.

Nechim jiöbilak nee áma yumäu jüneria báreka.

Huanärim juka ín yáakäu bitchak, cuarenta huásuktiriampo.

¹⁰ Íari béchibone ámeu öomtek, huamei nát tómti katemmehui, ínel jíaka: "Jíbem náa kannake, enchim jíápsipo kaa yánti éaka, éntokem ín böom kaa täya báare."

¹¹ Huäri béchibo ín öomtëu bát kéchakane ínel jiaahuak:

Kaibum áman kimunake jum inot jimyorehuäpo.

¹² ¡Áachem suuhua! Hermaanom, enchim násuk kaabe kaa türik jíápseka kaa ä súaleka áu náyotenake, jum Dios jíápsamta súalhuäpo. ¹³ Ál-lem chikti táapo kuttílasi náu nooka, ketune tiempota jípureka, bueítuk ínëli kaabe enchim násuk námakak jíapseka annake, kaa türikuu baítaütaka. ¹⁴ Bueítukte Cristotamak ä áttiak, juka áa bétana itom jípunakëhui kaa ito nayoteka itom jíapsäu tajti, juka át éehuamta itom naatekäpo bénasi.

¹⁵ Én éntok íkái nokhua násuk:

Eme ä nokaü én jíkkajakäteko, katem enchim jíápsim námakasi johua, jume júnaköri nee öomtituakame bénasi.

¹⁶ ¿Jábessamme, jume ä jíkkajisuka, ä öomtituakame? ¿Jachum kaa síme jume Egiptopo Moiséjтамak yeu sájakame? ¹⁷ ¿Jábemmaksu cuarenta huásuktiapo omtey? ¿Jachu kaa jume Dios bejrim yáakammaki? Íméi bem takahuam éntok ánia see päriapom huátteka kókkok. ¹⁸ Entok, ¿jábemmeusu ä noki bát kéchaka am téjhuak, kaa áman am kimunake tiaka, jum áamak jimyorehuäpo? ¿Jachu kaa jume ä nésahui kaa yáakammehui? ¹⁹ Entokte am bitchak, kara áman kimuka am tahuakahui, kaita bem súalëra béchibo.

4

¹ ¡Átte suaka Diosta máujnake! Bueítuk jachinaí junne jú jimyorehuäpo kimu báahuaka boobit-huame, huate enchim násuk aneme kara ä jájameka tahuanaake. ² Bueítuk itou két jíba ánëli nok-ri, jú bemela noki bempörimmeu bénasi. Të jú noki bem jíkkajakähui, kaitapo taahuak, juka Dios éehuamta kaa am jípurekä béchibo, jume ä jíkkajakame. ³ Të itapo ä súaleme áamakte áman kimula, jum jimyorehuähui, ä jíakä pámani:

Ín omtëune bát kéchaka am téjhuak, kaa áman am kimunake tiaka jum jimyorehuähui.

Éläposu juka tékilta béja chúpasulatukay jíöbe, juka ániata naatekäpo naateka.

⁴ Bueítuk séjtul huëpo jimyore taahuata bétana ínel jiaahuak:

Dios jimyorek síme tékilta yáasuka, jum guoy búsan taahuata huëpo.

⁵ Entok ímí júchi bénasi:

Katim áman kimunake, jum ín jimyorehuähui.

⁶ Huäri béchibo, ketune huate bëye áman bem kimunakëhui, entok kétchi huame bát bemela noki ámeu nokhuakammehui, katim áman kíimuk, nésauta kaa bem yáakä béchibo. ⁷ Én éntok júchi taahuata yétchak éni, ínel jíaka: Chúkula tiempota simsuko, Davidta huam, ínel jíayhuäpo:

Eme ä nokäü én jíkkajakätek, katem enchim jíápsim námakasi johua.

⁸ Bueítuk Josué juka jimyore taahuata am mákakäteko, kaibu júchi tábui taahuarita bétana nok éiyey. ⁹ Huäri béchibo ketune jimyore taahuari áma tahuala, jú Diosta pueblo béchibo. ¹⁰ Bueítuk jú Diostamak jimyorehuäpo kibak-lame, két tékilta yáasulataka jimyore. Dios két alé bénasi jimyore, ä tékil yáasulataka. ¹¹ Ámante kimu báreka éenake, jum jimyorehuäpo; bueítuk kaabe áma áu náyotenake, huámëi bénasi, jum nésauta kaa johuäpo, kaa türiku.

¹² Bueítuk jú Diosta noki jíápsa, entok símeku áma yuuma, entok síme kúchirim náu bíchaa buahuaiakame bénasi chë mékka tájti ára jita chúktia. Jíapsichi entok espíritul junne ára kibake, óta tónoapo entok tuétanompo junne; entok juka yorem éeri jíápsipo ayukamta júneria. ¹³ Jú yáataka ayukame ä bíchäpo kara égotu, entok síme súpe joaritaka étapori ä bíchäpo. Huáahui lúl-late jápteka yeu ä buíjnake, itom yáalähui.

Jesús jú buere sumo sacerdote

¹⁴ Én éntokte ä jípure, juka sumo sacerdoteta, téhuekata béppa jikau sikamta, Jesús jú Diosta Üusi. Aapörík súalhuäpote jíba annake. ¹⁵ Bueítuk íri sumo sacerdote ára

itom jiolekoka ára itom ania. Jüneiya ítapola kara itom áma yumähui. Áaposu két ito Bénasi kara áma yúmam ténaka jiöbilahuak, të áapörikut jü Dios bejri kaita át aykay. ¹⁶ Áute rúktinake, tüisi át jíápseka, Diosta yörisi kátekäpo, juka nák jiokolihuamta jajam báreka, entok Diosta túhuapo kaita bëaka jiokot anhuäpo yore aniamtahui.

5

¹ Bueítuk síme sumo sacerdote yoremem násuk yeu púari, áme béchíbo obisi an íaahuaka Diosta bétana núnuri, juka Diostau bíchaa náikiata entok animaalm ójbo, jume Dios bejrim béchíbo ä yáa íahuaka. ² Bueítuk yánti áu nüyeka ára am boobinnake, jume kaita táyaka kaa túhuapo emo náyotelame entok kaa suasi emo nüyeme, jünéaka áapo két áme Bénasi kaa úttiaka jíapsihuäpo áu innéaka. ³ Júneli juka Dios bejri áapörikut éntok yoremraata ä ayuka béchíbo, úttia ili kabarata mëaka Diostau bíchaa ä náikianakéhui, yoremraata béchíbo entok áapo béchíbo.

⁴ Bueítuk kaabe kia ínel ä éä béchíbo tékilpo áu úttilebo báanake, ál-la hua núnuritaka Diosta bétana yুক্তiari, Arónta núnuhuaka Bénasi. ⁵ Júneli kétchi Cristo jum símek béppa ujjoriku kaa áu úttilek, juka sumo sacerdote tékilta áu mákaka, ál-la hua ínel áu jíakame:

Émpë ín Ūusi;

ínapone í taahuarit enchi usiak.

⁶ Bueítuk kétchi sékana ínel jiahuua:

Émpë tékil sacerdoteta yúu tútti jonake,

Melquisedecta yoremempo jometaka yö yáatukä pámani.

⁷ Të Cristo ími buíapo jíápsaka, jiokot éaka nookak, ópuam guótiaka hua úttiata jípuremtahui, ä muknakepo ára ä jínëumtahui. Íneli éntok íari béchíbo jíkkájjituk, yörisi májhueka. ⁸ Usiaritaka junne, jiokot ä anë násuk, nésauta ára joaka taahuak.

⁹ Entok yúmalasi chúpëmta mákhuaka, juka jíbapo béchíbo jínëuriata yáuhuak, símem ä nésahui jo báareme béchíbo. ¹⁰ Huanäi Dios ä jünerializebok, sumo sacerdote tékilta ä mákaka, Melquisedecta gentepo jometaka yö yáatukä pámani.

Jínhua maachi, jü Diosta súaleka ä tóijhuame

¹¹ Íari bétanate yún ára jita nooka, të obiachi jünakiachisi ä nok báahuäpo, enchim kaa huitti jíkkajä béchíbo. ¹² Bueítuk eme bëjem huatem ára majtia éiyey, bueítukem bëja yún tiempota huéria. Të ketune bëye jü enchim majtianähui, juka chë kaa obiachik Diosta nokpo bát huémta. Éntokem íneli kaa áma yúmaka tahuala, ili usita lechim jëyë Bénasi; bueítuk karem buáhuamta buäye. ¹³ Síme jume ketune lechi jëyeme ketim jee árahue, jum lútula huémata jünëehuäpo; bueítuk ketunem ili uusim. ¹⁴ Të jü bette buáhuame jume yötulame béchíbo. Ímëri jum élaaka jita johuäpo emo majtialataka, akim ä jüneria, juka jünëehuamta, túhuata entok kaa túhuata bétana.

6

¹ Huäri béchíbo, juka bát itom majtiahukau huamte sákasuka, Cristota bétana huémta yúmalasite bát bíchaa át jíapsi báreka éenake. Katte júchi ito ä majtianake, juka téta nahuata júchi yecham ténasi entok juka tekil mukiaipo hueme kókkko huaú yore hueriame. Të jü Diostat éehuame íri jü jíapsi kúaktihuame, ² jü batöhuamta bétana yore majtiahuame, jü jábetat béppa mámtëka Diostau ä nok-riahuame, jü kókkolam jíabitéhui, entok jü bette noki jíbapo béchíbo chúpanakeme. Béjate símeta ikái táyasula. ³ Entokte ikái yáanake, lútúriapo Diosta júnél éayo.

⁴ Bueítuk karam jájamtuka tatahua, jume séjtul machiriama mabetakame, jü jikattana Diosta tü éeri bem jihuekäu entok Espiritu Santota huam bem mabetakähui, ⁵ Diosta tü noki entok juka úttiaraata ánia äbo huémata jihuekame. ⁶ Ímëi amáu nóttekame karam júchi bemelasi jíapsi kúakte, juka Diosta Ūusi bempörim béchíbo júchi bemelasi kúrusit popontëboka, júchi símem ä junnerianaké béchíbo. ⁷ Jü buía juka yúkuta juebénasi kóm huáttemta jëyeme, entok júya síarita yoyötutuame, türi takaka jume buíata tekípanuame béchíbo, íri buíya Diosta túhuam mabeta. ⁸ Të jü buía huíchata entok táchinota sisiuriame kaa türina; chúkula bette noki át chúpahuaka táana.

Jü bobithuame huitti ehüäpo itom jípurëhui

⁹ Én éntok, eme nákhuaame, huittite jüneiya juka jita chë túriaka bétana, jínëuriata jípureka, éläposute íneli nooka. ¹⁰ Bueítuk Dios tü éehuäpo lútúria páman jíba aane; áapo kaibu ä koptianake, juka tékilta áapörík nákeka enchim yáakähui, jume Diosta bíchápo santosi emo nüyeme béchíbo; éntokem íneli ketune jita am joria. ¹¹ Tëte

enchim hueuhuëpulummet ä bít péiya, juka jíba enchim joähui kaita yeu bëaka enchim jiápsau tájti, juka huitti éaka boobit-huamta. ¹² Bueituk jü óbera kaa enchimmet ayunake, ál-lem huame Diostat éaka tekipanuame entok ínëli jume yánti éaka juka Diosta nokakäu mabet báareme. Ímëi bénasem emo nü báreka éiya.

¹³ Bueituk júnakoy Dios juka Abrahamta mabetnakëu ä mák rókaka nookak. Të kaabeta áa béppa chë yörisi machik téhuak, nokta yéché béchibo. Huanäi áapo áu bát kéchaka nokta yétchak, ¹⁴ ínel jíaka: “Ínapone tua lütüriapo juebena túhuata enchi máknake, entokne jume emót yeu katnakeme buéresi am búrurianake.” ¹⁵ Ínëli yánti éaka ä boobíchaihuik. Huanäi ä jájamek, juka nokta yéchapo áu nokhuakamta. ¹⁶ Bueituk jume yoremem tua lútula huëpo jábeta chë yörisi machik bát kéchakam nokta yéecha. Huanäi jü noki bát kéchahuakame lütüriataka chúchupe. ¹⁷ Íari béchibo, juebénasi Dios kálakosi ä bittebo báreka, jume ä mabetnakeme béchibo juka yörisi machik bát kéchaka nokta máktaka bem boobíchaihui, ínëli yúu tútti ä lütüriatebok, juka yörisi machik bát kéchaka ä nokakáihui. ¹⁸ Bueituk ímëi guoy huëpo kara tábuiasi yáatüpo, Dios kara ára nókichi. Ímíte úttesi jíapsi jóotehuamta jípure, áu rúkteka áapöríkurit boobíchaihuime. ¹⁹ Íkáite nülataka itomak ä jípure itom jíapsi béchibo, barco ancla tenasi. Íri éntok áman téhueka tíöpopo velota bia tájti yúmala. ²⁰ Ímíri Jesús bát áman kibakek ito béchibo, jiba béchibo sumo sacerdote yáataka, Melquisedecta gentepo jometaka yö yáatukä pámani.

7

Melquisedecta sacerdocio

¹ Íri Melquisedec Salempo rey, yörisi jikat Diostau sacerdotetukay. Abrahamta nankirika yeu siika, nássuahuäpo reyesim kobalataka ä yebisiseyo. Huanäi juka Diosta tü eäu ä mákkak. ² Huanäi Abraham nássuaka jum simeta ä kobakäu áapörík diezmota mákkak. Jume Melquisedecta téhuam éntok ínëlim jiau báare “tua bát lútula huëpo rey”; éntok Salempo rey, íri éntok yánti jíapsihuäpo “rey ti jiau báare”. ³ Kaa áchayek, kaa áiyek, éntok áapat kat-riam jüne kaa jípure; jita táapo ä naatekäpo jüne kaa taahuarim jípure, éntok jákun tájti ä jíapsakäu junne. Të ä jíapsäpo Diosta Üusi bënna, éntok yúu tútti sacerdocio tékilta jípure.

⁴ Túisem át suaka ä bitcha, juka buéresi yörisi maachi. Íkari jü Abraham áchayripo huéeri, jum nássuahuäpo ä kobakäu diezmota ä mákkak. ⁵ Tua lütüriapo jume Levíta usiarim tékil sacerdociota mabetak, éntokim nésauta jípure, pueblopo diezmom bem nünakë béchibo, leyta jáa bénasi. Ímëi bem saylahuam, éläposom bempo két Abrahamtat yeu sákala. ⁶ Të Melquisedec jume áapat kat-riammak kaa huéritaka junne, éntok kaa Levitammak náikiatukay. Të júnentaka junne, Abrahamta bétana jume diezmom mabetak. Huanäi huaka Diosta bétana mabet báahuamta jípurementa, Melquisedec Diosta tü eäu ä mákkak. ⁷ Kaa yún nokhuäpo sime jüneiya: jü chë ílitchi jü chë yöta bétana Diosta tü eäu mabeta. ⁸ Të tua lütüriapo ími buiapo jume yoremem kokókkko me diezmom mamabeta; té huámi éntok senuk bétana nooka, ketune ä jíapsähui. ⁹ Éntok ínëli jíayhuäpo, Levíi Abrahamtamak diezmom béjtuak, éntok áapo két diezmom mabeta. ¹⁰ Bueituk Levíi ketune kee jee yorei Abrahamta, juka Melquisedecta ä nankiseka yeu ä siiko.

¹¹ Bueituk juka levíita sacerdocio tékil yúmalasi áhuä jípureyo, ¿jatchiakasu jita áma bëye bénasi tábui sacerdote áu tóboktia, bueituk ikái bétuk jü yoremraa leyta mabetak, Melquisedecta gentepo jometaka yö yáatukä pámani? Éntok, ¿jatchiaka kaa núnuhuak, Arónta gentepo jometaka yö yáatukä pámani? ¹² Bueituk jü tékil sacerdocio kúaktiahuakatek, két úttia juka leyta kúaktianähui ä yáa béchibo. ¹³ Jü íari bétana nokhuakame tábui tribupo joome; té ímëi náu huéerim juka tíöpopo altar tékilta, kaabe ä yáhuak. ¹⁴ Bueituk júnakiachisi táyahua, jü itom Señor Judáta familiapo huéritaka. Íari bétana éntok Moisés kaita nookak, tékil sacerdociota ä jojoai bétana.

¹⁵ Íri éntok chë jüne júnakiachisi táyahua, té jábe Melquisedecta bénaaka áu tóboktiakátek, juka tékil sacerdociota tábuiasi joaka. ¹⁶ Kaa yorem ley chúpata huë páman yáataka bem familiapo huéritaka áma yeu sákalame, ál-la kaa ä muknakepo úttiana jípurëhui. ¹⁷ Bueituk áa bétana nokhuaka táyahua:

Émpë jíbapo béchibo sacerdote,

Melquisedecta yoremraapo jometaka yö yáatukä pámani.

18 Íari béchibo jü nésauri bannaataka huéeri kaitäpo taahuak, kaa úttiata entok kara jita ä joaí béchibo. 19 Ínëli jü ley kaita yúmalasi yáuhuak. Ínëli naate jü chë türi boobit-huame; íari béchibote Diostau rukte.

20 Íri kaa kía yáahuak, ál-la jü noki yörisi machika bát kéchahuaka yáahuak. 21 Bueituk jume huate sacerdotem kaita noki yörisi machik bát kéchahuakam áma yeu púahuak. Të iring, juka yörisi machik bát kéchakame inel áu jiaahuak: jü Señor yörisi machik bát kéchaka, kaibu amáu bíchaa kúaktinake: "Émpë sacerdote jíbapo béchibo, Melquisedete yoremraapo jometaka yö yáatukä pámani."

22 Íari béchibo Jesús juka nokta náu tütehuäpo chë türik, ä lütüriatunakë béchibo, áu bát ketchak. 23 Jume huate sacerdotem éntok emom büruriak, bueituk bem kókkö béchibom kara naa búrujti át kaatey. 24 Të iring, jíbapo béchibo jíápsaka, sacerdocio tékilta jípure, kaa lülütemta. 25 Huäri béchibo két jíbapo béchibo ára am jínëu, jume áapörík éá páman Diostau rúkteme, huanäi jíápsaka kaa chúkteka áme béchibo Diostau am nok-ria.

26 Bueituk iring sumo sacerdate ito béchibo türiakay: huépülsi áu nüyeka, kaa juénak éaka, jita chicha machi kaa át cháchátu. Juka kaa türik johuá násuk sékána áu jípure, entok téhuekata béppa chë mejikat tóboktiari. 27 Juka jiotok éehuamta kaa chúkti táapo jípure, jume huate sumo sacerdotem bénasi. Ímëri bát juka Diostau bíchaa náikiatam jojoa, bem kaa tü yáarim béchibo, chúkula éntok jume pueblota yáarim béchibo. Íkari Jesús séjtul jiba ä yáuhuak jíbapo béchibo, Diostau bíchaa náikiapo áu tójaka. 28 Bueituk jü ley nokta chúchupa, sumo sacerdotem áma joaka, yoremem kaa úttiakame; té jü noki yörisi machika bát kéchari, leytapat chúkula huéeka, jü usiari kaita áu bëyeka yúmalasi yáari jíbapo béchibo.

8

Jesús násuk huéeka bemela nokta tüteme

1 Én éntok türi jioë, jü tua bát huéeme itom náu ettejhuasakäpo, jü sumo sacerdate itom jípurëu, téhuekapo buéresi reyta jojohuäpo bátatana yejtek. 2 Diosta káripo tékilta johua. Huäri kári tua lütüriapo tabernáculu. Íkari jü Señor ä tóboktiak, kaa jü yoreme. 3 Bueituk síme sumo sacerdate juka leyta jíá páman áma yéchari, juka Diostau bíchaa náikiata entok jume kaa tü yáarim béchibo kabaram suahuamta ä yáanakë béchibo. Íari béchibo úttia áapörík két jita huériaka Diostau bíchaa ä kíktenakëhui. 4 Ä ínëlituk ími buiapo anétek, katchan júne sacerdotetu éiyey, jume sacerdotem ketune ími anë béchibo. Ímëi juka Diostau bíchaa náikiatam jojoa, leyta jíá pámani. 5 Të ímëi ä johua, juka téhuekapo johuamta bénnak. Íri éntok mamatuahuaka jékkaataka bíttu, juka Moiséjta ä téjhuaahuaka pámani. Tabernáculota ä yáa sáhuek, inel áu jíaka: "Tüise át suaka ä bitcha; huanäre ánëli ä yáanake, tua alë bénnak, júya káupo em ä bíttuahuaka bénasi." 6 Të éni chë türi tékiata máktaka ä johua, bueituk Áapo yoremta entok Diosta násuk huéiyek, juka chë yörisi machik nokta náu tütehuamta yáa báreka. Íri éntok yáataka óorek, juka chë türik nokhuaka boobit-hua pámani.

7 Të huäri bát huéeme türika yeu sikátek, tua lütüriapo kaibu jariu éehuay, jum guosa huëpo ä yáanáhui. 8 Bueituk kutti ámeu nonokak, inel jíaka:

Én éntok béja taahuarim äbo huéiye, jü Señorta jíá bénasi.

Nokakane nokta bemelak náu tütehuamta yéchanake, Israel entok Judáta gentemmaki.

9 Kaa juka nokta náu tütehuamta bem áchayimmak ín yáakä bénasi, ál-la jü júnak taahuarimmet mámpo am buíseka Egipto buiárapo nee yeu am huíkekäpo bénasi,

bueituk bempom juka ín noki náu tütehuakapo, ámanim kaa aayuk, jü Señor inel jiaahua:

Ínapone bempörim kía tójjak.

10 Huäri béchibone juka nokta náu tütehuakamta yáanake, jume Israelta gentemmaki.

Entok két inel jiaahua jü Señor:

Chúkula huámechí taahuarimmet,

jume ín leyimne bem kóba suahuapo órenake, entokne bem jíápsimo am jíojtenake.

Entokne áme béchibo Diostunake;
bempo éntok ín pueblotunake.

¹¹ Entok kaabe tábuik majtianake,
áamak aani junne, ínel áu jiáka:
Señortë täya.

Bueituk símetakam nee täyanake,
bempörim násuk jü chë ilitchi éntok jü chë yötau tájti.

¹² Jum bem kaa tü yáarimpone am jiokorinake;
entok jume bem kaa tü ayulammehui,
kanne éntok ámeu huáatinake.

¹³ Bemela noki náu tüterita jiäpo, juka bát huémta öra tía báare. Huanäi ínëli jü örataka tahuame momoye, entok sep jëla kaitatunake.

9

Jü buíapo entok tehuekapo santuario

¹ Én éntok, jü bát huéeka noki náu tütehuame, Diosta yöri béchibo nésauta jípurey, entok jü kári ími buíapo Diosta áma yörihuäu yáatukay. ² Jü tabernáculo éntok ínëli örekay: násuk áman náikimtetaka, jum bát huëpo, véelota bía huam bíchaa santosi täyahuay. Ímirim örekay, jü candelabro, jü mesa entok jume páanim Diostau bíchaa náikiari. ³ Të guosa huëpo velota bía huam bíchaa jü tabernáculota nio huéri áma örekay. Íri símek béppa santosi täyahuay. ⁴ Ími örekay jü incensario oro áusülitaka, entok két áma örekay jü nokta náu tütehuäpo arca, símekut oro át téktaka. Ími huáijhua éntok jü urna ti täyahuame oro áusülitaka. Ími huáijhua éntok maná áma örekay, éntok jü Arónta kuta basihuekame, entok jume guoj mamni nésahuim tétaipo jjojteri. ⁵ Íari béppa éntok jume querubinim símek béppa uyorika jábuekay, bem másammey juka jü nokta náu tütehuäpo arcata páttialataka. Ímiri ojbo öorehuay jume Dios bejrim tucha béchibo. Íari bétanate én kara yún jita nooka.

⁶ Ínëli béja huéchiasi áma óresuka, jum tabernáculo huépuł kätana ä náikimteripo, jume sacerdotem élaaka áma kikkimu, juka altarpó tékilta yáa báreka. ⁷ Të jum senu kätana ä náikimteripo, jü sumo sacerdote áapo jibba huásuktiapo séjtuł ójbota huériaka áman kikkibake, bueituk ójbota kaa huériaka kara áman kibake. Íkái yörisi machik Diostau bíchaa náikiata huéria, áa béchibo, entok jume kaa jünéaka pueblopo Dios bejrim yáalame béchibo. ⁸ Jü Espiritu Santo am jüneetua, juka símek béppa santosi täyahuamta, juka böota áman bíchaa bókamta kee étapohuaihui, jum tabernáculo huépuł kätana ä náikimteripo, juka oficio tékilta ketune áma johuayo. ⁹ Íri ímëchi taahuarim béchibo ejemplo, juka ími nokta huë pámani jü Diostau bíchaa náikiari entok jü kabaram súahuame. Júnentaka junne íri kara jíapsi éerita yúmalasi johua, jü Diosta ínëli yörihuame. ¹⁰ Íri béja jibuáhuame entok jita jíhuame jibba, jü jáikisi emo báksiaka Diosta yörihuame, nésauri yáataka takaa huata béchibo örekame. Íri ínëlitunake, juka tiempota yúmako símeta bemelasi yáahuäu tájti.

¹¹ Të Cristo yepsaka béja ími aane. Íri áu sumo sacerdote jü túhua äbo huémthui. Jü tabernáculo ä tékiakäpo chë türika yúmala, entok kaa mámammey yáari, ál-la ínel jíayhuäpo kaa ími buíapo joome. ¹² Entok kaa jume chiböram entok beserom ójbo huériaka, ál-la tua ä ójböhua huériaka, séjtuł jíbapo béchibo áman kibakek, jum símek béppa santosi täyahuáhui. Huanäi ínëli ä yáasuka ä mabetak, juka jíbapo béchibo jínëuriata. ¹³ Bueituk jume torom entok jume chiböram ójbo, entok jü beseerota náposa jume chícha machimmet áa béppa huáttiahuakatek, báksiahuaka juka chícha machik takaa huat úuhuataka tatahua. ¹⁴ ¡Të chë júne úttiak, jü Cristota ójbo! Áapo kaa chícha machik jípureka Diosta bíchápo áu tójjak, jü jíbapo béchibo Dios Espirituta huämi. Huanäi áapo ä ójboy kókkohuäpo jita johuäpo itom ä úuhuanaake. Huanäi ínëlite Dios jíapsamta nésahui jonake.

¹⁵ Íari béchibo, Áapo násuk huéeka taahuak, juka bemela nokta náu tütehuäpo. Ínëli ä muknakeu úttiatiukay, jume nokta bát náu tütehuaka bétuk jume Dios bejrim jiokoriná béchibo, ley nésauta kaa johuäpo. Huanäi jume núnurim juka boobit-huamta mabetnake, juka herenciata jíbapo béchibo náikiata áme béchibo. ¹⁶ Bueituk jábetau senu jita tö sim bárëteko, jiösiata yáatebonake. Huanäi úttia, juka jiösiata yáatebokamta muknakëhui. ¹⁷ Bueituk juka jiösiata yaakamta mukuk, lütüriataka tatahua; të kee jee ä mukeyo kaita bėj-re, jü jiösia yáahuakame. ¹⁸ Íari bétana kétchi, jü noki bát náu tütehuakame junne ójbo guötipo chüppuk. ¹⁹ Bueituk Moisés síme

ley nésautu gentetau noksuka, beseero entok chiböra ójbota nüka báammaki. Entok kabara bóa sikirik, júya hisoopota huanäi am kómoniak. Huanäi libro nésautat ä sítiaik, entok sime gentetachi, ²⁰ inel jákari: “Íri jü nokta náu tütehuakapo ójbo, Diosta enchimmet nésahueka pámani.” ²¹ Entok ketchi, ójbota át sítiaik, jü tabernaculotachi, entok jume Diosta yórihuäpo jita ámey jojohuammechi. ²² Entok ójboyi batte sime báksiatuka tahuanaake, leyta jáä pámani; tē ójbota kaa guótek, Dios bejrim kara jiokorina.

Cristota kúrusit mukukäu Dios bejrim yore úuhua

²³ Úttiataka tatahuay, juka téhuekapo ayukamta bénnak inéli ä báksiatunähui; tē jü téhueka bétana huéeme huatek béppa chē türik Diostau bíchaa náikiata huáatia. ²⁴ Bueituk jü tua simek béppa santosi täyahuame Cristota kibakekäpo jü bát yáahuakamta bénnä, tē kaa mámmemy yáari, ál-la téhuekapo Diosta anépo óorek. Huanäi Áapo áman kibakek, jito béchibo. ²⁵ Entok kaa juebénasi áu tójaka áman kibakek, jáchin juka sumo sacerdoteta áman kíkkibake bénasi, jum simek béppa santosi täyahuähui, chíkti huásuktiapo, tē täbuik ójbo huériaka. ²⁶ Tē täbuiasi ä huéenakeyo, úttiatu éiyey juebénasi jiokot ahuä bínnakēhui, juka ániata késampo naateka. Tē éni jume cien huásuktiriam nat sáu kateme lütēpo, jíbapo béchibo séjtul jíba ä yáuhuak, juka jiokot áu sikamta, juka kaa türik áme násuk ayukamta kaitapo tahuaria báreka. ²⁷ Bueituk inéli chúpari jume yoremem, séjtul jíba am kókkonakēhui; chúkula entok jü bette noki ámet chúpanake. ²⁸ Inéli ketchi jü Cristo séjtul jíba jiokot ansuk, jume juebena Dios bejri yáarim jípurēu huéria báreka, entok guosa huēpo, yepsaka Dios bejrim johuäpo kaita áma jípunake, jume ä boobichaihuime jinēu báreka.

10

¹ Bueituk jü ley juka túhua äbo huémta jékka jípurey, tē kaa tua ájáriatukay jü yebijnakeihui. Jume chíkti huásuktiapo animaalim sússuahuaka Diostau bíchaa am náikihuame, íri kaibu yúmalasi emo am jíputuanake, jume áman rúkteme. ² Ä junélituk kaa éntok yáa éehuay, bueituk jume ikäi Diosta yórihuäú joame senu huēpom kaa chícha machika tahuá éiyey, entokim bem jíapsipo kaa ä jípureka tahuá éiyey, juka Dios bejrita. ³ Tē íri chíkti huásuktiapo animaalim sússuahuame, ámeu huauhuaatihua, jume Dios bejrihuammehui. ⁴ Bueituk jume torom entok jume chivam ójbo karam jábeta ä úuhua, jume Dios bejrim.

⁵ Huäri béchibo ániau kibakeka, inel jiaahuak:

Juka animaalim súahuaka emou bíchaa náikihuamtē kaa huáatiak,
ál-lē takaahuata nee mákkak.

⁶ Jü ójbo altarpó sítiahuame entok jü huakas tájipo táahuame Dios bejrim béchibo,
katim enchi al-leetuak.

⁷ Huanäine inel jiaahuak:

“Dios, ímine emou huéiye,
em nésahui yáa báreka,

jáchin jum libro royopo ino bétana ä jiojteri pámani.”

⁸ Inel bát jáka: “Jü animaalim súahuame, jü Diostau bíchaa náikihuame, jü altarpó ójbo sítiahuame entok jü huakas tájipo táahuame Dios bejrim béchibo, katē am huáatiak entok katim enchi al-leetuak; íri sime leyta jáä páman jojohua jióbe.” ⁹ Entok sep inel jiaahua: “Ímine emou huéiye, Dios, em nésahui yáa báreka. Juka bát huémta mékke ä óore, juka chúkula huémta áma tahuanaaké béchibo.” ¹⁰ Jum inéli éehuápote Diostamak huiti jíapsihuäpo yáari, juka Jesucristota takaahua Diostau bíchaa ä náikihuaka pámani, séjtuli entok jíbapo béchibo yáahuakamta.

¹¹ Entok tua lütüriapo sime sacerdoté chíkti táapo ä jojóa, juka oficio tékilta, jume animaalim juebénasi sússuahuamta; tē ímēri jume Dios bejrim kaabeta úuhua. ¹² Tē Cristo, áu tójaka séjtul jíba ä yáuhuak, jíbapo béchibo, juka jiokot áu sikamta, jume Dios bejrim yáarim béchibo. Huanäi Diosta bátam bétana yejtek. ¹³ Huämi bát bíchaa ä boobichaihui, jume ä béj-reka kateme ä guókim bétuk am tóijnäu tájti. ¹⁴ Bueituk juka Diostau bíchaa náikiata séjtul jíba yáaka, jíbapo béchibo yúmalasi am tahuariak, jume Diostau bíchaa huiti náikiarim. ¹⁵ Jü Espiritu Santo két itou ä lütüriate, chúkula inel jiausuka:

¹⁶ Jü Señor inel jiaahuak:

Íri ájária jü noki ámemak ín tütenakēhui,
chúkula huamei taahuarimmechi.

Jume in leyimne bem jíapsipo órenake,

entokne bem kóba súahuapo am jiojtenake.

¹⁷ Noksuka júchi huatek nooka, inel jáka:

Kaibu éntokne ámeu huáatinake,

jume bem Dios bejrimmehui entok jü Diosta nésahui kaa bem yáakáhui.

¹⁸ Bueituk jume Dios bejri yáarim jiokorisuhuakapo, kaitatunake, jü Diostau bíchaa náikiari jume Dios bejri yáarim béchibo.

Diostaute ruktipo yúmala

¹⁹ Én éntok hermaanom, kaitatte obisi éaka arate áman kiimu, jum simek béppa santosi táyahuáhui, Jesucristota ójbo béchibo. ²⁰ Bemela bóo jiápsamta Áapo itom étaporiak, cortinata órekaí pámani. Íri éntok ä takaahua. ²¹ Diosta káripo tékiakamtate jípure, juka buére tékil sacerdoociota joamta. ²² Íahuite rúktinake, kaita jiápsipo ésolatata, huitti itom ä súalépo tuísi jünéaka. Kaa türík bétanate itom jiápsi báksianake; jume takahuam éntok báam kaa chícha machimmeyi. ²³ Lútúlate kutti ito jípunake, Dios éehuamta johuápo, kaa kom éaka itom ä boobichápo, bueituk jü itom ä mák-rókame, ä nokáu chúpanake. ²⁴ Jábeta kaa yumápote ä ania báreka éenake, entok túhuata joaka yore nákhuaápo, náu al-lee béchibo. ²⁵ Jíbate ito náu totóijnake; katte jume kaa náu yayajaka joyhualame bénasi am báanake; entokte kuttílasi náu noknake, huaka taahuata ábo huémata júneriaka.

Téjhuaataka junne Dios bejrim yáuhuak

²⁶ Ítapo itom éapo Dios bejri yáakátek, jü lútúriatát jüneehuamta mabetchulataka, Cristota áu tójakáu béja kaitatunake, jume Dios bejrim itom yáaká béchibo. ²⁷ Ál-la jü bette noki Diosta chúpáu máusi machika, táji pójteka am buánake, jume Diosta béj-reme. ²⁸ Jü Moiséjta ley béppa sikame guoyim ó bájim bichápo, kaita éntok át nátemaijhuaka ména. ²⁹ Enchim éápo, ¿jaikisisu nat béppa ára ä mabeta jáni, juka bette nok chúpemta, jü Diosta Úsítat chepteme, entok juka nokta náu tútehuakapo ójbo guótekame, chícha machiku ä náikiamtachi? Íméri santosi yáahuaka junne. ¡Á béj-rekam, Diosta túhua Espíritu kaitápo bitcha! ³⁰ Bueitukte ä táya, juka inel jiakamta: “Ínapone ä áttiak, juka nássuahuaka yoret nóttiriahuamta, entok inapone ä béjtuanake”, ti jiaahua jü Señor. Entok júchi: “Jü Señor ä pueblobeu bette nokta chúpanake.” ³¹ ¡Tepa jaanti maachi, jü Dios jiápsamta mámpo huáttihuame!

³² Të huámëi taahuarimmehuem huáate, júnakoy juka Dios machiriata mabetchuka. Entok jiokot aneka jünem áma yuumak, Diosta úttiárayi jum naamuksi anhuápo. ³³ Të huate enchimmehui, tua lútúriapo guojajahuakem jiokot enchimmeu siika, símem bíchápo, éntokem júchi tábuaisi am jaláeka taahuak, huame enchim bénasi ámeu huémata jípureme. ³⁴ Bueituk jume pereesom jünem két jiookoleka tuísi am bitchak, éntokem juka jita enchim úhuahuápo jünem al-leaka át yeu sájjak, jünéaka chë túri herenciata enchim jípurèhui, téhuakapo kaa lülütemta. ³⁵ Bueituk katem ä táru báare, juka enchim át éähui; bueituk ími yóokáteko jita buéresi mabethuamtem jípunake. ³⁶ Túri, jü yánti jíápseka Diostat boobit-huame, bueituk ínëli juka Diosta nésahui yáalataka, juka Áapórik yore mák bárèhuem mabetnake. ³⁷ Bueituk jü jiojteri inel jiaahua:

Júchi chúbala jíbba,

jü yebijnakeme yebijnake,

entok kaa bínhuatunake.

³⁸ Të jü lútula Diostamak huéeme Diostat éaka jiápsinake;

të jü amáu nóttekame kaibu ín jíapsi al-leetuanake.

³⁹ Të ítapote kaa amáu notte, jum emo táruhuápo, ál-late át éehuamta jípure, itom jíapsi jíapsinakë béchibo.

11

Diostat éehuame

¹ Jü huitti jita boobit-huame, Dios éehuá páman huéiye, entok kaa ä bíchaka kutti jíapsihuame. ² Bueituk jume itom bát kat-riam íari béchibom juka túhuata áme bétana nokhuamta jájamek.

³ Diostat éehuápámante át júneiya ániata yáahuakahui, Diosta nokibeyi, bueituk ínëli jü itom bícháu, kaa bít-huamtay yáahuak.

⁴ Diostat éehuápo Abel animaalim súaka Diostau bíchaa náikiahuamta chë türík Diostau tójjak, Caínta béppa. Íari béchibo Diosta tuísi áa bétana nokáu jájamek, lútula

jiápseka jume Diostau bíchaa náikiarim ä yáakä béchibo. Éntok ínëli ä muksulatuk junne, Abelta yáakäu jíba áa bétana nooka.

⁵ Enoc Diostat ä éä béchibo núk sákahuak, kókkohuamta kaa bíchaka. Entok kaabe ä téhuak, bueítuk Dios ä nuk siika. Të kee jee núk sákahuaka, Diosta bíchápo tüisi jiápsaka täyahuak. ⁶ Dios éehuamta kaa jípureme Diosta kaibu al-leetuanake, bueítuk Diostau rúktihuäpo úttia, jü jüneehuame Áapörík anëhui, entok huame ä jariame bem kobakäu am mámaka.

⁷ Noéta Diostat éä béchibo, Áapo ä téjhuak, juka huéenakemta ketune kee jee bíttuyo. Diosta mauj yöreka ä jotáytek, juka arcata, ä familiahua áma emo jinëunaké béchibo. Íkái Dios éehuamta jípureka ániat jiápsame bette nokta ámet chúpatebok, entok lútula jiápsihuamta herenciapo mabetak. Íri éntok Dios éehuamta bétana huéiye.

⁸ Diostat éehuäpo Abraham núnuhuak. Huanäi yeu siika, jum ä yebijnakeu herenciapo mabet báreka. Të yeu sika kaa jüneiyay jákun áu yebijnakëhui. ⁹ Diostat éehuä béchibo áma jóakay, kaa áma jomemta bénasi jum buiata ä máknäipo, kaa ä áttiakamta bénasi, Isaactamak entok Jacobtamak lona járimpo. Ímëi éntok juka ä máknäu herenciapo áamak áttiakay. ¹⁰ Bueítuk buere jóáraata boobíchaihui, óusi nahuakamta. Íkái éntok Dios ä jünaktek, entok ä yáuhuak.

¹¹ Diostat éehuä béchibo jü Sara kaa áasoaka, úttiáraata mabetak ára ä asoanaké béchibo. Huanäi asoak jamyölataka junne, bueítuk ä súsualek, juka nokta asoanakee, ti áu jáyhuakamta. ¹² Íári béchibo kétchi, huépülak abe mukemtabechi juebénakam át yeu sájjak, téekapo chókím bénasi, entok juka séeta bahue mayoat óreka kara náikiahuamta bénasi.

¹³ Dios huáatihüä pámani, ímëi simetakam kókkok, juka bem mabetnakëu kee jee mabetaka. Të kíalim mékkariat am bíchaka am súsualeka am tebutuak. Entokim nokaka ínel jáahua: "Katte ími joomë, entokte kia buia ániat kaate." ¹⁴ Bueítuk jume ínëli jíame, huittim yore jüneetua, tábui naciónta emo jariähui. ¹⁵ Bueítuk bempo hua buiárat bem yeu sájakábet éátek, lútúriapom tiempota jípurey áman bem nótti béchibo. ¹⁶ Të bempo chë türík jípu péiyay, téhuekapo. Íári béchibo Dios kaa ámey tíhueka ámeu áu Dios tíiya, bueítuk buere jóáraata am yáriak.

¹⁷ Dios éehuä béchibo, Abraham jiöbilahuak Isaacta më íaahuaka Diostau bíchaa ä náikiahuäpo. Ínëli jü ä máknäu mabetnakeme huépülak jíba üuseka Diostau bíchaa ä náikiaka áahuä tójjak. ¹⁸ Ínëli téjhuaritukay: "Isaacta betané nat tómti kat-riam jípunake." ¹⁹ Jüneiyay Diosta úttiata jípurehui, jume kókkolam násuk jábeta ä tóbnoktianaké béchibo. Ä ínëliipo, ä úusihua áapo júchi mabetak.

²⁰ Dios éehuä béchibo, Isaac Diosta túhua aahuak, chúkula símeku ámeu ayunakemta, Jacobta entok Esáuta béchibo. ²¹ Dios éehuä béchibo Jacob, muk báreka, Joséta úusim hueuhuëpulam béchibo Diosta túhua aahuak. Huanäi Diostau rúkteka ä yörek, ä boroonia puntat huíjjúteka. ²² José muk báreka am téjhuak, jume israelita usiarim yeu sákanakëhui, entok nésahuek ä takaa ótam bétana.

²³ Ä áchayim Dios éehuä béchibo báij metpo Moiséjtam éssok, bueítuk musála machisim ä bitchay, entokim reyta kutti noki kaa májhuek. ²⁴ Dios éehuä béchibo Moisés, béja yöta kaa entok reyta mala asoapo áu náikia íak. ²⁵ Áapo íkái yeu píuhuak, jü Diosta gentemak jiokot ä bínnähui, bueítuk jum kaa türíku chúbala al-leaka náasä huéenakeu, siimeta tójjak. ²⁶ Jü Cristotamak jiokot anhuame símek béppa ríkoapo ä jípurek, jum Egiptopo tómi tesorota béppa, bueítuk juka ä yónakeu bitchay. ²⁷ Diostat éehuä béchibo Egiptota tö siika, juka reyta ómtira kaa májhueka. Ínëli áu jípurek, juka kara bit-huamta bíhamta bénasi.

²⁸ Dios éehuä béchibo pájkuata yáuhuak, entok juka ójbo sítiahuamta, jü kësam usiarim súame bempörím kaa am táktianaké béchibo. ²⁹ Dios éehuä béchibo Bahue Síkirí pámanim yeu sájjak, buia huakiapo bénasi. Jume egipciom két ánëli ayu báreka, báapom kókkok.

³⁰ Dios éehuä béchibo jume Jericó pueblopo sami kóräim huáttek, guoy búsan táapo kontiriähuaka. ³¹ Dios éehuä béchibo Rahab júyapo yorememmak boböyeme kaa ámemak muukuk, jume Diosta nésauri kaa yáakammaki, jume áman bíttuarim yánti ä mabetaká béchibo.

³² Entok, ¿jítasune két noknake jáni? Bueítuk jü tiempo inou binake, Gedeónta bétana ettejjoa béchibo, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, entok profetam bétana.

³³ Ímëri Dios éehuä béchibo reyesim buiáramim úttiapo nüuka, entokim lútula huémta yáuhuak, Diosta am mák rókakähuiim jájamek, entokim yöokom tem páttiak. ³⁴ Táij béete rúpaktemtam tuuchak; epara buahuim ayukápom yeu sájjak; úttiáraata kaa

ayukäpom úttiäraata yeu huíkkek; nássuahuäpom úttiata nüuka; entokim kaa áma joome batallón sontarom tennituak. ³⁵ Jume jáamuchim bem kókkolam jíabitekame mabetak.

Huate éntok kókosi jìokot johuaka junne, búttia báahuakam kaa báarek, juka chë türi kókkoka jíabitehuamta mabet báreka. ³⁶ Huate kaa huáatiahuaka tiusi jìokot yáahuak, entokim benmuchahuak, entokim peresotehuaka cárcelpo jóahuak. ³⁷ Tétammyim mamaasuhuak; bem takaa éntok nasukaman chúkthiahuak serruchommeyi; bem jìopnakë béchibom jíòbilahuak; ejpara buahuimmeyim súahuak. Yünim naa sájjak, kabara entok chiva béhuam sánkoka, poloobemtaka, kókosi sirok éaka, jájana kaa tüisi bíth-uaka. ³⁸ Katim ímí ániapo jíapsi íaahuaka bíth-huay. Mékka ánia see páriapom naa kaatey, júya ániachi. Káu guójöku entok buía guójökum jójjoasuk. ³⁹ Ímëi simetaka, akim á jájamek jíöbe, juka tüisi bem jíapsähui. Të Dios éehuäpo katim ä mabetak, juka bem mák báahuaka nok-ri. ⁴⁰ Bueituk Dios huaka chë türík ito béchibo yáuhuak, kaa bempolaim jíba yúmalasi emo jípu íaaka, ál-la ítapote két ámemak náikiahuak.

12

Jesústate jíba bínnake

¹ Ánëli kétchi, ítapo ito chíkola juebénaka Diostat jíápsekame itom bíchame jípureka, juka kaa türík entok béttesi machik itom kom tábemtate tóijnake; entokte yánti éaka tenninake, juka böot tennihuamta ítopat jípureka, ² Jesústa jíba bíchaka. Bueituk Áapo Dios éehuamta yáala, entok yúmalasi ä tahuariala. Entok Áapo al-leehuamta áapat jípureka, kúrusit jìokot aayuk, tiusi jájana bíth-uaka junne. Huanäi én rey bankot kattek Diosta báta bétana.

³ Bueituk áachem emo temaje, jú Áaporikúu sikamtahui, jáchin jume kaa türík joame ä bėj-reka jáptek, bueitukem jum enchim át éäpo kaa huátti báanake, lóttëka. ⁴ Bueituk emëe katem jee kókkó, juka kaa türík bėj-reka enchim nássuäpo. ⁵ ¿Jachem ä kóptiasula béjja, juka kutti nokta? Bueituk enchim üusekam ténasi enchimmeu nooka, ínel jíaka:

In üusi, katë kia kaitäpo ä bíth báare,
juka Señorta kuttílasi enchi majtiayo,
éntoke kaa kóm ée báare, kutti nokta emou ä nokayo.

⁶ Bueituk jú Señor ä nákëu kuttílasi majtia,
entok ä bébeba, juka usiapo ä mabetakähui.

⁷ Emëe juka kutti yore majtiahuamta ára mabetätek, Dios enchim üusekam ténasi enchim bitcha. Bueituk, ¿jábësa jú usiari ä áchay bétana kutti yore majtiahuamta kaa mákhuaame? ⁸ Të emëe kaa kutti majtiahuakatek, katem ára usiaripo náikiahua, bueituk simetakam kutti yore majtiahuamta mámak-hua. ⁹ Tábuiasi ä bíth-uäpo, ímí buiapote itom áchayim jípurey, kuttílasi itom mamajtiame, entokte am yörey. ¿Jachute kaa chë júne ä jopo yúmala, juka téhuekapo itom áchay nésaui, itom jíapsinakë béchibo? ¹⁰ Lútüriapo huámëri kaa jaiki táapo kuttílasi itom mamajtiyo, bempörim ä türeí pámani; të íri simeta itou türínakë béchibo, bueituk áamak huépülsi itom jíapsi íaaka. ¹¹ Lútüriapo jú kutti yore majtiahuame yorehuä johuay, juka kaa al-leehuamta entok sirokhuamta; të ál-la chúkula yánti lútula éehuamta huéria, huame kuttílasi áma huam sákalame béchibo.

Jinhua maachi Jú Diosta nok jáhui kaa jobahuame

¹² Huäri béchibo, jume mámam kón huéchilamem tóboktia, entok jume tónom karaktilame. ¹³ Éntokem ili böom rútuaktia, enchim guókim béchibo, bueituk jú guók rábiktilame kaa böot yeu huéénake, ál-la türilataka tahuanaake.

¹⁴ Yánti éehuamtem jípure, entok huépülsi jíapsihuamta. Júnëlem símemmak kaate, bueituk ikäi kaa jípureme kaibu Diosta bínnake. ¹⁵ Tüisem át suuhua, kolopti jábe kaa ä jájamnake, juka Diosta tühua. Diosta nésaui kaa ä yáaká béchibo, ä jíapsipo chibu éehuame át ayu táytinake. Huanäi íri böota ä páttiria báanake. Íari béchibo éntok, juebénakam juénakuu emo nasontenake. ¹⁶ Kaabe jak enchim násuk annake, jámutta kaa jubeka áamak jíapsaka, ö juka Diosta bétana yórisi machik kaa yöreka, Esáuta ayuka bénasi. Bueituk huépul puraato buáhuamta béchibo, juka ä kësam usiari áttiarita nénkak. ¹⁷ Béjem ä júneria, chúkula Diosta tühua mabet péaka, kaa jehuiteriahuak. Huanäi ínëli kaa ä jájamek, juka jíapsi kuaktihuamta, buanaka ä jariaka junne.

¹⁸ Bueituk katem jú káhuí ára át mámtëhuamtau rúktila. Íri éntok tájipo bétey, tüisi kaa machika kut huathuattëpo entok buére jakäpo. ¹⁹ Huanäi trompeeta jáhui

jíkkajituk, entok jáhуй nokame. Jume ä jíkkajakame éntok jìokot jiaahuay, kaa éntok ámeu nok íaaka. ²⁰ Juka nésauta bem jíkkajähuim kara yánti éaka mabetay: “Bueítuk jita animal júyat jálojtekátek téttammey ö kúta buahuimmeyi mamaasunay.” ²¹ Buéresi jínhua machiakay jü bít-huame; íari béchibo jü Moisés ínel jiaahuak: “Guómtílatakane ino yoohua.”

²² Eme éntokem áu rúktilla, jü káhui Síontahui, jü Dios jíápsamta buére jóaráhui, téhuekapo jóára Jerusaléntahui, entok jume ángelesim juebena mílímataka emo jáláekammehui, ²³ huame késam usiarim emo náu totojjuápo náu animmehui, bem téhuam éntok téhuekapo jìojteri, entok Dios símemmeu Jueztahui, entok lútula huépo espíritumehui, jume yúmalaši yáarimmehui, ²⁴ entok Jesúsahui, juka bemela nokta náu tütehuakapo násuk huéekamtahui, entok jü ójbo sítiatahui; íri éntok ché tüisi nooka, jü Abelta ójbo béppa.

²⁵ Tüisem át suuhua, kaa ä omoute béchibo, juka nokamta. Huámëi júnakoy buíapo bétte nokta ámeu nokhuakamta, katim ä mabetak; karam ä guójaniaka taahuak. Ítapo kétchi, kaa ä mabetakáteko, juka kutti nokta téhueka bétana huémta. ²⁶ Júnakoy huári nok jáhуй kétchi buíata áu yoyootuak, té éni nokta chúpa rókaka nok-la, ínel jáka: “Ketunene séjtul huépo, áu ä yoyootuanake, té kaa buíata jíbba, ál-la juka téhuekata kétchi.” ²⁷ Íri nooki, “ketune séjtul huépo huéeme”, ínel jiau báare: jü yáataka ára sékána órehuame mékka órena, bueítuk juka kara sékána órehuamta áma tahuanaké béchibo. ²⁸ Inélite juka rey nésauta johuápo kara sékána órehuamta mabet-lataka, atá baysaunake, entokte íkái ítom jípuré násuk, ä nésahui joaka Diostate al-leetuanake, ä yórihuápo suamsi ito nüyeka. ²⁹ Bueítuk ítom Dios tájji jü jita lülütíame.

13

Cristota éä páman jíapsihuame

¹ Emóem nákeka jíba náu aane, náu huéerim Bénasi. ² Katem áabia kópte, jü enchim jóapo jábeta mabet-huápo, bueítuk huate kaa jünéaka bem jóapom ángelesim mabetak.

³ Jume preesommehuem huáate, ámemak preesomtuka Bénasi, entok jume jìokot bít-huame, eme két enchim takaapo ámemak ä ínnëam ténasi.

⁴ Símemmet huéchiapo bíttunake, jü emo jubiahuame; íkái éntokem türi páman jíba ä huéria báare; té kaa emo jubeka entok kaa emo kunaka náu jíapsihuame, Diosta bíchäpo yára bít-huamtam jípunake.

⁵ Jum jita jípu péehuápo katem kaa náksi jita jípu péiya; juka én enchim jípurëmakem al-leiya, bueítuk Áapo ínel jiaahuak: “Kaibune enchi tö simnake, entokne kaa enchi tóijnake.” ⁶ Inélite huitti éaka ára ínel jiaahua:

Jü Señor ára nee ania; kaibune máujnake,
juka yoremta jita inou yáanakey junne.

⁷ Enchim pajtorimmehuem huáate, juka Diosta noki enchimmeu nokakammehui. Ámechem suuhua, jáchin bem tahuanakëhui, jum naa kújakteka jáchin bem jíápsäpo. Huanärem jum bem Dios éä páman jíápsa.

⁸ Jesucristo jíba ájaria, tuuka, éni, entok jíbapo béchibo. ⁹ Katem tábuiaši jájaana emo majtiahuá bíchaa emo huériutebo báare, kaita huitti täyahuá pámani. Bueítuk türi, juka jíapsita Diosta tühuapo kutti yéchahuápo, té kaa juka buáhuamta bétana yore majtiahuápo; bueítuk ímíri kaabetau tüisi siika, jume íkái yáakammehui.

¹⁰ Huépul altartate jípure; ímíri karam ítomak ára áma jíbuá, jume tabernaculopo oficio tékíla joame. ¹¹ Bueítuk jü sumo sacerdote animaalim ójbo huériaka jume Dios bejrim yáarim béchibo, áman kík kibake jum símek béppa santosi täyahuáhui. Huanäi ímëi animaalim takaahuam, pákunim yeu tóijhuaka táttaahua. ¹² Inëli kétchi Jesús, ä ójbo juka pueblota santosi tahuaria báreka, puertapo pákun kókosi jìokot ansuk. ¹³ Campamentopote pákun áu yeu kannake, jìokot ä bít-huá huériaka. ¹⁴ Bueítuk ímite yü tutti buére jóarata kaa jípure; ál-late huaka chúkula boobit-huamta jaria. ¹⁵ Inélite Diosta béchibo jíba ä jo báanake, Áapörík huámi. Áa béchibo náikiatate buiknake, ítom tempo yeu huémta, entokte ä téhuam huatem jüneriatuanake. ¹⁶ Tühua johuame entok jü kaa chúkteka emo aniahuame, katem ä kóptia; bueítuk juka kaa emo ámpoleka jíapsihuamta, Dios ä türe.

¹⁷ Jume enchim pajtorim nésauritem johua, éntokem áme bétuk emo nüye; bueítuk bempom jáchin enchim jíapsäu suaya, entokim Diosta bíchäpo yeu jábuana, enchim béchibo. Inëlim al-leaka ä jonake, kaitat jáchin éaka. Bueítuk kaa ä inëlituk éntok, enchim béchibo júne kaa türínake.

¹⁸ Ito bechibem Diostau nooka; bueitukte huitti éiya, Diosta bíchápo tüisi ito jiapsähui. Itom naa kújaktëpote simeta tüisi jo báare. ¹⁹ Entokne júchi enchimneu ä aahua, ínëli enchim ä yáa sáhueka, bueituk juka enchimneu ín nóttinakeu läuti ä yáatunakë béchibo.

Ä chúpëpo Diosta tühua, entok teboterim

²⁰ Jü yanti éehuäpo Dios kókkolam násuk ä jíabitetuak, juka itom Señor Jesucristota. İri jü kabaramneu buére pastor, entok ä ójboyi jü noki náu tütehuak, jíbapo béchibo.

²¹ Ēn éntok Dios áma enchim yúmatuanake, síme tühuaata entok ä nésahui johuäpo. Jesucristota nésahuekäpáman türihuamta enchimmet yáanake. Jü símek béppa uyyori éntok áa béchibotunake, síme huasu-huasuktiriammechi. Júnentunake.

²² Enchimmeune ujbuanna, ín hermaanom, juka kutti nokta kaa enchim kom éetuanakë béchibo; bueituk ikäine kaa jaikik enchimneu jiojte. ²³ Enchimne jünee äaa, jü itom hermano Timoteo béja kaa cárcelpo káttek. Äapörík läuti yepsak, áamakne áman enchim bínnake.

²⁴ Jume enchim pajtorimem símem tebotua, entok símem jume santosi jíápsame. Jume Italiapo joome enchim tebotua.

²⁵ Jü Diosta tü eäu enchim béchibotunake. Júnentunake.

Jü Santiagota Carta Jume Dóoce Tribum Sime Ániat Chibejtilammehui

Teboteri

¹ Ínapo Santiago, Diosta nésauta joriame éntok itom Señor Jesucristota, huame dooce tribum Israelitam ániat chibejtilammeune tebote.

Huä jita täyahuame Diosta bétana huéeme

² In hermaanom, tüisem emo al-leetua jita obiachisi jiokot máchiraata enchimneu hué násuk junne. ³ Béjem jüneiya: Eme Diosta súalêtek obiachisi huémta násuk jünem yánti jíapsinake. ⁴ Júnëlem yánti jíapsinake, enchim tü jíapsi yúmalatunaké béchibo, kaita éntok jita enchimneu binaké béchibo.

⁵ Senuk enchim násuk jita jüneehuamta áu bëyey, Diostau ä áunake. Huanäi Áapo Dios ä miknake. Bueituk Áapo yún yore ä miika; kaa ä ámpoleka itom ä mákka, kabeta yeu puaka. ⁶ Të Diostat eaka ä áunake. Katë täbuiasi éenake, ínel jíaka: “Jamak kaita nee miknake.” Bueituk hua kaita súaleme jume bahue máarem jekata naasam huuiké Bénasi maachi. ⁷ Júnëli hua kaita súaleme kaibu jita mabetnake, Señorta bétana. ⁸ Huä yoreme guoyik éame kaa áma bíbinhuatu, jum jita ä joápo.

⁹ Huä hermaano kaa béttek jíapsekame áu al-leetuanake, Diosta ä tóboktiaká béchibo. ¹⁰ Të hua rikoapo jíapsame áu al-leetuanake kaita áu bėj-riakähui; bueituk huári jü ili júya sehua ténasi huakiatata tahuanake. ¹¹ Bueituk juka täata kaa huéelápo táttasi yeu ä yejtek, hua ili júya huaknake; sehua éntok huénnake. Huanäi hua ä musála machiakäu luutinake. Júnëli kët tahuanake, jü riiko sime ä tékilimpo.

Jita béttesi yoreu huéeme kaachin ériahuame

¹² Tüisi al-leaka tahuanake, hua yoreme juénakuú bíchaa yühuaka kutti huéeka tahuakame; bueituk ínëli kutti huéeka tahuakatek, juka jíapsi coroonata mabetnake. Íkái Dios jume ä nákemneu am mik rókaka nok-la. ¹³ Senu juénakuú bíchaa yühuakatek kaa ínel jiaunake: “Dios nee juénakun yüak”; bueituk Dios kara juénakuu bíchaa yütu, éntok Áapo kaabeta juénakuu bíchaa yuyüa. ¹⁴ Ál-la senu ára jioptuatu, juka juëna éerita at ayuká béchibo. Íri juëna éeri éntok ä huíike, ä náyote báreka. ¹⁵ Íkái juëna éerita ayukápo yeu tomtomte, jü Dios bejri. Íri Dios bejri yahuakatek éntok, áu náu tójaka búrusi áu yáako, huanäi áma yeu tomtinake, jü kókkohuame.

¹⁶ In hermaanom ín nákehui, katem jíöbe. ¹⁷ Sime hua tühua mikpo huéeme éntok yúmalasi mikpo huéeme jikat bétana huéiye, hua itom Áchay machiriata átteakamta bétana. Áapörikut kaita täbuiasi anhuame ayka, kía ilikkisi junne. ¹⁸ Áapo ä éapo itom bemelasi yáuhuak, ä noki lütüriayi, símem béppa bát itom yoremunaké béchibo.

Nokta hué páman ä joame

¹⁹ Íari béchibo, hermaanom ín nákehui, sime yoremem tüisi jíkkaj báreka éenake, kaa láuti nok yómmia báreka éenake, éntok kaa láutipo óomtinake. ²⁰ Bueituk hua yoremata ómtira kaa Diosta lütüria johua. ²¹ Huári béchibo, juka jaiti máchiraatem omoutenake, éntok huaka kaa huéelápo juénaraata kétchi. Huaka nokta enchimmet ethuakamta, yánti jíapsekem ä mabetnake. Íri ára jíapsita enchim jínëuria.

²² Të huaka nokta hué pámanem ä jonake. Katem kía ä jíkkaj-leromtu báanake, emesu emo báitattáhuaka. ²³ Bueituk senu juka nokta kía ä jíkkajjätek, të kaa huam nokta hué páman huétek, íri jü yoreme espeejopo ä pújba bíchamta Bénasi maachi. ²⁴ Bueituk áapo áma áu bíchaka sikátek, láuti áa bea kóptinake áu jáchinakähui. ²⁵ Të hua tua leyit suaka ä bíchame, huam súmatata itom búttiahuakapo, éntok jíba áma aneme, kaa kía ä kóptia báreka ä jíkkajjame, ál-la ä jo sáyhuäu joame, íri juebena tühuaa bínnake, nokta hué páman ä hué béchibo.

²⁶ Kía jábe júne enchim násuk áu Dios huáatë tíame, të kaa áu nín yüeme, kía áu báitattáhuaka, éntok hua ä Dios huáatëu kía kaita bėj-re. ²⁷ Huä tua kálakosi Dios huáateme, Dios Áchayta bíchápo, íri ájaria: usi lepem anianake, éntok jámut jókoptulam bem jiokot éápo anianake, éntok ím ániapo juénaraa ayukamta bétana áu suayanake.

2

Katë enchi ára anianakemtat jiba pupujte

¹ In hermaanom, hua itom Señor Jesucristo lóoriata átteakamta enchim súalë béchibo, katem nat béppa chë emo éria. ² Bueituk senu yoremta oro aniokamta entok béj-rek sánkokamta enchim násuk kibakek, senu éntok póobetaka kaa türik sánkokamta kétchi, ³ huanärem huaka béj-remta sánkokamta al-leaka bichätek éntok inel áu jákäték: “Émpë imi túliku yeesa”; hua póobetau éntok: “Empo éntok jümü kékka”, ö “Ímire in guókpo yeesa”; ⁴ ¿Jachem kaa emo nat béppa éria, inéli aneka, éntokem juëna éehuamta emo jipurë bétana emo yeu buisse?

⁵ In hermaanom ín nákehui, akem ä jikkaja: ¿Jachu Dios kaa huame poloobem imi ániapo aneme yeu püala, bem rikomtunakë béchibo Diosta súalhuäpo?, éntok, ¿téhuekapo Diosta reyataka néсахueu ä nákeme am mák rókaka herenciapo bem mabetnakë béchibo? ⁶ Të eme huaka póobeta kaitäpo bitcha. ¿Jachu kaa jume rikom juka tékilta kaa yúmalasi enchim béjtuame? ¿Jachu kaa bempo ámëria huame yaurau enchim yeu totojame? ⁷ ¿Jachu kaa bempo am junneria béj-reka nooka, jume tü téhuam Diosta enchimmet yuktiarim?

⁸ Eme lütüriapo huaka tua leyta huë páman anëtek, huaka Diosta jáá bénasi: “Emobeu jëla anemté em emo ériä bénasi ä náknake”; huanärem tüisi ä johua. ⁹ Të eme kaa nánancha emo ériätek, katem túhuata johua, bueituk jü ley enchim nátua kaa túhuata enchim joä bétana. ¹⁰ Bueituk jábe júne sime leyta yáakäték, të jáksu huëpo ilikkít júne jïbékäték, sime leyit jïob-la. ¹¹ Bueituk Dios inel jiaahua: “Jubekätékë kara tábuik juube.” Éntok két inel jiaahua: “Katë jábëta mënake.” Éläposë em jubi pátäku kaa tábuik juube, tërë jábëta mëako, sime leyta béppë simla. ¹² Inëlem nooka, éntok inëlem aane, ikäi jüneriaka: hua ley itom búttiakamta jiäpo ámani itot chüpanake. ¹³ Bueituk jume kaabeta nakjiokolekame ánëli két ámeu huéenake, kaabeta bem nakjiokolekë béchibo; të hua yore nakjiokolihuame jiba yölataka huéenake, hua noki bëttesi yóret chüpahuamta béppa.

Diostat ehuame entok jü tékkil

¹⁴ In hermaanom, ¿jita béchibosu türi, jü Dios ehuame éntok kaa ä joäteko? ¿Jachu hua Dios ehuame ä jipurëu ä jínëunake jáni? ¹⁵ Maasen senu hermaanota o hermaanata kaa sánkok, éntok hua chíkti táapo bem buäyeu ámeu bëyeyo, ¹⁶ enchim násuk senu inel ámeu jíätek: “Katem jáchin éaka kaate, emo em súkkaria, éntokem jibuaka jóboa”, të kaa huaka takaahuapo ámeu bëyemta am mikäték, ¿jita béchibosu türi? ¹⁷ Júnëli kétchi, jü Dios ehuame kaa ä joätek, jü ä Dios ehuame kaita béj-reka mukilata bénasi tatahua.

¹⁸ Të senu jamak inel jiaunake: “Empo Dios eehuamta jipure, ínapo éntok tékilta johua.” Nechë ä bíttua, juka em Dios eehuamta kaita tékilta yáalataka; ínapo éntok enchi ä bíttuanake juka ín Dios eehuamta ín tékiliy. ¹⁹ Empo inel ä súale: Dios huépüilai jïbba. Türi junëli; két jume lemooniom ä súale, éntokim máuj-rimmea emo yoyoa. ²⁰ ¿Jachë ä jüneria báare, empo yoreme kaa suakame, juka Dios ehuamta kaa tékilmak huémta kaita béj-rëhui, éntok ä mukilatukahui? ²¹ ¿Jachu kaa jü tékiliy tüisi taahuak, itom áchay Abraham, júnak huaka ä üusi Isaac Diosta mámpo ä tójaka, kabaram súsuahuaí bénasi ä mëbáreka? ²² ¿Jachë kaa jüneyia? Jü Dios eehuame tékilmak náu huéiye, éntok hua Dios eehuame tékilmak yúmalasi chüppe. ²³ Éntok imi chüppuk, jü jïjterti inel jiamë: “Jü Abraham Dios ehuamta jipurek, éntok ä Dios ehuamta béchibo túhuapo náikiahuak”, éntok Diosta amigo ti téhuaahuak.

²⁴ Béjem jüneyia, juka yoremta jü tékiliy Diosta tü yörempo ä náikiähui, kaa hua Diosta súalhuamtay jïbba. ²⁵ Júnëli kétchi, huámëchí taahuarimmechi jü jámut Rahab búru yorememmak bobóyëihui, ¿jachu kaa hua ä tékiliy túhuata jájamek? Bueituk huame sáyhuakame mabetaka, chë türi böota am nütuak. ²⁶ Jáchin hua takaahua kaa espírituta jïpureka mukilatunake, ánëli két hua Dios eehuame kaa tékilmak náu huëtek, ket mukila.

3

Jü nínni

¹ In hermaanom, katem enchim násuk katim juebénaka yore majtia tiaka annake, jünéaka ikäi tékiakäték chë bëtte nokta itot chüpnakëhui. ² Bueitukte sime juebénasi jábem jiápsipo kókosi jojuua. Senu ä nokiy kaabeta omtitüäték, iri tua jü tü yörem chüpila, éntok ä takaahua ä yünakë béchibo áma yuuma. ³ Ítapo jume kábäim pepereenatua itom éá páman am kannakë béchibo. Júnëlite sime bem takaahua ára naa

kúaktia. ⁴ Ámechem suuhua kétchi, jume barcommechi: jáchin bueereka júne éntok jeka útteakamta am huériay junne, senu ili rueerata timón téamtay aram kúaktiatu, á sáhuemta á hué ia páman á huéénaké béchibo. ⁵ Júnëli kétchi jú nínni ilitchika junne, të buériata johua. Jú tájji ilitchika junne, jáchin machisi juka júya ániata táta! ⁶ Jú nínni éntok hua tájta bénasi maachi, juénaray im ániapo ayukamtay tápuni. Huá nínni itom takaahuapo jünakteri, éntok síme itom takaahua chicha machisi tahuariala. Áapo huaka ániat nate chíkola juéna éerita tóbotoboktia, éntok áapo júne infiernoy béetiari. ⁷ Bueituk síme animal im buíapo joome, huikichim, bakochim, éntok bahuepo joome junne, aram yekatu, éntok jú yoreme á útteara bétuk am jípure; ⁸ të kia jábe yoreme junne á nínni kaa yüe; íkái juénaraata senu kara á kétcha; hua jóguo ay kókókkó huamtay tápuni. ⁹ Jú nínnyte Dios Áchayta bétana tühuaata nooka, éntokte ay juénak nooka, huame yoremem batte Diosta bénasi yáarimmechi. ¹⁰ Huépul tempo yeu sisime jú tü nooki, éntok hua juéna nooki. In hermaanom, iri kaa ínëli huépo yúmala. ¹¹ ¿Jachu huépü báam yeu pótápo huame báa chókom éntok báa kákkam áma yeu huéénake jáni? ¹² In hermaanom, ¿jachu hua chuna óguo két jume olivo takam jípunake jáni? O, ¿jume páras óguom chuna takam jípunake? ¡Ee; kaibu! Júnëli kétchi, baubáa chókom yeu huépo báa kákkam kaa áma yeu huéénake.

Huá tua jita täyahuame jikat bétana huéiye

¹³ ¿Jábesu enchim násuk tüisi jita ára áu joale, éntok jita áu täya tíiya? Yeu á buijnake, tüisi áu nüyeka kaa buéresi áu ériaka. ¹⁴ Të eme emo chibureka kaa emo bíbit péatek, éntok emo ée bėj-rihuamta enchim jíapsipo ayuak, katem jita emo täyale, bueitukem lütüriata bėj-reka nooka. ¹⁵ Bueituk iri ilë bėnaaka täyahuame kaa jikat bétana huéiye; ál-la im buíapo joome; yoremta kóba súahuápo yeu simlataka, diablo á áttiak. ¹⁶ Bueituk kaa emo bíbit péehuápo náu omtihuápo, éntok emo ée bėj-huápo, huámi ayka jú naa múksi huéeme éntok síme hua kaa tühua. ¹⁷ Të hua tüisi jita ára joame jikat bétana huéeme bát huépo tühua áusüli; chúkula yánti jíapsihuamta huéria; náksi maachi; türi; yore jokolihuamtay tápuni; éntok tü anhuamta chúppa. Tua lütüriata itom téjhua, éntok kaa yore báitattáhua. ¹⁸ Jume yánti jíapsita jariame yánti jíapsitam eecha, juka lütüriata jichupaa béchibo.

4

Ími ániapo ayukamta türihuame

¹ ¿Jáksu yeu huéiye hua náu nássuahuame éntok náu nok nássuahuame enchim násuk ayukame? ¿Jachu kaa huame juéna éerim enchim jíapsipo ayukamta bétana huéiye, hua enchim jíapsi náyoteme? ² Jítem jípu péiya, të kaitëm jípure; yorem súuhua, éntokem kaa huéelápo jábetat jita innéa, éntokem kara á yuuma. Nássuáem éntokem át tekipanua, tem kaa á jípure jita enchim áttea péähui, bueitukem kaa Diostau á aahua. ³ Jítem aahua, tem kaa á mabeta, bueituk kaa tühuaata béchibem á aahua, enchim ay emo al-leetuaahuápo á kima báreka. ⁴ ¡Eme Diostamak kaa lútula jíapsame, yoremem kaa huépülak jíba jubekame! ¿Jachem kaa júneiya, juka kaa tü éerita im ániapo ayukamta guoaaahuame Diosta bėj-reka kathuähui? Kialiku jábe junne huaka kaa tü éerita im ániapo ayukamtat huéé báareme, Diosta bėj-reka tatahua. ⁵ Eme jamak juka jójteta kía ínël á jíá bėnasi éiya: “Jü Espiritu, Diosta itot órekähui; iri éntok jíba itom áttea péiya.” ⁶ Të Áapo chë yún tühuaata yore miika. Íari béchibo ínël jiaahua: “Dios huame emo buere ériame bėj-reka huéiye, éntok huame kaa emo buere ériammeu tühuaata johua.” ⁷ Diosta éá pámanem á mámpo emo tójaka, diablota bėj-reka óusi jápte; huanái enchim tó búitinake. ⁸ Diostahuem rúkte; Áapo éntok enchimmeu rúktinake. Emée juéna yóremem emoem mám báksia; eme éntok guoyik éame, enchim jíapsipem huépülsi jíba emo jípure. ⁹ Sirokáem; katem emo al-leetua; buanáem. Enchim achimem buanimpo kúaktia, éntok enchim al-leäu sirokhuápo kétchi. ¹⁰ Señorta bétukem emo jípure; Áapo éntok enchim tóboktianake, tühuaata enchimmeu yáaka.

Hermaanotat nokhuame

¹¹ Hermaanom, katem jájana nat nooka. Huá hermanotat jájana nokame éntok á hermaano nánātuame, leyta bėj-reka nooka, éntok leyta nánātuua. Të empo leyta nánātuuatek, katë leyta hué páman huéiye, ál-lë yáurapo emo yéyecha. ¹² Huépülay jíba hua leyta yore mákame, ára yore jínëume, éntok ára yore tárutuame. Të, ¿empo? ¿Jábesäe, tábuik em nátuanaké béchibo?

Katem yoko taahuarit emo jíapsi máchile

¹³ Nechem jikkaja, eme huame inel jíame: “Èni entok yokote áman pueblou kannake; huanäite huásuktiapo áman aneka jita nénkinake entok jita kobanake”, ¹⁴ kaa jünéaka yokoriapo jita bénak ayunakèhui. Bueituk, ¿jítasä hua itom jiapsähui? Lútüriapo kía báij huéchiriata bénna, jáchin huári chúbala jiba yeu mamachia. Huanäi läutiposu kaitatunake. ¹⁵ Júnëlem jíatek chë türi: “Juka Señorta inel éay, jíapsinakete, éntokte ikái yáanake, o jita täbuik junne.” ¹⁶ Të èni emoem úttile, emo buere ériaka. Sime hua ilë bénaka emo úttilhuame kaa türi. ¹⁷ Huä tühuata täyaka, entok kaa ä joame, kaa tühuapo aane.

5

Jume riikom yore jiotok joame bėj-rihuame

¹ ¡Nechem jikkaja, eme riikom! Buanäem, éntokem buan chaaye, jü jiotok éehuame enchimneu yúmanekemta béchibo. ² Huä enchim rikoa moyira, entok hua enchim sánko buiichia téepärim ä buäla. ³ Huä enchim ooro entok enchim tómi tósali poposihuila; hua ä poposíuraa éntok enchim yeu buisse. Inëli huaka simeta enchim jipurëu táijpo béeteka enchim tejalnake. Juebena tómitem náu tóij-la; huame taahuarim éntok béja yúmase. ⁴ Èn éntok chaaye, hua tékil bėjhua, huame tekpanualeerom enchim buíampo chúpukamta tóboktiakame kobari, am bätattáhuaka kaa enchim am béjtuakähui; éntok hua jiotok ujbuahuame etta tóboktiakame bétana huéeme hua Señor chë simem béppa nésahuemta nákapo huéchila. ⁵ Kíalem jájana jíápsaka, emo al-leetua imi buíapo, entok enchim éä páman jíápsak. Jíápsipem emo áhuhiriak, huakasim áhuhiriahüä bénasi. Èn éntok béja yuuma, huakasim súanähui. ⁶ Huä tü yöremtchem nokta béttesi chúppak, éntokem ä méak; áapo éntok kaa áu nok-riak.

Yántem jíápsa, Diostau oraciompo nokaka

⁷ Huári béchibo, hermaanom, yántem jíápsa, Señorita yepsäu tájti. Áachem suuhua, jáchin hua et-leero huaka buíapo chúpemta boobinnake, boobíchaka yánti jíápsaka huaka yúkuta bathuemta éntok chúkula huéchëu tájti. ⁸ Enchimet két ayunake, hua yánti jíápsihuame, éntokem huaka enchim jíápsi chë tutti yétcha; bueituk hua Señorita yebijnakeu kaita nápat bëye. ⁹ Hermaanom, katem nat nooka, kaa béttesi nokta enchimmet chúpatunakë béchibo; inëli jü Juez puertapo huéiyek. ¹⁰ In hermaanom, profetammechem suuhua, bueitukim jiotok éehuamta éntok yánti jíápsihuamta jipurey, huame Señorita téhuampo nokakame. ¹¹ Èn éntok, të am úttile, tühuata am mabetak tiaka, huame óusi éaka jiotok máchiraata bíchakame. Béjem ä jikkaij-la, jáchin juka Jobta yánti jíápsékähui, éntok jáchin juka Señorita äa bétana éähui; bueituk Áapo tüisi yore jiotokölë, éntok yore beu jita innëa.

¹² Të simeta béppa, in hermaanom, katem téhuekata téhuampo nooka, o buíata téhuampo, o jita täbuik téhuampo junne. Ál-la huépulsem lütüriata nooka: jü em “jehuiteria”, jehuituake; jü em “ée”, èetunake, kaa béttesi nokta enchimmet chúpatunakë béchibo.

¹³ Senu enchim násuk jiotok éátek, Diostau oraciompo noknake. Senu al-leátek, buiknake, Diosta úttileka. ¹⁴ Senu enchim násuk kökorétek, jume iglesiiapo yoiyöturim náu núnunake; éntokim Diostau ä buanianake, aceíteta át tekaka, Señorita téhuampo. ¹⁵ Huä huitti Diostat éehuaka emo buaniahuame ä jínëunake, huaka kökoremta. Jü Señor éntok ä yéchanake, entok huaka juénaraata ä yáalatuk júne át jiotokoritunake. ¹⁶ Huame kaa tühuam enchim yáarim, náhuem yeu am buijnake, éntokem Diostau emo buanianake, enchim türinakë béchibo. Huä tü yöreme tü jíápsékame Diostau buanátek, iri Diostau buanhuame útteata jípure. ¹⁷ Jü profeta Elías ito bénasi yöremtaka, éeripo ito bénaakay. Të Diostau buaanak, chíkti ä jíápsimaki, kaa yúknakë béchibo. Huanäi im buíapo kaa yúkkuk, báij huásuktia áma búsan metpo. ¹⁸ Júchi éntok Diostau buaanak; huanäi téhueka yúkuta äbo kóm bituak. Huanäi buíapo jita chúppuk.

¹⁹ Hermaanom, senu enchim násuk huaka lütüriata öbialataka huétek, senu éntok ä kúaktiakátek, ²⁰ jüneenake: hua kaa tüisi huémta kúaktiaka böo türikun yeu ä tójame, huépul jíápsita kökkohuamta bétana jínëunake, éntok juebena kaa tühua yáarimmet jiotokorituna.

Jü Carta San Perota Bat Huëpo Jïojtekähui

Teboteri

¹ Inapo jü Peero Jesucristota apóstol huame bem buiärapo bittuarimmeune tebote, jume Pontopo, Galaciapo, Capadociapo, Ásiapo, éntok Bitiniapo chíbejtillammehui.

² Eme jume bannaataka Dios Áchayta täyäu yeu púari, Espíritu Santoy tü tátabri, juka Dios nésaute enchim yáanakë béchïbo, alë bénasi Jesucristota ojboy enchim jíapsi tütetunakë béchïbo. Tühua éntok yánti jíapsihuame buéresi enchimmeu ayunake.

Tua lütüria boobit-huame

³ Tua yörisi maachi itom Señor Jesucristota Dios Átchay, áapo itom bemela yoremsi yáuhuak, buéresi itom ä jïokolekä béchïbo, yü jíapsihuamta tua itom boobitnakë béchïbo, Jesucristota kókkolam násuk jíabitekä béchïbo, ⁴ átteata itom mabetnakë béchïbo, kaa momoyemta, kaa nanasontemta, éntok kaa mumukemta áman téhuekapo ëriata enchim béchïbo, ⁵ Diostat enchim át eä béchïbo, Áapo ä üttiäray enchim suaya, enchim ä jájamnakë béchïbo juka yore jínëuhuamta hua taahuari äbo huémtat yeu machinakemta.

⁶ Íari béchïbo eme al-leiya, éläposu én kaa jaiki táapo Diosta ínel éai kaa al-leehuamtem jípunake, enchim at eäu jüneria béchïbo, ⁷ hua orota béppa chë béj-reme. Jáchin huári ooro luuluuteka júne tájiai jüneriatunake, alë bénasi jü enchim ä súalëu jüneriasuka tua útilna, uyjóriata jípunake éntok yörina hua taahuarit Jesucristota yeu machiiaui.

⁸ Huä enchim nákéhui kaa ä bil-lataka junne; hua enchim ä súaleka kía én kaa ä bíchaka junne, enchim át al-lee kókköhui, ⁹ juka enchim at eä béchïbo enchim jípunakëu mabet-lataka, juka jíapsita enchim jínëuriahuamta.

¹⁰ Jume profetam hua Diosta tü eäu enchim bétana náikiarita bétana nokakame, ä jüneriaka tüisim át suaka nátemajek i yore jínëuhuamta bétana, ¹¹ tüisi át nátemajeka jábeta bétana ä nokähui, éntok jita táaposu Cristota Espíritu ámet aneme ä ayunake tüiya, hua kaita jee hueisu huaka Cristota jïokot yáaná bétana nokakame, éntok chúkula huári sáu juka uyjóriata yebijnake tíame. ¹² Ímëhui yeu machiak kaa bempörim béchïbo, ál-la ito béchïbom íkái bem nokakähui én enchimmeu nokhuame huame Espíritu Santota téhueka bétana jípureme bétana; juka Diosta ángelesim bit péähui.

Tülisi itom ito nünake bétana nokhuame

¹³ Kíalikem huéchiapo emo nüye, kaa búruk éaka suamsi eaka, éntokem át boobíchaihui hua Diosta tü eäu enchimmeu nüpanakemta Jesucristota yeu machi-anakeyo. ¹⁴ Jume usiari ára sáyhuame bénasi katem huaka juénaraata bannaataka kaita táyaka enchim jo péäu jo báare, ¹⁵ ál-la jáchin hua enchim núnukame santosi áu nüye, eme két alë bénasi símepo santosi emo nünake; ¹⁶ bueituk ínel jïojteri: “Katem chichá machisi jíapsa, bueituk inapo Santo.”

¹⁷ Bueituk Áchaypo eme ä jípurëteko, huaka kaabeta yeu púaka nokta ámet chúpamta hueepulammem bem yári béchïbo, jíbem Diosta májhue ä yöreka emo boojoria síme jume taahuarim ím ániat enchim anëpo tájti. ¹⁸ Júnëaka huam kaitapo kía jájana enchim jíapsakäpo enchim jínëutukähui, juka enchim áchayim bétana enchim mabetakähui, kaa hua jita momoyemtayi, ooro, ö tómi tósali, ¹⁹ ál-la Cristota ójbo müsála machikuyi, hua ili kabarata yúmalataka éntok kaita jita kaa türik jípuremta ójbo bënëakuyi, ²⁰ béja yeu púataka kee jee ániata jünaktehuay naateka, tē ímëi taahuari chúkula huéemmet yeu machiak enchim nákuhá béchïbo; ²¹ éntok áapörík huámëm Diosta súale, huaka kókkolam násuk ä jíabitetuakamta éntok uyjóriata ä mik-lata, Diosta enchim súalnakë béchïbo éntok áapörík bétana jita enchim boobinnakë béchïbo.

²² Jukem Diosta lütüria joaka enchim jíapsi tü tátab-la, jü Espíritu Santota éapo kaa kía bálit enchim emo náknakë béchïbo, júnentukem emo nákke chikti enchim jíapsimaki, enchim jíapsi tútti yécharika. ²³ Eme júchi bemelasi yeu tómtila, kaa huame áchayriam kókkokame éapo, ál-la hua kaa nanasontumta éapo, jü Diosta noki jíapsamtayi, jü jiba béchïbo ayunakeme. ²⁴ Bueituk:

Síme huaakas kía júya síarita bénasi maachi,
éntok síme hua yoremta uyjória júya sehua ténasi maachi.

Huä júya huahuake, jü sehua éntok huehueche,

²⁵ tē hua Señorta nooki jiba béchïbo ayunake.

İri éntok ájaria, jü nooki evangeliopo huam enchimmeu nokhuakame.

2

¹ Júnentukem sime juëna éerita tójaka, éntok yore bñitattñihuamta, ára nókichiata, jábetat jita innëhuamta, éntok jájana jáihuamta, ² ili usita júbua tómtilata chípeä bénasi eme két huame kauhua espiritalim kaa tábui jítamak kuutilam huáatianake, iri jü Diosta noki, ámei enchim yótunakë béchibo Diosta súalhuäpo jínëhuamta tua enchim jájarnakë béchibo; ³ të béja eme juka Señorta tñuhuabet jünëelatuko.

Jü tétta jápsame

⁴ Señor Jesucristotahuem rükte, jü tétta jápsamtahui, hua lútula huëpo huame yoremem omoutekähui, të Diosta yeu púari éntok áapörík béchibo bėj-reme. ⁵ Eme két jume tétta jápsame bénasi emo ériaka emo réutebonake, enchimmea huaka ä kárhua ä yáanakë béchibo, bueítukem Diosta tékil boojoria béchibo náikiari, juka jápsita bétana huémta áapörík Diosta türëu áu enchim huérianakë béchibo Jesucristota huämi.

⁶ Bueítuk júnen két jöjteri:

Juyú, buere joära Sión,

juka tétata tua nésahuemta ejkinampo huémta yétcha,

huaka yeu púata éntok chë musäla machik,

éntok hua ä súaleme kaa tiusi tahuarianake.

⁷ Enchim béchibo, eme ä súaleme, áapo musäla maachi, të huame kaa ä súaleme béchibo éntok:

Huä tétta jume káarim jojoame kaa huáatiakäu,

iri tua jü tétta nésahueme ejkinapo tahuakame.

⁸ Éntok:

Huä tétta át tñitñitihuame,

éntok hua tétta yore tábeme.

Bueítukim át tñitñite jü nokichi, bem kaa áma huam jápsi bárë béchibo; huári béchibom két yeu púahuak.

Jü Diosta yorembra

⁹ Të eme tua hua génte yeu púari, Diosta yäura tékkil boojoriame, nación tñuhuata joame, tua lütüriapo Diosta yorembra, huaka kaa machiku enchim aney huam machiria át guómtisi machikun bíchaa enchim núnukamta tñuhua bétana enchim noknakë béchibo. ¹⁰ Eme huame bannaataka kaa pueblotukáñhuim, të ènem Diosta yorembra; bannaataka kaa yore nak jìkolihumta jájamlatukáñhui, të én ál-lem ä jájamlá, juka yore nak jìkolihumta.

Diosta nésauta joame bénasem emo nüye

¹¹ Eme nákuhame, enchimmeune nooka sékana enchim jomemtukä bénasi, éntok enchim boojöä bénasi, huaka juëna éerita enchim tóijnakë béchibo, huaka tü jápsita bėj-reka huémta, ¹² jíba bénasi tñilisi emo nüyeka jume kaa Jesucristota súaleme násuku; huam enchim bétana nokhuäpo enchim juëna yórememtukä bénasi Diosta am úttlinakë béchibo hua Diosta am jìokorë taahuarichí, hua tñuhua enchim yáaribet suaka.

¹³ Señorta béchibo hua jábe nésahuemta bétukem emo jípure, ä reytuk junne, chë ä nésahuë béchibo, ¹⁴ kia ä gobernadortuk junne, áapo äbo am bíttuala, yorememmet nokta am chúpanakë béchibo, éntok huame tü yóremem bétana tñuhuata am noknakë béchibo. ¹⁵ Bueítuk iri jü Diosta huáatiähui: juka tñuhuata joaka jume yoremem kaa susuakame enchim bétana jájana jáame enchim nok páttianakëhui.

¹⁶ Kaabeta mámpo emo jípuremta bénasem emo nüye, të kaa huame íat jáhuiteka juka juënarata joame bénasi, ál-la huame Diosta nésahui joame bénasi. ¹⁷ Símemem yöre. Hermanomem nákke. Diojtem májhue. Reytem yöre.

Jü Cristota ejemplo ä jìokot aneepo

¹⁸ Eme jóapo sáyhuame, enchim tekem bétukem emo jípure, tua am yöreka; kaa huame tü yorememmeu jíbba, ál-la két huame béttek jápsekammeu junne. ¹⁹ Bueítuk ínëli anhuame türi Diosta bíchäpo senu én Diosta ä yöre béchibo kaa al-leetuahuáteko, kaa ä innë éäü júne innëateko. ²⁰ Bueítuk jita tñhuasa júri kaa tñuhuata joaka enchim chónhuähui éntokem, ¿jíba áamak al-leiya? Të eme tñuhuata joaka jìokot máchiraata bichátek éntokem jíba áamak al-leátek, lútula huëpo iri türi Diosta bíchäpo. ²¹ Bueítuk jári béchibem núnuhuak; bueítuk Cristo két ito béchibo jìokot máchiraata bitchak, ejemplota itom mákaka, enchim alë bénasi emo boojorianakë béchibo. ²² Áapo kaita

juënaraata yáhuuak; kaita hua ára nókichia jikkaijuuak ä tempo. ²³ Áapo juënasi áa bétana nokhuay júne kaa juënasi am yómmiak; jiokot johuaka júne kaa am bé-reka nookak, ál-la huaka áu johuamta hua tua lútúriata joamta mámpo ä tójjak. ²⁴ Áapo hua itom juëna yáarim ä takahuapo núk siika jum kúrusichi, itom hua juënaraata bétana kókkoka túhuapo itom jiápsinaké béchibo; bueítukem jiokochá yáahuaka béchibo áma yorela. ²⁵ Bueítuk emée huame kabaram emo náikimtelatuká bénasi aaney, të enem hua enchim jiápsi suayamta urkaram.

3

Jume kukunakame éntok jujubekame jáchin emo nünakéhui

¹ Júneli kétchi eme jáamuchim kukunakame, enchim kunam bétukem emo jípure, huame tú nokta kaa súaleme kobatunaké béchibo kaa nokiayi, të túlisi bem jubim emo nüyëubeyi, ² túlisi éntok yórisi machisi enchim emo nüyëubet suaka. ³ Huá uyjória enchimmet ayunakeme kaa hua yeutana takahuapo enchim átteanakéhui, hua buéresi uyjória emo chíkhuame, óoro átteahuame, sánko buéresi uyjorisi yáataka átteahuame, ⁴ ál-la hua huáijhua jiápsita bétana huéeme, hua kaa momoyeme, iri jü kaa béttek jiápsihuame éntok yánti jiápsihuame; iari tua ché bėj-re Diosta bíchäpo. ⁵ Bueítukim junéli két túlisi emo nüyey bannaataka huame jáamuchim tü jiápsékame, Diostat éame, bem kukunam bétuk emo jípureka; ⁶ juka Sarata Abrahamta “yóreka Señor tí áu ä jijjá bénasi”. Huári bétana asoarimtakem taahuak, túhuata jóáteko, kaitat ée májhueka.

⁷ Eme jujubekame, két áma huamsu, ámemakem aane suamsi emo nüyeka, jünéaka juka jámutta ché kaa útteakamta jiápsékähui, éntok enchim beu juka túhuata ay jiápsihuamta am átteakáhi, Diostau bíchaa enchim buanáu jikkaijtunaké béchibo.

Tü éeri túisi itom ay tahuanakéhui

⁸ Én éntokem simetaka huépülsi jíba éiya, huatem béu jita innéaka, emo nákeka emo sailakamta bénasi, emo jiokoleka, éntok kaa emo buérialéka. ⁹ Juënasi áu ayuhuak kaa juënasi ámeu ayunake, juënasi aihuátek júne kaa juënasi ä yómmianake, ál-la túhuata jo báanake, jünéaka túhuata átteä iaahuaka enchim núnutukähui. ¹⁰ Bueítuk: Huá al-leaka jiápsi báareme,

éntok taahuarim túri bit báareme,
ä nínni yüinake kaa juënak ä noknaké béchibo,
éntok ä teni júne kaa ára nókichiaata ä noknaké béchibo;

¹¹ juënarata tójaka túhuata jonake;
yánti náu jiápsihuamta jariunake éntok ä boojorianake.

¹² Bueítuk huame Señorta pusim juka lútúriata joame túreka bitcha,
éntok juka bempörim áu buanáu jikkaja;

tee jü Señor huame kaa túhuata joame kaa túreka am bėj-reka bitcha.

¹³ ¿Jábesu két kaa túhuata enchimmeu yáanake jáni túhuata enchim joayo? ¹⁴ Të eme jita jiokot máchiraata bichétek túhuata joaka, úttesem al-leiya. Huá béchibem kaa emo máujtua bempörim bétana, éntokem kaa naa múksi emo éetua, ¹⁵ ál-lem juka Dios Señorta úttile enchim jiápsipo, éntokem jíba huechiapem emo jípureka aane enchim emo nok-riánaké béchibo, sime huame túhua enchim boobichäu bétana enchim temájeme yómmia béchibo kaa buere jáka éntok yórisi machisi nokaka. ¹⁶ Túlisem emo nüye huame jájana enchimmet nokame, enchim juëna yorememtuká bénasi, tiusi tahuanaké béchibo, Cristota bétana túlisi enchim emo nüyëu jájana jíame. ¹⁷ Bueítuk ché túri emé jiokot máchiraata bicháteko túhuata joaka, Diosta inel ä huáatiayo, kaa túhuata enchim joäpo béppa.

¹⁸ Bueítuk jü Cristo két jiokot máchiraata bitchak séjtuł jíbba, itom Dios bejrim béchibo, hua tü yóreme jume juëna yóremem béchibo, Diostau itom huéria báreka, lútúriapo jü ä takahua méhuak, të espíritu jo jíba jiápsaka taahuak. ¹⁹ Huámi espíritu két áapo huame bannaataka kókkokame anéu siika. Huanái ámeu nookak, ²⁰ huame bannaataka ámeu nokta kaa jikkaij báaremmehui, Diosta bínhua ámet boobichaihuiy junne, huame taahuarim Noéta jiápsayo, juka arcata johuayo, huam kaa jaiki géntem, guoj náikim jíba áma jíneihuak, buere baniapo. ²¹ Jü yore batóhuame hua júnako báata am jínëuká bénasi, én két yore jínëu Jesucristota jjabiteká béchibo, kaa huaka takahuapo béppa chícha máchiraata itot ayukamta itom úhuaaka; ál-la Diostau bíchaa túlisi itom ito nü báreka éenaké béchibo. ²² Huá téhuekau jikau sikame Diosta báta bétana kátekame; éntokim áapörík bétuk emo jípure jume Diosta ángelesim, jume yáuram, éntok jume útteata jípureme.

4

Diosta éä paman emo nüyeme

¹ Juka Cristota ito béchibo jikot máchiraata ä takahuapo mabetakä béchibo, enchimmet két huäri éeri ayunake; bueituk hua takahuapo jikot máchiraata innésukame kaa éntok júchi juénaku annaké, ² huame taahuarim itou bëyeme kaa huaka im ániapo yoremem kaa huéeläpo ukuléu huátiaka jíapsi béchibo, ál-la Diosta éäpo áman itom jíapsinaké béchibo. ³ Büru táapem béja jume tua Diosta kaa súaleme al-leetua béchibo jita yáasuk, kaa túrata joaka, kaa huéeläpo juka huakajta bétana huémata ukuleka, nanaakoka, kaa tíura pájkota huëpo rejteka, yú tútti naakoramtaka, huame diosim kaa yöri mátschim yöreka. ⁴ Ímëi béchibo át guómtisi maachi hua áme bénasi kaa huéeläpo juénarata kaa enchim joähui, kialikum jájana enchimneu jiaahua. ⁵ Të bempo lútúriata nénkinake hua jíapsammet éntok kókkolammet nokta chúpanakemta bíchäpo. ⁶ Bueituk íari béchibo két jü tü nooki Diosta bétana huéeme nokhuak jume kókkolammehui, nokta ámet chúpatunaké béchibo takahuapo aneka bem yáari béchibo, të jíba espíritu am jíapsinaké béchibo Diosta jíapsä bénasi.

⁷ Të sime ayukamta lútinakeu abe yuuma; íä béchibem suamsi emo nüye, éntokem Diostau buanaka jíapsa. ⁸ Símeta béppa nánanchem túisi emo nákke, bueituk jü emo nákhuaame juebena Dios bejri yáarim tuchanake. ⁹ Nánanchem emo mamabeta kaa jájana jáka. ¹⁰ Huëpúlaka bem huéeläpo bem miiki senukuu ä buíjnake, Diosta buéresi túhua al-leaka náikim buísemta bénasi éaka. ¹¹ Seenu nokátek tua juka Diosta noki huëpo áman noknake; senu tékiata máktukátek Diosta úttiárata ä mikápo áman ä boojorianake, juka Diosta tua yörinä béchibo Jesucristota béchibo, hua lóoriata átteakame éntok juka nésayhuamta jíbapo béchibo éntok jíbapo béchibo. Júneltunake.

Cristota béchibo jikot máchira innëhuame

¹² Eme nákhuaame, katem át guómté hua jikot máchira enchim ay jíöbilahuamtachi enchimneu ayukame, huaka kaa jaibu enchim emo inné máchilëu enchimneu huétiaka; ¹³ ál-lem al-leepo yúmala Cristota béu jikot máchiraata enchim bíchä béchibo, bueituk ä ujoyóriahuata yörisi machik yeu machiak két enchim buéresi al-leenaké béchibo. ¹⁴ Cristota téhuam béchibo jájana enchimmet nokhuátek, túisi túhua enchimmet ayka, bueituk hua Diosta Espiritu ujoyória áusüli enchimmet ayka. Lútula huëpo bempo ä béj-reka nooka, të enchim béchibo áapo jíba yörihua. ¹⁵ Eme jábe junne jikot máchiraata bichátek, éläpo kaa jábeta ä mëlátukä béchibo, o ä éekbuä béchibo, o ä juéna yóremtukä béchibo, o kaita ä júneriäpo áu ä kikkibachä béchibo. ¹⁶ Të seenu Cristota ä súalé béchibo jikot máchiraata bichátek kaa áu tíutuanake, ál-la Diosta úttílnake huäri béchibo.

¹⁷ Bueituk jü taahuari béja yúmala huaka nokta chúpanakeu Jesucristota súalemmet naateka. Itot báchä naatek, ¿jáchisu ámeu chúpanake jáni huame Diosta tü noki kaa súalekammehui? ¹⁸ Bueituk jü tü yoreme jikotampo jínëihua, ¿jáchisu áu huéenake jáni jü juéna yóremtahui, Diostamak kaita huáatiamtahui? ¹⁹ Ä junélituk huame Diosta éäpo jikot máchiraata bíchame, jita jo árahuekamta, ä noki chúchupamta mámpo bem jíapsi yéchanake, éntokim túhuata jonake.

5

Diosta súaleme suayahuähui

¹ Huame yoiyöturi enchim násuk yeu púarimmeune jikot jiaahua, ínapo két yöturitaka áme béuchi, éntok Cristotau jikot máchiraata sikamta bíchakame, éntok jü két ujoyória yeu ä machinakepo annakeme, enchimneune ínel jiaahua: ² Jume Diosta súaleka enchim násuk anemem suaya, am suaya kaa útteapo, enchim tü jíapsekä béchibo ál-la; kaa huaka béjtuahuamta huátiaka, ál-lem kaitat boobíchaka chíkti enchim jíapsimak ä yáanake. ³ Katem huame enchim suayáú úttiapo sau báare, ál-lem ejemplotam mákka jume Jesucristota súaleme. ⁴ Huanäi huaka am suayame béppa nésahuemta yeu machiakem huaka coronata ujoyorik kaa momoyemta mabetnake.

⁵ Alé bénasi, eme júbua yoyötume, jume yoiyöturim mámpo emo jípure. Éntok sime nánancha emo nok jíkkajaka kaa béttek jíapsitem náu jípunake; bueituk: Dios am béj-reka huéiye, jume emo buérialeme, éntok kaa emo buériallemneu túhuata johua.

⁶ Júnentukem Dios útteakamta mámam bétuk emo jípure, áapörik enchim tóbnoktianaké béchibo taahuata yúmako. ⁷ Símeta huaka enchim kóm éáhuem ä mámpo tójja, bueítuk áapo enchim suaya.

⁸ Suamsem emo nüye, éntokem kaa kótche; bueítuk hua enchim bėj-ri, jü diablo, leonta omté bénasi, chíkola huerama, jábeta ä buänakeu jariaka. ⁹ Huákärem bėj-reka óusi jápte, jíba bénasi Diosta súaleka, jünéaka jukai junéli huémta huame huate enchim hermanom síme ániat anemmeu ayukähui. ¹⁰ Tě jü Dios síme tü eäu tápuni, hua ä yü ujjória itom mik báreka itom núrukame Jesucristota béchibo, chúkula kaa jaiki táapo enchim imi ániapo jiokot ansukäpo, áapo enchim tü tátabnake, enchim óusi éetuanake, enchim útteata máknake, éntok kaitat jáchin éaka enchim jíapsituanake. ¹¹ Áapörik béchibotunake jü yörihuame, éntok jü nésayhuame jíbapo béchibo. Júneltunake.

Teboteri chúpëpo huéeme

¹² Silvánotamak, hua tua yúmalasi hermanopo ín jípureumakne kaa jaiki nokta enchimmeu jiojtek, enchimmeu nokaka jáchin enchim emo núnake bétana éntok hua én enchim boojoriau tua jü Diosta lütüriatukä bétana nokaka.

¹³ Jume Jesucristota súaleme Babiloniapo aneme enchimmak náu yeu púari, éntok Marcos ín úusi, enchim tebotua. ¹⁴ Emóem tebotua enchim emo náké béchibo.

Yánti jíapsihuame símem enchimmaktunake, síme eme jume Jesucristota ma-bet-lame. Júneltunake.

Jü Carta San Perota Guosa Huëpo Jiojtekähui

Teboteri

¹ Ínapo Simon Peero, Jesucristota sáuhuëhui éntok ápostol áapörík bétana yeu púari, enchimmeune jiojte, eme jume ito beu itom Dios itom jínëukame Jesucristota lütüria béchïbo huaka Diostat ehuamta tua musála machik jájamlame. ² Huá Diosta tü eäu éntok yánti jíapsihuame chëhuasu enchimmet ayunake Diosta éntok itom Señor Jesústa enchim täyaká béchïbo.

Jume Diosta jíapsi jípureme

³ Síme hua jíapsihuamta bétana huéeme, éntok Diostau huáatihuá bétana huéeme itom müiki áapörík Diosta úttearammea hua ä uýóriay éntok yörisi machiku ay itom núnumkamta itom täyaká béchïbo, ⁴ huámëi huámi buéresi musála machik ito nätua, huári huam Diosta bënasi enchim jíapsinakë béchïbo, huaka ím ániapo yore jíapsi nasontemta takahuata jita ukuléu béchïbo ayukamta tóij-lataka. ⁵ Íari béchïbo eme két át jíapseka tekipanuanake, enchim ä súalëhuem tü éerita rúktia, jü tü éeritau éntok jíat jüneehuamta, ⁶ jíat jüneehuamtau éntok emo yüihuamta, emo yüihuamtau éntok yánti jíapsihuamta, yánti jíapsihuamtau éntok Dios huáatihuamta, ⁷ Dios huáatihuamtau éntok sailapo emo huatiahuame, emo huáatiahuamtau éntok yore nákhuaamta.

⁸ Bueituk ikái enchimmet ayuak éntok jíba enchimmet ä yötui, kaibem kía jíapsina, kaita joaka, jíbem tekipanuanake itom Señor Jesucristota chëhuasu enchim täyanakë béchïbo. ⁹ Të hua síme ikái kaa jípureme hua kaa mékka bíchamta bënasi maachi; líptita bënasi maachi, bueituk huaka bannaataka kaa ä tühua yáarim bétana ä tü huéhilatukáu kóptiala. ¹⁰ Huári béchïbo, hermanom, tuem át jíapseka tekipanua Diosta enchim núnutuká bétana éntok enchim yeu púatuaká bétana enchim ä lütüria yáanakë béchïbo; bueituk ínel anëtekem jauhuey jünem kaa huáttinake. ¹¹ Bueituk junëli jíbem buéresi al-leriahuaka mabetna, áman huaka itom jínëukamta itom Señor Jesucristota yü nésahuemta.

¹² Íari béchïbo, ínapo jíba enchim áu huáatitua, enchim ä jünëriay junne, éntok huaka lütüriata én enchim jípureubet útteata enchim nülatuk junne. ¹³ Ino béchïbo türi, én takahuapo aneka enchim in búsanakëhui enchimmeu nokaka; ¹⁴ jünéaka lauti íká takahuata ín tö simnakëhui, itom Señor Jesucristota nee jüneetuápo ámani. ¹⁵ Ínapo két át jíapseka tekipanuanake, chúkula nee muksuko íahuí enchim huáatinakë béchïbo.

Jume Cristota uýjória bíchakame

¹⁶ Bueitukte itom Señor Jesucristota útteara bétana enchimmeu nookak éntok júchi ä yebijnakeu bétana, të kaa kía nokta árai huápo áman yáata nokaka, ál-la huaka ä yörisi máchiraata itom pusímmea itom bíl-latukápo ámani. ¹⁷ Bueituk áapörík jü Dios Áchayta bétana yörihuamta éntok uýjóriata mabetak áman buere uýjóriata bétana jáhuu áu kóm bíttuahuak ínel jáka: “Íri ájaria jü ín Üusi ín nákehui; áapo jü tua nee al-leetuakame.” ¹⁸ Itapo éntok ikái jáhuita jikkajak téhuaka bétana kóm bíttuahuakamta, áman káuhui santo ti téhuahuakapo áamak aneka.

¹⁹ Atá jípure kétchi jume profeetam nooki, të én chë lütüriapo tahaalata. Türi enchim béchïbo enchim át suáhu hua nokichi hua machiria kaa machiku béetemtat enchim suá bënasi, machiriata yeu kíktëu tájti éntok Jesucristota enchim jíapsita machiriáu tájti, hua buere chóki matchuu bíchaa yeu hueramame ti téttehuahuame. ²⁰ Tem bát ikái jünëria, kía jita noki jüne profetam bétana huémta jiojteripo ayukamta kaa yoremata éapo áachá jüneenakëhui, ²¹ bueituk kía jauhuey jüne profetam noki kaa yoremem éapo nokhuak, ál-la jume yoremem Diosta yeu púarim Espiritu Santota éapo áman nookak.

2

Profetam ára nókichim éntok maestrom ára nókichim (Jud. 4-13)

¹ Të két bannaataka jume profeetam ára nókichiram aaney Israelta yoremraata násuku, maestrom ára nókichiram enchim násuk annákë bënasi, huame kaa jünakiachisi tábuik enchim majtianakeme, hua tua lütüriata bétana huémata tatabbáreka. Señorta am jínëukamta jünem kaabë tianake, junëlim láutipo huaka

kaitäpo bem tahuanake emo jariuria. ² Éntok juebénaka huaka kaa tūhuata bem majtiahuakau jonake. Jümëi béchibo jü tü nooki Jesucristota bétana huéeme jájana át noknake. ³ Éntok tómita buéresi bem huáatiä béchibom ára nókichiata enchim majtiaka enchim ä ühuuanake. Huámechiri béja jauhuey naateka béttesi nokta ámet chúpatunakeu kaa bínhuatunake, juka jìokot máchiraata bem bínnakèhui, bem kaitäpo tahuanakeu jiba yúmanake.

⁴ Bueituk Dios huame ángelesim Dios bejrta yáakame kaa am jìokorek, ál-la béetekum kómam guótiak huam kaa machiku pereesopo am tójjak, hua taahuari ámet nokta chúpanakeu tájti. ⁵ Éntok juka yoremraata bannaataka huémta júne kaa jìokorek, Noéta jìbba, huaka lütüriata bétana nokáuta éntok guoy búsanim áamaki; huame juéna yóremmemu buere bániata, diluvio téamta, bíttuak áma am kókkó íaaka. ⁶ Alé bénasi huame pueblom Sodoma éntok Gomorra nokta ámet chúppak am luutinaké béchibo, náposasi am tahuariaka, éntok ejemplo am yétchak, huame kaa tūhuata jo báareme béchibo. ⁷ Të juka tü yórem Lotta áma yeu huíkkek, huaka juéna yóremem kaa huéeläpo juénasi bem anéubei kaa al-leamta. ⁸ Bueituk í tü yóreme áme násuk jóakay chíkti táapo ä jápsi kaa al-leetuay huaka kaa tūhuata jume yoremem joü bíchaka éntok huaka nokta kaa türìk jìkkajaka. ⁹ Jü Señor jita juénarata bétana júne huame tü yóremem ára jínëu, jume juéna yóremem éntok am érianake jìokot máchiraata am bínnaké béchibo áman taahuata nokta ámet chúpanakeu yúmayo.

¹⁰ Chë júne siroksi machisi ámeu huéenake huame takahuata bétana huémta guojaasemmehui, huame takahuata jita ukulëpo áman kateme, jaiti máchiraata boojoriame, éntok huame Señorta yáura kaitäpo bíchame. Ímëi kaabeta jáchin ériaka yáurata bék-reka aane, kaabetam májhueka huame yórisi machisi nésahuemmet jájana jiaahua. ¹¹ Huame Diosta ángelesim chë útteaka éntok chë nésahueka junne kaa béttesi nokta ámet jìjimma, Señorta bíchäpo.

¹² Të ímëi yoremem hua kaa bem át jüneäubet júne juénasi nokame, huame animal kaa júneame súa béchibo yeu tómtílamtaka mámpo jìpuhuame bénasim jum bem kaa tūhua yáarimmak kókkonake, ¹³ hua kaa tūhua bem yáari béchibo béjhuata mabetak, béjasum chíkti táapo huaka kaa tūhuata bem jonakeu musáule. Ímëi ínel jume jaiti mamachim, éntok máncham, enchimmak jìbuäka júnen jiba kaa tūhuata boojoria, éntokim jiba emo al-leetua.

¹⁴ Bempo kía jiba jume jáamuchimmet pupujte, katim íchakte juénarata joaka, huame géntem kaa bem jápsi tútti jìpureme náyote. Bem jápsi jita chíkti huáatiaubet jóyhuala, éntokim kaa tūhuata násuk usiarim. ¹⁵ Huakam böota lütula huémta tójaka tábuikut kaate, jü profeta Balaam jü Beorta úusi böochi, huári huaka juénaraata béjhua chë nákkkek. ¹⁶ Të béttesi nokta jìkkajak kaa tūhuata ä yáaká béchibo; bueituk jü animal kara nokame ä púaateme yorem ténasi áu nokaka hua profetata kaa súara ä yaa bárëu táktiak.

¹⁷ Ímëi kía jume pozom kaa báakame bénasi mamachi, namuta buere jékata huéria bénasi mamachi; áme béchibo hua tua kaa máchira náikiari jiba béchibo. ¹⁸ Bueitukim buéresi kaita bék-remta nokaka takahuata ukulëubei ámeu bíchaa am huiike, huame jìob-lataka kateme tua tójj-lame én jübua jápsi kúaktílame. ¹⁹ Búttiataka bem jápsinake tíakam ámeu nooka, të bempöisu jü kaa tūhuata bétuk emo jìpure. Bueituk kía jábe júne úttearäpo kobahuak hua ä kobakamta bétuk áu jìpunake. ²⁰ Tua lütüriapo bempo hua juénaraata ím ániapo ayukamta bétana áma yeu sákalataka, juka Señor Jesucristota, juka yore jínëumta, bem táyaka béchibo, éntokim júchi áma emo kuuriakátekemo nénkílamtaka tahuanake. Huanäi hua ámeu huéemjakeme chë júne jìokot machinake bannaataka kee bem ä tátäyäpo béppa. ²¹ Bueituk chë türi éiyey áme béchibo juka Jesucristota tü noki kaa táyako, ä táyasulataka éntok júchi bem amáu nóttëpo béppa, juka Diosta nésahui bem téjhuahuakau tójaka. ²² Të hua noki tua lütüriata jiäpo ámanim aane, hua ínel jíame: “Huä chüu júchi ä bísachi buäye, kohui éntok úbataka júchi techoapo áu bíaktia.”

3

Jü taahuari Señorta át yebijnakeu yúmanake

¹ In nákéhui, íri jü jíosia guosa huëpo ín enchimneu jìojtèhui, éntokne náhuichimpo enchimneu nokaka enchim bússa enchim jítäu huáatinaké béchibo, ² huame santo profetam jauhuey nok-läu enchimneu huáatinaké béchibo, éntok hua Señor itom jínëukamta nésahui apóstolim itom téjhuakaubehui.

³ Íkai bát jüneriaka, bueítuk jume taahuarim äbo huéenakemmet yore junnerianakeme yáijnakêhui, bem takahua jita ukulêpo áman jíba kateka, ⁴ ínel jíaka: “¿Jáchisu yeu siika jü júchi ä yebijnake bétana ä nokakâhui? Bueítuk huame itom áchayim kókkoka taahuarit naateka sime jíba bénasi huéiye, ániata júnaktehuakapo naateka én tájti.” ⁵ Ímêi ínel júnaktekam kaa ä jüneria báare, juka téhuekata Diosta ínel jíakâ béchibo yáatukâhui, éntok juka buíata báatukâi bétana éntok báy ä jíapsâhui. ⁶ Huâ béchibo, jü ánia bannaataka huéeme buéria baniay lütek. ⁷ Tê jü téhueka éntok jü buíya én ayukame Diosta éapo bëri hua taahuari nokta ámet chüpanakepo tájti, tájtiy ä luutinakê béchibo, chíkti juéna yórememmak náuhui.

⁸ Tê eme nákuhame, íkârem jüneria: jü Señorta béchibo jü senu taahuari senu mil huásuktiriata bénasi maachi, éntok senu mil huásuktiria júne senu taahuata bénasi maachi áa béchibo. ⁹ Jü Señor kaibu ä surujtianake, huaka taahuata ä noki chüpa béchibo huatem éä bénasi, ál-la simem boobícháihui, taahuarim itom réuhuasimeka, kaabeta áu tárü íaaka ál-la simem emo jíapsi kúakti íaaka.

¹⁰ Tê hua taahuari Señorta át yebijnakeu yúmanake huaka lak-ronta ják tukaapo yepsakápo bénasi; huaachi taahuarit jü téhueka luutinake mausi buére kusisi jíaka, sime hua jíkat ayukame béetisuka kaitápo tahuana, jü buía éntok sime hua át ayukame két táatunake.

¹¹ Íkai sime ayukamta kaitápo tahananakey, jáchisu énem kaa Diostau huáateka túlisi emo nüyeka jíapsinake, ¹² boobíchaka éntok emo bamijtuaka huaka taahuata Diosta yéchari yúmanakeu béchibo, hua taahuarit juka téhuekata béeteka kaitápo tahananakeyo, éntok hua áman jíkkat ayukamta tájaka ä kájoktinakeyo. ¹³ Tê ítapo ä boobícháihui áapörík júnen jíakâ béchibo bemela téhuekata, bemela buíata, huam túhuata jonápo.

¹⁴ Huári béchibo, eme nákuhame, íkai boobíchaka tuem chíkti enchim jíapsimak át tekipanua kaita juénarata enchimmet téunâ béchibo, éntok áapörík bétana kaita nokta béttesi machik enchimmet ä jíkkaijnakê béchibo, yánti jíapsaka. ¹⁵ Éntokem kaa ä koptia, Señorta simem jínêu báreka lauti itom ä huériâhui; jü hermano Pablo itom nákehui itou jiojtekâ bénasi, súahuata ä mikhuakapo ámani, ¹⁶ sime ä jiojteri jélaimpo íari bétana nokaka; huame násuk obiachi ámet júnee béchibo, huámëisan huame kaita tua táyame éntok náuhui éame am nánayote, két huame huete jiojterim junne, bempöisu kaa túisi bem emo tahananakê béchibo.

¹⁷ Júnëlituk eme, ín nákehui, bát íkai jüneriaka, emoem suaya, jáchinai júne juéna yóremem enchim báitâhuak hua enchim óusi eäu kóm huéenake. ¹⁸ Al-lem yötu jum túhuapo éntok itom Señor Jesucristota, itom jínëukamta, táyahuápo. Áapörík béchibo sime ujoyória náikiatunake, éni éntok jíba béchibo. Júnentunake.

Jü Carta Bat Huëpo San Juanta Jïojtekähui

Jü noki ái jíapsihuame

¹ Jü kesam huëpo ayukäihui, jü itom jikkajakähui, jü pusimmey itom bichakähui, jü sime nau itom bichakähui, entok jü mamammey itom at mámtekähui, Noki jíapsihuamta yore mikamta bétanate enchimmeu jïojte. İri jü nooki jíapsame. ² Áapo, jü jíapsihuame machisi au bittebok. İtapo éntokte ä bitchak, éntokte jıba áa bétana jume géntemmeu nookak; én éntokte enchim ä téjhua İri ájaria, jü jıba béchıbo jíapsihuamta yore mikame, jü bannaataka Dios Áchaytamak aneme, jü én itou áu yeu machiriakame. ³ Jü itom bíchakäu bétanate enchimmeu nooka, éntok jü itom nok jıkkajakäuta bétana, enchim kéchá jüneriaka itomak huépülsi enchim emo jípunaké béchıbo. Jü huépülsi náu itom ito jípurëu lútula huépote jü Dios Áchaytamak ä jípure, éntok ä Üusihua Jesucristotamakı. ⁴ Huäri bétanate enchimmeu jïojte tua yúmalasi enchim al-leenaké béchıbo.

Dios jü machiria

⁵ İri ájaria, jü nooki Jesucristota itom majtiakähui, jü itom én nokähui: Dios jü machiria. Jáchin jum machiriapo kaita kaa máchira ayka, alé bénasi két áapörikut kaita juénara at ayuk. ⁶ İtapo huépülsi Diostamak náu ito jípurë tíáteko, éntok kaa machıku rejtetek, ára nókíchimte, entokte kaa luturiata johua. ⁷ Të İtapo machıku rejtetek, Áapörık, machıku aane bénasi, jıbate huépülsi náu ito jípunake, huanäi ä Üusihua Jesucristota ójbo itom báksianake, sime itom Dios bejrimmechi.

⁸ Të İtapo kaa Dios bejrita kaa itot ayuk tíátek, itote bäi táttähua. Entok jü lütüria kaa itot ayka. ⁹ Të İtapo jume itom Dios bejrim kaa Diostau yeu buisekäte, Áapo huitti entok lútula huëpo itom Dios bejrimmet itom jıkorinake, entok sime kaa túhuapo itom báksianake. ¹⁰ Të İtapo Dios bejrita kaa ito yáalä tíátek, Diostate ára nókichi johua. Ä nokihua entok kaa itot ayúk.

2

Cristo itom nok-riame

¹ Emëe ín usiálam, ikáine enchimmeu jïojte Dios bejrita kaa enchim jonáké béchıbo. Të jábe júne jü ito násuk aneme Dios bejrita yáakátek, Dios Áchaytau bíchaa itom nok-rianakemtate jípure, Jesucristota, jü tua lütüriata joamta. ² Áapo İnel jü itom Dios bejrim béchıbo Diosta omtëu tü yáakame ä jíapsi nénkaka, éntok kaa itom Dios bejrim béchıbo jıbba, ál-la két sime ániat aneme Dios bejrim béchıbo.

³ İnelite jüneyia itom ä täyähui, ä ley nésauhui joáteko. ⁴ Huä İnel jıame: İnapone ä täya, të ä ley nésauhui kaa joátek, jü junëli jıame kia ára nókichi, entok jü lütüria kaa at ayuk. ⁵ Jü ä noki ériame iachiri Diosta yore nákehui tua lütüriapo yúmalasi at ayka. İari béchıbote jüneyia Áamak itom anëhui. ⁶ Jü jıba Diostamak áu anëtıame, Jesucristota áu ä nükäpo bénasi áu nüpo yúmala.

Jü bemela nésauri

⁷ In hermaanom, kanne bemela nésauta enchimmeu jïojte, ál-la juka bannaataka nesauta, jü kesampo naateka enchim jípurëu. İri antiguo nésauri jü nooki bat huëpo naateka enchim jıkkajakäihui. ⁸ Kaa bemelatu jıobe İri nésahui të ä bemelataká bénasine enchimmeu jïojte. Cristo, áapo ä chuppak ikäi nesauta. Eme entok, én kécha johua. Buetuk jü kaa machiria beja simsu, entok jü tua machiria beja machi.

⁹ Jü machiriapo au anëtıame entok ä hermaano kaa bibitpeame, ketune kaa machıku aane. ¹⁰ Jü ä hermaano nákeme machiriapo jıba anë, áapo entok kaa teitinake jum Dios bejripo. ¹¹ Të jü ä hermaano kaa bibitpeame, kaa machıku aane entok kaa machıku huerama entok kaa jüneyia jákun bíchaa ä huëhui, bueıtuk jü kaa máchiriai lıptitaka kaa bıcha.

¹² Eme ín usiálam, enchimmeune jïojte, bueıtuk béjem jıkorisuak enchim kaa tü yáarimmechi, Jesucristota béchıbo. ¹³ Eme áchayhuarım, enchimmeune jïojte, bueıtukem juka kësampo huemta täya. Eme júbua yoyötume, enchimmeune jïojte, bueıtukem béja jü diablotıa kobalatakı kaate.

Enchimmeune jiojte, eme ín usiälam, bueitukem juka Áchayhuarita täya. ¹⁴ Enchimmeune jiojte, eme áchayhuarim, bueitukem késampo huetma täya. Enchimmeune jiojte, eme jübua yoyötume, bueitukem ütteak jum Diosat ehuäpo, entok jü Diosta noki jiba enchimmet aane enchim jiápsipo, éntokem diablota kobalataka kaate.

¹⁵ Katem juka ániat kaa türik johuamta nakbare entok juka ániat ayukamta, bueituk jábe juka ániat ayukamta naketek jü Dios Achayta yore nakeu kaa at ayuk. ¹⁶ Bueituk síme jü ániat ayukame, juka takahuata ukulehui, jume pusim ukulehui, entok jü au jítaleka jiápsihuame, kaa Dios Áchayta bétana huéiye, ál-la, ímí ániata bétana. ¹⁷ Jü ániá luutinake éntok at ayukame ukulhuame. Të juka Diosta nésahui joame jiba béchibo jiápsinake.

Jü anticristo

¹⁸ In usiälam, jume taahuarim béja lútisëka huéiye. Eme béja ä jikkaijsula, juka áu Cristo tíamta yebijnake bétana. En béja juebénaka emo Cristo tíame yeu machila. Kíalikute jüneiya béja jume taahuarim yumasëhui. ¹⁹ Ito násukim yeu sákala, të ímëi kaa ito beu éiyay, bueituk ito beu éátekim jiba itomak an éiyey. Të símem kaa ito beu am eäü jünakiachinakë béchibo, yeuhuim sájjak.

²⁰ Të eme juka Jesucristota Espiritu Santota jípure, éntokem símeta jüneria. ²¹ Lütüriata kaa enchim täya bénasine enchimneu jiojte. Të ál-la enchim ä täya béchibo: bueituk jü ára nókíchiria juka lütüriata kaa attiak.

²² ¿Jábesu jü ára nókíchi? ¿Jachu kaa hua Jesústa kaa Cristo tíame? Iri jü anticristo, bueituk áapo juka Dios Áchayta entok ä úusihua kaa ä aane tíiya. ²³ Síme hua Diosta úusi kaa aane tíame, Dios Áchayta kaa jípure, jü Diosta úusi au täya tiaka ä jüneriatebome Dios Áchayta ket jípure.

²⁴ Késam huëpo enchim jikkajakäu, jíbem enchim jiápsipo ä éria. Bueituk juka késam huëpo enchim jikkajakäu enchim jiápsipo jípurétek, Diosta Úusi entok ä Áchaytamak jíbem annake, ²⁵ Jesucristo éntok íkái nooka, jiba béchibo jiápsihuamta itom mak rókka.

²⁶ Júkaine enchimneu jiojte jume enchim bäi táttáhuame bétana nokaka. ²⁷ Të juka Espiritu Santota Jesucristota bétana enchim mabetakau jiba enchimmet anétek, jü jabeta enchim majtianakeu kaa enchimneu bëye; jachin juka Espiritu Santota jiba símeta enchim majtia, entok tua lütüria entok kaa ára nokíchi. Jachin Áapörik enchim ä majtiakä bénasi, áachem aane.

²⁸ Én éntok, ín usiälam, jíbem Cristotachem chäye, Áapörik júchi yepsayo áapörikutte jiba eenake, äbo ä yepsakte kaa sekána bíchaa kannake ä tíhueka. ²⁹ Béjem jüneiya Áapörik lútula ä jiápsähui, kéchem jüneepo yúmala símem jume lútula jiápsame Diostachim yeu yoremtula.

3

Jume Diosta úusim

¹ Áachem suuhua, jáchin juka Áchayhuarita itom nákëhui, Diosta úusim ti itom téhuaanakë béchibo, entokte ajária. Juari béchibo jume ániat jiápsame katim itom täya, áapörik kaa bem täya béchibo. ² Eme ín nákëhuim, énte Diosta usiälam. Të ketune ke jee jüneriatu jü jáchin itom taahuanakëhui, jüniate Áapörik yepsak ä bénasi itom bittunakëhui, bueitukte áapörikut kaita Dios bejrim at ayuk. ³ Síme hua boobit-huamta Áapörikut jípureme, áapo símek béppa túlisi au báksia, Ínëli Jesucristota símek béppa kalakosi kaa chicha machiakä bénasi.

⁴ Síme jü Dios bejrita joame, Diosta nésauri bėj-reka huéiye, bueituk hua Dios bejri yáari Diosta nésauri bėj-rita johua. ⁵ Jüneäem Jesucristota itom Dios bejri yáarim tucha báreka yepsakähui, éntok áapörikut kaita Dios bejrim at ayuk. ⁶ Síme hua jiba áamak áaneme, juka Dios bejrita kaa johua. Síme juka Dios bejrita joame, kaa ä bil-la, éntok kaa ä täya. ⁷ In usiälam, kaabe enchim bätáunake. Huä lútula jiápsame, lútula jiápsihuäpo aane, Áapörik lútula jiápsa bénasi. ⁸ Të hua Dios bejrita joame diablo ä áttiak, bueituk jü diablo késam huëpo naateka jiba Dios bejrita johua. Të jü Diosta Úusi iari béchibo äbo yepsak, juka diablota, tékil kaitäpo tahuaria báreka.

⁹ Síme jü Diosta éäpo bemelasi yoremtulame juka Dios bejritam kaa johua, bueituk Diosta jiápsi at ayuk. Entok karam Dios bejrita johua, bueituk Diosta éäpo bemelasi yoremtula. ¹⁰ Ímirim jünakiachi jume Diosta úusim éntok huame diablota úusim: Jü kaa lútula jiápsame éntok ä hermaano kaa nákeme, kaa Dios áttiari.

Itote nánancha náknake

¹¹ Iri ájaria jü nooki kësam huëpo enchim jikkajakähui: Itom ito nak sáihuähui.
¹² Katte hua Cainta bënasi ito bínnake, jü diablotá áttia, ä saila mäakame. ¿Jatchiaka ä mäak? Bueituk Cainta, joäu kaa türiakay, ä sailahua joäu éntok, türiakay.
¹³ Eme ín hermaanom, katem jáchin ä éria, jume ániat jíápsame enchim omtiayo.
¹⁴ Ítapote júneiya kókkohuäpo yeu sakalataka jíápsihuäpo itom aanëhui. Bueitukte itom hermaanom nákke, ä hermaano kaa nákeme, kókkohuäpo aane. ¹⁵ Sime jü ä hermaano kaa ä bibit peame, yore suáhuamta johua. Éntokem júneiya, jü jábeta mäelame käibu jíba béchíbo yü jíápsihuamta jipunake. ¹⁶ Inélite át júneiya jü tua yore nákhuaamtachi, Áapörík ä jíapsi ito béchíbo nénkakäpo. Kíalíku ítapo két jume itom hermaanom béchíbo itom jíapsi nénkipo yúmala. ¹⁷ Jü imí ániat jita jípureme huaka ä hermaano jìokot éamta júneriaka júne ä jíápsihua áu bichaa námakasi joátek, ¿jáchisu jüntuk Diosta áu náké tíanake? ¹⁸ Eme ín usiälam, katte kía teniy itom ito náké tíanake, ál-la chikti itom jíápsimaki éntok itom joäubeyi.

Diostatte eenake

¹⁹ Júnélite júnenake lütüriapo ito anëhui, éntok itom jíápsimte ä bíchäpo huitti jipunake. ²⁰ Juka itom jíapsi kaa itou kutti nokayo, Dios itom jíapsi béppa chë júneiya. Éntok Áapo simeta júneria. ²¹ Eme ín nákehüim, juka itom jíapsi kaa kutti itot nokayo, Diostatte eiya. ²² Kía jita júne itom áu aahuayo itom ä maknake, éntokte ä bétana ä mabetnake, bueituk ä nésahuite johua, éntok juka ä türëhui. ²³ Iri ájaria jü ä nésauri: ä Üusi Jesucristota itom súalnakëhui, éntok nánancha itom ito náknakëhui, itom ä téjhuakapo bënasi. ²⁴ Ä nésahue páman huéeme, Diostamak huéiye, Dios éntok, áamaki. Inélite júneiya áapörík jíba itomak anëhui, juka ä Espiritu Santo itom ä mak-lapo.

4*Diosta Espiritu éntok anticristota espíritu*

¹ Eme náhuame, katem sime huame espíritu súaale. Báchem am bítchaka at júneenake, Diosta bétana am katëhui, bueituk juebena profetam ára nókíchiram ániat yeu sákala. ² Ímírem át júneenake Diosta Espiritu jípurementachi: Jábe júne Jesucristota, Diosta, yorem takahuapo äbo ä yebij-la tíame, huári Diosta bétana huéiye. ³ Të sime espíritu Jesucristota, kaa yorem takahuapo äbo ä yebij-la tíame kaa Diosta Espiritu bétana huéiye, iri jü anti Cristo. Eme béja ä jikkaijlatukay, äbo ä hué bétana. Én éntok, béja im ániapo aane.

⁴ Eme ín usiälam, eme Diosta átteam. Béjem yölataka káate, bueituk jü enchimmet aneme chë úttiak jü ániat ánemta béppa. ⁵ Bempo im ániapo joome; kíalíkuim im ániapo ayukamta bétana jíba nooka; huári béchíbo jume ániat aneme éntok am jikkaja. ⁶ Ítapote Diosta átteam. Huä Diosta täyame itom jikkaja. Të hua Diosta kaa täyame éntok, kaa itom jikkaja. Inélite ä täya juka espíritu lütüriata, éntok juka espíritu kaa lütüriata.

Dios jü tua yore nákeme

⁷ Eme náhuame, nánanchate ito náknake, bueituk huaka emo nákhuaamta Dios ä átteak. Sime hua jábeta nákeme Diosta eäpo yeu tomtíla, éntok Diosta täya. ⁸ Jü kaa yore nákeme, kaa Diosta täya, bueituk Dios, tua jü yore nákeme. ⁹ Jü Diosta itom nákéu imí jünakiachi, huépülak jíba Üuseka äbo ä bíttuakäpo, bueituk ä béchíbotaka itom jíapsi iäka. ¹⁰ Ími huam örek jü yore náhuame: kaa itom Diosta nakekä béchíbo, ál-la Ápörík itom nákekä béchíbo, huanäi ä Üusihua äbo bíttuak, itom Dios bejrita ä béjtua iäaka.

¹¹ Eme náhuame, Diosta junéli itom nákey, ítapote ket nanancha ito nakpo yúmala. ¹² Jauhuey júne kaabe Diosta bíl-la. Të nánancha itom ito nákeyo, Dios jíba itot aane, éntok yore ä nákéu yumálasí itot chúpila. ¹³ Íári béchíbote júneiya jíba áamak ito anëhui, éntok áapörík jíba itochi itomak anëhui, ä Espiritu Santo itom ä mak-lä béchíbo. ¹⁴ Ítapo éntok, ä bíl-la, éntokte ä júneriatebo, Diosta ä Üusihua äbo bíttuakähui, jü ániat jíápsame jínëume. ¹⁵ Jábe junne Jesússta Diosta ä Üusekä bétana ä súaleme, Dios jíba áamak aane, áapo éntok, Díostamakí.

¹⁶ Ítapo ä júneria, éntokte ä súaale, jáchin machisi Diosta itom nákehüi. Dios, tua jü yore náhuame. Jü yore nákeme jíba Diostamak aane, Dios éntok, áamaki. ¹⁷ Júnéli itot au yúmariala jü yore náhuame, bueituk huári taahuari bette nokta chupey kaitatte

jachin eaka huitti eenake, Áapörík ahuá nüye bénasi, ítapote ket ími ániapo álé bénasi ito núnake. ¹⁸ Jum emo nákhuaäpo kaita máijhuame aika, ál-la jü yúmalasi yore nákhuaame juka máuj-rata yeu bebba. Bueítuk jü maijhuame kókosi yore johua. Kíalíku jü májhuematat jü yore nákhuaame kaa yúmalasi at aika.

¹⁹ Ítapote Áapörík nákke, áapörík bat itom nákekä béchibo. ²⁰ Jábe júne Diosta au náké tíateko, entok ä hermaano kaa bibitpéaka, kía ára nókichi. Bueítuk jü ä hermaano ä bíchau kaa ä nákeme, zjáchisu jüntuk Diosta náknake, kaa ä bíchaka? ²¹ Ítapote Áapörík bétana íkái nésauta jípure. Jü Diosta nákeme, ä hermaano két náknake.

5

Jü Dios ehuaäpo ániat yöome

¹ Síme jü Jesústa Cristo tíame, Diosta bétana yeu yoremtulata. Éntok síme hua úusekamta nákeme, huaka ä bétana úsiarihuata két nákke. ² Ímíte at júneiya jume Diosta úusim itom nákéhui, Diosta naketeko éntok ä nésauri joáteko. ³ Íri ínel jü Diosta nákhuaame, ä nésahui johuäpo. Ä nésauri éntok, kaa béttesi maachi, ⁴ bueítuk jábe júne Diosta bétana bemelasi yeu yoremtulame juka ím ániapo kaa türík johuamta béppa yölataka huéiye. Ítapo két juka ím ániapo kaa türík johuamta béppa yölataka kaate, juka Jesucristota itom súalekä béchibo. ⁵ ¿Jábasa jüntuk jü ím ániapo kaa türík johuamta béppa yölataka huéeme? ¿Jachu kaa jü Jesústa Diosta Úusitukäu súaleme jáku?

Jü Espírituta testimonio

⁶ Íri ájária jü Jesucristo, báapo entok ójbopo äbo yepsakame, entok kaa báapo jíbba, ál-la báapo entok ójbopo. Jü Espiritu ä júneriatebo; bueítuk jü Espiritu áapo jü lütüria. ⁷ Bájimme jume téhuekapo ä júneriatebome: Jü Áchayhuari, jü Vervo, éntok jü Espiritu Santo. Entok íméi bájika náhuim huépulai. ⁸ Ími buíapo bájimme jume áa júneriatebome: Jü Espiritu Santo, jü báa, éntok jü ójbo. Íméi bájika nanabeu tekipanua. ⁹ Juka yoremem joaka júneriahuamtate mabeta, té Diosta joaka júneriahuame ché yörisi maachi. Bueítuk íri ájária jü Diosta júneriateböhui ä úusi bétana. ¹⁰ Jü Diosta Úusi súaleme, Diosta júneriahuäu áa jíapsipo jípure; jü Diosta kaa súaleme, ä ára nókichi johua, bueítuk kaa ä sual-la juka Diosta, ä Úusi bétana nokáhui. ¹¹ Íri ájária jü Diosta júneriahuáhui: yü jíapsihuamta Diosta, itom makáhui. Íri jíapsihuame, ä Úusibet áyuk. ¹² Jü Diosta Úusi jípureme, jíapsihuamta jípure; jü Diosta Úusi kaa jípureme, kaa jíapsita jípure.

Jü jíbapo béchibo jíapsihuamta júneehuame

¹³ Íkáine enchimme jíojte, eme jume Diosta Úusi súalemmehui, yúmalasi enchim júneenaké béchibo juka jíba béchibo jíapsihuamta enchim jípuréhui, éntok jíba juka Diosta Úusi enchim súalnaké béchibo.

¹⁴ Ítapo júneiya áapörík, Diosta, éä páman jita itom au nokay, itom ä nok jíkkajínakéhui. ¹⁵ Júneaka áapörík itom jíkkajä bétana, kette júneiya itom áu aahuakau jíba itom ä míknakéhui.

¹⁶ Senu juka ä hermaano Dios bejrita kaa ay ä muk máтчik joamta júneriátek, Diostau ä buanianake ä jókori nésauhueka. Huanäi jü Dios ä jókorinake. Bueítuk Dios bejri aika ay kókkohuame, huári béchibone kaa enchim am buania sáuhue. ¹⁷ Síme juénara kaa türi jóbe, té kaa túhua két aika kaa ay kókkohuame.

¹⁸ Júneate jábeta júne Diosta bétana bemela yoremtulata kaa juénaraata boojoriáhui, bueítuk jü Diosta Úusi ä suaya. Kíalíku jü diablo kaachin ä johua.

¹⁹ Júneate Diosta itom átteakáhui, éntok huame huate géntem ím ániapo aneme diablota bétuk emo jípuréhui.

²⁰ Júneate kétchi juka Diosta Úusi äbo yepsakáhui, éntok súahuata itom ä mikakáhui juka tua lütüriapo Diosta itom júnerianaké béchibo. Ítapo éntok, jü tua lütüriapo Díostamak aane, bueítukte jü Diosta Úusi Jesucristotamak aane. Áapo éntok, jü tua lütüriapo Dios, éntok jü jíba béchibo jíapsihuamta yore mikame. ²¹ In usiálam, emoem suaya; katem ámeu mujmujte, jume yorem yáarimmehui. Júnentunake.

Jü Carta Guosa Huëpo San Juanta Jiojtekähui

Jü lütüria éntok jü yore nákuhame

¹ Ínapo Juan, jü yöturi, émoune tebote, empo jámmut yeu púari, éntok jume em asoammehui. Tua lütüriapone enchim nákke, éntok kaa ínapo jíbba, síme huame lütüriata täyame kétchi. ² Ínapone enchim nákke, Diosta lütüria itom täyaká béchibo. Íri Diosta lütüria jíba béchibo itot aika. ³ Tua tühua éntok yore ä jiojolihuame éntok yanti jíapsihuame enchimmaktunake, jü Dios Áchayta bétana, éntok itom Señor Jesucristota huämi, jü Dios Áchayta Üusi, ä lütüria pámani, éntok enchim ä náké pámani.

⁴ Tüisine al-leaka taahuak, huate em asoam bíchaka éntok am jüneriaka jum Diosta lütüria páman am katéhui, huam Dios Áchayta itom sáhué pámani. ⁵ Én éntokne chikti ín jíapsimak emou nooka, empo jámmut, nánancha itom ito náknake tíaka. Í nésahui ín emou jiojtéu kaa bemela, hua késam huëpo naateka itom át sáihuäu jíbba. ⁶ Íri ájária jü enchim át sáihuähui: Enchim emo náknakéhui, késam huëpo naateka enchim ä jíkkajäpo Bénasi. Kíalíku jü yore nákeme Diosta nésau johua, juka ito nák sáihuähui.

Jume yore báitáttáhuame

⁷ Juebénaka yore bäi táttáhuame ániat yeu sákala, juka Jesucristota, Diosta Üusi, kaa yorem takahuaka ím buíapo ä yebij-la tíame. Júkái nokame, jüri ájária jü yore báitáttáhuame, jü anticristo. ⁸ Emóem suaya, kaabe enchim báitáunake. Huaka enchim tékil béjhuä; katem ä táru báare. Yumálasem juka enchim kobari mabetnáke.

⁹ Kía jábe júne sékana bíchaa au näyotekame, éntok kaa Cristota doctrinapo jíba anétek, kaa Diosta jípure, té jü Cristota doctrinapo jíba aneme, íri Dios Áchayta jípure éntok ä Üusihua. ¹⁰ Jábe íkái doctrinata kaa huériaka enchimyeu yepsako, katem enchim jóapo ä mamabeta, éntok katem ínel au jiaahua: "Al-leake yepa." ¹¹ Bueítuk hua junéli áu jíakame, juka ä juéna tékil áamak átteaka tatahua.

Enchimmeune hue báreka éiya

¹² Juebenakne enchimyeu jiojtebáare jíöbe, té kaa tintayi éntok jíösiapo ä jiojte báare, bueítukne enchimyeu nóiti báare. Pújbapo enchim bíchaka nok béchibo, bueítuk jü Diosta bétana itom al-leäu au chupanake.

¹³ Jü iglesia, enchim iglesiammak hueri joomem, enchim Bénasi yeu púarim, enchimmehuim tebote. Júnentunake.

Jü Carta Báij Huëpo San Juanta Jïojtekähui

Teboteri

¹ Empo Gáayo, tua lútüriapo ín nákéhui, émoune tebote, ínapo Juan, jü yöturi.

² Empo nákhuame, ínapone símeku tüisi emou huée ia éntoke takahuapo al-lehuamta enchi jípunakéhui, jachin juka em jíapsi al-lehuäpo yötu bénasi. ³ Tüisine al-leaka taahuak, jume huate hermaanom äbo yájaka emo bétana türik am nokak tíaka, jáchin huam lútüria páman em huéhui. ⁴ Kaita éntok chë nee al-leetua, jume ín majtiakähui lútüria páman am katë bétana ín jkkajähui.

⁵ Empo nákhuame, huitti emo nühuäpo türi jum em joähui, jume hermaanommeu tühuata joäka, tē chë junne jume ito násuk kaa täyahuame. ⁶ Bempom iglesiata bíchäpo ä jüneriatebo juka yore nakhuamta em jípuréhui, éntok türi eiyej empo am böo tójakäteko, éntok Diosta nesahui johuäpo itot näikiata jípu béchíbo bempörim bat bíchaa böota bem hueriunakepo. ⁷ Bueituk bempo yeu sákala Jesucristota téhuam bem nakë béchíbo, jume Diosta kaa súaleme bétana kaita mabetaka. ⁸ Kíalíku ítapo jume junéli rejteme aníapo yúmala, jum lútüriata yore majtiahuäpo náu tekipanoä béchíbo.

Diótrefesta am bej-reka anëhui

⁹ Ínapone jume Jesucristota súalhuäpo nau animmeu jïojtek, tē jü Diótrefes, íri huaka símpat bát au kechahuamta türeme, kayta itomak jíjübareka tahuala. ¹⁰ Íari béchíbo, ínapo áman sikátek, huaka kaa tühuata ä joäune yeu buíjnake, juka kaa huéeläpo juénasi itot ä nokähui. Kía huárimak kaa al-leaka, jume hermaanom kaa mamabeta, éntok huame am mabet báareme júne kaa am mabet íaa. Éntok iglesiapo yeu am bebba.

¹¹ Empo nákhuame, katë huaka juénasi anemta mamato, ál-la juka tühuata joamta. Tühuata joamta Dios ä áttiak. Tē jü kaa tühuata joame, Diosta kaa bil-la.

Demetriota bétana tühua nokhuame

¹² Síme Demetriota bétana türik nooka, éntok hua lútüria ä joäu júne yeu ä buísse, ä tü yöremtukähui. Ítapo júne kët türik áa bétana nooka, éntok eme ket júneiya juka itom nokäu lútüriatukähui.

Teboteri ä chúpëpo

¹³ Ínapo juebenak emou jïojte báare jíöbe, tene kaa tintay éntok plumay ä jïojte báare, ¹⁴ bueitukne láuti enchi ino bít máchile. Huanáite ito pujba bíchaka náu ettejonake.

¹⁵ Jü yanti jíapsihuame émomaktunake. Jume em amigom ím aneme enchi tebotua. Émpë síme itom ín amigom hueepulam tebotuä.

Jü Carta San Judas Jïojtekähui

Teboteri

¹ Judas, Jesucristota saulero, entok Jacobota saila, huame Dios Atchaipo santopo nünurimmehui entok Jesucristopo ériarim, ² Nak jïokolihuame, yánti éehuame, entok yore nákhuaame, ïri juebénasi enchimmeu burunake.

Jume ára nókichiriata majtíame

(2 P. 2:1-17)

³ Eme nákhuaame, tüisine enchimmeu jïojte péiyay, juka jínëuriata nau itom jípuré bétana; én éntok úttea enchimmeu ín jïojtenakéhui, kuttílasi enchimmeu nokaka, óusi eeaka enchim nok nássuanaké béchïbo, Diostat ehuápo. Bueituk jü séjtlul huépo santom mak-ri. ⁴ Bueituk huate yoremem éhuil áma kimula, huame bannaataka naateka noki béttesí ámet chúpatakai béchïbo náikiari. Juéna yóremem; huaka Diosta tü eäu náyotekam yéuriapo bénasi bem jo bárëu johua; entokim Diosta kaa ané tíiya, huaka kaabeta ché áa béppa néshuema, entok juka itom Señor Jesucristota.

⁵ Enchimme áu huáati ïa, bueituk sejtulem béja ä jüneriai, bueituk jü Señor juka pueblota jínëuk, Egiptopo yeu am núk sikari, chúkula éntok huame kaa ä súalekame am súuhuak. ⁶ Entok jume bem ángelesimtukä páman kaa emo ériakame, ál-la bem áma anëu tö sájakame, kaa machiku am ériala, yü tutti bem pereesomtuakepo, buére taahuarit nokta ámet chúpëpo tájti. ⁷ Ket jü Sodooma entok Gomoora pueblom bënna, entok jume buere joaram áme chíkola jokame, jume áme bénasi kaa emo jubeka náu jüpsihuápo entok tábuasi emo jujubeka at joyhualataka kara ä tojaka; ímëri ejemplomtuari, tájta kaa jaibu tutukëpo jïokot aneka.

⁸ Júnëlituk junne, alébénasi jume tettenkume bem takaahuamim násonte, Diosta yáuratam kaa yöre, entokim jume Diosta ángelisim buere úttiata jípureme bette nokpo bejre. ⁹ Të jü arcángel Miguel diabolotamak nássuäka Moiséjta takaahua béchïbo, bétte juenasi nokhuamta huépo kaa bat nookak, ál-la inel jiaahuak: "Jü Señor kutti nokta emót chupanake." ¹⁰ Të ímëri juenasi bette noktam nooka, simeta kaa bem täyhui bétana; entok juka bem täyaka jíapsabet entokim emo násonte, jume animalim kaa súsuakame bénasi.

¹¹ ¡jïokochi áme béchïbotunake! Jume Caínta böo nukame; entokim tómipo emo nénkak, Balaamta böt jïobekäpo; entokim kókkok, Coréta huatem bej-reka áu tóboktiakäpo. ¹² Ímëi áma chïcha machisim bittu, enchim náu jïhuápo emo nakhuápo nau anëpo. Kabetam tíhuka bempom jíba enchim násuk emo ania báreka eiya. Namuta kaa báaka bénomme; jekata am hueriabareü bicham kaate, júyam kaa tatakame bénomme. Guosa huépom kókkola, entokim nahuamak békti póponri. ¹³ Bahue máarem úttiaka bem kaa tíhuëpom sómóchia, huame chókim naa tenneme bénasim mamachi; huámei béchïbo jü kaa máchiraa áme bétana náikiari jíba béchïbo.

¹⁴ Ímëi bétana ket nookak, jü Enoc, hua Adántat yeu sákariam guoybusanim huépo huéeme, inel jíaka: "Én ímï yepsak, jü Señor, jume santo juebena mülimmaki, ¹⁵ simemmet bétte nokta chúpa báreka, éntok huame kaa tíhuata joame júneetua báreka, síme kaa tüisi bem ayuka bétana, entok síme jume Diosta bej-reka béttesí áacham nokaká béchïbo." ¹⁶ Ímëi éhuil jábemmet nonokame, huatemmechi juenak nooka, bem türë eä páman kateka, bem teniay buéresi jita éettejhua, entok jábemmakim tü áne, jita ámet yeu huika báreka.

Jü kutti nooki

¹⁷ Të eme, ín nákhëhui, áahuem huáate, hua noki bannaataka jume Señor Jesucristota apóstolim nokakábehui, ¹⁸ huame inel enchimmeu jíakammehui: "Júnakoy taahuata yumápo yore junnerianakeme yeu machinake, huam bem juéna éeri páman rejtinakeme." ¹⁹ Ímëri emo náikimtehuanata johua, huaka bem takaahua ukuléu boojoriaka; entokim Espiritu Santota kaa jípure.

²⁰ Të emëe, ín nákhëhui, enchim Dios éehuame tuysi santosi täyhuaamtachi, huachírem emo yóturia, Espiritu Santopo oraciónta joaka. ²¹ Diosta yore nakepem jíba aane, ä boobíchaka juka Señor Jesucristota yore nak jïokolëhui, yü jíapsihuamta béchïbo.

²² Huame huatem kara huitti ä súalemmehuem nooka, am jíapsi yúyüi béchïbo. ²³ Huatemem jínëu, huam tájpo yeu am huíikeka; huatem éntokem nak jïokolé, sum éaka, katem ä jípu peiya, juka takahuat bem sánko chïcha machiku nasontulata,

Diosta úttihuame

²⁴ Huä tua útteakame kaa enchim huáttinakē béchībo enchim suayanake, entok kaita chīcha machik enchimet ayuk, áman enchim nüpanake, simek béppa uiyorik ayukäpo, buére al-lerimaki. ²⁵ Jü huépul Dios jībba, simeta täyame, itom jínēulero, jü simek béppa ujoyooria entok sime Rey nésauro áa béchībo, jü rey nesauri entok utteara, ä yörihuame, ěni éntok jība yü huasuhuasuktiapo. Júnentunake.

Jesucristota San Juantau Yeu Machiriakähui

Jesucristo áu yeu machiriak

¹ Jü Jesucristota áu yeu machiriakähui, ä nésahui joame am jüneetuanakë béchïbo, Diosta ä mákakä pámani, juka läuti yeu huéenakemta. Huanäi ä jüneriatebok, ángeltamak Juantau ä bíttuak. ² Juan Diosta noki nooka, entok Jesucristota bétana huemta nooki, entok síme juka ä bíchakähui.

³ Diosta tü éeri jípure, jü Diosta noki nokame, entok jume ikäi Diosta profecía jikkajame, jiojterita ériame entok ä jiäpo áman jiápsame. Bueítuk jü taahuari béja yúmaseka huéiye.

Juan jume Ásiapo guóy búsan Jesucristota sualhuäpo nau anim tebotua

⁴ Ínapo, Juan jume guóy búsan Jesucristota sualhuäpo nau anim joomemmehui. Diosta túhua entok yánti éehuame enchimmaki, jü éni, entok chë bannaataka jiápsaihui, entok äbo yebijnakeme, entok jume guóy búsan espíritum banko rey nésaupo kátekamta bíchäpo aneme, ⁵ entok Jesucristo, síme huitti ä bíchakäu lütüriateme. Áapo jü kësam-riapo kókkolam násuk jábitekame, entok jume reyim béppa yäura úttiata jípureme ä iä pámani, jü itom nácekame entok jume itom Dios bejrim ä ójboy báksiakame. ⁶ Huanäi reyim entok sacerdotempo itom yáhuak, ä Dios Áchay béchïbo. Ä úttilhuame áa béchïbotunake, entok jü buere úttiära ániapo ayukame, jiba huásu-huásuktiampo. Júnentunake.

⁷ ¡Én beja, namupo äbo huéiye! Entok síme pusim ä bínnake, entok jume ä takahua kúrusit kókosi ä yáakame junne. Entok síme jume pueblom ániat aneme jikot jákam ä buanrianake. Jeehui, jünentunake.

⁸ “Ínapone jü Alfa entok jü Omega, jü bat huéeme, entok jü ä chupëpo huéeme”, ínel jiaahua jü Señor, jü én aneme entok bannaataka anéihui, entok jü yebijnakeme, jü síme úttiärata jípureme.

Jü Yoremta Úusi bit-huakahui

⁹ Ínapo Juan enchim hermaano entok jikot anhuäpo enchim jáläekame, Diosta reytaka nésahuapo entok Jesucristotat yanti boobít-huäpo. Isla Patmos tü téhuaakapone aaney, Diosta noki béchïbo, entok Jesucristota huatemmeu ín nokä béchïbo. ¹⁰ Ínapone Espiritu Santota úttiära bétuk aaney Señorta taahuaripo. Huanäine nok jáhuita ín ama bétana jikkajak, trompeetata jáhui bénaka, tüisi kusisi, ¹¹ ínel jáka:

—Ínapone jü Alfa éntok jü Omeega, jü kësampo entok jü ä chupëpo huéeme. Libropë ä jiojte, juka em bíchähui. Huanärë guóy búsan Cristota sualhuäpo nau animmeu ä bíttua, Ásiapo jomemmehui: Efeso puebluhui, Esmirna puebluhui, Pérgamo puebluhui, Tiatira puebluhui, Sardis puebluhui, Filadelfia puebluhui, entok Laodicea puebluhui.

¹² Kúaktekane, ä bíttuak, juka inou nokamta. Huanäine guóy búsan kanteelam áma jájábua huame oropo yáarim bíttuak. ¹³ Jume guóy búsan candelero másuk éntok, huépülak Yoremta Úusi bénakeme bíttuak, guókimmeu nükisi sánkokamta. Jenotahuit áman éntok cinto orota jípurey. ¹⁴ Ä kóbbä entok ä choonim, tósalitukaimme, kabara bóata bénasi, entok sá pam bénasi. Ä pusim éntok, táijta béetë benaakay. ¹⁵ Ä guókim éntok, bronceta bélojkosi horno táijpo buásata benaakay; ä jáhui éntok, yún báam tüisi kusisi kón huéchëpo benak nok jáhuiakay. ¹⁶ Ä bátatana mámpo guóy búsan chókim jípurey. Ä tempo éntok, senu ejparam yeu huéiyey, náu bíchaa buahuiakay. Ä pujba éntok, táata benaakay, tüisi síme ä úttiäray ä machiriapo.

¹⁷ Ä bíchakane éntok mukukamta bénasine huétchek, ä guókpö. Áapo éntok ä báta mámam ino béppa óreka, ínel inou jiaahua:

—Katë májhue. Ínapone jü kësampo huéeme entok jü ä chupëpo huéeme, ¹⁸ jü jiápsame entok jü mukilatukaihui. Bueítuk én éntok, jiba huásu-huásuktiapone jiápsa. Júnentunake. Entokne am jípure, jume kókkohua llaavem, entok jume infierno llaavem. ¹⁹ Akë ä jiojte, juka jita em bíchakähui, entok juka én ayukamta, entok juka chükula ikäi chäka ayunakemta. ²⁰ Jü kaa át jüneehuäpo ín bátatana mámpo guoy búsan chókkim em bíchakähui, entok jume guóy búsan candelero oropo yáarim: Jume guóy búsan chókkim, guoy búsan iglesiammehuim ángelesim; jume guoy búsan candelero oropo yáarim éntok, jume em bíchakähui, guoy búsan iglesiamme.

2

Jü Diosta nooki Áasiau bíttuari guoy búsan Cristota sualhuäpo nau animmeu: Diosta nooki pueblo Efesou bíttuari

¹ 'Efeesopo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jïojte: "Á bátatana mámpo jü guoy búsan chókim jípureme, jü guoy búsan oro candelerom násuk naa hueramame, íkái nooka: ² Ínapone ä täya, juka em juähui, entok juka bétte tékilta joaka yánti em emo nüyëhui. Jume kaa türik joame katë am bibit péiya. Éntoke am täya, jume apóstolpo emo náikiame kaa apóstolimtaka, bueituk ára nókichipë ä téula. ³ Jïokot ansulatake yánti jíapsa, éntoke át boobitchula, éntoke bétte tékilta joaka tekipanuala, ín téhuam em emo náké béchïbo, éntoke kaa kóm éiya. ⁴ Tëne senu huémta em jípurëu kaa emót türe, bueituk juka tua bat em nákeïhuë tóij-la. ⁵ Áhuë huáate, jáksë jíöbeka kón huétchek. Éntoke emo jíapsi kuaktiaka, juka bat em jojuáihuë yáuhua. Bueituk kaa ä junëlituko, láutine emou yepsaka juka em candelerotane enchi úhuaka sékana órenake, bueituk kaa enchi emo jíapsi kuaktiako. ⁶ Bueituk íkäre jípure: juka kaa türik nicolaítam joáhuë kaa bibit péiya, ín kaa türëu kétchi. ⁷ Jü nákakame ä jikkajjnake, juka Espiritu santota Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokáhuí. Juka yöokamtane, júya taka jíapsihuamta hueriamta ä buátuanake. Íri júya éntok Diosta paraíso násuk huéiyek."

Diosta nooki pueblo Esmirnaú bíttuari

⁸ 'Esmirna iglesiapo ángeltahuë jïojte: "Jü bát huéeme éntok ä chúpëpo huéeme, jü mukukame entok jíabeitekame, íkái nooka: ⁹ Ínapone em yáari täya, entok jïokot em bíthuähui, entok em poobéra. Të empo rikoë. Entokne am täya, jume bettek emo bétana nokaka emo judíom tíame. Të kaa junëli, ál-lam Satanásta sinagoogam. ¹⁰ Katë májhue, juka jita emou huéenakepo. Ímíri jü diablo cárcelpo huatem jóatebonake, enchim jíöbila béchïbo. Huanárem guoj mamni táapo jïokot annake. Em muképo tájtë huitti éaka jíapsa. Huanáine inapo enchi ä máknake, juka coronata jíba béchïbo jíapsihuamta. ¹¹ Jü nákakame ä jikkajjnake, juka Espiritu Santota Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokáhuí. Jü yöokamtahui, guosa huëpo kókkohuame kaa áu huéenake."

Jü nooki pueblo Pérgamou bíttuari

¹² 'Pérgamo iglesiapo ángeltahuë jïojte: "Jü ejparam náu bíchaa buahuim entok buahui síbulay jípureme, íkái nooka: ¹³ Ínapone símeta em joáú täya, entok ják em anëhui diablotá bankot kátekápo, të jíbe ín téhuam émomak jípure. Éntoke inot éehuamta kaa omoutela, huámëchi taahuarimmet jü Antipas kaa au náyoteka ín testigo enchim násuk ä méhuak junne, jum Satanásta jóakápo. ¹⁴ Huatekne enchi béj-reka huémta jípure: bueitukim émomak áma aane, jume Balaamta majtiari kee tójame. Huári Balacta majtiay, jáchin jume israelita usiarim am jïoptuanakë béchïbo, juka ídolommeu bíchaa náikiata am buánakëhui, entok kaa emo jubeka náú totóhuamta. ¹⁵ Éntoke két áma am jípure, jume nicolaítam majtiarita kee tójame, juka kaa ín türëhui. ¹⁶ Huári béchïbo, emoë jíapsi kuaktia; bueituk kaa ä junëlituko, láutélane emou yebijnake. Huanáine ámemak náassuanake, ejparam ín tempo yeu huémmeiyi. ¹⁷ Jü nákakame ä jikkajjnake, juka Espirituta jume igleesiammeu ä nokáhuí. Juka yölatata áma yeu sikamtane, juka maná ésorita am buátuanake, éntokne ket ili téta tósalik ä máknake. Jü ili tétat éntok, huépul téhuam bemela át jïojteri; jumëi kaabe táyanake, hua tétata mabetakame jíbba."

Diosta nooki pueblo Tiatirau bíttuari

¹⁸ 'Tiatira iglesiapo ángeltahuë jïojte: "Jü Diosta Üusi, jü táji béetemta bénasi pusekame, éntok bronce bélojkosi tájpo buásata bénom guókekame, íkái nooka: ¹⁹ Ínapone ä täya, juka em tékkil, entok jáchin em yore nákéhui, entok Diostat em éáhuí, entok kaa emo ámpoleka huatem jita joriáhuí, entok yánti éaka em jíapsahui, entok jü chúkula em yáakáú chë juebenakáhuí jü bat em yáakáú béppa. ²⁰ Tëne enchi béj-remta huatek jípure: Júri jámut Jezabel au profetá tíame ä éäpo áman am majtia, të ä majtiabeyi am báí táttáhua, jume ín nésauta joame, am náyote kaa emo jubeka nau am tó íaaka, entok juka ídolommeu bíchaa náikiata am buátuaka. ²¹ Tëne béja taahuarim ä máksula, Diostau bíchaa ä jíapsi kuaktianakë béchïbo. Të kaa áu jíapsi kuaktia báare; kaa emo jubeka náú totóhuamta jíba boojoria báare. ²² Huári béchïbo ínapone kókoay ä böyëpo ä tahuatua, entok jume kaa ä jubeka áamak tóyeme. Jïokot anhuápone emo am bíttuanake, kaa türik áamak johuamta bétana

kaa emo am jíapsi kuaktiako. ²³ Ä asoamne kökosi yáanake, bem kókkonaké béchibo. Huanäi sime jume igleesiam ä júneriaka tahuanaake, nee ájáriatukähui, kóbapo éerim éntok jíápsipo innéhuamta nee júneriähui. Éntokne huéu-huépulam ä máknake, juka enchim tekipanuaa kobakäu béekik. ²⁴ Të eme éntok, jume huatem Tiatirapo aneme, jume ikäi doctrinata kaa jípureme, éntok jume kaa ä täyame, juka Satanásta bétana obiachisi huémta, bempörim ä téttehuä bénasi, inapone inel enchimneu jiaahua: Kaitane bétték éntok enchimmet yéchanake. ²⁵ Të juka enchim jípurèhui, kuttem ä buisse, in yepsäu tájti. ²⁶ Huaka yöokamta éntok in tékil ériakamta simeta lüteu tájti, inapone yäura úttiata ä máknake, naciónim, béppa. ²⁷ Huanäi tepa kutkutti ámet nésaunake, sisíguok jíbebiayi, éntokim ili sótöri babupo yári bénasim jámtiana, in Áchay bétana in ä mabetakä bénasi. ²⁸ Éntokne huere chókita kethuey yeu sisimemta ä máknake. ²⁹ Huä nákakame ä jikkajinake, juka Espiritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui.”

3

Jü nooki pueblo Sardisiu bíttuari

¹ Sardispo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahué jíojte: “Jü guoy búsan Diosta espíritum jípureme, éntok jume guoy búsan chókkim, ikäi nooka: Inapone em tékil täya. Téhuame jípureka jíápsa, tërè mukila. ² ¡Katé koptelaka simekuché suuhua! Juka huatek emou tahualatè kutti nüye, kee jee ä lüteyo. Bueitukne ä bil-la, juka em joähui kaa ä yúmalähui, Diosta bíchäpo. ³ Áhuué huáate, juka em mabet-läbehui, éntok em jikkajiläbehui; éntoke ä éeriaka emo jíapsi kuaktia. Bueituk kocheka enchí aneyo, lak-ronta bénasine emo yebijnake. Éntoke kaa júneenake ják horapo emou in yebijnakèhui. ⁴ Të yorememe kaa tua jaikim Sardispo jípure, bem súpem kee chíchá yáame. Ímèri inomakim rejtinake, totósalik sánkoka. Bueituk inomakim rejtipó yúmala. ⁵ Jü yöokame tósalik sánkotuana entokne ä téhuam kaa tuchanake, jum líbro jíapsihuäpo; entokne in Áchayta bíchäpo ä téhuam yeu buijnake, éntok ä ángelesim bíchäpo. ⁶ Huä nákakame ä jikkajinake, juka Espiritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui.”

Jü nooki pueblo Filadelfiau bíttuari

⁷ Filadelfiapo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahué jíojte: “Íkai nooka jú santo, jú tua lütüriapo ájária, jú Davidta llavem jípureme. Jü ä éetapokäpo, kaabe ára ä pát-páttia; éntok ä páttiakäu, kaabe ára ä étapo: ⁸ Inapone juka em tékil täya. Íari béchibone em bíchäpo puerta étaporita tóij-la. Íkari kaabe ára ä páttia. Bueituké kaa tua úttiak jíöbe, tërè in noki éeriala, éntoke in téhuam kaa omoutela. ⁹ Ímine Satanásta sinagogap anemene emou rúktia, jume kaa lütüriapo emo júdiom tiame, tem kaa júdiom, ál-lam ára nókichi. Inapone emou am rúktituanake, entokne em guókpo emou tónnommea am jáptetuanake, am júneenaké béchibo, enchí in nákéhui. ¹⁰ Bueituk juka noki kaa huanti japseka ä bobitchaka em ériakä béchibo, inapo ket enchí érianake, hua taahuarit sime ániat jiokot anhuäpo, jume ániat buäpo jíápsame jíöbila béchibo. ¹¹ Éni ími, inapo láuti yebijnake. Em jípurèhué kutti buisse, bueituk juka em coorona, kaabeta enchí ä úhuaanaké béchibo. ¹² Juka yöokamta, in Diosta tíöpopone ä pilar kechanake, éntok huämi kaibu éntok yeu simnake. Entokne in Diosta téhuam át jíoitenake, éntok in Diosta buére jóära téhuam, jú Jerusalén bemela. Íri in Diosta áttia, téhueka bétana kóm huéiye. Entokne ket in bemela téhuam át jíoitenake. ¹³ Huä nákakame ä jikkajinake, juka Espirituta jume igleesiammeu ä nokähui.”

Jü nooki pueblo Laodiceau bíttuari

¹⁴ Laodicea Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahué jíojte: “Jü júnentume, jú huitti ä bíchakäu lütüriateme, jú késam huépo sime Diosta yáakähui, inel jiaahua: ¹⁵ Inapone em tékil täya. Katé sébbe, éntoke kaa tátta. ¡Bueituk ché túri éiyey, empo sébiako, o táttayutko! ¹⁶ Të ili enchí súkkatukä béchibo éntok kaa sébeka kaa em táttaakä béchibo, in tempone enchí yeu bisatnake. ¹⁷ Bueituk empo inel jiaahua: Inapone riiko, entokne ché rikotula, éntok kaita inou bëye. Të katé júneiya, kaita al-leehuamta emót ayuakähui, éntoke jiokot maachi. Poobëe, líptie, éntoke kaa sánkok. ¹⁸ Huári béchibo inapone consejota enchí mákka: orota tájppo buásatane inou enchí jinnü iaa, em rikotunaké béchibo. Éntoke súpé tósalm jinnuka am sánkote, kaa tiasi bichitaka em hueramnaké béchibo. Éntoke koliiriota em púppo huáttia, em bínnaké

béchiŋbo. ¹⁹ Ínapone kutti nokaka kókosi am bébba, jume sîmem ín nâkêhui. Íari béchiŋbo emuê ériaka, emo suaya éntoke emo jíapsi kuaktia. ²⁰ Ínapone én ímî puertata poona. Bueituk jábe ín nokâu jikkajaka, juka puertata étapokâtek, áune kibaknake, entokne kúptey áamak jíbuânake áapo entok ínomakî. ²¹ Juka yöokamta, íno náaponâ yejetuanake, ín banko rey nésaupo, jachín ín yöoka entok banko rey nésaupo ín Áchaymak nee yejtekâ bénasi. ²² Huâ nâkakame â jikkajjnake, juka Espiritu Santota jume Cristota sualhuâpo nau animmeu â nokâhui.”

4

Jü téhuekapo Diosta yörihuâhui

¹ Chúkula ikâi sîmsuko anâ bitcha, téhuekapo puerta étaporita; Jü jáhui bát huéeme ín jikkajakâhui, trompeeta jáhuita bénasi inou nookak, ínel jáaka:

—¡Ábe jámu! Huanâine enchi am bíttuanake, juka chúkula yeu huéenakemta, ikâi sîmsuko.

² Huanâine sej chukti Espiritu Santopo taahuak. Ínêline banko rey nésaupo téhuekapo yéchata bitchak, jum banko rey nésaupo éntok, seenuk áma kátekamta. ³ Jü áma kátekame éntok, téta jaspe entok cornalina ténaakay. Jum banko rey nésaupo chíkola éntok senu kurues ama órekay, esmeraldata bénaaka. ⁴ Jum banko rey nésaupo chíkola, veinticuatro banko rey nésaaurim jokay. Veinticuatro yöiyöturim áma jokamene bitchak, totósalik sánkokame, coroonam oropo yáarim kóbat jípureka. ⁵ Jum banko rey nésauta bétuk éntok, yúku bérokti entok yúku omtira jáhuimak áma yeu huéiyey. Jü banko rey nésauta pújapo éntok, guoy búsan lámparam tájijy bétey. Íméri beja jume guoy búsan Diosta espíritum. ⁶ Jü banko rey nésauta pújapo éntok, bahue bík-riota bénaka áma bókay, cristalta bénaka.

Jü banko rey nésauta chíkola éntok, jume naiki jíápsame áma jábuekay, pújapo entok amatana yún puseka. ⁷ Jü bát huéeka jíápsame leonta bénaakay. Jü guósa huêpo huéeme éntok, beceerota bénaakay. Jü bájikun huêpo huéeme éntok, yorem pújbata bénak pújbakay. Jü naikiku huéeme éntok, águila nilata bénaakay. ⁸ Jume naikika jíápsame éntok, huéuhuêpulakam búsan másam jípurey. Áme chíkola entok bétuku pusimmeyim tápuniakay. Taahuapo entok tukaarit naa búrujti katim yáateka ínel jáahuay:

Santo, santo, santo,

jü Señor Dios,

â úttiáray sîmeta ára joame,

hua jíápsaihui, entok jíápsame,

entok hua ábo yebijnakeme.

⁹ Entok jíbba huame jíápsaka â baysahueme lóoriata entok yörisi maachik banko rey nésaupo kátekamta am mákâ beléki, juka sîme huásu-huásuktiapo jíápsamta, ¹⁰ jume veinticuatro yöiyöturim áahuim tónommia jájapte, jü banko rey nésaupo kátekamta pújapo, entokim â yöre, juka huásu-huásuktiapo jíápsamta; entokim bem coroonam banko rey nésaupo kátekamta pújapo öore, ínel jáaka:

¹¹ Señor, empo â mabetpo yúmala,

juka lóoriata, entok em yörihuamta,

entok juka úttiárata;

bueituk empo sîmeta yáala,

entok em ínel éápom ayka,

entokim yáataka ímî aayuk.

5

Jü Kabara entok jïösia bititari

¹ Huanâine jü banko rey nésaupo kátekamta bátatana mámpo, senu librom órekame bitchak. Huájjuatana entok yeutana át jïojterim, guoy búsan sellokari. ² Huanâine senu ángelta úttia yaurata jípuremta bitchak, tüisi kusisi chayeka nátemajemta:

—¿Jábesu ché yörisi machi jáni, librom â étaponaké béchiŋbo?, entok, ¿jume sellom â búttianaké béchiŋbo?

³ Kaabe aney, téhuekapo, buíapo, entok buíata bétuk junne, jü jábe ára liibrom étaponakeme, entok kía am bít béchiŋbo junne. ⁴ Huanâine tüisi buan táytek, yúmalasi au jípuremta kaa téyhuaka béchiŋbo, bueituk kaabe ára librom étapoy, entok kaabe ára am bitchay. ⁵ Huanâi senu yöturi ínel inou jáahuua:

—Katë buaana, bueituk jü León Judáta yoremempo yeu simlame, Davidta béтана yoyiöturimmet yeu tömtilame, yölataka áma yeu simla. Jüri ára am étapo, jume liibrom, entok jume guoy búsan seellom ára búttia.

⁶ Huanäine jü banko rey nésaúta násuk entok naiki jiápsaka áma aneme násuk, entok yoyiöturim násuku, Kabaratane áma huéekamta bitchak. Mukiapo tóij-ritaka kökosi yáarita bénaakay. Guoy búsanim ahuakay, entok guoy búsanim pusekay. Huámëi ínel jume guoy búsan Diosta espíritum síme ániat bíttuarim. ⁷ Huanäi banko rey nésaúpo kátekamtau rúkteka, librom ä bátatana mámpo ä jípuréu nüka. ⁸ Huanäi jume librom ä nüko, jume naiki jiápsaka áma aneme entok jume veinticuatro yoyiöturim jü Kabaratahuim tónommia jáptek. Símetakam arpam jípurey, entokim copam oropo yáarim jípurey, inciensoy tatapunim. Ímëi jume santom oraciónim. ⁹ Entokim bemela buikim buikay, ínel jíame:

Émpë am nüpo yúmala, jume liibrom,
entok sellom em étaponakë béchibo;
bueituk empo jikot yáahuaka mëhuak,
éntoke em ójboy Diosta béchibo itom jinnuk,
síme yöremraata, entok yún täbuiasi nokame,
entok pueblom, entok naciónim.

¹⁰ Éntoke Diosta béchibo réyesim entok sacerdotemsi itom yáala.
Huanäite ímëi buíapo nésaunake.

¹¹ Huanäine banko rey nésaúta entok jume jiápsaka áma aneme entok jume veinte áma naiki yoyiöturim chíkola, ángelesim jáhuitane jikkajak, entokne am bitchak. Ímëi juebena millonimtukay. ¹² Tüisim kusisi ínel jiaahuay:
Jü Kabara jikot yáataka mëhuakame,
jüri am mabetpo yúmala, juka úttiärata,
juka rikorata, jita täyahumta, juka tüisi úttiata,
juka ä yörihuaka entok símek béppa uyjóriata,
entok juka ä úttillhuähui.

¹³ Entok síme jü téhuekapo yáari, entok buíata béppa, entok buíata bétuku, bahuepo ayukame, símetaka náu lópola ínelim jiaahuay:
Jü banko rey nésaúpo kátekamtahui,
entok Kabaratahui, bempörim béchibotunake,
jü úttillhuame, jü yörihuähui, jü símek béppa uyjória,
entok jü yäura úttiära, jiba huásu-huásuktiapo.

¹⁴ Jume naikika jiápsaka áma aneme ínelim jiaahuay:
—¡Júnentunake!

Huanäi jume veinticuatro yoyiöturim bem pújbammeyim múmüla chätuka ä yörek,
juka jiba yü huásu-huásuktiapo jiápsamta.

6

Jume seellom

¹ Huanäine Kabarata bitchak, sellota huépülak ä étapoko. Jume naikika jiápsaka áma aneme násukne huépülak jikkajak, yúku omtemta Bénasi jáamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

² Huanäine ä bitchak, kábay tósalita. Huä át jikat kátekame éntok, kúta huiköta jípurey; entok huépü coroonata mákhuak. Huanäi yöoka áma yeu siika, entok jiba yösimey.

³ Juka guosa huëpo sellota Kabarata ä étapoko, juka guosa huëpo jiápsaka áma anemtane jikkajak, ínel jáamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

⁴ Huanäi júchi senu kábay áma yeu siika, kutkosi síkirika. Huä át kátekame éntok, úttiärata mákhuak, juka yánti jiápsihumta buíapo ayukamta ä tejalnakë béchibo, entok emo am súanakë béchibo. Huanäi bueürum epparam mákhuak.

⁵ Juka sellota bájjikum huémta ä étapoko, juka bájjikum huëpo jiápsaka áma anemtane jikkajak, ínel jáamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

Huanäine senu kábay chukurik bitchak. Jü át kátekame éntok, ä mámpo bajkulata jípurey. ⁶ Huanäine senu jáhuita jikkajak, jume naikika jiápsaka áma aneme násuku, ínel jáamta:

—¡Senu kilo tirijkom, senu taahuari tékiltam bėj-re! Éntok, ¡báij kilo cebaadam, senu taahuari tékiltam bėj-re! Të juka aceitiam entok vinota, ¡katë áu suuhua!

⁷ Juka sellota naikikum huémta ä étapoko, juka naikikum huëpo jiápsaka áma anemtane jikkajak, ínel jáamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

⁸ Ámanne remteka kábay sahuarik bitchak. Jü át kátekame éntok, muerte ti téhuaakay. Jü infierno éntok, áa sáu huéiyey. Huanärim úttiata mákhuak, buíata naikisi náikimterita huéeläpo, ejparammea am súanakë béchibo, tébaayi, kökoayi, entok animal yoyolika buíapo anemmeyi.

⁹ Juka sellota mamniku huémta ä étapok, altarta bétukne am bitchak, jume Diosta bétana bem nokakä béchibo kókkolame, entok huitti Diostat éaka bem jiápsakä béchibo. ¹⁰ Entokim úttesi kusisi chaayey, ínel jáakari:

—¿Jauhuey tájti, Señor, santo entok tua ájáriame, Akë am bíttuanake, juka em úttia yáura, éntoke itom ójbo am bétutuanake, jume ími buíapo jiápsame?

¹¹ Huanärim súde totósalim mákhuak, entokim téjhuaahuak, júchi chúbala jimyore sáyhuaka, jume Cristota súalhuäpo ámemak anim yumäu tájti, entok bempörim bénasi két am kókkonakë béchibo.

¹² Juka sellota búsaniku huémta ä étapokne ä bitchak. Huanäi jü buía tüisi áu yoyóak. Jü taa éntok, chukurisi taahuak, lutu sánkom bénasi. Mecha éntok tókti síme ójbotá bénasi taahuak. ¹³ Jume chókim éntok, téhueka bétana buíau kón huáttek, juka chuna óguota takam kón huátta bénasi, jekata tüisi úttiaka am yoyoako. ¹⁴ Huanäi jü téhueka kaitatuk, jiösiata buekak náu bitiahuaka bénasi. Entok síme káhuuim, entok bahuépo káhuuim yeu jokame, sékänam jotek. ¹⁵ Jume buíapo reyim, entok jume buéresi ériahuame, jume riikom, jume capitanim, jume yáurata jípureme, entok síme sáyhuaka, entok kaa sáyhuaka aneme, káu guójókom éusuk, entok júyapo téta buérem násuku. ¹⁶ Huanärim juya káhuimmeu entok téta buéremmeu ínel jáahua:

—Ítochem kón huátte, éntokem itom éssó, hua yörisi machi banko yáurapo kátekamta bétana, entok Kabarata ómtira ito béppa anë bétana! ¹⁷ Bueítuk jü buére taahuari bem ómtira béja yuumak. ¿Jábesu ára óusi huéeka taahuanake jáni?

7

Jume ciento cuarenta y cuatro mil sellotuarim

¹ Íkai simsuk éntokne naiki ángelesim jábuekame bitchak, ánia buíapo naiki kátana békataná. Júmëi béja jekata këtchalatukay, jákun bíchaa junne, kaa jek íaaka, buíata béppa, bahueta béppa, entok kía jita júyata béppa junne. ² Tábui ángeltane ket bitchak, táata yeu huë bétana, jikau huémta, entok Dios jiápsamta sellota jípuremta. Huanäi tüisi kusisi ámet cháhayek, jume naiki ángelesimmechi, jume úttiárata mákhuakammechi, buíatau entok bahuetau kaa túhuata bem ámeu yáanakë béchibo, ínel ámeu jáka:

³ —Kátem bát áu suuhua, jü buíatahui entok bahuetahui entok júyammeu junne, Diosta nésauta joame kóba méjëku sellota itom am óresuk jübua.

⁴ Huanäine am jikkajak, am jaikitukähui, jume sellotuarim: ciento cuarenta y cuatro miltukaimme, síme jume Israelta úsimmët yeu sákalame. ⁵ Judátat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Rubéntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Gadtat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; ⁶ Asertat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Neftalítat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Manaséstat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; ⁷ Simeóntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Levíitat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Isacartat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; ⁸ Zabulóntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Josétat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Benjamíntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim.

Juebénaka totósalik sánkokame

⁹ Íkai simsuk éntok, juebena yöremraata síme naciónimpo jomemne bitchak, entok yöremraata kaa náu anim entok pueblom kaa nánálaik nokame, banko reypo kátekamta bíchäpo jábuekame, entok Kabarata bíchäpo, totósalik sánkokame, bem mámpo éntok tako sáhuata jípureme. Ímëi éntok kara náikiatuy. ¹⁰ Entokim tüisi úttia chaayey, ínel jáakari:

¡Jü jínëuria Dios banko reypo kátekamta bétana huéiye, entok Kabarata bétana!

¹¹ Entok sime ángelesim banko reyta, entok jume yoyöturim, entok jume naiki jíápsaka áma aneme, chíkolam jábuekay. Huanárim banko reyta bíchäpo tónommia jáptek, kóm chätuka. Diostam yöreka ä úttilek, ¹² ínëli jáaka: ¡Júneltunake! ¡Jü Diosta túhua, entok jú looria, entok jita täyahuame, entok jú Diosta baysahuaka jíápsihuame, simem béppa yörihuame, jú úttiára, entok jú úttia kaa lüteme, itom Diosta béchibotunake, jíba yü huásu-huásuktiapo! ¡Júnentunake!

¹³ Huanäi senu yöturi inou nookak, ínel jáaka:

—Ímëi totösalik sánkokame, çjábésamme? Entok, çjákun bétanasum äbo yáij-la?

¹⁴ Ínapo éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, émpë jüneiya.

Huanäi áapo ínel inou jiaahua:

—Ímëi ínel jume üttesi jìokot anhuäpo entok kókosi machikuu yeu sákalame, entokim bem sánkota báksiala, entokim Kabarata ójbopo totösalisi am básuala. ¹⁵ Íäri béchibom Diosta banko rey kátekamta bíchäpom aane. Entokim taahuarit entok tukaarit naa búruji ä tiöpopo ä nésahui johua. Jú banko reypo kátekame éntok ä jöota áme béppa cháanake. ¹⁶ Katim napat tébäurínake, entokim kaa júchi báí kókkonake. Jú taa kaa áme béppatunake, entok jita táttaria júne kaa ámeu ayunake. ¹⁷ Bueítuk jú Kabara banko rey násuk aneme am suayanake, entok báa jíápsame yeu huëu bíchaa ámepat huéesimnake. Dios éntok jume bem pusim ópua tútenake.

8

Jü guoy búsan seello

¹ Juka guoy búsan sellota ä étapoko, jum téhuekapo yánti taahuak media horata huéeläpo. ² Huanäine guoy búsan ángelesim Diosta bíchäpo jábuekame bitchak. Huanárim guoy búsan trompeetam mákhuak. ³ Chúkula tábui ángel áma yepsak. Huanäi altariu kíktek, inciensota áma táttahuäpo oro áusúlik jípureka. Huanäi yún inciensota mákhuak, jume Diosta súaleka oraciónta joammak nahuä kütianakë béchibo, oro altarta béppa banko reyta pújapo. ⁴ Huanäi juäri ángelta mámpo yeu siika, Diostau bíchaa, jú inciensota buiichia, jume Diosta súaleme oraciónmak náuhui. ⁵ Jú ángel éntok, incensariota núka. Huanäi óbammea ä tápuniak, altarpoy ayukammeyi. Huanäi buíau kóm ä guótiak. Huanäi yúku omtiriam ayu táytek, éntok jáhuim, éntok yúku béroktiriam; buia éntok két áu yoyoak.

Jume trompeetam

⁶ Huanäi jume guoy búsan ángelesim guoy búsan trompeetam jípureme, akim am kujtaytek.

⁷ Jú ángel bát huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi téjam entok táji ójbomak náu kütiahuak. Ímëri buíata béppa kóm guótiahuak. Huanäi jú júya bueere báisi náikimteri huéeläpo béekika tájjak, entok sime jú báso siali tájjak.

⁸ Jú ángel guoyiku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi júya káhui buëuruta bénaaka, tájipo béeteka, bahuéu kóm jímmaahuak. Huanäi jú bahue báisi náikimteri huéeläpo béekika ójbosi áu yáhuak. ⁹ Huanäi bahuépo jíápsame kókkok, jú báisi náikimteri huéeläpo béekika, entok jume barcom két tejalhuak, báisi náikimteri huéeläpo béekika.

¹⁰ Jú ángel bájiku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi téhueka bétana huépul chóki buëuruka kachimbata bénasi béeteka kón huétchek. Huanäi jume bathuem entok báam yeu huëpo báisi náikimteri huéeläpo béekimmet kón huétchek. ¹¹ Jú chóki éntok, “Chíburá” ti téhuaakay. Huanäi jume báam báisi náikimteri huéeläpo béekika chíbusim ayuk. Huanäi yún yöremraa kókkok, jume báam chíbusi ayuká béchibo.

¹² Jú ángel náikipo huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi jú taa báisi náikimteri huéeläpo béekika kaa túrika taahuak; anëli ket jú meeça, entok jume chókkim. Júnëlim kaa machisi taahuak, juka báisi náikimteta ámet ayukamta, kaita machiriata ayunakë béchibo, taahuata báisi náikimteri huéeläpo béekika, entok tukaapo junne.

¹³ Sepne ä bitchak, entokne ä jíkajak, senu ángel téhueka násuk nëkamta, ínëli kusisi jáamta:

—¡Ay, ay, ay, jume buíapo jíápsammehui! ¡Bueítukim abe trompeetam kuuse, jume huate báij ángelesim!

9

¹ Jü ángel mamniku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäine téhueka bétana senu chókita buíau kón huéchemta bitchak. Entok tüisi mékka kóm guójöriata llavem mákhuak. ² Huanäi juka guójöriata tüisi mékkak kömik étapok. Huanäi jü buiichia áma jíkau siika, orno bueürupo buichiata yeu hué bénasi. Huanäi jü taa entok jü jeeka kaa machisim taahuak, jü buichiria guójöriapo yeu huémta béchibo. ³ Jum buichiapo éntok, guöchim yeu sájjak, entokim buíau kón huáttek. Huanärim útteata mákhuak, machilim buíapo aneme bénasi. ⁴ Huanärim júya síarita buíapo ayukamta kaa nasonte sáyhuaka téjhuaahuak, entok jita siarik junne, entok jita buére júyata junne, ál-la yoremem kaa Diosta seello kóba méjériat jípureme. ⁵ Të katim am súa iaahuaka téjhuaahuak; kialim kökosi kaa pappehuamta ámeu joó iaahuam, mamni metpo. Jü bem jóguo éntok, machil jujariata bénasi kökosi kaa papperisi innétuy. ⁶ Huámechí taahurimmet éntok, jume yoremem kökkohuamta jariunake, të kaibum ä téunake. Entokim kökko péenake, të jü kökkohuame am tö búitinake.

⁷ Jume guöchim éntok, kábäim náu nássuahuäu bíchaa kateme bénasi jita jípurey. Kóbat éntokim coronam oro ásusüli náu yári bénom jípurey. Jü bem pújba éntok, yoremta pújba bénaakay. ⁸ Jume chonim éntok, jámutta chomin bénaakay. Támim éntok, leonim támim bénaakay. ⁹ Bem takahuam éntok sisiguok súpem bénakim jípurey, sontarom bénasi. Bem másam jáhui éntok yún kábäim carrom náu nássuahuäu bíchaa tenné bénasi jikkajituy. ¹⁰ Machilim bénasim buásiakay, entokim bem buásiapo jikiam bénasi ä jípurey. Bem buásiampo éntokim jóguota jípurey, mamni metpo jume yoremem bem kökosi jonáké béchibo. ¹¹ Entok jü ángel guójöriapo mékka kóm yeu simlame áma reyataka nésahuey, bempörim béppa. Iri éntok hebreo nokpo Abadón ti téhuak; griego nokpo éntok, Apolión.

¹² Jü jikot jiahuame bát huéeme simsuk, të ketune guoyika bëye.

¹³ Jü ángel búsanipo huéeme trompeetata kúkusek. Huanäine senu jáhuita jikkajak, naiki ahuám násuku oro altar Diosta bíchäpo órekaipo. ¹⁴ Jü ángel búsanipo huémtahui, juka trompeetata jípurementahui, inel jiaahuak:

—Jume naiki ángelesimé búttia, buére bathue Eufretesta náapo súmarim.

¹⁵ Huanärim búttiahuak, jume naiki ángelesim, juka yöremraata báisi náikimteripo huéeläpo bekik bem súanaké béchibo, bueitukim huäri horata, taahuata, metta, entok huásuktiriata béchibo yeu píaritutakay. ¹⁶ Jume sontarom kákabäeka náikiahuakamene jikkajak. Guoy cien milloonimtukayme.

¹⁷ Júnelne am bitchak, jume kábäim, tenkupo bénasi, entok jume ámet josakame: Bem táhuichim sisiguokiy emo páttialatukay, síkilika táijta bénaaka, kútkosi tehuelika jacinto ténasi, entokim sahuaritutakay, azufre ténasi. Jume kábäim éntok, leóna bénak kókokakay. Bem tempo éntok, tájji, buichiria, entok azufre yeu huéiyey. ¹⁸ Iri báij huëpo chibuk jekaká béchibo, jü yöremraa báisi náikimteri huéeläpo kókkok, jü táijta, buichiriata entok azufreta béchibo; bem tempo yeu huémtayim inel aayuk. ¹⁹ Jume kábäim úttiära bem tempo entok bem buásiat ayukay, bueituk jume bem buásiam bakochim bébenaakay. Bem köbay éntokim jábeta kökosi johuay.

²⁰ Jü huate yöremraa, iri chibu jeka yeu sikamtay kaa kókkokame, ikärim bíchaka júne kaa emo jíapsi kuaktiak, kaa türik bem joäu bétana. Jume lemooniom bem yöreü jünem kaa tójjak, oropo yáarim, tómi tósaliipo, broncepo, tétapo entok kútaipo yáarim junne. Ímëi ídolom; katim bitcha, katim jikkaja, entokim kara naa kaate. ²¹ Entokim kaa emo jíapsi kuaktiak, jábeta bem mélatuká bétana, móriata bem boojirama bétana junne, kaa emo jubeka náu jíapsihuamta bétana junne, entok bem jita ékbuä bétana junne.

10

Jü ángel ili librommaki

¹ Senu ángelta úttiakamtane bitchak, téhueka bétana kómhuémata namupo bitiatata ä kóba béppa éntok, kuruejta jípurey. Ä pújbahua éntok täata bénaakay. Ä guókim éntok táj beeteka jikau rúpaktemta bénaakay. ² Ä mámpo ili libro étaporim jípurey. Huanäi bátatana guókimmea bahueta béppa cheptek. Jume mikötana guókimmea éntok, buíata béppa. ³ Huanäi tüisi kusisi cháchayek, leóna omteka ä jü bénasi. Ä cháchaysuk éntok, guoy búsan yúku omtiriam jáhuim jikkajituatbok. ⁴ Jume guoy búsan yúku omtiriam jáusuk, ínapone am jöjte báarey. Të téhueka bétana senu jáhuitane jikkajak, inel ínou jáamta:

—¡Akë am sellotua! ¡Katë yeu am buibuise, jume guoy búsan yúku omtiriam nokakähui, éntoke kaa am jijiojte!

⁵ Jü ángel bahueta béppa entok buíata béppa huéeka im bíchakähui téhuekau jikau mámtek. ⁶ Juka jíba yü huásu-huásuktiapo jiápsamtau, ä noki perentak juka téhuekata yáalamta entok juka áma ayukamta, buíata entok juka áma ayukamta, bahueta entok juka áma ayukamta, bát kéchaka, ínel jiaahuak:

—Sime ánia búiteme béja chúpuk. ⁷ Ál-la jü guoy búsan ángelta jáhui taahuarim yúmako, juka trompeetata béja ä kuj táyteko, juka Diosta éhuil éсотaka jípurèhui ál-la sime chúpilatata tahuanake, áapörík jume ä nésaute joame éntok profetam ä téjhuaakäpo ámani.

⁸ Jü jáhui téhueka bétana ín jikkajakähui júchi ínou nookak. Huanäi ínel jiaahua:

—Jü ángel bahueta béppa entok buíata béppa huéekamtahuë huéiye. Huanärë jume ili libro étaporim ä mámpo ä jípurèhuë nüye.

⁹ Huanäine jü ángeltau siika, jume ili librom nee ä mák sáhueka. Áapo éntok ínel ínou jiaahua:

—Jinya, Akë am buäye. Huanäi em tópapë chibusi ámey éenake. Em tempo éntokim kákkanake, mumu sitörim bénasi.

¹⁰ Huanäine jume ili librom ángelta mámpo nüka, entokne am buäka. Huanärím ín tempo mumu sitörim bénasi kákkaka taahuak. Të nee am buásuk éntok ín tópapone chibusi ámey éiyak. ¹¹ Huanäi áapo ínel ínou jiaahuak:

—Úttia júchi bénasi én em noknakèhui, juka nokta Diosta bétana emou kóm yúmamta, búru pueblom bétana, naciónim bétana, tattábui nókta nokam bétana, entok reyim bétana.

11

Jume guoyi Diosta testigom

¹ Huanäine ili bakata mákhuak, áy jujúnaktehuä bennak. Huanäi ínel ínou jiaahuak: —¡Kiktëe! Huanäi éntoke juka Diosta tiöpo júnakte, entok juka altarta, éntoke am náikia, jume áma ä úttileka ä yöreme. ² Të juka tebatta tiöpo páku yeutana órekamta, yehuë ä béa. Katë ä jújúnakte, bueítuk kaa judíom mámpo tóij-ri. Bempo éntok át chécheptisunake, cuarenta áma guoy metpo, jü Diosta buére pueblo santopo táyahuamtachi. ³ Huanäine jume guoy testigom íno bétana noknakeme, mil guoy ciento áma sesenta taahuarimpo, ámanne am bíttuanake, chukurik lutuka sánkokame.

⁴ Ímëi íno bétana nokame, jume guoy oliivom entok jume guoy kanteelam áma jájábohuähui, béja buíapo anemta Diosta bíchäpo jábuekame. ⁵ Jábeta kókosi am yáa báareyo, táji bem tempo yeu sisime, jume am béj-reka kateme táa báreka. Jábe junne kókosi am yáa báreka éateko, alë bénasi mukpo yúmala. ⁶ Ímëi úttiärata jípure, téhuekata bem páttianakèhui, kaa yúknakë béchíbo, Diosta noki bem nokäru tájti. Entokim úttiärata jípure, báam ójbosi bem am yáanakë béchíbo, entok buíata béppa chibu jekata ayunakë béchíbo, jaikisi bem ínel éapo. ⁷ Jume testigom Diosta bétana noksuko, jü animal máusi maachi guójöría mékka kóm bétana jikau huéeme, ámemak náassuanake, entok yölataka áma yeu huéenake, entok am súanake. ⁸ Jume bem takahuam éntok, buére jóära itom Señorta kúrusit poponhuakapo yeu tóritaka tahuanake, bueítuk tábuiasi téhuahuápo Sodooma entok Egipto tí téttehuahua. ⁹ Entok jume sime pueblompo joomem, familiam, entok kaa nanälaisi nokame, entok sime naciónim,, bem takahuam kókkolame áma bínnake, báij taahuari áma meeliapo, entokim jíba kaa am mäatebonake. ¹⁰ Jume ími buíapo béppa jiápsame úttesim al-leenake, am kókkokä béchíbo. Huanärím tepa al-leaka nátepuá náu jita emo miknake. Bueítuk ímëi guoyika Diosta bétana nokame, kókosi machik jita ámeu yálatukay, jume im buíapo jiápsammehui. ¹¹ Të báij taahuari áma meeliam huéeyo, jü espíritu jiápsame Diosta bétana ámeu bíttuari ámet kibakek. Huanärím jíabetaka jáptek. Sime jume am bíchakame éntok guómték; huanäi tüisi maujra amet huetchek. ¹² Huanäri jume guoy testigom jáhuita tüisi úttiakamta téhueka bétana nokta jikkajak, ínel ámeu jámta:

—¡Ábem jikau kaate!

Huanärím namupo téhuekau bíchaa jikau jámuk. Huame am béj-reka am sáyokame éntok am bitchak. ¹³ Huämi horapo buía tüisi áu yoyoak. Íari béchíbo, guoj mamnita náikimteri huéeläpo huetchek jü buére jóära, buíata áu yoyoakä béchíbo, entok guoy búsan mil yoremem kókkok. Jume huate éntok, tüisim májhueka taahuak. Huanärím Diosta téhuekapo kátekamta úttilek.

¹⁴ Jü jikot jiajhuame guoy huëpo béja simsuk. Én éntok, jikot jiajhuame bájipo huéme láuti äbo huéiye.

Jü trompeeta guoy búsanipo huéme

¹⁵ Jü ángel guoy búsanipo huéme trompeetata kúkusek. Huanäi buére jáhuim téhuekapo jikkajtuk, inel jákari:

Jume reyimtaka nésahueme ániat ayukame,
itom Dios entok ä Cristo am áttiaka tahuanake.

Ápo éntok nésaunake jiba yü huásu-huásuktiapo.

¹⁶ Jume veinte áma naiki yoiyöturim, Diosta bíchäpo bem banko yäurapo jokame, tónommeyim jáptek kóm chätuka, huanärim Diosta yosireka ä üttilék, ¹⁷ inel jáka:

Enchite baisahue, Señor Dios,

simeta ára joame,

empo jiba aneme,

entok jiba aneihui, entok äbo yebijnakeme.

Bueituk juka tüisi yäura úttiärata, béjé ä näla.

Entok em nésaunakëhui, béjé ä naatela.

¹⁸ Jume naciönim, éntok öomtek;

jü em kaa al-lea ómtira éntok yuumak.

Jume kókkolammet bette noki em chüpanakëhui éntok két yuumak.

Entok kétchi, jume em nésauta joame, jume profeetam,

jume enchi süaleme, jume em téhuam yöreme,

kaa buéresi emo ériame entok buéresi emo ériame yörihuame junne,

Aké am béjtuanake, juka sime tühuata bem kobaka jájamlähui.

Éntoke am tejalnake, jume buiat ayukamta tejaleme.

¹⁹ Huanäi jü Diosta típo etapohuak téhuekapo. Jü altar kajón huáijhua órekame éntok ára bittuka taahuak. Huanäi yúku béroktiriam ruruti omteka jiaahuak, éntok buía áu yoyoak, éntok buéresi téjam huáttek.

12

Jü jámmut entok jü dragón

¹ Senu señal buéresi téhuekapo yeu machiak: senu jámmut, täata süpekari. Ä guókpo éntok mecha órekay. Ä kóba béppa éntok, coronata guoj mamni áma guoyim chókekamta. ² Asoa báreka éntok, huantiriammea téiney, bueituk jü asoa huantiriam béja áu yúmalatukay. ³ Huanäi jütchi, senu señal téhuekapo yeu machiak: senu dragón kútko síkiri tüisi buëuruka, guoy búsanim kóbakay, entok guoj mamnim ahuakay. Jume kóbam éntok huehuëpulaka guoy búsan ili coronam jípurey. ⁴ Ä buásia éntok, jume chókim téhuekapo ayukame báisi náikimteri huéeläpo béekim am huíksimey. Huanäi buiata béppa chíbela am guótiak. Jü dragón éntok kíktek, jámut asoa báaremtau yúmakari, ä asoa yeu tómték sep ä buä báreka. ⁵ Huanäi jü jámut ili outa asoak. Íri béja áma yeu púatukay, kuttílasi ámet nésau íaahuaka, sime jume naciönimmechi. Huanäi jü jámut usi outa asoaka sep ä úuhuahuak, Diosta reytaka ä anëpo ä annaké béchíbo. ⁶ Jü jámut éntok mékka ánia see päriau bíchaa búitek; Dios júkái áa béchíbo náikialatukay, jum ä annakéipo. Áma aneka, simeta ä huáatiäu jípunake, mil guoy ciento áma sesenta taahuarimpo.

⁷ Chúkula éntok, téhuekapo buere nássuahuak: Jü arcángel Míkkel éntok ä ángelesim dragóntamakim nássuay. Jü dragón két jume ä ángelesim huériaka, jü Míkeltamak nássuak, ⁸ tërim kaa yöök. Huári béchíbo téhuekapo kaitam áma jípureka taahuak, jü dragón entok jume ä ángelesim. ⁹ Huanäi päkun yeu béebiahuak, jü buere dragón, jü baakot binhua jauhuey naateka aneme, jü diablo entok Satanás ti két téttehuaahuame. Íri sime ániata bäi táttähua. Sime ä ángelesimmak békti buiau kóm béebiahuak.

¹⁰ Huanähne jáhuita kusisi jámta jikkajak téhueka bétana, inel jámta:

—Äbo yebij-la béjja jü jñëuria, entok jü úttiära, entok itom Diosta reytaka nésahuëhui, entok juka Cristota nésahuëhui. Bueituk béja yeu béebiahuak, jü kaa tühuata am joä tiaka jiba am nátuame, jume itom sailam. Jüri béja tukaarit entok taahuapo naa búrujti itom Diosta bíchäpo am nátuay. ¹¹ Itom sailam éntok Kabarata ójbo guótiakamtayi entok Diosta nésauo jiapsaka bem nokähui, huáyirim yölataka yeu sájjak; entokim bem jápsim jünem kaa beutirek, bem kókkou núkisi. ¹² ¡Íari béchíbem al-leiya, sime jü téhueka, entok eme áma jiapsame! ¡Jume huatemmeu

ál-la tepa jiook machisi ámeu huéenake, jume buíapo entok bahuepo jiápsammehui, bueituk jü diablo, tüisi kujtiaka entok omteka, enchimmeu kóm simla; jüneiya kaa jaiki taahuarim áu bëyëhui!

¹³ Jü dragón, buíau áu kóm béebiahukau jüneriaka, juka jámutta ili outa asoakamta guók jájja táytek. ¹⁴ Të jü jámmut guoy águilla mása bueerem mákhuak, ámey á ninaké béchibo, mékka ánia see páriau bícha, á annakepo, bakottau mékka, jum báij huásuktiria áma méeliapo simeta á buánakeu jípunaqué béchibo. ¹⁵ Jü bakot éntok, á tempo huámi, jámutta sáu báam bathueta bénasi guótiak, bathueta á núk sim iaaka. ¹⁶ Të jü buía jámutta aniak, bueituk jü buía áu étapok. Huanäi juka bathueta yün báata huériamta huúktiak, juka báata dragóna tempo bétana yeu sikamta. ¹⁷ Huanäi jü dragón tüisi jámuttau kujteaka öomtek. Huanäi am béj-reka siika, jume huate gentem jámuttat yeu sákalammechi, ámemak nássuaseka, jume Diosta nésau joame, entok jiba Cristota lütüriata jípureka á nokame.

13

Jume guoy animaalim máusi mamachi

¹ See bahue mayoatne kíktek. Huanäine senu animal máusi machik guoy búsanim kóbakamta éntok guoj mamnim ahuakamta bitchak, bahuepo jikau huémta. Bem ahuammet éntok, guoj mamni diadeenam; bem kóbammet éntok, téhuam jiojterim Diosta béj-reka juénasi jíame. ² Jü animal máusi maachi in bíchakáú éntok, yóokota bénaakay. Á guókim éntok, osota guókim bénaakay. Á teni éntok, leóna teni bénaakay. Jü dragón éntok á úttiárahua á mákkak, entok jü banko yáurata kutkutti á nésaunakëhui. ³ Huépul á kóbahua muk máchisi kókosi yáata bénakne bitchak, të jü muk máchisi kókosi á yáaripo éntok, türiaka yorelata. Huanäi sime jü yóremra át guómtek. Huanärim jü animal máusi machita sáu kat táytek. ⁴ Huanärim á úttilek, juka dragóna, juka animal máusi machik yáurata á mákakáú béchibo; entokim á yosireka taahuak, juka animal máusi machik, inel jáakari:

—¿Jábesu iri animal máusi machita bénasi áu óuleme? Entok, ¿jábesu áamak nássua báreka éenake jáni?

⁵ Két tenta mákhuak, buéresi jita á noknaké béchibo, Diosta béj-reka jájana á jiaunaké béchibo. Entok yáurata mákhuak, cuarenta áma guoy metpo, jita á yáanaké béchibo. ⁶ Á tenta étapoka éntok, jájana jiau táytek, Diosta béj-reka. Entok á téhuam bétana, á tiöpo bétana, éntok huame téhuekapo aneme bétana két jájana jiaahuak. ⁷ Huanäi santom bej-reka nássuatuahuak, entok am kobatuahuak. Entok ket yáurata mákhuak, sime yóremra kaa náu anim béppa, entok pueblommechi, entok huame juebena tábui nokta nokammechi, entok naciónimmechi. ⁸ Huanäirim sime á yöreka áu mújtek, jume imi buíapo jiápsame, jume bem téhuam jum Kabara, mukukamta libro yü jiápsinake me jiojtepo, kaa áma jiojteri jípureme, jauhuey ániata naatekapo naateka.

⁹ Jábe nákakame á jikkaijnake: ¹⁰ Bueituk jábe preeesota hueriateko, preeesotaka núk sákana; jábe ejparammea më báahuame, ejparammea muknake. Tuttem jiápseka Cristotat éiya, eme Diosta pueblo, imi ayuk jü kutti jiápseka at boobit-huame.

¹¹ Chúkula éntokne ket tábui animal máusi machik bitchak, buíapo yeu jikau huémta. Guoyim ahuakay, kabarata ahuam bénom, të dragóna bénasi nookay.

¹² Éntok sime yáurata huaka animal máusi machik bat huémta jípurey, áapörík bíchäpo. Huanäi sime ániat jóakammeu nookak, juka animal máusi machik bat huémta am úttil sáhueka, juka kókosi yáahuakamta, türiaka yorekamta. ¹³ Éntok két buéreseñaalim johuay. Bueituk tájta junne téhueka bétana buíau kom huéetuay, yöremraata bíchäpo. ¹⁴ Éntok am báa táttáhuay, jume buíapo jóakame, jume señaalim á jotuaihuayi, animal máusi machita bíchäpo. Am sáuhuek, jume buíapo jóakame, animal máusi machita bénak am yáa iaaka, hua ejparammey kókosi yáahuakame, entok júchi jiápsakame. ¹⁵ Huanäi jü animal máusi maachi chúkula huéeme úttiárata mákhuak, juka animal máusi machik bat huémta bénak yáari, á jiaibituanaké béchibo, bueituk juka alé bénak yáarita noknaké béchibo, éntok am súatebonaké béchibo, simem jume kaa á úttilekame. ¹⁶ Huanäi simem jume il-lichimmet éntok yoiyóhuemmet, rikommet éntok poloobemmet, búttiataka tekipanuummet éntok sumataka tekipanuummet, markata ámet yéchatebok, mam bátatana ó chë kóba méjéku. ¹⁷ Huanäi kaabe ára jita jinnuy, entok kara jita nenkay, ál-la hua markata jípureme jibba, ö jü animal máusi machik téhuam, ö jume á téhuaa número. ¹⁸ Imi koba suahuari aika; jü át jüniamé á náikianake, juka animal máusi machita número, bueituk yorem número. Jü á número éntok, búsan ciento áma sesenta y seis.

14

Jume ciento cuarenta áma naiki mil buikame

¹ Kabaratane bitchak, káhui Siónta béppa huéekamta, áapõrimak éntok, ciento cuarenta áma naiki miilimtaká. Á téhuam éntok ä Áchayhua téhuam, bem kóba méjèriammet jiojteritam jípurey. ² Huanäine senu jáhuita téhueka bétana jikkajak, yún báam kusisi jáá bénasi, éntok yúkuta buéresi omtè bénasi jáamta. Jü jáhui ín jikkajáihui éntok, arpariom bem arpam poná bénasi jikkajituy. ³ Huanärim senu buiiki bemelam buiikay, buére yõrisi machi banko yáurata bíchäpo, éntok jume naikika jáápsaka áma aneme éntok jume yoiyõtirim bíchäpo. Huanäi kaabe ára am tátáyay, jume buiikim, ál-la jume ciento cuarenta áma naiki miilim, ímí buíapo jáápsame násuk jínèurime jíbba. ⁴ Ímèi béja jume jáamuchimmak kaa emo náyotekame, bueitukim jahuey júnem kaa jubek. Ímèi ámèria, jume Kabarata guojaaseme ják júne ä hueramápo. Ímèi yóremraata násuk jínèurime, kèsam ofrendata Diostau buíjhuäpo bénasi, éntok Kabaratau bícha. ⁵ Bem tempo éntok, kaita ára nókichiria téihuak, bueituk katim chícha maachim, Dios buére yõrisi machi banko yáurata bíchäpo.

Jü báij ángelesim nooki

⁶ Tábuí ángeltane bitchak, téhueka násuk nèkamta, tü nokta jíbapo béchíbo jáápsamta jípuremta, ä nok báreka jume buíapo jóakammehui, síme naciónimmehui, famiiliammehui, tattábuí nókta nokammehui, éntok pueblommehui. ⁷ Túisi úttia ínel jiaahuay:

—¡Diostem májhueka jikau ä chátchaaka ä yöre! Bueituk yuumak jú hora, ä yäura ä bíttebonakèhui. Éntokem ä úttile, juka téhuekata, éntok buíata, juka bahueta, éntok jume báam yeu pótame yáalamta.

⁸ Tábuí ángel áa sáú siika, ínel jíaka:

—¡Béja huétchek! ¡Béja huétchek, jú buére jóára Babilonia, bueituk jú vino kaa emo jubeka náu totóhuame, síme jume naciónim ä jítaalä béchíbo!

⁹ Jú ángel bájiku huéeme éntok áme sáú siika, túisi kusisi jíaka:

—Jábe júne juka animal máusi maachik, éntok juka alè bènak yáari, úttilekame éntok ä markata ä kóba méjèku, ö ä mámpo mabetakame, ¹⁰ áapo ket ä jínake, juka Diosta ómtirá vino túisi máusi machisi jiokot anhuamta. Íri Diosta copa ómtiriapo yeu tóri, kaitamak kütiaataka. Huanäi jiokot machisi yáana, tájiyi éntok azufreyi, santo ángelesim éntok Kabarata bíchäpo. ¹¹ Jú jiokot bem anèu buiichia éntok, jiba yü huásu-huásuktiapo jikau huéiye. Entokim kaa jimyoore, taahuapo éntok tukaapo junne, jume animal máusi machita éntok juka alè bènak yáarita úttileme, éntok jábe junne juka ä téhuam marka mabetakame. ¹² ¡Ímí bíttunake, jú Diosta pueblo yánti bem jíápsinakèhui, huame Diosta nésauri joame, éntok Jesústa kaa koptiame!

¹³ Senu jáhuitane jikkajak, téhueka bétana inou ínel jáamta:

—Jiojtèe: “Úttesim al-leenake, ímí naateka, jume kókkolam, Señortat éaka kókkokame.” Jeehui, ti jiaahua jú Espiritu Santo, bem tékil bétanam jimyorenake, bueituk jú bem yáakáu áme bétana nokaka taahua.

Jü buíapo jíchupahuame

¹⁴ Ámanne bitchak, huanäine senu namu tósalita bitchak. Namuta béppa éntok, senuk kátekamta, Yoremta Úusi bènnek. Á kóbat éntok senu coroona oropo yáarik jípurey ä mámpo éntok osa buahuim. ¹⁵ Huanäi típpo bétana tábuí ángel áma yeu siika, túisi kusisi chayeka, hua namuta béppa kátekamtaahui:

—¡Osamé áman etpo kibacha! ¡Huanärè jíchupata toboktia, bueituk jú hora béja yuumak, jíchupá béchíbo! Bueituk jú eechi béja chúpila.

¹⁶ Huanäi jú namuta béppa kátekame ä osam echíu kibachak. Huanäi juka buíapo etta tóboktiak.

¹⁷ Senu ángel típpo téhuekapo kátekamta bétana yeu siika, ket senu osa buahuim jípureka. ¹⁸ Huanäi altarpó tábuí ángel yeu siika, tájita béppa úttiárata jípureka. Huanäi túisi kusisi át cháchayek, hua osa buahuim jípuremtachi, ínel jíaka:

—¡Em osa buahuimé áman kibacha! ¡Huanärè paraj takam náu lópola buíapo chákame chúktia, bueituk jume paraj takam béja buási!

¹⁹ Jú ángel éntok ä osam buíata béppa búitiriak. Huanäi am chúktiak, jume páraj taakam, jume páraj eechim buíapo ayukame. Huanäi jume páraj takam canoa bueürupo am töaka am chirijtiak, jum Diosta omtirapo. ²⁰ Jume páraj takam éntok, buére jóára pákun chirijtiahuak. Huanäi am tóhuakapo éntok, ójbo yeu siika. Baniata bénasi báij cien kilómetropo chíbejtek, bueituk kábái pereenammeu tájti yuumak.

15

Guoy búsan kókoam simeta chúpëpo huéenakeme

¹ Téhuekapone tábui señalta bitchak, buëuruk entok at guomtisi maachik: Guoy búsan ángelesim guoy búsan kókoam simeta chúpëpo äbo huéenakeme jípürëhui. Bueituk ímëyi chúppey, jü Diosta omtëhui.

² Kétne ä bitchak, bahue vik-riota bénnak, tájimak náu kütiarita, entok jume yólataka yeu sákalame, bahue vik-riota béppa jábuekame, Diosta arpam jípureka. Ímëi áma yólataka yeu sájjak, juka animal máusi machita béppa, entok alë bénak yáarita béppa, entok ä tepojtím béppa, entok ä téhua número béppa. ³ Huanäi Moisés Diosta bétuk jiápsame buikimim buiikay, entok Kabarata bétana buiikim, ínel jiaka:

Buéresi entok ujyoori sime jita em yáalähui, Señor Dios,

sime Útteata jípureme.

Lútulaimme, tepam huéchiasi maachi,

entokim lütüria, jume em böom,

empo sime ániat Rey.

⁴ ¿Jábesu kaa enchi máujnake, Señor,

entok em téhuam úttílnake?

Bueituk empo jíba santo;

huari béchíbo, sime naciónim, emou yáijnake,

entokim enchi úttílnake,

bueituk jü lütüria em yáaläu béja bít-huak.

⁵ Chúkula íkái simsukne ä bitchak, téhuekapo tiöpo tua Diosta tabernaculo étapohuakamta. ⁶ Tiöpo bétana éntok, guoy búsan ángelesim áma yeu sájjak, jume guoy búsan kókoam bem mámpo jípureka, lino totósalim bebelojkom súpeka, entok táupo huásala cíntom oropo yáarim jípureka. ⁷ Huanäi huépülaka jume naiki jiápsaka áma aneme jume guoy búsan ángelesim guoy búsan copam oropo yáarim am mákkak, Diosta ómtíriay tátapunim, hua jíba yü huásu-huásuktiapo jiápsame. ⁸ Jü tiöpo éntok buiichiay tápunak, Diosta lóoria entok ä úttiära áma ayukä béchíbo. Huanäi kaabe ára áman kibakey, jum tiöpopo, jume guoy búsan ángelesim jume guoy búsan kókoam bem mámpo jípürëu am lütiau tájti.

16

Jume copam Diosta omtëu jípureme

¹ Senu jáhuhuiata tüisi kusikne jikkajak, tiöpo bétana jume guoy búsan ángelesim em ínel jiamta:

—Ámanem sájaka buíata béppa am töa, jume guoy búsan copam Diosta ómtíriay tátapunim.

² Jü ángel bat huéeme áman siika. Huanäi ä copapo ayukamta buíata béppa töak. Huanäi animal máusi machi markata jípurremmet entok juka alë bénak yáarita úttilemmet sáhua juénaka entok úttesi chícha jubaka ámet yeu siika, jume yoremmechi.

³ Jü ángel guoyiku huéeme ä copapo ayukamta bahueta béppa töak. Jü bahue bää éntok yorem mukilata ójbo bénasi áu yáuhuak. Huanäi sime bahuero jiápsaka aneme kókkok.

⁴ Jü ángel bájjiku huéeme bathuemmet entok ják báam yeu pótápo juka ä copapo ayukamta áme béppa töak. Huanärim ójbosi emo yáuhuak, jume báam. ⁵ Huanäine juka ángelta báammeu bíttuata jikkajak, ínel jiamta:

—Empo huépülsi lütüriata jíba ára joame, Señor, Empo jiápsame éntok jiápsaihui, jü Santo, bueitukë ínëli bétte nokta ámet chúppak. ⁶ Bueituk bempo em gentepom joome entok profetam ójbo guótiak; én éntok empo ójbota am jituak. Akim ä mabetpo yúmala.

⁷ Kétne senuk jikkajak altarta kátékä bétana, ínel jiamta:

—Lütüriapo Señor Dios, simeta ára joame, empo lütüriapo entok kuttílasi em noki ámet chúppak.

⁸ Jü ángel naikiku huéeme ä copapo ayukamta täata béppa töak. Tää éntok úttiäraata mákhuaq, ä tájji yóremraata am táanakë béchíbo. ⁹ Huanäi símem úttesi jìokot machisi tájaka taahuak. Tèrim kaa Diostau emo jíapsi kuaktiak, entokim kaa ä úttilek, ál-lam jájjana áa bétana nookak, áapo úttiärata jípureme, íkái chibuk jekamta béchíbo.

¹⁰ Jü ángel mamniku huéeme ä copapo ayukamta jü animal máusi machita ä yeyesä banko béppa ä töak. Huanäi nésahueka reyataka ä kátékäpo kaa machika taahuak.

Huanärim kökosi ä innëaka emo nín kékkey. ¹¹ Huanärim Dios téhuekapo jiápsamta bétana jájana nookak, juka kökosi bem innëau béchïbo entok bem sähuam béchïbo. Júnentaka júnem kaa emo jápsi kuaktiak Diosta béj-reka bem jiapsä násuk junne.

¹² Jü ángel búsaniku huéeme ä copapo ayukamta buére bathue Éufratesta béppa tóak. Jü ä baa éntok huaakek, böota ayunaké béchïbo, reyim täata yeu hué bétana kateme áma huám am kannaké béchïbo.

¹³ Huanäine jü dragóna tem bétana entok jü animal máusi machita tem bétana entok jü profeeta ára nókichi tem bétana baj espíritu chïcha machim bátächim benamne yeu kateme bitchak. ¹⁴ Bueituk lemooniom espírituimme. Señalimim johua, entokim reyim síme ániat anemmehuim kaate, áma náu am tóij báreka jum nássuahuäpo hua Diosta simeta ára joä buére táapo. ¹⁵ “¡Áachem suuhua! Ínapone lak-ronta bënasi äbo huéiye. Túisi yúmalasi al-lehuamta jipunake jü kaa kócheka jiápsame entok ä sánkohua suayame. Bueituk ä sánkohua kaa suayame éntok, tiusi kaa sánkoka hueramnake.” ¹⁶ Huanäi áma náu am tójjak, jume reyim, hebreo nokpo Armagedón ti téhuaakapo.

¹⁷ Jü ángel guoy búsaniku huéeme ä copapo ayukamta jekapo ä guötiak. Huanäi senu buére jáhuui áma yeu siika, áman tiöpo téhuekapo kátekä bétana, jum buére banco yäurata bétana, ínel jáka:

—¡Béja chúpila!

¹⁸ Huanäi béroktiriam ayu táytek, entok jáhuim entok yúku omtiriam; entok buía túisi áu yoyoak. Yoremta ími buíata béppa jiápsay naateka, jauhuey junne kaa ínëli úttia áu yoyoolatukay, jü buíya. ¹⁹ Huanäi jü buére jóära báisi náikim huétchek, entok jume huate buére jóära ániat ayukame huáttek. Huanäi Dios buére jóära Babiloniatou huáhuaatek, ómtira vinota ä jítua báreka, bueituk áapo áu ä bíttuak ä ómtëpo. ²⁰ Huanäi síme jume buía káhuim bahue násuk jokame, entok jume júya káhuim, ámam kaitatuk. ²¹ Huanäi téhueka bétana yóremrata béppa téjam túisi buereka kóm huáttek, cuarenta kilota béppa bétteka. Huanäi jü yóremra Diosta bétana jájana nookak, íri kaa túhua téjam bétana ámeu sikamta béchïbo, bueitukim úttesi jìokot yáahuak.

17

Jü jámut yún yorememmak jiápsame jìokot noki át chúpahuame

¹ Huanäi yepsak huépülaka, jum guoy búsan ángelesimpo huéeme, jume guoy búsan copam jìpureihui. Huanäi ínomak nookak, ínel inou jáka:

—Ábe huéiye; huanäine enchi ä bíttuanake jáchin jìokot machisi áu ä huéenakëhui, jü jámut yún yorememmak jiápsilamtahui, yun báam béppa kátekame. ² Huärimakim tötösula, jume reyim ími ániat jiápsame; jume ími buíapo jóakame éntok, jü ä kaa tíura vinoyim naakosula.

³ Huanäi Espiritupo ánia see päriau bíchaa nee núk siika. Huanäine huépul jámutta bitchak, animal kútko sikirikut béppa kátekamta, yún téhuam Diosta béj-reka juénasi jáme át jìojtetaka, guoy búsanim kóbakamta entok goj mamnim ahuakamta. ⁴ Jü jámut éntok kútkosi sikirim entok síkili azuulik sánkokay, entok oroyi entok téta ujoyorimmeyi entok perlammeyi túlisi áu yáalatukay. Á mámpo éntok oro copata jìpurey; jita kaa bibit máchik entok jábetamak júne ä boböyëu jaiti máchiray tápuniakay. ⁵ Á kóba méjériat éntok, senu téhuam kara ámet júneetume jìojtetukay: “Jü buére Babilonia, jü jámumchim kaa titihuéram áiye, entok síme juka ími buíapo jaiti machik johuamta kétchi.” ⁶ Huanäine jünëiak juka jámutta naa múkilatukaihui santom ójbuayi entok jume Jesústa téhuam súaleka kókkokame ójbuayi. Á bíchakane guómték, entokne úttesi át guómtilataka taahuak. ⁷ Jü ángel éntok ínel inou jiaahu:

—¿Jatchiakasé át guómtila? Ínapo enchi téjhuaanake, juka jámutta bétana esotaka kaa júneriahuamta, entok jü animal máusi machik ä huéria bétana, jü guoy búsanim kóbakame entok goj mamnim ahuakame. ⁸ Jü animal máusi machi em bíchakähui bannaataka jiápsay; én éntok kaa jiápsa. Të én éntok, mékka kóm guójöria bétana jìkau jámu báare. Jìkau jámusuk, jìbapo béchïbo áu tárunau bíchaa huéenake. Jume buíapo jiápsame ániata naatekápö bem téhuam kaa jum libro yü jiápsihuäpo jìojterime guómtinakemme, animal máusi machita bíchaka, hua bannaataka jiápsaihui; én éntok kaa jiápsa, entok júchi jiápsinake.

⁹ Íri jü kóba suahuata jìpuremta béchïbo: Jume guoy búsan kóbam guoy búsan káhuimme; huámechi béppa káttek, jü jámmut. ¹⁰ Entokim guoy búsan reyim. Mamnikam béja huáttila; huépülaka én néshahue; senu éntok ketune kee yepsa; të

yepsak éntok kaa bínhua ímí annake. ¹¹Jü animal máusi machi bannaataka jíápsaihui, én éntok béja kaa jíápsa. Íri jü rey guoj naikiku huéeme, éntok kétchi jü guoy búsaním náasuk náikiari; éntok áu ä tárúnakeu bíchaa huéiye.

¹²Jume guoj mamni ahuam em bíchakähui, guoj mamni reyimme. Ketunem kee ä mabeta, reyataka bem nésaunakepo. Tê senu horapom yáurata mabetnake, reyim Bénasi, jü animal máusi machitamaki. ¹³Ímèi nanancha éiya, éntokím bem úttiárata éntok bem yáura juka animal máusi machita ä máknake. ¹⁴Kabaratakim náassuanake; jü Kabara éntok am kobanake, bueítuk Áapo sime reyim béppa Rey, éntok sime néshueme béppa néshue. Jume Áamak aneme éntok, Diosta bétana núnurim éntok yeu púarim éntok jume át jíápsaka kaa ä koptiame.

¹⁵Jü ángel kêt ínel inou jiaahua:

—Jume baa búrum jámut yún yorememmak jíápsilamta kátékäpo em bíchakähui, pueblomme; juebena gentemme, tábuu nókta nokame, éntok naciónimme. ¹⁶Jü animal máusi maachi éntok jume guoj mamni ahuam animal máusi machitat em bíchakäu, ímèi juka jámut kaa tíhueraata kaa bíbit péenake, éntokím áapola sipasola kaa súpekamta tóijnake, éntokím ä takahua huakaj buánake, éntokím táijpo ä táanake. ¹⁷Bueítuk Dios bem jíápsipo ä yétkhak, ä éáu am yáanaké béchíbo: nánancha éaka bem yáura animal máusi machitam ä máknake, Diosta noki chúpëu tájti. ¹⁸Jü jámut em bíchakäu éntok, jü buére jóára ímí ániat reyim béppa néshueme.

18

Jü Babilonia huéhekame

¹Íkái simsk éntokne senu ángelta téhueka bétana kóm huémta bitchak, yáura úttiáraata jípuremta. Jü buía éntok ä machiriahuak ä looriayi. ²Huanäi úttia kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—¡Béja huétkhek! ¡Béja huétkhek, jü buére Babilonia! Lemooniom éntok áma jóatela, éntok sime espíritu jaiti mamachika áma éusula, éntok sime huikit jaiti mamachim éntok kaa bíbit máchikam áma tosatelya. ³Bueítuk sime naciónim ái naakok, jü úttesi kaa ä tíura vinoyi. Jume reyim ániat jíápsame éntok áamak totösuk. Jume ímí ániat jita nenenkame éntok áma rikotuk, jü jita yún uyorik áma ayukamtayi.

⁴Huanäine senu jahuita jíkkajak, téhueka bétana ínel jiamta:

—Ámem yeu kaate, eme ín pueblo, juka kaa tíhuata bem joähui kaa enchim ámemak ä jonáké béchíbo, éntok juka chibu jékata ámeu ayunakemta kaa enchimmet huéenaké béchíbo. ⁵Bueítuk jü kaa tíhua bem joäu téhuekau tájti yúmala; Dios éntok sime bem kaa tíhuabeu huahuaatek. ⁶Akem ä mákka, áapörík enchim ä mákakä Bénasi, éntok guosa nat béppem ä béjtua, jum copapo. Juka jíjhuamta huatem béchíbo ä yáakáhuem ä yáaria, guosa áa béppa chë úttiakamta. ⁷Ahuä buéialek ä béchíbo, éntok túisi al-leesuka ä jíápsaká béchíbo, chë júnem kókosi ä éetua éntokem ä buantua; bueítuk ä jíápsipo ínel jiaahua: “Ínapone reinata Bénasi káttek, éntokne kaa jókoptula, éntokne kaibu buanhuamta bínnake.” ⁸Huarí béchíbo senu táapo sime chibuka át jeknake: kókkohuame, buanhuame, éntok tébaa. Éntok tájij táana, bueítuk buére úttiak jü Dios, jü Señor juka nokta béttek át chúpame.

⁹Jume reyim ániat aneme áamak totösulame éntok al-leaka áamak jíápsilame buanakemme; éntokím jíápsipo kókosi ä sirok-rianake, juka buichiata bíchaka ä táahuayo. ¹⁰Méka jábueka jíokot ä johuay májhuekam ínel jiaunake:

—¡Ay, ay! ¡Empo buére jóára Babilonia, jü buére jóára túisi úttiakame! ¡Bueítuk senu horapo Diosta noki béttesi emót chúppuk!

¹¹Jume ániat jita nénkilerom éntok buaana, éntokím jíápsi kókosi ä sirok-ria, bueítuk béja kaabe juka bem nenenkäu jínnu: ¹²oro áusúlipa, platapo, téta uyorí, perlampo yáata, sánko lino finopo yáata, síkirika, sedapo yáata, kútkoka, sime jita kúta túlisi jubata, jita marfilpo yáata, jita kúta yeu púaripo yáata, jita cobre yáata, sisíguok yáata, éntok mármolpo yáata, ¹³éntok canelata éntok buáhuamta kíasi jubak jojoame, inciensoata, mirrata, olibanota, vinota, aceiteta, harina chë túrita, tiríjkom, animaalim jita pupúateme, kabaram, kábäim, carrom, éntok súmataka tekapanuame, bueítuk ímèi yóremraata jíápsim. ¹⁴Huanärím jü buére jóáratu ínel jiaunake:

—¡Béjé kaa am jípure jume taka kiuhum, tepa em túrëhui! ¡Jíba béchíbë ä tárük, juka uyorisi em jípusukähui, éntok em rikoata!

¹⁵Jume íkái tekapanuame, éntokím rikotuk jü buére jóáratu huámi, mékkam jábueka tahuanake, májhueka jíokot ä johuayo. Buanakam ä sirok-rianake, ¹⁶ínel jíaka:

—¡Ay, ay jü buére jóarata béchibo! ¡Áapo lino finota entok kútkok entok síkirim súpekay, oroyi, téta ujyormey entok pérlassmey! ¹⁷ ¡Bueítuk senu horapo tejalhuak, jü yún jita rikora ä jípureihui!

Jume barcopo huéhueriame nésahueme entok síme jume barcompo kakateme, entok síme jume marinerom bahuepo tekipanuaka emo aníame mékkam jäbueka taahuak.

¹⁸ Ä béetëu buichiata bíchakam cháchayek, ínel jíaka:

—¿Jita buére jóarasa i buére jóarata bénaakay?

¹⁹ Huanärim bem kóbam béppam emo buiatuak, chayeka, buanaka entok jikot jíaka:

—¡Ay, ay jü buére jóarata béchibo! Yún jita ä jípureibeyim rikotuk, síme jume bahuepo barcom jípureme. ¡Bueítuk senu chúbalaposu tejalhuak!

²⁰ ¡Empo téhueka al-leäe, jü buére jóarata bétana! ¡Éntokem al-leiya, eme Diosta yoremraapo joome, entok apóstolim entok profetam! ¡Bueítuk Dios jikot nokta át chúpaka ä yäura bíttuak, enchim béchibo!

²¹ Huanäi senu ángel úttiakame huépul tétata nüka, buére téta morinota bénnak. Huanäi bahuéu kóm ä jímmak, ínel jíaka:

—¡Téta úttiaka kóm jímmaahuaka bénasi kóm tatabna, jü Babilonia, jü buére jóära! Huanäi jauhuey junne kaa téuna. ²² Jauhuey junne em böommet béja kaa jikkajjtunake, arpa ponhuame, entok baka kúsia, entok trompeeta. Entok jita tékil mámpo johuame junne kaa emót téuna; morino jáhui junne kaa emót jikkajjtunake. ²³ Jauhuey junne béja kaa emót machirianake, jü lámparata machiria, entok emo jubhuame pajko jáhui kaa emót jikkajjtuna. Bueítuk jume em jita nenkileerom ími ániat úttiitam jípurey, éntoke em móriay síme naciónim, bätattäusuk. ²⁴ Bueítuk jümü buére jóarapo ójbo áma téihuak, profetam entok Diosta yoremraapo joomem entok síme jume ími ániat súahuakame ójbo.

19

Jü téhuekapo Diosta úttihuaame

¹ Íkai símsuko senu jáhuitane jikkajak, tüisi kuusik téhueka bétana, juebenam yun náu ané bénasi, ínel jámta:

¡Aleluya! Jínëuria, entok yörihuame, entok lóoria, entok úttiära, ítom Señor Dios am áttiak.

² Bueítuk áapo lütulaisi entok lütüriapo áman ä yäura bíttebok.

Áapo jü jámut buére kaa tihuemtat nokta béttek át chúppak, bueítuk ä kaa tiuray ániata nasontek.

Entok jume Diosta nésau joame áma súahuakame ä bejtutuak apöríkuchi.

³ Juchim ínel jiaahua:

—¡Aleluya! Ä buichia éntok jiba huásu-huásuktiapo jikau huéiye.

⁴ Jume veinte áma naiki yoyóturim entok jume naiki jíápsaka áma aneme tónommia jápteka buíau kóm chätuk. Huanärim Diosta úttilek, juka yörisi machi buére banko yäurapo kátekamta. Huanärim ínel jiaahuay:

—¡Jünentunake! ¡Aleluya!

⁵ Huanäi jü buére yörisi machi banko yäurapo senu jáhui yeu siika, ínel jíaka:

Ítom Diostem úttile, síme eme ä nésauri joame, entok ä yöreme, junëli jume chë kaa ériahuame entok jume ériahuame junne.

Jü Kabarata jubë pajkopo kuptey jibuähuame

⁶ Huanäine jáhuita jikkajak, juebenam náu ané bénasi, bäa bürum jáhui bénasi éntok buére yúku omtiriam jáhui bénasi, ínel jámta:

¡Aleluya! Bueítuk jü Señor ítom Dios símeta ára joame reyataka nésahue.

⁷ Ujyorisite éenake, éntokte al-leenake, éntokte lóoriata ä máknake,

bueítuk Kabarata jubëu pajko béja yuumak.

Ä kunaseme éntok túlisi áu yáaka sánkotela.

⁸ Áapo éntok lino finoyi túlisi machiyi entok beloikoy súpetuahuak.

Bueítuk jü lino fino, Diosta pueblopo joomem Diosta bíchápo túlisi huéchiasi anhuame.

⁹ Jü ángel éntok ínel inou jiaahua:

—Akë ä jiojte: “Al-leehuame áme béchibotunake, jume Kabarata jubë pajkopo jibuä iaahuaka núnurim.”

Huanäi ínel inou jiaahua:

—Ímëi Diosta nokim lútüriamme.

¹⁰ Huanäine ángelta guókpo áu tónommia kíktek, ä yöri báreka. Áapo éntok ínel inou jiaahua:

—Èe, ¡katë júkái johua! Bueítuk ínapo Diosta nésauri johua, emo bénasi, entok Cristota huám émomak aanim, entok Jesústa bétana nok lútüria kaa koptiame bénasi. Diostë yöre.

Bueítuk jü Jesústa nok lútüria profeciata espíritu.

Jü kábäi tósaliit jikat yessimeme

¹¹ Huanäine téhuekata étaporikne bitchak; kábäi tósali éntok áma yeu machiak. Jü át yessimeme éntok, jü huitti Diostat jíapseka tua lútüriapo ájaria ti téhuak, bueítuk lútüriapo huám nésahue, entok nássua. ¹² Á pusim éntok tájita béetë bēnaakay. Á kóbat éntok yún diadeemam huériay. Entok senu téhuam át jiojterim jípurey, kaabeta éntok täyhui, áapo jíbba. ¹³ Á súpem éntok símekut ójbokay; ä téhuam éntok, “Diosta Nookim”, tim téhuaakay. ¹⁴ Jume téhuekapo sontarom éntok, lino fino totósaliik éntok túlisi machik sánkoka áa sáukim kaatey, kábäi totósaliimmechi. ¹⁵ Á tem bétana éntok ejpara buahui síbulaiika yeu huéiye, jume naciónim, ay kókosi yáa báreka. Áapo éntok kutkutti jíbebia sisiguokiyi ámet nésaunake. Huanäi Dios simeta ára joame túisi omtaka ámet cheptinake, jum vinota jojohuápo. ¹⁶ Á sánkot éntok ä máchammet ímëi téhuam át jiojteri: “Símem reyimmeu Rey síme nésahueme áapo sauhue.”

¹⁷ Huanäine senu ángelta táat huékamta bitchak. Huanäi túisi kusisi cháchayek, síme huikichim téhueka násuk nenëyemmehui, ínel jíaka:

—¡Ábem kaate, éntokem Diosta buére kuptey jíbuáhuápo náu rúkte, ¹⁸ bueítuk reyim entok jume sontaro yö yáarim huaakas enchim buänakë béchíbo, entok yoreme úúttiakame huaakas, kábäim entok ámet josakame huaakas, entok símem súmataka entok kaa súmataka aneme huaakas, jume chë kaa ériahuame entok jume ériahuame huaakas!

¹⁹ Huanäine animal máusi machita bitchak, entok reyim ániat aneme entok bem sontarom, emo náu tóij-lame jü kábäit yessimemtamak nássua báreka, entok ä sontarommaki. ²⁰ Huanäi jü animal máusi machi peresotehuak, áapórimak éntok jü profeeta ára nókichi ä bíchäpo señaalim yáakame. Júmëi am báitáulatakay, jume animal máusi machita marka mabetakame entok alë bēnasi yáata úttilekame. Ímëi guoyika jíápsakam táji baubáata bēnaku azuufrey béetëpom kóm guótiahuak. ²¹ Jume huate éntok súahuak, jume ejparam kábäit yessimemta tempo yeu huémtayi. Huanäi síme jume huikichim huakajta ára buáyeme am buäka jóbuak.

20

Jume mil huásuktiriam

¹ Senu ángeltane bitchak, téhueka bétana kóm huémta, mékka kóm guójöria llavem huériaka, cadeena bueürum éntok mámpo jípureka. ² Huanäi juka dragónta buíssek, jü bakot binhua jakhuey huéeme, júri beja jü diablo entok Satanás. Huanäi mil huásuktiapo ä súmmak. ³ Huanäi mékka kóm guójöku kómá jímmak. Huanäi ä páttiak, entok ä sello áa béppa yétkak, jume naciónim béja kaa ä báitatáunakë béchíbo, mil huásuktiriam yumäu tájti. Íkái simsuk éntok júchi chúbala búttiana.

⁴ Huanäine banko yáuram bitchak. Huanärim éntok ámet jotek, jume yáurata mabet-lame Diosta noki jábetat chúpanakeme. Huanäine két am bitchak, jume kóba chúktiahuakame Jesústa lútüria bem nokakä béchíbo entok Diosta noki béchíbo. Ímëi animal máusi machita entok jume alë bēnak yáarik kaa úttilekame, entok juka markata bem kóba méjēriat entok bem mámpo júne kaa mabetak. Huanärim jábiteka jíápsak, entokim Cristotamak mil huásuktiapo nésahuek. ⁵ Të jume huate kókkolame katim júchi jábitek, mil huásuktiriam yúmak júbua. Íri jü késampo jábitehuame. ⁶ ;Túisim al-leenake, jume késampo jábitehuápo jábitekame! Jü mukia guoyikun huéeme kaita ámeu yáanake, ál-lam sacerdootemtunake, Diosta entok Cristota béchíbo, entokim áamak nésaunake mil huásuktiapo.

⁷ Mil huásuktiriam yúmake, Satanás búttiana, ä páttiutukápo. ⁸ Huanäi yeu sika naiki kátana naciónim, síme ániat ayukame báitáunake, Gogta entok Magogta, náu am tóij báreka am nássuanakë béchíbo. Ímëi éntok bahue séeta bēnasi búrunake. ⁹ Huanärim síme ániat bétana ámam jíkau náu yájjak. Diosta yoremem nau anëpo entok buére jóára Diosta nákēhuim kóntiak. Të Dios téhueka bétana tájita kóm simtuak. Huanäi símem táiyak. ¹⁰ Huanäi jü diablo am báitáhuakame baubáa azuufrey táji

béetëpo kóm jímmaahuak, jum animal janti machita entok profeeta ára nókichita anëpo. Huanäi jü tüisi kókosi buanhuame kaa chükteka ámeu ayutuana, taahuarit entok tukaarit naa búrujti jíba yü huásu-huásuktiapo.

Buére rey banko tósali yäura bit-huame

¹¹ Huanäine buére rey banko tósalik bitchak, entok juka áma kátekamta. Ä bíchäpo jü buíya entok jü téhueka yehuim ténnek. Huanäi jü bem annakepo ják júne kaa téihuak. ¹² Huanäine jume kókkolam bitchak, jume chë yörisi maachim entok kaa yörisi maachim, Diosta bíchäpo jábuekame. Huanäi jume librom étapohuak, entok tábui librom kétchi; ímëi éntok jíapsihuame liibrom. Huanäi jume kókkolam yäura bíttuahuak, bueituk juka jita bem yáakäu jum librompo jiojterita jiäpo ámani. ¹³ Huanäi jü bahue kókkolam ä jípurëu yeu am sákatuak. Jü muerte entok jü Hades kókkolam anëpo jume kókkolamim yeu sákatuak. Huanäi huehuëpulaka yäura bíttuahuak, síme jita bem yáakäpo ámani. ¹⁴ Huanäi jü muerte entok jü Hades baubäa tájihuum kóm guötiahuak; íri kókkohuame jü guoyikun huéeme. ¹⁵ Síme jume bem téhuam kaa áma jiojteri jípureme jum jíapsihuame libropo, baubäa tájihuum kóm guötiahuak.

21

Téhueka bemela entok buía bemela

¹ Senu téhueka bemelatane bitchak, entok senu buía bemelata; bueituk jü téhueka bat huéeme entok buía bat huéeme lütekamme. Bahue júne béja kaitatuk. ² Entok ínapo Juan juka buére jóära Diosta yeu páari, Jerusalén bemelatane bitchak, Diosta téhueka bétana kóm huémta, kuna báaremta túlisi áu yáalata bénasi, ä jub báaremta béchibo. ³ Huanäine téhueka bétana senu jáahuita tüisi kusisi jiamta jikkajak:

—¡Dios én síme gentetamak jóuhuak! Ámemak jíapsinake; bempo éntok ä pueblotunake. Dios éntok ámemaktunake, bem Diostaka. ⁴ Dios bem pusim síme ópua tútenake; entok kókkohuame kaitatunake, entok buanhuame junne. Kókosi éehuame junne, entok huántiriam junne, bueituk jü jita bát ayukaihui béja lütek.

⁵ Jü rey bankopo kátekame éntok ínel jáahua:

—Ínapone símeta én bemelasi johua.

Huanäi ínel inou jáahua:

—Akë ä jiojte, bueituk í nokhuame tua lütüría entok lútula huëpo huéiye.

⁶ Huanäi ínel inou jáahua:

—Béja yáasuhuak. Ínapone jü Alfa entok Omega, jü bát huéeme entok chúpëpo huéeme. Huaka báimukemta, ínapone ä baa míknake, kaita béjtuahuaka, jume báam yeu chépteme jíapsihuamta yore mákame. ⁷ Huá yóokame símeta íkái mabetnake. Ínapo éntok áu Diostunake; áapo éntok ín úussitunake. ⁸ Të jume nanahuiam, jume Diosta kaa súalëram, jume jaiti máchiraaku jíápsame, jume jábeta súalame, jume kaa emo jubeka náu jíápsame, jume móriata boojoriame, jume dios yorem yáarim yöreme, entok síme jume ára nókichim, jum baubäa tájita béetëpo entok azuufrekäpom annake. Íri jü guoyikun huëpo kókkohuame.

Jü Jerusalén bemela

⁹ Huanäi senu ángel jume guoy búsanimmak náikiari, guoy búsan copam guoy búsan kaa túhua kókoammeý chúkula hueenakemtay tápunim jípureme, inou siika. Huanäi ínomak nookak, ínel jíaka:

—Binë huéiye. Ínapone juka kunasemta enchi bíttuanake, jü Kabarata juubi.

¹⁰ Huanäi Espíritupo senu buére káhuu entok mejikachikun nee núk siika. Huanäi buére jóära Diosta yeu páari Jerusalénta nee bíttuak, téhueka Diosta tehueka bétana kóm huémta. ¹¹ Diosta lóoria jípurey; ä machiria éntok téta tüisi uyorita bënaakay, téta jaspeta bënasi; cristalta bënasi naa machiakay. ¹² Buére jóära Jerusalén chíkola éntok téta kóräita buëuruk mejikachik jípurey, dooce puertakamta. Puertampo éntok huëpul ángelesim jábuekay, entok téhuam puertammet jiojteritukay; ímëi jume dooce familiam Israelta úusim téhuam. ¹³ Täata yeu huë bétana, báij puertam; norte bétana, báij puertam; sur bétana, báij puertam; täata áman huéché bétana, báij puertam. ¹⁴ Jü buére jóära téta kóräi éntok dooce tétam nahuakay. Ámet éntok áma jiojteritukay, jume dooce Kabarata apóstolim téhuam.

¹⁵ Jü ínomak nokame éntok ili bakata áy jujünaktehuamta oropo yáata jípurey, buére jóärata entok ä puertam entok ä téta kóräi jünakte báreka. ¹⁶ Jü buére jóära naa reekisi náikim tébiakay; ä tébia entok ä buékaa ket nánälaitukay. Jü ángel éntok ä ili bakay ä

jünaktek, juka buére jóárata: guoy mil áma guoy cien kilómetrotukay, ä tébia. Entok jikau bíchaa entok ä buekaa ket nánálitukay. ¹⁷ Huanäi sep téta kóräita jünaktek. Sesenta y cinco méetrom jípurey; jü ángel yoremta áy jujünaktemtay ä jünaktek.

¹⁸ Jü kóräi entok téta jaspepo yáaritukay; jü buére jóára entok oro áusülitukay; vik-rio kálakosi bénasi bélojkoakay. ¹⁹ Jume buére jóárata kóräi nahuam entok, síme ujyori tétammeym túlisi yáaritukay. Jü nahua bát huéeme jaspetukay; jü guoyiku huéeme zafírotukay; jü bájiku huéeme ágatatukay; jü naíkiku huéeme esmerálatukay; ²⁰ jü mamniku huéeme ónicetukay; jü búsaniku huéeme cornalinatukay; jü guoy búsuniku huéeme crisólitotukay; jü guoj naíkiku huéeme berílotukay; jü bátaniku huéeme topaaciotukay; jü guoj mamniku huéeme crisopra satukay; jü oncepo huéeme jaciintotukay; jü doocepo huéeme amatistatukay. ²¹ Jume dooce puertam entok dooce pérlamtukay; huépü puerta huépül pérlay yáatukay. Jü buére jóára böo entok oro áusülitukay; bik-riota bénasi naa machiakay.

²² Kanne tíöpotá áma bitchak, bueítuk jü Señor Dios síme úttiáraata jípureme, áapo áma tíöpo, entok jü Kabara kétchi. ²³ Täata entok mechata ä machírianakéhui kaa áu bëye, buére jóáratahui, bueítuk Diosta lóoria béchíbo bíttu. Jü Kabara entok ä machiria. ²⁴ Jume naciónim jínéutunakeme ä machíriapom naa kannake. Jume reyim ániat aneme entok bem yún jita jípuréu áu tóijnake, ä yöreka. ²⁵ Ä puertam taahuapo jauhuey júne kaa páttiatunake; bueítuk júmü kaita tukaaritunake. ²⁶ Huanäi jume naciónim lóoria entok bem yörihuáú áu huérianá. ²⁷ Kaita jita chícha machi áma kibaknake, o jaiti machik jojoame, entok ára nókichiata boojoríame junne; ál-la jume bem téhuam libro jíapsihuatma Kabarata áttiampo jíofterim.

22

¹ Chúkula bathueta kaa chícha machik nee bíttuak, báa ámey jíapsihuame, vik-riota bénasi bélojkom. Ímëi Diosta entok Kabarata banko rey betuk betanam yeu huéiyey, ² jü buére jóárata böo násuku. Ímëi náapo entok, júya áma yötu, jíapsihuatma yore mákame, bathueta itana entok huáytana. Huásuktiapo doocesi tatakay. Chíkíti metpo tatakay. Jume buére júya sáhuam entok, naciónim ámey jítto béchíbotukay. ³ Huanäi hua juénasi éehuame áma kaitatunake. Diosta entok Kabarata banko rey áma annake; ä néshau joame entok ä yörinake. ⁴ Entokim ä pújba bínnake. Ä téhuam éntokim bem kóba méjériammet jípunake. ⁵ Júmü kaita tukaaritunake. Huanäi entok lámpara machiria entok táa machiria kaa ámeu bínnake, bueítuk Dios Señor ä machiria am máknake. Entokim rey nésaupo yü huásu-huásuktiapo nésaunake.

Cristota yebijnakeu abe yuuma

⁶ Huanäi jü ángel ínel inou jiaahua:

—Í nokhuame tua lútúria entok lútula huépo huéiye. Jü Señor Dios, profeeta espíritu áttiakame, ä ángel ábo bíttuak, ä nésauro joame juka láuti yeu huéenakemta am júneria íaaka.

⁷ —Empo, jláutine yebijnake!

¡Diosta tü éau áamaktunake, jü ä ériame íkái profeciata nooki, ímí librompo!

⁸ Ínapo Juan íkáine jikkajak, entokne ä bitchak. Chúkula éntokne ä jikkajisuka entok ä bitchuka, guókpone áu tónommia kíktek ä yöri báreka, jü ángel íkái nee bíttuakamtahui. ⁹ Té áapo ínel inou jiaahua:

—Ée, jjúkárë kaa johua! Bueítuk ínapone Diosta nésauro johua, emo bénasi, entok Cristotahuam émomak aanim, jume profeetam, entok síme jume ímí libro jíojteta nok jikkajaka ä joame. ¡Díosté yöre!

¹⁰ Két ínel inou jiaahua:

—Katë ä éeso, íkái nokta libro profeciápo huémta, bueítuk taahuari yúmaseka huéiye. ¹¹ Jü kaa lútula jíápsame éläpo kaa lútula jíápsinake; jü jaiti machik joame éläposu jiba jaiti machik jonake; jü lútula jíápsame éläpo jiba lútula jíápsinake; entok Diosta béchíbo huépülsi jíápsame jiba junéli jíápsinake.

¹² —Jeehui, jínapone láuti yebijnake, juka enchim kobari ínomak huériaka! Ímëine hueepulam nátepola am máknake, juka bem kobakähui. ¹³ Ínapone Alfa entok Omega, jü ä naatëpo huéeme entok ä chípëpo huéeme, jü bát huéeme entok ä lütëpo huéeme.

¹⁴ Yúmalasi al-lehuamtá jípunake, jume bem sánkom báksíame. Lútúriatam jípunake, jü júya jíapsihuatmahui entok buére jóára puertampo huám ámam kimu béchíbo. ¹⁵ Té jume chuum pákum tahuanake; alé bénasi jume móriáram, jume kaa emo jubeka nau jíápsame, jume yore súame, jume ídolom yöreme, entok síme juka ára nókichiata türeme entok ä joame.

¹⁶ —Ínapo Jesús ín ángeltane enchimneu bíttuak, íkái iglesiampo enchimneu ä nok ïaaka. Ínapone jü naahua entok jü Davidtat yeu simlame, jü chóki mékka machisi machiriame kethuey yeu sisimeme.

¹⁷ Huanäi jü Espíritu Santo entok jü jubiari ínëlim jiaahua:

—¡Binë huéiye!

Jü íkái nok jíkjakakame két ínel jiaunake:

—¡Binë huéiye!

Jü bäi mukeme äbo huéenake. Jábe júne ínel éame éntok, bäa jíapsihuatma yore mákame jinake, kaita bëjtuaka.

¹⁸ Ínapo én íkái ámeu nooka, síme huame ímí libropo jïojteta jíkjakammehui: Bueítuk jábetaka junne ímí áa bëppa áu ä rúktiakátek, Dios jume bëttesi kókoam ímí libropo jïojteta áu bíttuanake. ¹⁹ Entok jábe junne nokta ímí libropo jïojtëpo huémta ä úhuaako, Dios ä áttia ä úhuaanake, jum libro jíapsihuatma huëpo, entok buére jóära santo náikiarita, entok jita ímí libropo jïojterita.

²⁰ Jü íkái nokame ínel jiaahua:

—Tua lútúria chúbalaposune äbo yebijinake.

Júnentunake. ¡Jeehui! ¡Ábe huéiye, Señor Jesús!

²¹ Jü itom Señor Jesucristota tühua enchimmaktunake. Júnentunake.